

22.05.2019

Kokousaika 22.05.2019 18:00 - 22:50

Kokouspaikka Vanha Raatihuone, Aleksanterinkatu 20

Läsnä

Jäsenet

Kivekäs, Otso	kaupunginvaltuuston puheenjohtaja
Bogomoloff, Harry	kaupunginvaltuuston 1. varapuheenjohtaja
Arajärvi, Pentti	kaupunginvaltuuston 2. varapuheenjohtaja
Razmyar, Nasima	apulaispormestari
Sinnemäki, Anni	apulaispormestari
Vesikansa, Sanna	apulaispormestari
Alametsä, Alviina	
Apter, Ted	
Arhinmäki, Paavo	
Asko-Seljavaara, Sirpa	
Borgarsdottir Sandelin, Silja	saapui 19:54, poissa: 145 - 151 §
Chydenius, Jussi	
Diarra, Fatim	
Ebeling, Mika	
Finne-Elonen, Laura	
Hakola, Juha	poistui 19:41, poissa: 150 - 182 §
Hamid, Jasmin	poistui 20:23, poissa: 161 - 182 §
Harjanne, Atte	
Harkimo, Joel	
Heinäluoma, Eero	
Heinäluoma, Eveliina	
Holopainen, Mari	
Hussein, Abdirahim Husu	
Jalovaara, Ville	
Juva, Kati	saapui 18:37, poissa: 145 - 148 §
Järvinen, Jukka	
Kaleva, Atte	
Koivulaakso, Dan	
Kolbe, Laura	
Kopra, Pia	poistui 21:26, poissa: 166 - 182 §
Korkkula, Vesa	
Koskinen, Kauko	
Koulumies, Terhi	
Laaksonen, Heimo	

22.05.2019

Malin, Petra	
Meri, Otto	
Mutttilainen, Sami	
Månsson, Björn	
Niinistö, Jussi	poistui 20:08, poissa: 159 - 182 §
Niskanen, Dani	
Pajunen, Jenni	
Parpala, Matti	
Pelkonen, Jaana	poistui 19:41, poissa: 150 - 182 §
Peltokorpi, Terhi	
Pennanen, Petrus	
Raatikainen, Mika	
Rantala, Marcus	
Rautava, Risto	
Rydman, Wille	
Said Ahmed, Suldaan	
Saxberg, Mirita	
Sazonov, Daniel	
Silvo, Satu	
Stranius, Leo	
Sydänmaa, Johanna	
Urho, Ulla-Marja	
Vanhanen, Reetta	
Vartiainen, Juhana	
Vepsä, Sinikka	
Yanar, Ozan	
Abdulla, Zahra	varajäsen
Ahva, Toni	varajäsen
	saapui 20:19, poissa: 145 - 158 §
Anttila, Maija	varajäsen
Enroth, Matti	varajäsen
	saapui 19:41, poissa: 145 - 149 §
Haavisto, Joonas	varajäsen
	saapui 19:42, poissa: 145 - 149 §
Hagman, Sandra	varajäsen
	poistui 22:37, poissa: 169 - 182 §
Harms-Aalto, Martina	varajäsen
Hyttinen, Nuutti	varajäsen
Kiesiläinen, Mikko	varajäsen
Klemetti, Tapio	varajäsen
Kolehmainen, Joonas	varajäsen
Korppi, Anu	varajäsen
Krabbe, Johanna	varajäsen
	saapui 20:53, poissa: 145 - 163 §
Laisaari, Johanna	varajäsen

22.05.2019

Niiranen, Matti	varajäsen
Niskanen, Aleks	varajäsen
	saapui 18:13, poissa: 145 - 148 §
Nordström, Laura	varajäsen
Paavolainen, Sara	varajäsen
Pasterstein, Dennis	varajäsen
Puhakka, Sirpa	varajäsen
Rantanen, Tuomas	varajäsen
Ruotsalainen, Nelli	varajäsen
Sevander, Tomi	varajäsen
Sivonen, Sameli	varajäsen
	saapui 20:24, poissa: 145 - 160 §
Strandén, Juhani	varajäsen
Suominen, Riikka	varajäsen
Tamrakar, Byoma	varajäsen
	poistui 19:54, poissa: 153 - 182 §
Valpio, Jani	varajäsen
Varjokari, Laura	varajäsen
Venemies, Mauri	varajäsen
Vierunen, Maarit	varajäsen

Muut

Sarvilinna, Sami	kansliapäällikkö
Hyvärinen, Seija	vs. kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Jolkkonen, Juha	sosiaali- ja terveystoimialan toimialajohtaja
Laitio, Tommi	kulttuurin ja vapaa-ajan toimialajohtaja
	saapui 20:10
Laine-Hendolin, Kirsti	vs. kulttuurin ja vapaa-ajan toimialajohtaja
	poistui 20:10
Pohjolainen, Liisa	kasvatuksen ja koulutuksen toimialajohtaja
Karvinen, Marko	vs. rahoitusjohtaja
Kivelä, Liisa	viestintäjohtaja
Rinkineva, Marja-Leena	elinkeinojohtaja
Peltonen, Antti	vs. hallintojohtaja
Rope, Jenni	kaupunginlakimies
Hyttinen, Hannu	johtava kaupunginsihteeri
Menna, Lauri	johtava asiantuntija
Machere, Saira	johtava asiantuntija
Rimpilä, Katja	kaupunginsihteeri
Vallittu, Anja	kaupunginsihteeri

22.05.2019

	Villeneuve, Anna	kaupunginsihteeri
	Hannus, Hanna	erityisavustaja
	Isbom, Hanna	erityisavustaja
	Seppänen, Pirre	erityisavustaja
	Djupsjö, Stefan	ylikielenkääntäjä
	Andersson, Henrik	kielenkääntäjä
	Lahti, Tero	tiedottaja
	Snellman, Johanna	tiedottaja
Puheenjohtaja		
	Otso Kivekäs	kaupunginvaltuuston puheenjohtaja 145 - 153 §, 162 - 182 §
	Harry Bogomoloff	kaupunginvaltuuston 1. varapuheenjohtaja 154 - 161 §
Pöytäkirjanpitäjä		
	Lauri Menna	johtava asiantuntija 145 - 148 §, 165 - 166 §
	Antti Peltonen	vs. hallintojohtaja 149 - 154 §, 167 - 182 §
	Hannu Hyttinen	johtava kaupunginsihteeri 155 - 164 §

22.05.2019

Tid 22.05.2019 18:00 - 22:50

Plats Gamla Rådhuset, Alexandersgatan 20

Närvarande

Ledamöter

Kivekäs, Otso	stadsfullmäktiges ordförande
Bogomoloff, Harry	stadsfullmäktiges I vice ordförande
Arajärvi, Pentti	stadsfullmäktiges II vice ordförande
Razmyar, Nasima	biträdande borgmästare
Sinnemäki, Anni	biträdande borgmästare
Vesikansa, Sanna	biträdande borgmästare
Alametsä, Alviina	
Apter, Ted	
Arhinmäki, Paavo	
Asko-Seljavaara, Sirpa	
Borgarsdottir Sandelin, Silja	anlände 19:54, frånvarande: 145 - 151 §
Chydenius, Jussi	
Diarra, Fatim	
Ebeling, Mika	
Finne-Elonen, Laura	
Hakola, Juha	avlägsnade sig 19:41, frånvarande: 150 - 182 §
Hamid, Jasmin	avlägsnade sig 20:23, frånvarande: 161 - 182 §
Harjanne, Atte	
Harkimo, Joel	
Heinäluoma, Eero	
Heinäluoma, Eveliina	
Holopainen, Mari	
Hussein, Abdirahim Husu	
Jalovaara, Ville	
Juva, Kati	anlände 18:37, frånvarande: 145 - 148 §
Järvinen, Jukka	
Kaleva, Atte	
Koivulaakso, Dan	
Kolbe, Laura	
Kopra, Pia	avlägsnade sig 21:26, frånvarande: 166 - 182 §
Korkkula, Vesa	

22.05.2019

Koskinen, Kauko Koulumies, Terhi Laaksonen, Heimo Malin, Petra Meri, Otto Mutttilainen, Sami Månsson, Björn Niinistö, Jussi	avlägsnade sig 20:08, frånvarande: 159 - 182 §
Niskanen, Dani Pajunen, Jenni Parpala, Matti Pelkonen, Jaana	avlägsnade sig 19:41, frånvarande: 150 - 182 §
Peltokorpi, Terhi Pennanen, Petrus Raatikainen, Mika Rantala, Marcus Rautava, Risto Rydman, Wille Said Ahmed, Suldaan Saxberg, Mirita Sazonov, Daniel Silvo, Satu Stranius, Leo Sydänmaa, Johanna Urho, Ulla-Marja Vanhanen, Reetta Vartiainen, Juhana Vepsä, Sinikka Yanar, Ozan Abdulla, Zahra Ahva, Toni	ersättare ersättare anlände 20:19, frånvarande: 145 - 158 § ersättare ersättare anlände 19:41, frånvarande: 145 - 149 § ersättare anlände 19:42, frånvarande: 145 - 149§ ersättare avlägsnade sig 22:37, frånvarande: 169 - 182 §

22.05.2019

Harms-Aalto, Martina	ersättare
Hyttinen, Nuutti	ersättare
Kiesiläinen, Mikko	ersättare
Klemetti, Tapio	ersättare
Kolehmainen, Joonas	ersättare
Korppi, Anu	ersättare
Krabbe, Johanna	ersättare
	anlände 20:53, frånvarande: 145 - 163 §
Laisaari, Johanna	ersättare
Niiranen, Matti	ersättare
Niskanen, Aleksi	ersättare
	anlände 18:13, frånvarande: 145 - 148 §
Nordström, Laura	ersättare
Paavolainen, Sara	ersättare
Pasterstein, Dennis	ersättare
Puhakka, Sirpa	ersättare
Rantanen, Tuomas	ersättare
Ruotsalainen, Nelli	ersättare
Sevander, Tomi	ersättare
Sivonen, Sameli	ersättare
	anlände 20:24, frånvarande: 145 - 160 §
Strandén, Juhani	ersättare
Suominen, Riikka	ersättare
Tamrakar, Byoma	ersättare
	avlägsnade sig 19:54, frånvarande: 153 - 182 §
Valpio, Jani	ersättare
Varjokari, Laura	ersättare
Venemies, Mauri	ersättare
Vierunen, Maarit	ersättare
Övriga	
Sarvilinna, Sami	kanslichef
Hyvärinen, Seija	stf. sektorchef i stadsmiljösektorn
Jolkkonen, Juha	sektorchef i social- och hälsovårdssektorn
Laitio, Tommi	sektorchef i kultur- och fritidssektorn
	anlände 20:10
Laine-Hendolin, Kirsti	stf. sektorchef i kultur- och fritidssektorn
	avlägsnade sig 20:10
Pohjolainen, Liisa	sektorchef i fostrans- och utbild-

22.05.2019

Kivelä, Liisa	ningssektorn
Rinkineva, Marja-Leena	kommunikationsdirektör
Karvinen, Marko	näringslivsdirektör
Peltonen, Antti	stf. finansdirektör
Rope, Jenni	stf. förvaltningsdirektör
Hyttinen, Hannu	stadsjurist
Machere, Saila	ledande stadssekreterare
Menna, Lauri	ledande sakkunnig
Rimpilä, Katja	ledande sakkunnig
Vallittu, Anja	stadssekreterare
Villeneuve, Anna	stadssekreterare
Hannus, Hanna	specialmedarbetare
Isbom, Hanna	specialmedarbetare
Seppänen, Pirre	specialmedarbetare
Djupsjö, Stefan	övertranslator
Andersson, Henrik	translator
Lahti, Tero	informatör
Snellman, Johanna	informatör
Ordförande	
Otso Kivekäs	stadsfullmäktiges ordförande 145 - 153 §, 162 - 182 §
Harry Bogomoloff	stadsfullmäktiges I vice ordförande 154 - 161 §
Protokollförare	
Lauri Menna	ledande sakkunnig 145 - 148 §, 165 - 166 §
Antti Peltonen	stf. förvaltningsdirektör 149 - 154 §, 167 - 182 §
Hannu Hyttinen	ledande stadssekreterare 155 - 164 §

22.05.2019

---

§	Asia	
145	Asia/1	Nimenhuuto, laillisuus ja päätösvaltaisuus Namnupprop, laglighet och beslutsförhet
146	Asia/2	Pöytäkirjan tarkastajien valinta Val av protokolljusterare
147	Asia/3	Käräjäoikeuden lautamiehen valinta Val av nämndeman vid tingsrätten
148	Asia/4	Käräjäoikeuden lautamiehen valinta Val av nämndeman vid tingsrätten
149	Asia/5	Tehtaankadun ala-asteen perusparannuksen hankesuunnitelma Projektplan för ombyggnad av Tehtaankadun ala-asteen koulu
150	Asia/6	Taka-Töölön Topeliuksenkatu 16:n asemakaavan muuttaminen (nro 12493) Detaljplaneändring för Topeliusgatan 16 i Bortre Tölö (nr 12493)
151	Asia/7	Munkkiniemen Hollantilaisentie 11:n asemakaavan muuttaminen (nro 12519) Detaljplaneändring för Holländarvägen 11 i Munksnäs (nr 12519)
152	Asia/8	Herttoniemen Työnjohtajankadun kortteleiden asemakaavan muutos (nro 12481) Detaljplaneändring för kvarteren vid Arbetsledaregatan i Hertonäs (nr 12481)
153	Asia/9	Marjaniemen Vanamotie 13:n asemakaavan muuttaminen (nro 12436) Detaljplaneändring för Linneavägen 13 i Marudd (nr 12436)
154	Asia/10	Valtuutettu Mauri Venemiehen aloite aloitteiden päätösehdotusten selkeyttämisestä Den av ledamoten Mauri Venemies väckta motionen om förtydligande av beslutsförslagen för motioner som föreläggs fullmäktige
155	Asia/11	Valtuutettu Suldaan Said Ahmedin aloite Pysäytä ilmastonmuutos -kampanjan käynnistämisestä Helsingissä Den av ledamoten Suldaan Said Ahmed väckta motionen om en kampanj i syfte att hejda klimatförändringen i Helsingfors
156	Asia/12	Valtuutettu Mia Nygårdin aloite selvitystyön käynnistämiseksi kasvavien liikenneuhkien vaikutuksesta Helsingissä toimivien yritysten sijoittautumissuunnitelmiin Den av ledamoten Mia Nygård väckta motionen om ett utredningsarbete om de ökade trafikstockningarnas inverkan på förläggningsplaner

22.05.2019

-
- i företag verksamma i Helsingfors
- 157 Asia/13 Valtuutettu Terhi Peltokorven aloite koskien ilmastovaikutusten arvioinnin käyttöönottoa päätöksenteossa
Den av ledamoten Terhi Peltokorpi väckta motionen om klimatkonsekvensbedömning i beslutsfattandet
- 158 Asia/14 Valtuutettu Seija Muurisen aloite Helsingin liittymisestä Terve Kunta -verkostoon
Den av ledamoten Seija Muurinen väckta motionen om Helsingfors inträde i nätverket Terve Kunta
- 159 Asia/15 Valtuutettu Dani Niskasen aloite Helsingin juutalaisen seurakunnan turvallisuuden takaamiseksi
Den av ledamoten Dani Niskanen väckta motionen om trygghet av säkerheten vid Helsingfors judiska församling
- 160 Asia/16 Valtuutettu Hannu Oskalan aloite Helsingin asuntotuotannon nopeuttamisesta
Den av ledamoten Hannu Oskala väckta motionen om påskyndande av bostadsproduktionen i Helsingfors
- 161 Asia/17 Valtuutettu Jukka Järvisen aloite Kaljakellunta-tapahtuman lopettamiseksi
Den av ledamoten Jukka Järvinen väckta motionen om nedläggning av Ölflytet
- 162 Asia/18 Valtuutettu Leo Straniuksen aloite kaupungin matkaohjeistuksen päivittämiseksi
Den av ledamoten Leo Stranius väckta motionen om uppdatering av stadens reseanvisningar
- 163 Asia/19 Valtuutettu Otto Meren aloite valkuposkivanhien määrän ja niiden aiheuttamien haittojen vähentämiseksi
Den av ledamoten Otto Meri väckta motionen om minskning av antalet vitkindade gäss och olägenheterna med dem
- 164 Asia/20 Valtuutettu Terhi Koulumiehen aloite mikromuovin vähentämisestä hulevesissä
Den av ledamoten Terhi Koulumies väckta motionen om minskning av mikroplast i dagvatten
- 165 Asia/21 Valtuutettu Atte Harjanteen aloite Vanhankaupunginkosken padon purkamisen kannattavuudesta ja suunnittelusta
Den av ledamoten Atte Harjanne väckta motionen om lönsamheten med och planeringen av en rivning av dammen i Gammelstadsforsen

22.05.2019

-
166	Asia/22	Valtuutettu Mai Kivelän aloite terveyttä edistävän luonnon monimuotoisuuden lisäämisestä kaupunkiympäristössä Den av ledamoten Mai Kivelä väckta motionen om ökning i stadsmiljön av den hälsofrämjande mångfalden i naturen
167	Asia/23	Valtuutettu Juhani Strandénin aloite raitiovaunulipun säilyttämisestä tulevassa vyöhykemallissa Den av ledamoten Juhani Strandén väckta motionen om bevarande av spårvagnsbiljetten i den kommande zonmodellen
168	Asia/24	Valtuutettu Emma Karin aloite Helsingin niittyverkoston laajentamisesta Den av ledamoten Emma Kari väckta motionen om utvidgning av ängsnätverket i Helsingfors
169	Asia/25	Valtuutettu Alviina Alametsän aloite pääkaupunkiseudun luontoalueiden saavutettavuudesta julkisella liikenteellä Den av ledamoten Alviina Alametsä väckta motionen om förbättring av naturområdenas åtkomlighet med kollektivtrafik i huvudstadsregionen
170	Asia/26	Valtuutettu Pentti Arajärven aloite Lapinlahden sairaala-alueen säilyttämisestä yleishyödyllisessä käytössä Den av ledamoten Pentti Arajärvi väckta motionen om bevarande av Lappvikens sjukhusområde i allmännyttigt bruk
171	Asia/27	Valtuutettu Pia Kopran aloite Hietaniemen rannan rauhoittamisesta festivaaleilta Den av ledamoten Pia Kopra väckta motionen om fredning av Sandudds strand från festivaler
172	Asia/28	Valtuutettu Sami Muttilaisen aloite esiintymislavan rakentamisesta Alppipuistoon Den av ledamoten Sami Muttilainen väckta motionen om en estrad till Alpparken
173	Asia/29	Valtuutettu Elina Moision aloite kaupungin osallistumisesta Global Active City -ohjelmaan Den av ledamoten Elina Moisio väckta motionen om Helsingfors möjlighet att delta i programmet Global Active City
174	Asia/30	Valtuutettu Emma Karin aloite perhetyön tuomisesta päiväkoteihin Den av ledamoten Emma Kari väckta motionen om införande av familjearbete vid daghem
175	Asia/31	Valtuutettu Mika Raatikaisen aloite kulttuuriratikasta Kontulaan Den av ledamoten Mika Raatikainen väckta motionen om en kulturspåravn till Gårdsbacka

22.05.2019

-
176	Asia/32	Valtuutettu Seija Muurisen aloite ikääntyneiden hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen hankkeesta Den av ledamoten Seija Muurinen väckta motionen om ett projekt för främjande av välbefinnande och hälsa hos äldre
177	Asia/33	Valtuutettu Sinikka Vepsän aloite 65 vuotta täyttävien vammaisten henkilöiden palvelujen säilyttämisestä vammaispalvelujen piirissä Den av ledamoten Sinikka Vepsä väckta motionen om bevarande av tjänsterna inom handikappservicen för helsingforsare med funktionshinder som fyller 65 år
178	Asia/34	Valtuutettu Mari Holopaisen aloite neuvolapalvelujen yhteydessä äideille tarjottavasta fysioterapiasta Den av ledamoten Mari Holopainen väckta motionen om fysioterapi för mammor i samband med rådgivningstjänster
179	Asia/35	Valtuutettu Petrus Pennasen aloite huumeylliannostusten vasta-aineen saatavuuden helpottamisesta Den av ledamoten Petrus Pennanen väckta motionen om lättare tillgång till motmedel mot överdosering av narkotika
180	Asia/36	Valtuutettu Abdirahim Husseinin aloite palvelujen järjestämisestä syrjäytymisen ja yksinäisyyden ongelmien helpottamiseksi Den av ledamoten Abdirahim Hussein väckta motionen om tjänster för lindrande av problem som vållas av utslagning och ensamhet
181	Asia/37	Valtuutettu Anna Vuorjoen aloite itsemurhien ehkäisyohjelmasta Den av ledamoten Anna Vuorjoki väckta motionen om ett program för förebyggande av självmord
182	Asia/38	Kokouksessa jätetyt aloitteet Motioner inlämnade vid sammanträdet

22.05.2019

Asia/1

§ 145

Nimihuuto, laillisuus ja päätösvaltaisuus

Päätös

Kaupunginvaltuusto totesi kokouksen laillisesti koolle kutsutuksi ja päätösvaltaiseksi.

Nimihuuto ja estyneet

Puheenjohtaja totesi, että esteilmoituksen tämän kokouksen osalta ovat jättäneet läsnäololistassa mainitut valtuutetut ja heidän tilalleen on kutsuttu listasta ilmenevät varavaltuutetut.

Laillisuus ja päätösvaltaisuus

Puheenjohtaja totesi, että kaupunginvaltuuston kokous on kutsuttu koolle kuntalaissa ja hallintosäännössä edellytetyssä järjestyksessä. Toimitetun nimihuudon mukaan vähintään kaksi kolmasosaa valtuutetuista on läsnä. Edellä olevan perusteella puheenjohtaja totesi, että kokous on laillisesti koolle kutsuttu ja päätösvaltainen.

Liitteet

1 Läsnäololista

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Kaupunginvaltuusto toteaa esteen ilmoittaneet valtuutetut ja heidän tilalleen tulevat varavaltuutetut, toimittaa nimihuudon sekä toteaa kokouksen laillisuuden ja päätösvaltaisuuden.

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

22.05.2019

Asia/2

---

§ 146

Pöytäkirjan tarkastajien valinta

Päätös

Pöytäkirjan tarkastajiksi valittiin valtuutetut Otto Meri ja Petra Malin sekä varalle valtuutetut Laura Finne-Elonen ja Atte Harjanne.

Käsittely

Puheenjohtajan ehdotuksesta pöytäkirjan tarkastajiksi valittiin valtuutetut Otto Meri ja Petra Malin sekä varalle valtuutetut Laura Finne-Elonen ja Atte Harjanne.

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Kaupunginvaltuusto valitsee pöytäkirjantarkastajiksi kaksi valtuutettua ja varatarkastajiksi kaksi valtuutettua.

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

22.05.2019

Asia/3

§ 147 Käräjäoikeuden lautamiehen valinta

HEL 2019-005064 T 00 01 06

Päätös

Kaupunginvaltuusto

- myönsi Esa Lukalle eron käräjäoikeuden lautamiehen luottamustoimesta ja
- valitsi Kaisa Marianna Kupiaksen käräjäoikeuden lautamieheksi vuoden 2021 toukokuun lopussa päättyväksi toimikaudeksi.

Samalla kaupunginvaltuusto tarkasti pöytäkirjan tämän asian osalta heti.

Esittelijä

Kaupunginhallitus

Lisätiedot

Jenni Björksten, hallintoasiantuntija, puhelin: 310 36060
jenni.bjorksten(a)hel.fi

Liitteet

1 Eroilmoitus 25.4.2019

Muutoksenhaku

Kunnallisvalitus, valtuusto

Otteet

Ote
Päätöksessä mainitut
Helsingin käräjäoikeus

Otteen liitteet
Kunnallisvalitus, valtuusto
Kunnallisvalitus, valtuusto

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Kaupunginvaltuusto valitsi 21.6.2017 § 294 Esa Lukan (Kok.) käräjäoikeuden lautamieheksi vuoden 2021 toukokuun lopussa päättyväksi toimikaudeksi. Esa Lukka pyytää 25.4.2019 eroa käräjäoikeuden lautamiehen luottamustoimesta paikkakunnalta poismuuton vuoksi.

Käräjäoikeuden lautamiehistä annetun lain (675/2016) mukaan valtuusto valitsee käräjäoikeuden lautamiehet valtuuston toimikautta vastaavaksi ajaksi. Käräjäoikeuden lautamiehestä on soveltuvin osin voimassa, mitä kunnan luottamushenkilöstä säädetään.

Kuntalain (410/2015) 70 §:n 3 momentin mukaan luottamustoimesta voi erota pätevästä syystä. Eron myöntämisestä päättää luottamushenkilön valinnut toimielin. Kesken toimikautta avoimeksi tulleeseen luottamustoimeen valitaan toimikauden jäljellä olevaksi ajaksi uusi luottamushenkilö.

Käräjäoikeuden lautamieheksi valittavan tulee täyttää käräjäoikeuden lautamiehistä annetun lain 2 §:n mukaiset kelpoisuusvaatimukset.

Esittelijä

Kaupunginhallitus

Lisätiedot

Jenni Björksten, hallintoasiantuntija, puhelin: 310 36060
jenni.bjorksten(a)hel.fi

Liitteet

1 Eroilmoitus 25.4.2019

Muutoksenhaku

Kunnallisvalitus, valtuusto

Otteet

Ote

Päätöksessä mainitut
Helsingin käräjäoikeus

Otteen liitteet

Kunnallisvalitus, valtuusto
Kunnallisvalitus, valtuusto

Päätöshistoria

Kaupunginhallitus 13.05.2019 § 333

HEL 2019-005064 T 00 01 06

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto

- myöntää Esa Lukalle eron käräjäoikeuden lautamiehen luottamustoimesta ja

22.05.2019

-
- valitsee Kaisa Marianna Kupiaksen käräjäoikeuden lautamieheksi vuoden 2021 toukokuun lopussa päättyväksi toimikaudeksi.

Samalla kaupunginvaltuusto tarkastaa pöytäkirjan tämän asian osalta heti.

Esittelijä

vs. hallintojohtaja
Antti Peltonen

Lisätiedot

Jenni Björksten, hallintoasiantuntija, puhelin: 310 36060
jenni.bjorksten(a)hel.fi

22.05.2019

Asia/4

§ 148 Käräjäoikeuden lautamiehen valinta

HEL 2019-005111 T 00 01 06

Päätös

Kaupunginvaltuusto

- myönsi Teemu Väisäselle eron käräjäoikeuden lautamiehen luottamustoimesta ja
- valitsi Eppu Saarelan käräjäoikeuden lautamieheksi vuoden 2021 toukokuun lopussa päättyväksi toimikaudeksi.

Samalla kaupunginvaltuusto tarkasti pöytäkirjan tämän asian osalta heti.

Esittelijä

Kaupunginhallitus

Lisätiedot

Jenni Björksten, hallintoasiantuntija, puhelin: 310 36060
jenni.bjorksten(a)hel.fi

Liitteet

1 Eroilmoitus 26.4.2019

Muutoksenhaku

Kunnallisvalitus, valtuusto

Otteet

Ote
Päätöksessä mainitut
Helsingin käräjäoikeus

Otteen liitteet
Kunnallisvalitus, valtuusto
Kunnallisvalitus, valtuusto

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Kaupunginvaltuusto valitsi 21.6.2017 § 294 Teemu Väisäsen (Vihr.) käräjäoikeuden lautamieheksi vuoden 2021 toukokuun lopussa päättyväksi toimikaudeksi. Teemu Väisänen pyytää 26.4.2019 eroa käräjäoikeuden lautamiehen luottamustoimesta paikkakunnalta poismuuton vuoksi.

Käräjäoikeuden lautamiehistä annetun lain (675/2016) mukaan valtuusto valitsee käräjäoikeuden lautamiehet valtuuston toimikautta vastaavaksi ajaksi. Käräjäoikeuden lautamiehestä on soveltuvin osin voimassa, mitä kunnan luottamushenkilöstä säädetään.

Kuntalain (410/2015) 70 §:n 3 momentin mukaan luottamustoimesta voi erota pätevästä syystä. Eron myöntämisestä päättää luottamushenkilön valinnut toimielin. Kesken toimikautta avoimeksi tulleeseen luottamustoimeen valitaan toimikauden jäljellä olevaksi ajaksi uusi luottamushenkilö.

Käräjäoikeuden lautamieheksi valittavan tulee täyttää käräjäoikeuden lautamiehistä annetun lain 2 §:n mukaiset kelpoisuusvaatimukset.

Esittelijä

Kaupunginhallitus

Lisätiedot

Jenni Björksten, hallintoasiantuntija, puhelin: 310 36060
jenni.bjorksten(a)hel.fi

Liitteet

1 Eroilmoitus 26.4.2019

Muutoksenhaku

Kunnallisvalitus, valtuusto

Otteet

Ote

Päätöksessä mainitut
Helsingin käräjäoikeus

Otteen liitteet

Kunnallisvalitus, valtuusto
Kunnallisvalitus, valtuusto

Päätöshistoria

Kaupunginhallitus 13.05.2019 § 334

HEL 2019-005111 T 00 01 06

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto

- myöntää Teemu Väisäselle eron käräjäoikeuden lautamiehen luottamustoimesta ja

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginvaltuusto>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

22.05.2019

-
- valitsee Eppu Saarelan käräjäoikeuden lautamieheksi vuoden 2021 toukokuun lopussa päättyväksi toimikaudeksi.

Samalla kaupunginvaltuusto tarkastaa pöytäkirjan tämän asian osalta heti.

Esittelijä

vs. hallintojohtaja
Antti Peltonen

Lisätiedot

Jenni Björksten, hallintoasiantuntija, puhelin: 310 36060
jenni.bjorksten(a)hel.fi

§ 149

Tehtaankadun ala-asteen perusparannuksen hankesuunnitelma

HEL 2018-011737 T 02 08 03 01

Päätös

Kaupunginvaltuusto hyväksyi Tehtaankadun ala-asteen perusparannuksen 3.12.2018 päivätyn hankesuunnitelman siten, että hankkeen enimmäislaajuus on 4 329 brm² ja rakentamiskustannusten enimmäishinta on arvonlisäverottomana 15 400 000 euroa syyskuun 2018 kustannustasossa.

Samalla kaupunginvaltuusto hyväksyi seuraavat kolme toivomuspontta:

- 1 Hyväksyessään hankesuunnitelman kaupunginvaltuusto edellyttää, että kaupunki selvittää mahdollisuutta nopeuttaa Tehtaankadun ala-asteen siirtymistä väistötiloihin suunniteltua nopeammin. (Daniel Sazonov)
- 2 Hyväksyessään hankesuunnitelman kaupunginvaltuusto edellyttää, että kaupunki selvittää lisäksi, miten ilmoitukset Tehtaankadun ala-asteella sisäilmaoireista työterveyteen tällä hetkellä toimivat sekä miten Tehtaankadun ala-asteella näitä prosesseja voidaan kehittää ja samalla hyödyntää näitä kokemuksia laajemmin myös muissa Helsingin päiväkodeissa ja kouluissa. (Ted Apter)
- 3 Hyväksyessään tämän pontin valtuusto edellyttää selvittävän, onko toimialarajat ylittävien kriisitilanteiden viestinnän vastuunjaossa parannettavaa tai tarkennettavaa.

Selvityksen tulisi kohdistua erityisesti kaupunkiympäristötoimialan sekä kasvatuksen ja koulutuksen toimialan rajapintaan, sekä siihen, miten esim. koulujen ja päiväkotien tilaongelmia koskevan asukasviestinnän oikea-aikaisuus ja johdonmukaisuus voitaisiin varmistaa. Viestinnän tavoitteena tulisi aina olla sen välttäminen, että kriisitilanne hankaloituu vielä lisää viestinnän puutteesta tai viestien muuttumisesta johtuen.

Lisäksi valtuusto edellyttää selvittävän, onko toimialojen tarpeen saada tai pyytää esim. kaupunginkanslian viestintäyksiköltä nykyistä enemmän tukea toimialarajat ylittävissä tilanteissa, joissa vaaditaan nopeaa asukasviestintää. (Matti Parpala)

Käsittely

Keskustelun kuluessa ehdotettiin hyväksyttäväksi kolme toivomuspontta.

Valtuutettu Daniel Sazonov ehdotti valtuutettu Petra Malinin kannattaman hyväksyttäväksi seuraavan toivomusponnen:

Hyväksyessään hankesuunnitelman kaupunginvaltuusto edellyttää, että kaupunki selvittää mahdollisuutta nopeuttaa Tehtaankadun ala-asteen siirtymistä väistötiloihin suunniteltua nopeammin.

Valtuutettu Ted Apter ehdotti valtuutettu Dani Niskasen kannattaman hyväksyttäväksi seuraavan toivomusponnen:

Hyväksyessään hankesuunnitelman kaupunginvaltuusto edellyttää, että kaupunki selvittää lisäksi, miten ilmoitukset Tehtaankadun ala-asteella sisäilmaoireista työterveyteen tällä hetkellä toimivat sekä miten Tehtaankadun ala-asteella näitä prosesseja voidaan kehittää ja samalla hyödyntää näitä kokemuksia laajemmin myös muissa Helsingin päiväkodeissa ja kouluissa.

Valtuutettu Matti Parpala ehdotti valtuutettu Jenni Pajusen kannattamana hyväksyttäväksi seuraavan toivomusponnen:

Hyväksyessään tämän ponnen valtuusto edellyttää selvitetävän, onko toimialarajat ylittävien kriisitilanteiden viestinnän vastuunjaossa parannettavaa tai tarkennettavaa.

Selvityksen tulisi kohdistua erityisesti kaupunkiympäristötoimialan sekä kasvatuksen ja koulutuksen toimialan rajapintaan, sekä siihen, miten esim. koulujen ja päiväkotien tilaongelmia koskevan asukasviestinnän oikea-aikaisuus ja johdonmukaisuus voitaisiin varmistaa. Viestinnän tavoitteena tulisi aina olla sen välttäminen, että kriisitilanne hankaloituu vielä lisää viestinnän puutteesta tai viestien muuttumisesta johtuen.

Lisäksi valtuusto edellyttää selvitetävän, onko toimialojen tarpeen saada tai pyytää esim. kaupunginkanslian viestintäyksiköltä nykyistä enemmän tukea toimialarajat ylittävissä tilanteissa, joissa vaaditaan nopeaa asukasviestintää.

Kaupunginvaltuusto hyväksyi ensin yksimielisesti kaupunginhallituksen ehdotuksen.

Äänestysjärjestys

Toivomusponsien hyväksymisestä äänestettiin erikseen.

1 äänestys

Valtuutettu Daniel Sazonovin ehdottama toivomusponsi JAA, vastustus EI

JAA-ehdotus: Hyväksyessään hankesuunnitelman kaupunginvaltuusto edellyttää, että kaupunki selvittää mahdollisuutta nopeuttaa Tehtaan-
kadun ala-asteen siirtymistä väistötiloihin suunniteltua nopeammin.

EI-ehdotus: Vastustaa

Jaa-äännet: 85

Zahra Abdulla, Alviina Alametsä, Maija Anttila, Ted Apter, Pentti Arajärvi, Paavo Arhinmäki, Sirpa Asko-Seljavaara, Harry Bogomoloff, Jussi Chydenius, Fatim Diarra, Mika Ebeling, Laura Finne-Elonen, Sandra Hagman, Juha Hakola, Jasmin Hamid, Atte Harjanne, Joel Harkimo, Martina Harms-Aalto, Eero Heinäluoma, Eveliina Heinäluoma, Mari Holopainen, Abdirahim Husu Hussein, Nuutti Hyttinen, Ville Jalovaara, Kati Juva, Jukka Järvinen, Atte Kaleva, Mikko Kiesiläinen, Otso Kivekäs, Tapio Klemetti, Dan Koivulaakso, Laura Kolbe, Joonas Kolehmainen, Pia Kopra, Vesa Korkkula, Anu Korppi, Kauko Koskinen, Terhi Koulumies, Heimo Laaksonen, Johanna Laisaari, Petra Malin, Otto Meri, Sami Muttilainen, Björn Månsson, Jussi Niinistö, Matti Niiranen, Aleks Niskanen, Dani Niskanen, Laura Nordström, Sara Paavolainen, Jenni Pajunen, Matti Parpala, Dennis Pasterstein, Jaana Pelkonen, Terhi Peltokorpi, Petrus Pennanen, Sirpa Puhakka, Mika Raatikainen, Marcus Rantala, Tuomas Rantanen, Risto Rautava, Nasima Razmyar, Nelli Ruotsalainen, Wille Rydman, Suldaan Said Ahmed, Mirita Saxberg, Daniel Sazonov, Tomi Sevander, Satu Silvo, Anni Sinnemäki, Juhani Strandén, Leo Stranius, Riikka Suominen, Johanna Sydänmaa, Byoma Tamrakar, Ulla-Marja Urho, Jani Valpio, Reetta Vanhanen, Laura Varjokari, Juhana Vartiainen, Mauri Venemies, Sinikka Vepsä, Sanna Vesikansa, Maarit Vierunen, Ozan Yanar

Kaupunginvaltuusto hyväksyi valtuutettu Daniel Sazonovin ehdottaman toivomusponnen.

2 äänestys

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginvaltuusto>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

Valtuutettu Ted Apterin ehdottama toivomusponsi JAA, vastustus EI

JAA-ehdotus: Hyväksyessään hankesuunnitelman kaupunginvaltuusto edellyttää, että kaupunki selvittää lisäksi, miten ilmoitukset Tehtaankadun ala-asteella sisäilmaoireista työterveyteen tällä hetkellä toimivat sekä miten Tehtaankadun ala-asteella näitä prosesseja voidaan kehittää ja samalla hyödyntää näitä kokemuksia laajemmin myös muissa Helsingin päiväkodeissa ja kouluissa.

EI-ehdotus: Vastustaa

Jaa-äännet: 81

Zahra Abdulla, Alviina Alametsä, Ted Apter, Paavo Arhinmäki, Sirpa Asko-Seljavaara, Harry Bogomoloff, Jussi Chydenius, Fatim Diarra, Mika Ebeling, Laura Finne-Elonen, Sandra Hagman, Juha Hakola, Jamin Hamid, Atte Harjanne, Joel Harkimo, Martina Harms-Aalto, Eero Heinäluoma, Eveliina Heinäluoma, Mari Holopainen, Abdirahim Husu Hussein, Nuutti Hyttinen, Kati Juva, Jukka Järvinen, Atte Kaleva, Mikko Kiesiläinen, Otso Kivekäs, Tapio Klemetti, Dan Koivulaakso, Laura Kolbe, Joonas Kolehmainen, Pia Kopra, Vesa Korkkula, Anu Korppi, Kauko Koskinen, Terhi Koulumies, Heimo Laaksonen, Johanna Laisaari, Petra Malin, Otto Meri, Sami Muttillainen, Björn Månsson, Jussi Niinistö, Matti Niiranen, Alekski Niskanen, Dani Niskanen, Laura Nordström, Sara Paavolainen, Jenni Pajunen, Matti Parpala, Dennis Pasterstein, Jaana Pelkonen, Terhi Peltokorpi, Petrus Pennanen, Sirpa Puhakka, Mika Raatikainen, Marcus Rantala, Tuomas Rantanen, Risto Rautava, Nasima Razmyar, Nelli Ruotsalainen, Wille Rydman, Suldaan Said Ahmed, Mirita Saxberg, Daniel Sazonov, Satu Silvo, Anni Sinnemäki, Juhani Strandén, Leo Stranius, Riikka Suominen, Johanna Sydänmaa, Byoma Tamrakar, Ulla-Marja Urho, Jani Valpio, Reetta Vanhanen, Laura Varjokari, Juhana Vartiainen, Mauri Venemies, Sinikka Vepsä, Sanna Vesikansa, Maarit Vierunen, Ozan Yanar

Tyhjä: 4

Maija Anttila, Pentti Arajärvi, Ville Jalovaara, Tomi Sevander

Kaupunginvaltuusto hyväksyi valtuutettu Ted Apterin ehdottaman toivomusponnen.

3 äänestys

Valtuutettu Matti Parpalan ehdottama toivomusponsi JAA, vastustus EI

JAA-ehdotus: Hyväksyessään tämän ponnen valtuusto edellyttää selvittävän, onko toimialarajat ylittävien kriisitilanteiden viestinnän vastuunjaossa parannettavaa tai tarkennettavaa. Selvityksen tulisi kohdistua erityisesti kaupunkiympäristötoimialan sekä kasvatuksen ja koulutuksen toimialan rajapintaan, sekä siihen, miten esim. koulujen ja päi-

22.05.2019

väkotien tilaongelmia koskevan asukasviestinnän oikea-aikaisuus ja johdonmukaisuus voitaisiin varmistaa. Viestinnän tavoitteena tulisi aina olla sen välttäminen, että kriisitilanne hankaloituu vielä lisää viestinnän puutteesta tai viestien muuttumisesta johtuen. Lisäksi valtuusto edellyttää selvitetävän, onko toimialojen tarpeen saada tai pyytää esim. kaupunginkanslian viestintäyksiköltä nykyistä enemmän tukea toimialarajat ylittävissä tilanteissa, joissa vaaditaan nopeaa asukasviestintää.
EI-ehdotus: Vastustaa

Jaa-äännet: 82

Zahra Abdulla, Alviina Alametsä, Maija Anttila, Ted Apter, Paavo Arhinmäki, Sirpa Asko-Seljavaara, Harry Bogomoloff, Jussi Chydenius, Fatim Diarra, Mika Ebeling, Laura Finne-Elonen, Sandra Hagman, Juha Hakola, Jasmin Hamid, Atte Harjanne, Joel Harkimo, Martina Harms-Aalto, Eero Heinäluoma, Eveliina Heinäluoma, Mari Holopainen, Abdirahim Husu Hussein, Nuutti Hyttinen, Ville Jalovaara, Kati Juva, Jukka Järvinen, Atte Kaleva, Mikko Kiesiläinen, Otso Kivekäs, Tapio Klemetti, Dan Koivulaakso, Laura Kolbe, Pia Kopra, Vesa Korkkula, Anu Korppi, Kauko Koskinen, Terhi Koulumies, Heimo Laaksonen, Johanna Laisaari, Petra Malin, Otto Meri, Sami Muttilainen, Björn Månsson, Jussi Niinistö, Matti Niiranen, Alekski Niskanen, Dani Niskanen, Laura Nordström, Sara Paavolainen, Jenni Pajunen, Matti Parpala, Dennis Pasterstein, Jaana Pelkonen, Terhi Peltokorpi, Petrus Pennanen, Sirpa Puhakka, Mika Raatikainen, Marcus Rantala, Tuomas Rantanen, Risto Rautava, Nasima Razmyar, Nelli Ruotsalainen, Wille Rydman, Suldaan Said Ahmed, Mirita Saxberg, Daniel Sazonov, Satu Silvo, Anni Sinnemäki, Juhani Strandén, Leo Stranius, Riikka Suominen, Johanna Sydänmaa, Byoma Tamrakar, Ulla-Marja Urho, Jani Valpio, Reetta Vanhanen, Laura Varjokari, Juhana Vartiainen, Mauri Venemies, Sinikka Vepsä, Sanna Vesikansa, Maarit Vierunen, Ozan Yanar

Tyhjä: 3

Pentti Arajärvi, Joonas Kolehmainen, Tomi Sevander

Kaupunginvaltuusto hyväksyi valtuutettu Matti Parpalan ehdottaman toivomusponnen.

Esittelijä

Kaupunginhallitus

Lisätiedot

Maria Nyfors, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 21731
maria.nyfors(a)hel.fi
Ville Vastamäki, hankepäällikkö, puhelin: 310 25902
ville.vastamaki(a)hel.fi

Liitteet

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginvaltuusto>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

- 1 Tehtaankadun ala-asteen perusparannuksen hankesuunnitelma 3.12.2018
- 2 Tehtaankadun ala-asteen hankesuunnitelman liitteet 1 - 6

Muutoksenhaku

Kunnallisvalitus, valtuusto

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Tiivistelmä

Tehtaankadun ala-asteen rakennukseen on suunniteltu laaja toiminnallinen ja tekninen perusparannus, jonka yhteydessä rakennuksen oppilaskapasiteettia lisätään ja tiloja ajanmukaistetaan toiminnan vaatimusten mukaisesti. Terveellinen sisäilma varmistetaan korjaamalla kosteusteknisesti puutteelliset rakenteet, rakentamalla salaojitusjärjestelmä, poistamalla alapohjan haitta-aineet ja välipohjarakenteiden täytöt sekä uusimalla talotekniset asennukset. Julkisivurappaus uusitaan, ikkunat kunnostetaan, vesikatto uusitaan ja rakennuksen energiatehokkuutta parannetaan.

Hankkeen kustannusarvio on 15 400 000 euroa. Perusparannuksen on tarkoitus alkaa kesäkuussa 2020 ja valmistua joulukuussa 2021.

Hankesuunnitelma on liitteenä 1. Se on laadittu kaupunkiympäristön ja kasvatuksen ja koulutuksen toimialojen yhteistyönä. Kasvatus- ja koulutuslautakunta on puoltanut hankesuunnitelman hyväksymistä.

Esittelijän perustelut

Tehtaankadun ala-asteen rakennus

Helsingin vanhimpiin kouluihin kuuluva jugendtyylinen Tehtaankadun kansakoulu on valmistunut vuonna 1908. Albert Nybergin suunnittelema rakennus sijaitsee Ullanlinnassa osoitteessa Tehtaankatu 15–17. Rakennus on kaupungin omistuksessa ja siinä toimii nykyisin Tehtaankadun ala-aste.

Rakennus on asemakaavassa suojeltu merkinnällä So (kaupunkikuvalisesti arvokkaiden rakennusten rakennusala). Helsingin koulurakennusten suojelutarvetta selvittävässä Opintillä-julkaisussa Tehtaankadun ala-aste on luokiteltu arvokkaimpaan luokkaan. Rakennuksessa on vuosien varrella tehty lukuisia korjaustoimenpiteitä, mutta ei kattavaa perusparannusta.

Perusparannuksen tarpeellisuus

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginvaltuusto>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

Kuntotutkimusten perusteella rakennus on laajan teknisen peruseron tarpeessa. Puutteellinen ilmanvaihto, epätiivien rakenteiden ilmapuodot, välipohjarakenteiden epäpuhtauslähteet, maanvastaisten rakenteiden kosteustekniset puutteet sekä alapohjan sisältämät haitta-aineet aiheuttavat sisäilmariiskejä. Talotekninen varustus on käyttökänsä päässä. Ikkunat ovat kunnostuksen tarpeessa. Rakennuksen paloturvallisuutta ja energiataloutta tulee parantaa.

Koulun nykyinen oppilasmäärä on liian suuri rakennuksen ilmanvaihdon sekä ruokahuolto- ja wc-tilojen kapasiteettiin nähden. Uuden opetussuunnitelman mukainen opetustoiminta edellyttää tilojen päivittämistä. Rakennuksen esteettömyyttä ja pihan toiminnallisuutta tulee parantaa.

Tehtaankadun ala-asteen oman oppilaaksiottoalueen väestöennuste ei kasva kymmenen vuoden aikana vaan on lievästi laskeva, mutta Ullanlinnan, Eiran ja Kaivopuiston alueella on tällä hetkellä yhteensä noin 200 lisäoppilaspaikan tarve. Tehtaankadun ala-aste on jatkossakin tärkeä osa alueen kouluverkkoa ja rakennuksen oppilaskapasiteettia on tarkoituksenmukaista lisätä. Peruseronrakennuksen jälkeen koulussa on 378 oppilaspaikkaa.

Peruseronrakennuksen hankesuunnitelma

Peruseronrakennus käsittää koko rakennuksen ja pihan. Rakennuksen laajuus on 4 329 brm² (3 238 htm²) ja piha-alueen laajuus 2 957 m².

Hankkeessa varmistetaan terveellinen sisäilma korjaamalla kosteusteknisesti puutteelliset rakenteet, rakentamalla uusi salaojitusjärjestelmä, poistamalla alapohjan haitta-aineet ja välipohjarakenteiden täytöt sekä rakentamalla uusi koneellinen ilmanvaihtojärjestelmä. Vanhat ikkunat kunnostetaan tai uusitaan, julkisivurappaus ja vesikatto uusitaan ja rakennuksen energiatehokkuutta parannetaan.

Kellarikerroksessa sijaitsevia ruokahuollon tiloja laajennetaan ja järjestellään uudelleen. Aulatilaja muutetaan opetuskäyttöön soveltuviksi ja luokkahuoneita yhdistetään toisiinsa uusilla oviaukoilla. Kädentaitojen tilakokonaisuutta, hallintotiloja sekä oppilashuollon tiloja uudistetaan. Wc-tiloja lisätään ja ajanmukaistetaan vastaamaan nykyvaatimuksia. Rakennuksen esteettömyyttä ja tilojen akustiikkaa parannetaan. Uudet rakenteet, materiaalit, kalusteet ja varustukset suunnitellaan kulutusta kestäviksi, kunnostettaviksi ja helposti puhdistettaviksi. Piha-alueet kunnostetaan ja niiden toiminnallisuutta ja viihtyisyyttä parannetaan.

Rakennuksen paloturvallisuutta ja energiataloutta parannetaan ja lähes kaikki lämmitys-, vesi- ja viemärijärjestelmät uusitaan. Rakennusautomaatio- ja sähköjärjestelmät uusitaan. Tilojen ja pihan valaistustehok-

kuutta parannetaan. Viestintä-, tietoverkko- ja turvajärjestelmät uusitaan. Rakennus varustetaan hätäkeskukseen kytkettävällä automaattisella paloilmoitinlaitteistolla. Lukitus-, kulunvalvonta- ja turvajärjestelmät uusitaan siten, että myös kouluajan ulkopuolinen käyttö on helposti mahdollista.

Hankkeen toteutusvastuu ja aikataulu

Hankkeen toteutusvastuu on kaupunkiympäristön toimialan rakennukset ja yleiset alueet -palvelukokonaisuudella. Rakennuksen ylläpidosta vastaa kaupunkiympäristön toimialan ylläpitopalvelut.

Perusparannuksen on tarkoitus alkaa kesäkuussa 2020 ja valmistua joulukuussa 2021. Tilojen käyttöönotto on viimeistään lukuvuoden alussa 2022.

Rakentamiskustannukset ja rahoitus

Hankkeen rakentamiskustannukset ovat arvonlisäverottomana yhteensä 15 400 000 euroa (3 557 euroa/bm²) lokakuun 2018 kustannustasossa.

Vuoden 2019 talousarvion liitteenä olevassa talonrakennushankkeiden rakentamishjelmassa vuosiksi 2019–2028 perusparannukselle on varattu 10 miljoonaa euroa vuosille 2020–2021. Alustava arvio on perustunut koulujen perusparannushankkeiden keskimääräisiin toteutuneisiin kustannuksiin.

Tehtaankadun ala-asteen kohdalla rakentamiskustannuksia korottaa:

- Turvallisuuden ja terveellisuuden parantamisen edellyttämät korjaukset (mm. ala- ja välipohjien haitta-aineiden poisto, julkisivurapauksen uusiminen, ikkunoiden kunnostus/uusiminen, vesikaton uusiminen ja uuden ilmanvaihtojärjestelmän rakentaminen)
- Suojellun rakennuksen kulttuurihistoriallisen arvon säilyttäminen
- Perusparannushankkeen suhteellisen pienen koko ja hankala sijainti keskusta-alueella
- Perusparannuksen myötä saavutettava erittäin tehokas tilankäyttö eli rakennuksen kokoon nähden suuri oppilasmäärä

Merkittävä osa kustannusten noususta (n. 3,6 milj. euroa) johtuu rakennuksen turvallisuuden ja terveellisuuden parantamiseen liittyvistä korjauksista. Muuttunut rahoitustarve otetaan huomioon rakentamishjelmaa tarkistettaessa.

Vuokrakustannus kasvatuksen ja koulutuksen toimialalle

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginvaltuusto>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

F10680001200062637

Alv.nro

F102012566

Perusparannuksen jälkeen arvioitu tilakustannus on 90 180 euroa kuukaudessa eli 1 082 000 euroa vuodessa. Kuukausivuokra on noin 27,85 euroa/htm², josta pääomavuokran osuus on 24,13 euroa/htm² ja ylläpitovuokran osuus 3,72 euroa/htm². Neliövuokran perusteena on 3 238 htm². Lopullinen pääomavuokra tarkistetaan toteutuneiden kustannusten mukaan ja ylläpitovuokra tarkistetaan valmistumisajankohdan ylläpitovuokraa vastaavaksi.

Investoinnin tuottovaade on 1,5 prosenttia ja poistoaika 30 vuotta. Tuottovaade on tavallisesti kolme prosenttia, mutta tilahankkeiden käsittelyohjeiden mukaan kulttuurihistoriallisesti arvokkaiden rakennusten kohdalla se voi poikkeustapauksissa olla alempi. Jos tuottovaade olisi kolme prosenttia, tilakustannus olisi noin 37,05 euroa/htm²/kk, yhteensä 120 000 euroa kuukaudessa eli 1 440 000 euroa vuodessa. Pääomavuokran osuus olisi 33,33 euroa/htm²/kk.

Nykyinen vuokra on 16,90 euroa/htm²/kk, yhteensä 58 911 euroa kuukaudessa eli 706 929 euroa vuodessa, josta pääomavuokran osuus on 13,06 euroa/htm²/kk ja ylläpitovuokran osuus 3,84 euroa/htm²/kk. Vuokranmaksun perusteena on 3 485 htm². Kasvatuksen ja koulutuksen toimialan vuosittaiset vuokratilakustannukset nousevat perusparannuksen myötä n. 375 000 eurolla.

Kiinteistöstrategian valmistuttua tilakustannusten kohdentamisperiaate määritellään uudelleen siten, että arvorakennusten kalliimmat tilakustannukset eivät nykyisellä tavalla enää kohdistu yksittäisiin rakennuksiin. Uusia tilakustannusten kohdentamisen periaatteita tullaan myöhemmin soveltamaan myös Tehtaankadun ala-asteen kohdalla.

Tarvittavat väistötilat

Koulun koko toiminta siirretään väistötiloihin perusparannuksen toteutuksen ajaksi kesästä 2020 vuoden 2021 loppuun.

Väistötilaratkaisuksi on tutkittu useita erilaisia vaihtoehtoja, koska keskustan alueelta on ollut vaikea löytää sijoituspaikkaa väistötilapaviljongeille. Toteutuskelpoisimpana ratkaisuna selvitetään Merikadun ja Eiranrannan väliselle LP-1-alueelle sijoitettavia tilapäisiä paviljonkirakennuksia. Alueella nykyisin talvisäilytettävälle veneille tulisi siinä tapauksessa osoittaa tilapäinen säilytyspaikka muualta. Yhtenä vaihtoehtona tutkittiin paviljonkien sijoittamista Hernesaaren tulevan koulun tontille, mutta se todettiin tulevien työmaiden vuoksi liian vaaralliseksi lapsille.

Väistötilan kustannukset 16 kuukauden ajalle ovat yhteensä noin 1 700 000 euroa (alv. 0 %). Ne eivät sisälly hankesuunnitelmassa esitettyihin rakentamiskustannuksiin. Tehtaankadun ala-asteen perusparannuksen

valmistumisen jälkeen samoja paviljonkeja voidaan hyödyntää Grundsolan Norsenin Cygnaeus-toimipaikan perusparannuksen väistötilana.

Kasvatus- ja koulutuslautakunnan lausunto

Kasvatus- ja koulutuslautakunta on 12.2.2019 § 16 antanut hankesuunnitelmasta puoltavan lausunnon ja todennut, että se vastaa hyvin kasvatuksen ja koulutuksen toiminnallisia tavoitteita.

Perusparannus mahdollistaa turvalliset, terveelliset, viihtyisät ja riittävät tilat Tehtaankadun ala-asteen toiminnalle. Perusparannuksen yhteydessä tehtävillä muutoksilla rakennuksesta saadaan hyvin toimiva ja tilankäytöltään entistä tehokkaampi koulu. Talotekniset järjestelmät uusitaan, energiatehokkuutta parannetaan ja kosteusvaurioituneet rakenteet korjataan. Rakennuksessa tehdään lisäksi joitakin tilamuutoksia, jotka mahdollistavat opetussuunnitelman tavoitteiden toteuttamisen ja tilojen monipuolisemman käytön koulupäivän jälkeen.

Koulun tiloissa on mahdollista järjestää iltapäiväkerhotoimintaa perusparannuksen jälkeen. Liikuntatilat ovat asukaskäytössä arki-iltaisain, viikonloppuisin ja loma-aikoina. Kulunvalvonnan suunnittelussa varaudutaan siihen, että liikuntasali, ruokala ja käsityötilat sekä musiikkiluokka ja kuvataideluokka ovat asukaskäytössä kouluajan ulkopuolella. Lisäksi koulu toimii majoituskouluna isojen tapahtumien yhteydessä.

Hankesuunnitelman valmistelu, toimivalta ja kustannusten seuranta

Hankesuunnitelma on laadittu kaupunkiympäristön toimialan ja kasvatuksen ja koulutuksen toimialan yhteistyönä. Perusparannuksen suunnittelun yhteydessä on kuultu kaupunginmuseon, rakennusvalvonnan, ympäristökeskuksen ja pelastuslaitoksen asiantuntijoita, esteettömyssasiamiestä sekä kasvatuksen ja koulutuksen toimialan työsuojelun yhteistoimintahenkilöstöä. Koulun opettajat ja oppilaskunta ovat osallistuneet pihan suunnitteluun.

Hallintosäännön 7 luvun 1 §:n mukaan kaupunginvaltuusto päättää hankesuunnitelmista, joiden kustannusarvio ylittää 10 miljoonaa euroa.

Perusparannus on toteutettava kaupunginvaltuuston hyväksymän enimmäishinnan puitteissa. Kaupunginhallitus tulee valtuuston päätöksen täytäntöönpanon yhteydessä kehottamaan kaupunkiympäristön toimialaa laatimaan hankkeesta erillisen kustannusseurantaraportin, jossa arvioidaan kustannusarvion toteutumista hankkeen kaikissa eri vaiheissa ja mahdollisiin poikkeamiin johtaneita syitä. Raportti luovutetaan pormestarille perusparannuksen valmistuttua.

Esittelijä

Kaupunginhallitus

22.05.2019

Lisätiedot

Maria Nyfors, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 21731
maria.nyfors(a)hel.fi
Ville Vastamäki, hankepäällikkö, puhelin: 310 25902
ville.vastamaki(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Tehtaankadun ala-asteen perusparannuksen hankesuunnitelma
3.12.2018
- 2 Tehtaankadun ala-asteen hankesuunnitelman liitteet 1 - 6

Muutoksenhaku

Kunnallisvalitus, valtuusto

Tiedoksi

Kaupunkiympäristölautakunnan rakennusten ja yleisten alueiden jaosto
Kasvatus- ja koulutuslautakunta

Päätöshistoria

Kaupunginhallitus 06.05.2019 § 317

HEL 2018-011737 T 02 08 03 01

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto hyväksyy Tehtaankadun ala-asteen perusparannuksen 3.12.2018 päivätyn hankesuunnitelman siten, että hankkeen enimmäislaajuus on 4 329 brm² ja rakentamiskustannusten enimmäishinta on arvonlisäverottomana 15 400 000 euroa syyskuun 2018 kustannustasossa.

29.04.2019 Pöydälle

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Maria Nyfors, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 21731
maria.nyfors(a)hel.fi
Ville Vastamäki, hankepäällikkö, puhelin: 310 25902
ville.vastamaki(a)hel.fi

Kasvatus- ja koulutuslautakunta 12.02.2019 § 16

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginvaltuusto>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

22.05.2019

HEL 2018-011737 T 02 08 03 01

Lausunto

Kasvatus- ja koulutuslautakunta antoi kaupunkiympäristölautakunnan rakennusten ja yleisten alueiden jaostolle puoltavan lausunnon 3.12.2018 päivätystä Tehtaankadun ala-asteen laajennusta ja perusparannusta koskevasta hankesuunnitelmasta ja lausuu lisäksi seuraavaa:

Hankesuunnitelma vastaa hyvin kasvatuksen ja koulutuksen toiminnallisia tavoitteita. Oppimistilojen suunnittelussa tulee kuitenkin edelleen työskennellä yhdessä käyttäjätoimialan kanssa. Erityisesti ääneneristyksen ja -vaimennuksen huolellinen toteutus tulee varmistaa. Myös valaistukseen tulee kiinnittää huomiota, sillä toimivalla valaistuksella tuetaan monipuolisia työskentelyasentoja. Tilat ja pintarakenteet tulee suunnitella helposti siivottaviksi, huollettaviksi ja korjattaviksi.

Kasvatuksen ja koulutuksen toimialan työsuojelun yhteistoimintahenkilöstö on antanut 10.10.2018 hankesuunnitelmasta lausunnon, joka on liitteenä. Lausunto tulee ottaa huomioon jatkosuunnittelussa.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta pitää perusparannuksen vuokrakorotusta korkeana.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta korostaa, että hankkeen jatkosuunnittelussa ja toteuttamisessa pitää edelleen huomioida opettajien ja opiskelijoiden näkemykset tilojen kehittämisessä.

Käsittely

12.02.2019 Esittelijän ehdotuksesta poiketen

Vastaehdotus:

Vesa Korkkula: Lisätään päätösehdotukseen:

“Kasvatus- ja koulutuslautakunta korostaa, että hankkeen jatkosuunnittelussa ja toteuttamisessa pitää edelleen huomioida opettajien ja opiskelijoiden näkemykset tilojen kehittämisessä.”

Kasvatus- ja koulutuslautakunta päätti yksimielisesti hyväksyä Vesa Korkkulan tekemän vastaehdotuksen.

Esittelijä

perusopetusjohtaja
Outi Salo

Lisätiedot

Sari Lehtonen, projektiarkkitehti, puhelin: 310 15124
sari.k.lehtonen(a)hel.fi

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginvaltuusto>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

22.05.2019

Kaupunkiympäristölautakunnan rakennusten ja yleisten alueiden jaosto 10.01.2019
§ 3

HEL 2018-011737 T 02 08 03 01

Esitys

A

Kaupunkiympäristölautakunnan rakennusten ja yleisten alueiden jaosto esitti kaupunginhallitukselle Tehtaankadun ala-asteen perusparannuksen 3.12.2018 päivätyn hankesuunnitelman hyväksymistä siten, että hankkeen enimmäislaajuus on 4 329 brm² ja rakentamiskustannusten enimmäishinta on arvonlisäverottomana 15 400 000 euroa syyskuun 2018 kustannustasossa ehdolla, että kasvatus- ja koulutuslautakunta antoi hankesuunnitelmasta puoltavan lausunnon.

B

Rakennusten ja yleisten alueiden jaosto päätti oikeuttaa rakennukset ja yleiset alueet -palvelukokonaisuuden jatkamaan hankkeen suunnittelua odottamatta hankepäätöstä.

Esittelijä

tekninen johtaja
Jaakko Stauffer

Lisätiedot

Päivi Etelämäki, projektinjohtaja, puhelin: 310 31871
paivi.etelamaki(a)hel.fi

22.05.2019

Asia/6

§ 150

Taka-Töölön Topeliuksenkatu 16:n asemakaavan muuttaminen (nro 12493)

HEL 2013-009433 T 10 03 03

Päätös

Kaupunginvaltuusto hyväksyi 14. kaupunginosan (Taka-Töölö) korttelin 503 tontin 1 asemakaavan muutoksen 21.11.2017 päivätyn ja 29.5.2018 muutetun piirustuksen numero 12493 mukaisena ja asemakaavaselostuksesta ilmenevin perustein.

Esittelijä

Kaupunginhallitus

Lisätiedot

Anna Villeneuve, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36045
anna.villeneuve(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Asemakaavan muutoksen nro 12493 kartta, päivätty 21.11.2017, muutettu 29.5.2018
- 2 Asemakaavan muutoksen nro 12493 selostus, päivätty 21.11.2017, muutettu 29.5.2018
- 3 Vuorovaikutusraportti 21.11.2017, täydennetty 29.5.2018
- 4 Osa päätöshistoriaa

Muutoksenhaku

Kunnallisvalitus, yleiskaavan, asemakaavan, rakennusjärjestyksen hyväksyminen

Otteet

Ote

Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymä
Helen Sähköverkko Oy
Museovirasto, kulttuuriympäristön suojelu
Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus

Otteen liitteet

Esitysteksti
Kunnallisvalitus, yleiskaavan, asemakaavan, rakennusjärjestyksen hyväksyminen
Liite 1
Liite 2
Liite 3

Liite 4

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Tiivistelmä

Asemakaavan muutos koskee osoitteessa Topeliuksenkatu 16 sijaitsevaa tonttia. Tavoitteena on mahdollistaa koulurakennuksen purkaminen ja asuinkerrostalojen rakentaminen. Viitesuunnitelmassa uudet rakennukset on sovitettu ympäröivään kaupunkirakenteeseen ja mittakaavaan siten, että kadun varrella sijaitsee korkeimmillaan seitsemän kerrosta ja ullakon käsittävä rakennus ja tontin sisäosassa kaksi kolmi-nelikerroksista rakennusta. Rakentamatta jäävät korttelialueet kunnostetaan tulevien asukkaiden pihatiloiksi.

Kaavamuutoksessa on uutta asuntokerrosalaa yhteensä 5 040 k-m² ja liiketilaa vähintään 130 k-m². Tontin tehokkuusluku on 1,81. Kaavamuutos mahdollistaa 55 asunnon rakentamisen. Tontilta poistuu olemassa olevan koulurakennuksen kaavanmukainen kerrosala 3 059 k-m².

Pitkään tyhjillään tai vajaalla käytöllä ollut, vuonna 1964 valmistunut ja vuosina 1987–90 laajennettu koulurakennus puretaan ja korvataan uusilla asuinrakennuksilla. Rakennuksen rakennuttaja ja alkuperäinen käyttäjä on Svenska Medborgarhögskolan (myöh. Svenska social- och kommunalhögskolan) ja suunnittelija arkkitehti Erik Kråkström. Kaavaehdotuksen mukaiset uudisrakennukset on sovitettu tontille olemassa oleva kaupunkirakenne, kulttuuriympäristön arvot ja samalla kaupunkimainen rakentamistehokkuus ja suunnitelman toteuttamiskelpoisuus huomioiden. Kadunvarren uudisrakennus eheyttää Topeliuksenkadun katujulkisivua verrattuna olemassa olevaan, muusta rakennuskannasta voimakkaasti poikkeavaan ja kadun puoleiselta julkisivultaan hyvin suljettuun rakennukseen. Kadulle avautuvat liiketilat mahdollistavat kantakaupungille ominaisen kivijalkaliiketoiminnan. Tontin sisäosa pyritään pitämään vihreänä ja istuttamaan alueelle ja tontille soveltuvia kasveja käyttäen.

Esittelijän perustelut

Kaavaratkaisu on valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden ja voimassa olevan oikeusvaikutteisen yleiskaavan mukainen ja edesauttaa kaupungin strategisten tavoitteiden toteutumista.

Alueella on voimassa asemakaava numero 9248 vuodelta 1987. Kaavan mukaan tontti on opetustoimintaa palvelevien rakennusten kortte-

lialuetta (YO). Tontille on osoitettu rakennusala enintään kolmikerroksiselle rakennukselle. Tonttitehokkuus 1,10. Tontin eteläreuna on määrätty istutettavaksi käsittäen myös puita ja pensaita. Tontille saa sijoittaa enintään 9 autopaikkaa. Kaava ei sisällä suojelumerkintöjä.

Suunnittelualue sijoittuu osaksi valtakunnallisesti merkittävää rakennettua kulttuuriympäristöä (Museovirasto, RKY 2009, Taka-Töölön kerrostaloalue).

Suunnittelun vaiheet ja vuorovaikutus

Korttelialueet ovat yksityisomistuksessa. Kaavaratkaisu on tehty hakeuksen johdosta ja kaavaratkaisun sisältö on neuvoteltu hakijan kanssa.

Osallistuminen ja vuorovaikutus on järjestetty osallistumis- ja arviointisuunnitelman mukaisesti.

Asemakaavan muutosehdotus on pidetty yleisesti nähtävillä 19.12.2017–24.1.2018. Kaavaehdotuksesta tehtiin 10 muistutusta.

Muistutukset

Muistutukset olivat osittain samansisältöisiä. Muistutuksissa esitetyt huomautukset kohdistuivat rakentamisen korkeuteen, määrään ja sijoitteluun, rakennuksen kattomuotoon, kattoikkunoihin ja julkisivujäsentelyyn, kellarin laajuuteen ja autopaikkojen määrään, maanalaisen rakentamisen vaikutuksiin veden virtaamiseen maaperässä, puiden kaatamiseen tontilla ja tontin istutusmahdollisuuksiin, vaikutuksiin naapuripihojen kasvillisuuteen ja tontille ulottuvien puiden oksien ja juurten vahingoittamiseen, tontin huoltojärjestelyihin ja muun muassa lumijärjestelyihin, huoltoyhteyden leveyteen ja järjestelyihin sekä autohissin toimivuuteen, liikennevaikutuksiin Topeliuksenkadulla ja Linnakoskenkadun risteyksessä, ympäristön arvojen kartoittamiseen, naapureiden muuttuviin näkymiin ja valaistusolosuhteisiin, naapurin puolelle ulottuviin rakennus- ja huoltotöihin, mahdollisesti naapurin puolelle tippuvaan lumeen ja veteen, havainnemateriaaliin, kaavan taloudellisen toteutettavuuden tavoitteeseen sekä naapurikiinteistöjen purkavaan saneeraukseen, täydennysrakentamiseen ja katosten ja muiden rakennelmien sijoittamismahdollisuuteen.

Lausunnot

Kaavaehdotuksesta saatiin Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymän (HSY), museoviraston sekä Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen (ELY-keskus) lausunnot.

Lausunnoissa esitetyt huomautukset kohdistuivat melutasoihin ja ilmanvaihtoon rakennuksessa.

Helen Sähköverkko Oy ja pelastuslautakunta ilmoittivat, ettei niillä ole lausuttavaa.

Lausunnot ilmenevät kokonaisuudessaan päätöshistoriasta ja niiden referaatit sekä niihin annetut vastineet ovat vuorovaikutusraportissa.

Asemakaavan muutosehdotukseen tehdyt muutokset

Huomautuksissa esitetyt asiat on otettu huomioon, kaavan tavoitteet huomioon ottaen, tarkoituksenmukaisilta osin. Kaavaehdotukseen tehdyt muutokset on esitetty yksityiskohtaisesti kaavaselostuksen toiseksi viimeisessä luvussa. Tehdyt muutokset eivät ole olennaisia, joten ehdotusta ei ole tarpeen asettaa uudelleen nähtäville.

Kaupunginhallitus hyväksyi 29.4.2019 (281 §) kaavamuutokseen liittyvän maankäyttösopimuksen, joka on allekirjoitettu 10.4.2019.

Päätösehdotus on kaupunkiympäristölautakunnan tarkistetun esityksen mukainen.

Esittelijä

Kaupunginhallitus

Lisätiedot

Anna Villeneuve, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36045
anna.villeneuve(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Asemakaavan muutoksen nro 12493 kartta, päivätty 21.11.2017, muutettu 29.5.2018
- 2 Asemakaavan muutoksen nro 12493 selostus, päivätty 21.11.2017, muutettu 29.5.2018
- 3 Vuorovaikutusraportti 21.11.2017, täydennetty 29.5.2018
- 4 Osa päätöshistoriaa

Oheismateriaali

- 1 Sijaintikartta
- 2 Ilmakuva
- 3 Havainnekuva
- 4 Maankäyttösopimus

Muutoksenhaku

Kunnallisvalitus, yleiskaavan, asemakaavan, rakennusjärjestyksen hyväksyminen

Otteet

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginvaltuusto>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

22.05.2019

Asia/6

Ote

Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymä
Helen Sähköverkko Oy
Museovirasto, kulttuuriympäristön suojelu
Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus

Otteen liitteet

Esitysteksti
Kunnallisvalitus, yleiskaavan, asemakaavan, rakennusjärjestyksen hyväksyminen
Liite 1
Liite 2
Liite 3
Liite 4

Tiedoksi

Kaupunkiympäristön toimiala
Kaupunkiympäristölautakunnan rakennusten ja yleisten alueiden jaosto
Kaupunkiympäristölautakunnan ympäristö- ja lupajaosto
Kaupunkiympäristölautakunta
Kaupunginmuseo
Pelastuslautakunta

Päätöshistoria

Kaupunginhallitus 13.05.2019 § 335

HEL 2013-009433 T 10 03 03

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto hyväksyy 14. kaupunginosan (Taka-Töölö) korttelin 503 tontin 1 asemakaavan muutoksen 21.11.2017 päivätyn ja 29.5.2018 muutetun piirustuksen numero 12493 mukaisena ja asemakaavaselostuksesta ilmenevin perustein.

29.04.2019 Ehdotuksen mukaan

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Anna Villeneuve, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36045
anna.villeneuve(a)hel.fi

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginvaltuusto>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

Kaupunkiympäristölautakunta 26.03.2019 § 164

HEL 2013-009433 T 10 03 03

Taka-Töölö, Topeliuksenkatu 16

Esitys

Kaupunkiympäristölautakunta esitti kaupunginhallitukselle kiinteistön 91-14-503-1 omistajan Kiinteistö Oy Topeliuksenkadun Tontin (y-tunnus 2752976-4) ja tontin vuokralaisen Asunto Oy Castellum, Helsingin (y-tunnus 2683294-8) kanssa solmittavan liitteen nro 3 mukaisen sopimuksen hyväksymistä.

Lisäksi kaupunkiympäristölautakunta esitti kaupunginhallitukselle, että tonttipäällikkö oikeutetaan tekemään päätöksellään sopimukseen tarvittaessa vähäisiä muutoksia.

(MA114-6)

29.05.2018 Ehdotuksen mukaan

28.11.2017 Ehdotuksen mukaan

21.11.2017 Pöydälle

Esittelijä

vs. kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Silja Hyvärinen

Lisätiedot

Kirsi Federley, johtava tonttiasiamies, puhelin: 09 310 36451
kirsi.federley(a)hel.fi
Tom Qvisén, projektipäällikkö, puhelin: 09 310 34201
tom.qvisen(a)hel.fi

Pelastuslautakunta 09.01.2018 § 15

HEL 2013-009433 T 10 03 03

Lausunto

Pelastuslautakunta antoi seuraavan lausunnon:

Pelastuslautakunnalla ei ole huomautettavaa asemakaavan muutosehdotuksesta Topeliuksenkatu 16 nro 12493.

Esittelijä

pelastuskomentaja

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginvaltuusto>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

22.05.2019

Simo Wecksten

Lisätiedot

Esko Rantanen, johtava palotarkastaja, puhelin: 310 31232
esko.rantanen(a)hel.fi

Kaupunkiympäristön toimiala Palvelut ja luvat -palvelukokonaisuus Kaupunkimittauspalvelut Kartat ja paikkatiedot Yksikön päällikkö 25.10.2017 § 49

HEL 2013-009433 T 10 03 03

Hankenumero 0834_1

Päätös

Yksikön päällikkö päätti hyväksyä asemakaavan 12493 pohjakartan kaupunginosassa 14 Taka-Töölö. Pohjakartta täyttää maankäyttö- ja rakennuslain (132/1999) 54a §:n asettamat vaatimukset.

Päätöksen perustelut

Helsingin kaupungin kaupunkiympäristön toimialan kaupunkimittauspalvelut on valmistanut asemakaavan pohjakartan:

Asemakaavan numero: 12493
Kaupunginosa: 14 Taka-Töölö
Kartoituksen työnnumero: 38/2017
Pohjakartta valmistunut: 9.10.2017
Tasokoordinaatisto: ETRS-GK25
Korkeusjärjestelmä: N2000

Pohjakartta täyttää maankäyttö- ja rakennuslain (132/1999) 54a §:n asettamat vaatimukset.

Kaupunkiympäristön toimialan palvelut ja luvat -palvelukokonaisuuden asiakkuusjohtaja on päätöksellä (4§/1.6.2017) siirtänyt hallintosäännön 16 luvun 8 § 2 momentin 7 kohdan toimivallan hyväksyä kaavoja varten valmistetut pohjakartat kaupunkiympäristön toimialan palvelut ja luvat -palvelukokonaisuuden kaupungingeodeetille sekä kartat ja paikkatiedot -yksikön päällikölle.

Lisätiedot

Timo Tolkki, yksikön päällikkö, puhelin: 310 31883
timo.tolkki(a)hel.fi

Merja Kyyrö, vastaava kartoittaja, puhelin: 310 31911
merja.kyyro(a)hel.fi

Kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala Kulttuuripalvelukokonaisuus Kaupunginmuseo
Kulttuuriperintöyksikkö 13.6.2017

HEL 2013-009433 T 10 03 03

Helsingin kaupunkisuunnitteluvirasto (Helsingin kaupungin maankäyttö ja kaupunkirakennetoimialan asemakaavoitusyksikkö 1.6.2017 lähtien) on pyytänyt kaupunginmuseon kannanottoa Meilahdessa sijaitsevan korttelin 520 tontteja 2,8,13,14 ja 19 koskevasta osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta ja kaavaluonnoksesta. Suunnittelualue on Taka-Töölön valtakunnallisesti merkittävän rakennetun kulttuuriympäristön (RKY-2009) rajalla, ns Töölöntullissa ja kyseisillä tontilla sijaitsevat Töölön Urheilu- ja terveystalo, Helsingin Aikuisopisto, Markkinointi-instituutti ja Töölö daghem (Töölön ruotsinkielinen päiväkot).

Kaupunginmuseo on tutustunut 22.5.2017 päivättyyn osallistumis- ja arviointisuunnitelmaan ja kaavaluonnokseen ja sen liitteisiin. Kaupunginmuseo tarkastelee hanketta perustehtävänsä mukaisesti rakennetun kulttuuriympäristön vaalimisen näkökulmasta. Esillä olevan osallistumis- ja arviointisuunnitelman ja kaavaluonnoksen tavoitteeksi on asetettu seuraavan muutoksen toteuttaminen: Meilahden kaupunginosan kortteliin 520 tulee n. 20 000 k-m2 uutta asuntokerrosalaa ja asukasmäärän lisäys on noin 500 asukasta. Kaavaratkaisun toteuttaminen vähentää korttelin toimitilaa ja muuttaa sitä asumispainotteiseksi, mutta korttelin tärkeimmät palvelut, kuten uimahalli ja urheilutoiminta, säilyvät. Tonteilla 520/13, 520/2 ja 520/19 suojellaan asemakaavan sr-2/a ja sr-2/b merkinnöillä rakennettua kulttuuriympäristöä. Tontilla 520/8 ja 520/14 esitetään purettavaksi tyhjilleen jäävä Markkinointi-instituutin rakennus ja esitetään tonttien yhdistämistä asuntorakentamisen toteuttamiseksi. Tontilla 520/2 voidaan mahdollisesti jatkossa toteuttaa lisärakentamista.

Tontilla 520/19 sijaitsevassa Töölön Urheilu- ja terveystalossa on syksyllä 2017 käynnistymässä uimahallin ja urheilutilojen kunnostus, ja nämä tilat säilytetään nykyisessä käytössään. Tässä yhteydessä esitetään rakennusosan toimistokerroksia muutettaviksi seniori- ja opiskelija-asunnoiksi. Samaan kokonaisuuteen kuuluu tontilla 520/2 sijaitseva Helsingin Aikuisopisto, joka on myynnissä ja jota kaavamutoksen myötä esitetään muutettavaksi asuinnoiksi. Vuonna 1965 suunniteltu ja vuonna 1967 valmistunut kokonaisuus on hyvin säilynyt ja ilmentää aikansa toimisto- ja urheilutaloille tyypillisiä pyrkimyksiä. Se on edustava esimerkki arkkitehti Einari Teräsvirran arkkitehtuuria. Rakennuskokonaisuus liittyy tiiviisti sekä SVUL:n (Suomen Valtakunnan Urheiluliitto

ry) ja Aikuisopiston toimintaan sekä historiaan että Meilahden sairaala-alueen rakentumiseen.

Töölön Urheilu- ja Terveystalon ja Helsingin Aikuisopiston kokonaisuudesta on tehty kaksiosainen rakennushistoriallinen selvitys, jossa Teräsvirran suunnitelman ominaispiirteitä ja rakennuskokonaisuuden arvoja on tuotu esille. Kaavaluonnoksen suojelumääräys on sr-2/a, jossa määritellään Töölön Urheilu- ja Terveystaloa sekä Helsingin Aikuisopistoa kaupunkikuvallisesti ja rakennustaiteellisesti arvokkaaksi rakennuskokonaisuudeksi ja turvataan rakennuksen suojelua jatkossa. Asemakaavamääräyksen mukaisia suojeltavia rakennusosia ovat: julkisivumateriaalit, nauhaikkunat ja ikkunajaoiin sommitteluperiaate, kadunpuoleiset julkisivut katoksineen, tasossa n. +19;5 olevan vesikaton kattoikkunat ja kaarihalli. Rakennusta tai sen osaa ei saa purkaa eikä siinä saa tehdä sellaisia korjaus-, muutos-, tai lisärakentamistöitä, jotka heikentävät rakennuksen rakennustaiteellisia tai kaupunkikuvallisia arvoja tai muuttavat arkkitehtuurin ominaispiirteitä. Korjaamisen lähtökohtana tulee olla rakennuksen alkuperäisten tai niihin verrattavien rakenteiden, rakennusosien ja niiden yksityiskohtien, materiaalien ja värien säilyttäminen. Mikäli alkuperäisiä rakennusosia joudutaan pakottavista syistä uusimaan, se tulee tehdä alkuperäistoteutuksen mukaisesti.

Töölön Urheilu- ja Terveystalon käyttötarkoituksen muutoksen selvityksissä on hyvällä tavalla pystytty osoittamaan, että tämän rakennuskokonaisuuden ainutlaatuisia piirteitä voidaan säilyttää, kun keskeisellä paikalla olevasta toimistotilasta rakennetaan asumista opiskelijoille ja senioreille. Selvitys tuo esille, miten Teräsvirran suunnitelman keskeisiä sisätila-aiheita, kuten sisääntuloa, portaita, porrashuoneita, käytäväratkaisuja ja kattoikkunoita on mahdollista säilyttää ja hyödyntää käytön muuttumisesta huolimatta. Luonnoksissa on rakennussuunnitelman alkuperäisen ajatuksen mukaisesti kiinnitetty huomiota tapaan, jolla rakennus liittyy katutilaan ja säilyttää asemansa Auratalon vieressä.

Töölön päiväkotia (Töölö daghem) on rakennettu vuonna 1910 ja sen on suunnitellut eräs Suomen ensimmäisistä naispuolisista arkkitehteistä, Signe Lagerborg-Stenius. Alkuperäinen puurakennus on myöhemmin kytketty kerrostalolaajennukseen, mutta Töölön päiväkotia on edelleen tontillaan hyvin erottuva kaksikerroksinen, kulttuurihistoriallisesti tärkeä huvilatyyppinen puurakennus. Kaavaluonnoksessa säilytettäväksi esitetty rakennus on hyväkuntoinen ja sen julkisivut ovat hyvin säilyneitä ja edustavat aikansa suunnitteluihanteita ja arkkitehtuuria erinomaisella tavalla. Talon toimintaan tärkeänä osana kuuluva kalliainen piha on kaupunkikuvallisesti mielenkiintoinen ja avaa koko korttelia ja näkymiä lounaaseen. Päiväkodin pihalla kasvavat männyt ovat Meilahden alueelle tyypillisiä ja myös esitetty säilytettäväksi. Töölön päiväkodin suojelumääräys on kaavaluonnoksessa sr-2/b, jossa määritellään rakennus-

ta kaupunkikuvallisesti ja rakennustaiteellisesti arvokkaaksi rakennukseksi. Rakennusta tai sen osaa ei saa purkaa eikä siinä saa tehdä sellaisia korjaus-, muutos-, tai lisärakentamistöitä, jotka heikentävät rakennuksen rakennustaiteellisia tai kaupunkikuvallisia arvoja tai muuttavat arkkitehtuurin ominaispiirteitä. Korjaamisen lähtökohtana tulee olla rakennuksen alkuperäisten tai niihin verrattavien rakenteiden, rakennusosien ja niiden yksityiskohtien, materiaalien ja värien säilyttäminen. Mikäli alkuperäisiä rakennusosia joudutaan pakottavista syistä uusimaan, se tulee tehdä alkuperäistoteutuksen mukaisesti.

Kaavaluonnoksessa on esitetty tonteilla 520/8 ja 520/14 sijaitsevan arkkitehti Kaarlo Artturi Pinomaan suunnitteleman Markkinointi-instituutin purkua ja mahdollisuutta muodostaa kahdesta tontista uusi tontti nr 520/20, jota jatkossa voidaan hyödyntää asumisen uudisrakentamiselle. Markkinointi-instituutin rakennushistoriallisessa selvityksessä on tuotu esille miten rakennuksen rakentaminen on liittynyt Myynti- ja mainoskoulun ja Kauppiaitten Kauppaoppilaitoksen historiaan, oppilaitosten kasvuun ja kehittymiseen, sekä myöhemmin Markkinointi-instituutin syntyyn. Rakennuksen muodonanto on perustunut sekä ympäristöään huomioon ottavaan mittakaavaan ja sijoitteluun, että pitkän ja matalan, arkadein varustettuun kadunsuunteiseen osaan, edustaen samalla 1950- ja 1960-luvun taitteen oppilaitosarkkitehtuuria. Pinomaalle ominaista eräänlaista niukkaa ja eleeöntä tyylikkyyttä on kuitenkin menetetty lukuisten rakennuksessa tehtyjen muutosten myötä.

Kaupunginmuseolla ei ole huomautettavaa asemakaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelmaan ja kaavaluonnokseen.

Lisätiedot

Tove Hagman, tutkija, puhelin

tove.hagman(a)hel.fi

§ 151

Munkkiniemen Hollantilaisentie 11:n asemakaavan muuttaminen (nro 12519)

HEL 2017-009940 T 10 03 03

Päätös

Kaupunginvaltuusto hyväksyi 30. kaupunginosan (Munkkiniemi, Vanha Munkkiniemi) korttelin 30010 tontin 1 asemakaavan muutoksen 11.12.2018 päivätyn piirustuksen numero 12519 mukaisena ja asemakaavaselostuksesta ilmenevin perustein.

Esittelijä

Kaupunginhallitus

Lisätiedot

Anna Villeneuve, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36045
anna.villeneuve(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Asemakaavan muutoksen nro 12519 kartta, päivätty 11.12.2018
- 2 Asemakaavan muutoksen nro 12519 selostus, päivätty 11.12.2018, päivitetty Kylk:n 11.12.2018 päätöksen mukaiseksi
- 3 Osa päätöshistoriaa
- 4 Vuorovaikutusraportti 11.12.2018 ja asukastilaisuuden muistio 13.3.2018

Muutoksenhaku

Kunnallisvalitus, yleiskaavan, asemakaavan, rakennusjärjestyksen hyväksyminen

Otteet

Ote

Muistutuksen tekijä

Uudenmaan elinkeino-,
liikenne- ja ympäristö-
keskus

Otteen liitteet

Esitysteksti

Kunnallisvalitus, yleiskaavan, asemakaavan,
rakennusjärjestyksen hyväksyminen

Liite 1

Liite 2

Liite 3

Liite 4

Esitysteksti

Kunnallisvalitus, yleiskaavan, asemakaavan,
rakennusjärjestyksen hyväksyminen

Liite 1

Liite 2

Liite 3

Liite 4

Helen Sähköverkko Oy
Helsingin seudun liikenne -
kuntayhtymä
Helsingin seudun ympäristöpalvelut -
kuntayhtymä
Museovirasto, kulttuuriympäristön suojelu

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Tiivistelmä

Asemakaavan muutos koskee vuonna 1918 valmistunutta Eliel Saari-
sen suunnittelemaa rakennusta (nk. valtion koulutustalo), joka on nykyisin valtion omistuksessa. Rakennus on ollut toimitilakäytössä, mutta on nykyisin pääosin tyhjiällä. Rakennus ja sen lähiympäristö on suojeltu voimassa olevassa asemakaavassa.

Kaavaratkaisun tavoitteena on mahdollistaa Munkkiniemen koulutustalon muuttaminen pääosin asumiseen siten, että rakennuksen ympäristön, ulkoasun ja merkittävimpien sisätilojen rakennustaiteelliset ja kulttuurihistorialliset arvot säilyvät korjaus- ja muutostöiden yhteydessä. Suojelumääräyksiä on tarkennettu ja täydennetty erityisesti suojeltavien sisätilojen osalta rakennuksen käyttötarkoituksen muuttuessa ja sen siirtyessä yksityisomistukseen. Rakennuksen muuttaminen asumiseen turvaa rakennuksen täysimittaisen käytön, käytön kautta jatkuvan huollon ja rakennuksen säilymisen alueella.

Uutta asuntokerrosalaa tulee 5 650 k-m², noin 45 asuntoon, lisäten asukasmäärää noin 100–150:lla. Nykyiset ravintolatilat säilyvät toimitilakäytössä ja toimitilan osuus kokonaisrakennusoikeudesta on 350 k-m². Alueen tonttitehokkuus on e=0,90.

Uuden käyttötarkoituksen vaatimat autopaikat on sijoitettu pihan puolelle maan alle siten, että korttelin sisäpiha-alue säilyy vehreänä ja avoimena.

Esittelijän perustelut

Kaavaratkaisu on valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden ja oikeusvaikutteisen yleiskaavan mukainen sekä edesauttaa kaupungin strategisten tavoitteiden toteutumista.

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginvaltuusto>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

Kaavamuutosalue sijaitsee Vanhan Munkkiniemen eteläosassa. Valtion koulutustalo on Eliel Saarisen viimeisiä Suomeen toteutuneita rakennushankkeita. Alun perin pensioaatiksi suunniteltu rakennus on saman kadun varrelle rakennettujen Hollantilaisentien rivitalojen ohella Saarisen ainoat konkreettiset toimeksiannot, jotka seurasivat hänen vuonna 1915 valmistuneesta Munkkiniemi-Haaga kaupunkisuunnitelmastaan.

Alueella voimassa oleva asemakaava on tullut voimaan vuonna 1994, ja alue on siinä merkitty opetustoimintaa palvelevien rakennusten korttelialueeksi, jolla ympäristö säilytetään (YO/s). Rakennus on suojeltu asemakaavassa merkinnällä sr-1. Lisäksi rakennus on suojeltu valtion omistamien rakennusten suojelusta annetun asetuksen (480/85) nojalla. Asetuksen mukainen suojelu kattaa koko rakennuksen sisä- ja ulkotiiloineen (kaavamerkintä sv). Päätös on voimassa, kunnes rakennuksesta on rakennusperinnön suojelemisesta annetun lain (498/2010) nojalla tehty päätös, joka on saanut lainvoiman. Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus on laittanut vireille rakennuksen suojelua koskevan asian (Laki rakennusperinnön suojelemisesta LaRS, luku 1, 5 §).

Kaavaratkaisun toteuttamisesta ei aiheudu kaupungille kustannuksia.

Suunnittelun vaiheet ja vuorovaikutus

Korttelialueet ovat yksityisomistuksessa. Kaavaratkaisu on tehty hakuksen johdosta ja kaavaratkaisun sisältö on neuvoteltu hakijan kanssa.

Osallistuminen ja vuorovaikutus on järjestetty osallistumis- ja vuorovaikutussuunnitelman mukaisesti.

Asemakaavan muutosehdotus on pidetty julkisesti nähtävillä 21.9.–22.10.2018. Kaavaehdotuksesta tehtiin yksi muistutus.

Muistutus

Muistutuksessa vastustetaan autohallin ajoliittymän sijoittamista Kadetintielle.

Lausunnot

Kaavaehdotuksesta saatiin Helen Sähköverkko Oy:n, Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymän (HSL), Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymän (HSY) ja museoviraston lausunnot.

Museovirasto katsoo kaavaratkaisu turvaavan hyvin rakennuksen, sen keskeisten sisätilojen ja pihapiirin ominaispiirteiden säilymisen. Museo-

virasto toteaa lausunnossaan, että suojelumääräysten sisältö on huolella laadittu mukaan lukien mm. suojelun yksityiskohtaisen kohdentamisen, korjaustavan ohjaamisen ja museoviranomaisen kuulemisen. Huomautukset kohdistuvat tornisalongin muuttamiseen asuinkäyttöön sekä uusien parvekkeiden rakentamisen määrään.

Muissa lausunnoissa ei ollut huomautettavaa.

Lausunnot ilmenevät kokonaisuudessaan päätöshistoriasta ja niiden referaatit sekä niihin annetut vastineet ovat vuorovaikutusraportissa.

Asemakaavan muutosehdotukseen tehdyt muutokset

Huomautuksissa esitetyt asiat on otettu huomioon, kaavan tavoitteet huomioon ottaen, tarkoituksenmukaisilta osin. Kaavaehdotukseen tehdyt muutokset on esitetty yksityiskohtaisesti kaavaselostuksen toiseksi viimeisessä luvussa. Tehdyt muutokset eivät ole olennaisia, joten ehdotusta ei ole tarpeen asettaa uudelleen nähtäville.

Kaavamuutokseen liittyvä maankäyttösopimus on allekirjoitettu 18.4.2019.

Päätösehdotus on kaupunkiympäristölautakunnan tarkistetun esityksen mukainen.

Esittelijä

Kaupunginhallitus

Lisätiedot

Anna Villeneuve, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36045
anna.villeneuve(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Asemakaavan muutoksen nro 12519 kartta, päivätty 11.12.2018
- 2 Asemakaavan muutoksen nro 12519 selostus, päivätty 11.12.2018, päivitetty Kylk:n 11.12.2018 päätöksen mukaiseksi
- 3 Osa päätöshistoriaa
- 4 Vuorovaikutusraportti 11.12.2018 ja asukastilaisuuden muistio 13.3.2018

Oheismateriaali

- 1 Sijaintikartta
- 2 Ilmakuva
- 3 Maankäyttösopimus

Muutoksenhaku

Kunnallisvalitus, yleiskaavan, asemakaavan, rakennusjärjestyksen hyväksyminen

Otteet

Ote

Muistutuksen tekijä

Uudenmaan elinkeino-,
liikenne- ja ympäristö-
keskus

Helen Sähköverkko Oy
Helsingin seudun liikenne-
-kuntayhtymä
Helsingin seudun ympäristö-
palvelut -kuntayhtymä
Museovirasto, kulttuuri-
ympäristön suojelu

Otteen liitteet

Esitysteksti

Kunnallisvalitus, yleiskaavan, asemakaavan,
rakennusjärjestyksen hyväksyminen

Liite 1

Liite 2

Liite 3

Liite 4

Esitysteksti

Kunnallisvalitus, yleiskaavan, asemakaavan,
rakennusjärjestyksen hyväksyminen

Liite 1

Liite 2

Liite 3

Liite 4

Tiedoksi

Kaupunkiympäristön toimiala
Kaupunkiympäristölautakunnan rakennusten ja yleisten alueiden jaosto
Kaupunkiympäristölautakunnan ympäristö- ja lupajaosto
Kaupunkiympäristölautakunta
Kaupunginmuseo

Päätöshistoria

Kaupunginhallitus 06.05.2019 § 295

HEL 2017-009940 T 10 03 03

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto hyväksyy 30. kaupunginosan (Munkkiniemi, Vanha Munkkiniemi) korttelin 30010 tontin 1 asemakaavan muutoksen

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginvaltuusto>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

22.05.2019

11.12.2018 päivätyn piirustuksen numero 12519 mukaisena ja asemakaavaselostuksesta ilmenevin perustein.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Anna Villeneuve, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36045
anna.villeneuve(a)hel.fi

Kaupunkiympäristön toimiala Maankäyttö ja kaupunkirakenne -palvelukokonaisuus
Maaomaisuuden kehittäminen ja tontit Tonttipäällikkö 01.03.2019 § 15

HEL 2017-009940 T 10 03 03

Munkkiniemi, Hollantilaisentie 11

Päätös

Tonttipäällikkö päätti tehdä tontin 91-30-10-1 (Munkkiniemi, Vanha Munkkiniemi) omistajan Suomen valtion, jota edustaa Senaatti-kiinteistöt (Y-tunnus 1503388-4) kanssa liitteen 3 mukaisen maankäyttösopimuksen.

Samalla tonttipäällikkö päätti oikeuttaa hallinto- ja tukipalveluiden kiinteistölakimiehen allekirjoittamaan edellä mainitun sopimuksen sekä tekemään siihen tarvittaessa vähäisiä teknisiä korjauksia ja tarkennuksia.

(MA130-9)

Päätöksen perustelut

Sopimuksen kohde

Sopimus koskee Munkkiniemen kaupunginosassa osoitteessa Hollantilaisentie 11 sijaitsevaa rakennettua tonttia 30010/1. Voimassa olevassa asemakaavassa tontti on merkitty opetustoimintaa palvelevien rakennusten korttelialueeksi (YO/s), jolla ympäristö säilytetään. Tontilla sijaitsee vuonna 1918 valmistunut Eliel Saarisen suunnitelma rakennus, joka on suojeltu sr-1 merkinnällä.

Asemakaavan muutosehdotus

Tontilla on vireillä asemakaavan muutosehdotus nro 12519, joka mahdollistaa rakennuksen muuttamisen pääosin asumiseen siten, että rakennuksen ympäristön, ulkoasun ja merkittävimpien sisätilojen rakennustaiteelliset ja kulttuurihistorialliset arvot säilyvät. Muutoksessa on osoitettu asuntokerrosalaa 5 650 k-m² ja toimitilaa 350 k-m².

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginvaltuusto>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

Maankäyttösopimus

Kaavamuuotos korottaa tontin arvoa merkittävästi, joten maanomistajan kanssa on käyty kaupunginhallituksen 9.6.2014 tekemän maapoliittisen päätöksen mukaiset neuvottelut.

Neuvottelujen tuloksena on laadittu liitteenä 3 oleva sopimus.

Sopimuksessa maanomistaja sitoutuu suorittamaan kaupungille 1 289 000 euron korvauksen osallistumisena yhdyskuntarakentamisen kustannuksiin. Korvaus on maksettava neljän kuukauden kuluessa siitä, kun asemakaavan muutos on saanut lainvoiman. Korvausta korotetaan sen nykyarvon säilyttämiseksi sopimuksen allekirjoittamishetkestä kaavan lainvoimaistumispäivään saakka kahdella prosentilla vuodessa.

Toimivalta

Kaupunkiympäristölautakunnan 26.9.2017 (115§) tekemän päätöksen mukaan tonttipäällikkö päättää maankäyttösopimuksen hyväksymisestä ja siihen liittyvistä aluejärjestelyistä 1 500 000 euron kokonaisarvoon saakka.

Lisätiedot

Kirsi Federley, tonttiasiamies, puhelin: 09 310 36451
kirsi.federley(a)hel.fi

Tom Qvisén, projektipäällikkö, puhelin: 09 310 34201
tom.qvisen(a)hel.fi

Kaupunkiympäristölautakunta 11.12.2018 § 634

HEL 2017-009940 T 10 03 03

Hankenumero 0740_54

Esitys

Kaupunkiympäristölautakunta esitti kaupunginhallitukselle

- 11.12.2018 päivätyn asemakaavan muutosehdotuksen nro 12519 hyväksymistä. Asemakaavan muutos koskee 30. kaupunginosan (Munkkiniemi, Vanha Munkkiniemi) korttelin 30010 tonttia 1.

Lisäksi lautakunta päätti

- ettei ehdotusta aseteta uudelleen nähtäville
- antaa vuorovaikutusraportista ilmenevät vastineet valmisteluaikana esitettyihin mielipiteisiin, kannanottoihin sekä julkisena nähtävillä-oloaikana saatuihin lausuntoihin ja muistutuksiin. Päätösasiakirjat ja

vuorovaikutusraportti ovat luettavissa kaupunkiympäristön toimialan asiakaspalvelussa, Sörnäistenkatu 1, sekä internet-sivuilla: Päätöksenteko

www.hel.fi/kaupunkiymparisto/fi

- ilmoittaa päätöksestään ja vuorovaikutusraportista muodostuvan MRL 65 §:n mukaisen kunnan perustellun kannanoton niille kaavasta muistutuksen tehneille, jotka ovat ilmoittaneet osoitteensa.
- kehottaa asemakaavoituspalvelua laskuttamaan hakijaa kaavan hyväksymisen jälkeen kaavan laatimis- ja käsittelykustannukset seuraavasti:
  - Senaatti-kiinteistöt: 6 000 euroa

Käsittely

11.12.2018 Ehdotuksen mukaan

Asian aikana kuultavana oli arkkitehti Minna Koskinen. Asiantuntija poistui kuulemisensa jälkeen kokouksesta.

Esittelijä

vs. kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Silja Hyvärinen

Lisätiedot

Minna Koskinen, arkkitehti, puhelin: 310 37469
minna.koskinen(a)hel.fi
Eeva Väistö, liikenneinsinööri, puhelin: 310 37353
eeva.vaisto(a)hel.fi
Sakari Mentu, arkkitehti, rakennussuojelu, puhelin: 310 37217
sakari.mentu(a)hel.fi

Kaupunkiympäristön toimiala Palvelut ja luvat -palvelukokonaisuus Kaupunkimittauspalvelut Kartat ja paikkatiedot Yksikön päällikkö 20.08.2018 § 29

HEL 2017-009940 T 10 03 03

Päätös

Yksikön päällikkö päätti hyväksyä asemakaavan 12519 pohjakartan kaupunginosassa 30 Munkkiniemi. Pohjakartta täyttää maankäyttö- ja rakennuslain (132/1999) 54a §:n asettamat vaatimukset.

Päätöksen perustelut

Helsingin kaupungin kaupunkiympäristön toimialan kaupunkimittauspalvelut on valmistanut asemakaavan pohjakartan:

22.05.2019

Asemakaavan numero: 12519
Kaupunginosa: 30 Munkkiniemi
Kartoituksen työnumero: 5/2018
Pohjakartta valmistunut: 25.1.2018
Tasokoordinaatisto: ETRS-GK25
Korkeusjärjestelmä: N2000

Pohjakartta täyttää maankäyttö- ja rakennuslain (132/1999) 54a §:n
asettamat vaatimukset.

Kaupunkiympäristön toimialan palvelut ja luvat -palvelukokonaisuuden
asiakkuusjohtaja on päätöksellä (4§/1.6.2017) siirtänyt hallintosäännön
16 luvun 8 § 2 momentin 7 kohdan toimivallan hyväksyä kaavoja varten
valmistetut pohjakartat kaupunkiympäristön toimialan palvelut ja luvat -
palvelukokonaisuuden kaupungingeodeetille sekä kartat ja paikkatiedot
-yksikön päällikölle.

Lisätiedot

Merja Kyyrö, vastaava kartoittaja, puhelin: 310 31967
merja.kyyro(a)hel.fi
Timo Tolkki, yksikön päällikkö, puhelin: 310 31883
timo.tolkki(a)hel.fi

§ 152

Herttoniemen Työnjohtajankadun kortteleiden asemakaavan muutos (nro 12481)

HEL 2011-010482 T 10 03 03

Päätös

Kaupunginvaltuusto hyväksyi 43. kaupunginosan (Herttoniemi, Herttoniemen teollisuusalue) kortteleita 43052, 43054, 43084 ja korttelin 43053 tonttia 1 sekä katu-, puisto- ja rautatiealueita koskevan asemakaavan muutoksen 28.11.2017 päivätyn ja 29.5.2018 muutetun piirustuksen numero 12481 mukaisena ja asemakaavaselostuksesta ilmenevin perustein.

Esittelijä

Kaupunginhallitus

Lisätiedot

Timo Lindén, vs. kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36550
timo.linden(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Asemakaavan muutosehdotuksen nro 12481 kartta, päivätty 28.11.2017, muutettu 29.5.2018
- 2 Asemakaavan muutosehdotuksen nro 12481 selostus, päivätty 28.11.2017, muutettu 29.5.2018
- 3 Vuorovaikutusraportti 28.11.2018, täydennetty 29.5.2018
- 4 Liikennesuunnitelma piir.nro 6768/29.5.2018
- 5 Osa päätöshistoriaa
- 6 Tehdyt muutokset

Muutoksenhaku

Kunnallisvalitus, yleiskaavan, asemakaavan, rakennusjärjestyksen hyväksyminen

Otteet

Ote

Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus

Otteen liitteet

Esitysteksti
Kunnallisvalitus, yleiskaavan, asemakaavan, rakennusjärjestyksen hyväksyminen
Liite 1
Liite 2
Liite 3
Liite 4
Liite 5

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginvaltuusto>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

Liite 6

Helen Sähköverkko Oy
Helsingin seudun liikenne-
-kuntayhtymä
Pelastuslautakunta
Kaupunginmuseo

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Tiivistelmä

Herttoniemen yritysalueen eteläosaan poistuvan teollisuuden alueelle ja rakentamattomille tonteille suunnitellaan asuntoja sekä liike- ja toimitaloja. Tavoitteena on laajentaa Herttoniemen keskustaa ja rakentaa toiminnallisesti sekoittunutta, urbaania ja arkkitehtonisesti eloisaa kaupunkia hyvien julkisen liikenteen yhteyksien äärelle.

Korttelit 43084 ja 43052 sekä tontti 43053/1 muutetaan keskustatoimintojen korttelialueiksi, joiden kokonaiskerrosalasta korttelialueesta riippuen vähintään 15–30 % on käytettävä liike-, toimisto-, palvelu-, hotelli- tai palveluasuntojen tiloja varten. Pääosa korttelista 43054 muutetaan asuinkerrostalojen korttelialueeksi sekä osin toimitilarakennusten ja autopaikkojen korttelialueeksi. Autopaikkojen korttelialueelle sijoittuu asuntoja Itäväylän melulta suojaava pysäköintilaitos, jonka päälle on rakennettava 7 500 k-m² toimitiloja, liikuntatiloja tai kaupallisia varastoja. Korttelissa 43054 noin 15 % kokonaisrakennusoikeudesta on muuta kuin asuntokerrosalaa. Nykyinen rakennuskanta tonteilla voidaan purkaa lukuun ottamatta G.W. Sohlbergin tehdaskompleksin vanhinta rakennusosaa, joka suojellaan pääosiltaan ja muutetaan toimitilakäyttöön.

Korttelin 43084 kaavallinen ratkaisu on periaatteellinen. Sen kuten kaavan muiden alueiden toteutusta ohjataan kaavamääräysten lisäksi kaavaselostukseen liitettyjen korttelikorttien ohjeilla.

Kaavaluonnoksessa on kerrosalaa yhteensä noin 167 000 k-m². Uutta asuntokerrosalaa on noin 136 000 k-m². Asukasmäärän lisäys on noin 3400. Rakennusten korkeudet vaihtelevat 6 ja 16 kerroksen välillä. Korttelialueiden keskimääräinen tehokkuus on noin $e = 2,7$.

Kaavaratkaisun yhteydessä on laadittu liikennesuunnitelma (piirustus nro 6768, liite 4). Kaavaehdotuksen mukainen Suunnittelijankadun leventtäminen vaikuttaa liikenne- ja katujärjestelyihin koko Herttoniemen keskustan alueella, minkä vuoksi ne on esitetty kaava-alueella laajempaan liikenteellisesti yhtenäisenä kokonaisuutena. Liikenne ja katujär-

jestelyt ovat kaupunkisuunnittelulautakunnan 9.5.2017 hyväksymien ”Herttoniemen keskustan liikennesuunnitteluperiaatteiden” mukaisia.

Kortteleiden 43053 ja 43054 välinen entinen rautatiealue muutetaan pihakaduksi, josta muodostuu jatke nykyiselle Insinöörinkadulle. Pihakadusta rakennetaan oleskeluun soveltuva, puistomainen miljöö alueelle, jossa on vain vähän viihtyisiä julkisia ulkotiloja. Asentajanpuistossa siirretään jalankulun ja pyöräilyn väyliä.

Kaavaratkaisun toteuttaminen laajentaa Herttoniemen keskustaa kantakaupunkimaisen tehokkaasti rakennettuna alueena, jossa on merkittävä määrä uutta asumista.

Esittelijän perustelut

Kaavaratkaisu on Helsingin yleiskaava 2016 mukainen ja edesauttaa kaupungin strategisten tavoitteiden toteutumista.

Alue sijaitsee Herttoniemen yritysalueen eteläosassa, missä yritysalueen entisen teollisuusalueen toiminnot kohtaavat metroaseman läheisyyteen keskittyneet kaupalliset palvelut ja Herttoniemenrannan asuinalueen. Yritysalueen eteläosaa leimaa kaupunkikuvan keskeneräisyys lukuisten rakentamattomien tai vajaakäyttöisten kiinteistöjen vuoksi.

Alueella on voimassa useita asemakaavoja vuosilta 1981–2013.

Kortteiden 43052, 43053 ja 43054 kaikki tontit ovat yksityisomistuksessa. Kortteli 43084 ja muut alueet ovat kaupungin omistuksessa. Kaavamuutostyö on aloitettu kaupungin ja maanomistajien aloitteesta ja kaavaratkaisu on tehty hakijoiden kanssa neuvotellen.

Kustannukset

Asemakaavan ja kaavamuutosalueen liikennejärjestelyiden toteuttamisesta aiheutuu kaupungille kustannuksia (11/2017, Alv 0 %) seuraavasti:

Katualueet ja yleiset alueet	4,0 milj. euroa
Johtosiirrot	0,5 milj. euroa
Yhteensä	4,5 milj. euroa

HSY:lle aiheutuu kustannuksia Työnjohtajankadun uudesta viemäristä 0,1 milj. euroa ja Insinöörinkadun sekaviemäröinnin eriyttämisestä 0,3 milj. euroa. Kustannuksia aiheutuu lisäksi sähköjakeluverkon laajentamisesta Helen Sähköverkko Oy:lle.

Kustannusarvio ei sisällä mahdollisesti pilaantuneen maaperän kunnostamisen kustannuksia.

Liikennesuunnitelma ulottuu tämän kaavamuutosalueen ulkopuolelle. Kaava-alueen ulkopuolisten liikennejärjestelyiden kustannusarvio on noin 6 milj. euroa.

Kaupungin maanomistuksessa olevan uuden kaavoitettavan rakennusoikeuden arvo on noin 12–14 milj. euroa. Lisäksi kaupungille kertyy yksityisessä omistuksessa olevien tonttien osalta maankäyttökorvauksista. Kaupungille kertyy maankäyttökorvauksia noin 12,5 milj. euroa. Maankäyttösopimukset (neljä sopimusta) on allekirjoitettu 3.4., 9.4. ja 16.4.2019.

Suunnittelun vaiheet ja vuorovaikutus

Osallistuminen ja vuorovaikutus on järjestetty osallistumis- ja vuorovaikutussuunnitelman mukaisesti.

Asemakaavan muutosehdotus on ollut julkisesti nähtävillä 19.12.2017–24.1.2018

Muistutukset

Kaavaehdotuksesta tehtiin kaksi muistutusta. Toisessa muistutuksessa todettiin, että suunniteltu kaava on hyvä ja on toivottavaa, että Herttoniemen teollisuusalueelta otetaan asuntorakentamiseen lisää alueita.

Toisessa muistutuksessa pyydetään kiinnittämään huomiota erityisesti korkeatasoiseen pihasuunnitteluun ja julkisten alueiden toteutukseen.

Lausunnot

Kaavaehdotuksesta saatiin Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymän (HSL), Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymän (HSY), Hellen Sähköverkko Oy:n, pelastuslautakunnan ja kaupunginmuseon lausunnot.

HSL totesi lausunnossaan, että metro toimii suunnittelualueen pääasiallisena joukkoliikenneyhteytenä. Liikennesuunnitelmassa on hyvin huomioitu sujuvan kävelyn ja pyöräilyn yhteydet asemalle. Bussipysäkkien sijoittelu on suunniteltu yhdessä HSL:n kanssa. Laivalahdenkadun etelän suunnan bussipysäkkiratkaisu ei ole suunnitteluohjeiden mukainen. Tähän olisi hyvä tutkia vaihtoehtoisia ratkaisuja. Kaava-alueen suunnittelussa on varmistettava, ettei kaavan toteuttaminen estä selvityksessä parhaaksi havaittavan raitiotielinjauksen toteutusta.

HSY totesi lausunnossaan, että tontilta 43054/2 puuttuu liitospaikka jätevesiviemäriin eikä viemäriä ole esitetty rakennettavaksi asemakaavaselostuksen vesihuoltoliitteen mukaan. Vesihuoltoliitettä tulee täydentää. Osa korttelin 43054 tonteista ei rajaudu katualueeseen. Tontit tulee liittää korttelia ympäröivien katujen vesihuoltoverkostoihin yksityisin liittymisjohdoin. Kaavaselostuksessa todetaan, että asemakaavan toteuttamisen yhteydessä tulee pyrkiä Insinöörinkadun sekavesiviemäriin muuttamiseen erillisviemäriksi. Sekavesiviemäriin eriyttämisestä tulee aiheutumaan HSY:lle kustannuksia.

Helen Sähköverkko Oy totesi lausunnossaan, että asemakaavan länsireunalla kulkee Helen Sähköverkko Oy:n Suvilahti-Herttoniemi 2 x 110 kV avojohto. Johtoa varten on vuokrattu 30 m leveä johtoaukea. Sen lisäksi johtoaukean reunoilla on 10 metriä leveät reunavyöhykkeet, joissa puiden korkeus on rajoitettu. Rakentamisen tulee tapahtua johtoaukean ulkopuolella.

Kaupunginmuseo totesi lausunnossaan, että suunnittelualueella sijaitseva punatiilinen, kolmikerroksinen G.W. Sohlbergin tehtaan ensimmäinen rakennusosa on merkitty ehdotuksessa pääosiltaan suojeltavaksi rakennukseksi (sr-2). Alun perin Erkki Huttusen vuonna 1945 suunnittelemaan ja vuonna 1947 valmistuneeseen rakennukseen on myöhemmin tehty useita muutoksia ja laajennuksia, mutta sen arkkitehtoniset ominaispiirteet ovat edelleen hyvin tunnistettavissa. Kaupungin museo pitää tärkeänä, että alueen teollisesta historiasta jää kerrostumia rikastuttamaan uudistuvaa kaupunkirakennetta. G.W. Sohlberg oli suurimpia Herttoniemen asettuneita yrityksiä. Tiilinen teollisuusrakennus on kulttuurihistoriallisesti ja teollisuushistoriallisesti arvokas.

Asemakaavan muutosehdotukseen tehdyt muutokset

Vuorovaikutusraportissa on esitetty yhteenvedot kaavaehdotuksesta saaduista muistutuksista ja viranomaisten lausunnoista sekä vastineet niissä esitettyihin huomautuksiin.

Huomautuksissa esitetyt asiat on otettu huomioon, kaavan tavoitteet huomioon ottaen, tarkoituksenmukaisilta osin.

Kaavakartan merkintöihin tai määräyksiin ja muuhun aineistoon tehtiin julkisen nähtävilläolon jälkeen muutoksia, jotka on esitetty yksityiskohdaisesti kaavaselostuksen viimeisessä luvussa. Ne on myös koottu Tehdyt muutokset -liitteeseen.

Tehdyt muutokset eivät ole olennaisia, joten ehdotusta ei ole tarpeen asettaa uudelleen nähtävillä.

Lopuksi

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginvaltuusto>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

F10680001200062637

Alv.nro

F102012566

22.05.2019

Päätösehdotus on kaupunkiympäristölautakunnan tarkistetun esityksen mukainen.

Esittelijä

Kaupunginhallitus

Lisätiedot

Timo Lindén, vs. kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36550
timo.linden(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Asemakaavan muutosehdotuksen nro 12481 kartta, päivätty 28.11.2017, muutettu 29.5.2018
- 2 Asemakaavan muutosehdotuksen nro 12481 selostus, päivätty 28.11.2017, muutettu 29.5.2018
- 3 Vuorovaikutusraportti 28.11.2018, täydennetty 29.5.2018
- 4 Liikennesuunnitelma piir.nro 6768/29.5.2018
- 5 Osa päätöshistoriaa
- 6 Tehdyt muutokset

Oheismateriaali

- 1 Sijaintikartta
- 2 Ilmakuva
- 3 Havainnekuva 13.12.2016
- 4 Maankäyttösojimus Työnjohtajankatu Helsingin osuukauppa Elanto
- 5 Maankäyttösojimus Työnjohtajankatu 1
- 6 Maankäyttösojimus Kiinteistö Oy Design House, Helsingin Värjäämö, Insinöörikatu
- 7 Maankäyttösojimus Laivalahdenkatu 4 A

Muutoksenhaku

Kunnallisvalitus, yleiskaavan, asemakaavan, rakennusjärjestyksen hyväksyminen

Otteet

Ote

Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus

Otteen liitteet

Esitysteksti
Kunnallisvalitus, yleiskaavan, asemakaavan, rakennusjärjestyksen hyväksyminen

Liite 1

Liite 2

Liite 3

Liite 4

Liite 5

Liite 6

Helen Sähköverkko Oy
Helsingin seudun liiken-

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginvaltuusto>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

22.05.2019

Asia/8

ne -kuntayhtymä
Pelastuslautakunta
Kaupunginmuseo

Tiedoksi

Kaupunkiympäristölautakunta
Asemakaavoitus

Päätöshistoria

Kaupunginhallitus 13.05.2019 § 336

HEL 2011-010482 T 10 03 03

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto hyväksyy 43. kaupunginosan (Herttoniemi, Herttoniemen yritysalue) kortteleita 43052, 43054, 43084 ja korttelin 43053 tonttia 1 sekä katu-, puisto- ja rautatiealueita koskevan asemakaavan muutoksen 28.11.2017 päivätyn ja 29.5.2018 muutetun piirustuksen numero 12481 mukaisena ja asemakaavaselostuksesta ilmenevin perustein.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Timo Lindén, vs. kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36550
timo.linden(a)hel.fi

Kaupunkiympäristön toimiala Maankäyttö ja kaupunkirakenne -palvelukokonaisuus
Maaomaisuuden kehittäminen ja tontit Tonttipäällikkö 14.03.2019 § 20

HEL 2011-010482 T 10 03 03

Päätös

Tonttipäällikkö päätti kumota 5.3.2019 (16 §) tekemänsä päätöksen maankäyttösopimuksen tekemisestä tontin 91-43-52-7 omistajan Kiinteistö Oy Herttoniemen Laivalahdenkatu 4 A:n kanssa.

Lisäksi tonttipäällikkö päätti tehdä tontin 91-43-52-7 omistajan Kiinteistö Oy Herttoniemen Laivalahdenkatu 4 A:n kanssa liitteen 1 mukaisen sopimuksen.

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginvaltuusto>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

Samalla tonttipäällikkö päätti oikeuttaa hallinto- ja tukipalveluiden kiinteistölakimiehen allekirjoittamaan edellä mainitun sopimuksen ja teemmään siihen tarvittaessa vähäisiä teknisiä korjauksia ja tarkennuksia.

(MA143-10)

Päätöksen perustelut

Kumottava päätös

Tonttipäällikkö päätti 5.3.2019 (16 §) tehdä tontin 91-43-52-7 omistajan Kiinteistö Oy Herttoniemen Laivalahdenkatu 4 A:n kanssa sopimuksen.

Päätöksen liitteenä oli erehdyksessä eri sopimus kuin se, joka oli tarkoitus tehdä. Siksi 5.3.2019 (16 §) tehty päätös tulee kumota ja tehdä uusi päätös.

Voimassa oleva asemakaava

Tontilla 91-43-52-7 on voimassa asemakaava nro 8238, joka on vahvistettu 4.9.1981. Tontti on merkitty siinä kuulumaan teollisuus- ja varastorakennusten korttelialueeseen (TTV). Tontin rakennusoikeus on 3 590 k-m².

Asemakaavan muutosehdotus

Kaupunkiympäristölautakunta esitti 29.5.2018 kaupunginhallitukselle asemakaavan muutosehdotuksen nro 12481 hyväksymistä.

Muutosehdotuksessa tontti 91-43-52-7 on merkitty kuulumaan keskustatoimintojen korttelialueeseen, jonne saa sijoittaa asumista (C-1). Uutta asuinrakennusoikeutta tulee 4 478 k-m².

Maankäytösopimus

Asemakaavan muutos korottaa tontin 91-43-52-7 arvoa merkittävästi, joten tonttiyksikkö on käynyt maanomistajien kanssa kaupunginhallituksen 9.6.2014 (685 §) tekemän päätöksen mukaiset neuvottelut.

Neuvottelujen tuloksena on laadittu liitteenä 1 oleva sopimus, jonka mukaan maanomistaja suorittaa kaupungille 465 000 euron korvauksen osallistumisena yhdyskuntarakentamisen kustannuksiin.

Korvausta korotetaan sen nykyarvon säilyttämiseksi sopimuksen allekirjoittamispäivästä maksupäivään kaksi prosenttia vuodessa. Korotus pyöristetään lähimpään 1 000 euroon.

Toimivalta

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginvaltuusto>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

F10680001200062637

Alv.nro

F102012566

22.05.2019

Kaupunkiympäristölautakunnan 26.9.2017 (115 §) tekemän päätöksen mukaan tonttipäällikkö päättää maankäyttösopimuksen hyväksymisestä ja siihen liittyvistä aluejärjestelyistä 1 500 000 euron kokonaisarvoon saakka.

Kaupunkiympäristön toimiala Maankäyttö ja kaupunkirakenne -palvelukokonaisuus Maaomaisuuden kehittäminen ja tontit Tonttipäällikkö 05.03.2019 § 16

Lisätiedot

Tapio Laalo, tonttiasiamies, puhelin: 09 310 36442
tapio.laalo(a)hel.fi

Ilkka Aaltonen, johtava tonttiasiamies, puhelin: 09 310 36441
ilkka.aaltonen(a)hel.fi

Kaupunkiympäristölautakunta 12.03.2019 § 131

HEL 2011-010482 T 10 03 03

Esitys

Kaupunkiympäristölautakunta esitti kaupunginhallitukselle, että kaupunginhallitus tekee tontin 91-43-53-1 omistajan Helsingin Osuuskauppa Elannon kanssa liitteen nro 3 mukaisen sopimuksen.

(MA143-8)

05.03.2019 Ehdotuksen mukaan

29.05.2018 Ehdotuksen mukaan

28.11.2017 Ehdotuksen mukaan

Esittelijä

kaupunkiympäristön vs. toimialajohtaja
Silja Hyvärinen

Lisätiedot

Tapio Laalo, tonttiasiamies, puhelin: 09 310 36442
tapio.laalo(a)hel.fi

Ilkka Aaltonen, johtava tonttiasiamies, puhelin: 09 310 36441
ilkka.aaltonen(a)hel.fi

Pelastuslautakunta 09.01.2018 § 12

HEL 2011-010482 T 10 03 03

Lausunto

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginvaltuusto>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

Pelastuslautakunta antoi seuraavan lausunnon Työnjohtajankadun kortteleiden asemakaavan muutosehdotuksesta nro 12481:

1. Kaava-alueen sammutusvesijärjestelyt tulisi suunnitella alueelle yhtenä kokonaisuutena. Uudisrakentamisen myötä alueella jo entuudestaan olevia paloposteja ei voida pitää riittävänä tasona sammutusvedelle.
2. Kaavan tulisi mahdollistaa tarvittavien savunpoistokuilujen, sammutusvesialtaiden, sammutusvesiasemien ja muiden vastaavien pelastustoimintaa tukevien järjestelyiden sijoittamisen kaava-alueelle (tarvittaessa myös rakennuksiin ja kansitasoille). Myös maanalaisten tilojen edellyttämät sammutusreitit tulee huomioida tilavarauksissa.
3. Jatkosuunnittelussa tulee tehdä tiivistä yhteistyötä pelastuslaitoksen kanssa. Suunnittelussa tulee huomioida pelastuslaitoksen julkaisemat ohjeistukset rakenteellista paloturvallisuutta koskien.

Esittelijä

pelastuskomentaja
Simo Wecksten

Lisätiedot

Joonatan Suosalo, vanhempi palotarkastaja, puhelin: 31030222
joonatan.suosalo(a)hel.fi

Kaupunkiympäristön toimiala Palvelut ja luvat -palvelukokonaisuus Kaupunkimittauspalvelut Kartat ja paikkatiedot Yksikön päällikkö 12.09.2017 § 21

HEL 2011-010482 T 10 03 03

Hankennumero 1086_5

Päätös

Yksikön päällikkö päätti hyväksyä asemakaavan 12481 pohjakartan kaupunginosassa 43 Herttoniemi. Pohjakartta täyttää maankäyttö- ja rakennuslain (132/1999) 54a §:n asettamat vaatimukset.

Päätöksen perustelut

Helsingin kaupungin kaupunkiympäristön toimialan kaupunkimittauspalvelut on valmistanut asemakaavan pohjakartan:

Asemakaavan numero: 12481
Kaupunginosa: 43 Herttoniemi
Kartoituksen työnumero: 33/2017
Pohjakartta valmistunut: 4.9.2017

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginvaltuusto>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

F10680001200062637

Alv.nro

F102012566

22.05.2019

Tasokoordinaatisto: ETRS-GK25
Korkeusjärjestelmä: N2000

Pohjakartta täyttää maankäyttö- ja rakennuslain (132/1999) 54a §:n asettamat vaatimukset.

Kaupunkiympäristön toimialan palvelut ja luvat -palvelukokonaisuuden asiakkuusjohtaja on päätöksellä (4§/1.6.2017) siirtänyt hallintosäännön 16 luvun 8 § 2 momentin 7 kohdan toimivallan hyväksyä kaavoja varten valmistetut pohjakartat kaupunkiympäristön toimialan palvelut ja luvat -palvelukokonaisuuden kaupungingeodeetille sekä kartat ja paikkatiedot -yksikön päällikölle.

Lisätiedot

Timo Tolkki, yksikön päällikkö, puhelin: 310 31883
timo.tolkki(a)hel.fi

Merja Kyyrö, vastaava kartoittaja, puhelin: 310 31911
merja.kyyro(a)hel.fi

Nimistötoimikunta 05.04.2017 § 28

HEL 2011-010482 T 10 03 03

Nimistötoimikunta käsitteli Herttoniemen yritysalueella tarvittavaa nimistöä arkkitehti Mikko Näverin esittelyn pohjalta.

Nimistötoimikunta päätti esittää alueelle nimeä

Peltisepänkuja–Plåtslagargränden
(jalankulku- ja pyöräily-yhteys)

Perustelu: Ryhmänimi (teollisuusammattilaiset). Korttelissa toiminut, Gabriel Wilhelm Sohlbergin (1851–1913) vuonna 1876 perustama Oy G. W. Sohlberg Ab valmisti mm. peltikattoja. Alkuun Sohlbergin peltisepänverstas sijaitsi Ullanlinnassa.

Alueen muihin nimistötarpeisiin palataan myöhemmin tarvittaessa.

Lisätiedot

Johanna Lehtonen, nimistösuunnittelija, puhelin: 310 37386
johanna.lehtonen(a)hel.fi

Kaupunkisuunnittelulautakunta 13.12.2016 § 440

HEL 2011-010482 T 10 03 03

Ksv:n hankenumero 1086_5, karttaruudut 675501, 675502, 676501, 676502

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginvaltuusto>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

Päätös

Kaupunkisuunnittelulautakunta päätti

- hyväksyä 13.12.2016 päivätyn Työnjohtajankadun kortteleiden asemakaavan muutosluonnoksen laadittavan asemakaavan muutossehdotuksen pohjaksi. Asemakaavan muutosluonnos koskee 43. kaupunginosan (Herttoniemi) kortteleita 43052, 43054, 43084 ja korttelin 43053 tonttia 1 sekä katu-, puisto- ja rautatiealueita.
- antaa vuorovaikutusraportista ilmenevät vastineet esitettyihin mielipiteisiin ja kannanottoihin. Päätösasiakirjat ja vuorovaikutusraportti ovat luettavissa kaupunkisuunnitteluviraston info- ja näyttelytila Laiturilla, Narinkka 2, sekä kaupunkisuunnitteluviraston internet-sivuilla: kohdassa Päätöksenteko

www.hel.fi/ksv

Esittelijä

asemakaavapäällikkö
Olavi Veltheim

Lisätiedot

Mikko Näveri, arkkitehti, puhelin: 310 37331

[mikko.naveri\(a\)hel.fi](mailto:mikko.naveri(a)hel.fi)

Markus Ahtiainen, liikenneinsinööri, puhelin: 310 37088

[markus.ahtiainen\(a\)hel.fi](mailto:markus.ahtiainen(a)hel.fi)

Kati Immonen, insinööri (maaperän pilaantuneisuus ja haitta-aineet), puhelin: 310 37254

[kati.immonen\(a\)hel.fi](mailto:kati.immonen(a)hel.fi)

Peik Salonen, insinööri (teknillistaloudelliset asiat), puhelin: 310 37248

[peik.salonen\(a\)hel.fi](mailto:peik.salonen(a)hel.fi)

Kiinteistövirasto Geotekninen osasto 27.10.2016

HEL 2011-010482 T 10 03 03

Alueen etelä- ja pohjoislaidalla on pohjasuhdetiedoissa havaittu ohuehko savikerros. Alueen keskiosa sijoittuu kitkamaa-alueelle.

Rakennusten perustamisolosuhteet alueella ovat hyvät.

Etelä- ja pohjoislaidalla rakennukset perustetaan lyöntipaaluilla kantavan kitkamaan tai kallion varaan. Keskialueella matalampien rakennusten (alle 8 krs) osalla olosuhteet maanvaraiselle perustamiselle ovat hyvät. Korkeampien rakennusten osalla maanvaraisen perustamisen mahdollisuutta voidaan harkita tarkempien pohjatutkimustietojen perus-

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginvaltuusto>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

F10680001200062637

Alv.nro

F102012566

22.05.2019

teella.

Katujen ja yleisten alueiden perustamisolosuhteet ovat hyvät.

Lisätiedot

Miia Paatsema, projektipäällikkö, puhelin: 310 37820
miia.paatsema(a)hel.fi

Kaupunginmuseo Kulttuuriympäristöyksikkö 11.10.2016

HEL 2011-010482 T 10 03 03

Kaupunkisuunnitteluviraston lausuntopyyntö 28.9.2016

Herttoniemen yritysalueen eteläosaan, jossa on poistuvaa teollisuutta ja rakentamattomia tontteja, suunnitellaan asuntoja sekä liike-, palvelu- ja muita toimitiloja. Tavoitteena on rakentaa urbaania ja arkkitehtonisesti eloisaa kaupunkia hyvien julkisen liikenteen yhteyksien ja kehittyvien kaupallisten palveluiden äärelle.

Alueella on voimassa useita asemakaavoja (vuosilta 1981–2013) ja osa alueen tonteista on toimistorakennusten, osa teollisuus ja varastorakennusten korttelialuetta. Yleiskaava 2002:ssa osa alueesta on merkitty keskustatoimintojen alueeksi ja osa työpaikka-alueeksi. Helsingin uudessa, tarkistetussa yleiskaavaehdotuksessa (2016) alue on merkitty liike- ja palvelukeskustaksi C1, jota kehitetään toiminnallisesti sekoittuneena kaupan ja julkisten palvelujen, toimitilojen, hallinnon, asumisen, puistojen, virkistys- ja liikuntapalvelujen sekä kaupunkikulttuurin alueena.

Osa tonteista on tyhjillään ja osalla sijaitsee monen ikäistä ja vaihtelevaa toimitilojen ja teollisuuden rakennuskantaa 1940-luvulta 1990-luvulle. Kaupunginmuseo pitää erittäin tärkeänä, että suunnittelualueen historiasta jää kertomaan edes yksi rakennus. Punatiilinen kolmikerroksinen G.W. Sohlbergin tehtaan ensimmäinen rakennusosa on merkitty asemakaavan luonnoksessa suojeltavaksi rakennukseksi. Rakennuksen suunnittelivat arkkitehdit Erkki Huttunen ja Einari Teräsvirta ja se rakennettiin vuosina 1945-47. G.W. Sohlberg oli suurimpia Herttoniemeen asettuneita yrityksiä. Kulttuurihistorian vaalimisen näkökulmasta on tärkeää, että alueen teollisesta historiasta jää kerrostumia rikastamaan uudistuvaa kaupunkirakennetta. Tiilinen teollisuusrakennus on kulttuurihistoriallisesti ja teollisuushistoriallisesti arvokas.

Herttoniemen teollisuusalue on osittain muuttumassa pääkäyttötarkoitukseltaan asuinalueeksi. Alueen historian kannalta muutos on merkit-

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginvaltuusto>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

F10680001200062637

Alv.nro

F102012566

22.05.2019

tävä. Tämän vuoksi kaupunginmuseo esittääkin, että alueesta tehdään suppea rakennushistoriaselvitys ja se dokumentoidaan valokuvaamalla ennen kuin muutoksiin ryhdytään.

Kaupunginmuseolla ei ole osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta ja asemakaavaluonnoksesta muuta huomautettavaa.

Lisätiedot

Sari Saresto, tutkija, puhelin: +358 9 503756846
sari.saresto(a)hel.fi

Rakennusvirasto 5.10.2016

HEL 2011-010482 T 10 03 03

Kaupunkisuunnitteluvirasto pyytää rakennusviraston kannanottoa osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta 1082-01/16, Työnjohtajankadun korttelit. Määräaika on 4.11.2016.

Sijainti ja tavoitteet

Herttoniemen yritysalueen eteläosassa, jossa on poistuvaa teollisuutta ja rakentamattomia tontteja, suunnitellaan asuntoja sekä liike-, palvelu- ja muita toimitiloja. Tavoitteena on rakentaa urbaania ja arkkitehtonisesti eloisaa kaupunkia hyvien julkisen liikenteen yhteyksien äärelle.

Suunnittelualueeseen kuuluu lisäksi tonttien viereisiä katualueita sekä osa Asentajanpuistosta. Asentajanpuistoa on tavoitteena kehittää vastaamaan paremmin alueen kasvavaan asukasmäärään. Entistä rautatiealuetta kiinteistöjen välissä Konemestarinkadun ja Työnjohtajankadun välillä kehitetään Insinöörinkadun jatkeena ja se siirtyy kaavan myötä katualueeksi.

Lausunto

Herttoniemen teollisuusaluetta ollaan tiivistämässä ja sinne sijoitetaan yhä enemmän myös asuntorakentamista.

Asentajan- ja Valurinpuisto luovat yhdessä tärkeän vihervyöhykkeen ja samalla kevyen-, pyöräliikenteen ja jalankulun reitin Herttoniemenrannasta Itäkeskuksen suuntaan sekä ainoan laajahkon puistokokonaisuuden Herttoniemen teollisuusalueen sisällä. Puistot vaikuttavat olennaisesti tulevien asukkaiden viihtymiseen teollisuusympäristössä. Tämän vuoksi Valurin- ja Asentajanpuiston pinta-alaa ei pidä olennaisesti pienentää. Kaavamuutoksen tulisi luoda puitteet viheralueiden kehittämiselle yhdessä uusien asukkaiden kanssa.

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginvaltuusto>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

22.05.2019

Hampuris-pikaruokaravintolalle tai muulle vastaavalle toiminnalle tulee hakea kaava-alueelta paremmin sille soveltuva paikka. Nykyinen paikka puiston laidalla on tuulinen ja avoin, mikä aiheuttaa roskien leviämistä pitkälle ympäristöön kuten sen vieressä olevaan puistoon. Yleisilme kärsii ravintolan keskeisestä ja näkyvästä sijainnista.

Lisätiedot

Birgitta Rossing, aluesuunnittelija, puhelin: 310 38640
birgitta.rossing(a)hel.fi

Silja Hurskainen, suunnitteluinsinööri, puhelin: 310 38939
silja.hurskainen(a)hel.fi

§ 153

Marjaniemen Vanamotie 13:n asemakaavan muuttaminen (nro 12436)

HEL 2016-006119 T 10 03 03

Päätös

Kaupunginvaltuusto hyväksyi 45. kaupunginosan (Vartiokylä) korttelin 45016 tontin 27 sekä katualueiden asemakaavan muutoksen 17.1.2017 päivätyn piirustuksen numero 12436 mukaisena ja asemakaavaselvityksestä ilmenevin perustein.

Esittelijä

Kaupunginhallitus

Lisätiedot

Anna Villeneuve, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36045
anna.villeneuve(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Asemakaavan muutoksen nro 12436 kartta, päivätty 17.1.2017
- 2 Asemakaavan muutoksen nro 12436 selvitys, päivätty 17.1.2017, täydennetty 29.11.2017
- 3 Osa päätöshistoriaa
- 4 Vuorovaikutusraportti 17.1.2017, täydennetty 29.11.2017

Muutoksenhaku

Kunnallisvalitus, yleiskaavan, asemakaavan, rakennusjärjestyksen hyväksyminen

Otteet

Ote

Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus

Otteen liitteet

Esitysteksti

Kunnallisvalitus, yleiskaavan, asemakaavan, rakennusjärjestyksen hyväksyminen

Liite 1

Liite 2

Liite 3

Liite 4

Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymä
Helen Sähköverkko Oy

Päätösehdotus

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginvaltuusto>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Tiivistelmä

Asemakaavan muutos koskee osoitteessa Vanamotie 13 sijaitsevaa Marjaniemen seurakuntatalon tonttia sekä tontille johtavaa Horsmapolku. Tavoitteena on mahdollistaa ympäristöönsä sopiva pientalorakentaminen tontille. Seurakuntatalo puretaan.

Muutosalueeseen kuuluu Vanamotie 13 tontin lisäksi maastoportaiksi rakennettu Horsmapolku. Tontilla sijaitseva, käytöstä jo poistettu seurakuntatalorakennus on valmistunut vuonna 1975.

Uutta pientalojen asuntokerrosalaa on 1 025 k-m² ja nykyinen väljästi rakennettu puistomainen tontti muuttuu naapurustonsa mukaisesti pientalojen alueeksi. Tontille johtava yleinen jalankulun reitti (Horsmapolku) liitetään tonttiin, jolloin reitti muuttuu käyttönsä osalta tontin sisäiseksi.

Esittelijän perustelut

Kaavaratkaisu on valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden ja oikeusvaikutteisen yleiskaavan mukainen sekä edesauttaa kaupungin strategisten tavoitteiden toteutumista.

Voimassa olevassa asemakaavassa (v. 2003) tontti on kirkon ja seurakunnallisten rakennusten korttelialuetta (YK). Tonttitehokkuus on $e=0,25$. Horsmanpolku on jalankululle varattua katualuetta.

Kaavaratkaisun toteuttamisesta ei aiheudu kaupungille kustannuksia.

Suunnittelun vaiheet ja vuorovaikutus

Tontti on seurakuntayhtymän omistuksessa. Helsingin kaupunki omistaa katualueet. Kaavaratkaisu on tehty maanomistajan hakemuksen johdosta ja kaavaratkaisun sisältö on neuvoteltu hakijan kanssa.

Osallistuminen ja vuorovaikutus on järjestetty osallistumis- ja vuorovaikutussuunnitelman mukaisesti.

Asemakaavan muutosehdotus on pidetty julkisesti nähtävillä 27.1.–27.2.2017. Kaavaehdotuksesta ei tehty muistutuksia.

Lausunnot

Kaavaehdotuksesta saatiin Helen Sähköverkko Oy:n, Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymän (HSY), pelastuslautakunnan ja yleisten töiden lautakunnan lausunnot.

HSY:n mukaan kaavamuutos ei aiheuta yleisen vesihuollon lisärakentamista. Jatkosuunnittelussa tulee ottaa huomioon, että tonteilla 45016/43 ja 45016/44 on mahdollisuus liittyä vesihuoltoon tontin 45016/42 kautta.

Muissa lausunnoissa ei ollut huomautettavaa.

Lausunnot ilmenevät kokonaisuudessaan päätöshistoriasta ja niiden referaatit sekä niihin annetut vastineet ovat vuorovaikutusraportissa.

Asemakaavan muutosehdotukseen tehdyt muutokset

Kaavaehdotusta ei ole muutettu, joten ehdotusta ei ole tarpeen asettaa uudelleen nähtäville.

Kaavamuutokseen liittyvä maankäytösopimus on allekirjoitettu 19.3.2019.

Päätösehdotus on kaupunkiympäristön toimialan asemakaavoituspalvelun tarkistetun esityksen mukainen.

Esittelijä

Kaupunginhallitus

Lisätiedot

Anna Villeneuve, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36045
anna.villeneuve(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Asemakaavan muutoksen nro 12436 kartta, päivätty 17.1.2017
- 2 Asemakaavan muutoksen nro 12436 selostus, päivätty 17.1.2017, täydennetty 29.11.2017
- 3 Osa päätöshistoriaa
- 4 Vuorovaikutusraportti 17.1.2017, täydennetty 29.11.2017

Oheismateriaali

- 1 Sijaintikartta
- 2 Ilmakuva
- 3 Maankäytösopimus

Muutoksenhaku

Kunnallisvalitus, yleiskaavan, asemakaavan, rakennusjärjestyksen hyväksyminen

Otteet

Ote

Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristö-

Otteen liitteet

Esitysteksti

Kunnallisvalitus, yleiskaavan, asemakaavan,

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginvaltuusto>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

22.05.2019

keskus rakennusjärjestyksen hyväksyminen
Liite 1
Liite 2
Liite 3
Liite 4

Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymä
Helen Sähköverkko Oy

Tiedoksi

Kaupunkiympäristön toimiala
Kaupunkiympäristölautakunnan rakennusten ja yleisten alueiden jaosto
Kaupunkiympäristölautakunnan ympäristö- ja lupajaosto
Kaupunkiympäristölautakunta
Pelastuslautakunta

Päätöshistoria

Kaupunginhallitus 06.05.2019 § 294

HEL 2016-006119 T 10 03 03

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto hyväksyy 45. kaupunginosan (Vartiokylä) korttelin 45016 tontin 27 sekä katualueiden asemakaavan muutoksen 17.1.2017 päivätyn piirustuksen numero 12436 mukaisena ja asemakaavaselvityksestä ilmenevin perustein.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Anna Villeneuve, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36045
anna.villeneuve(a)hel.fi

Kaupunkiympäristön toimiala Maankäyttö ja kaupunkirakenne -palvelukokonaisuus
Maaomaisuuden kehittäminen ja tontit Tonttipäällikkö 30.01.2019 § 5

HEL 2016-006119 T 10 03 03

Päätös

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginvaltuusto>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

Tonttipäällikkö päätti tehdä tontin 91-45-16-10 omistajan Helsingin seurakuntayhtymän kanssa liitteen 3 mukaisen sopimuksen ja esisopimuksen.

Samalla tonttipäällikkö päätti oikeuttaa hallinto- ja tukipalveluiden kiinteistölakimiehen allekirjoittamaan edellä mainitun sopimuksen ja esisopimuksen sekä tekemään siihen tarvittaessa vähäisiä teknisiä korjauksia ja tarkennuksia.

(MA145-3)

Päätöksen perustelut

Sopimuksen kohde

Tontilla on voimassa asemakaava nro 10835, joka on tullut voimaan 5.12.2003. Siinä tontti on merkitty kuulumaan kirkkojen ja muiden seurakunnallisten rakennusten korttelialueeseen (YK). Tontin rakennusoikeus on 974 k-m². Kuntatietojärjestelmän mukaan tontilla sijaitsee vuonna 1975 valmistunut 366 k-m²:n laajuinen seurakuntatalo.

Asemakaavan muutos

Tontilla on vireillä asemakaavan muutosehdotus nro 12436. Sen mukaan tontin käyttötarkoitukseksi tulee erillispientalojen korttelialue (AO). Rakennusoikeutta tulee 1 025 k-m².

Maankäytösopimus

Asemakaavan muutos korottaa tontin 91-5-93-5 arvoa merkittävästi, joten tonttiyksikkö on käynyt maanomistajan kanssa kaupunginhallituksen 9.6.2014 (685 §) tekemän päätöksen mukaiset neuvottelut.

Neuvottelujen tuloksena on laadittu liitteenä 3 oleva sopimus, jonka mukaan maanomistaja suorittaa kaupungille 265 000 euron korvauksen osallistumisena yhdyskuntarakentamisen kustannuksiin.

Korvaus on maksettava neljän kuukauden kuluessa siitä, kun asemakaavan muutos on saanut lainvoiman. Korvausta korotetaan sen nykyarvon säilyttämiseksi sopimuksen allekirjoittamispäivästä maksupäivään kaksi prosenttia vuodessa.

Toimivalta

Kaupunkiympäristölautakunnan 26.9.2017 (115 §) tekemän päätöksen mukaan tonttipäällikkö päättää maankäytösopimuksen hyväksymisestä

ja siihen liittyvistä aluejärjestelyistä 1 500 000 euron kokonaisuus saakka.

Lisätiedot

Tapio Laalo, tonttiasiamies, puhelin: 09 310 36442
tapio.laalo(a)hel.fi

Kaupunkiympäristön toimiala Maankäyttö ja kaupunkirakenne -palvelukokonaisuus
Asemakaavoitus 29.11.2017

HEL 2016-006119 T 10 03 03

Hankenumero 4386_2, karttaruutu 676504

Asemakaavoituspalvelu on tarkistanut 17.1.2017 päivättyä 45. kaupunginosan (Vartiokylä) korttelin 45016 tontin 27 sekä katualueiden asemakaavan muutosehdotusta nro 12436.

Asemakaavoituspalvelu toteaa, ettei kaavaehdotukseen ole tehty muutoksia, joten ehdotusta ei ole tarpeen asettaa uudelleen nähtäville.

Tiivistelmä

Asemakaavan muutos koskee osoitteessa Vanamotie 13 sijaitsevaa Marjaniemen seurakuntatalon tonttia sekä tontille johtavaa Horsmapolkua. Tavoitteena on mahdollistaa ympäristöönsä sopiva pientalorakentaminen tontille. Seurakuntatalo puretaan.

Uutta pientalojen asuntokerrosalaa on 1 025 k-m².

Kaavaratkaisun toteuttaminen vaikuttaa erityisesti siten, että nykyinen väljästi rakennettu puistomainen tontti muuttuu naapurustonsa mukaisesti pientalojen alueeksi. Tontille johtava yleinen jalankulun reitti (Horsmapolku) liitetään tonttiin ja siten reitti muuttuu käyttönsä osalta tontin sisäiseksi.

Tontti on seurakuntayhtymän omistuksessa. Helsingin kaupunki omistaa katualueet. Kaavaratkaisu on tehty maanomistajan hakemuksen johdosta ja kaavaratkaisun sisältö on neuvoteltu hakijan kanssa.

Kaupunkisuunnittelulautakunta esitti kaavaehdotuksen hyväksymistä. Kaavaehdotus oli julkisesti nähtävillä ja siitä saatiin lausunnot. Kaavaehdotukseen ei tehty muutoksia.

Muistutuksia ei esitetty.

Kaavaratkaisu on valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden ja oikeusvaikutteisen yleiskaavan mukainen ja edesauttaa kaupungin strategisten tavoitteiden toteutumista.

Nyt laadittu kaavaratkaisu on Helsingin uuden yleiskaavan tavoitteiden mukainen.

Alueen lähtökohdat ja nykytilanne

Muutosalueeseen kuuluu Vanamotie 13 tontin lisäksi maastoportaiksi rakennettu Horsmapolku. Tontilla sijaitseva, käytöstä jo poistettu seurakuntatalorakennus on valmistunut vuonna 1975.

Voimassa olevassa asemakaavassa (v. 2003) tontti on kirkon ja seurakunnallisten rakennusten korttelialuetta (YK). Tonttitehokkuus on $e=0,25$. Horsmanpolku on jalankululle varattua katualueetta.

Vuorovaikutus kaavan valmisteluaikana

Liitteenä olevassa vuorovaikutusraportissa esitetään yhteenvedot kaavan valmisteluaikana saaduista kannanotoista, mielipiteistä ja lausunnoista sekä vastineet niihin.

Kaavaehdotuksen julkinen nähtävilläolo (MRL 65 §)

Kaupunkisuunnittelulautakunta päätti 17.1.2017 asettaa kaavaehdotuksen nähtävillä ja sen jälkeen kaavaehdotus oli julkisesti nähtävillä 27.1.–27.2.2017.

Muistutukset

Kaavaehdotuksesta ei tehty muistutuksia.

Lausunnot

Kaavaehdotuksesta saatiin lausunnot seuraavilta tahoilta:

- Helen Sähköverkko Oy
- Helsingin seudun ympäristöpalvelut (HSY)
- pelastuslautakunta
- yleisten töiden lautakunta

HSY:n mukaan kaavamuutos ei aiheuta yleisen vesihuollon lisärakentamista. Jatkosuunnittelussa tulee ottaa huomioon, että tonteilla 45016/43 ja 45016/44 on mahdollisuus liittyä vesihuoltoon tontin 45016/42 kautta.

Muissa lausunnoissa ei ollut huomautettavaa

22.05.2019

Kiinteistöviraston tonttiosasto on ilmoittanut, että yksityiselle maanomistajalle aiheutuu kaavamuutoksen johdosta kaupunginhallituksen 9.6.2014 (685 §) tekemän maapoliittisen päätöksen mukaista merkittävää hyötyä, joten tonttiosasto käy mainitun päätöksen mukaiset neuvottelut maanomistajan kanssa. Maankäyttösopimuksen tulee olla allekirjoitettu ennen kuin kaavamuutos esitellään kaupunginhallituksen päätettäväksi.

Toimenpiteet julkisen nähtävilläolon jälkeen

Vuorovaikutusraportti on liitteenä.

Kaavaselostusta on täydennetty suunnittelu- ja käsittelyvaiheiden osalta.

Kaavaehdotusta ei ole muutettu. Kaavakartan nimiö on vaihdettu.

Tarkemmat perustelut

Tarkemmat kaavaratkaisun perustelut ilmenevät liitteenä olevasta asemakaavaselostuksesta.

Kaavaratkaisun kustannukset

Kaavaratkaisun toteuttamisesta ei aiheudu kaupungille kustannuksia.

Jatkotoimenpiteet

Kaava-alueeseen tai sen osaan liittyy maankäyttösopimusmenettely, joka tulee saattaa päätökseen ennen kaavan hyväksymistä.

Lisätiedot

Mikko Näveri, arkkitehti, puhelin: 310 37331
mikko.naveri(a)hel.fi

Kaupunkiympäristön toimiala Palvelut ja luvat -palvelukokonaisuus Kaupunkimitauspalvelut Kartat ja paikkatiedot Yksikön päällikkö 23.11.2017 § 55

HEL 2016-006119 T 10 03 03

Hankennumero 4386_2

Päätös

Yksikön päällikkö päätti hyväksyä asemakaavan 12436 pohjakartan kaupunginosassa 45 Vartiokylä. Pohjakartta täyttää maankäyttö- ja rakennuslain (132/1999) 54a §:n asettamat vaatimukset.

Päätöksen perustelut

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginvaltuusto>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

22.05.2019

Helsingin kaupungin kiinteistöviraston kaupunkimittaosasto on valmistanut asemakaavan pohjakartan:

Asemakaavan numero: 12436
Kaupunginosa: 45 Vartiokylä
Kartoituksen työnumero: 45/2016
Pohjakartta valmistunut: 24.10.2016
Tasokoordinaatisto: ETRS-GK25
Korkeusjärjestelmä: N2000

Pohjakartta täyttää maankäyttö- ja rakennuslain (132/1999) 54a §:n asettamat vaatimukset.

Kaupunkiympäristön toimialan palvelut ja luvat -palvelukokonaisuuden asiakkuusjohtaja on päätöksellä (4§/1.6.2017) siirtänyt hallintosäännön 16 luvun 8 § 2 momentin 7 kohdan toimivallan hyväksyä kaavoja varten valmistetut pohjakartat kaupunkiympäristön toimialan palvelut ja luvat -palvelukokonaisuuden kaupungingeodeetille sekä kartat ja paikkatiedot -yksikön päällikölle.

Lisätiedot

Timo Tolkki, yksikön päällikkö, puhelin: 310 31883
timo.tolkki(a)hel.fi
Merja Kyyrö, vastaava kartoittaja, puhelin: 310 31911
merja.kyyro(a)hel.fi

Pelastuslautakunta 21.03.2017 § 33

HEL 2016-006119 T 10 03 03

Lausunto

Pelastuslautakunta antoi seuraavan lausunnon:

Pelastuslautakunnalla ei ole huomautettavaa Vanamotie 13:n asemakaavaehdotukseen nro 12436.

Esittelijä

pelastuskomentaja vs.
Jorma Lilja

Lisätiedot

Pulmu Waitinen, vanhempi palotarkastaja, puhelin: 310 31237
pulmu.waitinen(a)hel.fi

Yleisten töiden lautakunta 14.03.2017 § 91

HEL 2016-006119 T 10 03 03

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginvaltuusto>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

Lausunto

Yleisten töiden lautakunta antoi kaupunkisuunnitteluvirastolle seuraavan lausunnon:

Asemakaavan muutos koskee osoitteessa Vanamotie 13 sijaitsevaa Marjaniemen seurakuntatalon tonttia sekä tontille johtavaa Horsmapolkua. Tavoitteena on mahdollistaa ympäristöönsä sopiva pientalorakentaminen tontille. Seurakuntatalon toiminta on loppunut ja rakennus puretaan.

Tontille johtava yleinen jalankulkureitti Horsmapolku liitetään tonttiin ja reitti muuttuu käyttösä osalta tontin sisäiseksi, koska tontilla ollut julkinen toiminta on lakannut. Reitillä on olemassa olevat maastoportaat. Vanamotieltä johtaa jatkossakin Itäkeskuksen suuntaan julkisena jalankulkuyhteytenä Osmonportaat.

Vanamotie 13 tonttia pienennetään kaakkoiskulmassa siten, että jo rakennettu ajoyhteys Vanamotie 16 tontille mahtuu jatkossa kaupungin hallinnoimalle katualueelle.

Kaavaratkaisun toteuttamisesta ei aiheudu kaupungille kustannuksia.

Esittelijä

vs. kaupunginarkkitehti
Jussi Luomanen

Lisätiedot

Nina Mouhu, aluesuunnittelija, puhelin: 310 39838
nina.mouhu(a)hel.fi
Silja Hurskainen, suunnitteluinsinööri, puhelin: 310 38939
silja.hurskainen(a)hel.fi

Kaupunkisuunnittelulautakunta 17.01.2017 § 6

HEL 2016-006119 T 10 03 03

Ksv:n hankenumero 4386_2, karttaruutu 676504

Päätös

Kaupunkisuunnittelulautakunta päätti

- asettaa 17.1.2017 päivätyn asemakaavan muutosehdotuksen nro 12436 julkisesti nähtäville 30 päiväksi maankäyttö- ja rakennusasetuksen 27 §:n mukaisesti. Asemakaavan muutos koskee 45. kaupunginosan korttelin 45016 tonttia 27 sekä katualueita.

- antaa vuorovaikutusraportista ilmenevät vastineet esitettyihin mielipiteisiin ja kannanottoihin. Päätösasiakirjat ja vuorovaikutusraportti ovat luettavissa kaupunkisuunnitteluviraston info- ja näyttelytila Laiturilla, Narinkka 2, sekä kaupunkisuunnitteluviraston internet-sivuilta: kohdassa Päätöksenteko

www.hel.fi/ksv

- että kaupunkisuunnitteluvirasto pyytää ehdotuksesta tarvittavat lausunnot
- valtuuttaa kaupunkisuunnitteluviraston tekemään ehdotukseen vähäisiä muutoksia ja tarkistuksia, jotka eivät olennaisesti muuta ehdotuksen sisältöä
- kehottaa kaupunkisuunnitteluvirastoa laskuttamaan hakijalta Kustannukset-liitteen mukaiset asemakaavan laatimis- ja käsittelykustannukset asemakaavan hyväksymisen jälkeen

Samalla lautakunta esitti kaupunginhallitukselle

- asemakaavan muutosehdotuksen nro 12436 hyväksymistä, mikäli ehdotuksesta ei tehdä maankäyttö- ja rakennuslain 65 §:n mukaisia muistutuksia eivätkä ehdotuksesta annetut lausunnot anna aihetta asian käsittelemiselle uudelleen kaupunkisuunnittelulautakunnassa.

Esittelijä

asemakaavapäällikkö
Olavi Veltheim

Lisätiedot

Mikko Näveri, arkkitehti, puhelin: 310 37331
mikko.naveri(a)hel.fi
Jussi Jääskä, liikenneinsinööri, puhelin: 310 37129
jussi.jaaska(a)hel.fi
Peik Salonen, insinööri, puhelin: 310 37248
peik.salonen(a)hel.fi

Rakennusvirasto 6.9.2016

HEL 2016-006119 T 10 03 03

Kaupunkisuunnitteluvirasto pyytää rakennusviraston kannanottoa osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta 1259-00/16 koskien Vartiokylän (45.ko) asemakaavan muutosta, Vanamotie 13:sta. Määräaika on 7.9.2016 mennessä.

22.05.2019

Asemakaavan muutos koskee osoitteessa Vanamotie 13 sijaitsevaa Marjaniemen seurakuntatalon tonttia sekä tontille johtavaa Horsmapolkua. Tavoitteena on mahdollistaa ympäristöönsä sopiva pientalorakentaminen tontille. Seurakuntatalo puretaan.

Muutosalueen tontti on yksityisomistuksessa, paitsi Horsmapolku, joka on kaupungin omistuksessa. Horsmapolulla on puiset portaat. Seurakunnan toiminnan lakkaamisen ja tontin käyttötarkoituksen muutoksen jälkeen Horsmapolku menettää aikaisemman merkityksensä julkisena reittinä. Näin ollen polku on tarkoituksenmukaista liittää kaavamutoksessa uuteen asuintonttiin. Vanamotieltä johtaa jatkossakin Itäkeskukseen suuntaan julkisena jalankulkyhteytenä Osmonportaat.

Lisätiedot

Nina Mouhu, aluesuunnittelija, puhelin: 310 39838
nina.mouhu(a)hel.fi

Silja Hurskainen, suunnitteluinsinööri, puhelin: 310 38939
silja.hurskainen(a)hel.fi

Kaupunginmuseo Kulttuuriympäristöyksikkö 15.8.2016

HEL 2016-006119 T 10 03 03

Kaupunkisuunnitteluviraston lausuntopyyntö 4.8.2016

Kaupunkisuunnitteluvirastoon on pyytänyt kaupunginmuseon lausuntoa osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta. Käytöstä poistettua Marjaniemen seurakuntataloa suunnitellaan purettavaksi ja tontin muuttamista erillispienalojen alueeksi ympäröivän alueen tapaan.

Muutosalueen tontti on yksityisomistuksessa. Horsmapolun alue on kaupungin omistuksessa. Kaavoitus on tullut vireille tontin omistajan hakemuksesta. Voimassa olevassa asemakaavassa (2003) alue on merkitty kirkkojen ja muiden seurakunnallisten rakennusten korttelialueeksi. Yleiskaava 2002:ssa alue on merkitty pientalovaltaiseksi alueeksi. Helsingin uudessa yleiskaavaehdotuksessa (2015) alue on merkitty asuntovaltaiseksi alueeksi A4.

Kaupunginmuseo on antanut kannanoton seurakuntatalon purkuasiaan 16.9.2015, jossa totesi mm. seuraavaa: Marjaniemen seurakuntatalo, Vanamotie 13, on valmistunut vuonna 1975 ja sen on suunnitellut Arkkitehtitoimisto Leo Tenhunen Ky. Matala lautavuorattu rakennus maastoutuu tontille siten, että se on ympäristössään lähes huomaamaton. Tasakattoinen rakennus on julkisivuiltaan melko umpinainen. Lomalaudoitetut julkisivut on maalattu vihreäksi. Sisätiloissa keskusaulan ympär-

22.05.2019

rille on sijoitettu sali, päiväkerhotilat, keittiö ja toimistohuone. Lasiset väliseinät jakavat tiloja. Huonetiloissa on matalat yläikkunat, saleihin tuo valoa korkeat, lattiasta kattoon ulottuvat ikkunat. Rakennuksessa on seurakunnan tilojen lisäksi asunto. Rakennus on hyvin säilyttänyt autenttisuutensa niin sisätiloiltaan kuin ulkoasultaankin. Rakennus edustaa aikakaudelleen melko tyypillistä julkisten tilojen suunnittelua. Se on sijoitettu tontille siten, että sisäänkäynti muodostaa kadunpäätteen.

Kaupunginmuseo arvioi, ettei rakennuksen kulttuurihistoriallinen, rakennustaiteellinen ja/tai kaupunkikuvallinen arvo ole niin merkittävä, että se edellyttäisi suojelumerkintää.

Edellä mainittuun viitaten kaupunginmuseolla ei ole huomautettavaa osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta.

Lisätiedot

Sari Saresto, tutkija, puhelin: +358 9 503756846
sari.saresto(a)hel.fi

§ 154

Valtuutettu Mauri Venemiehen aloite aloitteiden päätösehdotusten selkeyttämisestä

HEL 2018-010105 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginvaltuusto katsoi valtuutettu Mauri Venemiehen aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijä

Kaupunginhallitus

Lisätiedot

Lauri Menna, johtava asiantuntija, puhelin: 310 36012
lauri.menna(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuutetun aloite

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Aloitteen kuvaus

Mauri Venemies ja 15 muuta valtuutettua esittävät aloitteessaan aloitevastausten selkeyttämistä siten, että päätösehdotuksessa otetaan kantaa ryhdytäänkö aloitteessa esitettyihin toimenpiteisiin.

Valtuutetulla on oikeus tehdä aloitteita kaupungin yhteisistä asioista. Kaupunginhallituksen on esitettävä aloite, jonka on allekirjoittanut vähintään 15 valtuutettua, valtuuston käsiteltäväksi kahdeksan kuukauden kuluessa aloitteen jättämisestä.

Valtuustoaloitteiden käsittely

Valtuutettujen aloitejärjestelmä on mekanismi, jolla valtuutettu voi tehdä toimenpiteitä sisältäviä ehdotuksia kaupungin asioista. Kaupunginhallitus vastaa aloitteisiin. Vastauksen valmistelu tapahtuu yhteistyössä aloitteen sisällön kannalta keskeisten tahojen kanssa.

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginvaltuusto>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

22.05.2019

Aloitevastauksessa kaupunginhallitus esittää mihin toimenpiteisiin se aikoo aloitteen johdosta ryhtyä. Aloitevastaus perustuu aloitteen sisällön kannalta keskeisten viranomaisten ja asiantuntijatahojen näkemykseen. Aloitevastausta valmisteltaessa varmistetaan, että vastaus on strategian ja talousarvion mukainen.

Aloitevastaus on luonteeltaan kaupunginhallituksen tahdonilmaisu sen suhteen, onko aloitteessa ehdotettua kokonaisuutta aihetta edistää. Lähtökohta on, että aloitevastauksessa esitetyt linjaukset huomioidaan kaupungin toiminnassa. Pääasiaratkaisun lopullisista toimenpiteistä kuitenkin tekee aina toimivaltainen viranomainen. Valtuusto ei tee varsinaista päätöstä aloitevastauksen perusteella.

Toimenpiteet aloitteen johdosta

Kaupunginhallitus pitää aloitevastauksen selkeyttämistä kannatettavana.

Asiaa on tarkoituksenmukaista edistää osana valtuustoaloiteprosessin kehittämistä, jonka yhteydessä on suunniteltu yhteenvetokappaleen lisäämistä aloitevastauksen loppuun.

Yhteenvetokappaleessa on tarkoitus kuvata kaupunginhallituksen tahotila aiempaa selkeämmin. Samalla on tarkoitus yhdenmukaistaa aloitevastauksen rakennetta, parantaa niiden luettavuutta ja korostaa aloitevastauksen luonnetta mahdollisia varsinaisia toimenpiteitä valmisteltavana toimenpiteenä.

Kaupunginhallitus toteaa edellä mainitun perusteella, ettei aloitteessa mainitun toimenpidekirjauksen sisällyttäminen aloitevastauksen päätösoisioon ole tarpeen. Aloitteen johdosta ei ole tarve ryhtyä muihin toimenpiteisiin.

Esittelijä

Kaupunginhallitus

Lisätiedot

Lauri Menna, johtava asiantuntija, puhelin: 310 36012
lauri.menna(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuutetun aloite

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

22.05.2019

Asia/10

Päätöshistoria

Kaupunginhallitus 29.04.2019 § 267

HEL 2018-010105 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo valtuutettu Mauri Venemiehen aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Lauri Menna, johtava asiantuntija, puhelin: 310 36012
lauri.menna(a)hel.fi

§ 155

Valtuutettu Suldaan Said Ahmedin aloite Pysäytä ilmastonmuutos - kampanjan käynnistämisestä Helsingissä

HEL 2018-010589 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginvaltuusto katsoi valtuutettu Suldaan Said Ahmedin aloitteen loppuun käsitellyksi.

Samalla kaupunginvaltuusto hyväksyi seuraavan toivomusponnen:

Hyväksyessään päätösehdotuksen valtuusto edellyttää, että selvitetään mahdollisuus valmisteilla olevassa Hiilineutraali Helsinki 2035 -viestintäsuunnitelmassa, jonka tavoitteena on kannustaa helsinkiläisiä tekemään konkreettisia ilmastotekoja, huomioida selko- ja monikielisyys. (Suldaan Said Ahmed)

Käsittely

Valtuutettu Suldaan Said Ahmed ehdotti valtuutettu Nelli Ruotsalaisen kannattamana hyväksyttäväksi seuraavan toivomusponnen:

Hyväksyessään päätösehdotuksen valtuusto edellyttää, että selvitetään mahdollisuus valmisteilla olevassa Hiilineutraali Helsinki 2035 -viestintäsuunnitelmassa, jonka tavoitteena on kannustaa helsinkiläisiä tekemään konkreettisia ilmastotekoja, huomioida selko- ja monikielisyys.

Kaupunginvaltuusto hyväksyi ensin yksimielisesti kaupunginhallituksen ehdotuksen.

4 äänestys

Valtuutettu Suldaan Said Ahmedin toivomusponsi JAA, vastustus EI.

JAA-ehdotus: Hyväksyessään päätösehdotuksen valtuusto edellyttää, että selvitetään mahdollisuus valmisteilla olevassa Hiilineutraali Helsinki 2035 -viestintäsuunnitelmassa, jonka tavoitteena on kannustaa helsinkiläisiä tekemään konkreettisia ilmastotekoja, huomioida selko- ja monikielisyys.

EI-ehdotus: Vastustaa

22.05.2019

Jaa-äänet: 57

Zahra Abdulla, Alviina Alametsä, Ted Apter, Pentti Arajärvi, Paavo Arhinmäki, Sirpa Asko-Seljavaara, Harry Bogomoloff, Silja Borgarsdottir Sandelin, Fatim Diarra, Mika Ebeling, Laura Finne-Elonen, Joonas Haavisto, Sandra Hagman, Jasmin Hamid, Atte Harjanne, Joel Harkimo, Martina Harms-Aalto, Mari Holopainen, Abdirahim Husu Hussein, Ville Jalovaara, Kati Juva, Atte Kaleva, Tapio Klemetti, Dan Koivulaakso, Joonas Kolehmainen, Vesa Korkkula, Anu Korppi, Kauko Koskinen, Heimo Laaksonen, Johanna Laisaari, Petra Malin, Sami Muttilainen, Björn Månsson, Laura Nordström, Sara Paavolainen, Jenni Pajunen, Matti Parpala, Dennis Pasterstein, Terhi Peltokorpi, Petrus Pennanen, Sirpa Puhakka, Marcus Rantala, Tuomas Rantanen, Nasima Razmyar, Nelli Ruotsalainen, Suldaan Said Ahmed, Mirita Saxberg, Satu Silvo, Leo Stranius, Riikka Suominen, Johanna Sydänmaa, Jani Valpio, Reetta Vanhanen, Mauri Venemies, Sinikka Vepsä, Sanna Vesikansa, Ozan Yanar

Ei-äänet: 7

Nuutti Hyttinen, Pia Kopra, Otto Meri, Alekski Niskanen, Dani Niskanen, Mika Raatikainen, Wille Rydman

Tyhjä: 19

Jussi Chydenius, Matti Enroth, Eero Heinäluoma, Eveliina Heinäluoma, Jukka Järvinen, Mikko Kiesiläinen, Otso Kivekäs, Laura Kolbe, Terhi Koulumies, Matti Niiranen, Risto Rautava, Daniel Sazonov, Tomi Sevander, Anni Sinnemäki, Juhani Strandén, Ulla-Marja Urho, Laura Varkjokari, Juhana Vartiainen, Maarit Vierunen

Poissa: 2

Maija Anttila, Jussi Niinistö

Kaupunginvaltuusto hyväksyi Suldaan Said Ahmedin ehdottaman toivomusponnen.

Esittelijä

Kaupunginhallitus

Lisätiedot

Victor Andersson, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36027
victor.andersson(a)hel.fi

Liitteet

1 Aloite

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginvaltuusto>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Valtuutettu Suldaan Said Ahmed ja 18 muuta valtuutettua esittävät aloitteessaan, että Helsingin kaupunki käynnistää ilmastonmuutoksesta kampanjan, jonka tavoitteena on kertoa kaupunkilaisille, miten jokainen voi toimia ilmastonmuutosta hidastavasti. Kampanja tukisi kaupunkilaisia näissä pyrkimyksissä. Kampanja keskittyisi nimenomaan pieniin arkipäivän valintoihin kouluissa ja työpaikoilla. Kampanjan toteutukseen käytettävä mainostoimisto valittaisiin kilpailutuksen ja ideoiden perusteella.

Kaupunginhallitus viittaa kaupunkiympäristölautakunnan lausuntoon ja toteaa, että ilmastonmuutos on aikamme suurin ja vakavin kysymys. Kaupunkien merkitys suurten globaalien haasteiden ratkaisijoina kasvaa. Ilmastonmuutoksen torjuntaan vakavasti ja kunnianhimoisesti suhtautuvat kaupungit voivat innovaatioillaan ja esimerkillään vaikuttaa omaa osuuttaan olennaisesti merkittävämmällä tavalla ihmiskunnan tulevaisuuteen. Tässä kehityksessä Helsinki haluaa toimia ensimmäisten joukossa. Hallitustenvälisen ilmastopaneelin IPCC:n raportin mukaan ilmaston lämpenemisen rajoittaminen 1,5 asteeseen on vielä mahdollista, mutta se vaatii kauaskantoisia ja ennennäkemättömiä muutoksia.

Valtuustoaloite Pysäytä ilmastonmuutos -kampanjasta on lähtökohtaisesti hyvä ja kannatettava. Kaupunkiympäristön toimiala valmistelee parhaillaan Hiilineutraali Helsinki 2035 -toimenpideohjelmassa määriteltujen periaatteiden mukaista viestintäsuunnitelmaa. Viestintäsuunnitelman osana pohditaan viestinnän tyyliä, ydinviestejä, keskeisiä viestinnän kanavia ja viestintätoimia lähivuosille. Suunnitelmassa on tunnistettu valtuustokaudelle viisi viestinnän pääkohderyhmää: kaikki helsinkiläiset (yleisellä tasolla), kohdennetusti nuoret, taloyhtiöt, yritykset ja kaupungin omat työntekijät.

Valmisteilla olevassa Hiilineutraali Helsinki 2035 -viestintäsuunnitelmassa on tavoitteena kannustaa helsinkiläisiä tekemään konkreettisia ilmastotekoja ja viestiä niistä tekijöiden vertaisryhmille. Viestin tulee olla niin inspiroiva, että se kannustaa tekoihin sekä asukkaiden arjessa että työelämässä. Tarkoituksena on, että eri sidosryhmät ja kaupunkilaiset saadaan viestimään myös itse arjen teoistaan, jolloin viesti voimaannuttaa toimimaan.

Osana viestintäsuunnitelman valmistelua on pohdittu kaupunkilaisille suunnattua kampanjaa ilmastonmuutoksesta. Ilmastonmuutosviestintää ja kampanjoita on ollut viime aikoina runsaasti. Kaupunki on osallistu-

nut muun muassa HSY:n Ilmastoinfon Ilmastotreenei-kampanjaan ja järjestänyt Oodissa yleisötilaisuuden Sitran Kestävä arki -kampanjan puitteissa. Kokemusten perusteella pohditaan, mikä on tehokkain keino viestiä ilmastoasioista. Kyseessä voisi olla joko yleisempi kampanja asukkaille tai kohdennetumpi kohderyhmäviestintä.

Oodissa sijaitsevassa kaupunkiympäristön toimialan Brygga-osallisuustilassa järjestetään ilmastoaiheinen vuorovaikutteinen näyttely ja aiheeseen liittyviä tilaisuuksia. Toukokuusta syyskuun loppuun kestävä osallistava kokonaisuus kannustaa kävijöitä konkreettisiin tekoihin hiilineutraalimman elämäntavan hyväksi.

Lisäksi kaupunginhallitus toteaa, että Helsingin sitoutuminen YK:n kestävän kehityksen kaupunkitasoiseen raportointiin tuo kaupungin etenemisen Agenda 2030 -tavoitteiden toteuttamisessa konkreettiselle tasolle. Raportoinnista tehdään selkeää ja helposti lähestyttävää, jotta kaupunkilaiset voivat entistä paremmin seurata Helsingin toimenpiteitä kestävässä kehityksessä.

Aloitteessa esitetyt kampanjan tavoitteet tulevat kaupunginhallituksen näkemyksen mukaan huomioon otetuiksi edellä mainituilla toimenpiteillä. Yksityiskohdista, mukaan lukien se, järjestetäänkö mahdollinen kampanja, päätetään myöhemmin.

Hallintosäännön 30 luvun 11 §:n 2 momentin mukaan kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuuston käsiteltäväksi aloitteen, jonka on allekirjoittanut vähintään 15 valtuutettua.

Esittelijä

Kaupunginhallitus

Lisätiedot

Victor Andersson, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36027
victor.andersson(a)hel.fi

Liitteet

1 Aloite

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Kaupunginhallitus 13.05.2019 § 338

HEL 2018-010589 T 00 00 03

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginvaltuusto>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo valtuutettu Suldaan Said Ahmedin aloitteen loppuun käsitellyksi.

06.05.2019 Pöydälle

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Victor Andersson, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36027
victor.andersson(a)hel.fi

Kaupunkiympäristölautakunta 26.02.2019 § 104

HEL 2018-010589 T 00 00 03

Lausunto

Kaupunkiympäristölautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Valtuustoaloite Ilmastonmuutos-kampanjasta on lähtökohtaisesti hyvä ja kannatettava. Kaupunkiympäristön toimiala on parhaillaan valmistelussa yhdessä kaupungin viestinnän kanssa Hiilineutraali Helsinki 2035-toimenpideohjelmassa määriteltyjen periaatteiden mukaista viestintäsuunnitelmaa. Viestintäsuunnitelman osana pohditaan viestinnän tyyliä, ydinviestejä, keskeisiä viestinnän kanavia ja viestintätoimia lähivuosille. Suunnitelmassa on tunnistettu valtuustokaudelle viisi viestinnän pääkohderyhmää: kaikki helsinkiläiset (yleisellä tasolla), kohdenneusti nuoret, taloyhtiöt, yritykset ja kaupungin omat työntekijät.

Valmisteilla olevassa Hiilineutraali Helsinki 2035 -viestintäsuunnitelmassa on tavoitteena kannustaa helsinkiläisiä tekemään konkreettisia ilmastotekoja ja viestiä niistä tekijöiden vertaisryhmille. Viestin tulee olla niin inspiroiva, että se kannustaa tekoihin sekä asukkaiden arjessa, että työelämässä. Tarkoituksena on, että saamme eri sidosryhmät ja kaupunkilaiset viestimään myös itse arjen teoistaan, jolloin viesti voimaannuttaa toimimaan.

Osana viestintäsuunnitelman valmistelua on pohdittu kaupunkilaisille suunnattua kampanjaa ilmastonmuutoksesta. Kampanjan kärkiviestistä, kanavia, ajankohtaa sekä kustannusten suhdetta hyötyihin on kuitenkin vielä tarkennettava. Ilmastonmuutosviestintää ja kampanjoita on jo ollut

22.05.2019

viime aikoina runsaasti. Kaupunki on ollut mukana mm. HSY:n Ilmastoinfon Ilmastotreeni-kampanjassa, sekä järjestänyt Oodissa yleisötilaisuuden yhdessä Sitran Kestävä arki -kampanjaan liittyen. Saatujen kokemusten perusteella pohditaan, mikä olisi tehokkain keino viedä viestiä eteenpäin. Tämä voi olla joko yleisempi kampanja asukkaille, tai kohdennetumpaa viestintää eri kohderyhmille.

Toukokuussa kaupunkiympäristön osallisuustila Bryggaan Oodin kirjastoon on tulossa ilmastoaiheinen vuorovaikutteinen näyttely sekä aiheeseen liittyviä tilaisuuksia. Toukokuusta syyskuun loppuun kestävä osallistava näyttely kannustaa kävijät tekemään konkreettisia tekoja hiileneutraalimman elämäntavan eteen.

Esittelijä

kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Mikko Aho

Lisätiedot

Mira Jarkko, ympäristötarkastaja, puhelin: +358 9 310 64317
mira.jarkko(a)hel.fi

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginvaltuusto>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

§ 156

Valtuutettu Mia Nygårdin aloite selvitystyön käynnistämiseksi kasvavien liikenne- ja viikkoliikenteen vaikutuksesta Helsingissä toimivien yritysten sijoittautumissuunnitelmiin

HEL 2018-010594 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginvaltuusto katsoi valtuutettu Mia Nygårdin aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijä

Kaupunginhallitus

Lisätiedot

Ulla Tapaninen, yksikön päällikkö, puhelin: 310 37350
ulla.tapaninen(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Nygård Mia Aloite Kvsto 10102018 8
- 2 Lausunto 4.3.2019, Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymä (HSL)
- 3 Lausunto 1.3.2019, Helsingin seudun kauppakamari

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Valtuutettu Mia Nygård ja 20 muuta valtuutettua esittävät selvitystyön käynnistämistä kasvavien liikenne- ja viikkoliikenteen vaikutuksesta Helsingissä toimivien yritysten sijoittautumissuunnitelmiin.

Kaupunginhallitus viittaa saatuihin lausuntoihin ja toteaa, että kaupunki haluaa tarjota yrityksille houkuttelevan ja kilpailukykyisen toimintaympäristön, jotta yritykset haluavat sijaita Helsingissä. Yritysten asiakkaiden, jakeluliikenteen ja työntekijöiden sujuvat liikenneyhteydet kaikilla kulkumuodoilla ovat keskeinen osa hyvää toimintaympäristöä, ja vaikuttavat olennaisesti yritysten sijoittautumispäätöksiin.

Kaupunkistrategian (kaupunginvaltuusto 27.9.2017, 321 §) mukaan Helsingin tulee olla Suomen paras kaupunki yrityksille. Kaupunkistrategian tavoitteena on, että yksityisen sektorin työpaikkamäärä kasvaa pitkällä aikavälillä vähintään yhtä nopeasti kuin asukasluku, ja että Hel-

singin kuntakohtainen yhteisöveron jako-osuus nousee yli 30 prosentin tasolle valtuustokaudella.

Yhteisöveron osuus kaupungin kaikista verotuloista oli 22 prosenttia vuonna 2018. Helsingin yhteisöverokertymä kaksinkertaistui vuosina 2012–2018. Yritysten arjen sujuvuudesta ja toimintaympäristöstä huolehtiminen on kaupungin talouden kannalta tärkeää.

Kaupungin teettämässä tuhannen helsinkiläisen yrityksen puhelinhaastattelututkimuksessa selvitettiin yritysten näkemyksiä Helsingin elinkeinopolitiikasta ja kaupungista sijaintipaikkana. Tutkimuksessa liikenteeseen liittyvät asiat korostuivat syinä, jotka vähensivät yritysten halukkuutta suositella Helsinkiä sijaintipaikaksi oman toimialan yrityksille. Tutkimuksen vastaukset kerättiin vuodenvaihteessa 2018–2019.

Liikenteeseen liittyvät syyt, kuten liikenne- ja kulkuyhteydet, liikenne-ruuhkat, liikenteen sujuvuus ja tietyt, autoilun vaikeus tai sen rajoittaminen sekä pysäköintiongelmat, nousivat esille joka kolmannessa vastauksessa. Osuus oli noussut vuonna 2016 toteutettuun edelliseen tutkimukseen verrattuna, jolloin liikenteeseen liittyvien syiden osuus oli 23 prosenttia.

Kävelykeskustan merkittävän laajentamisen ja maanalaisen kokoojakadun edellytysten selvitystyön yhteydessä tehdyissä yrityshaastatteluissa kartoitettiin eri kokoisten yritysten näkemyksiä esimerkiksi keskustan saavutettavuudesta ja liikenteen sujuvuudesta. Ydinkeskustan ja kantakaupungin yritykset pitivät erityisen tärkeänä, että yksityisautoilun ja tavaraliikenteen edellytyksiä ei jatkossa heikennetä. Haastattelut toteutettiin kesällä 2018.

Liikenteen sujuvuuteen liittyvät haasteet johtuvat yhtäältä katutöiden ja rakennushankkeiden aiheuttamista väliaikaisista liikennejärjestelyistä sekä toisaalta seudun kasvusta ja kasvun aiheuttamasta liikennemäärien lisääntymisestä. Helsingin seutu on Suomen valtakunnallisten ja kansainvälisten yhteyksien solmukohta. Seudun väestö jatkaa tulevaisuudessaan kasvuaan noin 1,4 prosentin vuosivauhdilla. Vuonna 2030 seudun asukasluku on arvion mukaan noin 1,6–1,7 miljoonaa väestöennusteesta riippuen. Seudun jatkuva väestönkasvu aiheuttaa haasteita kestäväälle maankäytölle, asumiselle ja liikennejärjestelmälle. Väestön kasvaessa seudun liikenneväylien kapasiteetti ei lisäänty samassa suhteessa, mikä aiheuttaa liikenteen ruuhkautumista.

Seudullisissa ja Helsingin sisäisissä liikennehankkeissa on tärkeä ottaa huomioon yritysten tarpeet osana kokonaistarkastelua. Monelle yritykselle hyvä saavutettavuus henkilöautolla ja kohtuullisella etäisyydellä sijaitsevien pysäköintipaikkojen määrä ovat keskeisiä toimintaedellytyksiä, etenkin jos työntekijöiden ja asiakkaiden auton käyttö on välttä-

mätöntä. Myös toimivat jakelu- ja huoltoliikenneyhteydet sekä niiden vaatimat pysäköintipaikat ovat yritysten toiminnan kannalta tärkeitä.

Hyvä saavutettavuus on paitsi usean yrityksen myös Helsingin kanta-kaupungin kehityksen edellytys. Keskustan elinvoimaisuuden, viihtyisyyden ja toiminnallisuuden kannalta on tärkeää huolehtia keskustan ja kantakaupungin saavutettavuudesta henkilöauto- ja tavaraliikenteen osalta erityisesti säteittäisten pääväylien kautta.

Liikennejärjestelmän kehittäminen, katujen kunnallistekniikan ylläpito ja parantaminen, rakennushankkeet sekä tulevaisuuden teknologioiden mahdollistaminen vaikuttavat tulevaisuudessa tilapäisesti liikenteen sujuvuuteen. Vaikutukset aiheuttavat paikallisesti haittaa niin kävelijöille, pyöräliikenteelle kuin moottoriajoneuvoilla kulkeville.

Katutöihin liittyvien haittojen hallintaa ja ketterämpiä toimintatapoja kehitetään parhaillaan hankkeessa, jonka tavoitteena on tuottaa systemisiä ja kulttuurisia muutoksia kaupungin katutöiden koko prosessiin ohjelmoinnista toteutukseen ja viestintään. Tarkoituksena on muun muassa kehittää urakoihin liittyviä hankintamenettelyjä ja vaikuttaa urakoitsijoiden työsuunnitteluun, nostaa liikennejärjestelyjen laatutasoa sekä lisätä valvonnan vaikuttavuutta ja parantaa yhteisellä työmaalla toimivien vuoropuhelua.

Hankkeen yhtenä osakokonaisuutena on Aalto-yliopiston toteuttama tutkimushanke, jossa selvitetään katuhankkeiden nykytila ja taloudelliset vaikutukset asukkaiden ja yritysten näkökulmasta. Tutkimushankkeessa kehitetään Helsingin oma toimintamalli, jota kokeillaan kahdessa katukohteessa.

Kaupungin toimenpiteet katutöiden haittojen vähentämiseksi näkyvät jo esimerkiksi Hämeentien uudistuksen yhteydessä. Mechelininkadun peruskorjauksesta saadun palautteen perusteella Hämeentien varrella toimiville yrityksille suunnattuun viestintään ja tiedottamiseen on kiinnitetty entistä paremmin huomiota. Työmaa-ajaiset järjestelyt saattavat kuitenkin aiheuttaa tulojen menetyksiä ja kustannuksia yrityksille. Mahdollisia negatiivisia vaikutuksia tulee pyrkiä lieventämään esimerkiksi työmaan välittömässä läheisyydessä toimivien yritysten näkyvyyteen liittyvillä ratkaisulla.

Kaupunginhallituksen (30.5.2016, 541 §) päätöksen mukaisesti kaupungin valmistelussa olevista suunnitelmista tulee laatia riittävän aikaisessa vaiheessa yritysvaikutusten arviointi, jonka tavoitteena on arvioida suunnitelmien vaikutuksia yritysten toimintaedellytyksiin sekä lieventää hankkeiden mahdollisia negatiivisia vaikutuksia.

Kaupungilla on aiemmista selvityksistä ja muista tietolähteistä kerättyä kattavasti tietoa liikenteen kehityksestä, sujuvuudesta, keskeisimmistä ongelmakohtista, yritysten sijoittumisesta ja saavutettavuudesta sekä kaupunkilogistiikan toimivuudesta. Tutkimusten perusteella yritykset pitävät erittäin tärkeänä, että kaupunki huolehtii liikenteen sujuvuudesta kaikilla liikkumismuodoilla.

Kaupunginhallitus toteaa, että koska uusi selvitys ei toisi merkittävää uutta tietoa edellä mainituista asioista, aloite ei anna aihetta enempiin toimenpiteisiin. Liikenteen sujuvuus on kuitenkin keskeinen edellytys yritysten sujuvan arjen sekä Helsingin työpaikkojen ja kaupungin verotulojen turvaamiseksi. Selvityksen sijaan on tärkeä toteuttaa toimenpiteitä, joilla yritysten kokemiin liikenneongelmiin puututaan. Valtuustoa-loitteessa esille nostetut haasteet heikentävät kaupungin mainetta ja houkuttelevuutta yritysten sijaintipaikkana.

Aiheesta on pyydetty lausunnot Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymältä, Helsingin seudun kauppakamarilta ja Helsingin yrittäjiltä. Saadut lausunnot ovat liitteenä (liitteet 2 ja 3).

Hallintosäännön 30 luvun 11 §:n 2 momentin mukaan kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuuston käsiteltäväksi aloitteen, jonka on allekirjoittanut vähintään 15 valtuutettua.

Vastaus on valmisteltu kaupunginkanslian elinkeino-osaston sekä talous- ja suunnitteluosaston yhteistyönä.

Esittelijä

Kaupunginhallitus

Lisätiedot

Ulla Tapaninen, yksikön päällikkö, puhelin: 310 37350
ulla.tapaninen(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Nygård Mia Aloite Kvsto 10102018 8
- 2 Lausunto 4.3.2019, Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymä (HSL)
- 3 Lausunto 1.3.2019, Helsingin seudun kauppakamari

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Kaupunginhallitus 13.05.2019 § 339

HEL 2018-010594 T 00 00 03

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginvaltuusto>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

F10680001200062637

Alv.nro

F102012566

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo valtuutettu Mia Nygårdin aloitteen loppuun käsitellyksi.

06.05.2019 Pöydälle

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Ulla Tapaninen, yksikön päällikkö, puhelin: 310 37350
ulla.tapaninen(a)hel.fi

Kaupunkiympäristölautakunta 05.02.2019 § 74

HEL 2018-010594 T 00 00 03

Lausunto

Kaupunkiympäristölautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Kaupunkirakenne, yritysten sijoittuminen ja liikenne

Kaavoituksessa ja liikennesuunnittelussa otetaan mahdollisimman hyvin huomioon sekä yrittäjien tarpeet että yritysten erilaiset sijaintitarpeet. Helsingissä toteutettavilla maankäytön ja liikenteen investointihankkeilla pyritään saavuttamaan ja toteuttamaan kaupunkistrategiasa (2017–2021) ja toimenpideohjelmissa asetettuja tavoitteita ja toimenpiteitä.

Yritykselle houkutteleva sijainti riippuu yrityksen toimialasta ja toiminnan luonteesta. Keskustasijainti houkuttelee yrityksiä, joille tärkeää on toisten yritysten ja asiakkaiden läheinen sijainti sekä hyvät joukkoliikenneyhteydet. Nämä yritykset hyötyvät keskustasijainnista ja ovat valmiita maksamaan keskustan tuomista eduista. Keskustan suosiota ylläpitävät myös hyvät liikenneyhteydet ja palvelutarjonta, laadukas imago sekä hyvin ylläpidetty kiinteistökanta. Helsingin ydinkeskusta on pääkaupunkiseudun houkuttelevin ja kallein toimisto-osamarkkina-alue. Kuljetusriippuvaiset ja halvempaa maanhintaa hakevat yritykset sijoittuvat puolestaan pääsääntöisesti kauemmaksi keskustasta, johon heidän tilaa ja joustavia henkilöauto- ja kuljetusliikenneyhteyksiä vaativien toimintonsa on mahdollista sijoittaa.

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginvaltuusto>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

F10680001200062637

Alv.nro

F102012566

Maankäytöllä ja kaupunkirakenteella on vaikutusta kulkutavan valintaan. Mitä tiiviimpi ja toiminnoiltaan sekoittuneempi kaupunkirakenne on, sitä todennäköisemmin palvelut ja työpaikat ovat saavutettavissa kävellen asukkaiden näkökulmasta. Toisaalta myös mitä tiiviimpi kaupunkirakenne on, sitä helpompaa alueelle on järjestää tehokas ja toimiva joukkoliikenne, jolloin henkilöauton tarve pienenee. Pyöräliikenteen olosuhteiden parantaminen edistää kestävästä liikkumisesta kaikenlaisessa ympäristössä.

Eri osissa Helsinkiä liikkumistottumukset poikkeavat toisistaan. Esi-kaupunkialueiden asukkaiden matkoista autolla tehdään noin 42 % ja kantakaupungissa noin 23 %. Pääosa autolla tehdyistä matkoista liittyy vapaa-aikaan (HLT2016). Kaupan asioinnin osalta tiedetään eri selvitysten perusteella, että asiakkaiden kulkutapajakauma keskustan myymälöihin ja keskustan ulkopuolisiin kaupan alueisiin on hyvin erilainen. Helsingin keskustassa myymälöissä asioivat liikkuvat pääasiassa joukkoliikenteellä. Henkilöautolla keskustassa asioi noin 10 %. Keskustan ulkopuolella sijaitsevilla kauppakeskuksissa asioidaan useammin henkilöautolla. (Esim. Kauppakeskukset osana kestävästä kulutuksesta ja kaupunkirakennetta, KOKKKA –loppuraportti, Aalto-yliopisto 2010).

Helsingin niemen ylittävistä matkoista noin 70 % kuljetaan joukkoliikenteellä. Autoliikenne on viimeisten vuosien aikana vähentynyt niemen rajalla ja kantakaupungin rajalla. Kaupungin rajalla ja poikittaisliikenteessä autoliikenteen määrä sen sijaan on lisääntynyt.

Helsingin ja samalla koko seudun suurin työpaikkakeskittymä on Helsingin keskusta sekä kantakaupungin alue. Helsingin kantakaupungin alueella oli vuonna 2016 noin 230 00 työpaikkaa ja Helsingin esikaupunkialueilla noin 128 00 työpaikkaa. Helsingissä on noin 60 000 työpaikkaa enemmän kuin Espoossa, Vantaalla ja kehyskunnissa yhteensä. Keskustan ulkopuolella suurimmat työpaikkakeskittymät Helsingissä ovat Pitäjänmäki ja Herttoniemi. Tämän lisäksi Helsingissä on useita pienempiä työpaikka-alueita, jotka vastaavat yritysten erilaisiin sijoittumistarpeisiin.

Liikenne- ja katusuunnittelupalvelussa tehtyjen saavutettavuusanalyysien perusteella sekä väestön että työpaikkojen saavutettavuus autolla paranee vuoteen 2030 mennessä kaikilla Helsingin pienalueilla suunniteltujen maankäytön ja investointihankkeiden toteuduttua. Auto on analyysien mukaan tänä päivänä sekä tulevaisuudessa kaikista kilpailukyysisin kulkumuoto saavutettavuudeltaan Helsingissä. Saavutettavuus on tässä analyysissä arvioitu siten, että kuinka monta asukasta tai yritystä saavuttaa puolesta tunnissa joko omalla autolla tai joukkoliikenteellä alueittain.

Katutila palvelee myös kunnallistekniikkaa

Katutila palvelee liikkujien ohella myös kunnallistekniikkaa. Katujen alla sijaitsee merkittävä määrä vesi- ja viemärijohtoja, kaukolämpöputkia sekä tele- ja sähkökaapeleita. Kaupunkimaisessa ympäristössä niin kadun pinnalla tehtävät työt kuin kadun alla kunnallistekniikkaan liittyvät huolto-, ylläpito- ja laajennustyöt vaikuttavat vapaana olevan katutilan määrään. Etenkin vanhassa kantakaupungissa kadun alla oleva kunnallistekniikka on tullut peruskorjausikään. Katutyöt aiheuttavat tilapäistä haittaa liikkujille.

Kaupungin käynnissä olevista aluekehityshankkeista toimitilarakentamisen ja työpaikkojen kannalta erityisen merkittäviä ovat Keski-Pasila, Kalasatama ja Jätkäsaari. Nämä kantakaupungin laajentumisalueet vahvistavat entisestään alueen merkitystä myös työpaikkojen sijaintialueena. Catellan Helsingin toimistokysyntää tulevaisuudessa kartoittavan selvityksen (2016) mukaan suurin kysyntä toimistojen osalta keskittyy jatkossakin ydinkeskustaan, sen välittömään läheisyyteen ja esimerkiksi Pasila-Vallila-Kalasatama-akselille. Isojen toimistokohteiden toteuttamisen yhteydessä pysäköinti on perinteisesti ollut yksi tärkeimmistä kilpailutekijöistä. Viime vuosina toimistorakentaminen on kuitenkin keskittynyt sijainteihin, joissa on hyvät julkisen liikenteen yhteydet. Erityisesti raskaan raideliikenteen asemien läheisyydessä sijaitsevat kohteet ovat houkuttelleet toimitilasijoittajia ja yrityksiä.

Kunnallistekniikkaa on rakennettu merkittävästi edellä mainittuihin aluekehitysalueille, jotka liittyvät kantakaupungin liikenneverkkoon. Muita katutöihin liittyviä syitä ovat mm. kantakaupungin katujen peruskorjaukset, joiden yhteydessä myös päivitetään katujen liikennejärjestelyt nykyisten tavoitteiden mukaisiksi. Myös teknologian kehittyminen teettää jatkossa katutöitä, lähitulevaisuudessa liittyen mm. 5G-verkon laajentamiseen.

Helsingissä on yli kymmenen vuotta ollut käytössä yhteinen kunnallistekninen työmaa -sopimusohjauksellinen yhteisrakentamisprosessi, jonka avulla yhdistetään eri toimijoihin liittyviä katutyöt samanaikaisiksi. Tämä on vähentänyt eri operaattoreiden teettämien erillisten katutöiden haittoja kaikelle liikenteelle. Liikenne- ja katutöiden viestintää parannetaan paraikaa. Viestinnällä on merkittävä vaikutus koettuun saavutettavuuteen. Viestinnän avulla liikkujille annetaan mahdollisuus vaikuttaa omaan matkaansa, joko sopivampaan reittiin tai kulkutapaan vaihtamalla. Tällöin myös reitille jäävä liikenne sujuu paremmin. Lisäksi yhteistyönä Aalto yliopiston kanssa on käynnissä laaja katuhankkeiden ohjelmointiin, suunnitteluun ja toteutukseen tähtäävä kehitysprojekti.

Autoliikenteen sujuvuus

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginvaltuusto>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

F10680001200062637

Alv.nro

F102012566

Helsingin autoliikenteen sujuvuuden kehitystä on tutkittu vuosien 2010–2017 välisenä aikana. Nykyisin tilastollisesti luotettavaa sujuvuustietoa ostetaan kaupungille vuosittain kaupallisilta tiedontuottajilta. Autoliikenteen sujuvuus oli vuonna 2017 koko kaupungin tasolla parempi kuin edellisinä tutkimusjakson ajankohtina. Merkittävimmin autoliikenteen sujuvuus parani pohjoisessa ja läntisessä suurpiirissä Kehä I:n remonitin valmistumisen johdosta. Sen sijaan autoliikenteen sujuvuus heikkeni edellisvuosiin verrattuna eteläisessä suurpiirissä. Tähän ovat vaikuttaneet laajat katutyömaat mm. Mechelininkadulla, Reijolankadulla, Mannerheimintiellä ja Nordenskiöldinkadulla. Autoliikenteen osalta aamuliikenteen sujuvuus on ollut heikointa keskisessä suurpiirissä koko tutkimusjakson ajan 2010–2017. Sielläkin liikenteen sujuvuudessa on kuitenkin havaittavissa pientä paranemista vuosien varrella.

Kansainvälisessä ruuhkaisuusvertailussa (2017) Helsingissä liikenne oli sujuvampaa kuin Tukholmassa, Tallinnassa, Oslossa tai Pietarissa. Sen sijaan Kööpenhaminassa, Tampereella ja Turussa autoliikenne sujui paremmin kuin Helsingissä.

Helsingin yhteisöverokertymä ja yritysten näkemyksiä liikenteeseen liittyen

Helsingissä yhteisövero tuottaa noin kymmenen prosenttia kaupungin kaikista tuloista. Yhteisöverokertymä oli 528 miljoonaa euroa vuonna 2017. Valtaosa yhteisöverosta kertyy pieneltä yritysjoukolta: 25 eniten yhteisöveroa maksanutta yritystä kerrytti puolet Helsingin koko yhteisöverokertymästä vuonna 2017.

Helsingin kaupunki on tutkinut yritysten näkemyksiä elinkeinopolitiikan onnistumisesta haastattelututkimusten avulla vuonna 2016 ja 2018 (vielä julkaisematon tutkimus). Molempina vuosina kaupungin sisäisten liikenneyhteyksien parantaminen koettiin tärkeimmäksi yksittäiseksi toimenpiteeksi, jolla kaupunki voi edistää yritysten kehitystä ja kasvua. Samalla kuitenkin koettiin, että liikenne- ja kulkuyhteydet, liikennesuuhkat, liikenteen sujuvuus ja tietyt, autoilun vaikeus tai sen rajoittaminen sekä pysäköintiongelmat vähensivät halukkuutta suositella Helsinkiä sijaintipaikkana oman toimialan yrityksille. Koettu haitta oli kasvanut tuoreimmassa kyselyssä. Kysyttäessä miksi yritys suosittelisi sijaintipaikkaa oman toimialan yrityksille oli vastauksena toimivat liikenne- ja kulkuyhteydet sekä julkinen liikenne. Yrityksien joukossa on siis sekä niitä, jotka kokevat liikenteeseen liittyvät asiat ongelmana, että niitä, joiden mielestä ne vahvistavat Helsingin houkuttelevuutta.

Yrittäjän oma tai työntekijöiden asuinpaikka sekä suuri asiakaspohja ja laajat markkinat mainittiin molempien vuosien puhelinhaastattelututkimuksen vastaajien toimesta selvästi tärkeimmiksi syiksi sille, että yritys sijaitsee Helsingissä. Kaupungin tavoitteena on tarjota yrityksille hou-

kutteleva ja kilpailukykyinen toimintaympäristö, jotta yritykset haluavat sijaita Helsingissä. Yritysten asiakkaiden ja työntekijöiden sujuvat liikenneyhteydet kaikilla kulkumuodoilla ovat yksi keskeinen osa hyvää toimintaympäristöä.

Helsingin kaupungilla on otettu käyttöön yritysvaikutusten arviointi (kh 30.5.2016) osana valmistelu- ja päätöksentekoprosessia. Yritysvaikutusten arvioinnista on annettu ohjeistus, jonka perusteella jo suunnitelluvaiheessa kaavahankkeiden ja liikennehankkeiden vaikutuksia arvioidaan niiden vaikutusalueella oleviin yrityksiin. Lisäksi merkittävistä investointi- ja rakentamishankkeista tehdään laajojen taloudellisten vaikutusten arviointia.

Yhteenveto

Tehtyjen selvitysten ja olemassa olevan tiedon pohjalta tiedetään jo hyvin paljon liikenteen kehityksestä, sujuvuudesta, keskeisimmistä ongelmakohtista sekä yritysten sijoittumisesta ja saavutettavuudesta. Uusi selvitys ei toisi merkittävää uutta tietoa näistä asioista.

Liikennejärjestelmän kehittäminen, katujen kunnallistekniikan ylläpito ja parantaminen sekä tulevaisuuden teknologioiden mahdollistaminen tulevat myös tulevaisuudessa ruuhkauttamaan tilapäisesti liikennettä. Nämä aiheuttavat paikallisesti haittaa niin kävelijöille, pyöräliikenteelle kuin moottorivälineillä kulkeville verrattuna tavoitetilanteeseen. Katutöihin liittyvien haittojen hallintaa ja ketterämpiä toimintatapoja kehitetään jatkuvasti. Myös viestintään ja tiedottamiseen kiinnitetään entistä paremmin huomiota. Kun kaupunkia rakennetaan siten, että liikkujalla on mahdollisuus valita miten liikkuu, vähentää se haittojen vaikutusta liikkujiin.

Esittelijä

kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Mikko Aho

Lisätiedot

Anna Pätynen, liikenneinsinööri: 310 37110
anna.patynen(a)hel.fi
Elina Luukkonen, yleiskaavasunnittelija, puhelin: 310 37073
elina.luukkonen(a)hel.fi

§ 157

Valtuutettu Terhi Peltokorven aloite koskien ilmastovaikutusten arvioinnin käyttöönottoa päätöksenteossa

HEL 2018-011681 T 00 00 03

Esitys

Kaupunginvaltuusto katsoi valtuutettu Terhi Peltokorven aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijä

Kaupunginhallitus

Lisätiedot

Olli Lahtinen, erityissuunnittelija, puhelin: 310 36055
olli.lahtinen(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuutettu Terhi Peltokorven aloite

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Esitysehdotus

Esitys on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Valtuutettu Terhi Peltokorpi ja 46 muuta valtuutettua esittävät aloitteessaan, että Helsingin tulee ottaa päätöksenteossa käyttöön ilmastovaikutusten arviointi. Aloitteessa viitataan ilmastomuutoksen vaikutuksista laadittuihin raportteihin, kuvattuihin riskeihin ja vaikutuksiin sekä niiden aiheuttamaan kansalaiskeskusteluun ja huoleen. Valtioiden toimet ilmastomuutoksen suhteen kuvataan riittämättömiksi. Aloitteessa todetaan myös muun muassa, että:

"Kaupunginvaltuuston hyväksymän strategian mukaan "Helsinki ottaa vastuunsa ilmastomuutoksen torjunnassa vakavasti ja torjuu ilmastomuutosta kunnianhimoisesti. Helsinki asettaa tavoitteeksi 60 prosentin päästövähennystavoitteen vuodelle 2030 ja aikaistaa hiilineutraalisuustavoitteen vuodesta 2050 vuoteen 2035."

Kaupunkien merkitys kestäväen kehityksen ja hyvinvoinnin rakentamisessa on erittäin tärkeä. Kaupunkien on kannettava vastuuta nykyistä enemmän myös ilmastomuutoksen torjunnassa. Puheiden sijaan on

22.05.2019

ryhdyttävä määrätietoisesti tekoihin. Useimmilla poliittisilla päätöksillä on myös ilmastonmuutosta hillitseviä tai kiihdyttäviä vaikutuksia, mutta nämä vaikutukset jäävät vielä liian usein huomaamatta."

Hallintosäännön 30 luvun 11 §:n 2 momentin mukaan kaupunginhallituksen on esitettävä kaupunginvaltuuston käsiteltäväksi aloite, jonka on allekirjoittanut vähintään 15 valtuutettua.

Kaupunginhallitus viittaa kaupunkiympäristölautakunnan lausuntoon ja toteaa samalla, että kaupunkien rooli ilmastonmuutoksen torjunnassa ja sen vaikutuksiin varustautumisessa on globaalisti merkittävä. Kaupunkien merkitys on yleisesti tunnustettu kansainvälisellä tasolla monissa yhteyksissä, sopimuksissa ja aloitteissa, joihin Helsinki myös osallistuu aktiivisena vaikuttajana.

Helsinki seuraa omassa toiminnassaan ilmastotoimenpiteitä Hiilineutraali Helsinki 2035 (HNH) -ohjelmassa kuvatuilla menettelyillä ja vuotuisella Ympäristöraportilla. Kaupunkiympäristölautakunta toteaa, että "Hiilineutraali Helsinki -2035 toimenpideohjelmassa on kiinnitetty huomiota vaikutusten arvioinnin tarpeellisuuteen. Ohjelmaan sisältyvää toimenpidettä "Ilmastovaikutusten arvioinnin työkalun kehittäminen" on aloitettu jo tekemään yhdessä Suomen ympäristökeskuksen, Ympäristöministeriön ja kuutoskaupunkien kanssa. Esiselvitys valmistuu kesäkuussa 2019. Vaikutusarviointi kytketään osaksi valmisteilla olevaa toimenpideohjelman seurantatyökalua."

Sään ja ilmastonmuutoksen aiheuttamat riskit Helsingissä on arvioitu vuonna 2017 yhteistyössä Ilmatieteen laitoksen kanssa. Raportissa esitetään sää- ja ilmatoriskiarvio koko kaupungin tasolla.

Helsingin seudun ympäristöpalvelut selvitti vuonna 2015 pääkaupunki-seudun asukkaiden ja yhteisöjen sosiaalista haavoittuvuutta tulville ja helteille. Tuloksena saatua aineistoa on mahdollista päivittää uusilla indikaattoreilla ja skenaarioilla.

Kaupunginhallitus toteaa lopuksi, että päätöksenteon valmisteluun Helsingissä kuuluu olennaisena osana huolellinen ratkaisun vaikutusten, mukaan lukien ilmastovaikutusten, arviointi tarvittavassa laajuudessa. Asiaan kiinnitetään huomiota asiantuntijoiden ja valmistelijoiden koulutuksessa niin kaupunkiyhteisellä kuin toimialojen tasolla kaupunkistrategian 2017-2021 tavoitteen "Päätöksentekomalleja ja palveluprosesseja tehostetaan ja byrokratiaa kevennetään" mukaisesti.

Esittelijä

Kaupunginhallitus

Lisätiedot

Olli Lahtinen, erityissuunnittelija, puhelin: 310 36055

22.05.2019

Asia/13

olli.lahtinen(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuutettu Terhi Peltokorven aloite

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Kaupunginhallitus 13.05.2019 § 340

HEL 2018-011681 T 00 00 03

Esitys

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo valtuutettu Terhi Peltokorven aloitteen loppuun käsitellyksi.

06.05.2019 Pöydälle

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Olli Lahtinen, erityissuunnittelija, puhelin: 310 36055
olli.lahtinen(a)hel.fi

Kaupunkiympäristölautakunta 26.02.2019 § 103

HEL 2018-011681 T 00 00 03

Lausunto

Kaupunkiympäristölautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Hiilineutraali Helsinki 2035 -toimenpideohjelmassa on kiinnitetty huomiota vaikutusten arvioinnin tarpeellisuuteen. Ohjelmaan sisältyvää toimenpidettä "Ilmastovaikutusten arvioinnin työkalun kehittäminen" on aloitettu jo tekemään yhdessä Suomen ympäristökeskuksen, Ympäristöministeriön ja kuutoskaupunkien kanssa. Esiselvitys valmistuu kesäkuussa 2019. Vaikutusarviointi kytketään osaksi valmisteilla olevaa toimenpideohjelman seurantatyökalua.

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginvaltuusto>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

22.05.2019

Sään ja ilmastonmuutoksen aiheuttamat riskit Helsingissä arvioitiin vuonna 2017. Työn toteutti Ilmatieteen laitos yhteistyössä kaupungin asiantuntijoiden kanssa. Raportissa esitetään sää- ja ilmatoriskiarvio koko kaupungin tasolla. HSY toteutti ilmastolähtöisen sosiaalisen haavoittuvuuden kartoituksen pääkaupunkiseudulle vuonna 2015. Työssä selvitettiin pääkaupunkiseudun asukkaiden ja yhteisöjen sosiaalista haavoittuvuutta tulville ja helteille.

Helsingin ilmastonmuutokseen sopeutumisen linjaukset 2017-2025 on valmisteltu. Kaupunkiympäristölautakunta päätti kokouksessaan 5.2.2019 esittää kaupunginhallitukselle, että se hyväksyy linjaukset.

Esittelijä

kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Mikko Aho

Lisätiedot

Jari Viinanen, ympäristötarkastaja, puhelin: +358 9 310 31519
jari.viinanen(a)hel.fi

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginvaltuusto>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

§ 158

Valtuutettu Seija Muurisen aloite Helsingin liittymisestä Terve Kunta -verkostoon

HEL 2018-011971 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginvaltuusto katsoi valtuutettu Seija Muurisen aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijä

Kaupunginhallitus

Lisätiedot

Stina Högnabba, erityissuunnittelija, puhelin: 310 42525
stina.hognabba(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuustoaloite Seija Muurinen, Helsingin liittyminen Terve Kunta -verkostoon

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Valtuutettu Seija Muurinen ja neljätoista muuta allekirjoittajaa esittävät aloitteessaan, että Helsinki liittyisi Terve Kunta -verkoston koordinoimaan Terve Kunta -verkostoon.

Hallintosäännön 30 luvun 11 §:n 2 momentin mukaan kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuuston käsiteltäväksi aloitteen, jonka on allekirjoittanut vähintään 15 valtuutettua.

Terve Kunta -verkoston toiminnan tavoitteena on väestön hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen, sairauksien ehkäisy sekä aihepiirin tiedon tuottaminen ja välittäminen. Verkosto toteuttaa WHO:n European Healthy Cities -verkoston (jatkossa HCN-verkosto) tavoitteita ja toimikautena on valtuustokausien mukaiset neljä vuotta. Verkoston määritellyt pääteemat vuosille 2017–2020 ovat kuntien tukeminen sote- ja maakuntauudistuksessa sekä kuntalain ja terveydenhuoltolain mukaisen hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen veloitteiden toimeenpano,

erityisesti ennakkoarvioinnin käyttöönotossa ja hyvinvointikertomuksen valmistelussa. Verkosto järjestää vuosittain verkostopäiviä ja kaikille avoimia seminaareja.

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen kansallista yhteistyötä edistetään Kuntaliiton Kunta hyvinvoinnin edistäjänä -verkostohankkeella, johon Helsinki liittyi keväällä 2018. Hanke tukee kuntia kunnan hyvinvointiroolissa, hyvinvointijohtamisen kehittämisessä, hyvien käytäntöjen edistämässä, hyvinvointiennakoinnissa sekä ennakkoarviointikäytäntöjen kehittämisessä. Hanke vahvistaa kansallista monitasoista vuoropuhelua eri keskeisten toimijoiden välillä ja mahdollistaa hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen työn nostamisen kansallisella tasolla näkyväksi.

Lisäksi Helsinki on käynnistänyt hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen kehitystyön Espoon ja Vantaan kaupunkien kanssa. Helsingin johdolla järjestettiin alkuvuodesta yhteinen hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen seminaari yhteisen tilannekuvan muodostamiseksi. Lisäksi tavoitteena on asettaa yhteinen pääkaupunkiseudun hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tavoite väestön hyvinvoinnin ja terveyden kohentamiseksi.

Kaupunginhallituksen päätöksen mukaan (14.5.2018 §350) hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen ohjausryhmän yhdeksi tehtäväksi on määriteltävä kansainvälisen yhteistyön edistäminen. Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen ohjausryhmä on kokouksessaan 4.2.2019 päättänyt esittää Helsingin kaupungin liittymistä suoraan WHO:n HCN-verkoston uuteen kauteen vuosille 2019-2024. Helsinki hakee HCN-verkoston kevään 2019 aikana. Liittyminen suoraan HCN-verkoston ei edellytä liittymistä Terve Kunta -verkoston.

Terve Kunta -verkoston nykyisellä ohjelmakaudella ei tällä hetkellä ole sellaisia osioita, jotka suoraan tukisivat Helsingin hyvinvoinnin ja terveyden edistämistä.

Helsingin kaupungin mahdollinen suora yhteistyö HCN -verkoston kanssa edistää ja tuo uusia kansainvälisiä näkökulmia eriarvoisuuden kaventamistyöhön muiden suurten Euroopan kaupunkien kanssa. Lisäksi yhteistyö pääkaupunkiseudun suurten kaupunkien kanssa sekä Kuntaliiton verkostohanke edistää jo tällä hetkellä laaja-alaista hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen osaamista sekä vahvistaa näyttöön perustuvien käytäntöjen kehittämistä.

Esittelijä

Kaupunginhallitus

Lisätiedot

Stina Högnabba, erityissuunnittelija, puhelin: 310 42525
stina.hognabba(a)hel.fi

22.05.2019

Asia/14

Liitteet

1 Valtuustoaloite Seija Muurinen, Helsingin liittyminen Terve Kunta -verkostoon

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Kaupunginhallitus 06.05.2019 § 299

HEL 2018-011971 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo valtuutettu Seija Muurisen aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Stina Högnabba, erityissuunnittelija, puhelin: 310 42525
stina.hognabba(a)hel.fi

§ 159

Valtuutettu Dani Niskasen aloite Helsingin juutalaisen seurakunnan turvallisuuden takaamiseksi

HEL 2018-012500 T 00 00 03

Esitys

Kaupunginvaltuusto katsoi valtuutettu Dani Niskasen aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijä

Kaupunginhallitus

Lisätiedot

Matti Koskinen, turvallisuus- ja valmiusyksikön päällikkö, puhelin: 310 22393
matti.koskinen(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuutettu Dani Niskasen aloite

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Esitysehdotus

Esitys on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Valtuutettu Dani Niskanen ja 20 valtuutettua esittävät aloitteessaan, että Helsingin kaupunki aloittaa neuvottelut valtion kanssa taloudellisen tuen saamiseksi Helsingin juutalaisen seurakunnan turvallisuuskuluihin muiden Pohjoismaiden tapaan.

Hallintosäännön 30 luvun 11 §:n 2 momentin mukaan kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuuston käsiteltäväksi aloitteen, jonka on allekirjoittanut vähintään 15 valtuutettua.

Kunnan asukkaiden hyvinvoinnin ja alueellisen elinvoiman edistämis-tehtävän voidaan katsoa muodostavan lähtökohdan kaupungissa tehtävälle turvallisuusyhteistyölle ja -suunnittelulle (Kuntalaki, 1 §). Päivittäisten tehtävien laadukkaalla hoitamisella luodaan pohja turvalliselle ja hyvinvoivalle Helsingille. Helsingin turvallisuuteen ja asukkaiden turvallisuuden tunteeseen vaikuttavia päätöksiä tehdään osana päivittäistä työtä eri toimialoilla.

Paikallisesti esiintyvien turvallisuuteen liittyvien haasteiden ratkaiseminen edellyttää toimialarajat ylittävää suunnittelua ja yhteistyötä. Kaupunki ei ole toimivaltainen viranomaisen yleisen järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitämisessä, mutta Helsingin kaupunki ja Helsingin poliisilaitos tekevät tiivistä yhteistyötä kaupunkiturvallisuusasioissa. Kaupunki voi osaltaan tehdä toimenpiteitä turvallisuuden parantamiseksi muun muassa kehittämällä poliisin käytössä olevaa kameravalvontajärjestelmää tai tekemällä rakenteellisia turvallisuusratkaisuja yleiseen kaupunkitilaan.

Valtionvarainvaliokunta on mietinnössään VaVM 28/2018 vp todennut, että valiokunnan saaman selvityksen mukaan Helsingin juutalainen seurakunta on joutunut viime vuosina panostamaan merkittävässä määrin turvallisuuteen, mikä on ollut tarpeellista mm. koulun, päiväkodin ja seurakunnan muun toiminnan ylläpitämiseksi. Tästä on aiheutunut seurakunnalle merkittäviä kustannuksia. Valiokunta on lisännyt momentille Avustukset kirkolliseen ja uskonnolliseen toimintaan 300 000 euroa Helsingin juutalaisen seurakunnan synagogan ja seurakuntakeskuksen turvallisuuden parantamiseen ja ylläpitämiseen. Valtionvarainvaliokunnan mietintö on huomioitu vuoden 2019 valtion talousarviossa.

Kaupunginhallitus katsoo, että Suomen valtio on tiedostanut Helsingin juutalaisen seurakunnan tarpeet turvallisuuden parantamisessa ja toteaa, että Helsingin kaupungin ja valtion välisten neuvottelujen käynnistämiseksi ei ole edellä mainituin perustein tarvetta.

Esittelijä

Kaupunginhallitus

Lisätiedot

Matti Koskinen, turvallisuus- ja valmiusyksikön päällikkö, puhelin: 310 22393
matti.koskinen(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuutettu Dani Niskasen aloite

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Kaupunginhallitus 29.04.2019 § 268

HEL 2018-012500 T 00 00 03

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginvaltuusto>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

Esitys

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo valtuutettu Dani Niskasen aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Matti Koskinen, turvallisuus- ja valmiusyksikön päällikkö, puhelin: 310 22393
matti.koskinen(a)hel.fi

§ 160

Valtuutettu Hannu Oskalan aloite Helsingin asuntotuotannon nopeuttamisesta

HEL 2018-013004 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginvaltuusto katsoi valtuutettu Hannu Oskalan aloitteen loppuun käsitellyksi.

Samalla kaupunginvaltuusto hyväksyi seuraavan toivomusponnen:

Hyväksyessään kaupunginhallituksen vastauksen Hannu Oskalan aloitteeseen asuntotuotannon nopeuttamisesta valtuusto edellyttää selvitettävien mahdollisuuksien suunnitella ja toteuttaa kaupungin palvelut kullekin kasvavalle asuinalueelle hyvissä ajoin. Tämä koskee etenkin päiväkotia ja kouluja. (Sirpa Asko-Seljavaara)

Käsittely

Valtuutettu Sirpa Asko-Seljavaara ehdotti valtuutettu Matti Enrothin kannattamana hyväksyttäväksi seuraavan toivomusponnen:

Hyväksyessään kaupunginhallituksen vastauksen Hannu Oskalan aloitteeseen asuntotuotannon nopeuttamisesta valtuusto edellyttää selvitettävien mahdollisuuksien suunnitella ja toteuttaa kaupungin palvelut kullekin kasvavalle asuinalueelle hyvissä ajoin. Tämä koskee etenkin päiväkotia ja kouluja.

Kaupunginvaltuusto hyväksyi ensin yksimielisesti kaupunginhallituksen ehdotuksen.

5 äänestys

Valtuutettu Sirpa Asko-Seljavaaran ehdottama toivomusponsi JAA, vastustus EI.

JAA-ehdotus: Hyväksyessään kaupunginhallituksen vastauksen Hannu Oskalan aloitteeseen asuntotuotannon nopeuttamisesta valtuusto edellyttää selvitettävien mahdollisuuksien suunnitella ja toteuttaa kaupungin palvelut kullekin kasvavalle asuinalueelle hyvissä ajoin. Tämä koskee etenkin päiväkotia ja kouluja.

EI-ehdotus: Vastustaa

Jaa-äännet: 79

Toni Ahva, Alviina Alametsä, Maija Anttila, Ted Apter, Pentti Arajärvi, Paavo Arhinmäki, Sirpa Asko-Seljavaara, Harry Bogomoloff, Silja Borgarsdottir Sandelin, Jussi Chydenius, Fatim Diarra, Mika Ebeling, Matti Enroth, Laura Finne-Elonen, Joonas Haavisto, Sandra Hagman, Jasmin Hamid, Atte Harjanne, Joel Harkimo, Martina Harms-Aalto, Eero Heinäluoma, Eveliina Heinäluoma, Mari Holopainen, Abdirahim Husu Hussein, Nuutti Hyttinen, Ville Jalovaara, Kati Juva, Jukka Järvinen, Atte Kaleva, Mikko Kiesiläinen, Otso Kivekäs, Tapio Klemetti, Dan Koivulaakso, Joonas Kolehmainen, Pia Kopra, Vesa Korkkula, Anu Korppi, Kauko Koskinen, Terhi Koulumies, Heimo Laaksonen, Johanna Laisaari, Petra Malin, Sami Muttilainen, Björn Månsson, Matti Niiranen, Aleksi Niskanen, Dani Niskanen, Laura Nordström, Sara Paavolainen, Jenni Pajunen, Matti Parpala, Dennis Pasterstein, Terhi Peltokorpi, Petrus Pennanen, Sirpa Puhakka, Mika Raatikainen, Marcus Rantala, Tuomas Rantanen, Nasima Razmyar, Nelli Ruotsalainen, Wille Rydman, Suldaan Said Ahmed, Mirita Saxberg, Daniel Sazonov, Tomi Sevander, Satu Silvo, Juhani Strandén, Leo Stranius, Riikka Suominen, Johanna Sydänmaa, Ulla-Marja Urho, Jani Valpio, Reetta Vanhanen, Laura Varjokari, Mauri Venemies, Sinikka Vepsä, Sanna Vesikansa, Maarit Viurunen, Ozan Yanar

Ei-äännet: 1

Otto Meri

Tyhjä: 4

Laura Kolbe, Risto Rautava, Anni Sinnemäki, Juhana Vartiainen

Poissa: 1

Zahra Abdulla

Kaupunginvaltuusto hyväksyi valtuutettu Sirpa Asko-Seljavaaran ehdotaman toivomusponnen.

Esittelijä

Kaupunginhallitus

Lisätiedot

Mari Randell, asunto-ohjelmapäällikkö, puhelin: 310 25823
mari.randell(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuutettu Hannu Oskalan aloite

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginvaltuusto>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Valtuutettu Hannu Oskala ja 20 muuta valtuutettua esittävät, että Helsingin asuntotuotantoa tulee nopeuttaa sekä nostaa asuntotuotantotavoite 10 000 asuntoon vuodessa.

Kaupunginhallitus toteaa, että kaupunkistrategiassa hyväksytyt asuntotuotantotavoite on tällä hetkellä 7 000 asuntoa vuodessa. Kaupunkistrategia on kokonaisuus eikä siinä hyväksytyihin tavoitteisiin ole tarkoituksenmukaista puuttua yksittäisten aloitteiden johdosta. Asuntotuotantotavoitteen strateginen tarkastelu on seuraavan kerran ajankohtaista AM-ohjelman valmistelun yhteydessä, jolloin sitä on arvioitava suhteessa muuhun tavoitekokonaisuuteen.

Viitaten kaupunkiympäristölautakunnan lausuntoon kaupunginhallitus toteaa lisäksi, että Helsingin asuntotuotantotavoitetta on nostettu määrätietoisesti 2000 –luvulla. Vuonna 2000 päätetyssä asunto-ohjelmassa vuosituotannon kokonaistavoite oli 4 100 asuntoa, vuodesta 2004 tavoite oli 3 500 asuntoa, vuodesta 2008 tavoite nostettiin 5 000 asuntoon ja vuodesta 2016 tavoitteeksi nostettiin 6 000 asuntoa. Kaupunkistrategiassa Maailman toimivin kaupunki sovittiin, että vuodesta 2019 lähtien tavoitteena on rakentaa 7 000 asuntoa vuosittain. Samaan aikaan kunnianhimoisesti kasvatetun tavoitteen kanssa on nousut tosiasiallisesti myös asuntotuotannon määrä. Asuntotuotanto oli määrien suhteen laskusuuntainen koko 2000 –luvun ensimmäisen vuosikymmenen ja valmistuneiden asuntojen määrä laski vuoden 2000 liki 4 000 asunnosta vain hieman yli 2 000 valmistuneeseen asuntoon vuonna 2010. Vuosien 2008–2009 kansainvälisen rahoituskriisin aiheuttaman voimakkaan rakentamisen pysähdyksen jälkeen on asuntotuotannon määrä ollut selkeän noususuhdanteinen.

Asuntotuotannon määrään vaikuttavat merkittävästi niin suhdannetilanteet kuin kaupungin omat toimet sekä rakennussektorin kokonaistilanne. Viime vuosien korkeaan asuntotuotannon määrään ovat vaikuttaneet monet seikat. Nostettaessa määrätietoisesti asuntotuotantotavoitetta on nostettu myös asuntotuotantoprosessin eri vaiheiden kaupungin omia tavoitteita, tontinluovutus- ja asemakaavatavoitetta.

Kaupungin omat kaavoitustavoitteet ovat nousseet samaa tahtia asuntotuotantotavoitteen kanssa ja tavoitteisiin on myös päästy. Viimeisen kolmen vuoden keskimääräinen asuntorakentamisen kaavoitettu kerrosala on ollut noin 730 000 k-m² / vuosi, kun vuosikymmenen aiempien vuosien keskiarvo oli noin 430 000 k-m² / vuosi. Samaan aikaan on

onnistuttu kasvattamaan myös asuntorakentamiseen osoitetun kerrosalan asemakaavavarantoa. Asemakaavavarannon riittävän korkea taso on asuntomarkkinoiden ja rakentamisen toiminnan kannalta tärkeää. Marraskuussa 2018 Helsingin laskennallinen asemakaavavaranto oli yhteensä n. 3,3 miljoonaa kerrosneliometriä. Tulevaisuuden asemakaavoitustarpeita varten Helsingille on lisäksi laadittu uusi yleiskaava, joka tuli syksyllä 2018 pääosiltaan lainvoimaiseksi. Korkein hallinto-oikeus kumosi osia yleiskaavasta.

Tontinluovutuksessa on pyritty aktiivisesti houkuttelemaan uusia toimijoita Helsinkiin, jotta toimijakenttä vastaisi paremmin korkeampaan tuotantotavoitteeseen. Suuremman asemakaavavarannon ansiosta myös tonttivaranto on aiempaa korkeammalla tasolla ja osaltaan mahdollistanut useampien hankkeiden käynnistymisen.

Asuntorakentamisen suhdannetilanne on jatkunut nousujohteisena jo useamman vuoden. Etenkin kohtuuhintaisessa kaupungin omassa asuntotuotannossa tämä on näkynyt urakoitsijoiden vähäisenä tarjoushalukkuutena ja kohoavina urakkahintoina. Heikoimmillaan urakkakilpailuihin ei ole saatu lainkaan tarjouksia, tai on saatu vain heikosti tarjouksia. Tämä on johtanut hintatason nousuun ja aiheuttanut viivytyksiä hankkeille sekä ylimääräistä työtä. Vasta viime aikoina on ollut joitakin merkkejä kilpailun piristymisestä.

Markkinatilanteen näkökulmasta viime vuodet ovat olleet suotuisia kaupungin rakentamien asuntojen myynnin suhteen. Asuntoja ei silti kaikkialla myydä heti, vaan joissakin kohteissa vaaditaan enemmän myyntitoimenpiteitä ja myyntiin sisältyy riskejä. Joillakin alueilla Helsingissä uudistuotannon hintaa ei saada riittävän alhaiseksi, jotta se olisi houkutteleva paikalliseen alueen hintatasoon nähden. Kaupungistuminen ja sitä seuraava muuttoliike jatkuvat nopeana ja asuntojen uudistarjonnan on vastattava tähän kehitykseen, oletettavasti myös Helsingissä asuntojen kysyntä kasvaa. Kysyntä kohdistuu kohtuuhintaiseen asuntotuotantoon ja etenkin ARA-tuotantoon.

Asuntojen kysyntä riippuu myös taloudellisen tilanteen kehityksestä. Suomen talouden kasvu on hidastunut jonkin verran, mutta taloudellinen tilanne pääkaupunkiseudulla on edelleen hyvä. Riskejä talouskehityksessä maailmalla kuitenkin on, esim. USA:n pitkät korot laskivat alle lyhyen kolmen kuukauden koron. Se tarkoittaa käytännössä, että sijoittajilla ei ole inflaatio-odotuksia ja pitkien korkojen tuottovaade laskee. Tällainen korkokehitys on historiallisesti katsottuna indikoinut talousnäkymien huononemista ja taantumaa jollakin aikavälillä, joka vaikuttaisi luonnollisesti myös Euroopan ja Suomen talouteen. Ihmisten tulokehitys on suoraan yhteydessä asuntojen kysyntään ja se vaikuttaa osaltaan myös hintojen nousuun.

Asuntojen hinnat ovat nousseet Helsingissä huomattavasti muuta maata nopeammin, tämä koskee erityisesti pienten asuntojen, yksiöiden ja kaksioiden hintoja. Kuitenkin uudistuotannossa yksiöiden ja kaksioiden tarjonta on kasvanut voimakkaasti, mikä on toisaalta hillinnyt niiden hintojen nousua. Huolestuttavaa kokonaisuutena on, että hinnat suhteessa tuloihin ovat nousseet merkittävästi jo pitkän aikaa.

Vuonna 2018 tehdyn väestöennusteen mukaan Helsingin väkiluvun ennustettiin kasvavan noin 8 000 per vuosi, mutta alkuvuosi 2019 on ollut merkittävästi alemmalla tasolla. Olettavaa on, että kohtuuhintaiselle asuntotuotannolle tulee olemaan kysyntää myös tulevaisuudessa. Paikalliset kysynnän vaihtelut sekä maailmantalouden kehitys ja sen vaikutukset Suomen talouteen tulee ottaa huomioon riskitekijöinä.

Kaupungin hyvän taloudellisen tilanteen vuoksi on pystytty investoimaan merkittäviä määriä uusien rakennettavien asuinalueiden esirakentamiseen ja tonttien rakentamiskelpoiseksi saattamiseen. Aluerakentamisen näkökulmasta on myös pidetty merkittävä määrä alueita samanaikaisesti rakenteilla, jotta rakentajilla on mahdollisimman monella alueella mahdollisuuksia uudistuotantoon. Näin on pyritty varmistamaan tuotanto eri puolilla kaupunkia ja estämään hankkeiden aloitusten viivästyminen.

Kaupungin omassa asuntotuotannossa urakkalaskennassa on hankkeita jo tällä hetkellä niin tiheässä, että kapasiteettiongelmia on syntynyt paitsi rakennusliikkeillä ja rakennustuotetoimittajilla, niin myös suunnittelijoilla ja esimerkiksi kustannuslaskijoilla. Asuntotuotantopalvelu on aktiivisesti etsinyt myös uusia yhteistyökumppaneita ja järjestänyt säännöllisesti tapaamisia rakennusteollisuuden kanssa tulevien hankkeiden esittelemiseksi. Tällä tavoin onkin saatu joitakin uusia tarjoajia asuntotuotantopalvelun hankkeille.

Korkea asuntorakentamisen volyyymi aiheuttaa resurssipulaa myös kaupungin omassa toiminnassa, kun ammattitaitoisen henkilöstön kysyntä on ylittänyt tarjonnan. Esimerkiksi Asuntotuotantopalvelussa on ollut jo pitkään vajaamiehitystä ja henkilöstön vaihtuvuus on ollut suurta. Avoinna oleviin paikkoihin ei välttämättä saada potentiaalisia hakijoita ollenkaan, tai kokemuksen karttumisen jälkeen valitut henkilöt haaveutuvat muualle. Kaupunki ei ole ainakaan nykyisessä suhdannetilanteessa ollut kaikin osin kilpailukykyinen työnantaja.

Osittain samat ongelmat on tunnistettu myös kaupungin tontinluovutuksessa, jossa tilanne on jo pitkään ollut haastava. Kaupungin tulisi luovuttaa tonttejaan vuokraamalla ja myymällä vuosittain asetettujen tontinluovutustavoitteiden mukaisesti, jotta asuntotuotanto pysyisi halutulla tasolla. Asetettuja tontinluovutustavoitteita ei ole kertaakaan saavutettu

22.05.2019

2010-luvulla. Tilanteen korjaaminen edellyttää jo nykyisellään prosessien tehostamista sekä resurssien lisäämistä. Pelkkä luovutustavoitteiden kasvattaminen ei sellaisenaan lisää luovutettavien tonttien määrää.

Useiden alueiden samanaikaisuuden lisäksi rakennettavilla alueilla on pidetty huolta asuntojen hallinta- ja rahoitusmuotojakauman monipuolisuudesta. Liikaksi samanaikaisten ja liian samankaltaisten asuntohankkeiden vaarana on niiden ajautuminen keskinäiseen kilpailuun, jonka seurauksena voi olla hankkeiden viivästyminen. Tämä koskettaa lähinnä vapaarahoitteista omistustuotantoa.

Asuntotuotannon edellytysinvestointien lisäksi myös kasvaneet investoinnit seudun liikennejärjestelmään ovat näkyneet seudun tasolla suurempina asuntotuotantomäärinä. Erityisesti raideliikenteeseen tehdyistä investoinneista johtuen rahoituksen kokonaistaso on noussut vuosittain vaihteesta merkittävästi. Viimeisen viiden vuoden aikana valtion rahoitusosuus on kuitenkin kääntynyt laskuun ja kuntien rahoitusosuus on noussut.

Asuntojen kysyntä on ollut Helsingissä viime vuosina voimakasta. Asuntomarkkinoiden kireydestä johtuen asuntojen hinnat ja vuokrat ovat osalla alueista pysyneet korkealla tasolla ja nousupaineisina, joten asuntotuotantotavoitteen pitäminen korkealla, jotta hintapaineeseen voidaan vaikuttaa, on olennaista.

Kaupunkiympäristötoimialan prosessien kehittämistyönä on vuoden 2018 aikana aloitettu asuntotuotantoprosessin sujuvoittamistyö. Toimialan ja kaupunginkanslian yhteistyönä käydään tuotantoprosessia läpi pyrkien löytämään erilaiset tuotantokapeikot ja haasteet prosessissa. Prosessityössä on tarkoituksena käydä läpi sekä kaupungin maalle tapahtuva rakentaminen tontinluovutuksineen että yksityiselle maalla tapahtuva rakentaminen, joka edellyttää maakäyttösopimuksen tekemistä. Pääosa asuntotuotantoprosessin kaupungilta vaatimasta työstä on yhteneväistä maanomistusoloista riippumatta.

Asuntotuotannon edellytys on toimiva ja tavoitteellinen asemakaavoitus. Täydennysrakentamisprosessia on voimakkaasti kehitetty viime vuosina, mutta prosessi on usein kaupungin kannalta hyötykustannus-suhteeltaan työllistävä suhteessa hankkeiden volyyymiin. Tilanteessa, jossa nykyisten suurten projektialueiden valmistuessa toimintaympäristö muuttuu alati haastavammaksi ja kaavoituksen painopiste suuntautuu kasvavissa määrin täydennysrakentamiseen, on erittäin tärkeää, että koko ketju yleissuunnittelusta kaupungin omaan asuntotuotantoon on riittävästi resursoitu. Lisäksi kasvava kaupunki tarvitsee toimivan liikennejärjestelmän ja uudet alueet hyvin suunnitellun katuverkon sekä viher- ja virkistysalueet. Monet uusista alueista tukeutuvat nykyisen rai-

tiotieverkon laajennuksiin ja uusiin pikaraitioteihin, joiden suunnittelu pitää pystyä tekemään etupainotteisesti.

Mikäli vuosituotantotavoite nostettaisiin aina 10 000 asuntoon, tulisi sekä nopeuttaa nykyisten merenranta-alueiden rakentamista että sujuvoittaa täydennysrakentamisprosessia. Korkeampi tuotantotavoite tarkoittaa myös uusien alueiden nostamista nopeammin asemakaavoitetaviksi sekä erittäin sujuvaa kaavoitusprosessia ja nopeaa käsittelyä mahdollisissa kaavavalitustilanteissa.

10 000 asunnon vuotuinen tuotantotaso edellyttäisi myös rakennussektorilta merkittävästi nykyistä korkeampaa panostusta Helsinkiin. Asuntotuotannon kapeikkoja aiheuttavat lisäksi työvoiman saatavuus sekä koulutuspolitiikka. Rakennusalan työvoimasta merkittävä osa on ollut taustaltaan kansainvälistä ja tällöin valtakunnallisesti tulee huolehtia Suomen kilpailukyvyistä kansainvälisillä työmarkkinoilla. Pitkään esimerkiksi virolaisen työvoiman saatavuus oli melko hyvä, mutta Viron taloudellisen tilanteen parannuttua osa työvoimasta palannut lähtömaahansa. Työvoiman saatavuuteen on tulevaisuudessa kiinnitettävä huomiota myös koulutuksen kautta. Sekä suunnittelussa, työmaiden johtotehtävissä että rakennusteollisuudessa on ajoittain työvoimapulaa ja erityisesti kokeneita ammattilaisia on tarpeeseen nähden pääkaupunkiseudulla riittämätön määrä. Rakennustuotannossa käytetään lukuisia esivalmisteisiä osia eikä esimerkiksi ikkuna- ja elementtitehtaiden tarvitse sijaita pääkaupunkiseudulla. Helsingin tulee yhteistyössä valtion kanssa varmistaa, että kaupunkien kasvuun tarvittavia ammattilaisia koulutetaan riittävästi.

Helsinki on kiinteästi samaa asuntomarkkina-aluetta Espoon ja Vantaan kanssa. Helsingissä oli pitkään, noin kolmen vuoden ajan rakenteilla noin 7 000 asuntoa, jolla saavutettiin noin 5 000 valmistuneen asunnon taso. Vuoden 2018 aikana rakenteilla olevien tasossa päästiin korkeammalle tasolle ja vuoden 2018 lopussa yhteensä rakenteilla oli 10 000 asuntoa, kun yhtäaikaisesti koko pääkaupunkiseudulla Helsinki mukaan lukien, oli rakenteilla noin 23 000 asuntoa. Pääkaupunkiseudun asuntotuotanto on riippuvainen koko Suomen rakentamistilanteesta. Uusimpien väestöennusteiden mukaan on kuitenkin oletettavissa, että väestö keskittyy entisestään Helsingin, Turun ja Tampereen seuduille. Voisi siis olettaa, että asuntorakentaminenkin keskittyisi pääosin näille alueille.

Asuntorahoituksen saatavuus on kriittinen tekijä asuntotuotannolle. Sen osalta tulee huomioida niin kotitalouksien mahdollisuudet asunnon ostoon kuin pankkien lainoitushalukkuus ja -mahdollisuudet. Valtion tukeman tuotannon osalta valtion takaukset, käynnistys- ja investointivastukset sekä rahoituslaitosten halukkuus rahoittaa säänneltyä tuotan-

22.05.2019

toa ovat kriittisiä. Uusien konseptien, kuten asunto-osuuskuntien ja ryhmärakennuttamishankkeiden tulo markkinoille on riippuvainen rahoitusmekanismien toimivuudesta. Viime vuosina vapaarahoitteinen vuokratuotanto on ollut voimakasta myös johtuen eläkeyhtiöiden mahdollisuudesta käyttää velkavipua tuotantomäärien kasvattamiseen.

Asuntotuotantotavoitteen nostaminen vaatii merkittäviä investointeja seudun liikenneinfraan. On sekä kaupungin että seudun yhteinen julkilausuttu tavoite, että seudun asukasmäärän kasvu pitää saada kana-voitua kestäviin kulkumuotoihin. On erittäin tärkeää, että päätökset valtion investoinneista seudullisesti merkittäviin hankkeisiin saadaan tehtyä ja hankkeet etenevät nopeasti. Julkiset investoinnit generoivat yksityisiä investointeja ja ovat edellytys paitsi tavoitteiden mukaiselle kehitykselle myös yksityisten investointien käynnistymiselle tavoitteellisessa aikataulussa. Pesararadasta on tehtävä hankepäätös nopeasti, sillä se parantaa saavutettavuutta laajalla alueella, kytkee erilliset lähijuna- ja metrojärjestelmät toisiinsa ja mahdollistaa junavuorojen lisäämisen luoden näin merkittävästi uutta seudullista maankäyttöpotentiaalia. Hanke on koko seudun näkökulmasta erittäin keskeinen. Lisäksi valtion tulee sitoutua rahoittamaan Helsingissä tehtäviä pikaraitiotieinvestointeja merkittävällä rahoitusosuudella.

Luonnollisen kaupungistumiskehityksen hidastaminen ei ole valtion kannalta järkevää. Kaupungeille kasvaminen on kallista, sillä se vaatii merkittäviä investointeja. Valtio taas saa kaupungistumisen tuomat hyödyt esimerkiksi parantuvien työmarkkinoiden kautta nopeasti. Olisi-kin tärkeää, että eri valtion tahot toimisivat kaupungin kanssa proaktiivisesti yhteisesti hyväksytyjen tavoitteiden saavuttamiseksi.

Asuntotuotantotavoitteen nostamisen tarkoituksenmukaisuutta on paikallaan harkita seuraavan AM-ohjelman valmistelun yhteydessä, jolloin on tarkasteltava tuotantotavoitetta suhteessa muuhun tavoitekokonaisuuteen. Ilman valtion merkittäviä panostuksia seudun liikenneinfrastruktuuriin on asuntotuotantotavoitteen nosto haastavaa.

Hallintosäännön 30 luvun 11 §:n 2 momentin mukaan kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuuston käsiteltäväksi aloitteen, jonka on allekirjoittanut vähintään 15 valtuutettua.

Aloitteen vastausta on valmisteltu jo lautakuntavaiheessa kaupunginkanslian ja kaupunkiympäristötoimialan yhteistyönä.

Esittelijä

Kaupunginhallitus

Lisätiedot

Mari Randell, asunto-ohjelmapäällikkö, puhelin: 310 25823
mari.randell(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuutettu Hannu Oskalan aloite

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Kaupunginhallitus 13.05.2019 § 337

HEL 2018-013004 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo valtuutettu Hannu Oskalan aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Mari Randell, asunto-ohjelmapäällikkö, puhelin: 310 25823
mari.randell(a)hel.fi

Kaupunkiympäristölautakunta 07.05.2019 § 219

HEL 2018-013004 T 00 00 03

Lausunto

Kaupunkiympäristölautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Helsingin asuntotuotantotavoitetta on nostettu määrätietoisesti 2000 – luvulla. Vuonna 2000 päätetyssä asunto-ohjelmassa vuosituotannon kokonaistavoite oli 4 100 asuntoa, vuodesta 2004 tavoite oli 3 500 asuntoa, vuodesta 2008 tavoite nostettiin 5 000 asuntoon ja vuodesta 2016 tavoitteeksi nostettiin 6 000 asuntoa. Hyväksytyssä kaupunkistrategiassa Maailman toimivin kaupunki sovittiin, että vuodesta 2019 lähtien tavoitteena on rakentaa 7 000 asuntoa vuosittain. Samaan aikaan kunnianhimoisesti kasvatetun tavoitteen kanssa on noussut tosiasiallisesti myös asuntotuotannon määrä. Asuntotuotanto oli määrien suhteen laskusuuntainen koko 2000 –luvun ensimmäisen vuosikymmenen

ja valmistuneiden asuntojen määrä laski vuoden 2000 liki 4 000 asunnosta vain hieman yli 2 000 valmistuneen asunnon vuonna 2010. Vuosien 2008 – 2009 kansainvälisen rahoituskriisin aiheuttaman voimakkaan rakentamisen pysähdyksen jälkeen on asuntotuotannon määrä ollut selkeän noususuhdanteinen.

Asuntotuotannon määrään vaikuttaa merkittävästi niin suhdannetilanteet kuin kaupungin omat toimet sekä rakennussektorin kokonaistilanne. Viime vuosien korkeaan asuntotuotannon määrään ovat vaikuttaneet monet seikat. Nostettaessa määrätietoisesta asuntotuotantotavoitetta on nostettu myös asuntotuotantoprosessin eri vaiheiden kaupungin omia tavoitteita, tontinluovutus- ja asemakaavatavoitetta.

Kaupungin omat kaavoitustavoitteet ovat nousseet samaa tahtia asuntotuotantotavoitteen kanssa ja tavoitteisiin on myös päästy. Viimeisen kolmen vuoden keskimääräinen asuntorakentamisen kaavoitettu kerrosala on ollut noin 730 000 k-m² / vuosi, kun vuosikymmenen aiempien vuosien keskiarvo oli noin 430 000 k-m² / vuosi. Samaan aikaan on onnistuttu kasvattamaan myös asuntorakentamiseen osoitetun kerrosalan asemakaavavarantoa. Asemakaavavarannon riittävän korkea taso on asuntomarkkinoiden ja rakentamisen toiminnan kannalta tärkeää. Marraskuussa 2018 Helsingin laskennallinen asemakaavavaranto oli yhteensä n. 3,3 miljoonaa kerrosneliometriä. Tulevaisuuden asemakaavoitustarpeita varten Helsingille on lisäksi laadittu uusi yleiskaava, joka lainvoimaistui syksyllä 2018 pääosiltaan. Korkein hallinto-oikeus kumosi osia yleiskaavasta, johtuen pääosin eri viranomaistahojen valituksista.

Tontinluovutuksessa on pyritty aktiivisesti houkuttelemaan uusia toimijoita Helsinkiin, jotta toimijakenttä vastaisi paremmin korkeampaan tuotantotavoitteeseen. Suuremman asemakaavavarannon ansiosta myös tonttivaranto on aiempaa korkeammalla tasolla ja osaltaan mahdollistanut useampien hankkeiden käynnistymisen.

Asuntorakentamisen suhdannetilanne on jatkunut nousujohteisena jo useamman vuoden. Etenkin kohtuuhintaisessa kaupungin omassa asuntotuotannossa tämä on näkynyt urakoitsijoiden vähäisenä tarjoushalukkuutena ja kohoavina urakkahintoina. Heikoimmillaan urakkakilpailuihin ei ole saatu lainkaan tarjouksia, tai on saatu vain heikosti tarjouksia. Tämä on johtanut hintatason nousuun ja aiheuttanut viivytyksiä hankkeille sekä ylimääräistä työtä. Vasta ihan viime aikoina on ollut joitakin merkkejä kilpailun piristymisestä.

Markkinatilanteen näkökulmasta viime vuodet ovat olleet suotuisia asuntojen myynnin suhteen. Asuntoja ei silti kaikkialla myydä heti, vaan joissakin kohteissa vaaditaan enemmän myyntitoimenpiteitä ja myyntiin

sisältyy riskejä. Joillakin alueilla Helsingissä uudistuotannon hintaa ei saada riittävän alhaiseksi, jotta se olisi houkutteleva paikalliseen alueen hintatasoon nähden. Kaupungistuminen ja sitä seuraava muuttoliike jatkuvat nopeana ja asuntojen uudistarjonnan on vastattava tähän kehitykseen, oletettavasti myös Helsingissä asuntojen kysyntä kasvaa. Kysyntä kohdistuu kohtuuhintaiseen asuntotuotantoon ja etenkin ARA-tuotantoon.

Asuntojen kysyntä riippuu myös taloudellisen tilanteen kehityksestä. Suomen talouden kasvu on hidastunut jonkin verran, mutta elämme vielä tällä hetkellä noususuhdannetta. Riskejä talouskehityksessä maailmalla kuitenkin on, esim. USA:n pitkät korot laskivat alle lyhyen kolmen kuukauden koron. Se tarkoittaa käytännössä, että sijoittajilla ei ole inflaatio-odotuksia ja pitkien korkojen tuottovaade laskee. Tällainen korkokehitys on historiallisesti katsottuna indikoinut talousnäkyvien huononemista ja taantumaa jollakin aikavälillä, joka vaikuttaisi luonnollisesti myös Euroopan ja Suomen talouteen. Ihmisten tulokehitys on suoraan yhteydessä asuntojen kysyntään ja se vaikuttaa osaltaan myös hintojen nousuun.

Asuntojen hinnat ovat nousseet Helsingissä huomattavasti muuta maata nopeammin ja erityisesti pienten asuntojen, yksiöiden ja kaksioiden hinnat. Kuitenkin uudistuotannossa yksiöiden ja kaksioiden tarjonta on kasvanut voimakkaasti, mikä on toisaalta hillinnyt niiden hintojen nousua. Huolestuttavaa kokonaisuutena on, että hinnat suhteessa tuloihin ovat nousseet merkittävästi jo pitkän aikaa.

Ennusteiden mukaan Helsingin väkiluku kasvaa noin 8000 ihmisellä per vuosi ja oletettavasti etenkin kohtuuhintaiselle asuntotuotannolle tulee olemaan kysyntää myös tulevaisuudessa. Paikalliset kysynnän vaihtelut sekä maailmantalouden kehitys ja sen vaikutukset Suomen talouteen tulee ottaa huomioon riskitekijöinä.

Kaupungin hyvän taloudellisen tilanteen vuoksi on pystytty investoimaan merkittäviä määriä uusien rakennettavien asuinalueiden esirakentamiseen ja tonttien rakentamiskelpoiseksi saattamiseen. Aluerakentamisen näkökulmasta on myös pidetty merkittävä määrä alueita samanaikaisesti rakenteilla, jotta rakentajilla on mahdollisimman monella alueella mahdollisuuksia uudistuotantoon. Näin on pyritty varmistamaan tuotanto eri puolilla kaupunkia ja estämään hankkeiden aloitusten viivästyminen.

Kaupungin omassa asuntotuotannossa urakkalaskennassa on hankkeita jo tällä hetkellä niin tiheässä, että kapasiteettiongelmia on syntynyt paitsi rakennusliikkeillä ja rakennustuotetoimittajilla, niin myös suunnittelijoilla ja esimerkiksi kustannuslaskijoilla. Asuntotuotantopalvelu on

aktiivisesti etsinyt myös uusia yhteistyökumppaneita ja järjestää säännöllisesti tapaamisia rakennusteollisuuden kanssa tulevien hankkeiden esittelemiseksi. Tällä tavoin onkin saatu joitakin uusia tarjoajia asuntotuotantopalvelun hankkeille.

Korkea asuntorakentamisen volyyymi aiheuttaa resurssipulaa myös kaupungin omassa toiminnassa, kun ammattitaitoisen henkilöstön kysyntä on ylittänyt tarjonnan. Esimerkiksi Asuntotuotantopalvelussa on ollut jo pitkään vajaamiehitystä ja henkilöstön vaihtuvuus on ollut suurta. Avoinna oleviin paikkoihin ei välttämättä saada potentiaalisia hakijoita ollenkaan, tai kokemuksen karttumisen jälkeen valitut henkilöt haaveutuvat muualle. Kaupunki ei ole ainakaan nykyisessä suhdannetilanteessa ollut kaikin osin kilpailukykyinen työnantajana.

Osittain samat ongelmat on tunnistettu myös kaupungin tontinluovutuksessa, jossa tilanne on jo pitkään ollut haastava. Kaupungin tulisi luovuttaa tonttejaan vuokraamalla ja myymällä vuosittain asetettujen tontinluovutustavoitteiden mukaisesti, jotta asuntotuotanto pysyisi halutulla tasolla. Kaupungille asetettuja tavoitteita ei ole kertaakaan saavutettu 2010-luvulla. Tilanteen korjaaminen edellyttää jo nykyisellään prosessien tehostamista sekä resurssien lisäämistä. Pelkkä luovutustavoitteiden kasvattaminen ei sellaisenaan lisää luovutettavien tonttien määrää.

Useiden alueiden samanaikaisuuden lisäksi rakennettavilla alueilla on pidetty huolta asuntojen hallinta- ja rahoitusmuotojakauman monipuolisuudesta. Liiksi samanaikaisten ja liian samankaltaisten asuntohankkeiden vaarana on niiden ajautuminen keskinäiseen kilpailuun, jonka seurauksena voi olla hankkeiden viivästyminen. Tämä koskettaa lähinnä vapaarahoitteista omistustuotantoa.

Asuntotuotannon edellytysinvestointien lisäksi myös kasvaneet investoinnit seudun liikennejärjestelmään ovat näkyneet seudun tasolla suurempina asuntotuotantomäärinä. Erityisesti raideliikenteeseen tehdyistä investoinneista johtuen rahoituksen kokonaistaso on noussut vuosittain vaihteesta merkittävästi. Viimeisen viiden vuoden aikana valtion rahoitusosuus on kuitenkin kääntynyt laskuun ja kuntien rahoitusosuus on noussut.

Asuntojen kysyntä on ollut Helsingissä viime vuosina voimakasta. Asuntomarkkinoiden kireydestä johtuen asuntojen hinnat ja vuokrat ovat osalla alueista pysyneet korkealla tasolla ja nousupaineisina, joten asuntotuotantotavoitteen pitäminen korkealla, jotta hintapaineeseen voidaan vaikuttaa, on olennaista.

Kaupunkiympäristötoimialan prosessien kehittämistyönä on vuoden 2018 aikana aloitettu asuntotuotantoprosessin sujuvoittamistyö. Toimialan ja kaupunginkanslian yhteistyönä käydään tuotantoprosessia

läpi pyrkien löytämään erilaiset tuotantokapeikot ja haasteet prosessissa. Prosessityössä on tarkoituksena käydä läpi sekä kaupungin maalle tapahtuva rakentaminen tontinluovutuksineen, että yksityiselle maalle tapahtuva rakentaminen, joka edellyttää maakäyttösopimuksen tekemistä. Pääosa asuntotuotantoprosessin kaupungilta vaatimasta työstä on yhteneväistä maanomistusoloista riippumatta.

Korkeampaan asuntotuotantotavoitteeseen vastaaminen on tapahtunut kaupungin osalta miltei samoilla henkilöresurssilla kuin aikaisemmin. Mikäli asuntotuotantotavoite nostettaisiin entisestään aina 10 000 asuntoon asti tulisi koko asuntotuotantoprosessin osalta kaupungin omia resursseja myös nostaa. Asuntotuotannon edellytys on toimiva ja tavoitteellinen asemakaavoitus ja sen riittävä resursointi. Tilanteessa, jossa nykyisten suurten projektialueiden valmistuessa toimintaympäristö muuttuu alati haastavammaksi ja kaavoituksen painopiste suuntautuu kasvavissa määrin täydennysrakentamiseen, on erittäin tärkeää, että koko ketju yleissuunnittelusta kaupungin omaan asuntotuotantoon on riittävästi resursoitu. Lisäksi kasvava kaupunki tarvitsee toimivan liikennejärjestelmän ja uudet alueet hyvin suunnitellun katuverkon sekä viher- ja virkistysalueet, joiden suunnittelu vaatii resursseja. Monet uusista alueista tukeutuvat nykyisen raitiotieverkon laajennuksiin ja uusiin pikaraitiotieihin, joiden suunnittelu pitää pystyä tekemään etupainotteisesti.

Mikäli vuosituotantotavoite nostettaisiin aina 10 000 asuntoon, tulisi sekä nopeuttaa nykyisten merenranta-alueiden rakentamista, että sujuvoittaa täydennysrakentamisprosessia. Korkeampi tuotantotavoite tarkoittaa myös uusien alueiden nostamista nopeammin asemakaavoitettaviksi sekä erittäin sujuvaa kaavoitusprosessia ja nopeaa käsittelyä mahdollisissa kaavavalitustilanteissa.

10 000 asunnon vuotuinen tuotantotaso edellyttää myös rakennussektorilta merkittävästi nykyistä korkeampaa panostusta Helsinkiin. Asuntotuotannon kapeikkoja aiheuttaa lisäksi työvoiman saatavuus sekä koulutuspolitiikka. Rakennusalan työvoimasta merkittävä osa on ollut taustaltaan kansainvälistä ja tällöin valtakunnallisesti tulee huolehtia Suomen kilpailukyvyistä kansainvälisillä työmarkkinoilla. Pitkään esimerkiksi virolaisen työvoiman saatavuus oli melko hyvä, mutta Viron taloudellisen tilanteen parannuttua osa työvoimasta palannut lähtömaahansa. Työvoiman saatavuuteen on tulevaisuudessa kiinnitettävä huomiota myös koulutuksen kautta. Sekä suunnittelussa että rakennusteollisuudessa on ajoittain työvoimapulaa ja erityisesti kokeneita ammattilaisia on tarpeeseen nähden pääkaupunkiseudulla riittämätön määrä. Rakennustuotannossa käytetään lukuisia esivalmisteisiä osia eikä esimerkiksi ikkuna- ja elementtitehtaiden tarvitse sijaita pääkaupunkiseu-

dulla. Helsingin tulee yhteistyössä valtion kanssa varmistaa, että kaupunkien kasvuun tarvittavia ammattilaisia koulutetaan riittävästi.

Helsinki on kiinteästi samaa asuntomarkkina-aluetta Espoon ja Vantaan kanssa. Helsingissä oli pitkään, noin kolmen vuoden ajan rakenteilla noin 7 000 asuntoa, jolla saavutettiin noin 5 000 valmistuneen asunnon taso. Vuoden 2018 aikana rakenteilla olevien tasossa päästiin korkeammalle tasolle ja vuoden 2018 lopussa yhteensä rakenteilla oli 10 000 asuntoa, kun yhtäaikaaisesti koko pääkaupunkiseudulla Helsinki mukaan lukien, oli rakenteilla noin 23 000 asuntoa. Pääkaupunkiseudun asuntotuotanto on riippuvainen koko Suomen rakentamistilanteesta. Uusiempien väestöennusteiden mukaan on kuitenkin oletettavissa, että väestö keskittyy entisestään Helsingin, Turun ja Tampereen seuduille. Voisi siis olettaa, että asuntorakentaminenkin keskittyisi pääosin näille alueille.

Asuntorahoituksen saatavuus on kriittinen tekijä asuntotuotannolle. Sen osalta tulee huomioida niin kotitalouksien mahdollisuudet asunnon ostoon, kuin pankkien lainoitushalukkuus ja –mahdollisuudet. Valtion tukeman tuotannon osalta valtion takaukset sekä käynnistys- ja investointiavustukset ovat kriittisiä sekä rahoituslaitosten halukkuus rahoittaa säänneltyä tuotantoa. Uusien konseptien, kuten asunto-osuuskuntien että ryhmärakennuttamishankkeiden tulo markkinoille on riippuvainen rahoitusmekanismien toimivuudesta. Viime vuosina vapaarahoitteinen vuokratuotanto on ollut voimakasta myös johtuen eläkeyhtiöiden mahdollisuudesta käyttää velkavipua tuotantomäärien kasvattamiseen.

Asuntotuotantotavoitteen nostaminen vaatii merkittäviä investointeja seudun liikenneinfraan. On sekä kaupungin että seudun yhteinen julkilausuttu tavoite, että seudun asukasmäärän kasvu pitää saada kana-voitua kestäviin kulkumuotoihin. On erittäin tärkeää, että päätökset sekä kaupungin omista investoinneista erityisesti kestäviin kulkumuotoihin että valtion investoinneista seudullisesti merkittäviin hankkeisiin saadaan tehtyä ja hankkeet etenevät nopeasti. Julkiset investoinnit generoivat yksityisiä investointeja ja ovat edellytys paitsi tavoitteiden mukaiselle kehitykselle myös yksityisten investointien käynnistymiselle tavoitteellisessa aikataulussa. Pesararadasta on tehtävä hankepäätös nopeasti, sillä se parantaa saavutettavuutta laajalla alueella, kytkee erilliset lähijuna- ja metrojärjestelmät toisiinsa ja mahdollistaa junavuorojen lisäämisen generoiden näin merkittävästi uutta maankäyttöpotentiaalia. Hanke on koko seudun näkökulmasta erittäin keskeinen. Lisäksi valtion tulee sitoutua rahoittamaan Helsingissä tehtäviä pikaraitiotieinvestointeja merkittäväällä rahoitusosuudella.

Luonnollisen kaupungistumiskehityksen hidastaminen ei ole valtion kannalta järkevää. Kaupungeille kasvaminen on kallista, sillä se vaatii

merkittäviä investointeja. Valtio taas saa kaupungistumisen tuomat hyödyt esimerkiksi parantuvien työmarkkinoiden kautta nopeasti. Olisi-kin tärkeää, että eri valtion tahot toimisivat kaupungin kanssa proaktiivisesti yhteisesti hyväksytyjen tavoitteiden saavuttamiseksi.

Asuntotuotantotavoitteen nostamisen tarkoituksenmukaisuutta tulee harkita seuraavan AM-ohjelman valmistelun yhteydessä, jolloin on tarkasteltava tuotantotavoitetta suhteessa muuhun tavoitekokonaisuuteen. Ilman valtion merkittäviä panostuksia seudun liikenneinfrastruktuuriin on asuntotuotantotavoitteen nosto haastavaa.

Käsittely

07.05.2019 Esittelijän ehdotuksesta poiketen

Vastaehdotus:

Mikko Särelä: Lisätään kappaleen 21 loppuun lause: "Helsingin tulee yhteistyössä valtion kanssa varmistaa, että kaupunkien kasvuun tarvittavia ammattilaisia koulutetaan riittävästi."

Kannattaja: Risto Rautava

Kaupunkiympäristölautakunta päätti yksimielisesti hyväksyä Mikko Särelän vastaehdotuksen.

16.04.2019 Pöydälle

Esittelijä

vs. kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Silja Hyvärinen

Lisätiedot

Heikki Salmikivi, tiimipäällikkö: 310 37483
heikki.salmikivi(a)hel.fi

§ 161

Valtuutettu Jukka Järvisen aloite Kaljakellunta-tapahtuman lopettamiseksi

HEL 2019-000647 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginvaltuusto katsoi valtuutettu Jukka Järvisen aloitteen loppuun käsitellyksi.

Samalla kaupunginvaltuusto hyväksyi seuraavan toivomusponnen:

Kaupunki selvittää mahdollisuudet lisätä tietoutta Kaljakellunnan ympäristö- ja linnuille koituvista haitoista sekä pyrkii aktiivisesti vähentämään tapahtumasta aiheutuvaa roskaamista ja kiinnittämään huomiota päihteidenkäytöstä aiheutuviin vaaratilanteisiin. (Jukka Järvinen)

Käsittely

Valtuutettu Jukka Järvinen ehdotti valtuutettu Zahra Abdullan kannattamana hyväksyttäväksi seuraavan toivomusponnen:

Kaupunki selvittää mahdollisuudet lisätä tietoutta Kaljakellunnan ympäristö- ja linnuille koituvista haitoista sekä pyrkii aktiivisesti vähentämään tapahtumasta aiheutuvaa roskaamista ja kiinnittämään huomiota päihteidenkäytöstä aiheutuviin vaaratilanteisiin.

Kaupunginvaltuusto hyväksyi ensin yksimielisesti kaupunginhallituksen ehdotuksen.

6 äänestys

Valtuutettu Jukka Järvisen ehdottama toivomusponsi JAA, vastustus EI.

JAA-ehdotus: Kaupunki selvittää mahdollisuudet lisätä tietoutta Kaljakellunnan ympäristö- ja linnuille koituvista haitoista sekä pyrkii aktiivisesti vähentämään tapahtumasta aiheutuvaa roskaamista ja kiinnittämään huomiota päihteidenkäytöstä aiheutuviin vaaratilanteisiin.

EI-ehdotus: Vastustaa

22.05.2019

Jaa-äännet: 67

Zahra Abdulla, Toni Ahva, Alviina Alametsä, Maija Anttila, Ted Apter, Pentti Arajärvi, Paavo Arhinmäki, Sirpa Asko-Seljavaara, Harry Bogomoloff, Silja Borgarsdottir Sandelin, Jussi Chydenius, Mika Ebeling, Laura Finne-Elonen, Sandra Hagman, Martina Harms-Aalto, Eero Heinäluoma, Eveliina Heinäluoma, Mari Holopainen, Abdirahim Husu Hussein, Nuutti Hyttinen, Ville Jalovaara, Kati Juva, Jukka Järvinen, Atte Kaleva, Tapio Klemetti, Dan Koivulaakso, Laura Kolbe, Joonas Kolehmainen, Pia Kopra, Vesa Korkkula, Anu Korppi, Kauko Koskinen, Terhi Koulumies, Heimo Laaksonen, Johanna Laisaari, Petra Malin, Sami Muttilainen, Björn Månsson, Matti Niiranen, Alekski Niskanen, Dani Niskanen, Laura Nordström, Jenni Pajunen, Dennis Pasterstein, Terhi Peltonkorpi, Petrus Pennanen, Sirpa Puhakka, Mika Raatikainen, Marcus Rantala, Nasima Razmyar, Nelli Ruotsalainen, Suldaan Said Ahmed, Mirita Saxberg, Tomi Sevander, Satu Silvo, Anni Sinnemäki, Juhani Strandén, Leo Stranius, Johanna Sydänmaa, Jani Valpio, Reetta Vanhainen, Laura Varjokari, Juhana Vartiainen, Mauri Venemies, Sinikka Vepsä, Sanna Vesikansa, Maarit Vierunen

Ei-äännet: 2

Otto Meri, Riikka Suominen

Tyhjä: 13

Fatim Diarra, Matti Enroth, Joonas Haavisto, Atte Harjanne, Joel Harkimo, Mikko Kiesiläinen, Otso Kivekäs, Matti Parpala, Risto Rautava, Daniel Sazonov, Sameli Sivonen, Ulla-Marja Urho, Ozan Yanar

Poissa: 3

Sara Paavolainen, Tuomas Rantanen, Wille Rydman

Kaupunginvaltuusto hyväksyi valtuutettu Jukka Järvisen ehdottaman toivomusponnen.

Esittelijä

Kaupunginhallitus

Lisätiedot

Matti Koskinen, turvallisuus- ja valmiusyksikön päällikkö, puhelin: 310 22393
matti.koskinen(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Valtuutettu Jukka Järvisen aloite
- 2 Helsingin poliisilaitoksen lausunto

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginvaltuusto>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

Esitysehdotus

Esitys on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Valtuutettu Jukka Järvinen ja 16 valtuutettua esittävät aloitteessaan, että Kaljakellunta-tapahtuma lopetetaan Helsingin alueella.

Hallintosäännön 30 luvun 11 §:n 2 momentin mukaan kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuuston käsiteltäväksi aloitteen, jonka on allekirjoittanut vähintään 15 valtuutettua.

Kaljakellunta on vuosittain sosiaalisen median kautta järjestettävä suuri niin sanottu isännätön tapahtuma, jolla ei ole virallista tapahtumajärjestäjää. Koska tapahtumalla ei ole vastuullista järjestäjää, on tapahtuman puhtaanapito jäänyt Helsingin ja Vantaan kaupunkien sekä ranta-alueen kiinteistöjen suoritettavaksi ja kustannettavaksi.

Käytännössä jokamiehen oikeus takaa yksityishenkilöille mahdollisuuden käyttää vesialuetta. Vesistön käyttöön liittyvää sääntelyä on muun muassa vesilaissa (587/2011). Roskaamiseen sekä häiriökäyttäytymiseen puuttaminen on mahdollista tapahtuman aikana tai sen jälkeen. Vantaan kaupunginhallituksen 7.3.2016 vastauksessa 24.8.2015 jätettyyn valtuustoaloitteeseen todettiin, että tapahtumaa ei katsota olevan mahdollista kieltää lainsäädännön puitteissa.

Kokoontumislain mukaan poliisilla on oikeus kieltää yleisötilaisuuden järjestäminen, jos muut toimenpiteet eivät ole riittäviä ja jos on ilmeistä, että tilaisuuden järjestäminen on lainvastaista tai sen järjestämisessä rikotaan olennaisesti kokoontumislakia tai sen nojalla annettuja määräyksiä. Lisäksi tilaisuus voidaan kieltää, mikäli järjestystä ja turvallisuutta ei voida ylläpitää, tilaisuuden järjestäminen aiheuttaa vaaraa terveydelle tai vahinkoa omaisuudelle tai tilaisuuden järjestäminen aiheuttaa huomattavaa haittaa sivullisille tai ympäristölle. Kokoontumislakia ei voida tässä tapauksessa sellaisenaan soveltaa, koska tapahtumalla ei ole vastuullista järjestäjää. Yleisen järjestyksen ja turvallisuuden osalta isännättömissä tapahtumissa sovelletaan järjestyslakia (612/2003).

Vesilain (587/2011) 2 luvun 3 §:n mukaan jokaisella on oikeus tarpeetonta haittaa tai häiriötä aiheuttamatta muun muassa kulkea vesistöissä ja sen jäällä, ankkuroida tilapäisesti vesistöissä ja uida vesistöissä. Vesiliikennelaissa (463/1996) todetaan, että jokaisen vesillä vesikulkuneuvolla liikkuvan on noudatettava olosuhteiden edellyttämää huolellisuutta ja varovaisuutta ja toimittava siten, ettei hän ilman pakottavaa syytä vaikeuta tai häiritse muiden liikkumista vesillä eikä aiheuta vaaraa tai vahinkoa muille taikka vaaraa tai merkittävää tai tarpeetonta haittaa tai

22.05.2019

häiriötä luonnolle tai muulle ympäristölle, kalastukselle, yleiselle luonnon virkistyskäytölle tai muulle yleiselle tai yksityiselle edulle. Lisäksi jätelain (646/2011) mukaan ympäristöön ei saa jättää jätettä, hylätä konetta, laitetta, ajoneuvoa, alusta tai muuta esinettä eikä päästää ainetta siten, että siitä voi aiheutua epäsiisteyttä, maiseman rumentumista, viihtyisyyden vähentymistä, ihmisen tai eläimen loukkaantumisen vaaraa tai muuta niihin rinnastettavaa vaaraa tai haittaa (roskaamiskielto). Rangaistuksista säädetään rikoslaissa (39/1889) sekä rikesakkorikkomuksista annetusta laissa (2016/986).

Edellisessä kappaleessa mainittuihin lakeihin perustuva vastuu on henkilökohtaista vastuuta, jota ei Kaljakellunnan kaltaisissa niin sanotuissa isännättömissä tapahtumissa voida osoittaa kollektiivisesti millekään tietylle taholle. Lainsäädännön nykytilanteessa vailla vastuullista järjestäjää olevan tapahtuman kieltäminen ei ole mahdollista.

Helsingin poliisilaitos on todennut lausunnossaan POL-2019-7469 (25.2.2019), että lainsäädäntö mahdollistaa vapaan liikkumisen vesistöissä, mistä syystä lauttailua Keravan- tai Vantaanjoella ei voida viranomaisen päätöksellä kieltää ennakolta. Lisäksi poliisilaitoksen lausunnossa todetaan, että poliisilaitos tulee jatkossakin osaltaan valvomaan tapahtumaan liittyvää yleistä järjestystä ja turvallisuutta sekä puuttumaan turvallisuutta vaarantaviin tekoihin mahdollisuuksien mukaan jo ennakolta.

Kaupunginhallitus toteaa, että Kaljakellunta-tapahtuman lopettaminen ei ole kaupungin toimivallassa oleva asia, joten kaupungin tulee tehdä yhteistyötä Vantaan kaupungin sekä viranomaisten kanssa tapahtumasta aiheutuvien haittojen ja lieveilmiöiden vähentämiseksi.

Esittelijä

Kaupunginhallitus

Lisätiedot

Matti Koskinen, turvallisuus- ja valmiusyksikön päällikkö, puhelin: 310 22393
matti.koskinen(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Valtuutettu Jukka Järvisen aloite
- 2 Helsingin poliisilaitoksen lausunto

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginvaltuusto>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

22.05.2019

Kaupunginhallitus 29.04.2019 § 269

HEL 2019-000647 T 00 00 03

Esitys

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo valtuutettu Jukka Järvisen aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Matti Koskinen, turvallisuus- ja valmiusyksikön päällikkö, puhelin: 310 22393
matti.koskinen(a)hel.fi

§ 162

Valtuutettu Leo Straniuksen aloite kaupungin matkaohjeistuksen päivittämiseksi

HEL 2019-000648 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginvaltuusto katsoi valtuutettu Leo Straniuksen aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijä

Kaupunginhallitus

Lisätiedot

Sari Kuutamo, työmarkkina-asiantuntija, puhelin: 310 70838
sari.kuutamo(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuutettu Leo Straniuksen aloite 16.1.2019 kaupungin matkustusohjeistuksen päivittämiseksi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Valtuutettu Leo Stranius ja 22 muuta valtuutettua esittävät aloitteessaan, että Helsinki selvittää mahdollisuuden kompensoida lentomatkestamisesta aiheutetut päästöt sekä täydentää matkustusohjeistustaan niin, että se kannustaa käyttämään virkamatkojen yhteydessä myös vähäpäästöisiä tai päästöttömiä matkustustapoja.

Helsingin kaupungin uusittavana olevaan matkustusohjeeseen lisätään ympäristönäkökohtien huomioon ottaminen. Työmatkalla tulee toteuttaa Hiilineutraali Helsinki 2035 -päästövähennysohjelmaa mm. lentomatkestamisessa.

Työmatkan kokonaiskustannuksia arvioitaessa otetaan huomioon matkakustannukset, saavutettava työajan säästö ja ympäristövaikutukset. Työmatka tulee uuden ohjeistuksen mukaan tehdä ympäristöä mahdollisimman vähän kuormittavalla tavalla hiilineutraaliustavoitteet huomioon ottaen.

Kotimaan työmatka tulee pääsääntöisesti tehdä muulla tavoin kuin lentäen. Helsingin sisäisillä työmatkoilla tulee ensisijaisesti käyttää julkista liikennettä tai polkupyörää. Lisäksi matkustamisen vaihtoehtona tulee mahdollisuuksien mukaan käyttää etäyhteyksiä.

Kaupunginhallitus toteaa lopuksi, että kaupunginkanslian tulee matkustuspalveluiden kilpailuttamisen yhteydessä ottaa huomioon lentomatkustamisesta aiheutuneiden päästöjen kompensoiminen.

Hallintosäännön 30 luvun 11 §:n 2 momentin mukaan kaupunginhallitus esittää valtuuston käsiteltäväksi aloitteen, jonka on allekirjoittanut vähintään 15 valtuutettua.

Esittelijä

Kaupunginhallitus

Lisätiedot

Sari Kuutamo, työmarkkina-asiantuntija, puhelin: 310 70838
sari.kuutamo(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Valtuutettu Leo Straniuksen aloite 16.1.2019 kaupungin matkustusohjeistuksen päivittämiseksi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Kaupunginhallitus 06.05.2019 § 301

HEL 2019-000648 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto päättää katsoa valtuutettu Leo Straniuksen aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Sari Kuutamo, työmarkkina-asiantuntija, puhelin: 310 70838
sari.kuutamo(a)hel.fi

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginvaltuusto>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

§ 163

Valtuutettu Otto Meren aloite valkoposkihanhien määrän ja niiden aiheuttamien haittojen vähentämiseksi

HEL 2017-010086 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginvaltuusto katsoi valtuutettu Otto Meren aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijä

Kaupunginhallitus

Lisätiedot

Timo Lindén, vs. kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36550
timo.linden(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuutettu Otto Meren aloite valkoposkihanhien kannan vähentämiseksi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Valtuutettu Otto Meri ja 16 muuta valtuutettua esittävät aloitteessaan, että kaupunki ryhtyy tehokkaisiin toimenpiteisiin valkoposkihanhien määrän ja niiden aiheuttamien haittojen vähentämiseksi.

Kaupunginvaltuusto palautti asian valmisteluun 30.5.2018 § 150 siten, että kaupunki tulee seuraamaan tarkasti valkoposkihanhien määrän kehitystä ja hakee tarvittaessa ELY -keskukselta poikkeuslupaa valkoposkihanhien haittojen vähentämiseen liittyviin toimenpiteisiin.

Kaupunginhallitus viittaa kaupunkiympäristölautakunnan lausuntoon ja toteaa, että valkoposkihanhien aiheuttamat haitat keskittyvät Helsingissä rantojen läheisyydessä oleviin, laajahkoja nurmikoita sisältäviin puistoihin, liikuntapalveluiden ylläpitämiin uimarantoihin, golfkentille ja rantatonttien pihanurmikoille. Valkoposkihanhet pesivät mantereen läheisyydessä olevilla saarilla, mutta ruokailevat pesimäsaarten läheisyydessä mantereen puolella nurmikoilla ja nurmilla. Poikueet jäävät olei-

lemaan laidunalueiden tuntumaan, kuitenkin siten, että yöpyminen tapahtuu veden ympäröimillä alueilla. Syksyllä valkoposkihanhet kerääntyvät suurina parvina muun muassa Viikin pelloille ruokailemaan ennen muuttoaan etelään.

Pääkaupunkiseudun valkoposkihanhien määrä on ollut lievässä laskussa jo neljättä vuotta. Vuonna 2015 oli huippuvuosi, jolloin valkoposkihanhia havaittiin pääkaupunkiseudulla 5980 ja Helsingissä 4490. Vuoden 2017 laskennoista kokonaismäärä on laskenut 557 yksilöllä ja poikueiden määrä on laskenut neljänneksellä viime vuodesta. Vuoden 2018 laskennoissa Helsingissä havaittiin 4104 valkoposkihanhea ja naapurikaupungissa Espoossa 617 kpl. Poikueita pääkaupunkiseudulla havaittiin 220 kpl.

Pesivien yksilöiden lisäksi valkoposkihanhipopulaatioon kuuluu pesimättömiä nuoria sekä pesinnässä epäonnistuneita vanhempia yksilöitä. Vuoden 2018 laskennassa pääkaupunkiseudun pesimättömien valkoposkihanhien määrä oli 3220 kpl. Pesien ja jälkikasvun aggressiivisen puolustamisen lisäksi ongelmaksi koetaan se, että valkoposkihanhet tuottavat laidunalueiden nurmille runsaasti ulostetta.

Valkoposkihanhi (*Branta leucopsis*) on luonnonsuojelulailta rauhoitettu laji. Valkoposkihanhi on EU:n erityisesti suojelama laji eli se kuuluu lintudirektiivi I liitteeseen. Valkoposkihanhi ei kuulu lintudirektiivin liitteen II lajeihin, joten valkoposkihanhea ei voida määritellä kansallisella lainsäädännöllä riistalajiksi EU:n jäsenmaassa. Valkoposkihanhen häytyttäminen, pesinnän häiritseminen, pyydystäminen tai tappaminen on kiellettyä luonnonsuojelulain (39 §) nojalla ja tästä poikkeaminen vaatii ELY-keskuksen lupaharkinnan ja luvan.

Alueellinen ELY-keskus voi myöntää luvan poiketa säädetyistä rauhoitussäädöksistä, jos lajin suojelutaso säilyy suotuisana. Helsingin kaupunki on hakenut poikkeuslupia valkoposkihanhiin haittojen torjumiseksi muun muassa Korkeasaareen ja Harakan saareen. Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus on viime vuosien aikana myöntänyt poikkeuslupia näissä saarissa pesivien valkoposkihanhiin pesien ja munien siirtämiseen pesintäaikaan. Harakan saareessa on menestyksekkäästi kokeiltu pesivien valkoposkihanhiin viereen asennettavia kevyitä suoja-aitoja, jotta saareessa pesivien valkoposkihanhiin ja saaresa asuvien ja siellä vierailevien ihmisten yhteiselo pesintäaikaan helpottuisi.

Helsingin kaupungin ympäristökeskus selvitti valkoposkihanhiin haittojen lieventämisen keinoja ja kokosi tulokset viraston julkaisusarjaan (11/2013) ”Valkoposkihanhiin aiheutuvien haittojen lieventäminen”. Raportin mukaan konkreettisia keinoja haittojen lieventämiseksi on niu-

kasti. Samankaltaiseen tulokseen päätyivät Helsingin yliopiston soveltavan biologian laitoksen riistaeläintieteen tutkijat, jotka selvittivät vuonna 2007 pääkaupunkiseudun valkoposkihanhiin kannan kehittymistä ja hanhiin aiheuttamien haittojen torjumista (Valkoposkihanhiin pääkaupunkiseudulla, Suomen ympäristö 29/2007). Kokemukset muualta maailmasta ovat osoittaneet, että monet menetelmät kuten erilaiset karkotusäänet ja muut pelotteet sekä laidunnurmille levitettävät karkotusaineet tehoavat vain hetkellisesti. Raporteissa suositellaan kokeiltavaksi hanhiin liikkumisen rajoittamista ja laiduntamisen estämistä mekaanisin estein poikasaikaan, jolloin sekä emot että poikaset ovat lentokyvyttömiä. Esteen tulee olla joko aita tai muunlainen vähintään 30 cm:n korkuinen rakenne, jonka yli hanhet eivät pääse kiipeämään. Hanhiemot välttelevät myös sellaisia rantoja, joiden rantaviivassa kasvaa rehevää, korkeaa kasvillisuutta riittävän leveänä vyöhykkeenä. Hanhet ovat aggressiivisia vain haudonta- tai poikueaikoina, jolloin ne myös käyttävät laidunalueinaan rantojen läheisiä nurmikoita. Rantaurmikot ovat kesäaikaan myös ahkerassa virkistyskäytössä. Kohtaukset hanhiin kanssa aiheuttavat eniten konflikteja juuri tällöin. Esteiden rakentaminen ei vaikuta aikuisten hanhiin laiduntamiseen keväällä ja syksyllä, mutta saattaisi vähentää hanhiin aiheuttamia haittoja kesällä.

Valkoposkihanhiin kannan rajoittaminen olisi periaatteessa mahdollista ELY-keskuksen tai valtakunnallisesti ympäristöministeriön myöntämällä poikkeusluvalla. Lupa voitaisiin myöntää munien keräämiseen tai sterilointiin tai lintujen tappamiseen. Luvan myöntäminen direktiivilajille vaatisi kuitenkin vahvat perustelut. Luonnonsuojelulain 49 §:ssä viitataan lintudirektiivin 9 artiklan mahdollisiin poikkeamisperusteluihin. Direktiivin tulkinta ei ole yksiselitteinen. Valkoposkihanhiin joissakin Euroopan maissa soveltuu kohta ”viljelmille, kotieläimille, metsille, kalavesille ja vesistöille koituvan vakavan vahingon estämiseksi”, mutta tämä on heikosti sovellettavissa Helsingin puistonurmikoiden viihtyisyyteen. Myöskään kohdan ”kansanterveyden ja yleisen turvallisuuden turvaamiseksi” kynnys ei ylity.

Valkoposkihanhiin kannan seuranta jatketaan ja samalla selvitetään mahdollisuutta hakea ELY-keskukselta poikkeuslupaa koirien käyttöön hanhiin hätistelyssä sekä suunnitellaan mahdollisia kokeiluja joidenkin nurmialueiden leikkaamattomuudesta alueilla, joilla se ei vähennä puistoalueiden viihtyisyyttä ja virkistyskäyttömahdollisuuksia. Viikin peltojen osalta selvitetään yhdessä Helsingin yliopiston kanssa mahdollisuutta hakea ELY-keskukselta poikkeuslupaa valkoposkihanhiin viljelmille aiheuttamien haittojen vähentämiseksi.

Hallintosäännön 30 luvun 11 §:n 2 momentin mukaan kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuuston käsiteltäväksi aloitteen, jonka on allekirjoit-

tanut vähintään 15 valtuutettua. Hallintosäännön 30 luvun 11 §:n 4 momentin mukaan kaupunginvaltuuston palauttaessa aloitteen uudelleen valmisteltavaksi, on aloite esitettävä uudelleen valtuuston käsiteltäväksi kahdeksan kuukauden kuluessa palauttamispäätöksestä. Asian valmistelu on viivästynyt valmistelun siirryttyä kaupunkiympäristön toimialan ympäristöpalveluista katu- ja puistoalueiden sekä kaupunki- luonnon ylläpidosta vastaavan yksikön valmisteltavaksi.

Esittelijä

Kaupunginhallitus

Lisätiedot

Timo Lindén, vs. kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36550
timo.linden(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Valtuutettu Otto Meren aloite valkuposkihanhien kannan vähentämiseksi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Kaupunginhallitus 13.05.2019 § 348

HEL 2017-010086 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo valtuutettu Otto Meren aloitteen loppuun käsitellyksi.

Käsittely

13.05.2019 Esittelijän ehdotuksesta poiketen

Vastaehdotus:

Daniel Sazonov: Muutetaan perusteluosan toiseksi viimeinen kappale muotoon:

"Valkoposkihanhikannan seuranta jatketaan ja samalla selvitetään mahdollisuutta hakea ELY-keskukselta poikkeuslupaa koirien käyttöön hanhien hättistelyssä sekä suunnitellaan mahdollisia kokeiluja joidenkin nurmialueiden leikkaamattomuudesta alueilla, joilla se ei vähennä puis-

22.05.2019

toalueiden viihtyisyyttä ja virkistyskäyttömahdollisuuksia. Viikin peltojen osalta selvitetään yhdessä Helsingin yliopiston kanssa mahdollisuutta hakea ELY-keskukselta poikkeuslupaa valkuposkihanhanhien viljelmille aiheuttamien haittojen vähentämiseksi."

Kannattaja: Wille Rydman

Äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

EI-ehdotus: Daniel Sazonovin vastaehdotuksen mukaisesti muutettuna

Jaa-äännet: 5

Kaisa Hernberg, Hannu Oskala, Suldaan Said Ahmed, Anna Vuorjoki, Ozan Yanar

Ei-äännet: 9

Terhi Koulumies, Pia Pakarinen, Mika Raatikainen, Marcus Rantala, Nasima Razmyar, Wille Rydman, Daniel Sazonov, Tomi Sevander, Jan Vapaavuori

Tyhjä: 1

Jasmin Hamid

Kaupunginhallitus hyväksyi Daniel Sazonovin vastaehdotuksen mukaisesti muutetun esityksen äänin 5 - 9 (1 tyhjä).

06.05.2019 Pöydälle

07.05.2018 Ehdotuksen mukaan

23.04.2018 Pöydälle

05.02.2018 Palautettiin

29.01.2018 Pöydälle

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Timo Lindén, vs. kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36550
timo.linden(a)hel.fi

Kaupunkiympäristölautakunta 16.04.2019 § 190

HEL 2017-010086 T 00 00 03

Lausunto

Kaupunkiympäristölautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Valkoposkihanhiin aiheuttamat haitat keskittyvät Helsingissä rantojen läheisyydessä oleviin, laajahkoja nurmikoita sisältäviin puistoihin, liikuntapalveluiden ylläpitämiin uimarantoihin, golfkentille ja rantatonttien pihanurmikoille. Valkoposkihanhi pesivät mantereen läheisyydessä olevilla saarilla, mutta ruokailevat pesimäsaarten läheisyydessä mantereen puolella nurmikoilla ja nurmilla. Poikueet jäävät oleilemaan laidunalueiden tuntumaan, kuitenkin siten, että yöpyminen tapahtuu veden ympäröimillä alueilla. Syksyllä valkoposkihanhi kerääntyvät suurina parvina muun muassa Viikin pelloille ruokailemaan ennen muuttoaan etelään.

Pääkaupunkiseudun valkoposkihanhiin määrä on ollut lievässä laskussa jo neljättä vuotta. Vuonna 2015 oli huippuvuosi, jolloin valkoposkihanhi yksilöitä oli pääkaupunkiseudulla 5980 kpl ja siitä Helsingin osuus oli 4490 kpl. Vuoden 2017 laskennoista kokonaismäärä on laskenut 557 yksilöllä ja poikueiden määrä on laskenut neljänneksellä viime vuodesta. Vuoden 2018 laskennoissa Helsingissä havaittiin 4104 valkoposkihanhiä ja naapurikaupungissa Espoossa 617 kpl. Poikueita pääkaupunkiseudulla havaittiin 220 kpl.

Pesivien yksilöiden lisäksi valkoposkihanhipopulaatioon kuuluu pesimättömiä nuoria sekä pesinnässä epäonnistuneita vanhempia yksilöitä. Vuoden 2018 laskennassa pääkaupunkiseudun pesimättömien valkoposkihanhiin määrä oli 3220 kpl. Pesien ja jälkikasvun aggressiivisen puolustamisen lisäksi ongelmaksi koetaan se, että valkoposkihanhi tuottavat laidunalueiden nurmille runsaasti ulostetta.

Valkoposkihanhi (*Branta leucopsis*) on luonnonsuojelulain rauhoitettu laji. Valkoposkihanhi on EU:n erityisesti suojeluma laji eli se kuuluu lintudirektiivi I liitteeseen. Valkoposkihanhi ei kuulu lintudirektiivin liitteen II lajeihin, joten valkoposkihanhiä ei voida määrittellä kansallisella lainsäädännöllä riistalajiksi EU:n jäsenmaassa. Valkoposkihanhiin hätyyttäminen, pesinnän häiritseminen, pyydystäminen tai tappaminen on kiellettyä luonnonsuojelulain (39§) nojalla ja tästä poikkeaminen vaatii ELY-keskuksen lupaharkinnan ja luvan.

Alueellinen ELY-keskus voi myöntää luvan poiketa säädetyistä rauhoitussäädöksistä, jos lajin suojelutaso säilyy suotuisana. Helsingin kaupunki on hakenut poikkeuslupia valkoposkihanhiin haittojen torjumiseksi on haettu muun muassa Korkeasaareen ja Harakan saareen. Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus on viime vuosien aikana myöntänyt poikkeuslupia näissä saarissa pesivien valkoposkihanhiin pesien ja munien siirtämiseen pesintäaikana. Harakan saares-

sa on menestyksekkäästi kokeiltu pesivien valkoposkihanhiin viereen asennettavia kevyitä suoja-aitoja, jotta saarella pesivien valkoposkihanhiin ja saarella asuvien ja siellä vierailevien ihmisten yhteiselo pesintäaikaan helpottuisi.

Helsingin kaupungin ympäristökeskus selvitti valkoposkihanhiin haittojen lieventämisen keinoja ja kokosi tulokset viraston julkaisusarjaan (11/2013) "Valkoposkihanhiin aiheutuvien haittojen lieventäminen". Raportin mukaan konkreettisia keinoja haittojen lieventämiseksi on niukasti. Samankaltaiseen tulokseen päätyivät Helsingin yliopiston soveltavan biologian laitoksen riistaeläintieteen tutkijat, jotka selvittivät vuonna 2007 pääkaupunkiseudun valkoposkihanhiin kannan kehittymistä ja hanhiin aiheuttamien haittojen torjumista (Valkoposkihanhiin pääkaupunkiseudulla, Suomen ympäristö 29/2007). Kokemukset muualta maailmasta ovat osoittaneet, että monet menetelmät kuten erilaiset karkotusäänät ja muut pelotteet sekä laidunnurmille levitettävät karkotusaineet tehoavat vain hetkellisesti. Raporteissa suositellaan kehitettäväksi hanhiin liikkumisen rajoittamista ja laiduntamisen estämistä mekaanisin estein poikasaikaan, jolloin sekä emot että poikaset ovat lentokyvyttömiä. Esteen tulee olla joko aita tai muunlainen vähintään 30 cm:n korkuinen rakenne, jonka yli hanhet eivät pääse kiipeämään. Hanhiemot välttelevät myös sellaisia rantoja, joiden rantaviivassa kasvaa rehevää, korkeaa kasvillisuutta riittävän leveänä vyöhykkeenä. Hanhet ovat aggressiivisia vain haudonta- tai poikueaikoina, jolloin ne myös käyttävät laidunalueinaan rantojen läheisiä nurmikoita. Rantaurmikot ovat kesäaikaan myös ahkerassa virkistyskäytössä. Kohtaukset hanhiin kanssa aiheuttavat eniten konflikteja juuri tällöin. Esteiden rakentaminen ei vaikuta aikuisten hanhiin laiduntamiseen keväällä ja syksyllä, mutta saattaisi vähentää hanhiin aiheuttamia haittoja kesällä.

Loppupäätelmä

Valkoposkihanhiin kannan rajoittaminen olisi periaatteessa mahdollista ELY-keskuksen tai valtakunnallisesti ympäristöministeriön myöntämällä poikkeusluvalla. Lupa voitaisiin myöntää munien keräämiseen tai sterilointiin tai lintujen tappamiseen. Luvan myöntäminen direktiivilajille vaatisi kuitenkin vahvat perustelut. Luonnonsuojelulain 49 §:ssä viitataan lintudirektiivin 9 artiklan mahdollisiin poikkeamisperusteluihin. Direktiivin tulkinta ei ole yksiselitteinen. Valkoposkihanhiin joissakin Euroopan maissa soveltuu kohta "viljelmille, kotieläimille, metsille, kalavesille ja vesistöille koituvan vakavan vahingon estämiseksi", mutta tämä on heikosti sovellettavissa Helsingin puistonurmikoiden viihtyisyyteen. Myöskään kohdan "kansanterveyden ja yleisen turvallisuuden turvaamiseksi" kynnys ei ylity.

22.05.2019

Valkoposkihanhikannan seurantaan jatketaan ja samalla suunnitellaan mahdollisia kokeiluja joidenkin nurmialueiden leikkaamattomuudesta sekä selvitetään mahdollisuutta hakea ELY-keskukselta poikkeuslupaa koirien käyttöön hanhien hätistelyssä.

Esittelijä

kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Mikko Aho

Lisätiedot

Vesa Koskikallio, metsävastaava: 310 38452
vesa.koskikallio(a)hel.fi

Kaupunginvaltuusto 30.05.2018 § 150

HEL 2017-010086 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginvaltuusto päätti palauttaa asian kaupunginhallitukselle uudelleen valmisteltavaksi.

Käsittely

30.05.2018 Palautettiin

Valtuutettu Otto Meri ehdotti valtuutettu Marcus Rantalan kannattamana, että asia palautetaan uuteen valmisteluun siten, että kaupunki tulee seuraamaan tarkasti valkoposkihanhien määrän kehitystä ja hakee tarvittaessa poikkeamislupaa ELY-keskukselta valkoposkihanhien aiheuttamien haittojen vähentämiseen liittyviin toimenpiteisiin.

8 äänestys

Asian käsittely jatko JAA, palautus EI

JAA-ehdotus: Jatko

EI-ehdotus: Esitän asian palauttamista valmisteluun siten, että kaupunki tulee seuraamaan tarkasti valkoposkihanhien määrän kehitystä ja hakee tarvittaessa poikkeamislupaa ELY-keskukselta valkoposkihanhien aiheuttamien haittojen vähentämiseen liittyviin toimenpiteisiin.

Jaa-äännet: 30

Zahra Abdulla, Pentti Arajärvi, Paavo Arhinmäki, Katju Aro, Fatim Diarra, Sandra Hagman, Atte Harjanne, Kaisa Hernberg, Veronika Honkasalo, Kati Juva, Emma Kari, Otso Kivekäs, Mai Kivelä, Dan Koivulaakso, Petra Malin, Silvia Modig, Johanna Nuorteva, Maria Ohisalo, Pia Pakarinen, Sirpa Puhakka, Tuomas Rantanen, Suldaan Said Ahmed,

22.05.2019

Satu Silvo, Sameli Sivonen, Leo Stranius, Mikko Särelä, Thomas Wallgren, Reetta Vanhanen, Sanna Vesikansa, Ozan Yanar

Ei-äänet: 44

Toni Ahva, Ted Apter, Sirpa Asko-Seljavaara, Eva Biaudet, Harry Bogomoloff, Silja Borgarsdottir Sandelin, Jussi Chydenius, Mika Ebeling, Matti Enroth, Laura Finne-Elonen, Joonas Haavisto, Eero Heinäluoma, Eveliina Heinäluoma, Nuutti Hyttinen, Ville Jalovaara, Jukka Järvinen, Arja Karhuvaara, Tapio Klemetti, Pia Kopra, Kauko Koskinen, Heimo Laaksonen, Jape Lovén, Otto Meri, Björn Månsson, Dani Niskanen, Jenni Pajunen, Matti Parpala, Terhi Peltokorpi, Pekka Puska, Mika Raatikainen, Marcus Rantala, Risto Rautava, Nasima Razmyar, Laura Rissanen, Heidi Ruhala, Wille Rydman, Mirita Saxberg, Daniel Sazonov, Juhani Strandén, Pilvi Torsti, Ulla-Marja Urho, Laura Varjokari, Mauri Venemies, Sinikka Vepsä

Tyhjä: 7

Alviina Alametsä, Jasmin Hamid, Tuuli Kousa, Alekski Niskanen, Petrus Pennanen, Johanna Sydänmaa, Juhana Vartiainen

Poissa: 4

Juha Hakola, Atte Kaleva, Abdirahim Mohamed, Ilkka Taipale

Kaupunginvaltuusto päätti palauttaa asian kaupunginhallitukselle uudelleen valmisteltavaksi.

Esittelijä

Kaupunginhallitus

Lisätiedot

Timo Lindén, vs. kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36550
timo.linden(a)hel.fi

Kaupunginvaltuusto 16.05.2018 § 117

HEL 2017-010086 T 00 00 03

Päätös

Puheenjohtajan ehdotuksesta kaupunginvaltuusto pani asian pöydälle.

Esittelijä

Kaupunginhallitus

Lisätiedot

Timo Lindén, vs. kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36550
timo.linden(a)hel.fi

Kaupunkiympäristölautakunnan ympäristö- ja lupajaosto 23.03.2018 § 48

HEL 2017-010086 T 00 00 03

Päätös

Kaupunkiympäristölautakunnan ympäristö- ja lupajaosto antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Yleistä

Kaupunkiympäristön toimialalla on hyvin tiedossa, että valkoposkihanhien ulosteet ärsyttävät monia kaupunkilaisia. Valtuustoaloitteita hanhien torjumiseksi tai vähentämiseksi on tehty aiemmin eri perusteilla vuosina 2006 ja 2015.

Valkoposkihanhien asema luonnonsuojelulaissa, lintudirektiivissä tai hallintokäytännössä ei ole muuttunut. Valkoposkihanhen kannan rajoittaminen olisi periaatteessa mahdollista ELY-keskuksen tai valtakunnallisesti ympäristöministeriön myöntämällä poikkeusluvalla. Luvan myöntäminen direktiivilajille vaatisi kuitenkin vahvat perustelut. Luonnonsuojelulain 49 §:ssä viitataan lintudirektiivin 9 artiklan mahdollisiin poikkeamisperusteluihin.

Valkoposkihanheen joissakin Euroopan maissa, mahdollisesti Suomen maaseudullakin, soveltuu lintudirektiivissä mainittu kohta torjunnasta ”viljelmille, kotieläimille, metsille, kalavesille ja vesistöille koituvan vakavan vahingon estämiseksi”, mutta tämä ei ole sovellettavissa Helsingin puistonurmikoiden viihtyisyyteen. Myöskään kohdan ”kansanterveyden ja yleisen turvallisuuden turvaamiseksi” kynnys ei ylity.

Aloitteessa arvioidaan kevään 2017 hanhikuolemia populaation hallitsemattomasta kannankasvusta johtuvaksi. Tällaista syy-yhteyttä ei voida vahvistaa. Aikuisten valkoposkihanhien ja harmaalokkien viimekevään joukkokuoleman aiheuttajaakaan ei voitu määrittää Eviran tutkimuksissa, ainoastaan lintuinfluenssa voitiin sulkea pois. Joukkokuolemia ja tautiepidemioita on saaristolinnuistamme todettu myös harvalukuisilla lajeilla, kuten merikotkalla (lintuinfluenssatapaukset 2017) ja ruokilla.

Aloitteen mukaan hanhien jätökset aiheuttavat mahdollisesti terveyshaittoja muille eläimille ja lapsille. Tästä ei myöskään ole näyttöä.

Kannan vähentämiseen tähtääviin torjuntakeinoihin ei ole mielekästä hakea lupia, koska ELY-keskuksen ei ole mahdollista niitä nykyisen lainsäädännön ja sen vakiintuneen tulkinnan mukaan myöntää.

Hanhenulosteiden aiheuttaman viihtyvyyshaitan vähentäminen muilla keinoin kuin kantaa rajoittamalla on edelleen aiheellista. Näitä keinoja ovat puhtaanapito, ruohonleikkuun vähentäminen, aitaaminen ja mahdollisesti karkottaminen ihmisen tai koiran avulla (joka vaatii ELY-keskuksen luvan). On selvää, että ne aiheuttavat kuluja siinä missä muutkin tarpeelliseksi katsotut hoitotoimet. Rantakaistojen ruohonleikkuuta vähentämällä voidaan luoda niittymäistä korkeaa heinikkoa, jota hanhet eivät pidä houkuttelevana. Myös nurmi voidaan näillä kaistoilla korvata muilla maanpeitekasveilla. Nämä toimenpiteet eivät lisää kuluja, vaan vähentävät niitä.

Ruotsissa käytettyjä rajoituskeinoja

Kaupunginhallituksen valmisteluun palauttamispäätöksessä kehoitetaan selvittämään Ruotsissa, esimerkiksi Malmössä, käytettyjä keinoja kannan rajoittamiseen.

Malmön puistot eivät sovellu suoraan vertailuun Helsingin tilanteen kanssa, koska niihin on istutettu meri- ja valkoposkihanhia jo 1970-luvulta alkaen, eikä istutuskantojen hoitoon ole myöhemminkään EU-jäsenyyssä aikana sovellettu luontodirektiiviä tai (Ruotsin) luonnonsuojelulakia. Laiduntamisen tuottaman ulostehaitan lisäksi hanhet puolustavat pesiään ja poikasiaan keskustan puistoissa, kun Helsingissä aggressio-ongelma keskittyy muutamiin pesimäsaariin (Korkeasaari, Harakka, Lonna). Helsingissä hanhet eivät pesi mantereella, eivätkä koirien ja kaupunkikettujen vuoksi todennäköisesti omaksukaan tätä tapaa. Malmössä aloitettiin munien poisto vuonna 2010, jolloin parimäärä oli n. 300, ja vuoteen 2016 mennessä kanta oli pudonnut noin 50 pariin. Munien poisto on Malmössä katsottu humaniksi ratkaisuksi verrattuna lintujen ampumiseen, jota on tehty pienimuotoisesti.

Ruotsissa ammutaan vuosittain arviolta tuhansia valkoposkihanhia sadon suojelemiseksi. Skyddsjakt-termiä käytetään myös silloin, kun ampumalla tehostetaan karkotusta nurmikkoalueilta. Lintudirektiivin tulkinna Ruotsissa näyttää tässä kohden olevan löysempi kuin Suomessa. Eläinsuojeluperusteilla lentokyvottomien hanhipoikueiden karkottaminen alkukesällä ampumalla ei kuitenkaan olisi mahdollista. Tärkeät laidunalueet esimerkiksi Kaivopuistossa tai Arabianrannassa eivät myöskään loppukesällä sovellu turvallisesti ampumalla tehostettuun karkotukseen.

Valkoposkihanhiin määrän on arvioitu kasvavan Helsingissä tulevana kesänä. Kaupunki seuraa tarkasti lintujen määrän kehitystä ja hakee tarvittaessa poikkeamislupaa ELY-keskukselta valkoposkihanhiin aiheuttamien haittojen vähentämiseksi.

Asian esittelyn aikana paikalla ollut ympäristötarkastaja Raimo Pakarinen poistui asian käsittelyn jälkeen.

Käsittely

23.03.2018 Ehdotuksen mukaan

Vastaehdotus:

Tapio Klemetti: Lisätään lausuntoon seuraavan sisältöinen kohta 12:

"Valkoposkihanhiin määrän on arvioitu kasvavan Helsingissä tulevana kesänä. Kaupunki seuraa tarkasti lintujen määrän kehitystä ja hakee tarvittaessa poikkeamislupaa ELY-keskukselta valkoposkihanhiin aiheuttamien haittojen vähentämiseksi."

1 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

Ei-ehdotus: Lisätään lausuntoon seuraavan sisältöinen kohta 12: "Valkoposkihanhiin määrän on arvioitu kasvavan Helsingissä tulevana kesänä. Kaupunki seuraa tarkasti lintujen määrän kehitystä ja hakee tarvittaessa poikkeamislupaa ELY-keskukselta valkoposkihanhiin aiheuttamien haittojen vähentämiseksi."

Jaa-äännet: 2

Silvia Modig, Leo Stranius

Ei-äännet: 5

Tapio Klemetti, Anna Mäenpää, Lea Saukkonen, Lilja Tamminen, Pertti Viljo

Tyhjä: 0

Poissa: 2

Mukhtar Abib, Vafa Järnefelt

19.01.2018 Esittelijän muutetun ehdotuksen mukaan

Esittelijä

vs. yksikön päällikkö
Eeva Pitkänen

Lisätiedot

Raimo Pakarinen, ympäristötarkastaja, puhelin: +358 9 310 31534
raimo.pakarinen(a)hel.fi

§ 164

Valtuutettu Terhi Koulumiehen aloite mikromuovin vähentämisestä hulevesissä

HEL 2018-010107 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginvaltuusto katsoi valtuutettu Terhi Koulumiehen aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijä

Kaupunginhallitus

Lisätiedot

Timo Lindén, vs. kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36550
timo.linden(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuutettu Terhi Koulumiehen aloite mikromuovin vähentämisestä hulevesissä

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Valtuutettu Terhi Koulumies ja 44 muuta valtuutettua esittävät aloitteessaan, että Helsingin pitää yhdessä muiden pääkaupunkiseudun kuntien kanssa alkaa aktiivisemmin torjua mikromuovin päätymistä luontoon. Mikromuovin ja kaupunkipölyn irtoaminen renkaista ja katupäällysteistä voidaan vaikuttaa mm. materiaalivalinnoilla. Pitää selvittää onko muovijäämien kulkeutumista luontoon hulevesien kautta mahdollista ennaltaehkäistä myös muilla keinoin tai onko hulevesiä mahdollista puhdistaa mikromuovista.

Kaupunginhallitus viittaa kaupunkiympäristölautakunnan lausuntoon ja toteaa, että kaupunginhallituksen 21.5.2018 § 361 hyväksymän hulevesiohjelman keskeisenä tavoitteena on hulevesistä aiheutuvien haittojen ehkäiseminen ja poistaminen. Tämä tapahtuu edistämällä luonnonmukaisten hulevesijärjestelmien suunnittelua ja käyttöönottoa sekä hyödyntämällä kaupunkivihreää hulevesien käsittelyssä ja johtamisessa. Luonnonmukaiset hulevesien käsittelyjärjestelmät puhdistavat hule-

vesiä ja parantavat huleveden laatua ennen huleveden vesistöön johtamista.

Hulevesiohjelma sisältää prioriteettijärjestyksen, jonka mukaan hulevedet tulee ensisijaisesti käsitellä ja hyödyntää syntypaikallaan. Jos maaperän laatu ja muut olosuhteet sallivat, hulevedet imeytetään tonteilla tai yleisillä alueilla. Mikäli hulevesiä ei voida imeyttää niin mahdollisuuksien mukaan huleveden virtaamaa hidastetaan tai viivytetään tontilla tai yleisellä alueella ennen sen pois johtamista. Tällöin poisjohdettavien hulevesien määrä vähenee ja samalla hulevesistä aiheutuvat haitat pienenevät. Lisäksi pohjaveden pinta pysyy riittävän korkeana

Kaavoituksen työkaluksi on kehitetty niin kutsuttu viherkerroin. Viherkerroin saadaan sitä varten laaditusta laskentakaavasta, jossa määritetään, paljonko tontin pinta-alasta tulee olla viherpintaa, kuten kasvillisuutta, puita ja muita istutuksia, tai sopivia rakenteita, kuten viherkattoa. Tontin viherpinnan avulla hyödynnetään tontilla syntyviä hulevesiä mahdollisimman paljon, jotta tarve hulevesien poisjohtamiselle olisi mahdollisimman vähäinen. Tällä hetkellä viherkerroin on ollut mukana osassa asemakaavoista. Tavoitteena on saada se yleisesti käyttöön.

Kaupunkiympäristön toimialan liikenne- ja katusuunnittelu -palvelun vastuulla on hulevesiohjelman toimenpiteet, joiden avulla kehitetään katu ympäristön hulevesien hallintakeinoja ja rakenteita. Tutkitaan erilaisia imeytysrakenteita ja katuvihreän hyödyntämistä hulevesien hallinnassa. Katuvihreän, esimerkiksi vettä suodattavien viherpainanteiden suunnittelemista katu ympäristöön rajoittaa katutilan mitoitus. Katutilan mitoituksen suurentaminen liittyy suurempaan kokonaisuuteen eli tonttien ja yleisten alueiden rakentamisen periaatteisiin ja tavoitteisiin.

Lumilogistiikkaselvityksissä on todettu tarve katutilan leventämiseksi, jos kadun varsia käytetään lumen varastointiin. Tarve tilapäiselle lumen varastoinnille kadun varsilla on suuri, koska lumen kuljettaminen vastaanotto paikoille ei ole taloudellisesti eikä kuljetuksista syntyvien päästöjen vuoksi toivottavaa. Lumen käsittely ja varastointi voidaan yhdistää katu ympäristön hulevesien hallintaan. Erilaisten kokeilujen ja pilottihankkeiden avulla pyritään löytämään nykyiseen katutilaan soveltuvia ratkaisuja. Lumen paikallinen käsittely vähentää tarvetta lumenkaatoon mereen ja samalla lumen sisältämien haitta-aineiden, kuten mikromuovin, leviäminen ympäristöön vähenee.

Pääkaupunkiseudun yhteistyö

Helsingissä, Espoossa ja Vantaalla on omat hulevesiohjelmansa, joiden seurantaan on perustettu hulevesiryhmät. Kaupunkien hulevesiryhmät kokoontuvat säännöllisesti edistään yhteisiä hulevesihankkeita ja hulevesien hallinnan kehittämistä. Mikromuoviasia on esillä seura-

vassa pääkaupunkiseudun hulevesiryhmien kokouksessa keväällä 2019.

Helsinki tekee yhteistyötä yliopistojen ja tutkimuslaitosten kanssa. Mikromuovin lähteet ja mikromuovin esiintyvyys hulevesissä tulee kartoittaa. Kun mikromuovin lähteet ovat riittävästi selvillä, tulee selvittää mahdollisuudet vähentää mikromuovikuormitusta esimerkiksi materiaalivalinnoilla.

Parhaillaan on meneillään Smart & Clean -säätön rahoittama hanke uusista hulevesien hallinnan ratkaisuista, johon Helsinki, Espoo, Vantaa ja Lahti osallistuvat. Hankkeessa Espoo tutkii biohiilisuodatusta hulevesien hallinnassa ja Helsinki niin kutsutun suodatusarkun käyttöä katuhulevesien puhdistamisessa. HSY osallistui hankkeeseen selvittämällä mahdollisuutta johtaa sekaviemäriverkoston ylivuotoja viivytyssäiliöön. Näin välttyttäisiin mereen johtamiselta.

Hulevesiarkut

Jatkossa Mechelininkadun hulevesiä johdetaan maahan upotettuun hulevesiarkkuun, jossa on hulevesiä puhdistavaa suodatusmateriaalia. Ympäristöpalvelut seuraa arkun suodatusmateriaalin puhdistustehoa. Myös mikromuovien määrää tutkitaan. Tuloksia on käytettävissä keväällä 2019.

Kokeen tarkoituksena on selvittää, voidaanko arkkuja käyttää yleisemmin eri paikoissa kustannustehokkaana hulevesien puhdistamisjärjestelmänä. Arkussa on mahdollista testata myös erilaisia suodatusmateriaaleja, kuten biohiiltä.

Itämerihaaste

Helsingin ja Turun Itämeri-toimenpideohjelmaan 2019–2023 on kirjattu kaksi mikromuovia koskevaa toimenpidettä, joita sekä Helsinki että Turku edistävät.

Ensimmäisenä toimenpiteenä on selvittää mikromuovien lähteitä ja esiintymistä vesistöissä. Tekonurmikenttien ja muiden liikuntapaikkojen aiheuttama mikromuovikuormitus selvitetään. Samalla kehitetään vaihtoehtoisia materiaaleja roskaantumista aiheuttaville rakenteille sekä selvitetään, kehitetään ja kokeillaan esimerkiksi liikenteen aiheuttamien mikromuovipäästöjen vähentämismenetelmiä. Helsingissä toimenpiteistä vastaavat kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan liikuntapaikat ja ulkoilupalvelut sekä kaupunkiympäristön toimialan ympäristöpalvelut.

Lisäksi jatketaan selvityksiä vesistöjen ja sedimenttien mikroroskaantumuksesta yhteistyössä Suomen ympäristökeskuksen, yliopistojen, vesi-

laitosten ja vesiensuojeluyhdistysten kanssa vastuutahona ympäristöpalvelut.

Vesihuollon kehittämissuunnitelma

Helsingin kaupunki laati yhdessä HSY:n kanssa vuonna 2017 Helsingin vesihuollon kehittämissuunnitelman vuosille 2017–2026. Suunnitelma sisältää kantakaupungin sekaviemäröintialueen hulevesien hallinnan kehittämishankkeen, jonka mukaan HSY laatii yhdessä kaupunkiympäristön toimialan kanssa selvityksen keinoista ja mahdollisuuksista vähentää sekaviemäriverkoston johdettavan huleveden määrää. Selvityksen tekeminen käynnistyy lähiaikoina ja mikromuoviasia otetaan tässä yhteydessä esille.

Kun kantakaupungin viemäriverkostoa eriytetään, yhtenä vaihtoehtona tarkastellaan hulevesien käsittelymahdollisuuksia viheralueita hyödyntäen. Tarkastelu voidaan toteuttaa kantakaupungin katujen ja puistojen peruskorjausten suunnittelun ja toteutuksen yhteydessä. HSY on velvoitettu viemäroinnissa hulevesien ja jätevesien eriyttämiseen, koska uudistetussa vesihuoltolaissa hulevesien johtaminen jätevesiviemäriin kiellettiin. Tällä hetkellä kantakaupungin hulevedet johdetaan sekavesiviemäriin jättevedenpuhdistamolle, jossa puhdistusprosessissa voidaan merkittävästi poistaa mikromuoveja. Viemäriverkoston eriyttämisen seurauksena hulevesiä johdetaan enemmän suoraan vesistöihin ja tämä tulee ottaa huomioon suunnitelmissa. Hulevesien hallinta kantakaupungissa ei kuitenkaan ole pelkkää viemäroinnin eriyttämistä, vaan hulevesien hallintaa tulee tarkastella kokonaisuutena huomioon ottaen myös huleveden laatu ja siinä olevat haitta-aineet.

Lopuksi

Hallintosäännön 30 luvun 11 §:n 2 momentin mukaan kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuuston käsiteltäväksi aloitteen, jonka on allekirjoittanut vähintään 15 valtuutettua.

Esittelijä

Kaupunginhallitus

Lisätiedot

Timo Lindén, vs. kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36550
timo.linden(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuutettu Terhi Koulumiehen aloite mikromuovien vähentämisestä hulevesissä

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Kaupunginhallitus 06.05.2019 § 302

HEL 2018-010107 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo valtuutettu Terhi Koulumiehen aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Timo Lindén, vs. kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36550
timo.linden(a)hel.fi

Kaupunkiympäristölautakunta 11.12.2018 § 637

HEL 2018-010107 T 00 00 03

Lausunto

Kaupunkiympäristölautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Helsingin kaupungin hulevesiohjelma

Kaupunginhallituksen 29.5.2018 hyväksymän Helsingin kaupungin hulevesiohjelman keskeiseksi tavoitteeksi on kirjattu, että hulevesistä aiheutuvat haitat on ehkäisty ja poistettu. Tämä tapahtuu edistämällä luonnonmukaisten hulevesijärjestelmien suunnittelua ja käyttöönottoa sekä hyödyntämällä kaupunkivihreää hulevesien käsittelyssä ja johtamisessa. Luonnonmukaiset hulevesien käsittelyjärjestelmät puhdistavat hulevesiä ja parantavat huleveden laatua ennen huleveden vesistöön johtamista.

Hulevesiohjelma sisältää prioriteettijärjestyksen, jonka mukaan hulevedet tulee ensisijaisesti hyödyntää ja käsitellä syntypaikallaan. Prioriteettijärjestyksen mukaan ensin selvitetään mahdollisuudet imeyttää ja viivyttaa hulevesiä niiden syntypaikalla. Jos imeytys ja viivytys ovat mahdollisia, suunnitellaan ja rakennetaan paikallisia hulevesien hallinnan

ratkaisuja. Tällöin poisjohdettavien hulevesien määrä vähenee ja samalla hulevesistä aiheutuvat haitat pienenevät. Lisäksi pohjaveden pinta pysyy riittävän korkeana.

Kaavoituksen työkaluksi on kehitetty niin kutsuttu viherkerroin. Viherkerroin saadaan sitä varten laaditusta laskentakaavasta, jossa määritetään, paljonko tontin pinta-alasta tulee olla viherpintaa, kuten kasvillisuutta, puita ja muita istutuksia, tai sopivia rakenteita, kuten viherkattoa. Tontin viherpinnan avulla hyödynnetään tontilla syntyviä hulevesiä mahdollisimman paljon, jotta tarve hulevesien poisjohtamiselle olisi mahdollisimman vähäinen. Tällä hetkellä viherkerroin on ollut mukana osassa asemakaavoista. Tavoitteena on saada se yleisesti käyttöön.

Kaupunkiympäristön toimialan liikenne- ja katusuunnittelu -palvelun vastuulla on hulevesiohjelman toimenpiteitä. Niiden avulla kehitetään katu ympäristön hulevesien hallintakeinoja ja rakenteita: tutkitaan erilaisia imeytysrakenteita ja katuvihreän hyödyntämistä hulevesien hallinnassa. Katuvihreän, esimerkiksi vettä suodattavien viherpainanteiden suunnittelemista katu ympäristöön rajoittaa tällä hetkellä omalta osaltaan katutilan mitoitus. Katutilan mitoituksen suurentaminen taas liittyy isompaan kokonaisuuteen eli tonttien ja yleisten alueiden rakentamisen periaatteisiin ja tavoitteisiin.

Lumilogistiikkaselvityksissä on todettu tarve katutilan leventämiseksi, jos kadun varsia käytetään lumen varastointiin. Tarve tilapäiselle lumen varastoinnille kadun varsilla on suuri, koska lumen kuljettaminen vastaanotto paikoille ei ole taloudellisesti eikä kuljetuksista syntyvien päästöjen takia toivottavaa. Lumen käsittely ja varastointi voidaan yhdistää katu ympäristön hulevesien hallintaan. Erilaisten kokeilujen ja pilottihankkeiden avulla pyritään löytämään myös nykyiseen katutilaan soveltuvia ratkaisuja. Lumen paikallinen käsittely vähentää tarvetta lumenkaatoon mereen ja samalla lumen sisältämien haitta-aineiden, kuten mikromuovin, leviäminen ympäristöön vähenee.

Hulevesiohjelman yhtenä toimenpiteenä on huleveden laadun seurantaohjelman laatiminen ja seurannan toteuttaminen. Seurantaohjelman tulee olla valmis vuonna 2019, ja sen laatimisesta vastaa kaupunki ympäristön toimialan ympäristöpalvelut. Ohjelman laatimisen yhteydessä selvitetään mahdollisuus mikromuovien seurantaan.

Pääkaupunkiseudun yhteistyö

Helsingissä, Espoossa ja Vantaalla on omat hulevesiohjelmansa, joiden seurantaan on perustettu hulevesiryhmät. Kaupunkien hulevesiryhmät kokoontuvat säännöllisesti edistäen yhteisiä hulevesihankkeita ja hulevesien hallinnan kehittämistä. Mikromuoviasia on esillä seura-

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginvaltuusto>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

22.05.2019

vassa pääkaupunkiseudun hulevesiryhmien kokouksessa keväällä 2019.

Helsinki tekee yhteistyötä yliopistojen ja tutkimuslaitosten kanssa. Mikromuovin lähteet ja mikromuovin esiintyvyys hulevesissä pitää kartoittaa. Kun mikromuovin lähteet ovat riittävästi selvillä, tulee selvittää mahdollisuudet vähentää mikromuovikuormitusta esimerkiksi materiaalivalinnoilla.

Parhaillaan on meneillään Smart & Clean -säätön rahoittama hanke uusista hulevesien hallinnan ratkaisuista, johon Helsinki, Espoo, Vantaa ja Lahti osallistuvat. Hankkeessa Espoo tutkii biohiilisuodatusta hulevesien hallinnassa ja Helsinki niin kutsutun suodatusarkun käyttöä katuhulevesien puhdistamisessa. HSY osallistui hankkeeseen selvittämällä mahdollisuutta johtaa sekaviemäriverkoston ylivuotoja viivytyssäiliöön. Näin välttyttäisiin mereen johtamiselta.

Hulevesiarkut

Jatkossa Mechelininkadun hulevesiä johdetaan maahan upotettuun hulevesiarkkuun, jossa on hulevesiä puhdistavaa suodatusmateriaalia. Ympäristöpalvelut seuraa arkun suodatusmateriaalin puhdistustehoa. Myös mikromuovien määrää tutkitaan. Tuloksia on käytettävissä jo keväällä 2019.

Tämän kokeen tarkoitus on selvittää, voidaanko arkkuja käyttää yleisemminkin eri paikoissa kustannustehokkaana hulevesien puhdistamisjärjestelmänä. Arkussa on mahdollista testata myös erilaisia suodatusmateriaaleja, kuten biohiiltä.

Itämerihaaste

Helsingin ja Turun Itämeri-toimenpideohjelmaan 2019 - 2023 on kirjattu kaksi mikromuovia koskevaa toimenpidettä, joita sekä Helsinki että Turku edistävät.

Ensimmäisenä toimenpiteenä on selvittää mikromuovien lähteitä ja esiintymistä vesistöissä. Tekonurmikenttien ja muiden liikuntapaikkojen aiheuttama mikromuovikuormitus selvitetään. Samalla kehitetään vaihtoehtoisia materiaaleja roskaantumista aiheuttaville rakenteille sekä selvitetään, kehitetään ja kokeillaan esimerkiksi liikenteen aiheuttamien mikromuovipäästöjen vähentämismenetelmiä. Helsingissä toimenpiteistä vastaavat kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan liikuntapaikat ja ulkoilupalvelut sekä kaupunkiympäristön toimialan ympäristöpalvelut.

Lisäksi jatketaan selvityksiä vesistöjen ja sedimenttien mikroroskaantumisesta yhteistyössä Suomen ympäristökeskuksen, yliopistojen, vesi-

---

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginvaltuusto>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

F10680001200062637

Alv.nro

F102012566

laitosten ja vesiensuojeluyhdistysten kanssa vastuutahona ympäristöpalvelut.

Vesihuollon kehittämissuunnitelma

Helsingin kaupunki laati yhdessä HSY:n kanssa vuonna 2017 Helsingin vesihuollon kehittämissuunnitelman vuosille 2017 - 2026. Suunnitelma sisältää kantakaupungin sekaviemäröintialueen hulevesien hallinnan kehittämishankkeen, jonka mukaan HSY laatii yhdessä kaupunkiympäristön toimialan kanssa selvityksen keinoista ja mahdollisuuksista vähentää sekaviemäriverkoston johdettavan huleveden määrää. Selvityksen tekeminen käynnistyy lähiaikoina.

Helsinki nostaa esille selvityksen tekemisessä mikromuoviasian. Kun kantakaupungin viemäriverkosta eriytetään, yhtenä vaihtoehtona tarkastellaan hulevesien käsittelymahdollisuuksia viheralueita hyödyntäen. Tarkastelu voidaan toteuttaa kantakaupungin katujen ja puistojen peruskorjausten suunnittelun ja toteutuksen yhteydessä. HSY on velvoitettu viemäroinnissa hulevesien ja jätevesien eriyttämiseen, koska uudistetussa vesihuoltolaissa hulevesien johtaminen jätevesiviemäriin kiellettiin. Tällä hetkellä kantakaupungin hulevedet johdetaan sekaviesiviemäriin jättevedenpuhdistamolle, jossa puhdistusprosessissa voidaan merkittävästi poistaa mikromuoveja. Viemäriverkoston eriyttämisen seurauksena hulevesiä johdetaan enemmän suoraan vesistöihin ja tämä tulee ottaa huomioon suunnitelmissa. Hulevesien hallinta kantakaupungissa ei kuitenkaan ole pelkkää viemäroinnin eriyttämistä, vaan hulevesien hallintaa tulee tarkastella kokonaisuutena huomioon ottaen myös huleveden laatu ja siinä olevat haitta-aineet.

Esittelijä

vs. kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Silja Hyvärinen

Lisätiedot

Riikka Äärelä, maisema-arkkitehti: 310 21234
riikka.aarela(a)hel.fi
Jari Viinanen, ympäristötarkastaja, puhelin: +358 9 310 31519
jari.viinanen(a)hel.fi
Taru Sihvonen, projektinjohtaja, puhelin: 310 38434
taru.sihvonen(a)hel.fi
Sonja-Maria Ignatius, projektisuunnittelija, puhelin: 310 32043
sonjamaria.ignatius(a)hel.fi

§ 165

Valtuutettu Atte Harjanteen aloite Vanhankaupunginkosken padon purkamisen kannattavuudesta ja suunnittelusta

HEL 2018-010592 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginvaltuusto palautti asian kaupunginhallitukselle uudelleen valmisteltavaksi.

Käsittely

Valtuutettu Juhani Strandén ehdotti hyväksyttäväksi seuraavan toivomusponnen:

Hyväksyessään aloitevastauksen Kaupunginvaltuusto edellyttää selvittävän mahdollisuudet huomioida Vanhankaupunginkosken padon osalta kalojen nousuedellytysten edelleen parantamisen (esim. vesialueen rajaaminen tiheällä verkolla, jotteivat kalat ajaudu voimalaitoksen alueelle) ja Longinojan puron osalta vaelluskalojen vapaan liikkumisen kutuaikoina ja rauhoitetun Vuollejokisimpukan olosuhteiden turvaamisen. (Luonnonsuojelulailla ja EU:n luontodirektiivillä rauhoitettu) sekä oheisten vesistöjen luontoarvot ja toimenpiteet, jotta ko. alueet tulisivat suojelumerkinnän alle ja se huomioitaisiin viimeistään nyt myös rakentamishankkeissa niin, ettei niitä toteuteta ko. alueilla, jos on vaarana, että ekosysteemi oheisilla alueilla vaarantuisi tai heikentyisi.

Valtuutettu Atte Harjanne ehdotti valtuutettu Leo Straniuksen kannattamana, että kaupunginvaltuusto palauttaa asian kaupunginhallitukselle uudelleen valmisteltavaksi siten, että kaupunki selvittää Vanhankaupunginkosken padon osittaisen tai kokonaisen purkamisen vaikutukset koko joen alueen luontoon laajasti, ja aloittaa padon purkamisen valmistelun mikäli se on selvityksen pohjalta perusteltua.

7 äänestys

Asian käsittely jatko JAA, palautus EI.

JAA-ehdotus: Asian käsittelyä jatketaan

EI-ehdotus: Kaupunginvaltuusto päättää palauttaa asian valmisteluun siten, että kaupunki selvittää Vanhankaupunginkosken padon osittaisen tai kokonaisen purkamisen vaikutukset koko joen alueen luontoon laa-

jasti, ja aloittaa padon purkamisen valmistelun mikäli se on selvityksen pohjalta perusteltua.

Jaa-äännet: 35

Zahra Abdulla, Maija Anttila, Pentti Arajärvi, Paavo Arhinmäki, Sirpa Asko-Seljavaara, Matti Enroth, Laura Finne-Elonen, Eveliina Heinäluoma, Nuutti Hyttinen, Ville Jalovaara, Otso Kivekäs, Tapio Klemetti, Laura Kolbe, Kauko Koskinen, Johanna Krabbe, Johanna Laisaari, Matti Niiranen, Alekski Niskanen, Dani Niskanen, Sara Paavolainen, Jenni Pajunen, Dennis Pasterstein, Sirpa Puhakka, Mika Raatikainen, Marcus Rantala, Nasima Razmyar, Wille Rydman, Mirita Saxberg, Daniel Sazonov, Tomi Sevander, Anni Sinnemäki, Ulla-Marja Urho, Jani Valpio, Juhana Vartiainen, Sanna Vesikansa

Ei-äännet: 40

Toni Ahva, Alviina Alametsä, Ted Apter, Silja Borgarsdottir Sandelin, Jussi Chydenius, Fatim Diarra, Joonas Haavisto, Sandra Hagman, Atte Harjanne, Joel Harkimo, Martina Harms-Aalto, Eero Heinäluoma, Atte Kaleva, Mikko Kiesiläinen, Joonas Kolehmainen, Vesa Korkkula, Anu Korppi, Terhi Koulumies, Petra Malin, Otto Meri, Sami Muttilainen, Laura Nordström, Matti Parpala, Terhi Peltokorpi, Petrus Pennanen, Tuomas Rantanen, Risto Rautava, Nelli Ruotsalainen, Suldaan Said Ahmed, Satu Silvo, Sameli Sivonen, Leo Stranius, Riikka Suominen, Johanna Sydänmaa, Reetta Vanhanen, Laura Varjokari, Mauri Venemies, Sinikka Vepsä, Maarit Vierunen, Ozan Yanar

Tyhjä: 9

Mika Ebeling, Mari Holopainen, Abdirahim Husu Hussein, Kati Juva, Jukka Järvinen, Dan Koivulaakso, Heimo Laaksonen, Björn Månsson, Juhani Strandén

Poissa: 1

Pia Kopra

Kaupunginvaltuusto palautti asian kaupunginhallitukselle uudelleen valmisteltavaksi.

Valtuutettu Juhani Strandénin ehdottama toivomusponsori raukesi kaupunginvaltuuston palautettua asian uudelleen valmisteltavaksi.

Esittelijä

Kaupunginhallitus

Lisätiedot

Kristiina Matikainen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36035
kristiina.matikainen(a)hel.fi

Liitteet

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginvaltuusto>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

1 Valtuutettu Atte Harjanteen aloite

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Kaupunginvaltuusto katsoo valtuutettu Atte Harjanteen aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijän perustelut

Kaupunginvaltuutettu Atte Harjanne ja 15 muuta valtuutettua esittävät aloitteessaan, että kaupunki tekee Vanhankaupunginkosken padon osittaista tai kokonaista purkamista koskevan yhteiskunnallisen kannattavuuden arvioinnin ja valmistelee suunnitelman padon purkamisesta, mikäli se on arvioinnin pohjalta perusteltua.

Kaupunginhallitus viittaa saatuun lausuntoon ja toteaa, että kaupunginvaltuusto katsoi 25.11.2015 loppuun käsitellyksi länsihaaran padon purkamisesta vuonna 2014 tehdyn aloitteen. Vastauksessaan valtuustolle kaupunginhallitus totesi, että padon suojelemisen edellytyksistä on käynnistetty selvitys, ja selvityksen tulokset jatkotoimenpiteineen tuodaan kaupunginhallitukselle tiedoksi.

Kaupunginhallitus merkitsi 9.1.2017 § 27 tiedoksi Vanhankaupunginkosken padon purkamisen oikeudellisia edellytyksiä ja vaihtoehtoisia toimenpiteitä koskevat selvitykset sekä Uudenmaan Ely-keskuksen lausunnon. Samalla kaupunginhallitus totesi, että saatuihin lausuntoihin ja selvityksiin pohjautuen tulee valmistella esitys, jossa kalojen nousuedellytyksiä itähaarassa parannetaan vaihtoehdon "Nyky+" mukaisesti.

Nyky+ vaihtoehdossa pato ja kosken itähaara säilytetään ja kunnostetaan. Lisäksi pidennetään kalatietä pituusprofiilin loiventamiseksi, muokataan pohjarakenteita ja rakennetaan pohjapato eli koskenniska kosken yläosaan sekä rajoitetaan voimalaitoksen käyttöä lohikalojen ja ankeriaan vaellusaikoina.

Vuonna 2017 kaupunginjohtaja asetti työryhmän selvittämään itähaaran kunnostuksen toteutusvaihtoehtoja. Kansliapäällikkö merkitsi 18.12.2018 tiedoksi työryhmän toimenpide-ehdotukset ja laaditun hankesuunnitelman. Samalla kansliapäällikkö päätti todeta, että kaupunkiympäristön toimiala jatkaa hankkeen edistämistä osana normaalia toimintaa yhteistyössä asianomaisten muiden kaupungin ja ulkopuolisten toimijoiden kanssa.

Kaupunkiympäristön toimiala teetti vuodenvaihteessa 2018–2019 aikaisempien vaikutusten arviointien täydentämiseksi padon purkamisen yhteiskunnallisen kannattavuuden arvioinnin. Vaikutusarviointia täydennettiin tarkastelulla matkailuun, virkistyskäyttöön, luontoon, kalakantaan ja kulttuuriympäristöön kohdistuvista vaikutuksista. Lisäksi laadittiin laadullinen kannattavuusarvio.

Yhteiskunnallisen kannattavuuden arvion mukaan padon purkamiseen ja kosken ennallistamiseen liittyvien arviointien ja suunnitelmien teettämiskustannukset ovat suuret. Pienemmillä kustannuksilla pystyttäisiin toteuttamaan kohtuullisen hyvä kompromissiratkaisu eli kosken itähaaran kunnostaminen vuonna 2018 valmistuneen suunnitelman mukaisesti. Selvityksen mukaan padon purkamisen myönteiset yhteiskunnalliset vaikutukset ovat pienemmät kuin padon säilyttämisen. Padon purkamisen ei ole yhteiskunnallisesti kannattavaa. Purkamisen edistäminen edellyttäisi myös laajaa ja kallista jatkosuunnittelua.

Selvityksessä suositellaan, että padon purkamiseen ei ryhdytä, vaan Vanhankaupunginkosken alueen kehittämisessä edetään vuonna 2018 valmistuneen Vanhankaupunginkosken itähaaran kunnostamisen hankesuunnitelman mukaan.

Vanhankaupunginkosken länsihaarassa sijaitsevan vesivoimalan käyttöaikoja ohjaa vedenpinnan korkeus. Museolaitoksen käyttö ajoittuu pääasiassa kevään sulamisvesien ja syksyn sateiden aikaan. Itähaaran kunnostussuunnitelmassa suositellaan käyttöaikojen rajaamista huhtikesäkuuhun. Jos voimalan käyttöaikoja vähennetään tai vettä ei enää juokseteta länsihaaran kautta, voi Helen Oy:n olla tarkoituksenmukaista lopettaa voimalan käyttö kokonaan. Helen Oy arvioi voimalan toiminnan jatkamisen edellytyksiä itähaaran kunnostustyön myötä.

Kaupunginhallitus toteaa, että padon purkamista on tähän mennessä tehdyissä selvityksissä käsitelty monipuolisesti niin tekniseltä, taloudelliselta kuin oikeudelliseltakin kannalta sekä täydennetty tarkasteluja yhteiskunnallisilla ja erilaisilla ympäristöllisillä tarkasteluilla. Lisäksi on arvioitu toimenpiteiden vaikutuksia ja seurauksia. Oikeudellinen tarkastelu vuodelta 2016 on edelleen ajantasainen, joten kaupunkiympäristölautakunnan lausunnossa esitettyjä uusia selvityksiä oikeudellisista edellytyksistä ja vesiluvasta ei ole tarpeen tehdä.

Kaupunginhallitus katsoo edellä sanotun perusteella, että padon purkamisen kokonaan tai osittain ei edelleenkään ole realistinen vaihtoehto eikä uusien lisäselvitysten tekeminen siten ole tarpeen.

Hallintosäännön 30 luvun 11 §:n 2 momentin mukaan kaupunginhallitus esittää valtuuston käsiteltäväksi aloitteen, jonka on allekirjoittanut vähintään 15 valtuutettua.

22.05.2019

Esittelijä

Kaupunginhallitus

Lisätiedot

Kristiina Matikainen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36035
kristiina.matikainen(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuutettu Atte Harjanteen aloite

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Kaupunginhallitus 06.05.2019 § 318

HEL 2018-010592 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo valtuutettu Atte Harjanteen aloitteen loppuun käsitellyksi.

29.04.2019 Pöydälle

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Kristiina Matikainen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36035
kristiina.matikainen(a)hel.fi

Kaupunkiympäristölautakunta 12.03.2019 § 126

HEL 2018-010592 T 00 00 03

Lausunto

Kaupunkiympäristölautakunta päätti merkitä tiedoksi Vanhankaupunginkosken padon purkamisen yhteiskunnallinen arviointi -raportin ja antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Taustaa

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginvaltuusto>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

Kaupunginvaltuusto katsoi 25.11.2015 loppuun käsitellyksi länsihaaran padon purkamisesta vuonna 2014 tehdyn aloitteen. Vastauksessaan valtuustolle kaupunginhallitus totesi, että padon suojelemisen edellytyksistä on käynnistetty selvitys, ja selvityksen tulokset jatkotoimenpiteineen tuodaan kaupunginhallitukselle tiedoksi. Sitä ennen asiaa käsiteltiin 14.9.2015 kaupunginhallituksessa, joka päätti palauttaa asian uudelleen valmisteltavaksi siten, että käynnistetään tarvittavat selvitykset, jotta kaupunginhallitukselle ja -valtuustolle voidaan myöhemmin tuoda esitys padon purkamisesta tai säilyttämisestä.

Kaupunginhallitus merkitsi 9.1.2017 tiedoksi Vanhankaupunginkosken padon purkamisen oikeudellisia edellytyksiä ja vaihtoehtoisia toimenpiteitä koskevat selvitykset sekä Uudenmaan ELY -keskuksen lausunnon. Samalla kaupunginhallitus totesi, että saatuihin lausuntoihin ja selvityksiin pohjautuen tulee valmistella esitys, jossa pato säilytetään ja kalojen nousuedellytyksiä parannetaan kunnostamalla kosken itähaaraa.

Vuonna 2017 kaupunginjohtaja asetti työryhmän selvittämään itähaaran kunnostuksen toteutusvaihtoehtoja. Poikkihallintokunnallinen työryhmä selvitti vaihtoehtoja ja valmisteli itähaaran kunnostuksesta hankesuunnitelman kustannusarvioineen. Kansliapäällikkö merkitsi tiedoksi 18.12.2018 työryhmän toimenpide-ehdotukset ja laaditun hankesuunnitelman. Samalla kansliapäällikkö päätti todeta, että kaupunkiympäristön toimiala jatkaa hankkeen edistämistä osana normaalia toimintaa yhteistyössä asianomaisten muiden kaupungin ja ulkopuolisten toimijoiden kanssa.

Aikaisemmin tehtyjen arviointien riittävydestä

Kysymykseen Vanhankaupunginkosken padon purkamisesta liittyy luonto- ja kulttuuriarvojen edistämisen tai turvaamisen osalta keskenään osittain ristiriitaisia tavoitteita. Aikaisemmissa vaiheissa on padon purkamista käsitelty monipuolisesti ja arvioitu toimenpiteiden vaikutuksia ja seurauksia. Vaikutusten tarkka arviointi edellyttäisi monella osalla mittavia selvityksiä sekä purkamis- ja ennallistamistoimenpiteiden suunnittelua pidemmälle. Saatujen selvitysten ja lausuntojen perusteella on muodostunut kuva siitä, että padon purkaminen kokonaan tai edes osittain ei olisi realistinen vaihtoehto olemassa olevassa oikeustilassa. Uudenmaan ELY-keskus on myös lausunnossaan vuonna 2016 todennut, että käytettävissä olleen tiedon perusteella sellaisen asemakaavamuutoksen laatiminen, jossa kivipadolle ei osoiteta suoje-lumerkintää, olisi kulttuuriympäristöä koskevien valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden erityistavoitteiden sekä maankäyttö- ja rakennuslain sisältövaatimusten vastainen.

Eri vaihtoehtojen vaikutusten arviointia tehtäessä on lähdetty siitä, että suunnittelu- ja selvitysresursseja ei kohdenneta epätarkoituksenmukaisen paljon sellaisiin vaihtoehtoihin, jotka on painavista syistä arvioitu toteuttamiskelvottomiksi. Juridiset ja kulttuuriympäristön suojeluun liittyvät tekijät tulkittiin aikaisemmissa vaiheissa niin merkittäviksi, että aloitteessa mainittujen asioiden laajaa selvittämistä ei pidetty tarkoituksenmukaisena.

Yhteiskunnallisen kannattavuuden arviointi

Kaupunkiympäristön toimiala teetti vuodenvaihteessa 2018–2019 FCG Suunnittelu ja tekniikka Oy:llä aikaisempien vaikutusten arviointien täydentämiseksi padon purkamisen yhteiskunnallisen kannattavuuden arvioinnin. Työssä koottiin yhteen olennainen arviointitieto padon purkamisen vaikutuksista ja tuotettiin monialainen asiantuntija-arvio. Vaikutusarviointia täydennettiin tarkastelulla matkailuun, virkistyskäyttöön, luontoon, kalakantaan ja kulttuuriympäristöön kohdistuvista vaikutuksista. Lisäksi laadittiin laadullinen kannattavuusarvio.

Aineistona käytettiin hanketta koskevia aiempia selvityksiä, aihealueen tutkimuksia ja tilastoja, viranomaisten ja muiden sidosryhmien lausuntoja, muistioita, kannanottoja ja sidosryhmätilaisuuksien muistioita. Työn yhteydessä toteutettiin joulutammikuun aikana 11 asiantuntija-haastattelua, joihin osallistui yhteensä 18 henkilöä Helsingin kaupungin eri toimialoilta, Helsingin Energiasta, Helsingin kaupungin museosta, Museovirastosta, Uudenmaan ELY-keskuksesta, Luonnonvarakeskuksesta, Tekniikan museosta ja Arabianranta-Toukola-Vanhakaupunki kulttuuri- ja kaupunginosayhdistyksestä.

Olemassa olevan aineiston ja selvityksessä tehtyjen haastattelujen perusteella selvityksessä päädyttiin pitämään selvänä, että padon purkaminen jakaa eri sidosryhmien näkemykset kahtia eikä täydellisen konsensuksen löytyminen ole todennäköistä. Vaikka usean vuoden aikana on toteutettu monia tutkimuksia, ei olemassa olevan tiedon pohjalta pystytä luotettavasti arvioimaan padon purkamisen todellisia vaikutuksia erityisesti luontoon. Tarkemmat suunnitelmat pohjapatorakenteista ja teknisistä ratkaisuista puuttuvat.

Kokonaisvaltaisen taloudellisen, sosiaalisen ja ekologisen kestävyysvarmistaminen on kasvavan Helsingin tärkeimpiä tavoitteita. Vanhakaupunginkosken alue patoineen, kalastus- ja muine virkistysmahdollisuuksineen, teollisuuden ja asutuksen historiasta kertovana miljööna, tukee nykyisellään jo hyvin tätä tavoitetta. Tehdyn arvion perusteella vaikutti selvältä, että alueen kehittämiseen olisi kuitenkin jatkossa syytä panostaa huomattavasti tähänastista enemmän.

Matkailuun liittyviä kysymyksiä ei pidetty merkittävänä tekijänä padon purkamisesta päätettäessä. Haastatteluissa vahvistui se näkemys, että vastakkaisistakin näkökulmista tarkasteltuna Vanhankaupunginkoski on kiistämättä huippukohde juuri luonnon ja kulttuurihistorian kohtaamispaikkana. Siellä olisi mahdollista yhdistää sekä historiallisen ympäristön vaaliminen, että luonnon ja kalojen hyvinvoinnin näkökohdat huomioon ottava vaihtoehto. Arvion johtopäätöksissä pidettiin padon purkamiseen ja kosken ennallistamiseen liittyvien arviointien ja suunnitelmien teettämiskustannuksia suurina. Sen sijaan pienemmillä kustannuksilla pystyttäisiin toteuttamaan kohtuullisen hyvä kompromissiratkaisu eli kosken itähaaran kunnostaminen vuonna 2018 valmistuneen suunnitelman mukaisesti.

Selvityksestä käy ilmi, että purkamisen myönteiset yhteiskunnalliset vaikutukset ovat pienemmät kuin sen säilyttämisen. Näin ollen voidaan todeta, että padon purkaminen ei olisi yhteiskunnallisesti kannattavaa. Purkamisen edistäminen edellyttäisi myös laajaa jatkosuunnittelua. Selvityksen aikana tunnistettiin lisäksi uusia selvitystarpeita. Mahdollisiin suunnitelmiin ja selvityksiin käytettävä aika vaikuttaa prosessin pituuteen ja vaikuttaisi suoraan myös hankkeen kokonaiskustannuksiin.

Selvityksen lopputulemana suositellaan, että padon purkamiseen ei ryhdytä, vaan että Vanhankaupunginkosken alueen kehittämisessä edetään vuonna 2018 valmistuneen Vanhankaupunginkosken itähaaran kunnostamisen hankesuunnitelman mukaan kohti toteutussuunnittelua ottaen huomioon jatkosuunnitteluvaiheeseen kuuluvat selvitystarpeet ja vaikutusten arvioinnit. Itähaaran padon purkamisen edellyttämien kaavaprosessien, lupaprosessien, selvitysten ja suunnittelun käynnistäminen ei ole hankkeesta aikaisemmin saatujen lausuntojen, aiemmin tehtyjen selvitysten ja nyt täydentyneen arvioinnin sekä kaupunginhallituksen päätösten valossa perusteltua.

Lautakunta katsoo, että on edelleen tarpeen tehdä jatkoselvityksiä sen suhteen mitä myönteisiä ja kielteisiä luontovaikutuksia padon osittaisesta avaamisesta voisi kokonaisuuden kannalta seurata. Lisäksi on päivitettävä padon vesilupaan ja muihin juridisiin ennakkoehdotoihin liittyvät tekijät. Näiden lisäselvitysten tekemisellä ei silti ole vaikutusta jo tehtyihin päätöksiin kalojen muiden kulkureittien kunnostamisesta.

Lisäksi lautakunta katsoo, että jo tehtyjen kunnostussuunnitelmien toteuttamisen rinnalla tulee tutkia voiko voimalan käyttöaikojen sääntelyllä vaikuttaa luontaisten kalakantojen selviytymiseen myönteisellä tavalla.

Käsittely

12.03.2019 Esittelijän ehdotuksesta poiketen

Vastaehdotus:

Tuomas Rantanen: "Lautakunta katsoo, että jo tehtyjen kunnostussuunnitelmien toteuttamisen rinnalla tulee tutkia voiko voimalan käyttöaikojen sääntelyllä vaikuttaa luontaisten kalakantojen selviytymiseen myönteisellä tavalla."

Kannattaja: Silvia Modig

Kaupunkiympäristölautakunta päätti yksimielisesti hyväksyä Tuomas Rantasen vastaehdotuksen.

Vastaehdotus:

Tuomas Rantanen: "Lautakunta katsoo, että on edelleen tarpeen tehdä jatkoselvityksiä sen suhteen mitä myönteisiä ja kielteisiä luontovaiikutuksia padon osittaisesta avaamisesta voisi kokonaisuuden kannalta seurata. Lisäksi on päivitettävä padon vesilupa ja muihin juridisiin ennakkoehtoihin liittyvät tekijät. Näiden lisäselvitysten tekemisellä ei silti ole vaikutusta jo tehtyihin päätöksiin kalojen muiden kulkureittien kunnostamisesta."

Kannattaja: Silvia Modig

1 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

Ei-ehdotus: "Lautakunta katsoo, että on edelleen tarpeen tehdä jatkoselvityksiä sen suhteen mitä myönteisiä ja kielteisiä luontovaiikutuksia padon osittaisesta avaamisesta voisi kokonaisuuden kannalta seurata. Lisäksi on päivitettävä padon vesilupa ja muihin juridisiin ennakkoehtoihin liittyvät tekijät. Näiden lisäselvitysten tekemisellä ei silti ole vaikutusta jo tehtyihin päätöksiin kalojen muiden kulkureittien kunnostamisesta."

Jaa-äännet: 5

Sirpa Asko-Seljavaara, Antti Koskela, Jape Lovén, Laura Rissanen, Maarit Vierunen

Ei-äännet: 8

Nuutti Hyttinen, Atte Kaleva, Silvia Modig, Amanda Pasanen, Tuomas Rantanen, Ada Rosa Johanna Saarinen, Osmo Soininvaara, Mika Väli-pirtti

Kaupunkiympäristölautakunta hyväksyi Tuomas Rantasen vastaehdotuksen äänin 8-5.

05.03.2019 Pöydälle

22.05.2019

26.02.2019 Pöydälle

05.02.2019 Pöydälle

Esittelijä

kaupunkiympäristön vs. toimialajohtaja
Silja Hyvärinen

Lisätiedot

Heikki Takainen, insinööri, puhelin: 310 38448
heikki.takainen(a)hel.fi
Jouni Heinänen, tiimipäällikkö, puhelin: 310 37257
jouni.heinanan(a)hel.fi
Jouni Kilpinen, diplomi-insinööri, puhelin: 310 37251
jouni.kilpinen(a)hel.fi

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginvaltuusto>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

§ 166

Valtuutettu Mai Kivelän aloite terveyttä edistävän luonnon monimuotoisuuden lisäämisestä kaupunkiympäristössä

HEL 2018-011137 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginvaltuusto katsoi valtuutettu Mai Kivelän aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijä

Kaupunginhallitus

Lisätiedot

Timo Lindén, vs. kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36550
timo.linden(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Valtuutettu Mai Kivelän aloite terveyttä edistävän luonnon monimuotoisuuden lisääminen kaupunkiympäristössä

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Valtuutettu Mai Kivelä ja 14 muuta valtuutettua esittävät aloitteissaan, että kaupunki tekee selvityksen ja sen pohjalta toimenpideohjelman terveyttä edistävän luontokosketuksen ja monimuotoisen luonnon lisäämiseksi kaupungin palveluissa ja kaupunkilaisten arjessa.

Kaupunginhallitus viittaa kaupunkiympäristölautakunnan lausuntoon ja toteaa, että Helsingillä on oma luonnon monimuotoisuuden turvaamisen toimintaohjelma (LUMO-ohjelma), jota päivitetään parhaillaan yhteistyössä asukkaiden kanssa. LUMO-ohjelma on tärkeimpiä työkaluja luonnon monimuotoisuuden turvaamiseksi Helsingissä. Sen tavoitteena on edistää laaja-alaisesti luonnon monimuotoisuuden säilymistä kaupungissa. Toimenpiteet on tarkoitettu huomioitaviksi muun muassa maankäytön suunnittelussa, viheralueiden suunnittelussa ja hoidossa, tiedotuksessa ja viestinnässä, asukas-yhteistyössä ja ympäristökasvatuksessa. Aloitteessa esitetty ehdotus selvityksen ja toimenpideohjelman terveyttä edistävän luontokosketuksen ja monimuotoisen luonnon

lisäämiseksi on luontevaa esittää osaksi LUMO -ohjelmaa yhtenä sen mahdollisista toimenpiteistä seuraavalla ohjelmakaudella.

Helsinki–vihreä merellinen kaupunki

Helsingin kaupunkistrategiassa 2017–2021 todetaan, että Helsinki vaalii arvokasta luontoaan ja toimii kaupunkiluonnon monimuotoisuuden lisäämiseksi. Viher- ja sinialueiden ekologinen laatu, saavutettavuus ja terveysvaikutukset turvataan. Asukkaiden kosketusta monimuotoiseen luontoon pyritään turvaamaan muun muassa edistämällä viheralueverkoston saavutettavuutta ja parantamalla viheralueiden ekologista laatua erilaisin keinoin, kaupunkiviljelyä edistämällä ja tarjoamalla kaupunkilaisille erilaisia luontopalveluja.

Kaupunkilaisten mahdollisuudet kosketuksesta luontoon ovat Helsingissä pääosin hyvät. Viheralueet peittävät noin 40–45 % kaupungin maapinta-alasta. Helsingille tunnusomainen piirre on viheralueiden luonnonläheisyys: luonnonmukaisten viheralueiden, erityisesti metsien ja luonnonrantojen, osuus kaikista viheralueista on suuri. Kaupungissa on yli 200 kilometriä rantaviivaa ja laaja saaristo käsittäen yli 300 saarta ja luotoa. Monissa puistoissa on hyödynnetty alkuperäisen luonnon elementtejä osana rakennettua ympäristöä muun muassa säilyttämällä jaloja lehtipuita, niittylaikkuja, lampia, kosteikkoja, kallioita ja tiheitä pensaikkoja. Valtaosa viheralueista on julkisessa käytössä ja kaupungin omistuksessa.

LUMO-ohjelma

Luonnon monimuotoisuutta on edistetty monin eri keinoin edellisen ohjelmakauden aikana vuosina 2008–2017. Ohjelmassa esitetyistä toimenpiteistä suurin osa, noin 80 % on toteutunut. Luonnon monimuotoisuuden turvaaminen ja suunnitelmallinen lisääminen, erityisesti metsäisillä alueilla ja arvokkailla luontokohteilla, on keskeinen luonnonhoidon tavoite ja kirjattu myös luonnonhoidon linjauksiin.

Viher- ja virkistysverkoston saavutettavuus

Helsingin yleiskaavan 2016 laadinnan yhteydessä tehtiin laaja katsaus kaupungin viher- ja virkistysalueiden tilaan (VISTRA I) ja muodostettiin tämän pohjalta Helsingin viher- ja virkistysverkoston kehittämissuunnitelma (VISTRA II). Molemmissa töissä korostetaan tarvetta säilyttää verkostomainen viherrakenne ja ominaispiirteet osana kestävää ja tiivistyvää kaupunkia. Myös kaupunkien viheralueiden terveyttä edistävät vaikutukset, erityisesti luontoliikunnan hyödyt hyvinvoinnille, nousevat esille.

Yhtenä tärkeänä VISTRA:n kehittämistoimenpiteenä nostettiin esille tarve kehittää työkalu viheralueiden saavutettavuuden mittaamiseen. Hyvä saavutettavuus ja monimuotoisten viheralueiden tarjonta asukkaiden lähiympäristössä on edellytys luonnon hyvinvointi- ja terveysvaikutuksille. Mitä lähempänä luonto ja lähivirkistysalue ovat, sitä todennäköisemmin alueita käytetään. Suurimpia esteitä ovat liian pitkä etäisyys, ulkoilureittien ja muiden ulkoilua tukevien palvelurakenteiden puute sekä tiedon puute itselle sopivista kohteista. Viheralueiden saavutettavuusmittarin kehittämistyö käynnistyi syksyllä 2018, ja työn ensimmäinen vaihe valmistuu keväällä 2019. Viheralueiden saavutettavuutta mittaamalla voidaan tunnistaa ja edelleen turvata riittävä viheralueverkosto ja alueiden saavutettavuus maankäytön suunnittelussa.

Hiljattain päättyneessä, EU-rahoitteisessa NATTOURS -hankkeessa tuotettiin Helsingin luontoalueiden saavutettavuustietoa. Selvitysten mukaan Helsingissä lähes kaikilla asukkailla, asuinpaikasta riippumatta, on lähivirkistysalue alle 300 metrin päässä kotoa. Kaupunkilaisista noin 40 % lähimetsä sijaitsee alle 300 metrin päässä kotoa. Reilu 40 % varhaiskasvatuksen toimipaikoista sijaitsee alle 300 metrin päässä metsästä. Sopivana etäisyytenä lähipuistoon tai -virkistysalueelle on pidetty useissa kaupungeissa 150–500 metriä tai 5–10 minuutin kävelymatkaa kaupungin ja viheralueen koosta ja muista tekijöistä riippuen.

Metsä- ja puustoinen verkosto kaupunkisuunnittelussa

Kaupunkiluonto säilyy monimuotoisena, kun erilliset luontoalueet ovat riittävän kytkeytyneitä toisiinsa. Maankäytön suunnittelussa pyritään turvaamaan sini- ja viherverkostojen rakenne, kytkeytyneisyys ja ekologinen laatu. Kaupunkiympäristön toimialan ohje metsä- ja puustoisien verkoston huomioon ottamiseksi suunnittelussa valmistuu alkuvuodesta 2019. Päämääränä on turvata verkoston monimuotoisuudeltaan merkittävät osat ja kehittää niiden välisiä yhteyksiä erilaisin keinoin. Asiantuntevalla suunnittelulla yhteydet voivat toimia sekä terveyttä edistävinä, monimuotoisina virkistysyhteyksinä että ekologisina yhteyksinä.

Kaupunkiviljely

Kosketus kaupunkiluontoon ja ihmisten kannalta hyödyllisiin mikrobeihin tapahtuu konkreettisesti omatoimisen viljelyn kautta. Helsinki edistää kaupunkiviljelyä. Urbanissa ympäristössä, kuten kerrostalojen katoilla, sisäpihoilla ja väliaikaisilla joutomailla, voidaan kokea luontoyhteyttä esimerkiksi viljelemällä ja kasvattamalla syötäviä kasveja. Kaupunkiviljely on mahdollista tonttien lisäksi muun muassa viljelypalsta-alueilla, siirtolapuutarhapalstoilla ja kaupungin vuokraamalla muilla, kaupunkiviljelyyn sopivilla alueilla. Vuonna 2014 laadittiin kaupungin ja

Dodo ry:n yhteistyönä opas kaupunkiviljelystä nimeltään ”Viljellään kaupungissa”.

Luontopalvelut kaupungissa

Kaupunki pyrkii tarjoamaan asukkaille tietoa ja palveluita luonnossa liikkumiseen muun muassa rakentamalla ja ylläpitämällä reittejä ja luontopolkuja sekä tiedottamalla ja järjestämällä ilmaisia luontoretkiä ja puistokävelyitä. Retkiä on järjestetty 1980-luvun puolivälistä lähtien, ja niihin osallistuu tuhansia ihmisiä vuosittain. Arvokkaista luontokohteista on tehty mobiilipohjainen opas, jossa esitellään kymmenen merkittävintä luontokohdetta Helsingissä. Luontopalvelutarjontaa kehitetään yhteistyössä asukkaiden, järjestöjen ja yhdistysten kanssa. Kaupunki myös kouluttaa opettajia ja ammattikasvattajia ymmärtämään luonnon terveyshyödyt sekä laatii aiheeseen liittyvää, Helsinki-painotteista oppimateriaalia.

Lopuksi

Hallintosäännön 30 luvun 11 §:n 2 momentin mukaan kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuuston käsiteltäväksi aloitteen, jonka on allekirjoittanut vähintään 15 valtuutettua.

Esittelijä

Kaupunginhallitus

Lisätiedot

Timo Lindén, vs. kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36550
timo.linden(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Valtuutettu Mai Kivelän aloite terveyttä edistävän luonnon monimuotoisuuden lisääminen kaupunkiympäristössä

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Kaupunginhallitus 06.05.2019 § 303

HEL 2018-011137 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginvaltuusto>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

22.05.2019

Kaupunginvaltuusto katsoo valtuutettu Mai Kivelän aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Timo Lindén, vs. kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36550
timo.linden(a)hel.fi

Kaupunkiympäristölautakunta 22.01.2019 § 33

HEL 2018-011137 T 00 00 03

Lausunto

Kaupunkiympäristölautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Kaupunkiympäristölautakunta kannattaa aloitteessa esille tuotua ehdotusta selvityksen ja toimenpideohjelman laatimisesta terveyttä edistävän luontokosketuksen ja monimuotoisen luonnon lisäämiseksi kaupungin palveluissa ja kaupunkilaisten arjessa. Työ on luontevaa esittää osaksi Helsingin luonnon monimuotoisuuden turvaamisen toimintaohjelmaa (LUMO) yhtenä sen mahdollisista toimenpiteistä seuraavalla ohjelmakaudella.

Helsingin kaupunkistrategiassa 2017 - 2020 todetaan, että Helsinki vaalii arvokasta luontoaan ja toimii kaupunkiluonnon monimuotoisuuden lisäämiseksi. Viher- ja sinialueiden ekologinen laatu, saavutettavuus ja terveysvaikutukset turvataan. Asukkaiden kosketusta monimuotoiseen luontoon pyritään turvaamaan muun muassa edistämällä viheralueverkoston saavutettavuutta ja parantamalla viheralueiden ekologista laatua erilaisin keinoin, kaupunkiviljelyä edistämällä ja tarjoamalla kaupunkilaisille erilaisia luontopalveluja.

Helsinki - vihreä ja merellinen kaupunki

Kaikenikäisten kaupunkilaisten mahdollisuudet kosketukseen luontoon ovat Helsingissä pääosin hyvät. Viheralueet peittävät noin 40 - 45 % kaupungin maapinta-alasta. Helsingille tunnusomainen piirre on viheralueiden luonnonläheisyys: luonnonmukaisten viheralueiden, erityisesti metsien ja luonnonrantojen, osuus kaikista viheralueista on suuri. Kaupungissa on yli 200 kilometriä rantaviivaa ja laaja saaristo käsittäen yli 300 saarta ja luotoa. Monissa puistoissa on hyödynnetty alkuperäisen luonnon elementtejä osana rakennettua ympäristöä muun muassa säilyttämällä jaloja lehtipuita, niitty laikkuja, lampia, kosteikkoja, kallioita ja

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginvaltuusto>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

tiheitä pensaikkoja. Valtaosa viheralueista on julkisessa käytössä ja kaupungin omistuksessa.

Luonnon monimuotoisuuden turvaamisen toimintaohjelma

Helsingillä on oma luonnon monimuotoisuuden turvaamisen toimintaohjelma, jota päivitetään parhaillaan yhteistyössä asukkaiden kanssa. Toimintaohjelma on yksi tärkeimpiä työkaluja luonnon monimuotoisuuden turvaamiseksi Helsingissä. Toimenpideohjelman tavoitteena on edistää laaja-alaisesti luonnon monimuotoisuuden säilymistä kaupungissa erilaisin toimenpitein. Toimenpiteet on tarkoitettu huomioitaviksi muun muassa maankäytön suunnittelussa, viheralueiden suunnittelussa ja hoidossa, tiedotuksessa ja viestinnässä, asukas-yhteistyössä ja ympäristökasvatuksessa. Aloitteessa esitetty ehdotus selvityksen ja toimenpideohjelman terveyttä edistävän luontokosketuksen ja monimuotoisen luonnon lisäämiseksi esitetään yhdeksi mahdolliseksi toimenpiteeksi päivitettävään LUMO-ohjelmaan.

Luonnon monimuotoisuutta on edistetty monin eri keinoin edellisen ohjelmakauden aikana vuosina 2008 - 2017. Ohjelmassa esitetyistä toimenpiteistä suurin osa, noin 80 % on toteutunut. Luonnon monimuotoisuuden turvaaminen ja suunnitelmallinen lisääminen, erityisesti metsäisillä alueilla ja arvokkailla luontokohteilla, on keskeinen luonnonhoidon tavoite ja kirjattu myös luonnonhoidon linjauksiin.

Viher- ja virkistysverkoston saavutettavuus

Helsingin yleiskaavan 2016 laadinnan yhteydessä tehtiin laaja katsaus kaupungin viher- ja virkistysalueiden tilaan (VISTRA I) ja muodostettiin tämän pohjalta Helsingin viher- ja virkistysverkoston kehittämissuunnitelma (VISTRA II). Molemmissa töissä korostetaan tarvetta säilyttää verkostomainen viherrakenne ja ominaispiirteet osana kestävä ja tiivistyvää kaupunkia. Myös kaupunkien viheralueiden terveyttä edistävät vaikutukset, erityisesti luontoliikunnan hyödyt hyvinvoinnille, nousevat esille.

Yhtenä tärkeänä VISTRA:n kehittämistoimenpiteenä nostettiin esille tarve kehittää työkalu viheralueiden saavutettavuuden mittaamiseen. Hyvä saavutettavuus ja monimuotoisten viheralueiden tarjonta asukkaiden lähiympäristössä on edellytys luonnon hyvinvointi- ja terveysvaikutuksille. Mitä lähempänä luonto ja lähivirkistysalue ovat, sitä todennäköisemmin alueita käytetään. Suurimpia esteitä ovat liian pitkä etäisyys, ulkoilureittien ja muiden ulkoilua tukevien palvelurakenteiden puute sekä tiedon puute itselle sopivista kohteista. Viheralueiden saavutettavuusmittarin kehittämistyö käynnistyi syksyllä 2018, ja työn ensimmäinen vaihe valmistuu keväällä 2019. Viheralueiden saavutetta-

vuotta mittaamalla voidaan tunnistaa ja edelleen turvata riittävä viheralueverkosto ja alueiden saavutettavuus maankäytön suunnittelussa.

Hiljattain päättyneessä, EU-rahoitteisessa NATTOURS-hankkeessa tuotettiin Helsingin luontoalueiden saavutettavuustietoa. Selvitysten mukaan Helsingissä lähes kaikilla asukkailla, asuinpaikasta riippumatta, on lähivirkistysalue alle 300 metrin päässä kotoa. Kaupunkilaisista noin 40 % lähimetsä sijaitsee alle 300 metrin päässä kotoa. Reilu 40 % varhaiskasvatuksen toimipaikoista sijaitsee alle 300 metrin päässä metsästä. Sopivana etäisyytenä lähipuistoon tai -virkistysalueelle on pidetty useissa kaupungeissa 150 - 500 metriä tai 5 - 10 minuutin kävelymatkaa kaupungin ja viheralueen koosta ja muista tekijöistä riippuen.

Metsä- ja puustoinen verkosto kaupunkisuunnittelussa

Kaupunkiluonto säilyy monimuotoisena, kun erilliset luontoalueet ovat riittävän kytkeytyneitä toisiinsa. Maankäytön suunnittelussa pyritään turvaamaan sini- ja viherverkostojen rakenne, kytkeytyneisyys ja ekologinen laatu. Kaupunkiympäristön toimialan ohje metsä- ja puustoinen verkoston huomioon ottamiseksi suunnittelussa valmistuu alkuvuodesta 2019. Päämääränä on turvata verkoston monimuotoisuudeltaan merkitävät osat ja kehittää niiden välisiä yhteyksiä erilaisin keinoin. Asiantuntevalla suunnittelulla yhteydet voivat toimia sekä terveyttä edistävinä, monimuotoisina virkistysyhteyksinä että ekologisina yhteyksinä.

Kaupunkiviljely

Kosketus kaupunkiluontoon ja ihmisten kannalta hyödyllisiin mikrobeihin tapahtuu konkreettisesti omatoimisen viljelyn kautta. Helsinki edistää kaupunkiviljelyä. Urbanissa ympäristössä, kuten kerrostalojen katoilla, sisäpihoilla ja väliaikaisilla joutomailla, voidaan kokea luontoyhteyttä esimerkiksi viljelemällä ja kasvattamalla syötäviä kasveja. Kaupunkiviljely on mahdollista tonttien lisäksi muun muassa viljelypalsta-alueilla, siirtolapuutarhapalstoilla ja kaupungin vuokraamilla muilla, kaupunkiviljelyyn sopivilla alueilla. Vuonna 2014 laadittiin kaupungin ja Dodo ry:n yhteistyönä opas kaupunkiviljelystä nimeltään "Viljellään kaupungissa".

Luontopalvelut kaupungissa

Kaupunki pyrkii tarjoamaan asukkaille tietoa ja palveluita luonnossa liikkumiseen muun muassa rakentamalla ja ylläpitämällä reittejä ja luontopolkuja sekä tiedottamalla ja järjestämällä ilmaisia luontoretkiä ja puistokävelyitä. Retkiä on järjestetty 1980-luvun puolivälistä lähtien, ja niihin osallistuu tuhansia ihmisiä vuosittain. Arvokkaista luontokohteista on tehty mobiilipohjainen opas, jossa esitellään kymmenen merkittävintä luontokohdetta Helsingissä. Luontopalvelutarjontaa kehitetään yh-

22.05.2019

teistyössä asukkaiden, järjestöjen ja yhdistysten kanssa. Kaupunki myös kouluttaa opettajia ja ammattikasvattajia ymmärtämään luonnon terveyshyödyt sekä laatii aiheeseen liittyvää, Helsinki-painotteista opimateriaalia.

Esittelijä

kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Mikko Aho

Lisätiedot

Tuuli Ylikotila, luontoasiantuntija: 310 38540

tuuli.ylikotila(a)hel.fi

Kaisa Pajanen, tiimipäällikkö, puhelin: +358 9 310 31521

kaisa.pajanen(a)hel.fi

Kaarina Heikkonen, kaupunkiekologi, puhelin: +358 9 310 31581

kaarina.heikkonen(a)hel.fi

Maria Hyövähti, maisema-arkkitehti, puhelin: 310 37494

maria.hyovalti(a)hel.fi

Elina Nummi, projektipäällikkö, puhelin: 310 38475

elina.nummi(a)hel.fi

Tiina Saukkonen, suunnitteluvastaava, puhelin: 310 38508

tiina.saukkonen(a)hel.fi

§ 167

Valtuutettu Juhani Strandénin aloite raitiovaunulipun säilyttämisestä tulevassa vyöhykemallissa

HEL 2018-011680 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginvaltuusto katsoi valtuutettu Juhani Strandénin aloitteen loppuun käsitellyksi.

Käsittely

Valtuutettu Juhani Strandén ehdotti valtuutettu Nuutti Hyttisen kannattamana, että kaupunginvaltuusto palauttaa asian kaupunginhallitukselle uudelleen valmisteltavaksi, jotta raitiovaunulippu tulisi omaksi A-vyöhykkeeseen, edullisempaan hintaan, joka olisi voimassa siihen saakka, kunnes raidejokeri saadaan liikennöintikelpoiseksi.

8 äänestys

Asian käsittelyn jatko JAA, palautus EI.

JAA-ehdotus: Asian käsittelyä jatketaan

EI-ehdotus: Teen palautusesityksen, jotta raitiovaunulippu tulisi omaksi A-vyöhykkeeseen, edullisempaan hintaan, joka olisi voimassa siihen saakka, kunnes raidejokeri saadaan liikennöintikelpoiseksi.

Jaa-äännet: 71

Zahra Abdulla, Alviina Alametsä, Maija Anttila, Ted Apter, Pentti Arjälvi, Paavo Arhinmäki, Sirpa Asko-Seljavaara, Jussi Chydenius, Fatim Diarra, Matti Enroth, Laura Finne-Elonen, Joonas Haavisto, Sandra Hagman, Atte Harjanne, Joel Harkimo, Martina Harms-Aalto, Eero Heinäluoma, Eveliina Heinäluoma, Mari Holopainen, Abdirahim Husu Hussein, Ville Jalovaara, Kati Juva, Jukka Järvinen, Atte Kaleva, Mikko Kiesiläinen, Otso Kivekäs, Tapio Klemetti, Dan Koivulaakso, Laura Kolbe, Joonas Kolehmainen, Vesa Korkkula, Anu Korppi, Kauko Koskinen, Terhi Koulumies, Johanna Krabbe, Johanna Laisaari, Petra Malin, Otto Meri, Sami Muttilainen, Björn Månsson, Matti Niiranen, Dani Niskanen, Laura Nordström, Sara Paavolainen, Jenni Pajunen, Matti Parpala, Dennis Pasterstein, Terhi Peltokorpi, Sirpa Puhakka, Tuomas Rantanen, Risto Rautava, Nasima Razmyar, Wille Rydman, Mirita Saxberg, Daniel Sazonov, Tomi Sevander, Satu Silvo, Anni Sinnemäki, Sameli Sivonen, Leo Stranius, Riikka Suominen, Johanna Sydänmaa, Ulla-Marja Urho, Jani Valpio, Reetta Vanhanen, Laura Varjokari, Juhana Vartiainen, Sinikka Vepsä, Sanna Vesikansa, Maarit Vierunen, Ozan Yanar

22.05.2019

Ei-äännet: 5

Mika Ebeling, Nuutti Hyttinen, Petrus Pennanen, Mika Raatikainen, Juhani Strandén

Tyhjä: 6

Toni Ahva, Silja Borgarsdottir Sandelin, Heimo Laaksonen, Marcus Rantala, Nelli Ruotsalainen, Mauri Venemies

Poissa: 3

Pia Kopra, Aleksi Niskanen, Suldaan Said Ahmed

Kaupunginvaltuusto jatkoi asian käsittelyä.

Valtuutettu Björn Månsson ehdotti valtuutettu Marcus Rantalán kannattamana hyväksyttäväksi seuraavan toivomusponnen:

Hyväksyessään kaupunginhallituksen ehdotuksen kaupunginvaltuusto toivoo, että kaupunginhallitus yhdessä HSL:n kanssa, kun on kerätty kokemuksia uudesta vyöhykemallista, jatkossa selvittää ja harkitsee erillisiä lippuja myös A-, B- ja C-vyöhykkeille, kuten nyt D-vyöhykkeellä.

Kaupunginvaltuusto hyväksyi ensin yksimielisesti kaupunginhallituksen ehdotuksen.

9 äänestys

Valtuutettu Björn Månssonin ehdottama toivomusponsi JAA, vastustus EI.

JAA-ehdotus: Hyväksyessään kaupunginhallituksen ehdotuksen kaupunginvaltuusto toivoo, että kaupunginhallitus yhdessä HSL:n kanssa, kun on kerätty kokemuksia uudesta vyöhykemallista, jatkossa selvittää ja harkitsee erillisiä lippuja myös A-, B- ja C-vyöhykkeille, kuten nyt D-vyöhykkeellä.

EI-ehdotus: Vastustaa

Jaa-äännet: 26

Toni Ahva, Sirpa Asko-Seljavaara, Silja Borgarsdottir Sandelin, Mika Ebeling, Laura Finne-Elonen, Sandra Hagman, Martina Harms-Aalto, Nuutti Hyttinen, Atte Kaleva, Laura Kolbe, Vesa Korkkula, Heimo Laaksonen, Sami Muttilainen, Björn Månsson, Aleksi Niskanen, Dani Niskanen, Laura Nordström, Terhi Peltokorpi, Mika Raatikainen, Marcus Rantala, Nelli Ruotsalainen, Mirita Saxberg, Daniel Sazonov, Sameli Sivonen, Juhani Strandén, Mauri Venemies

Ei-äännet: 8

Ted Apter, Fatim Diarra, Joonna Haavisto, Otto Meri, Dennis Pasterstein, Risto Rautava, Laura Varjokari, Maarit Vierunen

Tyhjä: 48

Zahra Abdulla, Alviina Alametsä, Maija Anttila, Pentti Arajärvi, Paavo Arhinmäki, Jussi Chydenius, Matti Enroth, Atte Harjanne, Joel Harkimo, Eero Heinäluoma, Eveliina Heinäluoma, Mari Holopainen, Abdirahim Husu Hussein, Ville Jalovaara, Kati Juva, Jukka Järvinen, Mikko Kiesiläinen, Otso Kivekäs, Tapio Klemetti, Dan Koivulaakso, Joonas Kolehmainen, Anu Korppi, Kauko Koskinen, Terhi Koulumies, Johanna Krabbe, Johanna Laisaari, Petra Malin, Matti Niiranen, Sara Paavolainen, Jenni Pajunen, Matti Parpala, Petrus Pennanen, Sirpa Puhakka, Tuomas Rantanen, Nasima Razmyar, Tomi Sevander, Satu Silvo, Anni Sinnemäki, Leo Stranius, Riikka Suominen, Johanna Sydänmaa, Ulla-Marja Urho, Jani Valpio, Reetta Vanhanen, Juhana Vartiainen, Sinikka Vepsä, Sanna Vesikansa, Ozan Yanar

Poissa: 3

Pia Kopra, Wille Rydman, Suldaan Said Ahmed

Valtuutettu Sameli Sivonen ilmoitti tarkoituksenaan olleen äänestää EI.

Kaupunginvaltuusto ei hyväksynyt valtuutettu Björn Månssonin ehdottamaa toivomuspontta.

Esittelijä

Kaupunginhallitus

Lisätiedot

Kristiina Matikainen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36035
kristiina.matikainen(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Valtuutettu Juhani Strandénin aloite
- 2 HSL:n lausunto 15.1.2019

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Valtuutettu Juhani Strandén ja 15 muuta valtuutettua esittävät aloitteessaan, että raitiovaunulippu säilytettäisiin uudessa vyöhykejärjestelmässä.

Kaupunginhallitus viittaa saatuihin lausuntoihin ja toteaa, että Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymä (HSL) vastaa joukkoliikenteen järjestämisestä sekä hyväksyy toimialueellaan noudatettavan joukkoliikenteen taksa- ja lippujärjestelmän. HSL:n hallitus päätti 10.12.2013 vyöhykekaarten ja lippulajien välisistä hintasuhteista uudessa vyöhykemallissa ja 16.6.2015 erityisryhmien alennuslipuista ja vapaalipuista. Alennus- ja vapaalippujen myöntämisperusteita selkeytettiin ja yhtenäistettiin koko HSL-alueella.

Vyöhykeuudistus otettiin käyttöön 27.4.2019. Erillinen raitiolippu on poistunut lippuvalikoimasta vyöhykeuudistuksen myötä.

HSL myöntää alennushintaista matkustusoikeutta asiakasryhmille, joita ovat lapset, koululaiset, opiskelijat, invalidit sekä eläkeläiset, joilla on Kelan maksama eläke tai takuueläke. Vyöhykeuudistuksen myötä kaikki 70 vuotta täyttäneet voivat ostaa arvolipun ja HSL-sovelluksessa ostettavan kertalipun 50 % alennettuun hintaan kaikissa liikennevälineissä klo 9-14 välisenä aikana.

Pienituloisten taloudellinen tukeminen on tarkoituksenmukaista hoitaa sosiaalitoimen kautta. Kelan myöntämä perustoimeentulotuki sisältää joukkoliikennelipun kustannuksen.

Hallintosäännön 30 luvun 11 §:n 2 momentin mukaan kaupunginhallitus esittää valtuuston käsiteltäväksi aloitteen, jonka on allekirjoittanut vähintään 15 valtuutettua.

Esittelijä

Kaupunginhallitus

Lisätiedot

Kristiina Matikainen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36035
kristiina.matikainen(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Valtuutettu Juhani Strandénin aloite
- 2 HSL:n lausunto 15.1.2019

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

22.05.2019

Kaupunginhallitus 13.05.2019 § 342

HEL 2018-011680 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo valtuutettu Juhani Strandénin aloitteen loppuun käsittelyksi.

Käsittely

13.05.2019 Ehdotuksen mukaan äänestyksin

Vastaehdotus:

Marcus Rantala: Uusi lause perusteluosan toisen kappaleen loppuun:

"Kaupunginhallitus esittää HSL:n selvitettäväksi erillinen A-vyöhykkeen lippua, samalla tavalla kuin nyt on mahdollisuus ostaa D-vyöhykkeen lippuja."

Kannattaja: Daniel Sazonov

Vastaehdotus:

Anna Vuorjoki: Poistetaan perustelutekstin viides kappale "Pienituloisten taloudellinen tukeminen on tarkoituksenmukaista hoitaa sosiaalitoimen kautta. Kelan myöntämä perustoimeentulotuki sisältää joukkoliikennelipun kustannuksen."

Kannattaja: Suldaan Said Ahmed

1 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

Ei-ehdotus: Marcus Rantalan vastaehdotuksen mukaisesti muutettuna

Jaa-äännet: 10

Jasmin Hamid, Kaisa Hernberg, Hannu Oskala, Nasima Razmyar, Wille Rydman, Suldaan Said Ahmed, Tomi Sevander, Jan Vapaavuori, Anna Vuorjoki, Ozan Yanar

Ei-äännet: 5

Terhi Koulumies, Pia Pakarinen, Mika Raatikainen, Marcus Rantala, Daniel Sazonov

Kaupunginhallitus hylkäsi tässä äänestyksessä Marcus Rantalan vastaehdotuksen äänin 10 - 5.

2 äänestys

22.05.2019

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

Ei-ehdotus: Anna Vuorjoen vastaehdotuksen mukaisesti muutettuna

Jaa-äännet: 11

Jasmin Hamid, Kaisa Hernberg, Hannu Oskala, Pia Pakarinen, Marcus Rantala, Nasima Razmyar, Wille Rydman, Daniel Sazonov, Tomi Se-vander, Jan Vapaavuori, Ozan Yanar

Ei-äännet: 2

Suldaan Said Ahmed, Anna Vuorjoki

Tyhjä: 2

Terhi Koulumies, Mika Raatikainen

Kaupunginhallitus hylkäsi tässä äänestyksessä Anna Vuorjoen vas-taehdotuksen äänin 11 - 2 (2 tyhjää).

Kahden suoritettun äänestyksen jälkeen kaupunginhallitus hyväksyi esittelijän ehdotuksen.

06.05.2019 Pöydälle

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Kristiina Matikainen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36035
kristiina.matikainen(a)hel.fi

Kaupunkiympäristölautakunta 05.02.2019 § 73

HEL 2018-011680 T 00 00 03

Lausunto

Kaupunkiympäristölautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymä (HSL) vastaa joukkoliikenteen järjestämisestä Helsingissä. Tehtävänsä liittyen HSL hyväksyy toimialueellaan noudatettavan joukkoliikenteen taksa- ja lippujärjestelmän. Päätökset lippulajeista ja lippujen hinnoista kuuluvat myös HSL:n toimi-valtaan.

HSL on valmistellut uutta taksa- ja lippujärjestelmäänsä samanaikai-sesti matkakorttijärjestelmän uudistamishankkeen kanssa. Valmistelu on tapahtunut vaiheittain yhteistyössä kuntien kanssa. HSL on ennen päätöksentekoaan pyytänyt kuntien lausuntoja ehdottamistaan muu-

22.05.2019

toksista. Uutta tariffi-järjestelmää valmistellessaan HSL on pyrkinyt yhtenäiseen ja koko seudulla samoilla periaatteilla toimivaan lippujärjestelmään. HSL:n tavoitteena on ottaa uudet vyöhykkeet ja hinnoittelu käyttöön kevään 2019 aikana.

Nykytariffissa käytössä oleva raitiovaunulippu on ainoastaan raitiovaunuissa kelpaava lippu. Raitiovaunulipun voi ostaa matkakortilla 1,70 eurolla tai automaattista 2,50 eurolla. Normaali kaikissa joukkoliikennevälineissä kelpaava Helsingin sisäinen aikuisten kertalippu maksaa 2,20 euroa matkakortilla ostettuna. Alennuksiin oikeutetut matkustajaryhmät saavat matkakortilla ostettavan arvolipun samaan hintaan tai halvemmalla kuin raitiovaunulipun. Alennusryhmään 1 kuuluvat matkustajat saavat ostaa arvolipun 1,70 eurolla eli samaan hintaan kuin raitiovaunulipun. Alennusryhmän 2 (opiskelijat, Kelan maksamaa täyttä tai osittaista takuueläkettä saavat henkilöt) matkustajat saavat arvolipun 1,10 eurolla.

Uudessa tariffijärjestelmässä AB -vyöhykkeen matkakortin normaalin arvolipun hinta on aikuisilta 2,80 euroa. Kelan maksamaa eläkettä saavilta sekä liikuntarajoitteisilta lipun hinta on 1,40 euroa eli pienituloisimmat eläkeläiset saavat myös uudessa järjestelmässä tuntuvan alennuksen. Lisäksi kaikkien yli 70 -vuotiaiden lipun hinta on 1,40 euroa klo 09.00-14.00 tehtävillä matkoilla.

Joukkoliikennejärjestelmä linjastoineen muodostaa kokonaisuuden, jossa yhteen liikennevälineeseen kelpoisuudeltaan tai hinnaltaan sidottu lippulaji ei ole järkevästi perusteltavissa. Tulevaisuudessa raitiotiejärjestelmä tulee lisäksi laajenemaan alueellisesti pitkälle kantakaupungin ulkopuolelle. Raide-Jokerin, kaupunkibulevardien sekä Laajasalon ja Viikin-Malmin pikaraitioteiden myötä raitiovaunulla tehtyjen matkojen keskipituudet ja tämän seurauksena liikennöintikustannukset tulevat kasvamaan nykyisestä. Tällöin raitiovaunun muita liikennemuotoja halvempi hinnoittelu olisi entistä epätarkoituksenmukaisempaa.

Esittelijä

kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Mikko Aho

Lisätiedot

Markku Granholm, liikenneinsinööri: 310 37121
markku.granholm(a)hel.fi

§ 168

Valtuutettu Emma Karin aloite Helsingin niittyverkoston laajentamisesta

HEL 2018-012503 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginvaltuusto katsoi valtuutettu Emma Karin aloitteen loppuun käsitellyksi.

Samalla kaupunginvaltuusto hyväksyi seuraavan toivomusponnen:

Hyväksyessään Emma Karin aloitteen vastauksen niittyjen merkityksestä valtuusto edellyttää kaupunginhallituksen selvittävän, mitä luontoarvoja voidaan säilyttää Malmin lentokentän 100 ha:n suuruisesta niittyalueesta, joka on merkittävä lintu- ja luontokohde. Se on muuttolintujen levähdyspaikka ja siellä asuu mm. erittäin uhanalainen heinäkurppa. Kentän niittyalueella on todettu 1000 perhoslajia, kuten uhanalainen viheryökkönen. Kentällä asustaa myös harvinaisia lepakkoja kuten kimolepakko ja pikkulepakko. (Sirpa Asko-Seljavaara)

Käsittely

Valtuutettu Nuutti Hyttinen ehdotti valtuutettu Sirpa Asko-Seljavaaran kannattamana, että kaupunginvaltuusto palauttaa asian kaupunginhallitukselle uudelleen valmisteltavaksi siten, että kohdassa "Niittyverkosto osana uhanalaisten luontotyyppien suojelua" huomioidaan Malmin lentoaseman noin 100 hehtaarin suuruinen niitty sekä luonnonsuojelulain vaatimukset. Tuoreet ja kosteat ruohoniityt ovat äärimmäisen uhanalainen luontotyyppi koko Suomessa ja lentokentän niittyalue on myös merkittävä sekä uhanalaisten lintujen, tiukkaa suojelua edellyttävien lepakoiden että uhanalaisten perhosten elinympäristönä. Lentokentän niittyalueen suojeleminen ja säilyttäminen on tärkeää kaupunkiluonnon monimuotoisuuden näkökulmasta.

10 äänestys

Asian käsittely jatko JAA, palautus EI.

JAA-ehdotus: Asian käsittelyä jatketaan

EI-ehdotus: Kaupunginvaltuusto päättää palauttaa asian kaupunginhallituksen valmisteluun siten, että kohdassa "Niittyverkosto osana uhanalaisten luontotyyppien suojelua" huomioidaan Malmin lentoaseman noin 100 hehtaarin suuruinen niitty sekä luonnonsuojelulain vaatimukset.

Tuoreet ja kosteat ruohoniityt ovat äärimmäisen uhanalainen luontotyyppi koko Suomessa ja lentokentän niittyalue on myös merkittävä sekä uhanalaisten lintujen, tiukkaa suojelua edellyttävien lepakoiden että uhanalaisten perhosten elinympäristönä. Lentokentän niittyalueen suojeleminen ja säilyttäminen on tärkeää kaupunkiluonnon monimuotoisuuden näkökulmasta.

Jaa-äännet: 61

Zahra Abdulla, Alviina Alametsä, Maija Anttila, Ted Apter, Pentti Arajärvi, Paavo Arhinmäki, Silja Borgarsdottir Sandelin, Jussi Chydenius, Fatim Diarra, Matti Enroth, Joonas Haavisto, Sandra Hagman, Atte Harjanne, Joel Harkimo, Martina Harms-Aalto, Eero Heinäluoma, Eveliina Heinäluoma, Mari Holopainen, Abdirahim Husu Hussein, Ville Jalovaa, Kati Juva, Jukka Järvinen, Mikko Kiesiläinen, Otso Kivekäs, Dan Koivulaakso, Joonas Kolehmainen, Vesa Korkkula, Anu Korppi, Terhi Koulumies, Johanna Krabbe, Johanna Laisaari, Petra Malin, Otto Meri, Sami Muttilainen, Matti Niiranen, Laura Nordström, Sara Paavolainen, Jenni Pajunen, Matti Parpala, Dennis Pasterstein, Sirpa Puhakka, Tuomas Rantanen, Risto Rautava, Nasima Razmyar, Nelli Ruotsalainen, Daniel Sazonov, Tomi Sevander, Satu Silvo, Anni Sinnemäki, Sameli Sivonen, Leo Stranius, Riikka Suominen, Johanna Sydänmaa, Ulla-Marja Urho, Jani Valpio, Reetta Vanhanen, Laura Varjokari, Juhana Vartiainen, Sanna Vesikansa, Maarit Vierunen, Ozan Yanar

Ei-äännet: 17

Toni Ahva, Sirpa Asko-Seljavaara, Mika Ebeling, Nuutti Hyttinen, Atte Kaleva, Tapio Klemetti, Laura Kolbe, Kauko Koskinen, Heimo Laaksonen, Aleksi Niskanen, Terhi Peltokorpi, Petrus Pennanen, Mika Raatikainen, Mirita Saxberg, Juhani Strandén, Mauri Venemies, Sinikka Vepsä

Tyhjä: 4

Laura Finne-Elonen, Björn Månsson, Dani Niskanen, Marcus Rantala

Poissa: 3

Pia Kopra, Wille Rydman, Suldaan Said Ahmed

Kaupunginvaltuusto jatkoi asian käsittelyä.

Valtuutettu Sirpa Asko-Seljavaara ehdotti valtuutettu Nuutti Hyttisen kannattamana hyväksyttäväksi seuraavan toivomusponnen:

Hyväksyessään Emma Karin aloitteen vastauksen niittyjen merkityksestä valtuusto edellyttää kaupunginhallituksen selvittävän mitä luontoarvoja voidaan säilyttää Malmin lentokentän 100 ha:n suuruisesta niittyalueesta, joka on merkittävä lintuja luontokohde. Se on muuttolintujen levähdyspaikka ja siellä

asuu mm. erittäin uhanalainen heinäkurppa. Kentän niittyalueella on todettu 1000 perhoslajia, kuten uhanalainen viheryökkönen. Kentällä asustaa myös harvinaisia lepakkoja kuten kimolepakko ja pikkulepakko.

Kaupunginvaltuusto hyväksyi ensin yksimielisesti kaupunginhallituksen ehdotuksen.

11 äänestys

Valtuutettu Sirpa Asko-Seljavaaran ehdottama toivomusponsi JAA, vastustus EI.

JAA-ehdotus: Hyväksyessään Emma Karin aloitteen vastauksen niittyjen merkityksestä valtuusto edellyttää kaupunginhallituksen selvittävän mitä luontoarvoja voidaan säilyttää Malmin lentokentän 100 ha:n suuruisesta niittyalueesta, joka on merkittävä lintu- ja luontokohde. Se on muuttolintujen levähdyspaikka ja siellä asuu mm. erittäin uhanalainen heinäkurppa. Kentän niittyalueella on todettu 1000 perhoslajia, kuten uhanalainen viheryökkönen. Kentällä asustaa myös harvinaisia lepakkoja kuten kimolepakko ja pikkulepakko.

EI-ehdotus: Vastustaa

Jaa-äännet: 51

Zahra Abdulla, Toni Ahva, Alviina Alametsä, Pentti Arajärvi, Sirpa Asko-Seljavaara, Silja Borgarsdottir Sandelin, Mika Ebeling, Matti Enroth, Laura Finne-Elonen, Atte Harjanne, Martina Harms-Aalto, Eero Heinäluoma, Eveliina Heinäluoma, Mari Holopainen, Nuutti Hyttinen, Jukka Järvinen, Atte Kaleva, Mikko Kiesiläinen, Tapio Klemetti, Laura Kolbe, Joonas Kolehmainen, Vesa Korkkula, Kauko Koskinen, Terhi Koulumies, Johanna Krabbe, Heimo Laaksonen, Johanna Laisaari, Petra Malin, Sami Muttilainen, Björn Månsson, Alekski Niskanen, Laura Nordström, Terhi Peltokorpi, Petrus Pennanen, Mika Raatikainen, Marcus Rantala, Tuomas Rantanen, Nasima Razmyar, Mirita Saxberg, Tomi Sevander, Satu Silvo, Anni Sinnemäki, Juhani Strandén, Leo Stranius, Ulla-Marja Urho, Jani Valpio, Laura Varjokari, Mauri Venemies, Sinikka Vepsä, Sanna Vesikansa, Ozan Yanar

Ei-äännet: 1

Otto Meri

Tyhjä: 29

Maija Anttila, Ted Apter, Paavo Arhinmäki, Jussi Chydenius, Fatim Diarra, Joonas Haavisto, Joel Harkimo, Abdirahim Husu Hussein, Ville Jalovaara, Kati Juva, Otso Kivekäs, Dan Koivulaakso, Anu Korppi, Matti Niiranen, Dani Niskanen, Sara Paavolainen, Jenni Pajunen, Matti

Parpala, Dennis Pasterstein, Sirpa Puhakka, Risto Rautava, Nelli Ruotsalainen, Daniel Sazonov, Sameli Sivonen, Riikka Suominen, Johanna Sydänmaa, Reetta Vanhanen, Juhana Vartiainen, Maarit Vierunen

Poissa: 4

Mai Kivelä, Pia Kopra, Wille Rydman, Suldaan Said Ahmed

Kaupunginvaltuusto hyväksyi valtuutettu Sirpa Asko-Seljavaaran ehdotaman toivomusponnen.

Esittelijä

Kaupunginhallitus

Lisätiedot

Timo Lindén, vs. kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36550
timo.linden(a)hel.fi

Liitteet

1 Emma Karin valtuustoaloite Helsingin niittyverkoston laajentamisesta

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Valtuutettu Emma Kari ja 23 muuta valtuutettua esittävät aloitteessaan, että Helsinki ryhtyy toimiin kartoittaakseen ne avoimet alueet, jotka on mahdollista muuttaa niityiksi. Tavoitteena on kasvattaa niittyjen määrää ja lisätä kaupunkiluonnon monimuotoisuutta.

Kaupunginhallitus viittaa kaupunkiympäristölautakunnan lausuntoon ja toteaa, että kaupunkiympäristön toimialan kaupunkitila ja maisemasuunnittelu -palvelu ja ympäristöpalvelut käynnistävät Helsingin niittyverkoston kehittämishankkeen vuoden 2020 aikana.

Helsingin niittyverkostosta on laadittu maisema-arkkitehtuurin diplomityö Aalto-yliopistoon 2017, joka on lunastettu kaupungin käyttöön. Työssä selvitettiin Helsingin niittyverkoston ekologisia, maisemallisia ja kulttuurisia ominaispiirteitä sekä kytkeytyneisyyttä paikkatieto- ja kartta-aineistojen avulla. Työssä tutkittiin niittyverkoston merkitystä osana kaupungin viherrakennetta ja ihmisen elinympäristöä sekä niittyjen merkitystä ekosysteemipalvelujen tuottajana. Työn tuloksena on hahmottunut kokonaiskuva Helsingin niittyverkostosta, niittyverkoston run-

ko ja tärkeimmät aluekokonaisuudet. Helsingistä on tunnistettu 12 alueellisesti merkittävää niittyverkostokokonaisuutta mantereen alueelta ja kaksi saaristosta.

Ensi vuonna käynnistyvässä kehittämishankkeessa hyödynnetään diplomityön tuottamaa aineistoa Helsingin niittyverkostosta ja työstetään sen pohjalta paikkatietoaineistoa kaupungin omaan paikkatietopalveluun. Niittyihin liittyvä tieto kootaan yhteen, lisätään niittyjen suunnittelun ja ylläpidon ohjeistusta sekä tietoa niittyjen merkityksestä. Tavoitteena on selkeyttää kokonaiskuvaa Helsingin niittyverkostosta, verkoston säilymisen edellytyksistä ja keinoista sen kehittämiseksi. Alue-suunnitelmien yhteydessä tarkastellaan vesialueista muodostuvan sini-verkoston ja metsä- ja puustoisien verkoston ohella myös niittyverkostoa. Alueellisen niittyverkoston tarkastelu tuottaa tietoa niittyverkoston keskeisistä osista ja yhteyksistä sekä yhteyksien puutteista ja ongelmakohtista sekä tuo lähtötietoa maankäytön suunnitteluun ja avointen alueiden ylläpidon kehittämiseen. Lisäksi kartoitetaan uusia, niityiksi muutettavia alueita. Tarvittaessa voidaan myös muuttaa hoitoa, jolloin saadaan lisättyä niittyjen määrää.

Aiemmat toimet

Avointen alueiden kartoitustyötä on tehty kaupungin toimesta useaan otteeseen 1990-luvulta lähtien. Kaupungin tavoitteena on ollut kaupunkiympäristön luonnon monimuotoisuuden lisääminen, avointen alueiden säilyttäminen, niittyjen lisääminen, kulttuurimaisemien vaaliminen ja asukkaiden virkistysmahdollisuuksien parantaminen. Hoidon piiriin otettujen niittyjen pinta-ala on kasvanut vuosittain. Monimuotoisuudeltaan arvokkaimmat keto- ja niittyalueet on tunnistettu, niille on laadittu hoitosuunnitelmat ja niiden säännöllinen hoito on aloitettu.

Kaupungin tiivistyessä osa olemassa olevista niittyalueista tulee häviämään rakentamisen myötä, mutta uusia niittyalueita voidaan luoda sopiviin kohteisiin viherrakentamisen keinoin. Tiivistyvä kaupunki asettaa viherverkostolle kasvavia vaatimuksia käytettävyyden ja käytön kestävyys-suhteen, mikä vaikuttaa niittyjen määrän lisäämiseen. Verkostotarkastelulla voidaan tunnistaa kaupunkialueen avoimet alueet ja niiden muodostama niittyverkosto, verkoston merkittävät osat sekä niittyjen väliset toimivat ja kehitettävät yhteydet.

Niittyjen nykytila

Kaupunki on lisännyt avointen, niittymäisten alueiden määrää 1990-luvun alusta alkaen. Tuolloin hoidon piirissä olevien niittyjen pinta-ala oli noin 100 hehtaaria. Umpeenkasvaneita entisiä peltoja ja laidunalueita, villiintyneitä pihapiirejä, pensoittuneita rantaniittyjä ja vähäkäyttöisiä nurmialueita kartoitettiin ja otettiin hoidon piiriin. Vuosina 2005 - 2006

tehtiin uusi avointen alueiden kartoitus, jonka myötä saatiin niittyjen määrää edelleen lisättyä ja niiden ylläpitoa kehitettyä. Niityt lisättiin kaupungin yleisten alueiden rekisteriin, vuosittainen hoito määriteltiin ja ylläpidon tilauksiin sisällytettiin niittyjen säännöllinen hoito. Ilman säännöllistä, vuosittain toteutettavaa niittoa, ihmisen luomat niittyalueet eivät säily. Luonnonarvoiltaan merkittävälle arvoniityille laadittiin kohdekohtaiset hoitosuunnitelmat.

Helsingin kaupungin yleisten alueiden rekisterin mukaan niittymäisiä, kaupungin omistuksessa olevia alueita on Helsingissä noin 645 hehtaaria, joista noin 360 hehtaaria sisältää eri tavoin hoidettuja niittyalueita. Hoidon piirissä olevista niityistä suurin osa on vanhoja peltoja, jotka on viljelytoiminnan loputtua pidetty avoimena niittämällä tai vesomalla. Ne ovat luokiteltu maisemaniityiksi. Lisäksi niityiksi luokiteltuja erilaisia avoimia ja puoliavoimia ruoho- ja heinävaltaisia alueita on noin 270 hehtaaria. Hoidon piirissä olevien, luonnon monimuotoisuuden ja kulttuurihistorian kannalta arvokkaiden niittyjen pinta-ala on 33 hehtaaria. Kohteita on yhteensä 32. Arvoniityt täyttävät uhanalaisten perinnebiotooppien kriteerit lukuun ottamatta joillakin kohteilla olevia metsäisiä, kuluneita tai rehevöityneitä alueita. Arvoniityillä esiintyy myös uhanalaisia lajeja. Osalla kaupungin peltoalueista kasvatetaan monivuotisia nurmikasveja ja ne niitetään kerran vuodessa, jolloin ne ovat käytännössä maisemaniityjä.

Helsingin yleiskaavan yhteydessä laaditussa Kestävä viherrakenne -selvityksessä esitettiin viheralueiden suuntaa-antavia tunnuslukuja karkaan elinympäristöjaottelun mukaisesti. Helsingin niittyjen pinta-ala oli selvityksen mukaan noin 700 hehtaaria ja avonurmien 413 hehtaaria. Selvityksessä avonurmiksi luokiteltiin kokonaan tai lähes kokonaan puuttomat alueet, jotka on nurmetettu. Luvuissa ei ole mukana Östersundomin aluetta.

Hoidon piirissä olevien niittymäisten alueiden lisäksi kaupungissa on luonnostaan avoimena pysyviä luonnonniityjä, joiden määrää ei tarkkaan tunneta. Luonnonniityihin sisältyy muun muassa kosteita ranta- ja tulvaniityjä, kuivia kallioketoja sekä merenrantaniityjä. Suojelualueilla hoidon piirissä on esimerkiksi Vanhankaupunginlahden lintuvesi Natura 2000 -alueella sijaitseva laaja, noin 20 hehtaarin suuruinen merenrantaniity, jota hoidetaan laiduntamalla ja niittämällä. Helsingissä on lisäksi 16 kappaletta, yhteensä 5,2 hehtaaria, luontaisesti syntyneitä merenrantaniityjä, jotka täyttävät luonnonsuojelulain 29 § mukaisen luontotyypin kriteerit. Kohteet ovat ELY-keskuksen päätöksellä rajattu, jolloin niitä ei saa muuttaa niin, että luontotyypin ominaispiirteiden säilyminen kyseisellä alueella vaarantuu.

Niittyverkosto osana uhanalaisten luontotyyppien suojelua

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginvaltuusto>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

F10680001200062637

Alv.nro

F102012566

Niityt ovat uhanalaisimpia luontotyyppisiä, ja niiden vaalimisella Helsingissä on valtakunnallista merkitystä. 18.12.2018 julkaistiin uuden valtakunnallisen luontotyyppiarviointin tulokset, joiden mukaan kaikki perinnebiotooppien luontotyypit ovat Suomessa uhanalaisia.

Vuosina 2017 ja 2018 ympäristöpalvelut kartoitti Helsingin uhanalaisia luontotyyppisiä. Kartoituksessa on tähän mennessä rajattu 66 perinnebiotooppikohdetta, joiden yhteispinta-ala on 16,1 hehtaaria. Helsingin perinnebiotooppikohteet ovat tyypillisesti pienialaisia ja hajallaan kaupunkirakenteessa. Osa näistä kohteista on hoidon piirissä ja niille on laadittu kohdekohtainen hoitosuunnitelma (arvoniityt). Tavoitteena on, että hoitosuunnitelma tehdään tulevaisuudessa myös niille kohteille, jotka vaativat säännöllistä niittoa tai laidunnusta. Samalla käynnistetään niittyjen kunnostus- ja hoitotoimet.

Kartoitustyön tuloksena on selvinnyt, että monet Helsingin saariston merenrantaniityt ovat kasvistoltaan rikkaita, monimuotoisia ja melko hyvin säilyneitä runsaasta virkistyskäytöstä huolimatta. Suurin uhka kohdistuu Itämeren hiekkarannat -luontotyyppiin kuuluville ranta-alueille, joiden kasvillisuus heikkenee ja häviää vähitellen kovan kulutuksen myötä. Kohteiden arvokkaan kasvillisuuden säilymistä voidaan parantaa kulkua ohjaamalla, vieraskasvien, kuten kurturuusukasvustojen, poistotoimilla ja tiedottamalla luontoarvoista.

Niittyverkoston kehittäminen on perusteltua, koska kaupungissa jo on edustava arvoniittyverkosto. Arvoniittyjen hoito on tuottanut hyviä tuloksia ja niittyjen kasvillisuus on monipuolistunut sekä useiden kohteiden pinta-alaa on kasvanut.

Rakentamisen keinot uusniittyjen aikaansaamiseksi

Uusniityt sekä rakentamisen ja niittymäisten istutusten seurauksena syntyneet tekoniityt täydentävät hyvin niittyverkostoa mutteivät korvaa perinnebiotooppeja.

Helsingin kaupungin kaivumaiden hyödyntämisen kehittämisohjelman mukaisesti kierrätysmaita pyritään hyödyntämään kaikissa rakentamiskohteissa. Kaupunkiin on rakennettu useita puistoalueita, joissa puistojen keskeisinä elementteinä ovat erilaiset luonnonmukaiset niittyalueet, esimerkkeinä Alakivenpuisto ja Ida Aalberginpuisto. Niittyjen kasvillisuus on peräisin kohteeseen siirrettyjen pintamaiden siemenpankista sekä täydentävistä kylvöistä ja istutuksista. Kasvillisuus koostuu pääosin luonnonkasveista ja niitä täydentävistä koristekasveista. Itä-Helsingin laajin ja merkittävin hoidettu niittykohde on entiselle kaatopaikalle ja maantäyttöalueelle rakentunut Vuosaarenhuippu. Laaja, luontoarvoiltaan rikas, erilaisia niitty- ja pensaikkoalueita sisältävä virkistysalue on kokonaan ihmisen rakentama ja ylläpitämä. Kierrätysmaita voidaan

hyödyntää myös kadunrakennuskohteissa, jolloin ravinneköyhiä maita hyödynnettäessä luodaan niittymäisiä piennarniittyalueita nurmikoiden sijaan.

Uusia niittyjen perustamiseen sopivia kohteita ovat myös muun muassa rakennusten ja rakenteiden katot, joissa olosuhteet ovat usein suotuisat erilaisille kuiville ja paahteisuutta suosiville keto- ja niittykasveille. Luonnonmukaisten hulevesiaiheiden suunnittelussa voidaan hyödyntää kosteikko- ja rantakasveja, joilla luodaan tulvaniittyjen kaltaisia biotooppeja. Purojen varsilla niittymäiset suojavyöhykkeet estävät ravinnehuuhtoumia. Varsinkin korkeat ruohovartiset kasvit yhdessä rantapuuston kanssa varjostavat puroa ja antavat suojaa kalanpoikasille ja muulle puroeliöstölle. Niityillä voi olla myös puu- ja pensasryhmiä monimuotoisuuden lisäämiseksi. Hakamaat ja niittymäiset reunavyöhykkeet avoimen ja metsäisen alueen rajalla ovat usein monimuotoisuudeltaan parhaita alueita

Ylläpidon keinot niittyjen monipuolistamiseksi

Niittyjen, erityisesti ihmisen työn tuloksena syntyneiden perinnebiotooppien, säilyminen ja monimuotoisuuden ylläpitäminen vaatii hoitoa. Niittyjen hoitoa on ohjeistettu muun muassa laatimalla Helsingin kaupungin luonnonhoidon työohje niityille ja maisemapelloille. Luonnon monimuotoisuuden huomioiminen on tärkeässä roolissa niittyjä hoidettaessa. Työohjeessa opastetaan muun muassa arvokohteiden tunnistamiseen ja hoitoon, eläimistön huomioimiseen suunnittelussa ja hoitotöissä, haitallisten vieraskasvien torjuntaan niityillä sekä muinaisjäännostien, kuten linnoituslaitteiden, kasvillisuuden hoitoon.

Lopuksi

Hallintosäännön 30 luvun 11 §:n 2 momentin mukaan kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuuston käsiteltäväksi aloitteen, jonka on allekirjoittanut vähintään 15 valtuutettua.

Esittelijä

Kaupunginhallitus

Lisätiedot

Timo Lindén, vs. kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36550
timo.linden(a)hel.fi

Liitteet

1 Emma Karin valtuustoaloite Helsingin niittyverkoston laajentamisesta

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Kaupunginhallitus 06.05.2019 § 306

HEL 2018-012503 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo valtuutettu Emma Karin aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Timo Lindén, vs. kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36550
timo.linden(a)hel.fi

Kaupunkiympäristölautakunta 26.02.2019 § 100

HEL 2018-012503 T 00 00 03

Lausunto

Kaupunkiympäristölautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Helsingin niittyverkoston kehittämishanke käynnistyy kaupunkiympäristön toimialalla vuoden 2020 aikana.

Helsingin kaupunkistrategiassa linjataan kaupungin tavoitteeksi luonnon monimuotoisuuden lisääminen. Huomattava osa Helsingin eliölajiston, erityisesti selkärangattomien ja putkilokasvien monimuotoisuudesta keskittyy avoimiin ja puoliavoimiin kulttuuriympäristöihin. Aloitteessa edellytetään, että kaupunki kartoittaa ne avoimet alueet, jotka on mahdollista muuttaa niityiksi ja siten lisätä kaupunkiluonnon monimuotoisuutta.

Avointen alueiden kartoitustyötä on tehty kaupungin toimesta useaan otteeseen 1990-luvulta lähtien. Kaupungin tavoitteena on ollut kaupunkiympäristön luonnon monimuotoisuuden lisääminen, avointen alueiden säilyttäminen, niittyjen lisääminen, kulttuurimaisemien vaaliminen ja asukkaiden virkistysmahdollisuuksien parantaminen. Hoidon piiriin otettujen niittyjen pinta-ala on kasvanut vuosittain. Monimuotoisuudeltaan arvokkaimmat keto- ja niittyalueet on tunnistettu, niille on laadittu hoitosuunnitelmat ja niiden säännöllinen hoito on aloitettu.

Kaupungin tiivistyessä osa olemassa olevista niittyalueista tulee häviämään rakentamisen tieltä, mutta uusia niittyalueita voidaan luoda sopiviin kohteisiin viherrakentamisen keinoin. Tiivistyvä kaupunki asettaa viherverkostolle kasvavia vaatimuksia käytettävyyden ja käytön kestävyys suhteen, mikä vaikuttaa niittyjen määrän lisäämiseen. Verkostotarkastelulla voidaan tunnistaa kaupunkialueen avoimet alueet ja niiden muodostama niittyverkosto, verkoston merkittävät osat sekä niittyjen väliset toimivat ja kehitettävät yhteydet.

Helsingin niittyjen nykytila

Kaupunki on tietoisesti lisännyt avointen, niittymäisten alueiden määrä 1990-luvun alusta alkaen. Silloin hoidon piirissä olevien niittyjen pinta-ala oli noin 100 hehtaaria. Umpeenkasvaneita entisiä peltoja ja laidunalueita, villiintyneitä pihapiirejä, pensoittuneita rantaniittyjä ja vähäkäyttöisiä nurmialueita kartoitettiin ja otettiin hoidon piiriin. Vuosina 2005 - 2006 tehtiin uusi avointen alueiden kartoitus, jonka myötä saatiin niittyjen määrää edelleen lisättyä ja niiden ylläpitoa kehitettyä. Niityt lisättiin kaupungin yleisten alueiden rekisteriin, vuosittainen hoito määriteltiin ja ylläpidon tilauksiin sisällytettiin niittyjen säännöllinen hoito. Ilman säännöllistä, vuosittain toteutettavaa niittoa, ihmisen luomat niittyalueet eivät säily. Luonnonarvoiltaan merkittävillä niittyalueilla, niin sanotuilla arvo- niityillä, laadittiin kohdekohtaiset hoitosuunnitelmat.

Helsingin kaupungin yleisten alueiden rekisterin mukaan niittymäisiä, kaupungin omistuksessa olevia alueita on Helsingissä noin 645 hehtaaria. Reilu 360 hehtaaria sisältää eri tavoin hoidettuja niittyalueita. Hoidon piirissä olevista niityistä suurin osa on vanhoja peltoja, mitkä on viljelytoiminnan loputtua pidetty avoimena niittämällä tai vesomalla. Ne on luokiteltu maisemaniityiksi. Lisäksi niityiksi luokiteltuja erilaisia avoimia ja puoliavoimia ruoho- ja heinävaltaisia alueita on noin 270 hehtaaria. Hoidon piirissä olevien, luonnon monimuotoisuuden ja kulttuurihistorian kannalta arvokkaiden niittyjen pinta-ala on 33 hehtaaria. Kohteita on yhteensä 32. Arvoniityt täyttävät uhanalaisten perinnebiotooppien kriteerit lukuun ottamatta joillakin kohteilla olevia metsäisiä, kuluneita tai rehevöityneitä alueita. Arvoniityillä esiintyy myös uhanalaisia lajeja. Osalla kaupungin peltoalueista kasvatetaan monivuotisia nurmikasveja ja ne niitetään kerran vuodessa, jolloin ne ovat käytännössä maisemaniityjä.

Helsingin yleiskaavan yhteydessä laaditussa Kestävä viherrakenne -selvityksessä esitettiin viheralueiden suuntaa-antavia tunnuslukuja kärkeän elinympäristöjaottelun mukaan. Helsingin niittyjen pinta-ala oli selvityksen mukaan noin 700 hehtaaria ja avonurmien 413 hehtaaria. Selvityksessä avonurmiksi luokiteltiin kokonaan tai lähes kokonaan

puuttomat alueet, jotka on nurmetettu. Luvuissa ei ole mukana Östersundomin aluetta.

Hoidon piirissä olevien niittymäisten alueiden lisäksi kaupungissa on luonnostaan avoimena pysyviä luonnonniittyjä, joiden määrää ei tarkkaan tunneta. Luonnonniittyihin sisältyy muun muassa kosteita ranta- ja tulvaniittyjä, kuivia kallioketoja sekä merenrantaniittyjä. Suojelualueilla hoidon piirissä on esimerkiksi Vanhankaupunginlahden lintuvesi Natura 2000 -alueella sijaitseva laaja, noin 20 hehtaarin suuruinen merenrantaniitty, jota hoidetaan laiduntamalla ja niittämällä. Helsingissä on lisäksi 16 kappaletta, yhteensä 5,2 hehtaaria, luontaisesti syntyneitä merenrantaniittyjä, jotka täyttävät luonnonsuojelulain 29 § mukaisen luontotyypin kriteerit. Kohteet on ELY-keskuksen päätöksellä rajattu, jolloin niitä ei saa muuttaa niin, että luontotyypin ominaispiirteiden säilyminen kyseisellä alueella vaarantuu.

Helsingin niittyverkosto osana uhanalaisten luontotyyppien suojelua

Niityt ovat uhanalaisimpia luontotyyppisiä, ja niiden vaalimisella Helsingissä on valtakunnallista merkitystä. 18.12.2018 julkaistiin uuden valtakunnallisen luontotyyppiarviointin tulokset, joiden mukaan kaikki perinnebiotooppien luontotyypit ovat Suomessa uhanalaisia.

Vuosina 2017 ja 2018 ympäristöpalvelut kartoitti Helsingin uhanalaisia luontotyyppisiä. Kartoituksessa on tähän mennessä rajattu 66 perinnebiotooppikohtetta, joiden yhteispinta-ala on 16,1 hehtaaria. Helsingin perinnebiotooppikohteet ovat tyypillisesti pienialaisia ja hajallaan kaupunkirakenteessa. Osa näistä kohteista on hoidon piirissä ja niille on laadittu kohdekohtainen hoitosuunnitelma (arvoniityt). Tavoitteena on, että hoitosuunnitelma tehdään tulevaisuudessa myös niille kohteille, jotka vaativat säännöllistä niittoa tai laidunnusta. Samalla käynnistetään niittyjen kunnostus- ja hoitotoimet.

Kartoitustyön tulosten perusteella on selvinnyt, että monet Helsingin saariston merenrantaniityt ovat kasvistoltaan rikkaita, monimuotoisia ja melko hyvin säilyneitä runsaasta virkistyskäytöstä huolimatta. Suurin uhka kohdistuu Itämeren hiekkarannat -luontotyyppiin kuuluville ranta-alueille, joiden kasvillisuus heikkenee ja häviää vähitellen kovan kuluksen myötä. Kohteiden arvokkaan kasvillisuuden säilymistä voidaan parantaa kulkua ohjaamalla, vieraskasvien, kuten kurturuusukasvustojen, poistotoimilla ja tiedottamalla luontoarvoista.

Niittyverkoston kehittämiseksi on perusteita Helsingissä, koska kaupungissa jo on edustava arvoniittyverkosto. Arvoniittyjen hoito on tuottanut hyviä tuloksia: niittyjen kasvillisuus on monipuolistunut ja monien kohteiden pinta-alaa on saatu kasvatettua.

Helsingin niittyverkoston kehittäminen suunnittelussa

Niittyjen monimuotoisuutta voidaan edistää pitämällä huolta niittyjen hoidosta, säilyttämällä niittyjä ja luomalla edellytyksiä uusien niittyjen synnylle. Sen lisäksi tulee huolehtia siitä, että avoimet niittyalueet muodostavat toisiinsa kytkeytyneen niittyverkoston. Arvokkaimpien niitty-laikkujen lisäksi tarvitaan myös niitä tukevia ja täydentäviä niittymäisiä alueita.

Helsingin niittyverkostosta on tehty maisema-arkkitehtuurin diplomityö Aalto-yliopistoon 2017. Työ on lunastettu kaupungin käyttöön. Anni Mari Anttolan laatimassa työssä selvitettiin Helsingin niittyverkoston ekologisia, maisemallisia ja kulttuurisia ominaispiirteitä sekä kytkeytyneisyyttä paikkatieto- ja kartta-aineistojen avulla. Lisäksi työssä tutkittiin niittyverkoston merkitystä osana kaupungin viherrakennetta ja ihmisen elinympäristöä sekä niittyjen merkitystä ekosysteemipalvelujen tuottajana. Työn tuloksena on hahmottunut kokonaiskuva Helsingin niittyverkostosta, niittyverkoston runko ja tärkeimmät aluekokonaisuudet. Helsingistä on tunnistettu 12 alueellisesti merkittävää niittyverkostokokonaisuutta mantereen alueelta ja kaksi saaristosta.

Kaupunkitila ja maisemasuunnittelu -palvelu käynnistää Helsingin niittyverkoston kehittämishankkeen vuoden 2020 aikana yhteistyössä ympäristöpalveluiden kanssa. Työssä hyödynnetään Anttolan diplomityön tuottamaa aineistoa Helsingin niittyverkostosta ja työstetään sen pohjalta paikkatietoaineistoa kaupungin omaan paikkatietopalveluun. Niittyihin liittyvä tieto kootaan yhteen, lisätään niittyjen suunnittelun ja ylläpidon ohjeistusta sekä tietoa niittyjen merkityksestä. Tavoitteena on selkeyttää kokonais kuvaa Helsingin niittyverkostosta, verkoston säilymisen edellytyksistä ja keinoista sen kehittämiseksi. Aluesuunnitelmien yhteydessä tarkastellaan vesialueista muodostuvan siniverkoston ja metsä- ja puustoisien verkoston ohella myös niittyverkostoa. Alueellisen niittyverkoston tarkastelu tuottaa tietoa niittyverkoston keskeisistä osista ja yhteyksistä sekä yhteyksien puutteista ja ongelmakohtista sekä tuo lähtötietoa maankäytön suunnitteluun ja avointen alueiden ylläpidon kehittämiseen. Lisäksi kartoitetaan uusia, niityiksi muutettavia alueita. Tarvittaessa voidaan myös muuttaa hoitoa, jolloin saadaan lisättyä niittyjen määrää.

Rakentamisen keinot uusniittyjen aikaansaamiseksi

Olemassa olevien niittyjen lisäksi uusia niittyjä syntyy uusiin puistokoh-teisiin, jos kohteessa on niityille sopivat olosuhteet ja niittyjen suunnitte-lussa hyödynnetään asiantuntemusta. Uusniityt sekä rakentamisen ja niittymäisten istutusten seurauksena syntyneet tekoniityt eivät korvaa perinnebiotooppeja, mutta täydentävät hyvin niittyverkostoa.

Helsingin kaupungin kaivumaiden hyödyntämisen kehittämissuunnitelman mukaan kierrätysmaita tulee pyrkiä hyödyntämään kaikissa rakentamiskohteissa. Helsinkiin on rakennettu useita puistoalueita, joissa puistojen keskeisinä elementteinä ovat erilaiset luonnonmukaiset niittyalueet, esimerkkeinä Alakivenpuisto ja Ida Aalberginpuisto. Niittyjen kasvillisuus on peräisin kohteeseen siirrettyjen pintamaiden siemenpankista sekä täydentävistä kylvöistä ja istutuksista. Kasvillisuus koostuu pääosin luonnonkasveista ja niitä täydentävistä koristekasveista. Itä-Helsingin laajin ja merkittävin hoidettu niittykohde on entiselle kaatopaikalle ja maantäyttöalueelle rakentunut Vuosaarenhuippu. Laaja, luontoarvoiltaan rikas, erilaisia niitty- ja pensaikkoalueita sisältävä virkistysalue on kokonaan ihmisen rakentama ja ylläpitämä. Kierrätysmaita voidaan hyödyntää myös kadunrakennuskohteissa, jolloin ravinneköyhiä maita hyödynnettäessä luodaan niittymäisiä piennarniittyalueita nurmikoiden sijaan.

Uusia niittyjen perustamiseen sopivia kohteita ovat myös muun muassa rakennusten ja rakenteiden katot, joissa olosuhteet ovat usein suotuisat erilaisille kuiville ja paahteisuutta suosiville keto- ja niittykasveille. Luonnonmukaisten hulevesiaiheiden suunnittelussa voidaan hyödyntää kosteikko- ja rantakasveja, joilla luodaan tulvaniittyjen kaltaisia biotooppeja. Purojen varsilla niittymäiset suojavyöhykkeet estävät ravintehuuhtoumia. Varsinkin korkeat ruohovartiset kasvit yhdessä rantapuuston kanssa varjostavat puroa ja antavat suojaa kalanpoikasille ja muulle puroeliöstölle. Niityillä voi olla myös puu- ja pensasryhmiä monimuotoisuuden lisäämiseksi. Hakamaat ja niittymäiset reunavyöhykkeet avoimen ja metsäisen alueen rajalla ovat usein monimuotoisuudeltaan parhaita alueita

Ylläpidon keinot niittyjen monipuolistamiseksi

Niittyjen, erityisesti ihmisen työn tuloksena syntyneiden perinnebiotooppien, säilyminen ja monimuotoisuuden ylläpitäminen vaatii hoitoa. Niittyjen hoitoa on ohjeistettu muun muassa laatimalla Helsingin kaupungin luonnonhoidon työohje niityille ja maisemapelloille. Luonnon monimuotoisuuden huomioiminen on tärkeässä roolissa niittyjä hoidettaessa. Työohjeessa opastetaan muun muassa arvokohteiden tunnistamiseen ja hoitoon, eläimistön huomioimiseen suunnittelussa ja hoitotöissä, haitallisten vieraskasvien torjuntaan niityillä sekä muinaisjännösten, kuten linnoituslaitteiden, kasvillisuuden hoitoon.

Esittelijä

kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Mikko Aho

Lisätiedot

Tuuli Ylikotila, luontoasiantuntija: 310 38540

22.05.2019

---

tuuli.ylikotila(a)hel.fi
Hanna Seitapuro, ympäristösuunnittelija, puhelin: 310 32062
hanna.seitapuro(a)hel.fi
Päivi Islander, projektipäällikkö, puhelin: 310 38649
paivi.islander(a)hel.fi

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginvaltuusto>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

§ 169

Valtuutettu Alviina Alametsän aloite pääkaupunkiseudun luontoalueiden saavutettavuudesta julkisella liikenteellä

HEL 2018-013003 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginvaltuusto katsoi valtuutettu Alviina Alametsän aloitteen loppuun käsitellyksi.

Samalla kaupunginvaltuusto hyväksyi seuraavan toivomusponnen:

Hyväksyessään kaupunginhallituksen vastauksen kaupunginvaltuusto edellyttää, että Helsingin kaupunki selvittää yhdessä HSL:n kanssa, kuinka myös ilman omaa autoa liikkuvien kaupunkilaisten ja matkailijoiden mahdollisuuksia saavuttaa pääkaupunkiseudun luontoalueita voidaan edistää julkisella liikenteellä. Selvityksessä on toivottavaa kiinnittää huomiota esimerkiksi seuraaviin seikkoihin:

- a) liikennevälineiden vaihtojen sujuvuuteen
- b) linjojen suunnitteluun siten, että ne kulkevat perille asti luontoreittien lähelle
- c) luontokohteiden ja niiden saavutettavuuden viestintään
- d) kaupunkilaisten toiveisiin ja ehdotuksiin koskien luontoalueiden saavutettavuutta. (Alviina Alametsä)

Käsittely

Valtuutettu Alviina Alametsä ehdotti valtuutettu Reetta Vanhasen kannattamana hyväksyttäväksi seuraavan toivomusponnen:

Hyväksyessään kaupunginhallituksen vastauksen kaupunginvaltuusto edellyttää, että Helsingin kaupunki selvittää yhdessä HSL:n kanssa, kuinka myös ilman omaa autoa liikkuvien kaupunkilaisten ja matkailijoiden mahdollisuuksia saavuttaa pääkaupunkiseudun luontoalueita voidaan edistää julkisella liikenteellä. Selvityksessä on toivottavaa kiinnittää huomiota esimerkiksi seuraaviin seikkoihin:

- a) liikennevälineiden vaihtojen sujuvuuteen
- b) linjojen suunnitteluun siten, että ne kulkevat perille asti luontoreittien lähelle
- c) luontokohteiden ja niiden saavutettavuuden viestintään
- d) kaupunkilaisten toiveisiin ja ehdotuksiin koskien luontoalueiden saavutettavuutta. (Alviina Alametsä)

Kaupunginvaltuusto hyväksyi ensin yksimielisesti kaupunginhallituksen ehdotuksen.

12 äänestys

Valtuutettu Alviina Alametsän ehdottama toivomusponsi JAA, vastustus EI.

JAA-ehdotus: Toivomusponsi Hyväksyessään kaupunginhallituksen vastauksen kaupunginvaltuusto edellyttää, että Helsingin kaupunki selvittää yhdessä HSL:n kanssa, kuinka myös ilman omaa autoa liikkuvien kaupunkilaisten ja matkailijoiden mahdollisuuksia saavuttaa pääkaupunkiseudun luontoalueita voidaan edistää julkisella liikenteellä. Selvityksessä on toivottavaa kiinnittää huomiota esimerkiksi seuraaviin seikkoihin:

- liikennevälineiden vaihtojen sujuvuuteen
- linjojen suunnitteluun siten, että ne kulkevat perille asti luontoreittien lähelle
- luontokohteiden ja niiden saavutettavuuden viestintään
- kaupunkilaisten toiveisiin ja ehdotuksiin koskien luontoalueiden saavutettavuutta

Ei-ehdotus: Vastustaa

Jaa-äännet: 72

Zahra Abdulla, Toni Ahva, Alviina Alametsä, Maija Anttila, Ted Apter, Pentti Arajärvi, Paavo Arhinmäki, Sirpa Asko-Seljavaara, Silja Borgarsdottir Sandelin, Jussi Chydenius, Fatim Diarra, Mika Ebeling, Matti Enroth, Laura Finne-Elonen, Joonas Haavisto, Atte Harjanne, Joel Harkimo, Eero Heinäluoma, Eveliina Heinäluoma, Mari Holopainen, Abdurahim Husu Hussein, Nuutti Hyttinen, Ville Jalovaara, Kati Juva, Jukka Järvinen, Atte Kaleva, Mikko Kiesiläinen, Otso Kivekäs, Tapio Klemetti, Dan Koivulaakso, Laura Kolbe, Joonas Kolehmainen, Vesa Korkkula, Anu Korppi, Kauko Koskinen, Heimo Laaksonen, Johanna Laisaari, Petra Malin, Sami Muttilainen, Björn Månsson, Alekski Niskanen, Dani Niskanen, Laura Nordström, Sara Paavolainen, Jenni Pajunen, Matti Parpala, Dennis Pasterstein, Terhi Peltokorpi, Petrus Pennanen, Sirpa Puhakka, Mika Raatikainen, Marcus Rantala, Tuomas Rantanen, Risto Rautava, Nasima Razmyar, Nelli Ruotsalainen, Mirita Saxberg, Tomi Sevander, Satu Silvo, Sameli Sivonen, Juhani Strandén, Leo Stranius, Riikka Suominen, Johanna Sydänmaa, Jani Valpio, Reetta Vanhanen, Laura Varjokari, Mauri Venemies, Sinikka Vepsä, Sanna Vesikansa, Maarit Vierunen, Ozan Yanar

Ei-äännet: 1

Otto Meri

Tyhjä: 8

Martina Harms-Aalto, Terhi Koulumies, Johanna Krabbe, Matti Niirani, Daniel Sazonov, Anni Sinnemäki, Ulla-Marja Urho, Juhana Vartiainen

Poissa: 4

Mai Kivelä, Pia Kopra, Wille Rydman, Suldaan Said Ahmed

Kaupunginvaltuusto hyväksyi valtuutettu Alviina Alametsän ehdottaman toivomusponnen.

Esittelijä

Kaupunginhallitus

Lisätiedot

Kristiina Matikainen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36035
kristiina.matikainen(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Valtuutettu Alviina Alametsän aloite
- 2 HSL:n lausunto 23.1.2019

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Kaupunginvaltuutettu Alviina Alametsä ja 21 muuta valtuutettua esittävät aloitteessaan, että kaupunki selvittää keinoja pääkaupunkiseudun luontokohteiden saavutettavuuden parantamiseksi julkisella liikenteellä sekä harkitsee yhteyksien pilottikokeiluja esimerkiksi sähköbussilla.

Kaupunginhallitus viittaa saatuihin lausuntoihin ja toteaa, että osa pääkaupunkiseudun luontokohteista esim. Keskuspuisto ja monet merenrantakohteet ovat hyvin saavutettavissa nykyisellä joukkoliikenneverkostolla.

HSL järjestää pääkaupunkiseudun joukkoliikennettä pääsääntöisesti päivittäisiä liikkumistarpeita varten. Liikennöinnin kustannukset ovat suurin rajoittava tekijä tarjottavalle palvelutasolle.

Sipoonkorven nykyinen liikenne perustuu HSL:n suunnitteluohjeen mukaiseen palvelusomääritykseen. Liikenteen lisääminen hajanaiselle alueelle ei ole taloudellisesti eikä liikenteellisesti tarkoituksenmukaista.

Nuuksiota palvelee bussilinja Espoon keskukseen, josta on vaihtoyhteys junaan Helsingin keskustan suuntaan. Vaihdollinen yhteys on nopeampi kuin suora bussilinja Helsingistä. Pohjois-Espoon ja Leppävaaran linjastosuunnitelman mukaan linjan 245 (Espoon keskus – Bemböle – Karhusuo – Nuuksionpää) vuoroväliä tihennetään syysliikenteen 2019 alussa. Lisäksi linjalla 245 ajetaan nykyisinkin lisäliikennettä loppukeväällä ja alkusyksystä.

Nuuksion Haltiaan kokeiltiin kolmena kesänä suoraa markkinaehtoista bussiyhteyttä Helsingin keskustasta. Liikenne osoittautui kannattamattomaksi ja kokeilu lopetettiin.

Aloitteessa ehdotettu pilottikokeilu sähköbusseilla ajettavasta kesän viikonloppuliikenteestä luontokohteisiin olisi kustannuksiltaan liian kallis toteutettavaksi lyhyenä kokeilukautena mm. vähäisen kysynnän, latausinfraan järjestämiskustannusten ja sähköbussien korkeiden hankintakustannusten takia. Sähköbusseja tuodaan pääsääntöisesti alueille, joissa lähipäästöttömän kaluston hyödyt ovat suurimmat.

Hallintosäännön 30 luvun 11 §:n 2 momentin mukaan kaupunginhallitus esittää valtuuston käsiteltäväksi aloitteen, jonka on allekirjoittanut 15 valtuutettua.

Esittelijä

Kaupunginhallitus

Lisätiedot

Kristiina Matikainen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36035
kristiina.matikainen(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Valtuutettu Alviina Alametsän aloite
- 2 HSL:n lausunto 23.1.2019

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Kaupunginhallitus 13.05.2019 § 344

HEL 2018-013003 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginvaltuusto>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

22.05.2019

Kaupunginvaltuusto katsoo valtuutettu Alviina Alametsän aloitteen loppuun käsitellyksi.

06.05.2019 Pöydälle

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Kristiina Matikainen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36035
kristiina.matikainen(a)hel.fi

Kaupunkiympäristölautakunta 05.03.2019 § 117

HEL 2018-013003 T 00 00 03

Lausunto

Kaupunkiympäristölautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Pääkaupunkiseudun joukkoliikennejärjestelmä perustuu nykyään verkostomaiseen linjastoon, jossa osa yhteyksistä toimii nopeina seudullisina runkolinjoina, joihin vaihdetaan paikallisilta joukkoliikennelinjoilta. Joukkoliikenteen runkolinjoja tullaan tulevaisuudessa seudulla toteuttamaan vielä useita. Aloitteessa esitetyt Helsingin keskustaan asti ulottuvat bussilinjat tarjoaisivat vaihdottoman matkan vain pienelle osalle pääkaupunkiseudun asukkaista, ja vaihdottomuudesta hyötyisivät vain kävelyetäisyydellä bussilinjan pysäkeistä asuvat matkustajat. Myöskään matkanopeudeltaan vaihdoton yhteys ei aina olisi kilpailukykyinen nykyisen järjestelmän kanssa.

Esimerkkinä pääkaupunkiseudun luontokohteiden saavutettavuudesta joukkoliikenteellä voidaan pitää Nuuksion Haltian luontokeskusta. Sinne on matkaa linnuntietä Helsingin keskustasta 25 km. Nykyisellä joukkoliikenneyhteydellä matkaan kuluu 50 minuuttia, joten reitin matkanopeus on 30 km/h. Näinkin nopea matkanteko on mahdollinen, koska junalla taittuu matkasta valtaosa eli 19 km. Aiemmin Nuuksiota palveli bussilinja, joka ajoi Helsingin keskustaan asti. Matka-aika oli tällöin huomattavasti pidempi eli 1 tunti 15 minuuttia ja matkanopeus vain 20 km/h. Nykyisin Nuuksiota palveleva bussilinja kulkee Espoon keskukseen, jossa on vaihtoyhteys junaan. Lyhyt linja mahdollistaa samalla bussiliikenteen liikennöintikustannuksella myös paremman joukkoliikennetarjonnan Nuuksion alueella.

Erityiskohteiden joukkoliikennematkustamisen kysynnän suuri vaihtelu muodostaa haasteen samankaltaisena toistuvan arkiliikkumisen mu-

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginvaltuusto>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

F10680001200062637

Alv.nro

F102012566

22.05.2019

kaan viritetylle joukkoliikennejärjestelmälle. Yllättävään kysyntään vastaaminen kaikissa tilanteissa ei ole taloudellisesti järkevää eikä edes mahdollista. Eräänä vaihtoehtona voisi olla tapahtumien yhteydessä järjestetty tilausliikennetyyppinen ylimääräinen joukkoliikennepalvelu. Tällainen palvelu olisi perusjoukkoliikennettä helpommin tapauskohtaisesti räätälöitävissä tilanteen mukaan.

Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymä (HSL) vastaa bussiliikenteen järjestämisestä Helsingin seudulla. Tehtävänsä liittyen HSL suunnittelee ja päättää toimialueensa eli myös pääkaupunkiseudun virkistysalueiden bussilinjoista.

Esittelijä

kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Mikko Aho

Lisätiedot

Markku Granholm, liikenneinsinööri: 310 37121
markku.granholm(a)hel.fi

§ 170

Valtuutettu Pentti Arajärven aloite Lapinlahden sairaala-alueen säilyttämisestä yleishyödyllisessä käytössä

HEL 2019-000644 T 00 00 03

Päätös

Puheenjohtajan ehdotuksesta kaupunginvaltuusto pani asian pöydälle.

Esittelijä

Kaupunginhallitus

Lisätiedot

Maria Nelskylä, vs. kaupunginsihteeri, puhelin: 310 25251
maria.nelskyla(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Kaupunginvaltuusto katsoo valtuutettu Pentti Arajärven aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijän perustelut

Valtuutettu Pentti Arajärvi ja 17 muuta valtuutettua esittävät aloitteessaan, että kaupunki selvittää vaihtoehdot säilyttää Lapinlahden sairaala ja sen ympäristö (rakennukset ja puisto) yleishyödyllisessä käytössä kansalais- ja pienyritystoiminnan sekä kansalaistapahtumien paikkana.

Kaupunkiympäristölautakunta on 11.12.2018, § 648 päättänyt kilpailun järjestämisestä Lapinlahden sairaala-alueen rakennusten myymiseksi. Päätöksen mukaan kilpailuun otetaan mukaan myös ehdotukset, joissa esitetään hankkeita jotka perustuvat vuokramalliin. Vuokraaminen voi koskea joko kaikkia tai osaa kiinteistöistä. Mahdollista on myös vuokramalli joissa vuokraaja ottaa vastuulleen kaikki tarvittavat kunnostukset ja vastaa kunnostuksista omalla rahoituksellaan. Tällöin hakijan tulee esittää uskottava ja läpinäkyvä, kilpailun sisällölliset kriteerit täyttävä rahoitus- ja korjaussuunnitelma joka turvaa kiinteistön/kiinteistöjen rakennushistorialliset arvot. Samoin hakijan on esitettävä vuokrataso, jota se on valmis maksamaan. Kaupunkiympäristölautakunta on päätöksessään mahdollistanut sen, että hanke voi olla myös vuokrapohjainen ja myös yleishyödylliset toimijat voivat osallistua kilpailuun.

Lapinlahden sairaala-alueen kehittämiseksi alueen rakennuksille haetaan kilpailumenettelyn kautta uusi omistaja tai vuokralainen, jolla on

kaupungin tavoitteiden mukainen visio alueen ja rakennusten käytöstä sekä tahto ja taloudelliset edellytykset kunnostaa suojellut rakennukset ja huolehtia rakennusten kunnosta myös jatkossa. Valtuustoaloitteessa esitetyt Lapinlahden sairaalan ja sitä ympäröivien rakennusten ja puiston säilyttämisen vaihtoehdot ja Lapinlahden alueelle sijoittuvat toimintamallit selvitetään kilpailumenettelyllä. Kilpailun ensimmäinen vaihe päättyy 31.5.2019.

Kaupunginhallitus on saanut aloitteen johdosta kaupunkiympäristölautakunnan lausunnon. Hallintosäännön 30 luvun 11 §:n 2 momentin mukaan kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuuston käsiteltäväksi aloitteen, jonka on allekirjoittanut vähintään 15 valtuutettua.

Esittelijä

Kaupunginhallitus

Lisätiedot

Maria Nelskylä, vs. kaupunginsihteeri, puhelin: 310 25251
maria.nelskyla(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuustoaloite Arajärvi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Kaupunginhallitus 13.05.2019 § 345

HEL 2019-000644 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo valtuutettu Pentti Arajärven aloitteen loppuun käsitellyksi.

Käsittely

13.05.2019 Ehdotuksen mukaan äänestyksin

Vastaehdotus:

Tomi Sevander: Lisätään seuraava lause perusteluosan kolmannen kappaleen loppuun:

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginvaltuusto>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

22.05.2019

"Kilpailun ensimmäisen vaiheen päätöksenteon yhteydessä selvitetään myös vaihtoehto, jonka mukaan kaupunki itse kunnostaa alueen rakennukset ja vuokraa ne edelleen kohtuullisella vuokralalla järjestö- ja kulttuuritoimintaan."

Kannattaja: Suldaan Said Ahmed

Äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

EI-ehdotus: Tomi Sevanderin vastaehdotuksen mukaisesti muutettuna

Jaa-äännet: 10

Jasmin Hamid, Kaisa Hernberg, Terhi Koulumies, Hannu Oskala, Pia Pakarinen, Mika Raatikainen, Wille Rydman, Daniel Sazonov, Jan Vaapaavuori, Ozan Yanar

Ei-äännet: 4

Marcus Rantala, Suldaan Said Ahmed, Tomi Sevander, Anna Vuorjoki

Tyhjä: 1

Nasima Razmyar

Kaupunginhallitus hylkäsi Tomi Sevanderin vastaehdotuksen äänin 10 - 4 (1 tyhjä).

06.05.2019 Pöydälle

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Maria Nelskylä, vs. kaupunginsihteeri, puhelin: 310 25251
maria.nelskyla(a)hel.fi

Kaupunkiympäristölautakunta 16.04.2019 § 189

HEL 2019-000644 T 00 00 03

Lausunto

Kaupunkiympäristölautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Kaupunkiympäristölautakunta päätti 11.12.2018, että Lapinlahden sairaala-alueen kehittämiseksi rakennuksille haetaan kilpailumenettelyn kautta uusi omistaja tai vuokralainen, jolla on kaupungin tavoitteiden mukainen visio alueen ja rakennusten käytöstä sekä tahto ja taloudelli-

22.05.2019

set edellytykset kunnostaa nykyiset suojellut rakennukset ja huolehtia rakennusten kunnosta myös jatkossa.

Kaupunkiympäristölautakunta on päätöksessään mahdollistanut sen, että hanke voi olla myös vuokrapohjainen ja myös yleishyödylliset toimet voivat osallistua kilpailuun.

Valtuustoaloitteessa esitetyt Lapinlahden sairaalan ja sitä ympäröivien rakennusten ja puiston säilyttämisen vaihtoehdot ja Lapinlahden alueelle sijoittuvat toimintamallit saadaan jo päätetyllä kilpailumenettelyllä selville. Kilpailun ensimmäinen vaihe päättyy 31.5.2019.

Käsittely

16.04.2019 Ehdotuksen mukaan

Kaupunkiympäristölautakunta päätti käsitellä toimialajohtajan asian nro 17 kokouksen asiana nro 2.

26.03.2019 Palautettiin

19.03.2019 Pöydälle

12.03.2019 Pöydälle

Esittelijä

kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Mikko Aho

Lisätiedot

Juhani Linnosmaa, projektipäällikkö, puhelin: 310 74401
juhani.linnosmaa(a)hel.fi

§ 171

Valtuutettu Pia Kopran aloite Hietaniemen rannan rauhoittamisesta festivaaleilta

HEL 2018-010588 T 00 00 03

Päätös

Puheenjohtajan ehdotuksesta kaupunginvaltuusto pani asian pöydälle.

Esittelijä

Kaupunginhallitus

Lisätiedot

Maria Nyfors, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 21731
maria.nyfors(a)hel.fi
Päivi Munther, asiantuntija, puhelin: 310 64800
paivi.munther(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Kaupunginvaltuusto katsoo valtuutettu Pia Kopran aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijän perustelut

Valtuutettu Pia Kopra ja 14 muuta valtuutettua esittävät aloitteessaan, että kaupunki rauhoittaa Hietaniemen rannan ja sen lähialueet niin, ettei alueella järjestetä festivaaleja tai vastaavia tapahtumia. Samalla kaupunki selvittää tapahtumien järjestämiselle paremmin soveltuvia paikkoja.

Helsingin kaupunkistrategian 2017–2021 mukaisesti Helsinki haluaa olla monipuolinen ja kansainvälisesti vetovoimainen kulttuuri-, urheilu- ja tapahtumakaupunki. Vuosittain toistuvat tapahtumat ovat erityisen tärkeitä kaupungin vetovoiman, tapahtumallisuuden, viihtyvyyden ja alue-talouden kannalta.

Ulkotapahtumien ja festivaalien sesonkiaika on lyhyt, käytännössä kesä–elokuu sääolosuhteista johtuen. Kysyntä tapahtuma-alueista, jotka soveltuvat isoimmille tapahtumille ja festivaaleille, on paikoin ruuhkautunut. Tapahtuma-alueen luonteesta ja sen ympäristöstä on tullut olennainen osa konserttien ja festivaalien kokonaisuutta.

Kaupunki on jatkuvassa muutoksessa ja käytössä olevien tapahtumapaikkojen tilanne elää. Olympiastadionin remontti on väliaikaisesti rajoittanut Helsingin tapahtumapaikkatarjontaa. Kaupunki pyrkii yhteistyössä tapahtumajärjestäjien kanssa löytämään erilaisia alueita tapahtumien profiiliin mukaan ja samalla jakamaan tapahtumakuormittavuutta eri alueille.

Hietaniemen rannan alue on kaupungin liikuntapalvelujen hallinnassa, ja kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta on lausunnossaan todennut sen olevan ensisijaisesti yleinen uimaranta. Rantakausi kesäkuulta elokuun puoliväliin on pääosin tapahtumavapaata aikaa. Poikkeuksen muodostavat pienimuotoiset tapahtumat, jotka eivät vahingoita aluetta tai aiheuta merkittävää haittaa uimarannan normaaliin käyttöön. Rantakauden ulkopuolella uimarantaa voidaan ajoittain käyttää tapahtumatointaan.

Helsingin pelastuslaitoksen mukaan Hietaniemen ranta ja sen lähialueet ovat sopineet hyvin siellä järjestettyjen tapahtumien yleisömäärälle ja toiminnot on voitu sijoittaa alueelle turvallisesti. Alueen pinta-ala on ollut riittävän suuri suhteessa yleisömäärään ja yleisö on mahtunut hyvin olemaan ja liikkumaan. Hätätilanteessa alueen sisällä voitaisiin tarvittaessa siirtyä turvallisempaan paikkaan.

Pelastuslaitoksen näkökulmasta haasteita tuo alueen sijoittuminen niemenkärkeen. Onnettomuustilanteessa alueen saavutettavuus huono, sillä sisäänkäynti, poistumisreitit ja pelastustiet ovat samoja. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että poistuvat ihmiset hankaloittavat pelastuslaitoksen kulkua alueelle. Alueen matkapuhelinverkot eivät aina riitä kaikille käyttäjille ja avun hälyttäminen voi viivästyä.

Osa haasteista on kuitenkin sellaisia, joita voidaan ennakkosuunnittelun avulla pienentää (mm. kulkuteiden ja rakentamisen suunnittelu). Pelastuslaitos ei näe jatkossakaan estettä alueen käyttämiseen suurissa tapahtumissa, kun pelastustoiminnan ja ensihoidon toimintamahdollisuuksien varmistamiseen, rakentamisen suunnitteluun ja matkapuhelinverkkojen riittävyteen kiinnitetään huomiota.

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta on lausunnossaan todennut, että alueen käyttöä pitää täsmentää osana kaupunginkanslian johdolla valmisteltavaa tapahtumien tiekarttaa. Tapahtumien vaikutusten arvioinnissa on otettava huomioon tapahtumien aiheuttamat häiriöt joukkoliikenteelle, alueen asukkaille, ulkoilulle, veneilylle sekä alueella toimiville hautausmaille. Mikäli aluetta käytetään tapahtumiin, se on suunniteltava riittävän ajoissa ja yhteistyössä alueen muiden käyttäjien kanssa. Tiekartassa tulee edellyttää suurtapahtumien järjestäjien toimivan siten, että alueen asukkaiden elämä voi jatkua mahdollisimman häiriöttömästi.

nä. Laadittavat tiekartat ja toimenpidekortit tulee laatia alan ammattilaisten yhteistyössä kaupunginkanslian kanssa. Tiekarttojen ja toimenpidekorttien tulee olla niin laadittuja, että virkamiehet, pelastusala, poliisi, järjestyshenkilöstö sekä vastuullinen järjestäjä pystyvät suunnittelemaan, toteuttamaan sekä johtamaan vastuualuettaan myös silloin, kun alueella tapahtuu järjestyshäiriöitä. Alueen hautarauhan turvaaminen on pyrittävä toteuttamaan ennalta siten, että Rikoslain 17 luvun 12. pykälää ei rikota.

Keväällä 2019 valmistuvan tapahtumien tiekartan avulla pyritään Helsingin tapahtumallisuuden kokonaisvaltaiseen kehittämiseen. Kehittämistyön tarkoituksena on, että tapahtumat tukevat ja toteuttavat parhaalla mahdollisella tavalla uuden kaupunkistrategian tavoitteita kansainvälisestä, elävästä ja kiehtovasta tapahtumien kaupungista. Tapahtumallisuuden myötä Helsinki kansainvälistyy ja tapahtumia näkyy laajalla alueella koko kaupungissa.

Kaupungin vetovoimaisuuden kehittämisen lisäksi tapahtumien tiekartan tavoitteena on, että tapahtumallisuus on vastuullista ja toimivaa. Kaupunki on sitoutunut kaikessa toiminnassaan vastuullisuuteen ja se on keskiössä myös tapahtumallisuuden kehittämisessä. Kaupungin tavoitteena on olla toimiva alusta tapahtumille ja parempi kumppani tapahtumatoimijoille. Tapahtumia tuotetaan ja hyödynnetään siten, että kaupungin organisaation koko osaaminen on käytössä ja kehittyä.

Tavoitteiden onnistumiseksi on määritelty vuosille 2018–2021 laaja kokonaisuus toimenpiteitä, jotka edistävät tapahtumallisuuden kehittymistä monesta eri näkökulmasta. Konkreettisia toimenpiteitä on mm. tapahtumatuottajien rohkaiseminen järjestämään tapahtumia mahdollisimman laajalla alueella.

Kaupunki edellyttää kaikilta sen kanssa yhteistyötä tekeville tapahtumajärjestäjiltä sitoutumista vastuulliseen toimintatapaan. Vuoropuhelua tapahtumajärjestäjien ja kaupungin välillä lisätään ja tapahtumatuottajille suunnattua tukimateriaalia kehitetään yhteistyössä. Tukimateriaaleista tärkeimpiä ovat tapahtuma-aluekortit, joissa nykyisille ja uusille tapahtumapaikoille määritellään yhä selvemmat käyttöehdot. Myös Hietaniemen rannasta tullaan tekemään oma tapahtuma-aluekortti.

Hallintosäännön 30 luvun 11 §:n 2 momentin mukaan kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuuston käsiteltäväksi aloitteen, jonka on allekirjoittanut vähintään 15 valtuutettua.

Esittelijä

Kaupunginhallitus

Lisätiedot

Maria Nyfors, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 21731

22.05.2019

maria.nyfors(a)hel.fi
Päivi Munther, asiantuntija, puhelin: 310 64800
paivi.munther(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuutettu Pia Kopran aloite

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Kaupunginhallitus 06.05.2019 § 319

HEL 2018-010588 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo valtuutettu Pia Kopran aloitteen loppuun käsitellyksi.

Käsittely

06.05.2019 Esittelijän ehdotuksesta poiketen

Vastaehdotus:

Mika Raatikainen:

Perusteluosan kappaleesta 9 poistetaan viimeinen lause: ”Edelleen siinä tulee korostaa tarvetta pohtia, miten tapahtumat voidaan järjestää hautarauhaa vaarantamatta.”

Korvataan lauseilla: "Laadittavat tiekartat ja toimenpidekortit tulee laatia alan ammattilaisten yhteistyössä kaupunginkanslian kanssa. Tiekarttojen ja toimenpidekorttien tulee olla niin laadittuja, että virkamiehet, pelastusala, poliisi, järjestyshenkilöstö sekä vastuullinen järjestäjä pystyvät suunnittelemaan, toteuttamaan sekä johtamaan vastuualuettaan myös silloin, kun alueella tapahtuu järjestyshäiriöitä. Alueen hautarauhan turvaaminen on pyrittävä toteuttamaan ennalta siten, että Rikoslain 17 luvun 12. pykälää ei rikota."

Kannattaja: Daniel Sazonov

Kaupunginhallitus hyväksyi yksimielisesti Mika Raatikaisen vastaehdotuksen mukaisesti muutetun esityksen.

22.05.2019

29.04.2019 Pöydälle

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Maria Nyfors, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 21731
maria.nyfors(a)hel.fi
Päivi Munther, asiantuntija, puhelin: 310 64800
paivi.munther(a)hel.fi

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta 15.01.2019 § 7

HEL 2018-010588 T 00 00 03

Lausunto

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta antoi asiasta seuraavan lausunnon:

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta näkee, että Hietaniemen ranta on ensisijaisesti yleinen uimaranta. Rantakauden tulee olla pääosin tapahtumavapaata aikaa (kesäkuu–elokuun puoliväli). Poikkeuksen muodostavat pienimuotoiset tapahtumat, jotka eivät vahingoita aluetta tai aiheuta merkittävää haittaa uimarannan normaaliin käyttöön mm. Beach volley.

Lautakunta katsoo, että rantakauden ulkopuolella uimarantaa voidaan ajoittain käyttää tapahtumatoimintaan. Vaikutusten arvioinnissa on otettava huomioon, että suur tapahtumien rakentaminen ja purku usein jopa yli viikon poikkeusjärjestelyitä liikenteessä. Alue on suosittu ulkoilu- maasto ja useiden uskontokuntien hautausmaa. Alueen käytön arvioinnissa on otettava huomioon häiriöt joukkoliikenteelle, alueen asukkaille, ulkoilulle, veneilylle sekä alueella toimiville hautausmaille. Lautakunta näkee, että mikäli aluetta käytetään tapahtumiin, käyttö on suunniteltava riittävän ajoissa yhteistyössä alueen muiden käyttäjien kanssa.

Helsingin kaupunkistrategian 2017–2021 mukaisesti Helsinki haluaa olla monipuolinen ja kansainvälisesti vetovoimainen kulttuuri-, urheilu- ja tapahtumakaupunki. Vuosittain toistuvat tapahtumat ovat erityisen tärkeitä kaupungin vetovoiman, tapahtumallisuuden, viihtyvyyden ja alue- talouden kannalta.

Ulkotapahtumien ja festivaalien sesonkiaika on lyhyt, käytännössä kesä–elokuu sääolosuhteista johtuen. Tästä syystä kysyntä tapahtuma- alueista, jotka soveltuvat isoimmille tapahtumille ja festivaaleille, on paikoin ruuhkautunut. Konserteista ja festivaaleista on tullut kokonai- suuksia, joissa artistit haluavat luoda unohtumattoman elämyksen eri-

tyisefekteineen. Tapahtuma-alueen luonne ja sen välitön ympäristö ovat olennainen osa tätä kokonaisuutta. Edellä mainituista syistä johdettuna mm. hiekkakentät eivät enää ”myytävissä” isoille kansainvälisille tapahtumille. Lisäksi kilpailu kansainvälisistä artisteista on kireää.

Kaupunki on jatkuvassa muutoksessa ja sitä myöten myös käytössä olevien tapahtumapaikkojen tilanne elää. Helsingin tapahtumapaikkatarjontaa on rajoittanut Olympiastadionin remontti.

Helsinki pyrkii, yhteistyössä tapahtumajärjestäjän kanssa, löytämään erilaisia tapahtuma-alueita paitsi tapahtuman profiilin mukaan, mutta myös jakamaan tapahtumakuormittavuutta eri alueille kuitenkin hyvien ja sujuvien joukkoliikennepalveluiden lähetyville.

Helsingin pelastuslaitokselta saadun näkemyksen mukaan Hietanien ranta ja sen lähialueiden käyttäminen suurissa tapahtumissa on sopinut hyvin siellä järjestettyjen tapahtumien yleisömäärälle ja tapahtuman sisäiset toiminnot on voitu sijoittaa alueelle turvallisesti. Alueen pinta-ala on ollut riittävän suuri suhteessa yleisömäärään ja alueen sisällä oleva yleisö on mahtunut hyvin olemaan ja liikkumaan, ja tarvittaessa hätätilanteessa voitaisiin siirtyä myös alueen sisällä turvallisempaan paikkaan.

Alueeseen liittyviä haasteita pelastuslaitoksen näkökulmasta on alueen sijoittuminen nimenkärkeen. Onnettomuustilanteessa alueen saavutettavuus pelastuslaitoksen toimesta on huono, sillä sisäänkäynti ja poistumisreitit sekä pelastustiet ovat samoja. Käytännössä nämä tarkoittavat esimerkiksi sitä, että poistuvat ihmiset hankaloittavat pelastuslaitoksen kulkua alueelle. Toisaalta tapahtuman rakentamisen ja alueen normaalikäytön yhdistäminen, samanaikainen käyttö, on haasteellista. Lisäksi tapahtuma-aikaan matkapuhelinverkot eivät aina riitä kaikille käyttäjille ja tätä myöten esimerkiksi avun hälyttäminen voi viivästyä.

Kuitenkin osa näistä tapahtuma-alueen erityispiirteiden luomista haasteista on sellaisia, joita ennakkosuunnittelun avulla voidaan myös jatkossa pienentää (mm. kulkuteiden ja rakentamisen suunnittelu). Pelastuslaitos ei näe jatkossakaan estettä alueen käyttämisessä suurissa tapahtumissa, kun alueen erityispiirteet huomioidaan tapahtuman suunnittelussa kiinnittäen huomiota erityisesti pelastustoiminnan ja ensihoidon toimintamahdollisuuksien varmistamiseen, rakentamisen suunnitteluun sekä matkapuhelinverkkojen riittävyteen.

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta esittää saatujen kommenttien perusteella, että kaupunginkanslian johdolla valmistelussa oleva tapahtumien tiekartta kuvaa tapahtumallisuuden nykytilan ja kehittämistarpeet sekä toimenpiteinä mm. tapahtuma-alueet ja niiden soveltuvuudet sekä reunaehdot tapahtumakäyttöön.

Lisäksi lautakunta toteaa, että Hietaniemen rannan alueen käyttöä pitää täsmentää osana kaupunginkanslian johdolla valmisteltavaa tapahtumien tiekarttaa. Tiekartassa tulee myös edellyttää suur tapahtumien järjestäjien toimivan siten, että alueen asukkaiden elämä voi jatkua mahdollisimman häiriöttömänä. Edelleen siinä tulee korostaa tarvetta pohtia, miten tapahtuma voidaan järjestää hautarauhaa vaarantamatta.

Käsittely

15.01.2019 Esittelijän ehdotuksesta poiketen

Vastaehdotus:

Mika Ebeling: Lisätään lausunnon viimeisen kappaleen loppuun:

Tiekartassa tulee myös edellyttää suur tapahtumien järjestäjien toimivan siten, että alueen asukkaiden elämä voi jatkua mahdollisimman häiriöttömänä. Edelleen siinä tulee korostaa tarvetta pohtia, miten tapahtuma voidaan järjestää hautarauhaa vaarantamatta.

Kannattaja: Heimo Laaksonen

1. äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

Ei-ehdotus: Lisätään lausunnon viimeisen kappaleen loppuun: Tiekartassa tulee myös edellyttää suur tapahtumien järjestäjien toimivan siten, että alueen asukkaiden elämä voi jatkua mahdollisimman häiriöttömänä. Edelleen siinä tulee korostaa tarvetta pohtia, miten tapahtuma voidaan järjestää hautarauhaa vaarantamatta.

Jaa-äännet: 3

Jussi Chydenius, Päivi Meros, Sami Muttilainen

Ei-äännet: 8

Silja Borgarsdóttir Sandelin, Mika Ebeling, Arja Karhuvaara, Otto Königs, Heimo Laaksonen, Otto Meri, Terhi Peltokorpi, Niilo Toivonen

Tyhjä: 2

Mari Holopainen, Raine Luomanen

Poissa: 0

Lautakunta hyväksyi Mika Ebelingin vastaehdotuksen mukaan muutetun ehdotuksen äänin 3-8 (2 tyhjää, 0 poissa).

Esittelijä

kulttuurin ja vapaa-ajan toimialajohtaja
Tommi Laitio

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginvaltuusto>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

22.05.2019

Lisätiedot

Saila Machere, johtava asiantuntija, puhelin: 310 25903
saila.machere(a)hel.fi

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginvaltuusto>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

§ 172

Valtuutettu Sami Muttilaisen aloite esiintymislavan rakentamisesta Alppipuistoon

HEL 2018-011135 T 00 00 03

Päätös

Puheenjohtajan ehdotuksesta kaupunginvaltuusto pani asian pöydälle.

Esittelijä

Kaupunginhallitus

Lisätiedot

Maria Nyfors, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 21731
maria.nyfors(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Kaupunginvaltuusto katsoo valtuutettu Sami Muttilaisen aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijän perustelut

Valtuutettu Sami Muttilainen ja 29 muuta valtuutettua esittävät aloitteessaan, että Alppipuistoon rakennetaan kiinteä esiintymislava.

Alppipuisto on yksi Helsingin vanhimmista puistoista. Se on yhdessä Leninipuiston ja Eläintarhan alueen kanssa ympäristöhistoriallisesti arvokas kokonaisuus, jonka puistohistoria ulottuu 1850-luvulle. Se sijaitsee kaupunginosissa, joissa on Helsingin mittakaavassa suhteellisen vähän viheralueita ja korkein asukastiheys. Alppipuisto, Leninipuisto ja Eläintarhan alue muodostavat yhdessä merkittävän viheraluekokonaisuuden ja puistot ovat asukkaiden ahkerassa käytössä.

Alueella on käynnissä asemakaavan muutostyö, jossa huomioidaan puiston suojelutavoitteet uusien toimintojen sijoittelussa ja rajauksissa. Asemakaavan valmistelun yhteydessä on kartoitettu puistoalueen arvot ja yleiset kehittämisperiaatteet.

Vuonna 2016 asemakaavamuutoksen pohjaksi tehdyssä yleissuunnitelmassa tarkasteltiin tapahtumakäytön sovittamista kulttuurihistoriallisesti arvokkaaseen ympäristöön. Puiston luoteisreunaan voidaan varata paikka väliaikaiselle esiintymislavalle, joka pystytetään sinne kesällä tapahtumien ajaksi. Lavan kohdalla ja edustalla oleva nurmikko voi-

daan vahvistaa. Tavoitteena on, että puisto ja sen lähiympäristö kestävät tapahtumista aiheutuvan kulutuksen, melun ja muut vaikutukset ja säilyvät viihtyisinä.

Uusien rakenteiden sovittaminen kulttuurihistoriallisesti arvokkaaseen puistoon on aina haasteellista. Kiinteän esiintymislavan rakentaminen edellyttää selkeää omistajuutta, ylläpitovastuuta ja riittäviä ylläpitoresursseja, jotta ratkaisu olisi kestävä. Alppipuisto on todettu ilkeästä ympäristökäsi ympäristöksi, johon kohdistuu monenlaista ilta- ja yökäyttöä. Suuri osa puiston kiinteistä rakenteista on huonossa kunnossa tai ne ovat tuhoutuneet. Myös muilta vastaavan kaltaisilta alueilta on huonoja kokemuksia valvomattomista puistojen ja muiden yleisten alueiden rakennelmista.

Esityskäyttöön tarkoitettu pysyvä lava vaatisi mielekkäästi toimiakseen merkittäviä ylläpito- ja hallinnointiresursseja. Lavan kunto on olennainen tekijä niin esitysten teknisten puitteiden ja turvallisuuden kannalta kuin suhteessa puiston yleisilmeeseen ja viihtyvyyteen. Alppipuistossa pysyvää lavaa ei olisi mahdollista liittää minkään muun julkisten rakennuksen jatkuvan toiminnan, ylläpidon ja valvonnan yhteyteen.

Puiston muu käyttötarve virkistysalueena, fyysinen kestävyys ja kulttuurihistoriallinen luonne rajoittavat kokonaisuudessaan puistoon sijoittuvien tapahtumien mahdollista määrää lavarakenteen tyypistä riippumatta. Pysyvän lavan vaatima jatkuva resurssi olisi suuri panostus suhteessa mahdollisten tapahtumien määrään, kokoluokkaan ja kausiluonteisuuteen.

Tapahtumat ovat hyvin erilaisia ja niiden tarpeet vaihtelevat. Siirrettävien esiintymislavojen tekniikka on kehittynyt viime vuosina ja niiden kuljettaminen ja kokoaminen on aikaisempaa vaivattomampaa. Lavarakenteita vuokraamalla voidaan hyödyntää ajantasaisimpia ratkaisuja ilman sitoutumista ylläpitoon ja päivittämiseen. Kaupunki tarjoaa puitteet tapahtumien järjestämiselle: mm. tapahtumasähkön ja siihen liittyvän muun infrastruktuurin, kulutusta kestävä pohjan ja mahdollisuuden huoltoajolle.

Alppipuiston alue on toiminut kesäisin kaikille avointen kulttuurisisältöisten ulkoilmatapahtumien paikkana. Puistossa on järjestetty vuodesta 2008 lähtien kaupungin tuella kesän viikonlopuille sijoittuva musiikkipainotteinen tapahtumakokonaisuus. Se on tarjonnut kantakaupungin alueella hyvin saavutettavan ja monimuotoisen ilmaisen vaihtoehdon taiteen ja kulttuurin kokemiseen.

Kaupunki on tukenut tapahtumakokonaisuutta alkuvuosina osallistamalla tuotantoon ja sittemmin merkittävällä panoksella avustusrahoituksen kautta. Sarjaan liittyvien tapahtumien järjestäjät ovat tehneet yh-

22.05.2019

teistyötä mm. aikataulun ja infrastruktuurin suhteen, joihin väliaikainen esiintymislava ja sähköt ovat kuuluneet. Kaupunki varautuu edelleen tukemaan tapahtumakokonaisuuden ja väliaikaisten rakenteiden toteuttamista avustusrahoituksen kautta.

Pysyvän esiintymislavan rakentaminen Alppipuistoon ei sen sijaan ole tarkoituksenmukaista.

Kaupunginhallitus on saanut aloitteen johdosta kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnan ja kaupunkiympäristölautakunnan lausunnot. Hallintosäännön 30 luvun 11 §:n mukaan kaupunginhallitus esittää valtuuston käsiteltäväksi aloitteen, jonka on allekirjoittanut vähintään 15 valtuutettua.

Esittelijä

Kaupunginhallitus

Lisätiedot

Maria Nyfors, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 21731
maria.nyfors(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuutettu Sami Muttilaisen aloite

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Kaupunginhallitus 29.04.2019 § 273

HEL 2018-011135 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo valtuutettu Sami Muttilaisen aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Maria Nyfors, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 21731
maria.nyfors(a)hel.fi

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
http://www.hel.fi/kaupunginvaltuusto

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

Kaupunkiympäristölautakunta 26.02.2019 § 87

HEL 2018-011135 T 00 00 03

Lausunto

Kaupunkiympäristölautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Alppipuisto on yksi Helsingin vanhimmista puistoista, ja se on yhdessä Leninipuiston ja Eläintarhan alueen kanssa ympäristöhistoriallisesti arvokas kokonaisuus, jonka puistohistoria ulottuu 1850-luvulle.

Alueelle laaditaan asemakaavan muutosta, jossa huomioidaan puiston suojelutavoitteet uusien toimintojen sijoittelussa ja rajauksissa. Asemakaavan valmistelun yhteydessä on kartoitettu puistoalueen arvot ja yleiset kehittämisperiaatteet.

Alppipuiston alueella käynnissä olevat hankkeet vaikuttavat puiston käyttöön, rajaukseen ja yleisilmeeseen. Hankkeita ovat Pisararadan linjaus Alppipuiston kautta, Linnanmäen pysäköinti-laitoksen sijoittaminen puiston alueelle sekä uuden asuinkerrostalokorttelin rakentaminen Viipurinkadun ja Tivolitien risteykseen.

Alppipuisto sijaitsee kaupunginosissa, joissa on Helsingin mittakaavassa suhteellisen vähän viheralueita ja korkein asukastiheys. Puistot ovat asukkaiden ahkerassa käytössä. Alueen käytön paineita lisäävät Linnanmäen turistivirrat sekä puistossa järjestettävien tapahtumien suuret kävijämäärät.

Kaupungin ja Alppipuistossa tapahtumia järjestävien toimijoiden lähtökohtana on ollut se, että arvokkaassa puistoympäristössä ei järjestetä kaupallisia tapahtumia, ja että tapahtumat ovat pienimuotoisia. Lisäksi asukkailta on tullut palautetta melusta ja luvattomista konserteista. Tavoitteena on myös, että puisto ja sen lähiympäristö kestävät tapahtumista aiheutuvan kulutuksen, melun ja muut vaikutukset sekä säilyvät viihtyisinä.

Uusien rakenteiden sovittaminen kulttuurihistoriallisesti arvokkaaseen puistoon on aina haasteellista. Kiinteän esiintymislavan rakentaminen edellyttää myös selkeää omistajuutta, ylläpitovastuuta ja riittäviä ylläpitoresursseja, jotta ratkaisu olisi kestävä. Alppipuisto on myös todettu ilkeiltäherkäksi ympäristöksi, jossa suuri osa puiston kiinteistä rakenteista on huonossa kunnossa tai ne ovat tuhoutuneet.

Tapahtumat ovat hyvin erilaisia ja niiden tarpeet vaihtelevat. Siirrettävien esiintymislavojen tekniikka on kehittynyt viime vuosina ja niiden kuljettaminen ja kokoaminen on aikaisempaa vaivattomampaa. Kau-

punkiympäristön toimiala tarjoaa puitteet tapahtumien järjestämiselle: tapahtumasähkö ja siihen liittyvä muu infrastruktuuri, kulutusta kestävä pohja ja huoltoajon mahdollistaminen.

Vuonna 2016 Alppipuiston asemakaavamuutoksen pohjaksi tehdyssä yleissuunnitelmassa tarkasteltiin myös tapahtumakäytön sovittamista kulttuurihistoriallisesti arvokkaaseen ympäristöön. Tapahtumat tulee ohjata puiston keskiosaan. Avoimen puistotilan luoteisreunaan voidaan varata paikka väliaikaiselle esiintymislavalle, joka pystytetään sinne keuhalla tapahtumien ajaksi. Lavan kohdalla ja edustalla oleva nurmikko voidaan vahvistaa jalkapallonurmen periaatteen mukaan.

Aloitteessa on tuotu esiin myös Stoan aukio ja Sibeliuksen puisto. Stoan aukiolla on käynnissä laaja peruskorjaus, jonka yhteydessä toteutetaan esiintymislava. Aukio on osa tonttia, joten lähtötilanne Stoassa on hyvin erilainen kuin Alppipuistossa. Lähtökohtana on, että lavaa hallinnoi Kulttuuri- ja vapaa-ajan toimiala, jolla on tarjota lavalle paljon ohjelmaa. Sibeliuksen puistoon tutkitaan tänä vuonna alkavan puistosuunnittelun yhteydessä pienimuotoisten musiikkiesitysten pitopaikkaa, jossa on tapahtumasähkö.

05.02.2019 Pöydälle

Esittelijä

kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Mikko Aho

Lisätiedot

Anu Lamminpää, maisema-arkkitehti: 310 37258
anu.lamminpaa(a)hel.fi

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta 26.02.2019 § 42

HEL 2018-011135 T 00 00 03

Lausunto

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta antoi asiasta seuraavan lausunnon:

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta ei puolla aloitteen mukaisen kiinteän esiintymislavan rakentamista Alppipuistoon jäljempänä esitettyjen seikkojen pohjalta.

Alppipuisto on Alppilassa sijaitseva kallioinen ja mäkinen puisto, joka rajautuu lännessä päärataan, pohjoisessa Viipurinkatuun sekä etelässä Linnanmäkeen ja Helsinginkatuun. Puiston kallioisen maaston suuret

22.05.2019

korkeuserot sekä alueelle sijoittuvat lammet ja koirapuisto rajaavat käytävissä olevaa pinta-alaa. Alueen läpi kulkee myös keskeinen ja vilkkaassa käytössä oleva pohjois-eteläsuuntainen kevyen liikenteen väylä.

Alppipuisto toimii omalla alueellaan merkittävänä viheralueena. Alppipuisto on huomioitu Helsingin yleiskaavan viher- ja virkistysverkostossa ja koko kaava-alue on määritelty kulttuurihistoriallisesti merkittäväksi alueeksi. Alppipuisto, Leninipuisto ja Eläintarhan alue muodostavat yhdessä merkittävän viheraluekokonaisuuden.

Alueella on käynnissä asemakaavan muutostyö, jossa huomioidaan puiston suojelutavoitteet uusien toimintojen sijoittelussa ja rajauksissa. Asemakaavan valmistelun yhteydessä on kartoitettu puistoalueen arvot ja yleiset kehittämisperiaatteet.

Erityisesti kesäisin Alppipuiston alue on toiminut myös kaikille avointen kulttuurisäilytysten matalan kynnyksen ulkoilmatapahtumien paikkana. Puistossa on vuodesta 2008 lähtien Helsingin kaupungin tuella järjestetty kesän viikonlopuille sijoittuva musiikkipainotteinen tapahtumakokonaisuus. Kokonaisuus on tarjonnut kantakaupungin alueella hyvin saavutettavan ja monimuotoisen ilmaisen vaihtoehdon taiteen ja kulttuurin kokemiseen.

Kaupungin tukema Alppipuiston tapahtumakokonaisuus on koostunut noin 1 000–2 000, maksimissaan 5 000, kävijän tapahtumista. Tuettujen tapahtumien määrässä on huomioitu puiston kantokyky sekä alueen muu vapaa-ajankäyttö ja historiallinen luonne. Tapahtumapaikkana puiston eduksi ovat sen muoto ja sijainti, mitkä vähentävät ympäristölle koituvaa meluhaittaa. Asukkailta on kuitenkin tullut myös palautetta melusta ja luvattomista konserteista.

Helsingin kaupunki on tukenut tapahtumakokonaisuutta alkuvuosina osallistumalla tuotantoon ja sittemmin merkittävällä panoksella avustusrahoituksen kautta. Sarjaan liittyvien tapahtumien järjestäjät ovat tehneet tapahtumatuotannollista yhteistyötä mm. aikataulun ja yhteisen infrastruktuurin suhteen, joihin väliaikainen esiintymislava ja sähköt ovat kuuluneet.

Tapahtumat ovat pääasiassa sijoittaneet lavansa avoimen puistotilan luoteisreunaan, johon suhteessa nouseva rinne muodostaa luonnollisen katsomoalueen. Vuonna 2016 Alppipuiston asemakaavamuutoksen pohjaksi tehdyssä yleissuunnitelmassa tämä alue on arvioitu sopivaksi paikaksi väliaikaisesti rakennettaville lavoille ja tämänkaltaiselle käytölle voidaan taata puitteet mm. nurmeen kohdistuvan lisärasituksen huomioivilla keinoilla.

Alppipuisto on valvomatonta ilkvallalle herkkää aluetta, johon kohdistuu monenlaista ilta- ja yökäyttöä. Alppipuistossa itsessään sijaitseva yhteiskäyttöön tarkoitettu paviljonki on päätenyt heikkoon kuntoon ilkvallan takia ja aiempi suurempi rakenne on samoin tuhottu ilkvallan johdosta. Myös muilta vastaavan kaltaisilta alueilta on huonoja kokemuksia valvomattomista puistojen ja muiden yleisten alueiden rakennuksista ja rakennelmista.

Esityskäyttöön tarkoitettu pysyvä lava vaatisi mielekkäästi toimiakseen merkittäviä vakituisia resursseja ylläpitoon ja hallintaan. Lavan kunto itsessään on olennainen tekijä niin esitysten teknisten puitteiden ja turvallisuuden kannalta kuin suhteessa puiston yleisilmeeseen ja viihtyvyyteen niin viher- kuin tapahtuma-alueena.

Alppipuistossa pysyvää lavaa ei olisi mahdollista liittää minkään muun julkisten rakennuksen jatkuvan toiminnan, ylläpidon ja valvonnan yhteyteen. Yksittäisenä rakenteena puistossa sijaitsevan lavan kunnossapidosta ja mahdollisesta valvonnasta seuraisi huomattavia kustannuksia.

Puiston muu käyttötarve virkistysalueena, fyysinen kestävyys ja kulttuurihistoriallinen luonne rajoittavat kokonaisuudessaan puistoon sijoitettujen tapahtumien mahdollista määrää lavarakenteen tyypistä riippumatta. Pysyvän lavan vaatima jatkuva resurssi olisi suuri panostus suhteessa potentiaalisten tapahtumien määrään, kokoluokkaan ja kausiluonteisuuteen.

Väliaikaisten lavarakenteiden ja niiden tekniikan osalta tarjolla on eri tarpeisiin soveltuvia hyviä vuokrattavia vaihtoehtoja, joissa on mahdollista hyödyntää ajantasaisimpia ratkaisuita ilman sitoutumista ylläpitoon ja päivittämiseen.

Aloitteessa on viitattu myös Stoa aukiolle osana laajaa peruskorjausta rakennettavaan esiintymislavaan sekä Sibeliuksen puistoon. Kulttuurin ja vapaa-ajan toimialaan kuuluva Stoa tulee lähtökohtaisesti ylläpitämään ja hallinnoimaan välittömästi Stoa rakennuksen vieressä sijaitsevaa aukion lavaa, jonka osalta tilanne eroaa merkittävästi Alppipuistosta. Kaupunkiympäristön toimiala tutkii tänä vuonna alkavan puistosuunnittelun yhteydessä mahdollisuutta rakentaa Sibeliuksen puistoon pienimuotoisten musiikkiesitysten pitopaikka.

Edellä esitetyn perusteella kaupunki varautuu edelleen tukemaan tapahtumakokonaisuuden ja väliaikaisten tapahtumarakenteiden toteuttamista Alppipuistossa avustusrahoituksen kautta.

Käsittely

26.02.2019 Ehdotuksen mukaan

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginvaltuusto>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

F10680001200062637

Alv.nro

F102012566

22.05.2019

Vastaehdotus:

Sami Muttilainen: Lautakunta esittää, että selvitetään renkailla siirrettävän esiintymislavan hankkimista kaupungin tapahtumien käyttöön. Lavaa voisi hallinnoida kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala. Tämä palvelisi ja mahdollistaisi hyvin eri tyyppisiä ja kokoisia kaupunginosatapahtumia.

Sami Muttilaisen vastaehdotusta ei kannatettu, joten se raukesi.

12.02.2019 Pöydälle

Esittelijä

kulttuurijohtaja
Tuula Haavisto

Lisätiedot

Jenni Peisa, suunnittelija, puhelin: 310 20455
jenni.peisa(a)hel.fi

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginvaltuusto>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

§ 173

Valtuutettu Elina Moision aloite kaupungin osallistumisesta Global Active City -ohjelmaan

HEL 2018-011678 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginvaltuusto katsoi valtuutettu Elina Moision aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijä

Kaupunginhallitus

Lisätiedot

Maria Nyfors, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 21731
maria.nyfors(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuutettu Elina Moision aloite

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Valtuutettu Elina Moision ja 28 muuta valtuutettua esittävät aloitteensa, että kaupunki selvittää mahdollisuutta osallistua Global Active City -ohjelmaan, joka auttaa kaupunkeja parantamaan asukkaiden hyvinvointia ja lisäämään liikkumista.

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta toteaa aloitteen johdosta antamassaan lausunnossa, että liikuntapalvelut selvittää ohjelmaan osallistumista. Samalla selvitetään ohjelmaan mahdollisesti liittyviä kustannuksia ja talousarvio-ohjeiden mukaisesti luopuminen jostain toisesta verkostojäsenyydestä.

Global Active City -verkosto on The Active Well-being Iniativen (AWI) koordinoima maailmanlaajuinen hanke, jonka tavoitteena on lisätä tietoisuutta liikunnan hyödyistä ja edistää terveyttä ja aktiivisuutta. Kansainvälinen olympiakomitea tukee verkostoa sen toiminnassa.

Ohjelmaan liittyminen antaa mahdollisuuden hyödyntää yli 70 Global Active City -merkin luoneen asiantuntijan ja tutkijan osaamista mm.

22.05.2019

kaupungin hallinnon, sosiaali- ja terveydenhuollon sekä liikunnan edistämisen saralla. Verkostojäsenyys tarjoaa mahdollisuuden yhteistyöhön ja benchmarkkaukseen muiden verkostoon kuuluvien kaupungin kanssa ja kustannustehokasta vertailudataa samankokoisten ja samojen haasteiden parissa painivien kaupunkien kehityksestä ja toimenpiteistä. Ohjelmassa on konkreettisia yhteistyöprojekteja ja se tarjoaa myös kaupungin kumppaneille mahdollisuuden osallistua verkoston toimintaan ja tilaisuuksiin.

Tampereen kaupunki on ollut Global Active City -verkoston epävirallinen pilottikaupunkina vuosina 2015–2017. Pilotoinnista saatujen kokemusten perusteella Tampereen kaupunki on hyötynyt ohjelmasta mm. uusien ideoiden ja muualla hyväksi koettujen toimintamallien kautta. Ohjelma on vahvistanut Tampereen imagoa poikkihallinnollisena liikkumisen edistäjänä osana kansainvälistä verkostoa.

Kaupunginhallituksen hyväksymässä liikkumishjelmassa liikkumisen edistäminen nostetaan yhdeksi kaupungin strategiseksi kärkihankkeeksi. Kasvava hyvinvointi- ja terveystietoisuus näkyy lisääntyvänä tarpeena ja kiinnostuksena uudenaikaisille palveluille, olosuhteille, yritystoiminnalle ja digitaalisille innovaatioille. Kaupunginhallitus katsoo, että liittyminen Global Active City -ohjelmaan tukisi näitä tavoitteita.

Hallintosäännön 30 luvun 11 §:n mukaan kaupunginhallitus esittää valtuuston käsiteltäväksi aloitteen, jonka on allekirjoittanut vähintään 15 valtuutettua.

Esittelijä

Kaupunginhallitus

Lisätiedot

Maria Nyfors, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 21731
maria.nyfors(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuutettu Elina Moision aloite

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Kaupunginhallitus 29.04.2019 § 274

HEL 2018-011678 T 00 00 03

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginvaltuusto>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

22.05.2019

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo valtuutettu Elina Moision aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Maria Nyfors, kaupunginsihteerin, puhelin: 310 21731
maria.nyfors(a)hel.fi

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta 12.02.2019 § 35

HEL 2018-011678 T 00 00 03

Lausunto

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta antoi asiasta seuraavan lausunnon:

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta puoltaa selvitykseen tekemistä koskien Helsingin kaupungin osallistumista Global Active City -ohjelmaan. Helsingin kaupungin liikuntapalvelut selvittävät Helsingin kaupungin mahdollisuutta osallistua kansainvälisen Olympiakomitean tukemaan Global Active City -ohjelmaan. Mahdollisen liittymisen yhteydessä tulee myös pyrkiä tarkastelemaan hallintokunnan jäsenyyksiä yhtenä kokonaisuutena ja pohtia myös mahdollisuutta luopua jostakin verkostojäsenyydestä. Lisäksi tulee myös selvittää Active City -ohjelmaan liittyvät mahdolliset kustannukset sekä mahdollinen järjestöistä eroaminen ja siihen liittyvät toimenpiteet.

Global Active City -verkosto on The Active Well-being Iniativen (AWI) koordinoima, maailmanlaajuinen hanke, jonka ovat perustaneet TAFISA (The Association for International Sport for All) yleisenä tavoitteenaan lisätä tietoisuutta urheilun ja liikunnan hyödyistä sekä EVALEO, joka on voittoa tavoittelematon yhdistys, jonka tavoitteena on terveyden ja aktiivisuuden kehittäminen ja edistäminen. Lisäksi kansainvälinen Olympiakomitea (IOC) tukee verkostoa toiminnassaan.

Global Active City -ohjelmaan liittyminen antaa mahdollisuuden hyödyntää yli 70 asiantuntijan ja tutkijan asiantuntemusta, jotka ovat auttaneet luomaan Global Active City -merkin, muun muassa kaupungin hallinnon, sosiaali- ja terveydenhuollon sekä liikunnan edistämisen saralla. Ohjelmaan liittymisen kautta Helsingin kaupungista tulee myös osa hyvin näkyvää maailmanlaajuisia ohjelmaa. Verkostojäsenyys tarjoaa

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginvaltuusto>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

F10680001200062637

Alv.nro

F102012566

mahdollisuuden yhteistyöhön ja benchmarkkaukseen muiden verkostoon kuuluvien kaupungin kanssa, saada kustannustehokkaasti vertailudataa samankokoisten ja samojen haasteiden parissa painivien kaupunkien kehityksestä ja toimenpiteistä, toteuttaa konkreettisia yhteistyöprojekteja sekä tarjota helsinkiläisille kumppaneille mahdollisuuden osallistua verkoston toimintaan ja tilaisuuksiin.

Suomesta Tampereen kaupunki on ollut verkoston epävirallisena pilotikaupunkina vuosina 2015–2017. Verkostoyhteistyö oli osa kaupungin Liikkuva Tampere -projektia, joka oli Tampereen kaupungin projektoima ohjelma, jossa tavoiteltiin monitoimijaista ja poikkihallinnollista toimintatapaa tamperelaisten liikkumisen edistämiseksi. Tampereen kaupunki hyötyi verkostosta uusien ideoiden ja muualla toteutettujen, hyväksi koettujen toimintamallien kautta. Lisäksi kaupunki koki, että Global Active City -verkosto vahvisti kaupungin imagoa poikkihallinnollisena liikkumisen edistäjänä osana kansainvälistä verkostoa

Kaupunginhallituksen päättämässä Helsingin kaupungin liikkumishjelmassa, vuosille 2017–2021, liikkumisen edistämisen nostetaan yhdeksi kaupungin strategiseksi kärkihankkeeksi. Ohjelman konkreettisenä tavoitteena on kasvattaa liikkumisen osuutta ja vastaavasti vähentää istumisen määrää helsinkiläisten elämäkulussa. Helsingin kasvava hyvinvointi- ja terveystietoisuus näkyy myös lisääntyvänä tarpeena ja kiinnostuksen kohteena uudenslaisille palveluille, olosuhteille, yritystoiminnalle ja digitaalisille innovaatioille. Global Active City -ohjelma mahdollisesti tukisi näitä edellä mainittuja tavoitteita.

Esittelijä

vs. liikuntajohtaja
Petteri Huurre

Lisätiedot

Kaisa Mari Laine, liikunnansuunnittelija, puhelin: 310 87878
kaisa.mari.laine(a)hel.fi

§ 174

Valtuutettu Emma Karin aloite perhetyön tuomisesta päiväkoteihin

HEL 2018-012502 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginvaltuusto katsoi valtuutettu Emma Karin aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijä

Kaupunginhallitus

Lisätiedot

Maria Nyfors, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 21731

maria.nyfors(a)hel.fi

Riikka Henriksson, erityissuunnittelija, puhelin: 310 25543

riikka.henriksson(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuutettu Emma Karin aloite

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Valtuutettu Emma Kari ja 22 muuta valtuutettua esittävät aloitteessaan, että kaupunki madaltaa perhepalveluiden piiriin pääsemisen kynnystä kokeilemalla perhetyön tuomista päiväkoteihin.

Oikea-aikaiset ja helposti saatavat perhepalvelut ovat tärkeä tekijä lasten syrjäytymisen ja perheiden ongelmien ehkäisemisessä. Helsinkiläisille lapsiperheille on tarjolla monenlaisia sosiaali- ja terveydenhuollon palveluja, joiden tavoitteena on vahvistaa perheen voimavaroja, parantaa vuorovaikutusta ja tukea perheen hyvinvointia.

Perheiden palveluja kootaan perhekeskuksiin, jotka ovat kaikkien lapsiperheiden saatavilla. Kotiin vietävät palvelut, kuten lapsiperheiden sosiaaliohjaus ja lapsiperheiden kotipalvelu ovat ensisijaisia matalan kynnyksen palvelumuotoja. Neuvoloissa on vahva osaaminen palveluohjauksesta. Neuvola päiväkodissa -toimintamalli, joka tarjoaa tukea lapsen kehitykseen ja kasvuun moniammatillisena kokonaisuutena, on

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginvaltuusto>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

hyvä esimerkki jo kehitetyistä varhaiskasvatuksen ja neuvolatoiminnan yhteismalleista.

Varhaiskasvatustilain 7 §:n mukaan kunnan on varhaiskasvatusta järjestäessään toimittava yhteistyössä opetuksesta, liikunnasta ja kulttuurista, lastensuojelusta ja muusta sosiaalihuollosta, neuvolatoiminnasta ja muusta terveydenhuollosta vastaavien sekä muiden tarvittavien tahojen kanssa. Lapsen tarvitsema palvelujen kokonaisuus on arvioitava, suunniteltava ja toteutettava monialaisessa yhteistyössä.

Varhaiskasvatus on mukana perhekeskuksen moniammatillisessa neuvolatiimissä, joka toimii yhtenä yhteistyömuotona varhaiskasvatuksen, sosiaaliohjauksen ja kotipalvelun välillä. Näiden palvelujen tarkoituksena on madaltaa kynnystä hakea apua ja löytää ne perheet, jotka ovat jääneet palvelujärjestelmän ulkopuolelle.

Lapsiperheitä varten on tänä vuonna avattu ympärivuorokautisessa käytössä oleva sähköinen yhteydenottokanava, Tarvitsen apua -nappi, www.hel.fi/perheentuki -sivustolla.

Sosiaalihuoltolain 16 §:n mukainen sosiaaliohjaus ja 18 §:n mukainen perhetyö ovat eri palveluja. Helsingissä toimiva lapsiperheiden sosiaaliohjauksen yksikkö on valtakunnallisesti ainutlaatuinen. Se vastaa palvelun tarpeeseen, josta julkisessa keskustelussa usein käytetään termiä perhetyö. Lapsiperheiden sosiaaliohjauksen yksiköstä alle kouluikäisten lasten vanhemmilla on mahdollisuus saada tukea, ohjausta ja neuvontaa erilaisissa elämäntilanteissa. Perhe voi hakeutua palveluun itse, mutta neuvolan ja varhaiskasvatuksen henkilökunnalla on keskeinen rooli palveluun ohjauksessa. Sosiaaliohjaaja tapaa perheitä pääsääntöisesti heidän kotonaan, mutta voi tarvittaessa jalkautua vaikkapa päiväkotiin. Perheet hyötyvät ensisijaisesti siitä, että palvelut tuodaan kotiin. Perheet antavat jatkuvasti positiivista palautetta siitä, että sosiaaliohjaus toimii joustavasti asiakkaiden tarpeiden mukaan.

Sosiaalihuoltolain 18 §:n mukaista perhetyötä annetaan erityistä tukea tarvitsevan lapsen tai nuoren terveyden ja kehityksen turvaamiseksi. Erityisen tuen palvelun tarve arvioidaan perhekeskuksen lapsiperheiden palvelutarpeen arvioinnin ja tuen yksikössä. Perhe voi hakeutua palvelutarpeen arviointiin itsenäisesti tai se voi tehdä yhdessä varhaiskasvatuksen henkilökunnan kanssa pyynnön sosiaalihuoltolain mukaisen palvelutarpeen arvioimiseksi.

Helsingin päiväkodeissa työskentelevien varhaiskasvatuksen ammattilaisten osaamista huolen tunnistamisessa, puheeksi ottamisessa ja palveluihin ohjaamisessa tullaan vahvistamaan. Osana kaupunkistrategian syrjäytymisen ehkäisemisen Mukana-ohjelmaa on tunnistettu tarve yhteistyön tiivistämisestä. Varhaiskasvatuksen ja sosiaali- ja tervey-

denhuollon välille luodaan parhaillaan toimintamallia riskiryhmien etsimiseksi ja tunnistamiseksi nykyistä paremmin. Tavoitteena on henkilöstön osaamisen kehittäminen syrjäytymistä ennakoiden riskitekijöiden tunnistamisessa. Toimenpiteinä on mm. varhaiskasvatuksen työntekijöiden ja esimiesten kouluttaminen ja yhteistyöverkostojen päivittäminen. Toteutuksessa hyödynnetään jo käytössä olevia tunnistamisen malleja ja valtakunnallisia näyttöön perustuvia malleja.

Toimialarajat ylittävää yhteistyötä voidaan toteuttaa arvioimalla yhdessä perheen avun tarvetta. Osallistavan työotteen vahvistaminen edellyttää ammattilaisten, lapsen ja hänen huoltajiensa välistä vastavuoroista ja avointa keskustelua. Yhdessä lapsiperheiden sosiaaliohjauksen ja varhaiskasvatuksen kanssa ollaan vahvistamassa ennalta ehkäisevää työtä, etsimässä uusia yhteistyön tapoja sekä lisäämässä tiedotusta lapsiperheiden sosiaaliohjauksesta. Yhteistyön kehittäminen aloitetaan kokeiluilla Koillis-Helsingissä. Yhteistyössä ovat mukana lapsiperheiden sosiaaliohjaus, lapsiperheiden kotipalvelu, perheneuvola, lastensuojelu ja varhaiskasvatus. Kehittämisessä hyödynnetään aiempia kokemuksia mm. Neuvola päiväkodissa -mallista.

Varhaiskasvatuksen ammattilaisten osaamisen vahvistaminen huolen tunnistamisessa, puheeksi ottamisessa ja palveluohjauksessa mahdollistaa vaikuttavamman palvelun tuottamisen. Perheet hyötyvät riittävän ajoissa saadusta tuesta, mikä ennaltaehkäisee ongelmien kasaantumista ja tukee lapsen terveyttä ja kehitystä.

Edellä mainituin perustein kaupunginhallitus katsoo, että olemassa olevilla palveluilla ja uusien kehittämisellä voidaan vastata perheiden kokonaisvaltaisiin palvelutarpeisiin.

Kaupunginhallitus on saanut aloitteen johdosta sosiaali- ja terveyslautakunnan sekä kasvatus- ja koulutuslautakunnan lausunnot. Hallintosäännön 30 luvun 11 §:n mukaan kaupunginhallitus esittää valtuuston käsiteltäväksi aloitteen, jonka on allekirjoittanut vähintään 15 valtuutettua.

Esittelijä

Kaupunginhallitus

Lisätiedot

Maria Nyfors, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 21731
maria.nyfors(a)hel.fi
Riikka Henriksson, erityissuunnittelija, puhelin: 310 25543
riikka.henriksson(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuutettu Emma Karin aloite

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginvaltuusto>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Kaupunginhallitus 29.04.2019 § 275

HEL 2018-012502 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo valtuutettu Emma Karin aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Maria Nyfors, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 21731
maria.nyfors(a)hel.fi
Riikka Henriksson, erityissuunnittelija, puhelin: 310 25543
riikka.henriksson(a)hel.fi

Sosiaali- ja terveyslautakunta 12.03.2019 § 40

HEL 2018-012502 T 00 00 03

Lausunto

Sosiaali- ja terveyslautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon valtuutettu Emma Karin ja 22 muun valtuutetun valtuustoa-aloitteesta koskien perhetyön tuomista päiväkoteihin:

"Sosiaali- ja terveyslautakunta pitää oikea-aikaisia ja helposti saatavia perhepalveluja tärkeänä tekijänä lasten syrjäytymisen sekä perheiden ongelmien ehkäisemisessä. Helsinkiläisille lapsiperheille on tarjolla monenlaisia sosiaali- ja terveydenhuollon palveluja, joiden tavoitteena on vahvistaa perheen voimavaroja ja parantaa vuorovaikutusta sekä tukea perheen hyvinvointia.

Perheiden palveluja kootaan perhekeskuksiin, jotka ovat kaikkien lapsiperheiden saatavilla. Kotiin vietävät palvelut, kuten lapsiperheiden sosiaaliohjaus ja lapsiperheiden kotipalvelu ovat ensisijaisia matalan kynnyksen palvelumuotoja. Neuvoloissa on vahva osaaminen palve-

luohjauksesta. Neuvola päiväkodissa -toimintamalli tarjoaa tukea lapsen kehitykseen ja kasvuun moniammatillisena kokonaisuutena.

Lapsiperheitä varten on tänä vuonna avattu sähköinen yhteydenotto-kanava, Tarvitsen apua -nappi, www.hel.fi/perheentuki -sivustolla, mikä on käytettävissä ympärivuorokautisesti.

Perhekeskuksen neuvolatiimi toimii yhtenä yhteistyömuotona varhaiskasvatuksen, sosiaaliohjauksen ja kotipalvelun välillä. Näiden palvelujen tarkoituksena on madaltaa kynnystä hakea apua sekä löytää perheet, jotka ovat jääneet palvelujärjestelmän ulkopuolelle.

Sosiaalihuoltolain (130/2014) 16 pykälän mukainen sosiaaliohjaus ja 18 pykälän mukainen perhetyö ovat eri palveluja. Helsingissä toimiva lapsiperheiden sosiaaliohjauksen yksikkö on valtakunnallisesti ainutlaatuinen ja se vastaa tuen ja palvelun tarpeeseen, josta julkisessa keskustelussa käytetään usein termiä perhetyö. Lapsiperheiden sosiaaliohjauksen yksiköstä alle kouluikäisten ja pienten lasten vanhemmilla on mahdollisuus saada tukea, ohjausta ja neuvontaa erilaisissa elämäntilanteissa. Perhe voi hakeutua palveluun itse. Neuvolan ja varhaiskasvatuksen henkilökunnalla on kuitenkin keskeinen rooli palveluun ohjauksessa. Sosiaaliohjaaja tapaa perheitä pääsääntöisesti heidän kotonaan, mutta voi tarvittaessa jalkautua vaikkapa päiväkotiin. Perheet hyötyvät ensisijaisesti siitä, että palvelut tuodaan kotiin. Perheet antavat jatkuvasti positiivista palautetta siitä, että sosiaaliohjaus toimii joustavasti asiakkaiden tarpeiden mukaan.

Perhetyötä annetaan erityistä tukea tarvitsevan lapsen tai nuoren terveyden ja kehityksen turvaamiseksi. Erityisen tuen palvelun tarve arvioidaan perhekeskuksen lapsiperheiden palvelutarpeen arvioinnin ja tuen yksikössä. Palvelutarpeen arviointiin perhe voi hakeutua itsenäisesti tai perhe voi tehdä yhdessä varhaiskasvatuksen henkilökunnan kanssa pyynnön sosiaalihuoltolain mukaisen palvelutarpeen arvioimiseksi (yhteydenotto tuen tarpeen selvittämiseksi).

Helsingin päiväkodeissa työskentelevien varhaiskasvatuksen ammattilaisten osaamista huolen tunnistamisessa, puheeksi ottamisessa sekä palveluihin ohjaamisessa tullaan vahvistamaan. Varhaiskasvatuksen ja sosiaali- ja terveydenhuollon välille luodaan parhaillaan toimintamallia riskiryhmien etsimiseksi ja tunnistamiseksi nykyistä paremmin, mukaan lukien työntekijöiden ja esimiesten koulutus. Toteutuksessa hyödynnetään jo käytössä olevia tunnistamisen malleja ja valtakunnallisia näyttöön perustuvia malleja.

Yhteistyötä yli toimialojen voidaan toteuttaa arvioimalla yhdessä perheen avun tarvetta ja näin yhteistyössä tukea perhettä ja lasta hänen kehitysympäristössään. Osallistavaa työtettä tulee vahvistaa palvelu-

järjestelmässämme. Se edellyttää ammattilaisten, lapsen ja hänen huoltajiensa välistä vastavuoroista ja avointa keskustelua. Yhdessä lapsiperheiden sosiaalihojauksen ja varhaiskasvatuksen kanssa ollaan vahvistamassa ennalta ehkäisevää työtä lapsiperheiden sosiaalihojauksen ja varhaiskasvatuksen yhteistyömuotona, etsimässä uusia yhteistyön tapoja sekä lisäämässä palveluohjausta ja tiedotusta lapsiperheiden sosiaalihojauksesta. Kokeiluja aloitetaan Koillis-Helsingissä alueellisen varhaiskasvatuksen ja lapsiperheiden sosiaalihojauksen yhteistyönä.

Terveys- ja hyvinvointivaikutusten arviointi

Varhaiskasvatuksen ammattilaisten osaamisen vahvistaminen huolen tunnistamiseksi ja puheeksi ottamiseksi sekä palveluohjauksellisen osaamisen lisääminen mahdollistavat vaikuttavamman palvelun tuottamisen. Lisäksi se parantaa työntekijän tunnetta oman työn hallinnasta. Perheet hyötyvät riittävän ajoissa saadusta tuesta, mikä ennaltaehkäisee ongelmien kasaantumista ja tukee lapsen terveyttä ja kehitystä.

Käsittely

12.03.2019 Ehdotuksen mukaan äänestyksin

Asiassa tehtiin seuraava vastaehdotus:

Vastaehdotus:

Jäsen Kati Juva: Lisätään lausunnon viimeisen kappaleen ennen terveys- ja hyvinvointivaikutusten arviointia loppuun: "Tässä yhteydessä pilotoidaan hanketta, jossa sosiaalihojausta vahvistetaan myös osaksi päiväkotien arkea yhteistyössä varhaiskasvatuksen kanssa."

Kannattaja: jäsen Antti Vainionpää

Sosiaali- ja terveyslautakunnan lausunto syntyi seuraavan äänestyksen tuloksena:

1 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

EI-ehdotus: Vastaehdotus (jäsen Kati Juva)

Jaa-äännet: 8

Mukhtar Abib, Leo Bergman, Cecilia Ehrnrooth, Sami Heistaro, Sakari Männikkö, Sanna-Mari Oranen, Matias Pajula, Karita Toijonen

Ei-äännet: 4

Heidi Ahola, Kati Juva, Tuomas Tuure, Antti Vainionpää

Tyhjä: 0

22.05.2019

Poissa: 1
Meri Haahtela

Sosiaali- ja terveystieteiden lautakunta hyväksyi esittelijän ehdotuksen äänin 8 - 4 (poissa 1).

Sosiaali- ja terveystieteiden lautakunta antoi esittelijän ehdotuksen mukaisen lausunnon.

Esittelijä

vs. sosiaali- ja terveystieteiden lautakunnan toimialajohtaja
Leena Turpeinen

Lisätiedot

Terhi Tuominiemi-Lilja, perheiden erityispalvelujen päällikkö, puhelin: 310 55634
terhi.tuominiemi-lilja(a)hel.fi
Monica Lindberg, neuvola- ja perhetyön päällikkö, puhelin: 310 58352
monica.lindberg(a)hel.fi

Kasvatus- ja koulutuslautakunta 05.03.2019 § 101

HEL 2018-012502 T 00 00 03

Lausunto

Kasvatus- ja koulutuslautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon valtuutettu Emma Karin ja 22 muun valtuutetun valtuustoa- loitteesta koskien perhetyön tuomisesta päiväkoteihin:

Kasvatus- ja koulutuslautakunta pitää oikea-aikaisia ja helposti saatavia perheille suunnattuja palveluja tärkeänä tekijänä lasten syrjäytymisen sekä perheiden ongelmien ehkäisemisessä. Helsingiläisille lapsiperheille on jo tarjolla monenlaisia palveluja, joiden tavoitteena on vahvistaa perheen voimavaroja ja parantaa vuorovaikutusta sekä tukea perheen hyvinvointia, mutta palvelut edellyttävät edelleen yhteiskehittämistä.

Mikään toimiala ei voi yksin vastata perheiden monialaisen tuen tarpeisiin. Sosiaalitoimen ja varhaiskasvatuksen yhteistyömallien kehittämistä tarvitaan edelleen, jotta yhtä useampi perhe saisi tukea riittävän varhaisessa vaiheessa. Ylisektorirajaisella yhteistyöllä nostetaan lapsiperheineen kehitettävien palveluiden keskiöön ja voidaan paremmin mahdollistaa palveluiden saannin matala kynnys ja leimaamattomuus.

Varhaiskasvatustalain 7 § todetaan, että kunnan on varhaiskasvatusta järjestäessään toimittava yhteistyössä opetuksesta, liikunnasta ja kulttuurista, lastensuojelusta ja muusta sosiaalihuollosta, neuvolatoiminnasta ja muusta terveydenhuollosta vastaavien sekä muiden tarvittavien tahojen kanssa. Varhaiskasvatustalain järjestäjän ja tuottajan on

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginvaltuusto>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

F10680001200062637

Alv.nro

F102012566

tarpeen mukaan toimittava yhteistyössä sosiaali- ja terveydenhuollosta vastaavien tahojen kanssa lapsen tarvitseman tuen ja palvelujen kokonaisuuden arvioimiseksi, suunnittelemiseksi ja toteuttamiseksi. Lisäksi 3 § edellyttää tunnistamaan lapsen yksilöllisen tuen tarpeen ja järjestämään tarkoituksenmukaista tukea varhaiskasvatuksessa tarpeen ilmettyä tarvittaessa monialaisessa yhteistyössä.

Hyve4 sekä suomenkielisessä varhaiskasvatuksessa aloitettu Neuvola päiväkodissa ovat hyviä esimerkkejä jo kehitetyistä varhaiskasvatuksen ja neuvolatoiminnan yhteismalleista. Varhaiskasvatus on mukana perhekeskuksen moniammatillisessa neuvolatiimissä.

Osana kaupunkistrategian syrjäytymisen ehkäisemisen Mukana-ohjelmaa on tunnistettu tarve yhteistyön tiivistämisestä, ja siihen vastaamiseksi on tunnistettu seuraavia toimenpiteitä.

RET-mallissa (riskien etsiminen ja tunnistaminen) tavoite on henkilöstön osaamisen kehittäminen syrjäytymistä ennakoivien riskitekijöiden tunnistamisessa. Toimenpiteenä on varhaiskasvatuksen henkilöstön koulutus tunnistamiseen ja yhteistyöverkostojen päivittäminen. Perheen näkökulmasta toimintamallin hyödynä on varhainen puuttuminen, jonka seurauksena perheelle löydetään tarkoituksenmukaiset palvelupolut oikea-aikaisesti.

Lapsiperheiden sosiaaliohjauksen ja varhaiskasvatuksen yhteistyön kehittäminen aloitetaan pilotoimalla Koillis-Helsingissä. Yhteistyössä ovat mukana lapsiperheiden sosiaaliohjaus, lapsiperheiden kotipalvelu, perheneuvola, lastensuojelu ja varhaiskasvatus. Kehittämisessä määritellään uusia yhteistyömalleja hyödyntäen aiempia kokemuksia esimerkiksi neuvola päiväkodissa mallin yhteiskehittämisestä. Kehitettävässä toimenpiteessä vahvistetaan ennalta ehkäisevää työtä lapsiperheiden sosiaaliohjauksen ja varhaiskasvatuksen yhteistyömuotona, etsitään uusia yhteistyön tapoja, lisätään palveluohjausta ja tiedotusta lapsiperheiden sosiaaliohjauksesta. Yhteistyömallilla vahvistetaan yli toimialarajojen tehtävää yhteistyötä.

Terveys- ja hyvinvointivaikutusten näkökulmasta lapset ja perheet hyötyvät riittävän ajoissa saadusta tuesta, mikä ennaltaehkäisee ongelmien kasaantumista ja tukee lapsen terveyttä ja kehitystä.

Esittelijä

kasvatuksen ja koulutuksen toimialajohtaja
Liisa Pohjolainen

Lisätiedot

Katja Rajaniemi, projektipäällikkö, puhelin: 310 23625
katja.rajaniemi(a)hel.fi

Pasi Brandt, varhaiskasvatuksen asiantuntija, puhelin: 310 42527

22.05.2019

---

pasi.brandt(a)hel.fi

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginvaltuusto>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

§ 175

Valtuutettu Mika Raatikaisen aloite kulttuuriratikasta Kontulaan

HEL 2018-011134 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginvaltuusto katsoi valtuutettu Mika Raatikaisen aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijä

Kaupunginhallitus

Lisätiedot

Leena Mickwitz, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36054
leena.mickwitz(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuutettu Mika Raatikaisen aloite

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Valtuutettu Mika Raatikainen ja 18 muuta valtuutettua esittävät, että Helsingin kaupunki tukee hanketta kulttuuriratikan saamiseksi Kontulaan. Aloitteessa todetaan, että Kontulan kulttuuriratikkayhteisö on anomassa HKL:ltä vanhaa raitiovaunua Kontulaan sijoitettavaksi, tarkoituksena luoda alueelle uudenlaista kaupunkikulttuuria.

Hallintosäännön 30 luvun 11 §:n 2 momentin mukaan kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuuston käsiteltäväksi aloitteen, jonka on allekirjoittanut vähintään 15 valtuutettua

Aloitteen johdosta on saatu kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnan ja liikenneliikelaitoksen johtokunnan lausunnot, joissa viitataan HKL:n hankkeeseen luopua liikennekäytöstä poistetuista raitiovaunuista. HKL oli ilmoittanut 14.6.2018 tarjoavansa vaunuja uusiokäyttöön, joka tukee kaupunkikulttuurin kehittymistä ja on raitioliikenteen arvon mukaista ja sen historiaa kunnioittavaa. Lausuntojen antamisen jälkeen, 5.12.2018 § 111, HKL:n toimitusjohtaja on tehnyt päätöksen raitiovaunujen luovut-

tamisesta neljälle eri taholle. Kontulan kulttuuriratikkayhteisö ei ollut luovutuksen saajien joukossa.

Esittelijä

Kaupunginhallitus

Lisätiedot

Leena Mickwitz, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36054
leena.mickwitz(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuutettu Mika Raatikaisen aloite

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Kaupunginhallitus 06.05.2019 § 309

HEL 2018-011134 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo valtuutettu Mika Raatikaisen aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Leena Mickwitz, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36054
leena.mickwitz(a)hel.fi

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta 27.11.2018 § 218

HEL 2018-011134 T 00 00 03

Lausunto

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta antoi asiasta seuraavan lausunnon:

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta katsoo, että mikäli aloitteessa esitetty kulttuuriratikkahanke toteutuu, niin kaupunki voi tukea raitiovaunun kulttuuritapahtumia hankekohtaisesti avustusjärjestelmänsä kautta.

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginvaltuusto>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

Helsingin kaupungin liikennelaitos luopuu liikennekäyttöön soveltumattomista ja käytöstä poistetuista vanhoista raitiovaunuista. Vaunuille ei ole museointitarvetta, minkä vuoksi HKL etsii vaunuille uusia omistajia ja uutta kaupunkikulttuuria tukevaa käyttöä sen sijaan, että vaunut romutettaisiin. Hakijoiden tulee esittää vaunulle käyttötarkoitus, jonka yhteiskunnallista hyväksyttävyyttä HKL arvioi. Hakijoiden pitää osoittaa, miten luovutettavasta vaunusta huolehditaan, jotta se pysyy raitioliikenteen arvon mukaisessa kunnossa ja pidemmälläkin aikajänteellä toimii raitioliikennettä ja raitioliikenteen historiaa kunnioittavasti.

Ajatus vanhentuneiden raitiovaunujen uusiokäytöstä kaupunkitilassa on kannatettava, erityisesti jos vaunut saadaan jatkossa palvelemaan asukkaiden kulttuurikäyttöä ja rikastuttamaan kaupunkikulttuuria. Aloitteesta ei kuitenkaan ilmene kenen toimesta ja millä kustannuksilla vaunu siirrettäisiin paikalle, eikä liioin minkälaiset perustamistyöt hankkeelle tarvittaisiin tai miten vaunusta huolehdittaisiin. Raitiovaunuilla ei myöskään ole suoranaista historiallista yhteyttä Kontulan alueeseen.

Kontulan kulttuuriratikan yhteisön toimijoiksi on listattu iso joukko alueen tunnettuja kulttuuritoimijoita, joiden uudelleenlaistulle yhteistyölle raitiovaunu toisi uusia mahdollisuuksia. Samalla on otettava huomioon, että vaunun kulttuuritapahtumat tarvitsevat onnistuakseen myös vastuullisen tuottajatahon ja ylläpitäjän.

Käsittely

27.11.2018 Ehdotuksen mukaan

Vastaehdotus:

Sami Muttilainen: lisätään lausuntoon "lautakunta pitää kulttuuriratikan sijoittamista Kontulaan kannatettavana"

Sami Muttilaisen vastaehdotusta ei kannatettu, joten se raukesi.

Esittelijä

kulttuurijohtaja
Tuula Haavisto

Lisätiedot

Ari Tolvanen, suunnittelija, puhelin: 310 37008
ari.tolvanen(a)hel.fi

Liikenneliikelaitoksen johtokunta 08.11.2018 § 153

HEL 2018-011134 T 00 00 03

Lausunto

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginvaltuusto>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

Liikenneliikelaitoksen johtokunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon koskien valtuutettu Mika Raatikaisen aloitetta tukea Kontulan kulttuuriratikka -yhteisön hakemusta vanhan raitiovaunun sijoittamiseksi Kontulaan:

Valtuustoaloitteessa viitataan HKL:n hankkeeseen luovuttaa vanhoja, liikennekäytöstä poistettuja raitiovaunuja uusiokäyttöön hakemusten perusteella. Kontulan Kulttuuriratikka -yhteisö on yksi hakijoista.

Vaunut luovutetaan kilpailun julkistamisen yhteydessä määriteltyjen kriteerien perusteella: vaunun uuden käyttötarkoituksen tulee mm. olla kaupunkikulttuuria tukevaa ja vaunun arvon mukaista ja vaunusta tulee huolehtia niin, että se pysyy raitioliikenteen arvon mukaisessa, historiaa kunnioittavassa kunnossa.

Valinnan tekee HKL:n toimitusjohtaja viranhaltijapäätöksenä. Päätös pyritään tekemään marras-joulukuussa 2018. HKL:n johtokunta toteaa vielä, että se ei voi ottaa kantaa yhden hakijan puolesta, vaan katsoo, että viranhaltijapäätös tulee tehdä hakijakokonaisuus huomioon ottaen.

Esittelijä

yksikön johtaja
Karoliina Rajakallio

Lisätiedot

Elina Norrena, palvelukehitys- ja viestintäpäällikkö, puhelin: 310 35104
elina.norrena(a)hel.fi

§ 176

Valtuutettu Seija Muurisen aloite ikääntyneiden hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen hankkeesta

HEL 2018-010591 T 00 00 03

Päätös

Puheenjohtajan ehdotuksesta kaupunginvaltuusto pani asian pöydälle.

Esittelijä

Kaupunginhallitus

Lisätiedot

Marja-Liisa Rautanen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36184
marja-liisa.rautanen(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Kaupunginvaltuusto katsoo valtuutettu Seija Muurisen aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijän perustelut

Valtuutettu Seija Muurinen ja 16 muuta valtuutettua esittävät aloitteessaan ikääntyneiden hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen hanketta.

Kaupunginhallitus viittaa saatuihin lausuntoihin ja toteaa, että kaupunkilaisten hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen on kuntalain mukaan kunnan keskeisiä tehtäviä. Terveydenhuoltolaki (1326/2010) velvoittaa kuntaa edistämään ja ylläpitämään väestön terveyttä, hyvinvointia, työ- ja toimintakykyä sekä sosiaalista turvallisuutta. Laki ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveystalvveluista (ns. vanhuspalvelulaki 980/2012) velvoittaa kunnan eri toimialoja toimimaan yhteistyössä ikääntyneen väestön hyvinvoinnin, terveyden, toimintakyvyn ja itsenäisen suoriutumisen tukemiseksi.

Helsingin kaupunkistrategiassa 2017-2021 on huomioitu hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen (HYTE) ja ikääntyneet helsinkiläiset. Strategian mukaan Helsinki luo kaupunkiin terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen yhteistyörakenteet ja nostaa liikkumisen lisäämisen terveyden ja hyvinvoinnin edistämisensä pilottihankkeeksi. Edelleen jokaisella helsinkiläisellä (nuorella, ikääntyneellä ja toimintarajoitteisella) on mahdollisuus elää kokemusrikasta ja laadukasta elämää ja saada siihen tarvittava tuki ja palvelut kaikissa elämän vaiheissa. Toimiva kaupunki on

erityisesti ikääntyneiden sekä tukea ja apua tarvitsevien etu. Päämääränä on tavoittaa entistä aiemmin apua ja tukea tarvitsevat kaupunkilaiset, erityisesti heidät, jotka tarvitsevat paljon tukea tai hoitoa. Helsinki houkuttelee aktiivisesti ikäihmisiä liikkeelle liikunnan ja kulttuurin pariin.

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen (HYTE) johtamis- ja koordinoitirakenne on hyväksytty kaupunginhallituksessa 14.5.2018 § 350. Uusi toimintatapa vahvistaa hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen johtamista ja koordinoitua osana kaupungin johtamisjärjestelmää ja sen seurantaan. Hyvinvointia ja terveyttä edistetään osana kaupungin talouden ja toiminnan vuosisuunnittelua.

HYTE:n ohjaus- ja asiantuntijaryhmät sekä sihteeristö ovat aloittaneet toimintansa syksyllä 2018. HYTE-ohjausryhmän (HYTE-ohry) tehtävänä on ohjata hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen toimeenpanoa toimialoilla ja verkostoissa sekä varmistaa, että tavoitteet ja toimenpiteet näkyvät vuosittaisissa toimialojen toimintasuunnitelmissa. HYTE-ohry on linjannut Helsingin hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen painopisteet ja tavoitteet valtuustokaudelle. Ikääntyneiden toimintakyvyn ja osallisuuden vahvistaminen on yksi painoalueista. Strategisesti keskeisistä teemakokonaisuuksista koostuu HYTE-verkosto, johon on koottu tehtäviltään samansuuntaisia ja -sisältöisiä monialaisia työryhmiä. Stadin ikäohjelma ja vanhusneuvosto ovat osa kaupungin HYTE-verkoston.

HYTE-ohry ohjaa Helsingin hyvinvointisuunnitelman valmistelua. HYTE-ohry on linjannut kaupunkitasoisen hyvinvointisuunnitelman pääpainopisteet hyvinvoinnin ja myös terveyden edistämiseksi sekä niihin liittyvät tavoitteet, toimenpiteet ja seurannan. Lainsäädäntö määrittelee, että lapsille ja nuorille sekä ikäihmisille on oltava kaupunginvaltuuston hyväksymät hyvinvointisuunnitelmat. Helsingissä kaupunkitasoisen hyvinvointisuunnitelma sisältää nämä lainsäädännön velvoitteet. Hyvinvointisuunnitelman lähtökohtana on helsinkiläisten hyvinvoinnin ja palvelujen kuvaus. Nämä on kuvattu raporteissa Helsingin tila ja kehitys 2016 sekä toimintaympäristöanalyysi 2017. Ikääntyneiden hyvinvointisuunnitelma (Stadin ikäohjelma) tulee olemaan osa valtuustokaudelle tehtävää kaupungin hyvinvointisuunnitelmaa. Päävastuu ikääntyneiden hyvinvointisuunnitelman valmistelusta ja toteuttamisesta on kaupunginkanslian osallisuus- ja neuvontayksiköllä. Ikääntyneet osallistuvat ohjelman valmisteluun ja osallisuus näkyy myös ohjelman toteuttamisessa ja arvioinnissa. Valmistelua on tehty ja tehdään yhteistyössä vanhusneuvoston, kaikkien kaupungin toimialojen ja muiden keskeisten toimijoiden kanssa.

Stadin ikäohjelma kokoaa Helsingin kaupungin toimialat ja muut toimijat yhteen sovituissa toimenpidekokonaisuuksissa, jolloin niiden edis-

täminen on aiempaa koordinoitumpaa, tehokkaampaa ja asiakaslähtöisempää. Eri toimijat tuovat asiantuntemuksensa yhteisten teemojen kehittämiseen ja palvelumahdollisuudet saadaan hyödynnettyä laajasti ja monipuolisesti terveys- ja hyvinvointierojen kaventamiseksi sekä tasa-arvon edistämiseksi. Sekä asukkaat että asiantuntijat tunnistavat samoja kehittämistarpeita ohjelman toimenpidekokonaisuuksissa. Stadin ikäohjelman toteuttaminen tukee väestön terveys- ja hyvinvointierojen kaventamisen tavoitetta.

Stadin ikäohjelmassa on määritelty ohjelman keskeiset tavoitteet, toimenpiteet sekä seurannan mittarit. Pää tavoitteiksi on alustavasti määriteltäviä ikääntyneen väestön hyvinvoinnin ja toimintakyvyn paraneminen, ikääntyneiden asumisolojen ja kotona asumisen mahdollisuuksien vahvistuminen, palvelujen laadun parantaminen ja ikääntyneiden mahdollisuuksien lisääminen aktiiviseen osallistumiseen, vaikuttamiseen ja tiedonsaantiin. Stadin ikäohjelman toimenpiteitä toteutetaan eri toimialojen, järjestöjen, yritysten ja muiden toimijoiden yhteistyönä.

Stadin ikäohjelman seuraavalle toimintakaudelle alustavasti suunniteltuja toimenpiteitä ovat mm. viestinnän parantaminen, kuten Seniori-Infon laajentaminen ja erilaisen digituen kehittäminen. Yli 75-vuotiaille järjestetään alueellista toimintaa yhteistyössä palvelukeskustoiminnan, liikuntapalvelujen, järjestöjen ja vapaaehtoisten kanssa. Toiminta kohdennetaan erityisesti alueille, joilla ei ole liikuntapalveluja tai -tiloja ja joiden sosioekonominen asema on heikko. Omaishoidon palveluja kehitetään edelleen nykyistä sujuvammiksi ja monimuotoisemmiksi. Palvelut räätälöidään omaishoitajan ja hoidettavan tarpeen mukaan. Omaishoitajien vertaistukea järjestetään myös käyttäen etäyhteyksiä. Työssäkäyvien omaisten tukimuotoja kehitetään. Kaupungissa turvataan esteettömyys asumisessa, liikkumisessa ja palvelujen käyttämisessä. Ikääntyneiden palveluja kehitetään kokonaisuutena varhaisesta tuesta elämän loppuvaiheeseen asti. Helsingin palvelujen kehittämisessä huomioidaan muistiystävällisyys ja muut ikäihmisten erityistarpeet. Osana toimialojen täydennyskoulutusta jatketaan henkilökunnan koulutusta muistisairaiden arjesta ja tarpeista sekä heidän kohtaamisestaan.

Kaupunginhallitus on 3.12.2018 § 790 hyväksyt liikkuohjelman kahdeksan tavoitealuetta ja mittarit ohjelman projektisuunnitelman mukaisesti sekä merkinnyt tiedoksi vuosien 2018–2021 toimenpidesuunnitelman. Liikkuohjelma on osaltaan kytketty kaupungin hyvinvointisuunnitelmaan. Ikääntyneiden liikkumisen edistämiseksi toteutetaan innovaatioprojekti Bloomberg Philanthropies -säätiön ja Harvardin yliopiston kanssa. Kaikki kaupungin toimialat ovat sitoutuneet kehittämissuunnitelman toteuttamiseen. Lisäksi liikkuohjelman yhteyteen on perustettu ikääntyneiden, iäkkäiden ja soveltavan liikunnan alatyöryhmä,

joka seuraavan kolmen vuoden aikana selkeyttää eri toimijoiden rooleja ja toimintaa ikäihmisten liikkumisen ja hyvinvoinnin edistämiseksi, tehostaa viestintää ja vaikuttaa ikäihmisten palvelujen saavutettavuuteen. Sosiaali- ja terveystoimi on asettanut sitovaksi tavoitteekseen, että liikumissopimuksen käyttöä kotihoidossa laajennetaan siten, että vähintään 70 prosentille säännöllisen kotihoidon asiakkaista on tehty liikumissopimus.

Helsinki oli mukana, osana sosiaali- ja terveysministeriön rahoittamaa Ikääntyneiden ja omaishoidon kärkihanketta (I&O), laatimassa Uudenmaan opasta kunnille ”Suunnitelma ikääntyneen väestön hyvinvoinnin tukemiseksi”. Opas on tehty tueksi kunnille vanhuspalvelulain mukaisen ikääntyneiden hyvinvointisuunnitelman laatimiseen. Työskentelyyn osallistui Uudenmaan ikääntyneiden palvelujen valmisteluryhmä, joka koostuu Uudenmaan kuntien vanhuspalvelujen johtavista virkamiehistä. Opasta voivat soveltaa kaikki Suomen kunnat.

Uusi HYTE-rakenne ja HYTE-suunnitelma tekevät toiminnasta aiempaa suunnitelmallisempaa ja auttavat myös ikääntyneiden hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen toteuttamista. Aloitteessa esitetyt toimenpiteet ovat jo toteutumassa. Kaupunginhallitus ei näe erillistä ikääntyneiden hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen hanketta tarpeelliseksi.

Hallintosäännön 30 luvun 11 §:n 2 momentin mukaan kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuuston käsiteltäväksi aloitteen, jonka on allekirjoittanut vähintään 15 valtuutettua.

Esittelijä

Kaupunginhallitus

Lisätiedot

Marja-Liisa Rautanen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36184
marja-liisa.rautanen(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Valtuutettu Seija Muurisen aloite
- 2 Lausunto 12.2.2019, ikääntyneiden hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen hanke, Vanhusneuvosto
- 3 Vanhusneuvoston_kannanotto_stadin_ikaohjelmaan_19122018
- 4 Lausunto 14.2.2019, valtuutettu Muurisen aloite, Vammaisneuvosto

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginvaltuusto>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

Kaupunginhallitus 06.05.2019 § 310

HEL 2018-010591 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo valtuutettu Seija Muurisen aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Marja-Liisa Rautanen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36184
marja-liisa.rautanen(a)hel.fi

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta 12.02.2019 § 32

HEL 2018-010591 T 00 00 03

Lausunto

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta antoi asiasta seuraavan lausunnon:

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta näkee, että aloitteessa esitetty erillinen ikääntyneiden hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen ohjelma ei ole sellaisenaan kannatettava.

Lisäksi lautakunta toteaa, että mikäli maakuntauudistus toteutuu ja sosiaali- ja terveystyöt siirtyvät maakunnalle, on myös kulttuurin ja vapaa-ajan sektorille luotava toimivat yhteistyörakenteet maakunnan sosiaali- ja terveystyöjen ikääntyneiden palvelujen edistämisen ja kehittämisen osalta.

Helsingin kaupunkistrategian 2017–2021 yksi kärkihanke on luoda kaupunkiin hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen (HYTE) yhteistyörakenteet. HYTE-johtamisjärjestelmä hyväksyttiin kaupunginhallituksessa 16.5.2018. HYTE-työn virkamiesvalmistelua johtaa ohjausryhmä. Tämän ohjausryhmän työn tuloksena Helsingin kaupungille on päätetty laatia yhtenäinen hyvinvoinnin ja terveyden edistämissuunnitelman. Tähän suunnitelmaan sisällytetään kaikki erilliset lakisäätiset hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen ohjelmat, mukaan luettuna ikääntyneiden hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen ohjelma. Erillinen ikääntyneiden hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen ohjelma ei tästä syystä ole sellaisenaan tarpeen.

Helsingin hyvinvointisuunnitelma kokoaa ja ohjaa kaupunkiyhteisiä tekoja kaupunkilaisten hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi. Helsingin hyvinvointisuunnitelma on konkreettinen toimintaohjelma, joka sisältää tavoitteet, toimenpiteet, oletetut vaikutukset, seurannan sekä toimenpiteiden vastuutahot eri toimialojen ja verkostojen näkökulmasta. Uudessa suunnitelmassa HYTE-tavoitteet ja toimenpiteet ovat aiempaa näkyvämpi osa toimialojen ja kaupunginkanslian talouden ja toiminnan vuosisuunnittelua ja HYTE:ä toteutetaan niin toimialojen perustuksessa kuin monialaisissa työryhmissä kaupungin HYTE-verkostossa, joissa osassa on mukana järjestöjä ja muita kumppaneita, kuten esimerkiksi Vanhusneuvosto.

Ikääntyneiden helsinkiläisten hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen huomioidaan monilla tavoilla Helsingin kaupunkistrategiassa. Nyt valmisteltavassa valtuustokauden HYTE-suunnitelmaluonnoksessa ikäihmiset ovat yhtenä painopisteenä. Tämä HYTE-suunnitelmaluonnoksen painopiste muodostuu Stadin ikäohjelmasta, joka muodostaa kaupungin lakisääteisen suunnitelman ikääntyneen väestön tukemiseksi (laki ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveystalousta 5 §, ns. vanhuspalvelulaki).

Stadin ikäohjelmaan on nostettu useita kaupunkiyhteisiä tavoitteita ja kehittämisteemoja. Useat toimenpiteet toteutetaan kaupunkitasoisesti, eli johdetaan usean toimialan yhteistyönä. Stadin ikäohjelmaan on valittu sellaisia keskeisiä tavoitteita ja toimenpiteitä, jotka olemassa olevan tiedon perusteella on arvioitu kaikkein vaikuttavimmiksi ja tärkeimmiksi ikääntyneiden hyvinvoinnin ja toimintakyvyn ylläpitämisessä. Stadin ikäohjelman toimintakokonaisuus toimii kaupungin suunnitelmana toimenpiteistä ikääntyneen väestön hyvinvoinnin, terveyden, toimintakyvyn ja itsenäisen suoriutumisen tukemiseksi sekä iäkkäiden henkilöiden tarvitsemien palvelujen ja omaishoidon järjestämiseksi ja kehittämiseksi. Hyvinvoinnin ja toimintakyvyn ylläpitämisessä pyritään tavoitteellisuuteen ja pitkäjänteisyyteen. Työhön ja palveluihin varattavat resurssit päätetään vuosittain kaupungin talousarviossa samoin kuin muut ikäihmisiin kohdistuvat resurssit.

HYTE-työssä liikkuminen on nostettu strategiakärjeksi koko kaupungissa, ja ikääntyneen väestön liikkumista parantavia toimenpiteitä toteutetaan kaupungin liikkumisohjelman avulla. Liikkumisohjelmassa ikääntyneiden ja erityistä tukea tarvitsevien liikkumisen edistämistä varten on perustettu erillinen poikkihallinnollinen työryhmä. Lisäksi liikkumisen kehittämiseen kiinnitetään erityistä huomiota myös kaupunkiyhteisen Harvard-Bloomberg-yhteistyön kautta.

Kaupunkitasoisen HYTE-johtamisrakenteen lisäksi kulttuurin ja vapaaajan toimialalla toimii muita toimialarajat ylittäviä, ikääntyneisiin keskit-

tyviä osaamisen kehittämisen ja tiedon jakamisen verkostoja, joilla edistetään ikääntyneiden palvelujen kehittämistä. Esimerkiksi toimiala ylläpitää liikunnan, kulttuurin ja vapaaehtoistoiminnan kokoavaa Liikkuvat-verkostoa, joka on avoin kaikille ikääntyneiden kulttuurin ja vapaa-ajan palveluiden kehittämisestä kiinnostuneille.

Maakuntatasoon kiinnittyvien yhteistyörakenteiden valmistelu mahdollista sote- ja maakuntauudistusta varten on ajankohtainen kysymys myös kulttuurin ja vapaa-ajan toimialalla. Kulttuurin ja vapaa-ajan sektorin yhteistyörakenteita on muualla Suomessa hahmoteltu useissa erilisissä, sektorispesifeissä kehittämissuunnitelmissa, esim. KulttuuriSote-hankkeessa. Erillistä valmistelua kulttuurin ja vapaa-ajan osalta ei ole Helsingissä käynnistetty.

Esittelijä

kulttuurin ja vapaa-ajan toimialajohtaja
Tommi Laitio

Lisätiedot

Marja-Liisa Komulainen, kehittämisspäälikkö, puhelin: 310 85506
marja-liisa.komulainen(a)hel.fi

Sosiaali- ja terveyslautakunta 12.02.2019 § 23

HEL 2018-010591 T 00 00 03

Lausunto

Sosiaali- ja terveyslautakunta antoi kaupunginhallitukselle ikääntyneiden hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen hanketta koskevasta valtuutettu Seija Muurisen ym. valtuustoaloitteesta seuraavan lausunnon:

"Terveystieteiden laaki (30.12.2010/1326) velvoittaa kuntaa edistämään ja ylläpitämään väestön terveyttä, hyvinvointia, työ- ja toimintakykyä sekä sosiaalista turvallisuutta. Laki ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveystalouksista (28.12.2012/980) velvoittaa kunnan eri toimialoja toimimaan yhteistyössä ikääntyneen väestön hyvinvoinnin, terveyden, toimintakyvyn ja itsenäisen suoriutumisen tukemiseksi.

Helsingin kaupunkistrategiassa on huomioitu vahvasti niin hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen (HYTE) kuin ikääntyneet helsinkiläiset. Strategian mukaan Helsinki luo kaupunkiin terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen yhteistyörakenteet ja nostaa liikkumisen lisäämisen terveyden ja hyvinvoinnin edistämisensä pilottihankkeeksi. Edelleen jokaisella helsinkiläisellä – niin nuorella, ikääntyneellä kuin toimintarajoitteisella – on mahdollisuus elää kokemusrikasta ja laadukasta elämää ja saada siihen tarvittava tuki ja palvelut kaikissa elämän vaiheissa. Toimiva

kaupunki on erityisesti ikääntyneiden sekä tukea ja apua tarvitsevien etu. Päämääränä on tavoittaa entistä aiemmin apua ja tukea tarvitsevat kaupunkilaiset – erityisesti heidät, jotka tarvitsevat paljon tukea tai hoitoa. Helsinki houkuttelee aktiivisesti ikäihmisiä liikkeelle, niin liikunnan kuin kulttuurin pariin.

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen (HYTE) johtamis- ja koordinoitirakenne on hyväksytty kaupunginhallituksessa 14.5.2018. Uusi toimintatapa vahvistaa hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen johtamista ja koordinoitintia osana kaupungin johtamisjärjestelmää ja sen seuranta. Hyvinvointia ja terveyttä edistetään osana kaupungin talouden ja toiminnan vuosisuunnittelua.

HYTE ohjaus- ja asiantuntijaryhmät sekä sihteeristö ovat aloittaneet toimintansa syksyllä 2018. HYTE-ohjausryhmän (HYTE-ohry) tehtävänä on ohjata hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen toimeenpanoa toimialoilla ja verkostoissa sekä varmistaa, että tavoitteet ja toimenpiteet näkyvät vuosittaisissa toimialojen toimintasuunnitelmissa. HYTE-ohry on linjannut Helsingin hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen painopisteet ja tavoitteet. Ikääntyneiden toimintakyvyn ja osallisuuden vahvistaminen on yksi painoalueista. Strategisesti keskeisistä teemakokonaisuuksista koostuu HYTE-verkosto, johon on koottu tehtäviltaan samansuuntaisia ja -sisältöisiä monialaisia työryhmiä. Stadin ikäohjelma ja vanhusneuvosto ovat osa kaupungin HYTE-verkostoa.

HYTE-ohry ohjaa Helsingin hyvinvointisuunnitelman valmistelua. HYTE-ohry on linjannut kaupunkitasoisen hyvinvointisuunnitelman pääpainopisteet hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi sekä niihin liittyvät tavoitteet, toimenpiteet ja seurannan. Lainsäädäntö määrittelee, että lapsille ja nuorille sekä ikäihmisille on oltava kaupunginvaltuuston hyväksymät hyvinvointisuunnitelmat. Helsingissä nyt valmisteilla oleva kaupunkitasoisen hyvinvointisuunnitelma sisältää nämä lainsäädännön velvoitteet. Kaupunginvaltuusto käsittelee hyvinvointisuunnitelmaa keväällä 2019. Hyvinvointisuunnitelman lähtökohtana on helsinkiläisten hyvinvoinnin ja palvelujen kuvaus. Nämä on kuvattu raporteissa Helsingin tila ja kehitys 2016 sekä toimintaympäristöanalyysi 2017. Ikääntyneiden hyvinvointisuunnitelma (Stadin ikäohjelma) tulee olemaan osana kaupungin hyvinvointisuunnitelmaa. Se on jatkoa ensimmäiselle Stadin ikäohjelmalle, joka valmistui vuonna 2015. Päävastuu ikääntyneiden hyvinvointisuunnitelman valmistelusta ja toteuttamisesta on kaupunginkanslian osallisuus- ja neuvontayksiköllä. Valmistelua on tehty ja tehdään yhteistyössä vanhusneuvoston, kaikkien kaupungin toimialojen ja muiden keskeisten toimijoiden kanssa.

Stadin ikäohjelmassa on määritelty ohjelman keskeiset tavoitteet, toimenpiteet sekä seurannan mittarit. Pääavoitteiksi on alustavasti määri-

telty ikääntyneen väestön hyvinvoinnin ja toimintakyvyn paraneminen, ikääntyneiden asumisolojen ja kotona asumisen mahdollisuuksien vahvistuminen, palvelujen laadun parantaminen ja ikääntyneiden mahdollisuuksien lisääminen aktiiviseen osallistumiseen, vaikuttamiseen ja tiedonsaantiin. Stadin ikäohjelman toimenpiteitä toteutetaan eri toimialojen, järjestöjen, yritysten ja muiden toimijoiden yhteistyönä.

Stadin ikäohjelman seuraavalle toimintakaudelle alustavasti suunniteltuja toimenpiteitä ovat mm. viestinnän parantaminen, kuten Seniori-infon laajentaminen ja erilaisen digituen kehittäminen. Yli 75-vuotiaille järjestetään alueellista toimintaa yhteistyössä palvelukeskustoiminnan, liikuntapalvelujen, järjestöjen ja vapaaehtoisten kanssa. Toiminta kohdennetaan erityisesti alueille, joilla ei ole liikuntapalveluja tai -tiloja ja joiden sosioekonominen asema on heikko. Omaishoidon palveluja kehitetään edelleen nykyistä sujuvammiksi ja monimuotoisemmiksi. Palvelut räätälöidään omaishoitajan ja hoidettavan tarpeen mukaan. Omaishoitajien vertaistukea järjestetään myös käyttäen etäyhteyksiä. Työssäkäyvien omaisten tukimuotoja kehitetään. Kaupungissa turvataan esteettömyys asumisessa, liikkumisessa ja palveluiden käyttämisessä. Ikääntyneiden palveluja kehitetään kokonaisuutena varhaisesta tuesta elämän loppuvaiheeseen asti. Helsingin palvelujen kehittämisessä huomioidaan muistiystävällisyys ja muut ikäihmisten erityistarpeet. Osana toimialojen täydennyskoulutusta jatketaan henkilökunnan koulutusta muistisairaiden arjesta ja tarpeista sekä heidän kohtaamisestaan.

Kaupunginhallitus on 3.12.2018 hyväksyt liikumisohjelman kahdeksan tavoitealuetta ja ohjelman mittarit ohjelman projektisuunnitelman mukaisesti sekä merkinnyt tiedoksi vuosien 2018–2021 toimenpidesuunnitelman. Liikkumisohjelma on osaltaan kytketty kaupungin hyvinvointisuunnitelmaan. Helsingin kaupunki on valinnut ikääntyneiden liikkumisen yhteistyökohteeksi Bloomberg Philanthropies -säätiön ja Harvardin yliopiston. Kaikki kaupungin toimialat ovat sitoutuneet kehittämishankkeen toteuttamiseen. Lisäksi liikkumisohjelman yhteyteen on perustettu ikääntyneiden, iäkkäiden ja soveltavan liikunnan alatyöryhmä, joka seuraavan kolmen vuoden aikana selkeyttää eri toimijoiden rooleja ja toimintaa ikäihmisten liikkumisen ja hyvinvoinnin edistämiseksi, tehostaa viestintää ja vaikuttaa ikäihmisten palveluiden saavutettavuuteen. Sosiaali- ja terveystoimi on asettanut sitovaksi tavoitteekseen, että liikkumissopimuksen käyttöä kotihoidossa laajennetaan siten, että vähintään 70 prosentille säännöllisen kotihoidon asiakkaista on tehty liikkumissopimus.

Helsinki oli mukana, osana sosiaali- ja terveysministeriön rahoittamaa Ikääntyneiden ja omaishoidon kärkihanketta (I&O), laatimassa Uudenmaalla opasta kunnille ”Suunnitelma ikääntyneen väestön hyvinvoinnin

tukemiseksi". Opas on tehty tueksi kunnille ns. vanhuspalvelulain mukaisen ikääntyneiden hyvinvointisuunnitelman laatimiseen. Työskentelyyn osallistui Uudenmaan ikääntyneiden palvelujen valmisteluryhmä, joka koostuu Uudenmaan kuntien vanhuspalvelujen johtavista virkamiehistä. Opasta voivat soveltaa kaikki Suomen kunnat.

Sosiaali- ja terveyslautakunta pitää tärkeänä hyvinvoinnin ja terveyden edistämistä. Uusi HYTE-rakenne ja HYTE-suunnitelma tekevät toiminnasta aiempaa suunnitelmallisempaa ja auttavat myös ikääntyneiden hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen ohjelman, Stadin ikäohjelman, toteuttamista. Aloitteessa esitetyt toimenpiteet ovat jo toteutumassa. Sosiaali- ja terveyslautakunta ei näe erillistä ikääntyneiden hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen hanketta tarpeelliseksi.

Terveys- ja hyvinvointivaikutusten arviointi

Helsingin kaupunkistrategiassa ja hyvinvointisuunnitelmassa on huomioitu vahvasti koko väestön hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen. Stadin ikäohjelmassa näkökulmana on koko ikääntynyt väestö. Lisäksi kiinnitetään huomiota erityisesti heikoimmassa asemassa oleviin iäkkäisiin henkilöihin. Ikääntynyt väestö kokonaisuudessaan on terveys- ja hyvinvointivaikutusten arvioinnin näkökulmasta erityisryhmä, vaikka ei olekaan ryhmänä yhtenäinen vaan hyvin moninainen. Ikääntyneet osallistuvat ohjelman valmisteluun ja osallisuus näkyy myös ohjelman toteuttamisessa ja arvioinnissa.

Stadin ikäohjelma kokoaa Helsingin kaupungin toimialat ja muut toimijat yhteen sovitussa toimenpidekokonaisuuksissa, jolloin niiden edistäminen on aiempaa koordinoitumpaa, tehokkaampaa ja asiakaslähtoisempää. Eri toimijat tuovat asiantuntemuksensa yhteisten teemojen kehittämiseen, ja monipuoliset palvelumahdollisuudet saadaan hyödynnettyä laajasti ja monipuolisesti terveys- ja hyvinvointierojen kaventamiseksi sekä tasa-arvon edistämiseksi. Sekä asukkaat että asiantuntijat tunnistavat samoja kehittämistarpeita ohjelman toimenpidekokonaisuuksissa. Stadin ikäohjelman toteuttaminen tukee väestön terveys- ja hyvinvointierojen kaventamisen tavoitetta."

Esittelijä

sosiaali- ja terveystoimialan toimialajohtaja
Juha Jolkkonen

Lisätiedot

Helena Soini, erityissuunnittelija, puhelin: 310 46933
helena.soini(a)hel.fi

Kasvatus- ja koulutuslautakunta 12.02.2019 § 20

HEL 2018-010591 T 00 00 03

Lausunto

Kasvatus- ja koulutuslautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon koskien ikääntyneiden hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen hanketta. Kasvatus- ja koulutuslautakunta toteaa, että asia on tärkeä, mutta asian tiimoilta on jo meneillään useita erillisiä hankkeita ikääntyneiden hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi.

Toimialan yhteistyö muiden toimijoiden kanssa

Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala on mukana kaupungin eri toimialojen muodostamissa työryhmissä, joissa kehitetään ikäihmisten palveluita ja niiden saavutettavuutta. Näitä ovat Hyvinvoinnin ja terveyden suunnitelma HYTE, jossa tavoitteena on, että kaikki hyvinvointia ja terveyttä edistävät lakisääteiset ohjelmat kootaan yhdeksi ohjelmaksi.

Toimialalla huomioidaan ikäihmisten elinikäisen oppimisen tarpeet erityisesti Helsingin suomenkielisen ja ruotsinkielisen työväenopiston palveluiden osalta. Molemmista opistoissa ikääntyneet ovat palveluiden keskeinen käyttäjäryhmä ja opistojen palvelut parantavat laajasti ikääntyneiden kaupunkilaisten hyvinvointia.

Helsingin kaupungin suomenkielinen ja ruotsinkielinen työväenopisto tekevät monipuolista ja aktiivista työtä ikäihmisille suunnattujen palvelujen tarjoamiseksi ja kehittämiseksi. Stadin ikäohjelman tavoitteena on ikääntyneiden hyvinvointisuunnitelma, joka tulee sisältämään toimenpiteitä ikääntyneen väestön hyvinvoinnin, terveyden, toimintakyvyn ja itsenäisen suoriutumisen tukemiseksi sekä iäkkäiden henkilöiden tarvitsemien palvelujen ja omaishoidon järjestämiseksi ja kehittämiseksi. Ohjelman tekemisessä on painotettu eri toimialojen merkitystä suunnittelussa ja toimeenpanossa, ja sen pitää läpäistä toimialojen omat tavoitteet ja toimenpiteet.

Syksyllä 2018 Helsingissä alkoi myös amerikkalaisen Bloombergin säätiön rahoittama ja johtama toimialojen välinen projekti, jonka tavoitteena on kartoittaa ikäihmisten liikkumisen ja aktiivisuuden esteitä ja pyrkiä löytämään pitkäaikaisia ratkaisuja niiden parantamiseksi. Verkostoprojektissa on mukana edustajia kaikilta toimialoilta, ja mukaan kutsutaan ikäihmisiä kokemusasiantuntijoiksi ja haastateltaviksi eri aihealueista.

Lisäksi ikääntyneiden hyvinvointiin liittyviä käynnissä olevia hankkeita ovat Muistiystävällinen Helsinki ja Liikkumisohjelma.

Ikääntyneet työväenopistojen kursseilla ja toiminnassa

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginvaltuusto>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

Työväenopistot järjestävät kursseja ja tarjoavat opiskelumahdollisuuksia, paitsi omissa toimipisteissään, myös palvelukeskuksissa, kirjastoissa sekä kouluilla eri puolilla kaupunkia. Palvelut ovat hyvin ikäihmisten saavutettavissa. Työväenopisto toimii aktiivisesti yhteistyössä palvelukeskusten kanssa kehittäen palvelukeskuksiin monipuolista kursiosiohjelmaa. Kurssisuunnittelussa otetaan huomioon kuntalaisilta tullut palaute. Opistotalot tarjoavat myös paikkoja yhteisöllisyyttä tukeviin tapaamisiin ja kokoontumisiin.

Helsingin suomenkielisessä työväenopistossa ikääntyneet muodostavat lähes kolmanneksen vuotuisesta opiskelijamäärästä. Työväenopistossa opiskeli vuonna 2018 noin 30 000 henkilöä, joista noin 9 900 oli yli 65-vuotiaita. Yli 75-vuotiaiden osuus opiskelijoista oli vuonna 2018 noin 2 500. Erityisesti ikäihmisille suunnattuja kursseja järjestettiin 484, ja niissä annettiin opetusta yhteensä noin 11 500 tuntia. Näitä seniorikursseja ovat mm. tietokoneen ja älypuhelimien käyttökurssit, seniorijumppat ja erityisesti ikäihmisille suunnatut kielikurssit.

Ruotsinkielinen työväenopisto Arbis toimii myös aktiivisesti ikäihmisten hyvinvoinnin edistämiseksi. Arbiksessa noin 30 prosenttia kursseille osallistujista on yli 65-vuotiaita. Arbis on lisännyt päiväkurssien määrää lisääntyneen kysynnän vuoksi. Noin 75 prosenttia kursseista järjestetään 7.30–18.00 välisenä aikana. Arbis järjestää erityisesti senioreille suunnattuja kursseja mm. liikunnassa, kotitaloudessa, tietotekniikassa, musiikissa ja yhteiskunnallisissa aineissa. Arbis on ruotsinkielisen senioriverkoston aktiivinen toimija. Verkosto järjestää kymmenkunta tapahtumaa vuosittain, ja suurin niistä on seniorifestivaali, joka järjestetään lokakuun alussa Arbiksessa. Verkostossa on mukana kaupungin eri ruotsinkielisiä toimijoita sekä kolmas sektori ja seurakunnat.

Työväenopiston edustaja on mukana kaupungin vanhusneuvostossa. Vanhusneuvosto pyrkii varmistamaan ikääntyneen väestön osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuudet Helsingissä. Neuvosto vaikuttaa eri toimialojen palveluiden suunnitteluun, valmisteluun ja seurantaan asioissa, joilla on merkitystä ikääntyneen väestön hyvinvoinnin, terveyden, osallisuuden, elinympäristön, asumisen, liikkumisen tai päivittäistä toiminnoista selviytymisen kannalta.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta pitää tärkeänä, että ikääntyneiden hyvinvointia vahvistetaan kaupungin kaikilla toimialoilla. Kasvatus- ja koulutuslautakunnan mukaan nykyisen koordinaation ja yhteistyön lisäksi ei tarvita erillistä ikääntyneiden ohjelmaa.

Esittelijä

kasvatuksen ja koulutuksen toimialajohtaja
Liisa Pohjolainen

Lisätiedot

Anne Seppänen, erityissuunnittelija, puhelin: 310 23385
anne.seppanen(a)hel.fi

Kaupunkiympäristölautakunta 05.02.2019 § 75

HEL 2018-010591 T 00 00 03

Lausunto

Kaupunkiympäristölautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Helsingin kaupungin esteettömyyslinjaukset, Stadin ikäohjelma ja liikumisohjelma sisältävät aloitteessa esitetyt ikääntyneiden hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen toimenpiteet eikä erillistä uutta ohjelmaa kannata laatia.

Helsingin kaupungin esteettömyyslinjaukset

Helsingin kaupungin esteettömyyslinjaukset toimivat yhtenäisinä koko kaupunkia ja kaikkia toimialoja koskevinä yleisinä linjauksina esteettömyystyössä. Esteettömyyslinjaukset muodostavat kokonaiskehityksen eri toimialojen omille esteettömyyteen liittyville toteutusohjelmille ja toimialojen kesken käytävälle vuorovaikutukselle. Varsinaiset toteutustoimenpiteet ja niiden toteutusaikataulut määritellään toimialojen omissa toteutusohjelmissa ja toteutussuunnitelmissa.

Esteettömyyslinjaukset on jaettu viiteen painopistealueeseen: kaavoitus ja liikennesuunnittelu, rakennukset, yleiset alueet, asuin ympäristö ja palvelut. Esteettömyyslinjaukset koskevat kaikkia toimialoja, joiden toimintaan kyseinen kokonaisuus liittyy. Kaupunginhallitus hyväksyi esteettömyyslinjaukset 29.10.2012.

Esteettömyyslinjaukset ovat kaikki toimialat kattavan kaupungin sisäisen esteettömyystyöryhmän tärkein työkalu. Esteettömyyslinjauksissa listattujen toimenpiteiden toteutumista seurataan säännöllisesti. Raportointitapaa kehitetään parhaillaan esteettömyystyöryhmässä.

Stadin ikäohjelma

Stadin ikäohjelma on ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveystalvveluista säädetyn lain mukainen toimeenpanosuunnitelma Helsingissä. Ohjelman valmistelusta vastaa kaupunginkanslian osallisuus ja neuvonta –yksikkö.

Ohjelmassa on:

1) arvioitava ikääntyneen väestön hyvinvoinnin tilaa, ikääntyneelle

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginvaltuusto>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

- väestölle tarjolla olevien palvelujen riittävyttä ja laatua sekä ikääntyneen väestön palveluntarpeeseen vaikuttavia tekijöitä.
- 2) määriteltävä tavoitteet ikääntyneen väestön hyvinvoinnin, toimintakyvyn ja itsenäisen suoriutumisen tukemiseksi sekä ikääntyneelle väestölle tarjottavien palvelujen määrän ja laadun kehittämiseksi.
- 3) määriteltävä toimenpiteet, joilla kunta vastaa 2 kohdassa tarkoitettujen tavoitteiden toteutumisesta, sekä arvioitava voimavarat, jotka kunnassa tarvitaan toimenpiteiden toteuttamiseksi.
- 4) määriteltävä kunnan eri toimialojen vastuut 3 kohdassa tarkoitettujen toimenpiteiden toteuttamisessa; sekä
- 5) määriteltävä, miten kunta toteuttaa yhteistyötä 4 §:n 2 momentissa tarkoitettujen tahojen kanssa.

Kaupunkiympäristölautakunta esittää ohjelman täydentämistä siten, että siihen lisätään jatkossa esitettävät asiat ja näistä esitetään vuosille 2019, 2020 ja 2021 konkreettiset, etenevät tavoitteet, joita kaupunginhallitus, -valtuusto, toimialalautakunnat ja vanhusneuvosto voivat seurata.

Liikkumishjelma

Liikkumishjelman tavoitteena on palauttaa fyysinen aktiivisuus luonnolliseksi osaksi ihmisten jokapäiväistä elämää: lisätään kaupunkilaisten liikkumista ja vähennetään istumista.

Kaupunkistrategiasta johdettavia vaikuttavia teemoja ovat mm.:

- Lisätä kiinnostusta, tietoisuutta ja ymmärrystä liikkumisen moninaisista hyödyistä ja mahdollisuuksista.
- Edistää liikkumista nykyistä kokonaisvaltaisemmin, innovatiivisemmin ja kaupungin yhteisenä asiana.
- Kehittää kaupunkiympäristöä liikkumiseen kannustavaksi.
- Mahdollistaa pienten lasten liikunnallisten perustaidot ja –tottumukset.
- Turvata lasten ja nuorten terveys, fyysinen toimintakyky ja oppimisvalmiudet riittävällä liikkumisella.
- Kannustaa kaupungin henkilöstöä arkiaktiivisuuteen ja liiallisen istumisen vähentämiseen.
- Huomioida ikääntyneiden ja iäkkäiden eriytyneet tarpeet liikkumisen edistämässä.
- Kohdentaa toimenpiteitä erityistä tukea tarvitseviin kohderyhmiin.

Kävelyn ja pyöräilyn edistäminen

22.05.2019

Oma asuinalue ja lähiympäristö ovat eläkeikäisten liikkumisen kannalta erityisen tärkeitä. Tärkeiden päivittäisten palvelujen tulisi olla kävelymatkan päässä. Jotta arjen asiointimatkat ja muukin kävely saadaan lisääntymään, ympäristön esteettömyydestä on huolehdittava kaikkina vuodenaikoina. Esteettömiä reittejä tarvitaan lisää. Ne ovat erityisen tärkeitä vanhemmille eläkeläisille. Esteettömyyteen kuuluvat myös hyvät opasteet, riittävä valaistus ja penkit. Talvikunnossapidossa tulisi priorisoida tietyt jalkakäytävät ja kävelytiet kuten pyöräteiden talvikunnossapidon parantamisessa on tehty.

Kävelyä ja pyöräilyä edistää se, että pyöräily ja jalankulku erotetaan toisistaan aina, kun se on mahdollista. Lähes kaikki osaavat ajaa pyörällä. Nuorempien eläkeläisten kohdalla pyöräilyn lisääminen on hyvä tavoite. Esteettömiä lähiliikuntapaikkoja, viheralueita ja kävelyreittejä tarvitaan joka puolelle kaupunkia.

Esittelijä

kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Mikko Aho

Lisätiedot

Pirjo Tujula, esteettömyysasiamies: +358 9 310 38410
pirjo.tujula(a)hel.fi

§ 177

Valtuutettu Sinikka Vepsän aloite 65 vuotta täyttävien vammaisten henkilöiden palvelujen säilyttämisestä vammaispalvelujen piirissä

HEL 2018-011679 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginvaltuusto katsoi valtuutettu Sinikka Vepsän aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijä

Kaupunginhallitus

Lisätiedot

Marja-Liisa Rautanen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36184
marja-liisa.rautanen(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Valtuutettu Sinikka Vepsän aloite
- 2 Lausunto Sinikka Vepsän aloitteesta vammaispalveluista, Vanhusneuvosto
- 3 Lausunto 14.2.2019, Vammaisneuvosto
- 4 Lausunto, Yhdenvertaisuustoimikunta

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Valtuutettu Sinikka Vepsä ja 16 muuta valtuutettua esittävät aloitteessaan 65 vuotta täyttävien vammaisten henkilöiden palvelujen säilyttämisestä vammaispalvelujen piirissä.

Kaupunginhallitus viittaa saatuihin lausuntoihin ja toteaa, että yhdistyneiden kansakuntien vammaisten henkilöiden oikeuksia koskevan yleissopimuksen (vammaisoikeussopimuksen) periaatteita ovat muun muassa vammaisten henkilöiden oikeus yhdenvertaisuuteen, osallisuuteen ja syrjimättömyyteen sekä tarpeellisiin palveluihin ja tukitoimiin.

Tavoitteena on, että julkiset palvelut suunnitellaan kaikille sopiviksi ja ympäristö esteettömäksi. Kun yleisten palvelujen apu ei riitä, järjestetään erityispalveluja kuten asumis-, apuväline- ja kuljetuspalveluja.

Kunnan järjestämisvastuulle kuuluvat vammaispalvelut pohjautuvat lainsäädäntöön. Vammaispalveluista säädetään sosiaalihuoltolaissa (1301/2014), vammaisuuden perusteella järjestettävistä palveluista ja tukitoimista annetussa laissa eli vammaispalvelulaissa (380/1987) sekä kehitysvammaisten erityishuollosta annetussa laissa (519/1977).

Vammaispalvelulain mukaisia palveluja ja tukitoimia järjestetään silloin, kun vammaisen henkilö ei saa riittäviä ja hänelle sopivia palveluja tai tukitoimia muun lain nojalla. Kehitysvammaisten erityishuollosta annetussa laissa tarkoitettulle henkilölle järjestetään kuitenkin hänen vammaisuutensa edellyttämiä palveluja ja tukitoimia ensisijaisesti vammaispalvelulain nojalla siltä osin kuin ne ovat hänen palvelutarpeeseensa nähden riittäviä ja sopivia sekä muutoinkin hänen etunsa mukaista.

Kummassakaan edellä mainitussa laissa ei ole varsinaisia ikärajoja palvelujen suhteen. Poikkeuksena on kuitenkin vammaispalvelulain säännös henkilökohtaisesta avusta, jonka mukaan henkilökohtainen apu ei ole tarkoitettu henkilölle, jonka toimintarajoitteet johtuvat pääasiassa ikääntymisestä.

Vammaispalvelulain 8 §:n mukaan kunnan on järjestettävä vaikeavammaiselle henkilölle päivätoimintaa, jos henkilö vammansa tai sairautensa johdosta välttämättä tarvitsee palvelua suoriutuakseen tavanomaisista elämän toiminnoista.

Vammaispalvelulakia koskevassa hallituksen esityksessä todetaan päivätoiminnan olevan tavoitteellista toimintaa, jolla pyritään vahvistamaan niitä taitoja, joita kaikkein vaikeimmin vammaiset henkilöt tarvitsevat selviytyäkseen mahdollisimman omatoimisesti arkielämän toiminnoista. Päivätoiminnan avulla on myös edistettävä sosiaalista vuorovaikutusta.

Vammaispalvelulain nojalla järjestettävä päivätoiminta on tarkoitettu kaikkein vaikeimmin vammaisille henkilöille, joilla ei vammansa vuoksi ole mahdollisuutta osallistua työelämään, opiskeluun tai työtoimintaan.

Vammaispalvelulain mukaista päivätoimintaa järjestettäessä vaikeavammaisena pidetään vammaispalvelulain 8 b §:n 2 momentin mukaan työkyvyttöntä henkilöä, jolla vamman tai sairauden aiheuttaman erittäin vaikean toimintarajoitteen vuoksi ei ole edellytyksiä osallistua sosiaalihuoltolain (710/1982) 27 e §:ssä tarkoitettuun työtoimintaan ja jonka toimeentulo perustuu pääosin sairauden tai työkyvyttömyyden perusteella myönnettäviin etuuksiin. Tällaisella työkyvyttömällä henkilöllä on vammaispalvelulain mukaan subjektiivinen oikeus päivätoimintaan. Vammansa takia töihin kykenemätön henkilö saa siten työtä korvaavaa päivätoimintaa maksuttomasti.

Työkyvyttömyyden perusteella ennen vuotta 1965 syntyneelle henkilölle maksetaan työkyvyttömyyseläkettä 65 ikävuoteen asti kansaneläkelain (568/2007) 10 §:n mukaan. Kun työkyvyttömyyseläkettä saava henkilö täyttää 65 vuotta, Kela muuttaa hänelle kansaneläkelain 12 §:n mukaan maksamansa työkyvyttömyyseläkkeen vanhuuseläkkeeksi ilman erillistä hakemusta.

Edellä mainitusta syystä myös vammaisen asiakkaan tilanne muuttuu, kun hän saavuttaa vanhuuseläkeiän. Tällöin hänellä ei enää ole subjektiivista oikeutta saada työtä korvaavaa vammaispalvelulain mukaista maksutonta päivätoimintaa, vaan hän asettuu samaan asemaan kuin muut vanhuuseläkkeellä olevat. Tässä tilanteessa päivätoiminnan järjestämisen perusteet muuttuvat, sillä päivätoimintaa ei enää järjestetä sen vuoksi, ettei vammaisen voi vammansa vuoksi osallistua työelämään, opiskeluun tai työtoimintaan. Vanhuuseläkkeellä oleville voidaan kuitenkin järjestää ikääntyneiden päivätoimintaa, joka on harkinnanvaraista.

Koska subjektiivista oikeutta vammaispalvelulain mukaiseen päivätoimintaan ei ole enää sen jälkeen, kun vammaisen henkilö saavuttaa vanhuuseläkeiän, sosiaali- ja terveystoimi arvioi vammaispalvelulain mukaista päivätoimintaa saavan asiakkaan tilanteen uudelleen sen vuoden lopulla, jolloin asiakas täyttää 65 vuotta. Samalla selvitetään, täyttyvätkö asiakkaan kohdalla ikääntyneiden henkilöiden päivätoiminnan kriteerit ja onko hänellä tarvetta päivätoimintaan.

Kunnan on huomioitava ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveystoimintapalveluista annetun lain (980/2012, ns. vanhuspalvelulaki) velvoitteet selvittäessään iäkkäiden kuntalaisten palveluntarvetta. Vanhuspalvelulaki velvoittaa kunnan järjestämään iäkkäälle henkilölle laadukkaita sosiaali- ja terveystoimintapalveluja, jotka ovat hänen tarpeisiinsa nähden oikea-aikaisia ja riittäviä.

Sosiaali- ja terveystoimialan sairaala-, kuntoutus- ja hoivapalvelut (SKH) järjestää yli 65-vuotiaille vammaisille henkilöille heidän tarpeisiinsa vastaavaa päivätoimintaa. Valtaosa ikääntyneiden päivätoiminnan asiakkaista on eriasteista muistisairautta sairastavia ja sellaisenaan ikääntyneiden päivätoiminnan sisältö ei vastaa vammaisen ikääntyneen tarpeita. Koska ikääntyneitä vammaisia päivätoiminta-asiakkaita on vähän, on ollut tarkoituksenmukaista ostaa heidän tarpeitaan vastaavaa päivätoimintaa myös vammaisten päivätoimintayksiköistä palvelutarpeiden perusteella. Asiakkaat maksavat palvelusta samoilla kriteereillä kuin ikääntyneet päivätoiminnan asiakkaat. Kaupungin oman päivätoiminnan sisällön kehittäminen on tarpeen, jotta päivätoiminta voi vastata paremmin erilaisten asiakkaiden tarpeisiin.

Vanhuspalvelulaissa ikääntyneellä väestöllä tarkoitetaan vanhuuseläkeikäistä väestöä ja iäkkäällä henkilöllä henkilöä, jonka fyysinen, kognitiivinen tai sosiaalinen toimintakyky on heikentynyt korkean iän myötä alkaneiden, lisääntyneiden tai pahentuneiden sairauksien tai vammojen vuoksi taikka korkeaan ikään liittyvän rappeutumisen johdosta.

lökkään henkilön käsitettä ei ole mahdollista määritellä ilman numeerista ikärajaa niin yksiselitteisesti, että tulkintaongelmilta vältyttäisiin. Hallituksen esityksessä vanhuspalvelulaiksi todetaan, että tulkinnassa on perusteltua suosia asiakasmyönteistä linjaa eikä rajanveto saa johtaa siihen, että asiakas jäisi perusteettomasti lain soveltamisen ulkopuolelle. Jos on tulkinnanvaraista, ovatko henkilön alentuneen toimintakyvyn syyinä korkeasta iästä johtuvat vai muut tekijät, hänen palveluntarpeensa selvittäminen on perusteltua käynnistää vanhuspalvelulain mukaisesti.

Sairaala-, kuntoutus- ja hoivapalvelujen (SKH) järjestämä ikääntyneiden henkilöiden päivätoiminta on sosiaalihuoltolain mukaista ennaltaehkäisevää ja kuntouttamista tukevaa toimintaa, jolla edistetään kotona asuvien 65 vuotta täyttäneiden ja alle 65-vuotiaiden muistisairaiden toimintakykyä, henkistä vireyttä ja sosiaalisia suhteita.

Kaikille SKH:n päivätoimintaa hakeneille uusille asiakkaille tehdään yksilöllinen palvelutarpeen arviointiin perustuva päätös. Jos päätös on asiakkaalle myönteinen, se on voimassa enintään 12 kuukautta. Kuukautta ennen määräaikaikaisuuden loppua asiakkaan palvelutarve arvioidaan uudelleen.

Palvelusuunnitelmaa tehtäessä arvioidaan, voidaanko henkilön toimintakykyä parhaiten tukea vammaispalvelu- tai kehitysvammalain nojalla järjestettävällä päivätoiminnalla, ikääntyneille suunnatulla päivätoiminnalla vai jollakin muulla viriketoiminnalla tai palvelulla. Koska vammaisella asiakkaalla ei enää 65 vuotta täytettyään ole subjektiivista oikeutta päivätoimintaan, peritään päivätoiminnasta sosiaali- ja terveyslautakunnan määräämä maksu samalla tavalla kuin muiltakin vanhuuseläkeikäissä olevilta. Vammaispalvelulain mukainen päivätoiminta, johon asiakkaalla on subjektiivinen oikeus alle 65-vuotiaana, on maksutonta. Kyseisen lain nojalla annetusta päivätoiminnasta asiakkaat maksavat aterioista ja kuljetuksista vain, mikäli käyttävät niitä. Ikääntyneiden päivätoiminnasta peritään sosiaali- ja terveyslautakunnan 1.3.2016 tekemän päätöksen mukainen omavastuuosuus, johon sisältyy toiminta sekä ilman erityisjärjestelyjä tapahtuva kuljetus. Tästä syytä päivätoiminnasta perittävä maksu muuttuu vammaisen henkilön saavutettua vanhuuseläkeiän.

Sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista annetun lain (812/2000) 8 §:n 2 momentti velvoittaa käsittelemään ja ratkaisemaan asiakasta koskevan asian siten, että ensisijaisesti otetaan huomioon asiakkaan etu. Sosiaali- ja terveystoimiala huomioi edellä kerrotulla tavalla vammaisen asiakkaan edun arvioidessaan 65 vuotta täyttävien vammaisten palveluntarvetta.

Asiakasmäärät ja kustannukset

Työ- ja päivätoiminnan palveluja järjestetään vammaispalvelu- tai kehitysvammalain nojalla. Päivätoimintaa järjestetään myös sosiaalihuoltolain nojalla pääosin ikäihmisille.

Helsingiläisiä asiakkaita on kaupungin omissa vammaispalvelulain mukaan järjestetyssä päivätoimintapalvelussa 24 ja ostopalveluissa 164 henkilöä.

Kehitysvammalain mukaisesti järjestettävän päivätoiminnan piirissä helsinkiläisiä on kaupungin omissa palveluissa 543 ja ostopalveluissa 529 henkilöä.

Sosiaalihuoltolain mukaisessa päivätoimintapalveluissa asiakkaista 1 774 on kaupungin omissa palveluissa ja ostopalveluissa 457 henkilöä. Palveluseteliasiakkaiden määrä on 400 henkilöä.

Kaiken kaikkiaan vammaisia henkilöitä on päivätoimintapalvelujen piirissä noin 1 224 henkilöä. Päivätoiminnan kokonaiskustannukset vammaispalvelujen osalta ovat noin 23,3 miljoonaa euroa. Kun päivätoimintaa järjestetään kehitysvammaisten erityishuollosta annetun lain mukaisena palveluna, kunnan tulee järjestää myös siihen liittyvät kuljetukset, joiden kustannukset vuonna 2018 olivat noin 3,9 miljoonaa euroa.

Kaikkiaan sosiaalihuoltolain mukaisen päivätoiminnan piirissä on noin 2 615 henkilöä. Sosiaalihuoltolain mukaisen päivätoiminnan kokonaiskustannukset ovat noin 1,8 miljoonaa euroa, jossa on mukana kuljetuskustannukset 0,3 miljoonaa euroa. Sosiaalihuoltolain mukaisesta päivätoiminnasta saadut asiakasmaksutuotot olivat vuonna 2018 noin 166 000 euroa.

Vuonna 2019 vammaispalvelulain ja kehitysvammalain nojalla järjestettävässä työ- ja päivätoiminnassa on 19 asiakasta, jotka ovat täyttäneet tai täyttävät 65 vuotta kuluvan vuoden aikana. Jos he kaikki jatkaisivat nykyisissä toiminnoissaan olisi sen kustannusvaikutus lisäystä nykyisiin menoihin 250 000 euroa vuodessa. Vuoden 2020 aikana nykyisistä työ- ja päivätoiminnan asiakkaista 65 vuotta täyttää 21 henkilöä. Jos he jatkaisivat nykyisissä toiminnoissaan, tämä lisäisi kustannuksia 294 000 euroa vuodessa. Yhteensä kustannukset kasvaisivat vuosien

2019–2020 aikana 544 000 euroa. Työ- ja päivätoiminnan osalta on huomioitava, että samanaikaisesti uusia nuoria tulee palvelujen piiriin, mikä voi asettaa haasteita myös päivätoimintapaikkojen riittävyydelle. Kustannuksiin voi vaikuttaa palveluntuottajien hinnan korotukset, kuljetuskustannusten hinnanmuutokset sekä muutokset asiakkaiden toimintakyvyssä.

Kuntalaisten yhdenvertainen kohtelu

Aloitteen tekijät mainitsevat, että vanhuspalvelujen sosiaalihuoltolain perusteella myöntämät palvelut ovat vammaisen henkilön kannalta taloudellisesti epädellisempiä kuin vammaispalvelut.

Jos yli 65-vuotiaille vaikeavammaisille myönnettäisiin päivätoimintaa ilman, että heiltä perittäisiin asiakasmaksua, asiakasmaksutuottojen alenema olisi noin 5 000 euroa. Kustannusvaikutuksia olennaisempaa on kuitenkin huomioida vammaisten ja ei-vammaisten kuntalaisten yhdenvertaisuus.

Perustuslain (731/1999) 6 §:n 1 momentin mukaan ihmiset ovat yhdenvertaisia lain edessä. 2 momentti sisältää laaja-alaisen syrjintäkiellon. Kiellettyä on henkilön asettaminen muihin nähden eri asemaan ilman hyväksyttävää perustetta. Vastaavasti hallintolain mukaan hallinnossa on noudatettava yhdenvertaisuusperiaatetta, joka sisältää viranomaisiin kohdistuvan yleisen syrjintäkiellon eli kiellon asettaa ketään ilman hyväksyttävää perustetta eriarvoiseen asemaan esimerkiksi alkuperän, uskonnon, sukupuolen, iän, poliittisen tai yhteiskunnallisen näkemyksen, ammattiyhdistystoiminnan tai muun vastaavan syyn vuoksi. Periaate edellyttää myös päätöksenteon ja kohtelun johdonmukaisuutta.

Viranomaiselle on lainsäädännössä asetettu velvollisuus edistää yhdenvertaisuutta. Yhdenvertaisuuslain (1325/2014) 5 §:n 1 momentin mukaan viranomaisen on arvioitava yhdenvertaisuuden toteutumista toiminnassaan ja ryhdyttävä tarvittaviin toimenpiteisiin yhdenvertaisuuden toteutumisen edistämiseksi. Edistämistoimenpiteiden on oltava viranomaisen toimintaympäristö, voimavarat ja muut olosuhteet huomioon ottaen tehokkaita, tarkoituksenmukaisia ja oikeasuhteisia.

Yhdenvertaisuuslain 8 §:ssä säädetään syrjinnän kiellosta ja 10 §:ssä välittömästä syrjinnästä. Syrjintä on välitöntä, jos jotakuta kohdellaan henkilöön liittyvän syyn perusteella epäsuotuisimmin kuin jotakuta muuta on kohdeltu, kohdellaan tai kohdeltaisiin vertailukelpoisessa tilanteessa.

Yhdenvertaisuuslain 11 §:n säädetään erilaisen kohtelun oikeuttamisperusteista. Säännöksen 1 momentin mukaan erilainen kohtelu ei ole

22.05.2019

syrijintää, jos kohtelu perustuu lakiin ja sillä muutoin on hyväksyttävä tavoite ja keinot tavoitteen saavuttamiseksi ovat oikeasuhteisia.

Säännöksen 2 momentin mukaan erilainen kohtelu on oikeutettua siinäkin tapauksessa, että kohtelun oikeuttamisperusteista ei ole säädetty, jos kohtelulla on perus- ja ihmisoikeuksien kannalta hyväksyttävä tavoite ja keinot tavoitteen saavuttamiseksi ovat oikeasuhteisia. Yhdenvertaisuuslaissa todetaan kuitenkin, että 2 momenttia ei sovelleta silloin, kun kyse on julkisen vallan käytöstä ja julkisen hallintotohtävän hoidosta.

Vammaispalvelulain mukaan vammaisen henkilön subjektiivinen oikeus päivätoimintaan päättyy hänen täytettyään 65 vuotta. Jos kunta päättäisi, että vammaisen oikeus maksuttomaan päivätoimintaan jatkuisi hänen täytettyään 65 vuotta, päätöksessä olisi kyse julkisen vallan käytöstä. Yhdenvertaisuuslain 11 §:n mukaan erilaisen kohtelun tulee perustua lakiin, kun kyse on julkisen vallan käyttämisestä. Asiakkaille maksuttoman päivätoiminnan järjestäminen yli 65-vuotiaille vammaisille ei ole yhdenvertaisuuslain mukaan perusteltua, sillä erilainen kohtelu ei perustuisi lakiin.

Asiakkaan hyvinvoinnin kannalta on tärkeää, että vammaispalvelulain subjektiivisen päivätoiminta-oikeuden päätyttyä hänen tilanteensa arvioidaan uudelleen ja asiakkaalla on mahdollisuus halutessaan jatkaa ikääntyneiden päivätoiminnassa, jos hän täyttää sen kriteerit.

Hallintosäännön 30 luvun 11 §:n 2 momentin mukaan kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuuston käsiteltäväksi aloitteen, jonka on allekirjoittanut vähintään 15 valtuutettua.

Esittelijä

Kaupunginhallitus

Lisätiedot

Marja-Liisa Rautanen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36184
marja-liisa.rautanen(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Valtuutettu Sinikka Vepsän aloite
- 2 Lausunto Sinikka Vepsän aloitteesta vammaispalveluista, Vanhusneuvosto
- 3 Lausunto 14.2.2019, Vammaisneuvosto
- 4 Lausunto, Yhdenvertaisuustoimikunta

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Kaupunginhallitus 13.05.2019 § 346

HEL 2018-011679 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo valtuutettu Sinikka Vepsän aloitteen loppuun käsitellyksi.

Käsittely

13.05.2019 Ehdotuksen mukaan äänestyksin

Palautusehdotus:

Tomi Sevander: Palautetaan asia valmisteluun siten, että selvitetään yli 65-vuotiaiden vammaisten palveluiden järjestäminen kaikkien palveluiden osalta (esim. asuminen, kuntoutus, apuvälineet) sekä missä tilanteissa siirtoja vanhuspalveluiden piiriin on tehty ja ovatko ne lain mukaisia

Kannattaja: Anna Vuorjoki

Asian käsittelyn keskeyttämisestä äänestettiin ennen keskustelun jatkamista.

Äänestys

JAA-ehdotus: Asian käsittelyä jatketaan

Ei-ehdotus: Tomi Sevanderin palautusehdotuksen mukaisesti

Jaa-äännet: 10

Jasmin Hamid, Kaisa Hernberg, Terhi Koulumies, Hannu Oskala, Pia Pakarinen, Mika Raatikainen, Marcus Rantala, Wille Rydman, Daniel Sazonov, Jan Vapaavuori

Ei-äännet: 4

Nasima Razmyar, Suldaan Said Ahmed, Tomi Sevander, Anna Vuorjoki

Tyhjä: 1

Ozan Yanar

Kaupunginhallitus päätti jatkaa asian käsittelyä äänin 10 - 4 (1 tyhjä).

06.05.2019 Pöydälle

22.05.2019

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Marja-Liisa Rautanen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36184
marja-liisa.rautanen(a)hel.fi

Sosiaali- ja terveyslautakunta 26.03.2019 § 54

HEL 2018-011679 T 00 00 03

Lausunto

Sosiaali- ja terveyslautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon valtuutettu Sinikka Vepsän ym. valtuustoaloitteesta helsinkiläisten 65 vuotta täyttävien vammaisten henkilöiden palvelujen säilyttämiseksi vammaispalveluiden piirissä:

"Yhdistyneiden kansakuntien vammaisten henkilöiden oikeuksia koskevan yleissopimuksen eli vammaisoikeussopimuksen periaatteita ovat muun muassa vammaisten henkilöiden oikeus yhdenvertaisuuteen, osallisuuteen ja syrjimättömyyteen sekä tarpeellisiin palveluihin ja tukitoimiin.

Tavoitteena on, että julkiset palvelut suunnitellaan kaikille sopiviksi ja ympäristö esteettömäksi. Kun yleisten palvelujen apu ei riitä, järjestetään erityispalveluja kuten asumis-, apuväline- ja kuljetuspalveluja.

Kunnan järjestämismvastuulle kuuluvat vammaispalvelut pohjautuvat lainsäädäntöön. Vammaispalveluista säädetään sosiaalihuoltolaissa, vammaisuuden perusteella järjestettävistä palveluista ja tukitoimista annetussa laissa eli vammaispalvelulaissa sekä kehitysvammaisten erityishuollosta annetussa laissa.

Vammaispalvelulain mukaisia palveluja ja tukitoimia järjestetään silloin, kun vammaisen henkilö ei saa riittäviä ja hänelle sopivia palveluja tai tukitoimia muun lain nojalla. Kehitysvammaisten erityishuollosta annetussa laissa tarkoitettulle henkilölle järjestetään kuitenkin hänen vammaisuutensa edellyttämiä palveluja ja tukitoimia ensisijaisesti vammaispalvelulain nojalla siltä osin kuin ne ovat hänen palvelutarpeeseensa nähden riittäviä ja sopivia sekä muutoinkin hänen etunsa mukaista.

Kummassakaan edellä mainitussa laissa ei ole varsinaisia ikärajoja palvelujen suhteen. Poikkeuksena on kuitenkin vammaispalvelulain säännös henkilökohtaisesta avusta, jonka mukaan henkilökohtainen

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginvaltuusto>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

F10680001200062637

Alv.nro

F102012566

apu ei ole tarkoitettu henkilölle, jonka toimintarajoitteet johtuvat pääasiassa ikäänymisestä.

Vammaispalvelulain 8 §:n mukaan kunnan on järjestettävä vaikeavammaiselle henkilölle päivätoimintaa, jos henkilö vammansa tai sairautensa johdosta välttämättä tarvitsee palvelua suoriutuakseen tavanomaisista elämän toiminnoista.

Vammaispalvelulakia koskevassa hallituksen esityksessä todetaan päivätoiminnan olevan tavoitteellista toimintaa, jolla pyritään vahvistamaan niitä taitoja, joita kaikkein vaikeimmin vammaiset henkilöt tarvitsevat selviytyäkseen mahdollisimman omatoimisesti arkielämän toiminnoista. Päivätoiminnan avulla olisi myös edistettävä sosiaalista vuorovaikutusta.

Vammaispalvelulain nojalla järjestettävä päivätoiminta on tarkoitettu kaikkein vaikeimmin vammaisille henkilöille, joilla ei vammansa vuoksi ole mahdollisuutta osallistua työelämään, opiskeluun tai työtoimintaan.

Vammaispalvelulain mukaista päivätoimintaa järjestettäessä vaikeavammaisena pidetään vammaispalvelulain 8 b §:n 2 momentin mukaan työkyvyttöntä henkilöä, jolla vamman tai sairauden aiheuttaman erittäin vaikean toimintarajoitteen vuoksi ei ole edellytyksiä osallistua sosiaalihuoltolain (710/1982) 27 e §:ssä tarkoitettuun työtoimintaan ja jonka toimeentulo perustuu pääosin sairauden tai työkyvyttömyyden perusteella myönnettäviin etuuksiin. Tällaisella työkyvyttömällä henkilöllä on vammaispalvelulain mukaan subjektiivinen oikeus päivätoimintaan. Vammansa takia töihin kykenemätön henkilö saa siten työtä korvaavaa päivätoimintaa maksuttomasti.

Työkyvyttömyyden perusteella ennen vuotta 1965 syntyneelle henkilölle maksetaan työkyvyttömyyseläkettä 65 ikävuoteen asti kansaneläkelain 10 §:n mukaan. Kun työkyvyttömyyseläkettä saava henkilö täyttää 65 vuotta, muuttaa Kela hänelle kansaneläkelain 12 §:n mukaan maksamansa työkyvyttömyyseläkkeen vanhuuseläkkeeksi ilman erillistä hakemusta.

Edellä mainitusta syystä myös vammaisen asiakkaan tilanne muuttuu, kun hän saavuttaa vanhuuseläkeiän. Tällöin hänellä ei enää ole subjektiivista oikeutta saada työtä korvaavaa vammaispalvelulain mukaista maksutonta päivätoimintaa, vaan hän asettuu samaan asemaan kuin muut vanhuuseläkkeellä olevat. Tässä tilanteessa päivätoiminnan järjestämisen perusteet muuttuvat, sillä päivätoimintaa ei enää järjestetä sen vuoksi, ettei vammaisen voi vammansa vuoksi osallistua työelämään, opiskeluun tai työtoimintaan. Vanhuuseläkkeellä oleville voidaan kuitenkin järjestää ikäänymneiden päivätoimintaa, joka on harkinnanvaraista.

22.05.2019

Koska subjektiivista oikeutta vammaispalvelulain mukaiseen päivätoimintaan ei ole enää sen jälkeen, kun vammaisen henkilö saavuttaa vanhuuseläkeiän, Helsingin sosiaali- ja terveystoimi arvioi vammaispalvelulain mukaista päivätoimintaa saavan asiakkaan tilanteen uudelleen sen vuoden lopulla, jolloin asiakas täyttää 65 vuotta. Samalla selvitetään, täyttyvätkö asiakkaan kohdalla ikääntyneiden henkilöiden päivätoiminnan kriteerit ja onko hänellä tarvetta päivätoimintaan.

Kunnan on huomioitava vanhuspalvelulain (ikäntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveystoimintalain) asettamat velvollisuudet selvittäessään iäkkäiden kuntalaisten palveluntarvetta. Vanhuspalvelulaki velvoittaa kunnan järjestämään iäkkäälle henkilölle laadukkaita sosiaali- ja terveystoimintapalveluja, jotka ovat hänen tarpeisiinsa nähden oikea-aikaisia ja riittäviä.

Sairaala-, kuntoutus- ja hoivapalvelut (SKH) järjestää yli 65-vuotiaille vammaisille henkilöille heidän tarpeisiinsa vastaavaa päivätoimintaa. Valtaosa ikääntyneiden päivätoiminnan asiakkaista on eriaikaisia muistisairautta sairastavia ja sellaisenaan ikääntyneiden päivätoiminnan sisältö ei vastaa vammaisen ikääntyneen tarpeita. Koska ikääntyneitä vammaisia päivätoiminta-asiakkaita on vähän, on ollut tarkoituksenmukaista ostaa heidän tarpeitaan vastaavaa päivätoimintaa myös vammaisten päivätoimintayksiköistä palvelutarpeiden perusteella. Asiakkaat maksavat palvelusta samoilla kriteereillä kuin ikääntyneet päivätoiminnan asiakkaat. Kaupungin oman päivätoiminnan sisällön kehittäminen on tarpeen, jotta päivätoiminta voi vastata paremmin erilaisten asiakkaiden tarpeisiin.

Vanhuspalvelulaissa ikääntyneellä väestöllä tarkoitetaan vanhuuseläkeikäistä väestöä ja iäkkäällä henkilöllä henkilöä, jonka fyysinen, kognitiivinen tai sosiaalinen toimintakyky on heikentynyt korkean iän myötä alkaneiden, lisääntyneiden tai pahentuneiden sairauksien tai vammojen vuoksi taikka korkeaan ikään liittyvän rappeutumisen johdosta.

lääkään henkilön käsitettä ei ole mahdollista määritellä ilman numeerista ikärajaa niin yksiselitteisesti, että tulkintaongelmilta vältyttäisiin. Hallituksen esityksessä vanhuspalvelulaiksi todetaankin, että tulkinnassa on perusteltua suosia asiakasmyönteistä linjaa eikä rajanveto saa johtaa siihen, että asiakas jäisi perusteettomasti lain soveltamisen ulkopuolelle. Esimerkiksi jos on tulkinnanvaraista, ovatko henkilön alentuneen toimintakyvyn syynä korkeasta iästä johtuvat vai muut tekijät, hänen palveluntarpeensa selvittäminen on perusteltua käynnistää vanhuspalvelulain mukaisesti.

Helsingin sosiaali- ja terveystoimialan sairaala-, kuntoutus- ja hoivapalvelujen (SKH) järjestämä ikääntyneiden henkilöiden päivätoiminta on

sosiaalihuoltolain mukaista ennaltaehkäisevää ja kuntouttamista tukevaa toimintaa, jolla edistetään kotona asuvien 65 vuotta täyttäneiden ja alle 65-vuotiaiden muistisairaiden helsinkiläisten toimintakykyä, henkistä vireyttä ja sosiaalisia suhteita.

Kaikille SKH:n päivätoimintaa hakeneille uusille asiakkaille tehdään yksilöllinen palvelutarpeen arviointiin perustuva päätös. Jos päätös on asiakkaalle myönteinen, se on voimassa enintään 12 kuukautta, mutta kuukautta ennen määräaikaikaisuuden loppua asiakkaan palvelutarve arvioidaan uudelleen.

Palvelusuunnitelmaa tehtäessä arvioidaan, voidaanko henkilön toimintakyky parhaiten tukea vammais- tai kehitysvammalain nojalla järjestettävällä päivätoiminnalla, ikääntyneille suunnatulla päivätoiminnalla vai jollakin muulla viriketoiminnalla tai palvelulla. Koska vammaisella asiakkaalla ei enää 65 vuotta täytettyään ole subjektiivista oikeutta päivätoimintaan, peritään päivätoiminnasta sosiaali- ja terveyslautakunnan määräämä maksu samalla tavalla kuin muiltakin vanhuuseläkeiässä olevilta. Vammaispalvelulain mukainen päivätoiminta, johon asiakkaalla on subjektiivinen oikeus alle 65-vuotiaana, on maksutonta. Kyseisen lain nojalla annetusta päivätoiminnasta asiakkaat maksavat ateroista ja kuljetuksista vain, mikäli käyttävät niitä. Ikääntyneiden päivätoiminnasta peritään sosiaali- ja terveyslautakunnan 1.3.2016 tekemän päätöksen mukainen omavastuuosuus, johon sisältyy toiminta sekä ilman erityisjärjestelyjä tapahtuva kuljetus. Tästä syytä päivätoiminnasta perittävä maksu muuttuu vammaisen henkilön saavutettua vanhuuseläkeiän.

Sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista annetun lain 8 §:n 2 momentti velvoittaa käsittelemään ja ratkaisemaan asiakasta koskevan asian siten, että ensisijaisesti otetaan huomioon asiakkaan etu. Helsingin kaupungin sosiaali- ja terveystoimiala huomioi edellä kerrotulla tavalla vammaisen asiakkaan edun arvioidessaan 65 vuotta täyttävien vammaisten palveluntarvetta.

Asiakasmäärät ja kustannukset

Työ- ja päivätoiminnan palveluja järjestetään vammaispalvelu- tai kehitysvammalain nojalla. Päivätoimintaa järjestetään myös sosiaalihuoltolain nojalla pääosin ikäihmisille.

Helsingiläisiä asiakkaita on kaupungin omissa vammaispalvelulain mukaan järjestetyssä päivätoimintapalvelussa 24 ja ostopalveluissa 164 henkilöä.

Kehitysvammalain mukaisesti järjestettävän päivätoiminnan piirissä helsinkiläisiä on kaupungin omissa palveluissa 543 ja ostopalveluissa 529 henkilöä.

Sosiaalihuoltolain mukaisessa päivätoimintapalveluissa asiakkaista 1 774 on kaupungin omissa palveluissa ja ostopalveluissa 457 henkilöä. Palveluseteliasiakkaiden määrä on 400 henkilöä.

Kaiken kaikkiaan vammaisia henkilöitä on päivätoimintapalvelujen piirissä noin 1 224 henkilöä. Päivätoiminnan kokonaiskustannukset vammaispalveluiden osalta ovat noin 23,3 miljoonaa euroa. Kun päivätoimintaa järjestetään kehitysvammaisten erityishuollosta annetun lain mukaisena palveluna, tulee kunnan järjestää myös siihen liittyvät kuljetukset, joiden kustannukset vuonna 2018 olivat noin 3,9 miljoonaa euroa.

Kaikkiaan sosiaalihuoltolain mukaisen päivätoiminnan piirissä on noin 2 615 henkilöä. Sosiaalihuoltolain mukaisen päivätoiminnan kokonaiskustannukset ovat noin 1,8 miljoonaa euroa, jossa on mukana kuljetuskustannukset 0,3 miljoonaa euroa. Sosiaalihuoltolain mukaisesta päivätoiminnasta saadut asiakasmaksutuotot olivat vuonna 2018 noin 166 000 euroa.

Vuonna 2019 vammaispalvelulain ja kehitysvammalain nojalla järjestettävässä työ- ja päivätoiminnassa on 19 asiakasta, jotka ovat täyttäneet tai täyttävät 65 vuotta kuluvan vuoden aikana. Jos he kaikki jatkaisivat nykyisissä toiminnoissaan olisi sen kustannusvaikutus lisäystä nykyisiin menoihin 250 000 euroa/vuosi. Vuoden 2020 aikana nykyisistä työ- ja päivätoiminnan asiakkaista 65 vuotta täyttää 21 henkilöä, ja jos he jatkaisivat nykyisissä toiminnoissaan, lisäisi tämä kustannuksia 294 000 euroa/vuosi. Yhteensä kustannukset kasvaisivat siis vuosien 2019–2020 aikana 544 000 euroa aloitteen mukaisella toimintamallilla. Työ- ja päivätoiminnan osalta on huomioitava, että samanaikaisesti uusia nuoria tulee palveluiden piiriin, mikä voi asettaa haasteita myös päivätoimintapaikkojen riittävyydelle. Kustannuksiin voi vaikuttaa palveluntuottajien hinnan korotukset, kuljetuskustannusten hinnanmuutokset sekä muutokset asiakkaiden toimintakyvyssä.

Kuntalaisten yhdenvertainen kohtelu

Aloitteessa tuodaan esiin se, että vanhuspalvelujen sosiaalihuoltolain perusteella myöntämät palvelut ovat vammaisen henkilön kannalta taloudellisesti epäedullisempia kuin vammaispalvelut.

Jos yli 65-vuotiaille vaikeavammaisille myönnettäisiin päivätoiminta ilman, että heiltä perittäisiin asiakasmaksua, olisi asiakasmaksutuottojen alenema noin 5 000 euroa. Kustannusvaikutuksia olennaisempaa on kuitenkin huomioida vammaisten ja ei-vammaisten kuntalaisten yhdenvertaisuus.

Perustuslain 6 §:n 1 momentin mukaan ihmiset ovat yhdenvertaisia lain edessä. Pykälän 2 momentti sisältää laaja-alaisen syrjintäkiellon. Kiellettyä on henkilön asettaminen muihin nähden eri asemaan ilman hyväksyttävää perustetta. Vastaavasti hallintolain mukaan hallinnossa on noudatettava yhdenvertaisuusperiaatetta, joka sisältää viranomaiseen kohdistuvan yleisen syrjintäkiellon eli kiellon asettaa ketään ilman hyväksyttävää perustetta eriarvoiseen asemaan esimerkiksi alkuperän, uskonnon, sukupuolen, iän, poliittisen tai yhteiskunnallisen näkemyksen, ammattiyhdistystoiminnan tai muun vastaavan syyn vuoksi. Periaate edellyttää myös päätöksenteon ja kohtelun johdonmukaisuutta.

Viranomaiselle on lainsäädännössä asetettu velvollisuus edistää yhdenvertaisuutta. Yhdenvertaisuuslain 5 §:n 1 momentin mukaan viranomaisen on arvioitava yhdenvertaisuuden toteutumista toiminnassaan ja ryhdyttävä tarvittaviin toimenpiteisiin yhdenvertaisuuden toteutumisen edistämiseksi. Edistämistoimenpiteiden on oltava viranomaisen toimintaympäristö, voimavarat ja muut olosuhteet huomioon ottaen tehokkaita, tarkoituksenmukaisia ja oikeasuhteisia.

Lain 8 §:ssä säädetään syrjinnän kiellosta ja 10 §:ssä välittömästä syrjinnästä. Syrjintä on välitöntä, jos jotakuta kohdellaan henkilöön liittyvän syyn perusteella epäsuotuisimmin kuin jotakuta muuta on kohdeltu, kohdellaan tai kohdeltaisiin vertailukelpoisessa tilanteessa.

Lain 11 §:n säädetään erilaisen kohtelun oikeuttamisperusteista. Säännöksen 1 momentin mukaan erilainen kohtelu ei ole syrjintää, jos kohtelu perustuu lakiin ja sillä muutoin on hyväksyttävä tavoite ja keinot tavoitteen saavuttamiseksi ovat oikeasuhteisia.

Säännöksen 2 momentin mukaan erilainen kohtelu on oikeutettua siinäkin tapauksessa, että kohtelun oikeuttamisperusteista ei ole säädetty, jos kohtelulla on perus- ja ihmisoikeuksien kannalta hyväksyttävä tavoite ja keinot tavoitteen saavuttamiseksi ovat oikeasuhteisia. Yhdenvertaisuuslaissa todetaan kuitenkin, että 2 momenttia ei sovelleta silloin, kun kyse on julkisen vallan käytöstä ja julkisen hallintotehtävän hoidosta.

Vammaispalvelulain mukaan vammaisen henkilön subjektiivinen oikeus päivätoimintaan päättyy hänen täytettyään 65 vuotta. Jos kunta päättäisi, että vammaisen oikeus maksuttomaan päivätoimintaan jatkuisi hänen täytettyään 65 vuotta, päätöksessä olisi kyse julkisen vallan käytöstä. Edellä mainitun yhdenvertaisuuslain 11 §:n mukaan erilaisen kohtelun tulee perustua lakiin, kun kyse on julkisen vallan käyttämisestä. Näin ollen asiakkaille maksuttoman päivätoiminnan järjestäminen yli 65-vuotiaille vammaisille ei ole yhdenvertaisuuslain mukaista, sillä erilainen kohtelu ei perustuisi lakiin.

Terveys- ja hyvinvointivaikutusten arviointi

Päivätoiminnan järjestäminen asiakkaan yksilölliset olosuhteet ja tarpeet huomioiden vaikuttaa positiivisesti asiakkaan terveyteen ja hyvinvointiin. Asiakkaan hyvinvoinnin kannalta on tärkeää, että vammaispalvelulain subjektiivisen päivätoimintaoikeuden päätyttyä hänen tilanteensa arvioidaan uudelleen ja asiakkaalla on mahdollisuus halutesaan jatkaa ikääntyneiden päivätoiminnassa, jos hän täyttää sen kriteerit.

Käsittely

26.03.2019 Ehdotuksen mukaan äänestyksin

Tämä asia oli esityslistalla asiana 6, mutta käsiteltiin kokouksessa viidentenä ulkopuolisten asiantuntijoiden aikataulullisista syistä. Asiana 5 ollut selvitys Helsinki Lapset SIB -vaikuttavuusinvestoinnin hankinnasta (tämän pöytäkirjan § 55) käsiteltiin asiana 6. Muut esityslistalla olleet asiat käsiteltiin esityslistan mukaisessa järjestyksessä.

Asiassa tehtiin seuraava palautusehdotus:

Palautusehdotus 1:

Jäsen Mari Rantanen: Palautetaan uudelleen valmisteltavaksi siten, että aloitteessa mainittu vammaispalvelujen käyttö mahdollistetaan myös yli 65-vuotiaille. Kaupunki voi aina järjestää paremmat palvelut kuin mitä laki asiasta sanoo. Vammaisille ei tässä tapauksessa tarjottaisi eri palveluja vaan he jatkaisivat palveluiden saamista vammaispalvelulain perusteella ja olisivat näin iästä riippumatta samanarvoisessa asemassa toisten vammaisten kanssa eikä heitä vertailtais perusteettomasti ikääntyneisiin.

Palautusehdotus raukesi kannattamattomana.

Asiassa tehtiin myös seuraavat vastaehdotukset:

Vastaehdotus 1:

Jäsen Ahto Apajalahti: Poistetaan lausunnosta otsikko "Kuntalaisten yhdenvertainen kohtelu" sekä sitä seuraavat kahdeksan kappaletta ennen terveys- ja hyvinvointivaikutusten arviointia.

Kannattaja: jäsen Antti Vainionpää

Vastaehdotus 2:

Jäsen Antti Vainionpää: Lisätään lausunnon loppuun ennen terveys- ja hyvinvointivaikutusten arviointia: "Jotta kaupunginvaltuutetut voisivat tehdä mahdollisimman informoidun päätöksen aloitteesta, niin lauta-

22.05.2019

kunta pyytää mahdollisuuksien mukaan yhdenvertaisuusvaltuutetun kannan aloitteesta."

Kannattaja: jäsen Ahto Apajalahti

Sosiaali- ja terveyslautakunnan lausunto syntyi seuraavien äänestysten tuloksena:

1 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

Ei-ehdotus: Vastaehdotus 1 (jäsen Ahto Apajalahti)

Jaa-äännet: 8

Tapio Bergholm, Sami Heistaro, Esa Olavi Lehtopuro, Seija Muurinen, Laura Nordström, Matias Pajula, Hannu Tuominen, Sanna Vesikansa

Ei-äännet: 3

Heidi Ahola, Ahto Apajalahti, Antti Vainionpää

Tyhjä: 2

Cecilia Ehrnrooth, Mari Rantanen

Poissa: 0

Sosiaali- ja terveyslautakunta hyväksyi esittelijän ehdotuksen äänin 8 - 3 (tyhjää 2).

2 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

Ei-ehdotus: Vastaehdotus 2 (jäsen Antti Vainionpää)

Jaa-äännet: 6

Tapio Bergholm, Sami Heistaro, Esa Olavi Lehtopuro, Seija Muurinen, Matias Pajula, Hannu Tuominen

Ei-äännet: 5

Heidi Ahola, Ahto Apajalahti, Laura Nordström, Mari Rantanen, Antti Vainionpää

Tyhjä: 2

Cecilia Ehrnrooth, Sanna Vesikansa

Poissa: 0

Sosiaali- ja terveyslautakunta hyväksyi esittelijän ehdotuksen äänin 6 - 5 (tyhjää 2).

22.05.2019

Sosiaali- ja terveyslautakunta antoi asiasta esittelijän ehdotuksen mukaisen lausunnon.

Jäsenet Ahto Apajalahti ja Antti Vainionpää jättivät lausunnosta eriävät mielipiteet.

12.03.2019 Palautettiin

26.02.2019 Pöydälle

Esittelijä

sosiaali- ja terveystoimialan toimialajohtaja
Juha Jolkkonen

Lisätiedot

Katja Raita, vammaistyön johtaja, puhelin: 310 43149

katja.raita(a)hel.fi

Tuula Mohamud, erityisasiantuntija, puhelin: 310 20669

tuula.mohamud(a)hel.fi

Merja Santala, lakimies, puhelin: 310 43697

merja.santala(a)hel.fi

§ 178

Valtuutettu Mari Holopaisen aloite neuvolapalvelujen yhteydessä äideille tarjottavasta fysioterapiasta

HEL 2018-013002 T 00 00 03

Päätös

Puheenjohtajan ehdotuksesta kaupunginvaltuusto pani asian pöydälle.

Esittelijä

Kaupunginhallitus

Lisätiedot

Marja-Liisa Rautanen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36184
marja-liisa.rautanen(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Kaupunginvaltuusto katsoo valtuutettu Mari Holopaisen aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijän perustelut

Valtuutettu Mari Holopainen ja 19 muuta valtuutettua esittävät aloitteessaan synnytystä ja lantionpohjan lihasten kuntoa tukevan fysioterapian ja fysioterapiaohjeistuksen tarjoamista neuvolapalvelujen yhteydessä.

Kaupunginhallitus viittaa sosiaali- ja terveyslautakunnan lausuntoon ja toteaa, että ohjaus synnytyksestä toipumiseen ja äidin hyvinvointiin synnytyksen jälkeen alkaa jo raskauden aikana neuvolan perhevalmennuksessa ja perhevalmennukseen liittyvässä odottavien äitien fysioterapiaryhmässä.

Synnyttäneet äidit saavat synnytyssairaalassa ohjeet turvalliseen harjoitteluun raskaudesta ja synnytyksestä toipumiseen. Äitien toiveesta kaupungin sosiaali- ja terveystoimessa on vuonna 2018 käynnistetty synnyttäneiden äitien fysioterapiaryhmä, jossa äidit saavat lisää ohjeita ja neuvoja sekä ryhmän antamaa tärkeää vertaistukea. Ryhmään ohjataan neuvolasta äitejä, joilla on jo esiintynyt ongelmia, esimerkiksi lantionpohjan lihasten heikkoutta. Synnyttäneiden äitien ryhmiä järjestetään kerran kuukaudessa Itäkadun perhekeskuksen, Töölön ja Malmin fysioterapiayksiköissä. Vuonna 2018 ryhmiä oli 18 ja niissä oli yhteensä 49 äitiä. Synnytyksen jälkeinen ryhmätoiminta on uutta. Tarkoitus on li-

sätä ryhmien määrää ja helpottaa ilmoittautumista, jotta kaikki halukkaat synnyttäneet äidit voivat osallistua. Tänä vuonna ryhmiä järjestetään jo mainittujen yksiköiden lisäksi Kallion perhekeskuksessa. Yhteensä ryhmiä tulee olemaan arviolta 43.

Jokaisessa fysioterapiayksikössä fysioterapeuteilla on perusosaamista lantionpohjan ongelmiin. Syvemmin asiaan perehtyneille fysioterapeuteille asiakkaat ohjataan Kalasataman, Malmin ja Töölön yksiköihin. Näissä yksiköissä on myös laitteet lantionpohjan ongelmien mittaamiseen ja harjoitusten ohjaukseen.

Terveys- ja hyvinvointikeskuksissa sekä perhekeskuksissa on pyritty suuntaamaan terveydenedistämistoimintaa yksilövastaanotoista kevyempiin kontaktimuotoihin kuten ryhmätapaamisiin. Yksilövastaanotto pyritään kohdentamaan niille, jotka terveysongelmansa vuoksi tarvitsevat yksilöllistä hoitoa, ohjausta tai kuntoutusta. Myös ne synnyttäneet äidit, joilla on jo todettu merkittävä suorien vatsalihasten erkauma tai virtsanpidätysongelmia, voidaan terveydenhoitajan tai lääkärin kautta ohjata tarvittaessa yksilölliseen fysioterapiaan.

Ryhmistä ja yksilökäyntien mahdollisuudesta tiedotetaan aktiivisesti mm. neuvolakäyntien yhteydessä. Lisäksi perheentuki-verkkosivuilta löytyy linkki Terveyskylän Naistalo ja tukea synnyttäneelle äidille.

Kaupunginhallitus toteaa, että ryhmäfyysioterapiaan pääsy tulee varmistaa

kaikille synnyttäneille ja tarpeen vaatiessa tarjota useampi käynti tai ohjata asiakas yksilöfyysioterapiaan.

Hallintosäännön 30 luvun 11 §:n 2 momentin mukaan kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuuston käsiteltäväksi aloitteen, jonka on allekirjoittanut vähintään 15 valtuutettua.

Esittelijä

Kaupunginhallitus

Lisätiedot

Marja-Liisa Rautanen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36184
marja-liisa.rautanen(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuutettu Mari Holopaisen aloite

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginvaltuusto>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

Päätöshistoria

Kaupunginhallitus 13.05.2019 § 347

HEL 2018-013002 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo valtuutettu Mari Holopaisen aloitteen loppuun käsitellyksi.

Käsittely

13.05.2019 Esittelijän ehdotuksesta poiketen

Vastaehdotus:

Kaisa Hernberg: Lisätään uusi kappale perusteluosan toiseksi viimeiseksi kappaleeksi:

"Kaupunginhallitus toteaa, että ryhmäfyioterapiaan pääsy tulee varmistaa kaikille synnyttäneille ja tarpeen vaatiessa tarjota useampi käynti tai ohjata asiakas yksilöfyioterapiaan."

Kannattaja: Hannu Oskala

Kaupunginhallitus hyväksyi yksimielisesti Kaisa Hernbergin vastaehdotuksen mukaisesti muutetun esityksen.

06.05.2019 Pöydälle

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Marja-Liisa Rautanen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36184
marja-liisa.rautanen(a)hel.fi

Sosiaali- ja terveyslautakunta 12.02.2019 § 24

HEL 2018-013002 T 00 00 03

Päätös

Sosiaali- ja terveyslautakunta antoi kaupunginhallitukselle valtuutettu Mari Holopaisen ja yhdeksäntoista muun valtuutetun valtuustoaloitteesta neuvolapalvelujen yhteydessä äideille tarjottavasta fysioterapiasta seuraavan lausunnon:

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginvaltuusto>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

"Esitys kohdistuu tärkeään asiaan, pienten lasten äitien hyvinvointiin. Ohjaus synnytyksestä toipumiseen ja äidin hyvinvointiin synnytyksen jälkeen alkaa jo raskauden aikana neuvolan perhevalmennuksessa ja perhevalmennukseen liittyvässä fysioterapiaryhmässä odottaville äideille.

Synnyttäneet äidit saavat synnytyssairaalassa ohjeet turvalliseen harjoitteluun raskaudesta ja synnytyksestä toipumiseen. Äitien toiveesta Helsingin kaupungin sosiaali- ja terveystoimessa on vuonna 2018 käynnistetty synnyttäneiden äitien fysioterapiaryhmä, jossa äidit saavat lisää ohjeita ja neuvoja turvallisesta harjoittelusta sekä ryhmän antamaa tärkeää vertaistukea. Ryhmään ohjataan neuvolasta äitejä, joilla on jo esiintynyt ongelmia, esimerkiksi lantionpohjan lihasten heikkoutta. Synnyttäneiden äitien ryhmiä järjestetään kerran kuukaudessa Itäkadun perhekeskuksen ja Töölön ja Malmin fysioterapiayksiköissä. Vuonna 2018 ryhmiä oli 18 ja niissä oli yhteensä 49 äitiä. Synnytyksen jälkeinen ryhmätoiminta on vielä uutta toimintaa ja tarkoituksena on lisätä ryhmien määrää ja helpottaa niihin ilmoittautumista. Tänä vuonna ryhmiä tulee olemaan Itäkadun perhekeskuksessa, Töölön fysioterapiassa, Malmin fysioterapiassa ja Kallion perhekeskuksessa sen avautuessa. Vuonna 2019 ryhmiä tulee olemaan yhteensä arviolta 43.

Terveys- ja hyvinvointikeskuksissa sekä perhekeskuksissa on pyritty suuntaamaan terveydenedistämistoimintaa yksilövastaanotoista kevyempiin kontaktimuotoihin, kuten ryhmätapaamisiin ja kohdentaa raskain palvelumuoto, yksilövastaanotto, niille, jotka terveysongelmansa vuoksi tarvitsevat yksilöllistä hoitoa, ohjausta tai kuntoutusta. Myös ne synnyttäneet äidit, joilla on jo todettu merkittävä suorien vatsalihasten erkauma tai virtsanpidätysongelmia, voidaan terveydenhoitajan tai lääkärin kautta ohjata tarvittaessa yksilölliseen fysioterapiaan.

Lantionpohjan ongelmiin perehtyneitä fysioterapeutteja on Helsingin kaupungin fysioterapiassa useita. Jokaisessa fysioterapiayksikössä on fysioterapeuteilla perusosaaminen lantionpohjan ongelmiin. Syvemmin asiaan perehtyneet fysioterapeutit työskentelevät tällä hetkellä Kalasataman, Malmin ja Töölön yksiköissä, joihin osataan ohjata neuvonta- ja ajanvarausnumerosta potilaat, jotka palvelua tarvitsevat. Näissä yksiköissä on myös laitteet lantionpohjan ongelmien mittaamiseen ja harjoitusten ohjaukseen.

Valtuutetun aloite antaa aiheen kehittää synnyttäneiden äitien ryhmätoimintaa edelleen. Ryhmät käynnistyivät vuonna 2018 ja ryhmään on ohjattu neuvolasta äitejä, joilla on jo esiintynyt lantionpohjan lihasheikkoutta tai vatsalihasten merkittävä erkauma. Vuoden 2019 aikana lisäämme ryhmiä, jotta niihin voivat osallistua kaikki halukkaat synnyttäneet äidit. Näistä ryhmistä ja yksilökäyntien mahdollisuudesta informoi-

daan aktiivisesti äitejä mm. neuvolakäyntien yhteydessä, jotta tieto saavuttaa mahdollisimmat monet. Myös kyseiseen aiheeseen liittyvien perheentuki-internetsivujen päivittäminen ja niiltä löytyvä linkki Terveyskylän Naistaloon tukevat synnyttäneitä äitiä kuntoutumaan synnytyksen jälkeen.

Terveys- ja hyvinvointivaikutusten arviointi

Kuten valtuustoaloitteen tekijät toteavat, synnytyksen jälkeinen lantio- pohjan lihasten kunto vaikuttaa äitien henkiseen hyvinvointiin ja arjessa jaksamiseen estäen myös haitallisten terveydellisten ongelmien syntymistä. Valtuustoaloite kannustaa sosiaali- ja terveystoimialaa kehittämään palvelua edelleen."

Käsittely

12.02.2019 Esittelijän muutetun ehdotuksen mukaan

Esittelijä Juha Jolkkonen muutti esitystään siten, että lausunnon viimeiseen kappaleen ennen terveys- ja hyvinvointivaikutusten arviointia kolmannen virkkeen jälkeen lisätään virke: "Näistä ryhmistä ja yksilökäyntien mahdollisuudesta informoidaan aktiivisesti äitejä mm. neuvolakäyntien yhteydessä, jotta tieto saavuttaa mahdollisimmat monet."

Asiassa tehtiin seuraava vastaehdotus:

Vastaehdotus 1:

Jäsen Antti Vainionpää: Lausunnon viimeiseen kappaleeseen ennen terveys- ja hyvinvointivaikutusten arviointia lisätään lauseet: "Kaupunki ohjeistaa synnytyssairaaloiden, neuvoloiden ja vastaavien henkilöstöä tiedottamaan kaikille synnyttäneille ja synnyttävälle äideille mahdollisuudesta osallistua ryhmiin. Jotta kaikkien kiinnostuneiden mahdollisuudet osallistua ryhmiin paranisivat, kaupunki laatii myös jaettavaksi tarkoitettavan tiedotteen ryhmistä sekä kaksikielisenä että kaupungin suurimmille kieliryhmille suunnattuina."

Jäsen Antti Vainionpään vastaehdotus raukesi kannattamattomana.

Sosiaali- ja terveyslautakunta antoi asiasta esittelijän muutetun ehdotuksen mukaisen lausunnon.

Esittelijä

sosiaali- ja terveystoimialan toimialajohtaja
Juha Jolkkonen

Lisätiedot

Tuija Arvo, ylihoitaja, fysioterapiapalvelut, puhelin: 09-310 50223
tuija.arvo(a)hel.fi

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginvaltuusto>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

§ 179

Valtuutettu Petrus Pennasen aloite huume yliannostusten vasta-aineen saatavuuden helpottamisesta

HEL 2018-013005 T 00 00 03

Päätös

Puheenjohtajan ehdotuksesta kaupunginvaltuusto pani asian pöydälle.

Esittelijä

Kaupunginhallitus

Lisätiedot

Marja-Liisa Rautanen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36184
marja-liisa.rautanen(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Kaupunginvaltuusto katsoo valtuutettu Petrus Pennasen aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijän perustelut

Valtuutettu Petrus Pennanen ja 15 muuta valtuutettua esittävät aloitteessaan huume yliannostusten vasta-aineen saatavuuden helpottamista.

Kaupunginhallitus viittaa sosiaali- ja terveyslautakunnan lausuntoon ja toteaa, että Suomessa opioidimyrkytykset johtuvat pääosin buprenorfiinin ja muiden keskushermostoa lamaavien aineiden yhteiskäytöstä. Opioidimyrkytysten erityispiirre suomalaisessa aineistossa tehdyn tutkimuksen mukaan on se, että kuolema tapahtuu usein nukkuessa useiden tuntien viiveellä aineen käytöstä. Välittömät buprenorfiinimyrkytyksestä johtuvat kuolemantapaukset tai minkään muunkaan opioidin aiheuttamat pelkät opioidimyrkytykset ilman muita aineita ovat Suomessa hyvin harvinaisia.

Helsingissä ensihoito toimii tehokkaasti ja noin 80 prosenttia korkeimman kiireellisyysluokan potilaista tavoitetaan alle kahdeksassa minuutissa. Opioidi yliannostustilanteissa potilas tarvitsee aina naloksonin lisäksi myös muita elintoimintoja ylläpitäviä hoitotoimenpiteitä.

Naloksonin laaja jakelu opioidien käyttäjille ei ole perusteltua. Sosiaali- ja terveystoimiala seuraa omalta osaltaan huumeainemarkkinoita ja

22.05.2019

niiden mahdollista muuttumista ja on varautunut arvioimaan ja muuttamaan hoitokäytäntöjä tilanteen mukaan.

Hallintosäännön 30 luvun 11 §:n 2 momentin mukaan kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuuston käsiteltäväksi aloitteen, jonka on allekirjoittanut vähintään 15 valtuutettua.

Esittelijä

Kaupunginhallitus

Lisätiedot

Marja-Liisa Rautanen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36184
marja-liisa.rautanen(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuutettu Petrus Pennasen aloite

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Kaupunginhallitus 06.05.2019 § 313

HEL 2018-013005 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo valtuutettu Petrus Pennasen aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Marja-Liisa Rautanen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36184
marja-liisa.rautanen(a)hel.fi

Sosiaali- ja terveyslautakunta 29.01.2019 § 16

HEL 2018-013005 T 00 00 03

Lausunto

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginvaltuusto>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

22.05.2019

Sosiaali- ja terveyslautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon valtuutettu Petrus Pennasen ym. valtuustoaloitteesta koskien huume yliannostusten vasta-aineen saatavuuden helpottamista:

”Suomessa opioidimyrkytykset johtuvat pääosin buprenorfiinin ja muiden keskushermostoa lamaavien aineiden yhteiskäytöstä. Opioidimyrkytysten erityispiirre suomalaisessa aineistossa tehdyn tutkimuksen mukaan on se, että kuolema tapahtuu usein nukkuessa useiden tuntien viiveellä aineen käytöstä. Välittömät buprenorfiinimyrkytyksestä johtuvat kuolemantapaukset tai minkään muunkaan opioidin aiheuttamat pelkät opioidimyrkytykset ilman muita aineita ovat Suomessa hyvin harvinaisia. Suomalaisten päihteidenkäyttäjien myrkytyskuolemien ehkäisemiseksi laajemmin saatavilla oleva naloksoni ei olisi näin ollen erityisen tehokas keino, koska Suomen tilanne poikkeaa merkittävästi niiden maiden huumetilanteesta, joissa käyttötilanteessa tapahtuvan opioidi yliannostuksen riski on suuri.

Helsingissä ensihoito toimii tehokkaasti ja noin 80 prosenttia korkeimman kiireellisyysluokan potilaista tavoitetaan alle kahdeksassa minuutissa. Opioidi yliannostustilanteissa potilas tarvitsee aina naloksonin lisäksi myös muita elintoimintoja ylläpitäviä hoitotoimenpiteitä.

Sosiaali- ja terveystoimiala seuraa omalta osaltaan huumausainemarkkinoita ja niiden mahdollista muuttumista, ja on varautunut arvioimaan ja muuttamaan hoitokäytäntöjä tilanteen mukaan.

Sosiaali- ja terveyslautakunta ei pidä perusteltuna naloksonin laajaa jakelua opioidien käyttäjille.

Terveys- ja hyvinvointivaikutusten arviointi

Päätös liittyy haavoittuvassa asemassa olevien ja erityistä tukea tarvitsevien terveyteen ja hyvinvointiin. Käyttäjien tietoisuudesta yliannostusriskeistä ja osaamisesta yliannostustilanteissa huolehditaan antamalla neuvontaa, ohjausta ja koulutusta haittoja vähentävissä palveluissa.”

Käsittely

29.01.2019 Ehdotuksen mukaan äänestyksin

Asiassa tehtiin seuraavat vastaehdotukset:

Vastaehdotus 1:

Jäsen Ahto Apajalahti: Korvataan lausunnon viimeinen kappale ennen terveys- ja hyvinvointivaikutusten arviointia seuraavalla virkkeellä: ”Sosiaali- ja terveyslautakunta toteaa, että huume yliannostusten estämiseksi tarvitaan joustavia käytäntöjä, jotka ottavat huomioon huumeiden ongelmakäyttäjien erityistarpeet.”

22.05.2019

Kannattaja: jäsen Heidi Ahola

Vastaehdotus 2:

Jäsen Ahto Apajalahti: Lisätään lausunnon ensimmäisen kappaleen loppuun seuraava virke: "Joissakin tapauksissa voisi kuitenkin olla hyötyä vasta-aineiden saatavuuden helpottamisesta esimerkiksi myöntämällä reseptejä niitä hakeville huumeriippuvaisille."

Kannattaja: jäsen Heidi Ahola

Sosiaali- ja terveyslautakunnan lausunto syntyi seuraavien äänestysten tuloksena:

1 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

Ei-ehdotus: Vastaehdotus 1 (jäsen Ahto Apajalahti)

Jaa-äännet: 9

Tapio Bergholm, Cecilia Ehrnrooth, Sami Heistaro, Kati Juva, Seija Muurinen, Matias Pajula, Mari Rantanen, Tuomas Tuure, Sanna Vesikansa

Ei-äännet: 3

Heidi Ahola, Ahto Apajalahti, Antti Vainionpää

Tyhjä: 0

Poissa: 1

Karita Toijonen

Sosiaali- ja terveyslautakunta hyväksyi esittelijän ehdotuksen äänin 9 - 3 (poissa 1).

2 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

Ei-ehdotus: Vastaehdotus 2 (jäsen Ahto Apajalahti)

Jaa-äännet: 7

Tapio Bergholm, Cecilia Ehrnrooth, Sami Heistaro, Seija Muurinen, Matias Pajula, Mari Rantanen, Sanna Vesikansa

Ei-äännet: 4

Heidi Ahola, Ahto Apajalahti, Tuomas Tuure, Antti Vainionpää

Tyhjä: 1

Kati Juva

22.05.2019

Poissa: 1
Karita Toijonen

Sosiaali- ja terveyslautakunta hyväksyi esittelijän ehdotuksen äänin 7 - 4 (tyhjää 1, poissa 1).

Sosiaali- ja terveyslautakunta antoi asiasta esittelijän ehdotuksen mukaisen lausunnon.

Esittelijä

sosiaali- ja terveystoimialan toimialajohtaja
Juha Jolkkonen

Lisätiedot

Mari Aalto, päihdepalvelujen päällikkö, puhelin: 310 44650
mari.aalto(a)hel.fi

Mikko Tamminen, psykiatria- ja päihdepalvelujen johtaja, puhelin: 310 58655
mikko.tamminen(a)hel.fi

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginvaltuusto>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

§ 180

Valtuutettu Abdirahim Husseinin aloite palvelujen järjestämisestä syrjäytymisen ja yksinäisyyden ongelmien helpottamiseksi

HEL 2019-000646 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus katsoi valtuutettu Abdirahim Husseinin aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijä

Kaupunginhallitus

Lisätiedot

Marja-Liisa Rautanen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36184
marja-liisa.rautanen(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuutettu Abdirahim Mohamedin aloite

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Valtuutettu Abdirahim Hussein (ent. Mohamed) ja 33 muuta valtuutettua esittävät aloitteessaan palvelujen järjestämistä syrjäytymisen ja yksinäisyyden ongelmien helpottamiseksi.

Kaupunginhallitus viittaa saatuihin lausuntoihin ja toteaa, että kaupunkistrategia 2017–2021 nostaa keskeiseksi tavoitteeksi helsinkiläisten hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen sekä eriarvoistumisen ja syrjäytymisen ehkäisyn. Päämääränä on tavoittaa aikaisin apua ja tukea tarvitsevat kaupunkilaiset, tunnistaa syrjäytymisen ehkäisylle keskeisiä ryhmiä ja räätälöidä heille yksilöllisiä ja parempia palvelukokonaisuuksia sekä panostaa etsivään työhön ja yksinäisyyden ehkäisyyn.

Kaupunkitason hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen strategiahankkeella vahvistetaan hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen johtamista ja laaditaan kaupungin toimialojen yhteiset toimenpiteet yksinäisyyden ja syrjäytymisen vähentämiseksi. Lisäksi kaikilla toimialoilla toteutetaan kaupungin yhteistä osallisuusmallia.

Kaupunginhallitus on 11.2.2019 § 119 hyväksynyt lasten ja nuorten syrjäytymisen ehkäisyn strategiahankkeen 2017-2021 (Mukana-ohjelma) ja viestintäsuunnitelman kaupunkistrategiassa asetettujen tavoitteiden saavuttamiseksi. Ohjelmalla pyritään muovaamaan järjestelmää, prosesseja ja toimintamalleja syrjäytymisen syitä poistaviksi ja lieventäviksi toimintatavoiksi.

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen sekä eriarvoistumisen ja syrjäytymisen ehkäisy kuuluvat vuoden 2019 sitoviin tavoitteisiin. Keskeinen kaupunkiyhteinen hanke on nuorten syrjäytymisen ehkäisy, jota edistetään vuonna 2019 lisäämällä ja kehittämällä nuorten päihde- ja mielen-terveyspalveluja. Palvelujen saavutettavuutta kehitetään siten, että asiakkaiden yhteydenaanti ja palvelujen piiriin pääsy turvataan entistä paremmin.

Yksinäisyyden ja syrjäytymisen vähentäminen

Pitkäaikainen yksinäisyys on merkittävä terveyttä ja hyvinvointia alentava tekijä. Yksinäisyyttä ja syrjäytymisriskiä voidaan vähentää edistämällä osallisuutta ja yhteisöllisyyttä sekä lisäämällä asukkaiden yhdenvertaisuutta. Yksinäisyyden ja syrjäytymisen vähentämiseksi on tärkeää, että siihen liittyviä toimenpiteitä toteutetaan koko kaupungin yhteistyönä.

Kaupungilla on noin 60 nuorisotaloa ja -tilaa. Toimialoilla palveluihin kuuluvia matalan kynnyksen kohtaamispaikkoja ovat esimerkiksi eri puolilla kaupunkia sijaitsevat asukastalot ja palvelukeskukset, joissa järjestetään monenlaista toimintaa eri-ikäisille helsinkiläisille. Tilat toimivat asukkaiden kohtaamispaikkoina ja asukkaat voivat järjestää niissä erilaisia tapahtumia. Asukastaloilla ja palvelukeskuksissa tarjotaan monipuolista neuvontaa ja ohjausta palvelujen käyttöön sekä esimerkiksi digineuvontaa, jonka avulla lisätään asukkaiden osallisuutta. Matalan kynnyksen toimintaa järjestetään myös kohdennetusti eri asiakasryhmille, esimerkiksi päihdekuntoutujille. Tarjolla on lisäksi monipuolisia vapaaehtoistehtäviä, joissa toimiminen edistää sekä vapaaehtoisten että asiakkaiden osallisuutta ja vähentää yksinäisyyttä.

Kaupungin myöntämällä järjestöavustuksilla tuetaan yksinäisyyttä ja syrjäytymistä ehkäiseviä palveluja, kuten matalan kynnyksen kohtaamispaikkoja sekä erilaisia puhelin- ja neuvontapalveluja. Kohtaamispaikkoja ja yksinäisyyttä vähentäviä toimintamalleja arvioidaan myös osana Helsingin kaupungin osallistuvaa budjetointia.

Kaupunginhallituksen asukasosallisuuden avustuksilla tuetaan yhteisöjen ylläpitämiä asukastiloja. Asukasosallisuuden avustusta myönnetään asukastiloille, jotka ovat pääsääntöisesti helsinkiläisten avoimesti ja maksutta käytettävissä ja joita käytetään monipuolisesti yhteistyössä

eri toimijoiden kanssa. Asukazosallisuuden avustuksissa pyritään alueelliseen tasapainoon, yhdenvertaisuuteen ja tarveperustaiseen harkintaan. Vuoden 2019 avustusrahoilla tuetaan 19 yhteisön ylläpitämää asukastaloa vuokratuen muodossa. Palkka-avustusta myönnettiin 18 työntekijän pakkaukseen. Asukastilojen vuokra-, palkka- ja ylläpito-kustannuksiin myönnettiin avustuksia yhteensä 730 718 euroa vuodeksi 2019.

Palveluihin pääsyn helpottaminen

Palvelujen uudistamisen yhteydessä kehitetään uudenlaisia tapoja helpottaa palveluihin hakeutumista ja lisätään matalan kynnyksen kohtaamisia. Esimerkiksi sosiaali- ja terveystoimialalla uusissa palvelukeskuksissa on tarjolla sosiaali- ja terveystoimien lisäksi järjestöjen toimintaa, esimerkiksi perhekahviloita.

Toimialoilla on otettu käyttöön useita sähköisen asioinnin kanavia, mm. chat-palveluja. Sosiaali- ja terveystoimialalla on lapsiperheille suunnattu sähköisen yhteydenoton kanava Tarvitsen apua -nappi. Neuvontaa ja ohjausta saa myös puhelimitse sekä useissa palveluissa paikan päällä ilman ajanvarausta. Palveluihin hakeutumista helpotetaan lisäksi keskittämällä neuvonnan ja palvelutarpeen arvioinnin palveluja. Sosiaali- ja terveystoimialan ikääntyneiden keskitetty neuvonta Seniori Info on otettu käyttöön vuonna 2018 ja lapsiperheiden vastaavaa palvelua kehitetään vuoden 2019 aikana. Riskiryhmien etsimisen ja tunnistamisen -ydinprosessin avulla asiakkaiden tuen tarpeet kyetään tunnistamaan varhaisessa vaiheessa ja kokoamaan asiakkaan ympärille tarvittavat palvelut tai ohjaamaan heidät esimerkiksi järjestöjen palveluihin.

Henkilöstölle järjestetään säännöllisesti asiakkaiden kohtaamisen koulutusta. Koulutusten teemoina ovat muun muassa vuorovaikutustaidot ja kohtaaminen ohjaus- ja neuvontatyössä, asiakkaan dialoginen kohtaaminen sekä vuorovaikutus puhelimessa tehtävässä asiakaspalvelutyössä. Yhteisten koulutusten lisäksi järjestetään eri ammattiryhmille ja palveluihin kohdennettuja koulutuksia.

Kaupunginhallitus pitää tärkeänä, että syrjäytymisen ja yksinäisyyden vähentämistä jatketaan kaupungin toimialojen ja yhteistyökumppaneiden yhteisenä työnä.

Hallintosäännön 30 luvun 11 §:n 2 momentin mukaan kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuuston käsiteltäväksi aloitteen, jonka on allekirjoittanut vähintään 15 valtuutettua.

Esittelijä

Kaupunginhallitus

Lisätiedot

Postiosoite
PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite
Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginvaltuusto>

Puhelin
+358 9 310 1641
Faksi
+358 9 655 783

Y-tunnus
0201256-6

Tilinro
FI0680001200062637
Alv.nro
FI02012566

22.05.2019

Marja-Liisa Rautanen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36184
marja-liisa.rautanen(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuutettu Abdirahim Mohamedin aloite

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Kaupunginhallitus 06.05.2019 § 314

HEL 2019-000646 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginhallitus katsoo valtuutettu Abdirahim Husseinin aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Marja-Liisa Rautanen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36184
marja-liisa.rautanen(a)hel.fi

Kaupunkiympäristölautakunta 19.03.2019 § 148

HEL 2019-000646 T 00 00 03

Lausunto

Kaupunkiympäristölautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Syrjäytyminen ja yksinäisyys ovat merkittäviä haasteita, joiden ratkaisemiseen tarvitaan kaupunkiyhteisiä toimia. Kaupunkiympäristön toimiala huolehtii monipuolisen ja tasapainoisen kaupunkirakenteen kehityksestä. Tähän liittyy koko ketju aina pitkän aikavälin strategisesta maankäytön suunnittelusta rakentamiseen ja tilapalveluihin asti.

22.05.2019

Kaavoituksessa pyritään varmistamaan riittävät tilavaraukset sekä yksityisten että julkisten palvelujen tarpeisiin. Suunnittelu on vuorovaikutteista ja huomioi muuttuvat tarpeet.

Vaikka kaupunkiympäristön toimialan mahdollisuus vaikuttaa syrjäytymisen ja yksinäisyyden purkupalveluihin on rajallinen, voidaan kaupunkisuunnittelulla vaikuttaa kaupungin käytettävyyteen ja palvelujen toimintaedellytyksiin. Tiivistyvä ja sekoittunut kaupunkirakenne mahdollistaa kohtaamisiin tukeutuvan kaupunkielämän sekä monipuolisen harrastustarjonnan. Kasvun tuoma taloudellisen toiminnallisuuden lisäntyminen parantaa työmarkkinatilannetta. Työ ja vapaa-ajan harrastukset ovat tärkeä keino syrjäytymisen ja yksinäisyyden torjumiseksi.

Kaupunkirakenteen sisällä olevien palvelujen lisäksi myös kaupungin monipuoliset viher- ja virkistysalueet ovat tärkeitä kohtaamispaikkoja, joita kehitetään pitkäjänteisesti asukkaiden tarpeista lähtien. Kaupunkiympäristön toimiala varmistaa toimivat puitteet, joiden varaan voidaan rakentaa syrjäytymistä ja yksinäisyyttä torjuva palveluverkko.

12.03.2019 Pöydälle

Esittelijä

kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Mikko Aho

Lisätiedot

Heikki Salmikivi, tiimipäällikkö: 310 37483
heikki.salmikivi(a)hel.fi

Sosiaali- ja terveyslautakunta 12.03.2019 § 41

HEL 2019-000646 T 00 00 03

Lausunto

Sosiaali- ja terveyslautakunta antoi asiasta seuraavan lausunnon kaupunginhallitukselle valtuutettu Abdirahimin ym. aloitteesta koskien palvelujen järjestämistä syrjäytymisen ja yksinäisyyden ongelmien helpottamiseksi:

"Helsingin kaupunkistrategia 2017–2021 nostaa keskeiseksi tavoitteeksi helsinkiläisten hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen sekä eriarvoistumisen ja syrjäytymisen ehkäisyn. Päämääränä on tavoittaa aikaisemmin apua ja tukea tarvitsevat kaupunkilaiset, tunnistaa syrjäytymisen ehkäisylle keskeisiä ryhmiä ja räätälöidä heille yksilöllisiä ja parempia palvelukokonaisuuksia sekä panostaa etsivään työhön ja yksinäisyyden ehkäisyyn.

Kaupunkitason hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen strategiahankkeella vahvistetaan hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen johtamista ja laaditaan kaupungin toimialojen yhteiset toimenpiteet yksinäisyyden ja syrjäytymisen vähentämiseksi. Lisäksi kaikilla toimialoilla toteutetaan kaupungin yhteistä osallisuusmallia.

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen sekä eriarvoistumisen ja syrjäytymisen ehkäisy kuuluvat vuoden 2019 sitoviin tavoitteisiin kaikissa sosiaali- ja terveystoimialan palveluissa. Keskeinen kaupunkiyhteinen hanke on nuorten syrjäytymisen ehkäisy, jota edistetään vuonna 2019 lisäämällä ja kehittämällä nuorten päihde- ja mielenterveyspalveluja. Toimialatason sitova tavoite on kehittää palvelujen saavutettavuutta siten, että asiakkaiden yhteydensaanti ja palvelujen piiriin pääsy turvataan entistä paremmin.

Yksinäisyyden ja syrjäytymisen vähentäminen

Sosiaali- ja terveystoimialan palveluihin kuuluvia matalan kynnyksen kohtaamispaikkoja ovat esimerkiksi eri puolilla kaupunkia sijaitsevat asukastalot ja palvelukeskukset, joissa järjestetään monenlaista toimintaa eri-ikäisille helsinkiläisille. Tilat toimivat asukkaiden kohtaamispaikoina ja asukkaat voivat järjestää niissä erilaisia tapahtumia ja toimintaa. Asukastaloilla ja palvelukeskuksissa tarjotaan monipuolista neuvontaa ja ohjausta palvelujen käyttöön sekä esimerkiksi digineuvontaa, jonka avulla lisätään asukkaiden osallisuutta digiarjessa. Matalan kynnyksen toimintaa järjestetään myös kohdennetusti eri asiakasryhmille, kuten päihdekuntoutujille. Toimialan palveluissa on tarjolla myös monipuolisia vapaaehtoistehtäviä, joissa toimiminen edistää sekä vapaaehtoisten että asiakkaiden osallisuutta ja vähentää yksinäisyyttä.

Sosiaali- ja terveyslautakunnan myöntämillä järjestöavustuksilla tuetaan yksinäisyyttä ja syrjäytymistä ehkäiseviä palveluja, kuten matalan kynnyksen kohtaamispaikkoja sekä erilaisia puhelin- ja neuvontapalveluja. Kohtaamispaikkoja ja yksinäisyyttä vähentäviä toimintamalleja kehitetään myös osana Helsingin kaupungin osallistuvaa budjetointia.

Palveluihin pääsyn helpottaminen

Palvelujen uudistamisen yhteydessä sosiaali- ja terveystoimialalla kehitetään uudenlaisia tapoja helpottaa palveluihin hakeutumista ja lisätä matalan kynnyksen kohtaamisia. Uusissa palvelukeskuksissa on tarjolla sosiaali- ja terveystoimialan lisäksi järjestöjen toimintaa, kuten perhekeskusten perhekahvilat, ja järjestöjen kanssa tehdään tiivistä yhteistyötä palvelujen kehittämiseksi.

Toimialalla on otettu käyttöön useita sähköisen asioinnin kanavia kuten chat-palveluja ja lapsiperheille suunnattu sähköisen yhteydenoton ka-

nava Tarvitsen apua -nappi. Neuvontaa ja ohjausta saa myös puhelimitse sekä useissa palveluissa paikan päällä ilman ajanvarausta. Palveluihin hakeutumista helpotetaan lisäksi keskittämällä neuvonnan ja palvelutarpeen arvioinnin palveluja. Ikääntyneiden keskitetty neuvonta Seniori Info on otettu käyttöön vuonna 2018 ja lapsiperheiden vastaavaa palvelua kehitetään vuoden 2019 aikana. Toimialan palveluissa otetaan parhaillaan käyttöön ydinprosessia "riskiryhmien etsiminen ja tunnistaminen". Tämän avulla asiakkaiden tuen tarpeet kyetään tunnistamaan varhaisessa vaiheessa ja kokoamaan asiakkaan ympärille tarvittavat palvelut tai ohjaamaan heidät esimerkiksi järjestöjen palveluihin.

Sosiaali- ja terveystoimialan henkilöstölle järjestetään säännöllisesti koulutusta asiakkaiden kohtaamiseen liittyen. Koulutusten teemoina ovat muun muassa vuorovaikutustaidot ja kohtaaminen ohjaus- ja neuvontatyössä, asiakkaan dialoginen kohtaaminen sekä vuorovaikutus puhelimesta tehtävässä asiakaspalvelutyössä. Toimialan yhteisten koulutusten lisäksi järjestetään eri ammattiryhmille ja palveluihin kohdennettuja koulutuksia.

Sosiaali- ja terveyslautakunta pitää tärkeänä, että syrjäytymisen ja yksinäisyyden vähentämistä jatketaan kaupungin toimialojen ja yhteistyökumppaneiden yhteisenä työnä. Sosiaali- ja terveyspalvelujen saavutettavuutta vahvistetaan edelleen palvelujen uudistamisen yhteydessä.

Terveys- ja hyvinvointivaikutusten arviointi

Pitkäaikainen yksinäisyys on merkittävä koettua terveyttä ja hyvinvointia alentava tekijä. Yksinäisyyttä ja syrjäytymisriskiä voidaan vähentää edistämällä osallisuutta ja yhteisöllisyyttä sekä lisäämällä asukkaiden yhdenvertaisuutta. Yksinäisyyden ja syrjäytymisen vähentämiseksi on tärkeää, että siihen liittyviä toimenpiteitä toteutetaan koko kaupungin yhteistyönä."

Esittelijä

vs. sosiaali- ja terveystoimialan toimialajohtaja
Leena Turpeinen

Lisätiedot

Kaisa Pasanen, johtava erityissuunnittelija, puhelin: 310 24222
kaisa.pasanen(a)hel.fi

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta 26.02.2019 § 40

HEL 2019-000646 T 00 00 03

Lausunto

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginvaltuusto>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta antoi asiasta seuraavan lausunnon:

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta toteaa, että Helsingissä on tarjolla runsaasti erilaisia matalan kynnyksen neuvonta- ja kohtaamispalveluita, joita myös kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala on mukana tuottamassa. Haaste on, että palvelut ovat tällä hetkellä melko hajallaan. Lautakunta katsoo, että vaikuttavuuden kannalta hedelmällistä olisi kaupunkitasoisesti luoda yhtenäistä viestintää tarjolla olevista matalan kynnyksen neuvonta- ja ohjauspalveluista, jolloin tieto ja tavoitettavuus palveluista paransivat entisestään.

Vapaaehtois- ja ystävöimintä

Kaupunki sekä erilaiset järjestöt tarjoavat Helsingissä vapaaehtoistoimintana muun muassa saattamisapua ja ystävöimintää. Esimerkiksi vapaaehtoiset kulttuurikaverit lähtevät seuraksi niille, joille kulttuuritapahtumaan lähtemisen kynnys on korkea, ja joita yksin lähteminen ei houkuttele tai joille se on vaikeaa. Kaverit lähtevät mukaan kulttuuritapahtumaan, varaavat liput ja tarvittaessa avustavat tai opastavat tapahtumapaikalle. Kulttuurikaveritoiminta on tarkoitettu yli 18-vuotiaille, ja sen organisoimisesta vastaa kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala yhteistyössä sosiaali- ja terveystoimialan kanssa.

Monipuolisten palvelukeskusten toiminnassa on runsaasti matalan kynnyksen vapaaehtois-, liikunta- ja kulttuuritoimintaa. Helsingin kaupungin omana toimintana järjestetään myös matalan kynnyksen Naapuruuspiiri-ryhmiä, joiden on tarkoitus palvella perinteisten palveluiden katvealueilla. Myös stadin asukastalot ovat matalan kynnyksen kohtaamispaikkoja ja olohuoneita kaikille alueen asukkaille.

Erilaisia neuvonta- ja puhelinpalveluja järjestetään valtakunnallisesti ja paikallisesti erityisesti järjestöjen ja seurakuntien toimesta, usein vapaaehtoistoimintana (esim. HelsinkiMissio, Suomen mielenterveysseura). Myös kaupunki tarjoaa omina palveluinaan puhelimitse, kasvokkain tai internetissä neuvontaa kaikille suunnatuilla palveluilla (esim. terveysneuvonta, Helsinki-info) tai kohdennetusti (esim. seniori-info, digineuvonta).

Nuorisopalvelukokonaisuus

Nuorisopalvelukokonaisuuden näkökulmasta yksinäisyys on yksi keskeisiä syitä syrjäytymisen taustalla, ja sen ehkäisemiseksi kulttuurin ja vapaa-ajan toimialalla tehdään paljon työtä. Nuorisopalvelukokonaisuudella on Helsingissä noin 60 nuorisotaloa ja -tilaa, runsaasti harrastusmahdollisuuksia, tapahtumia, viikonloppu- ja lomatoimintaa, kursseja, leirejä jne. Nuorisotilat tarjoavat nuorille mahdollisuuden paikkaan, jossa nuori voi matalalla kynnyksellä tavata muita nuoria ja kokea osal-

lisuutta ja yhteisöllisyyttä. Toiminnan sisällöt vaihtelevat nuorten paikallisten tarpeiden ja toiveiden, tilojen ja ohjaajien osaamisen mukaan. Toimipaikoissa nuorisohjaajat toimivat nuorten keskustelukumppaneina niin kasvokkain kuin somessakin.

Enemmän tukea tarvitseville ja syrjäytymisen riskissä oleville nuorille nuorisopalvelukokonaisuus tarjoavaa kohdennettua nuorisotyötä. Kohdennettu nuorisotyö auttaa ja tukee nuorta silloin, kuin tarvitaan yksilöllistä ja henkilökohtaista ohjausta ja toimenpiteitä. Kohdennetun nuorisotyön palveluja ovat mm. etsivä nuorisotyö sekä Luotsi-toiminta. Etsivän nuorisotyön tehtävänä on tavoittaa tuen tarpeessa oleva nuori ja auttaa häntä sellaisten palvelujen ja muun tuen piiriin, joilla edistetään hänen kasvuaan, itsenäistymistään, osallisuuttaan yhteiskuntaan ja muuta elämänhallintaansa sekä pääsyään koulutukseen ja työmarkkinoille. Palvelu on tarkoitettu 16–28-vuotiaille.

Luotsi-toiminta on tarkoitettu helsinkiläisille yläkouluikäisille nuorille. Luotsin tavoitteena on ehkäistä syrjäytymistä tarjoamalla nuorelle myönteisiä kokemuksia sekä mahdollisuuksia löytää sopivaa tekemistä ja harrasteita, lisätä nuoren valmiuksia, mahdollisuuksia ja toimintakykyä erilaisissa ympäristöissä ja porukoissa sekä auttaa huoltajia vanhemmuudessa ja tukea kouluun tai muuhun elämäntilanteeseen liittyvissä tarpeissa. Luotsin yksi keskeinen kohderyhmä ovat yksinäiset ja syrjäänvetäytyvät nuoret.

Nuorisopalvelukokomaisuus on mukana myös Helsingin Ohjaamossa, jossa nuoret saavat tietoa, tukea ja apua erilaisiin elämäntilanteisiinsa yhdestä paikasta. Ohjaamon nuorisotyön yhtenä tavoitteena on ehkäistä nuorten yksinäisyyttä ja tarjota nuorelle mahdollisuuksia löytää kavereita, itselle sopivaa tekemistä, harrastuksia ja ryhmätoimintaa.

Helsingin kaupunki on käynnistänyt laajan ja kokonaisvaltaisen hankkeen, Mukana-ohjelman vuosille 2017–2021, jonka tarkoituksena on löytää ratkaisuja nuorten syrjäytymisen haasteisiin. Hankkeen toimenpidekokonaisuuksia ovat:

1. Jokaisella lapsella ja nuorella on sosiaalisia suhteista ja tunnekuulumisesta
2. Jokaisella lapsella ja nuorella on vähintään yksi turvallinen aikuinen
3. Jokaisella nuorelle turvataan peruskoulunjälkeinen koulutus
4. Lapsuuden köyhyys ei määritä liaksi tulevaisuutta ja mahdollisuuksia.

Liikuntapalvelukokonaisuus

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginvaltuusto>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

F10680001200062637

Alv.nro

F102012566

Liikuntapalvelukokonaisuus tarjoavaa eri-ikäisille kohdennettuja matalan kynnyksen liikuntapalveluita mm. terveydenhuollon riskiryhmissä oleville. Easy Sport tarjoaa helppoa, monipuolista ja mielekästä liikuntaa alakoululaisille. Palvelu on edullista tai kokonaan maksutonta toimintaa, jota toteutetaan yhteistyössä helsinkiläisten urheiluseurojen kanssa. EasySport-liikuntakalenteri sisältää keväällä 2019 yli 140 matalankynnyksen liikuntaryhmää ympäri kaupunkia koulujen sekä liikuntapalvelujen tiloissa pääosin iltapäivisin koulupäivän jälkeen.

FunAction tarjoaa harrasteliikuntaa 13–17-vuotiaille nuorille. Toiminta on helppoa, hauskaa, monipuolista ja laadukasta matalankynnyksen liikuntaa, johon ei tarvitse ennakoilmoittautua ja se käsittää noin 60 liikuntaryhmää. Toimintaan pääsee mukaan ostamalla 25 euroa maksavan FunAction-liikuntakortin sekä neljä euroa ladattavan asiakaskortin. Lisäksi nuorilla on mahdollisuus hakeutua maksuttomaan, yksilölliseen FunAction-liikuntaneuvontaan, jonka tavoitteena on liikuntaharrastuksen aloittaminen terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseksi.

NYT-liikunnan päätoimina on viikoittainen liikuntatarjonta, joka kattaa noin 60 matalankynnyksen liikuntaryhmää ja nuorten liikuntaneuvontaa. Toimien toivotaan tavoittavan etenkin ennestään liikuntaa harrastamattomia helsinkiläisnuoria, sekä niitä joilla ei ole tällä hetkellä koulutus- tai työpaikkaa. Tärkeimpinä yhteistyökumppaneina toiminnan järjestämisessä ovat helsinkiläiset liikuntaseurat. Tavoittaakseen kohderyhmäänsä NYT-liikunta toimii läheisessä yhteistyössä kaupungin työllisyyspalveluiden kanssa. Lisäksi hankkeen kohderyhmää tavoitellaan mm. TE-toimistoista, Ohjaamosta, Puolustusvoimien kutsunnoista, etsivästä nuorisotyön piiristä mm. Vamos-ryhmistä, Stadin ammattiopiston työpaikoilta, Treenaamosta ja Osaamiskeskuksesta.

Nuorille suunnatun liikuntaneuvonnan tavoitteena on tukea nuoren yksilöllisiä voimavaroja henkilökohtaisen- ja ryhmäneuvonnan keinoin. Kyseessä kolmen kuukauden prosessi, joka tähtää nuoren arkiaktiivisuuden lisäämiseen liikunnan keinoin.

Liikuntaneuvonnan tukitoimina ovat mm. vertaisliikuntaryhmät. Matalan kynnyksen alueellisia liikuntapalveluja tarjotaan alueilla, joissa tarvitaan erityistä tukea. Valintaan on vaikuttanut alueen mm. sosioekonominen tausta. Alueet ovat: Jakomäki-Tapulikaupunki, Kaarela, Mellunkylä ja Vuosaari. Lisäksi liikuntapalvelut ovat kehittäneet vuodesta 2010 lähtien kohdennettuja liikuntaneuvonnan palveluketjurakenteita yhteistyössä terveystaloiden kanssa mm. tyypin 2 diabetesriskissä oleville tai siihen jo sairastuneille, BMI yli 30 omaaville työikäisille sekä maahanmuuttajataustaisille helsinkiläisille.

Kirjastopalvelukokonaisuus

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginvaltuusto>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

F10680001200062637

Alv.nro

F102012566

Kaupunginkirjaston osalta ihmisiä yhteen tuovia palveluja ovat ennen kaikkea kielikahvilat, joihin ovat suomea vasta opettelevien lisäksi tervetulleita myös äidinkielenään suomea puhuvat henkilöt. Ne toimivat kahdella tasolla, toisaalta puhutun suomen kielen treenauspaikkoina niille, jotka opettelevat suomen kieltä, että sosiaalisina foorumeina niin ”kantasuomalaisille” kuin muualta tänne muuttaneille. Kielikahvilat ovat siis paitsi kielikahviloita, myös kohtaamiskahviloita. Myös kirjastojen lukupiirit, esim. Novellikoukut, ovat matalan kynnyksen toimintaa, joka saattaa ihmisiä yhteen.

Esittelijä

kulttuurin ja vapaa-ajan toimialajohtaja
Tommi Laitio

Lisätiedot

Reetta Sariola, kehittämissyksikön päällikkö, puhelin: 310 32987
reetta.sariola(a)hel.fi
Päivi Kuusela, kehittämissiantuntija, puhelin: 310 43963
paivi.kuusela(a)hel.fi

Kasvatus- ja koulutuslautakunta 12.02.2019 § 18

HEL 2019-000646 T 00 00 03

Lausunto

Kasvatus- ja koulutuslautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Syrjäytyminen ja yksinäisyys on merkittävä ongelma. Kaupunki on käynnistänyt tai käynnistämässä toimenpideohjelmia, joissa huomioidaan syrjäytymisen ja yksinäisyyden ehkäisy sekä kaupunkilaisten kohtaamisen ja osallisuuden mahdollistaminen. Uusien kohtaamispaikkojen tai puhelinpalvelun perustamista nykyisten ja suunnitteilla olevien lisäksi ei kannateta. Olemassa olevista palveluista ja toimenpideohjelmista on tarpeellista viestiä tehokkaammin.

Riskiryhmien tehokkaampi huomioiminen palveluissa, palvelunsaannin helpottaminen, palveluohjaus ja arvostava asiakaspalvelu ovat keskeisiä asioita kasvatuksen ja koulutuksen toimialan palveluissa sekä kaupungin toimenpideohjelmissa.

Matalan kynnyksen kohtaamispaikat ja puhelinpalvelu

Kaikki päiväkodit, koulut ja oppilaitokset toimivat lähtökohtaisesti matalan kynnyksen kohtaamispaikkoina. Päiväkodeissa ja kouluissa perheet tavataan säännöllisesti muun muassa kasvatus- ja arviointikeskusteluissa sekä vanhempainilloissa. Lisäksi kouluissa on luokka- ja/tai van-

hempaintoimikuntatoimintaa. Oppilaitoksissa järjestetään esimerkiksi avoimia ovia ja vanhempainiltoja.

Tämän lisäksi kaupungissa on lukuisia matalan kynnyksen kohtaamispaikkoja eri-ikäisille helsinkiläisille, kuten esimerkiksi leikkipuistot, liikuntapaikat, nuorisotalot, kirjastot, kulttuuritalot, perhekeskukset ja asukastalot Helsingin Ohjaamo tarjoaa nuorille matalan kynnyksen palveluja ja toimii alustana muulle nuorten osallisuutta edistävälle toiminnalle. Matalan kynnyksen kohtaamispaikkoja tarjoavat myös monet kolmannen sektorin toimijat esimerkiksi Tyttöjen ja Poikien talot. Helsingin kaupungin osallisuusmallin mukaisesti kaupungin tiloja avataan asukas- ja yhteisötoiminnalle entistä laajemmin ja niiden varaamisesta tehdään helpompaa.

Kaupungin tarjoamassa puhelinpalvelussa huomioidaan myös tarvittava palveluohjaus. Asiantuntevaa puhelinpalvelua tarjoavat myös lukuisat kolmannen sektorin toimijat.

Toiminta ja toimenpideohjelmat

Kasvatuksen ja koulutuksen toimialan palveluissa tukea tarvitsevat lapset, nuoret ja perheet pyritään tunnistamaan varhaisessa vaiheessa sekä järjestämään heille oikea-aikaisesti tarvittavat palvelut yhteistyössä lasten, nuorten, huoltajien ja muiden toimijoiden kanssa. Opiskelu- ja nuoriso- ja oppilaitoksissa matalan kynnyksen syrjäytymistä ja yksinäisyyttä ennaltaehkäisevänä palveluna. Opiskelu- ja nuoriso- ja oppilaitoksissa matalan kynnyksen palvelua ja palveluohjausta Jelppii- ja Toisen asteen yhteys -sivustojen kautta. Jelppii-sivustolle on tulossa chat, ja toiselle asteelle suunnitellaan mobiilisovellusta, jonka kautta nuori voi ottaa suoraan yhteyttä opiskelu- ja nuoriso- ja oppilaitosten henkilöstöön. Toimialan palveluissa asiakkaat kohdataan lähtökohtaisesti yhdenvertaisesti, arvostavasti ja empaattisesti. Syrjäytymisen ja yksinäisyyden ehkäisyyn kiinnitetään huomiota myös kaupungin toimenpideohjelmissä.

Mukana-ohjelma, Lasten ja nuorten syrjäytymisen ehkäisemisen kaupunkistrategiahanke 2017–2021, pyrkii saamaan aikaan systemisen muutoksen, jonka myötä lasten ja nuorten syrjäytyminen, ylisukupolvisen syrjäytymisen periytyminen ja alueellinen eriytyminen vähenevät Helsingissä. Ohjelma kattaa kaikki kaupungin toimialat. Ohjelmassa pyritään myös tunnistamaan riskiryhmiin kuuluvat ja kohdentamaan palveluja heille. Yksi ohjelman toimenpiteistä on Me-talon perustaminen Mellunmäkeen alueen eri-ikäisten asukkaiden asukaslähtöiseksi kohtaamispaikaksi. Mukana-ohjelmassa kehitetään myös kaupungin nuorille tarkoitettuja nettisivuja vastaamaan paremmin sirpaloituneen tiedon

haasteeseen. Mukana-ohjelma on ollut kaupunginhallituksen käsitte-
lyssä 28.1.2019.

Kaikkien toimialojen yhteistyönä tehtävä kaupunkitasoinen Helsingin
hyvinvointisuunnitelma 2019–2021 sisältä kaupunkistrategian pääpai-
nopisteet hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi. Hyvinvointisuunni-
telman rakentamisessa ja tavoitteiden ja toimenpiteiden suunnittelussa
huomioidaan laajasti syrjäytymisen ja yksinäisyyden ehkäiseminen se-
kä riskiryhmiin kuuluvien palvelut. Esimerkiksi opiskeluhuollon yhdeksi
painopisteeksi on hyvinvointisuunnitelmassa nostettu sosiaalisen kiin-
nittymisen edistäminen ja siten yksinäisyyden ja koulupudokkuuden
ehkäiseminen yhdessä koko koulun tai oppilaitoksen kanssa. Hyvin-
vointisuunnitelma valmistuu kevään 2019 aikana.

Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala on toteuttajana myös esimerkiksi
Liikkumishjelmassa ja Stadin Ikäohjelmassa, joissa osallisuuden sekä
palvelujen kehittämisen ja niiden saavutettavuuden teemat ovat esillä.
Toimialan osallisuussuunnitelma vuosille 2019–2021 on esitelty joulu-
kuussa 2018.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta toteaa, että yksinäisyyden ja syrjäyty-
misen ehkäiseminen sekä riskiryhmät ja heidän palvelunsa huomioi-
daan kaupungin toimenpideohjelmien suunnittelussa ja toteutuksessa.
Lautakunta pitää nykyisiä ja toimenpideohjelmissa kehitteillä olevia
kohtaamispaikkoja ja puhelinpalvelua riittävinä sekä viestinnän tehos-
tamista kaupungin tarjoamista kohtaamispaikoista ja palveluista kannat-
tavana. Lautakunta korostaa, että Helsingin kaupungin asiakaspalve-
lun on oltava yhdenvertaista, arvostavaa ja empaattista.

Esittelijä

kasvatuksen ja koulutuksen toimialajohtaja
Liisa Pohjolainen

Lisätiedot

Mari Mulari, Pedagoginen asiantuntija, puhelin: 310 83274
mari.mulari(a)hel.fi
Heidi Roponen, Erityissuunnittelija: 310 71927
heidi.roponen(a)hel.fi

§ 181

Valtuutettu Anna Vuorjoen aloite itsemurhien ehkäisyohjelmasta

HEL 2018-010590 T 00 00 03

Päätös

Puheenjohtajan ehdotuksesta kaupunginvaltuusto pani asian pöydälle.

Esittelijä

Kaupunginhallitus

Lisätiedot

Marja-Liisa Rautanen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36184
marja-liisa.rautanen(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Kaupunginvaltuusto katsoo valtuutettu Anna Vuorjoen aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijän perustelut

Valtuutettu Anna Vuorjoki ja 25 muun valtuutettua esittävät aloitteesaan itsemurhien ehkäisyohjelman käynnistämisen selvittämistä.

Kaupunginhallitus viittaa saatuihin lausuntoihin ja toteaa, että terveydenhuoltolain (1326/2010) ja sosiaalihuoltolain (1301/2014) mukaisella mielenterveystyöllä tavoitellaan yksilön ja yhteisön mielenterveyttä suojaavien tekijöiden vahvistamista sekä mielenterveyttä vaarantavien tekijöiden vähentämistä ja poistamista. Näiden lisäksi mielenterveyslaissa (1116/1990) on tarkemmin säädetty muun muassa mielenterveystyöstä ja palvelujen järjestämisestä.

Helsingin kaupunkistrategian mukaisesti kaupunki edistää asukkaidensa mielenterveyttä, toimijuutta ja päihdeettömyyttä. Sosiaali- ja terveystoimialan vuoden 2019 käyttösuunnitelma sisältää useita toimenpiteitä päihde- ja mielenterveystyön kehittämiseksi. Yhdessä kasvatuksen ja koulutuksen toimialan kanssa vuonna 2019 sovitaan yhteisestä palveluketjusta lapsen varhaisen tuen tarpeen sekä nuorten mielenterveysongelmien havainnointiin ja hoitoon. Osana nuorten syrjäytymisen ehkäisyä kehitetään yli 12-vuotiaiden nuorten päihde- ja mielenterveystyön palveluja ja toimintamalleja sekä vahvistetaan kynnyksettömiä sosiaali- ja terveystoimintamalleja kuten liikkuvaa mielenterveystyötä.

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginvaltuusto>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

F10680001200062637

Alv.nro

F102012566

Mielenterveyden edistäminen ja hoito on keskeinen osa sosiaali- ja terveydenhuollon tehtäviä ja sisältyy sosiaali- terveysalan henkilöstön ammatilliseen peruskoulutukseen. Henkilöstön valmiuksia tunnistaa itsemurhariskejä ja edistää niiden ennaltaehkäisyä tuetaan lisäksi täydennyskoulutuksen avulla.

Itsemurha on hyvin sukupuolittunut ilmiö. Itsemurhista noin 3/4 on miesten tekemiä. Valtakunnallisesti ja paikallisesti on tarpeen kehittää erityisiä miesten kohtaamisia, palveluja ja hoitoja itsemurhien ehkäisemiseksi.

Tilasto- ja tutkimustietoa itsemurhien taustatekijöistä

Itsemurha-ajatukset ja -yritys ovat usein mielialahäiriöön liittyvä oire. Vuonna 2018 mielialahäiriön vuoksi oli hoidossa noin 16 600 helsinkiläistä potilasta sosiaali- ja terveystoimen ja HUSin palveluissa. Itsemurhayritysten määrästä ei ole saatavilla kattavaa tilastotietoa. Kansallisesti itsemurhayritysten tarkkaa määrää on vaikea arvioida, sillä kaikkia yrityksiä ei ilmoiteta terveydenhuoltoon tai muille viranomaisille.

Sosiaali- ja terveydenhuollon lainsäädäntö ei mahdollista eri rekistereihin kertyvien terveydenhuollon asiakkaiden diagnoositiedon ja sosiaalihuollon järjestelmiin kirjattavien sosioekonomista tilannetta kuvaavien tietojen yhdistämistä. Itsemurhien taustatekijöiden tutkiminen edellyttää erillistä tutkimusta ja tutkimuslupaa.

Itsemurha on monimutkainen ilmiö, johon ei ole olemassa mitään yksittäistä syytä. Itsemurha on lähes aina pitkän kehityksen lopputulos. Hoitojärjestelmässä olevan potilaan itsemurhariskiä voidaan arvioida, mutta aina ei voida ennustaa yksittäisen potilaan käyttäytymistä.

Vuonna 2017 itsemurhan teki 92 helsinkiläistä, mikä on hieman enemmän kuin edellisenä vuonna. Kymmenessä vuodessa itsemurhakuolleisuus on Suomessa pienentynyt naisilla 16 prosenttia ja miehillä 22 prosenttia. Nuorten itsemurhakuolleisuus on Suomessa korkealla tasolla verrattuna muihin Euroopan maihin. Vuonna 2017 itsemurhan teki Suomessa 102 nuorta 15-24-vuotiasta.

Itsemurhakuolleisuus ei jakaudu tasaisesti väestöryhmien välille. Sosioekonominen asema ja pääasiallinen toiminta määrittävät sitä voimakkaasti: suurin itsemurhan riski on vähän koulutetuilla, työntekijäasemassa olevilla, pienituloisilla sekä työttömillä.

Itsemurhat liittyvät vahvasti mielenterveyshäiriöihin. Valtaosalla itsemurhan tehneistä ja itsemurhaa yrittäneistä on psykiatrinen sairaus. Itsemurhan tehneistä 90 %:lla on psykiatrinen sairaus ja noin 60 %:lla mielialahäiriö, kuten masennussairaus tai kaksisuuntainen mielialahäiriö.

riö. Myös itsemurhaa yrittäneistä yli 90 %:lla on psykiatrinen sairaus. Itsemurhayrityksen vuoksi sairaalahoidossa olleiden itsemurhariski on suurentunut erityisesti ensimmäisenä vuonna.

Alkoholiriippuvuuteen liittyvä itsemurhariski on 5–10 %. Arviolta 25–55 %:iin itsemurhista liittyy päihteiden käyttö. Aikaisempi itsemurhayritys merkitsee liki 38-kertaistaa itsemurhariskiä diagnoosista riippumatta. Lisäksi suvussa esiintyvä itsetuhoinen käyttäytyminen on itsemurhan riskitekijä.

Psykososiaalisia itsemurhien riskitekijöitä ovat muun muassa kielteiset elämäntapahtumat, kuten ero- ja menetyskokemukset, työelämän ongelmat ja taloudelliset vaikeudet. Samoin sosiaalisen tuen puute altistaa itsetuhokäyttäytymiselle.

Mielenterveyttä tukevat sosiaali- ja terveystoimet

Sosiaali- ja terveystoimialan mielenterveyttä edistävät palvelut sisältävät ehkäiseviä palveluja, kynnyksettömiä ja matalan kynnyksen palveluja sekä korjaavia ja kuntoutumista edistäviä palveluja. Mielenterveys-työ on kiinteä osa muuta palvelua esimerkiksi neuvolassa, koulu- ja opiskeluterveydenhuollossa, terveysasemilla ja sosiaalityössä. Neuvolan ja kouluterveydenhuollon terveystarkastuksissa käsitellään lapsen, vanhempien ja koko perheen terveyttä ja hyvinvointia, mukaan lukien mielenterveys. Kaikille tarjottavien ennaltaehkäisevien palvelujen lisäksi lapsiperheiden palvelut tukevat ja auttavat kuormittavissa elämäntilanteissa ja kriiseissä.

Nuorille on olemassa matalan kynnyksen mielenterveyspalveluja, joilla helpotetaan nuorten hoitoon pääsyä ja ehkäistään itsemurhia. Opiskelijoille tehtävien terveystarkastusten ja -kyselyjen yhteydessä voidaan seuloa ja löytää varhain ongelmia tai häiriöitä. Opiskeluterveydenhuollossa työskentelee myös psykiatrisia sairaanhoitajia. Jatkohoito toteutuu muissa sosiaali- ja terveystoimissa. Opiskelijan mielenterveyden edistäminen toisella asteella on koko opiskeluyhteisön asia, jossa mielenterveyden edistämisestä vastaa myös muu opiskeluhuolto terveydenhuollon palvelujen lisäksi. Lisäksi nuorisoasema tarjoaa matalan kynnyksen palveluja lievistä mielenterveyden häiriöistä oireileville 13–23-vuotiaille nuorille ja heidän omaisilleen.

Terveystoimilla hoidon tarpeen arvioinnissa pyritään heti ensimmäisellä yhteydenotokerralla selvittämään ja ratkaisemaan asiakkaan hoidon tarve mahdollisimman pitkälle. Jokaisella terveysasemalla on mahdollisuus päästä helposti mielenterveys- ja päihdetyöhön suuntautuneen sairaanhoitajan vastaanotolle. Neuvonnan tukena toimii ympärivuorokautinen terveystoimien neuvontapuhelinpalvelu.

Asiakas, jolla on itsemurha-ajatuksia, voi arkisin hakeutua hoitoon suoraan terveysasemalle. Itsetuhoinen asiakas ohjataan HUSin järjestämään päivystykseen Haartmanin tai Malmin sairaalaan, joissa on saatavilla myös erikoissairaanhoidotasoista psykiatrasta palvelua. Haartmanin ja Malmin päivystyksissä pääsee tarvittaessa suoraan psykiatriselle sairaanhoitajalle ja tarvittaessa edelleen psykiatrilta. Alle 16-vuotiaat lapset ohjataan uuteen lastensairaalaan. Terveysaseman ollessa kiinni asiakas voi itse hakeutua päivystykseen. Käytettävissä on myös päivystysapu-puhelinpalvelu ympäri vuorokauden.

Kaupungissa toimii psykiatria- ja päihdekeskuksen neljä alueellista palvelupistettä. Psykiatrian poliklinikat ovat psykiatriseen tutkimukseen, hoitoon ja kuntoutukseen erikoistuneita avohoitopaikkoja. Vakavissa psykiatrisissa kriisitilanteissa asiakas voi ottaa yhteyttä suoraan psykiatrian poliklinikan akuuttityöryhmään. Päihdepoliklinikat ovat riippuvuusongelmiin erikoistuneita avohoitopaikkoja, joiden palvelut on tarkoitettu sekä päihteiden käyttäjille että heidän läheisilleen.

Sosiaali- ja kriisipäivystys antaa akuuttia kriisiapua ja ohjaa tarvittaessa asiakkaita eteenpäin muun muassa itsemurhien ehkäisykeskukseen, psykiatrian päivystykseen sekä psykiatrian poliklinikan akuuttityöryhmään. Itsemurhan tehneen läheisille tarjotaan aina mahdollisuus kriisiapuun ja ohjataan heidät tarpeen mukaisesti palveluihin.

Terveysasemat ja terveys- ja hyvinvointikeskukset, päivystys, Auroran sairaala ja psykiatrian poliklinikat tekevät tiivistä yhteistyötä, jotta itsemurhaa yrittäneen hoitopolku on sujuva. Palveluja uudistettaessa kiinnitetään erityisesti huomiota matalan kynnyksen palveluihin ja nopeaan hoitoon pääsyyn.

Palvelujen uudistaminen

Osana toimialan palvelujen uudistamista kehitetään palvelujen yhteensovittamista ja monialaista yhteistyötä. Terveys- ja hyvinvointikeskus -toimintamallin monialaiseen yhteistyöhön osallistuu psykiatria- ja päihdepalvelujen asiantuntija ja asiakkaan palvelukokonaisuutta koordinoivaksi yhteyshenkilöksi voidaan tarvittaessa nimetä psykiatrisen sairaanhoitaja. Riskiryhmien etsimisen ja tunnistamisen toimintamalleja kehitetään varhaisen tuen vahvistamiseksi ja oikean palvelun piiriin ohjaamiseksi. Lisäksi otetaan käyttöön uusia sähköisiä yhteydenottokanavia kuten chat-palveluja. Psykoterapian saatavuutta arvioidaan osana palvelujen uudistamista.

Osana Nuorten syrjäytymisen ehkäisy ja alueiden välisen eriytymisen torjuminen -hanketta on mallinnettu 16–29-vuotiaille nuorille suunnattua liikkuvaa mielenterveystyötä. Kokeilussa moniammatillinen tiimi on tehnyt hoidon tarpeen arviointia ja tarjonnut lyhytinterventioita nuorille, joil-

la ei ole olemassa olevaa psykiatrista hoitokontaktia. Tavoitteena on jatkaa kokeilua vuoden 2019 loppuun. Vuoden 2018 lopulla järjestettiin myös nuorille kohdennettu Mielen viikko. Tapahtumaviikon yhteydessä jaettiin laajasti infograafia, johon on koottu yhteys- ja muut tiedot keskeisiin kaupungin ja järjestöjen tarjoamiin mielenterveyttä tukeviin palveluihin, myös puhelimitse ja verkossa toimiviin.

Nuorisoasematoimintaan on kohdennettu lisärahoitus, jolla saadaan merkittävä henkilöstölisäys nuorten mielenterveys- ja päihdepalveluihin. Samalla kehitetään palvelun tavoitettavuutta ja erilaisia nuoren kohtaamiseen soveltuvia menetelmiä.

Psykiatria- ja päihdepalveluissa valmistellaan 2019 aikana uusi matalan kynnyksen mielenterveys- ja päihdekontaktipiste, jonka kautta helsinkiläisille luodaan helppo fyysinen ja digitaalinen väylä tiedonsaantiin, arviointiin ja edelleen sopiviin palveluihin ja vertaistoimintaan ohjaamiseen. Valmistelua tehdään yhteistyössä mielenterveys- ja päihdejärjestöjen kanssa. Samassa yhteydessä tutkitaan mahdollisuuksia lieviin mielenterveyshäiriöihin kohdistuvien lyhytpsykoterapioiden lisäämiseksi.

Mielenterveys- ja päihdepalvelut on useamman vuoden ajan tehnyt tiivistä yhteistyötä Suomen mielenterveysseuran ja Helsingin yliopiston kanssa itsetuhoisten asiakkaiden hyvän hoidon edistämiseksi. Psykiatrian poliklinikoiden akuuttityöryhmät ovat tehneet tiivistä yhteistyötä Suomen mielenterveysseuran kanssa, jossa on käytössä Linity-interventio itsemurhaa yrittäneille. Interventiolla pyritään vahvistamaan itsemurhaa yrittäneen selviytymiskeinoja itsetuhoisen käyttäytymisen ja itsemurhayritysten ehkäisemiseksi. Lisäksi on käynnissä tutkimushanke yhteistyössä Helsingin yliopiston ja Suomen mielenterveysseuran kanssa Linity-intervention vaikuttavuudesta.

Sosiaali- ja terveyslautakunta tukee järjestöavustuksilla useita matalan kynnyksen mielenterveys- ja päihdetyötä tuottavia järjestöjä. Järjestöavustuksen jakamisperusteissa edellytetään toiminnan kohdentamista haavoittuvien väestöryhmien, kuten mielenterveys- ja päihdepalveluja tarvitsevien, auttamiseen. Järjestöjen palvelut suuntautuvat esimerkiksi kriisiapuun ja vertaistukeen.

Sosiaali- ja terveystoimiala on syksyllä 2018 osallistunut Suomen mielenterveysseuran Mitä kuuluu? -viestintäkampanjaan itsemurhien ehkäisemiseksi.

Henkilöstön osaamisen kehittäminen

Koko psykiatrian henkilökunnalle on järjestetty toistuvaa koulutusta itsetuhoisuuden arvioinnista ja hoidosta, josta on olemassa myös kirjalli-

---

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginvaltuusto>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

F10680001200062637

Alv.nro

F102012566

nen ohjeistus. Koulutukset perustuvat Käypä hoito -suositusten mukaisiin hoitosuosituksiin sekä tuoreimpaan tutkimusnäyttöön. Henkilökunnalle tarjotaan säännöllistä täydennyskoulutusta itsemurhan riskitekiöistä ja tutkimusnäyttöön perustuvista hoitomuodoista.

Vuonna 2018 sosiaali- ja terveystoimessa järjestettiin yhteistyössä Suomen mielenterveysseuran kanssa kaikille palvelukokonaisuuksille koulutusta itsemurhien ennaltaehkäisystä ja puheeksi ottamisesta. Vuonna 2019 järjestetään koulutusta itsemurhan riskiryhmien tunnistamisesta sekä itsemurhien puheeksi ottamisesta ja ennaltaehkäisystä. Koulutus on suunnattu kaikille asiakas- ja potilastyötä tekeville. Lisäksi vuonna 2019 oppilashuollon henkilöstö on tarkoitus kouluttaa mielen-terveyttä tukevien lyhytinterventiomenetelmien käyttöön.

Sosiaali- ja terveysministeriössä valmisteilla olevan kansallisen mielen-terveysstrategian yhteydessä laaditaan itsemurhien ehkäisyn strategiset linjaukset. Parhailaan valmistellaan myös kansallista Käypä hoito-suositusta ”Itsemurhien ehkäisy ja itsemurhaa yrittäneen henkilön hoito”, joka on tarkoitus julkaista vuodenvaihteessa 2019–2020. Viestinnän tarve kaupunkilaisten tietoisuuden lisäämiseksi arvioidaan Käypä hoito -suosituksen julkaisun jälkeen.

Mielenterveystyö osana kaupunkitasoista hyvinvoinnin ja terveyden edistämistä

Tärkeitä tekijöitä itsemurhien ja yleisemmin mielenterveyshäiriöiden ehkäisyssä ovat ennaltaehkäisy, varhainen puuttuminen ja vahva monialainen yhteistyö. Sosiaali- ja terveystoimiala tekee yhteistyötä muiden toimialojen kanssa, erilaisissa hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen (HYTE) verkostoissa sekä muiden viranomaisten ja järjestöjen kanssa. Erityisesti lasten ja nuorten HYTE-verkostot, kuten oppilashuollon ohjausryhmä sekä yksi kaupunkistrategian tärkeimmistä kärkihankkeista Mukana-ohjelma edistävät osana toimintaansa mielen-terveyttä koko kaupungissa.

Osana kaupunkistrategian 2017–2021 HYTE-kärkihanketta parannetaan kaupunkitasoista yhdessä tekemistä hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi. HYTE-ohjausryhmä toimeenpanee, seuraa ja arvioi kaupungin hyvinvoinnin ja terveyden edistämistä osana kaupungin toiminnan, henkilöstön ja talouden johtamista. Keskeiset hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tavoitteet, toimenpiteet ja niiden seuranta muodostavat kaupungin hyvinvointisuunnitelman. Mielenterveyden ja päih-teettömyyden edistäminen on yksi hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen painopisteistä.

Kaupungin hyvinvointisuunnitelmaan on tärkeää sisällyttää yhtenä tavoitteena itsemurhien vähentäminen ja tavoitetta tukevat toimenpiteet.

22.05.2019

Kaupunginhallitus ei katso tarpeelliseksi käynnistää erillistä itsemurhien ehkäisyohjelmaa koskevaa selvitystä.

Kaupunginhallitus edellyttää, että itsemurhan ehkäisemisen Käypä hoito -suositusten ja kansallisen mielenterveysstrategian valmistuttua arvioidaan kaupungin oma toiminta näitä suosituksia vasten sekä suunnitellaan tarvittavat toimenpiteet valtakunnallisten linjausten ottamiseksi huomioon.

Hallintosäännön 30 luvun 11 §:n 2 momentin mukaan kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuuston käsiteltäväksi aloitteen, jonka on allekirjoittanut vähintään 15 valtuutettua.

Esittelijä

Kaupunginhallitus

Lisätiedot

Marja-Liisa Rautanen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36184
marja-liisa.rautanen(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuutettu Anna Vuorjoen aloite_

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Kaupunginhallitus 13.05.2019 § 349

HEL 2018-010590 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo valtuutettu Anna Vuorjoen aloitteen loppuun käsitellyksi.

Käsittely

13.05.2019 Esittelijän ehdotuksesta poiketen

Vastaehdotus:

Anna Vuorjoki: Lisäys perusteluosan toiseksi viimeisen kappaleen jälkeen:

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginvaltuusto>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

22.05.2019

"Kaupunginhallitus edellyttää, että itsemurhan ehkäisemisen Käypä hoito -suositusten ja kansallisen mielenterveysstrategian valmistuttua arvioidaan kaupungin oma toiminta näitä suosituksia vasten sekä suunnitellaan tarvittavat toimenpiteet valtakunnallisten linjausten ottamiseksi huomioon."

Kannattaja: Suldaan Said Ahmed

Kaupunginhallitus hyväksyi yksimielisesti Anna Vuorjoen vastaehdotuksen mukaisesti muutetun esityksen.

06.05.2019 Pöydälle

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Marja-Liisa Rautanen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36184
marja-liisa.rautanen(a)hel.fi

Kasvatus- ja koulutuslautakunta 05.03.2019 § 99

HEL 2018-010590 T 00 00 03

Lausunto

Kasvatus- ja koulutuslautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Valtuutettujen aloitteessa ehdotetaan selvitettäväksi mahdollisuutta käynnistää itsemurhien ehkäisyohjelma Helsingissä kaupungin koordinoimana. Onnistuessaan ohjelma voisi toimia pilottina, jonka kokemuk-
sia olisi mahdollista hyödyntää myös valtakunnallisessa itsemurhien ehkäisytyössä.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta pitää erittäin tärkeänä panostamista itsemurhien ehkäisytyöhön. Erillisen itsemurhien ehkäisyohjelman sijasta ohjelma kannattaisi kuitenkin kytkeä osaksi Helsingin hyvinvointisuunnitelmassa olevaa mielenterveystyötä. Suunnitelmassa on jo lasten ja nuorten syrjäytymisen ehkäisyyn liittyen painopisteenä mielenterveystyön palvelujen ja toimintamallien kehittäminen sekä riskiryhmässä olevien nuorten kiinnittäminen hoitopolkuihin. Hyvinvointisuunnitelmaa toteutetaan yhdessä muiden toimialojen kanssa. Olennaista on toimialojen ja hoitokontaktien välinen hyvä yhteistyö, jotta esim. mäsennuksesta kärsivät saavuttavat nopeasti avun. Kytkemällä itsemurhien ehkäisytyö laajempaan kokonaisuuteen, kuten syrjäytymisen eh-

käisyyn otetaan paremmin huomioon esimerkiksi koulukiusaamisen ja yksinäisyyden teemat.

Vuonna 1986 aloitetun itsemurhien ehkäisyprojektin onnistumisen eli itsemurhien määrän voimakkaan laskun on katsottu mitä ilmeisimmin johtuneen masennuksen hoidon kehittymisestä (Kansanterveyslaitoksen tutkimukset). Projektissa havaittiin, että depressio kytkeytyi riskitekijänä useimpiin itsemurhiin. Depressio oli useimmiten sekä alidiagnosoitu että alihoidettu terveydenhuollossa. Näistä syistä itsemurhien ehkäisyn toimissa kannattaa edelleen panostaa hyvään masennuksen hoitoon, ongelmien varhaiseen havaitsemiseen ja ennaltaehkäiseviin toimiin.

Itsemurhiin kuolleiden määrä on viimeisen kahden vuoden aikana kasvanut. Itsemurhakuolleisuus on kuitenkin kymmenessä vuodessa pienentynyt yli 20 prosenttia, miehillä 22 prosenttia ja naisilla 16 prosenttia. Alle 25-vuotiaiden kohdalla laskua ei ole kuitenkaan juurikaan ole tapahtunut.

Kaikenikäisten helsinkiläisten mielen hyvinvoinnin parantaminen on tärkeä tavoite. Kasvatuksen ja koulutuksen toimialalla on tärkeä merkitys nuorten mielen hyvinvoinnin edistäjänä. Itsemurhien ehkäisy on hyvä kytkeä yleiseen mielenterveyden palvelujen parantamiseen sekä mielen hyvinvoinnin lisäämiseen koulu- ja oppilaitostasolla sekä kaikissa muissakin kaupungin palveluissa. Aloitteessa esitetyt toimenpiteet ovat kannatettavia ja ne kuuluvat nykyisiinkin toimintatapoihin. Niiden edelleen kehittäminen on kuitenkin tarpeen. Kehitystyö sopii hyvin yhteen mielen hyvinvoinnin parantamiseen liittyviin tavoitteisiin, joita kasvatuksen ja koulutuksen toimialalla jo on. Itsemurhien ehkäisyn näkökulma mielenterveystyötä suunniteltaessa on tärkeä, sillä siten saadaan kartoitettua paremmin ennaltaehkäiseviä toimia. Mielenhyvinvoinnin lisääminen yhteisötasolla ja esimerkiksi mielenterveyden ensiapu – taitojen levittäminen opettajille ovat vaikuttavia ennaltaehkäiseviä toimia.

Kasvatuksen ja koulutuksen toimialalla on menossa erityinen panostus mielenterveyteen liittyviin asioihin. Helsingin kaupungin lasten ja nuorten syrjäytymisen ehkäisyä vahvistava Mukana-ohjelma sisältää lukuisia toimia lasten ja nuorten syrjäytymisen ehkäisemiseksi. Ohjelma kattaa kaikki toimialat ja vetovastuu on kasvatuksen ja koulutuksen toimialalla. Opiskeluhuollossa on koulutettu psykologeja ja kuraattoreja perusmielenterveystyöhön, ja myös koulu- ja opiskeluterveydenhoitajilla on samanlainen tavoite. Lisäksi sekä suomen- että ruotsinkielisellä puolella panostetaan jo esikoulun oppilashuollon palveluihin. Näin edistetään varhaista puuttumista. Opiskeluhuollossa kehitetään uusia toimintatapoja yhdessä muiden toimialojen, erikoissairaanhoidon ja kol-

mannen sektorin toimijoiden kanssa. Lapsi- ja perhepalvelujen muutosohjelmassa eli Lape-hankkeessa kehitettiin sivistystoimen ja sosiaali- ja terveysalan toimijoiden yhteistyöhön uusia toimintamalleja, jotka viedään tänä vuonna käytäntöön. Tarkoituksena on oireiden tunnistamisen lisäksi varmistaa rikkoutumaton hoitopolku. Toimivia ratkaisuja levitetään kaikkiin Helsingin kaupungin oppilaitoksiin sekä yksityisten koulutuksenjärjestäjien oppilaitoksiin. Esimerkiksi kiusaamiseen ja yksinäisyyteen puuttumiseksi on yksityisten koulutuksenjärjestäjien kanssa yhteisiä toimintamalleja.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta katsoo, että itsemurhien ehkäisyä kannattaa lähestyä hyvän masennuksen hoidon lisäksi ennaltaehkäisevästi ja varhaisen tuen näkökulmasta, jolloin kouluissa ja oppilaitoksissa korostuvat yleinen hyvinvointi, elämänhallinnan taidot ja empatiataidot. Mielen terveystyöhön kannattaa panostaa ja se edellyttää toimialojen välistä yhteistyötä, minkä vuoksi se tulee olla osana Helsingin hyvinvointisuunnitelmaa.

Sosiaali- ja terveysministeriö valmistelee parhaillaan kansallista mielen-terveysstrategiaa, joka sisältää itsemurhien ehkäisyn strategiset linjaukset. Kasvatus- ja koulutuslautakunta pitää tärkeänä, että mielen-terveysstrategian valmistuttua tarkastellaan kaupungin toimintaa näitä linjauksia vasten sekä suunnitellaan tarvittavat toimenpiteet valtakunnallisten linjausten ottamiseksi huomioon.

Käsittely

05.03.2019 Esittelijän muutetun ehdotuksen mukaan

Esittelijä muutti ehdotustaan, siten että lausuntoon lisätään seuraava kappale: Sosiaali- ja terveysministeriö valmistelee parhaillaan kansallista mielen-terveysstrategiaa, joka sisältää itsemurhien ehkäisyn strategiset linjaukset. Kasvatus- ja koulutuslautakunta pitää tärkeänä, että mielen-terveysstrategian valmistuttua tarkastellaan kaupungin toimintaa näitä linjauksia vasten sekä suunnitellaan tarvittavat toimenpiteet valtakunnallisten linjausten ottamiseksi huomioon.

12.02.2019 Pöydälle

Esittelijä

kasvatuksen ja koulutuksen toimialajohtaja
Liisa Pohjolainen

Lisätiedot

Crister Nyberg, opiskelijahuollon päällikkö, puhelin: 310 86659
crister.nyberg(a)hel.fi

Sosiaali- ja terveyslautakunta 26.02.2019 § 30

HEL 2018-010590 T 00 00 03

Lausunto

Sosiaali- ja terveyslautakunta antoi seuraavan lausunnon valtuutettu Anna Vuorjoen ym. valtuustoaloitteeseen koskien itsemurhien ehkäisyohjelman käynnistämisen mahdollisuuksien selvittämistä:

”Terveystieteiden ja sosiaalihuollon mukaisella mielenterveystyöllä tavoitellaan yksilön ja yhteisön mielenterveyttä suojaavien tekijöiden vahvistamista sekä mielenterveyttä vaarantavien tekijöiden vähentämistä ja poistamista. Näiden lisäksi mielenterveyslaissa on tarkemmin säädetty muun muassa mielenterveystyöstä ja palvelujen järjestämisestä.

Helsingin kaupunkistrategiassa todetaan, että kaupunki edistää asukaidensa mielenterveyttä, toimijuutta ja päihteettömyyttä. Sosiaali- ja terveystoimialan käyttösuunnitelma vuodelle 2019 sisältää useita toimenpiteitä päihde- ja mielenterveystyön kehittämiseksi. Yhdessä kasvatuksen ja koulutuksen toimialan kanssa tullaan vuonna 2019 sopimaan yhteisestä palveluketjusta lapsen varhaisen tuen tarpeen sekä nuorten mielenterveysongelmien havainnointiin ja hoitoon. Osana nuorten syrjäytymisen ehkäisyä tullaan kehittämään yli 12-vuotiaiden nuorten päihde- ja mielenterveystyön palveluja ja toimintamalleja sekä vahvistamaan kynnyksettömiä sosiaali- ja terveystoimintamalleja, kuten liikkuvaa mielenterveystyötä.

Mielenterveyden edistäminen ja hoito on keskeinen osa sosiaali- ja terveydenhuollon tehtäviä ja sisältyy sosiaali- ja terveystoimialan henkilöstön ammatilliseen peruskoulutukseen. Henkilöstön valmiuksia tunnistaa itsemurhariskejä ja edistää niiden ennaltaehkäisyä tuetaan lisäksi täydennyskoulutuksen avulla.

Itsemurhat ovat hyvin sukupuolittunut ilmiö. Itsemurhista noin 3/4 on miesten tekemiä. Olisi kehitettävä valtakunnallisesti ja paikallisesti mielisyyksiä kohtaamisia, palveluita ja hoitoja itsemurhien ehkäisemiseksi.

Tilasto- ja tutkimustietoa itsemurhien taustatekijöistä

Itsemurha-ajatukset ja -yritys ovat usein mielialahäiriöön liittyvä oire. Mielialahäiriön vuoksi oli hoidossa oli noin 16 600 helsinkiläistä potilasta sosiaali- ja terveystoimen ja HUSin palveluissa vuonna 2018. Itsemurhayritysten määrästä ei ole saatavilla kattavaa tilastotietoa. Myöskään kansallisesti itsemurhayritysten tarkkaa määrää on vaikea arvioida, sillä kaikkia yrityksiä ei ilmoiteta terveydenhuoltoon tai muille viranomaisille.

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginvaltuusto>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

F10680001200062637

Alv.nro

F102012566

Sosiaali- ja terveydenhuollon lainsäädäntö ei mahdollista terveydenhuollon asiakkaiden diagnoosiedon ja sosiaalihuollon järjestelmiin kirjattavien sosioekonomista tilannetta kuvaavien tietojen yhdistämistä. Nämä tiedot kertyvät eri rekistereihin ja ovat eri lainsäädännön alla, ja tämän vuoksi niitä ei ole mahdollista yhdistää. Haasteena on myös tiedon kattavuus ja laatu. Mikäli tietoa itsemurhien taustatekijöistä halutaan sosiaali- ja terveystoimesta, se edellyttää erillistä tutkimusta ja tutkimuslupaa. Myöskään Apotti ei muuta tätä tilannetta, vaan se edellyttäisi lainsäädännön muutoksia.

Itsemurha on monimutkainen ilmiö, johon ei ole olemassa mitään yksittäistä syytä, vaan siihen liittyy monia toisiinsa yhteydessä olevia tekijöitä. Itsemurha on lähes aina pitkän kehityksen lopputulos. Hoitojärjestelmässä olevan potilaan itsemurhariskiä voidaan arvioida, mutta aina ei voida ennustaa yksittäisen potilaan käyttäytymistä.

Itsemurhien määrä on pienentynyt Helsingissä pitkällä aikavälillä. Vuonna 2017 itsemurhan teki 92 helsinkiläistä, mikä on hieman enemmän kuin edellisenä vuonna. Itsemurhakuolleisuus on miehillä naisia yleisempää.

Suomessa itsemurhan teki 787 henkilöä vuonna 2016. Viimeisen kymmenen vuoden aikana itsemurhien määrä on vähentynyt naisilla kolmanneksella ja miehillä lähes neljänneksellä. Nuorten itsemurhakuolleisuus on Suomessa kuitenkin edelleen korkealla tasolla verrattuna muihin Euroopan maihin. Vuonna 2017 itsemurhan oli tehnyt 102 15–24-vuotiasta nuorta Suomessa.

Itsemurhia ja niiden taustoja on tutkittu. Itsemurhakuolleisuus ei jakaudu tasaisesti väestöryhmien välille, vaan sosioekonominen asema ja pääasiallinen toiminta määrittävät sitä edelleen voimakkaasti: suurin itsemurhan riski on vähän koulutetuilla, työntekijäasemassa olevilla, pienituloisilla sekä työttömillä.

Itsemurhat liittyvät vahvasti mielenterveyshäiriöihin. Valtaosalla itsemurhan tehneistä ja itsemurhaa yrittäneistä on psykiatrinen sairaus. Itsemurhan tehneistä 90 %:lla on psykiatrinen sairaus ja noin 60 %:lla mielialahäiriö, kuten masennussairaus tai kaksisuuntainen mielialahäiriö. Myös itsemurhaa yrittäneistä yli 90 %:lla on psykiatrinen sairaus.

Tutkimuksista tiedetään, että itsemurhayrityksen vuoksi sairaalahoitossa olleiden itsemurhariski on suurentunut erityisesti ensimmäisen vuonna itsemurhayrityksen jälkeen.

Alkoholiriippuvuuteen liittyvä elämänaikainen itsemurhariski on 5–10 %. Arviolta 25–55 %:iin itsemurhista liittyy päihteiden käyttö. Aikaisempi itsemurhayritys merkitsee liki 38-kertaistaa itsemurhariskiä diagnoosista

riippumatta. Lisäksi suvussa esiintyvä itsetuhoinen käyttäytyminen on itsemurhan riskitekijä.

Psykososiaalisia itsemurhien riskitekijöitä ovat muun muassa kielteiset elämäntapahtumat, kuten ero- ja menetyskokemukset, työelämän ongelmat ja taloudelliset vaikeudet. Samoin sosiaalisen tuen puute altistaa itsetuhokäyttäytymiselle.

Mielenterveyttä tukevat sosiaali- ja terveystalvet

Sosiaali- ja terveystoimialan mielenterveyttä edistävät talvet sisältävät ehkäiseviä talvetta, kynnyksettömiä ja matalan kynnyksen talvetta sekä korjaavia ja kuntoutumista edistäviä talvetta. Mielenterveys-työ on kiinteä osa muuta talvetta esimerkiksi neuvolassa, koulu- ja opiskeluterveydenhuollossa, terveysasemilla ja sosiaalityössä. Neuvolan ja kouluterveydenhuollon terveystarkastuksissa käsitellään lapsen, vanhempien ja koko perheen terveyttä ja hyvinvointia, mukaan lukien mielenterveys. Kaikille tarjottavien ennaltaehkäisevien talvetta lisäksi lapsiperheiden talvetta tukevat ja auttavat kuormittavissa elämäntilanteissa ja kriiseissä.

Nuorille on olemassa matalan kynnyksen mielenterveyspalveluja, joilla helpotetaan nuorten hoitoon pääsyä ja ehkäistään itsemurhia. Opiskelijoille tehtävien terveystarkastusten ja -kyselyjen yhteydessä voidaan seuloa ja löytää varhain ongelmia tai häiriöitä. Opiskeluterveydenhuollossa työskentelee myös psykiatrisia sairaanhoitajia. Jatkoahoito toteutuu muissa sosiaali- ja terveystalvettaissa. Opiskelijan mielenterveyden edistäminen toisella asteella on koko opiskeluyhteisön asia, jossa mielenterveyden edistämisestä vastaa myös muu opiskeluhuolto terveydenhuollon talvetta lisäksi. Lisäksi nuorisoasema tarjoaa matalan kynnyksen talvetta lievillä mielenterveyden häiriöillä oireileville 13–23-vuotiaille nuorille ja heidän omaisilleen.

Terveystalvettaissa hoidon tarpeen arvioinnissa pyritään heti ensimmäisellä yhteydenottokerralla selvittämään ja ratkaisemaan asiakkaan hoidon tarve mahdollisimman pitkälle. Jokaisella terveystalvettaissa on mahdollisuus päästä helposti mielenterveys- ja päihde-työhön suuntautuneen sairaanhoitajan vastaanotolle. Neuvonnan tukena toimii ympärivuorokautinen terveystalvettaissa neuvontapuhelinpalvelu.

Asiakas, jolla on itsemurha-ajatuksia, voi arkisin hakeutua hoitoon suoraan terveystalvettaissa. Itsetuhoinen asiakas ohjataan HUSin järjestämään päivytykseen Haartmanin tai Malmin sairaalaan, joissa on saatavilla myös erikoissairaanhoitotasoista psykiatrista talvetta. Haartmanin ja Malmin päivytyksissä pääsee tarvittaessa suoraan psykiatriselle sairaanhoitajalle ja tarvittaessa edelleen psykiatrilie. Alle 16-vuotiaat lapset ohjataan uuteen lastensairaalaan. Terveystalvettaissa ollessa kiinni

22.05.2019

asiakas voi itse hakeutua päivystykseen. Käytävissä on myös päivystysapu-puhelinpalvelu ympäri vuorokauden.

Kaupungissa toimii psykiatria- ja päihdekeskuksen neljä alueellista palvelupistettä. Psykiatrian poliklinikat ovat psykiatriseen tutkimukseen, hoitoon ja kuntoutukseen erikoistuneita avohoitopaikkoja. Vakavissa psykiatrisissa kriisitilanteissa asiakas voi ottaa yhteyttä suoraan psykiatrian poliklinikan akuuttityöryhmään. Päihdepoliklinikat ovat riippuvuusongelmiin erikoistuneita avohoitopaikkoja, joiden palvelut on tarkoitettu sekä päihteiden käyttäjille että heidän läheisilleen.

Sosiaali- ja kriisipäivystys antaa akuuttia kriisiapua ja ohjaa tarvittaessa asiakkaita eteenpäin muun muassa itsemurhien ehkäisykeskukseen, psykiatrian päivystykseen sekä psykiatrian poliklinikan akuuttityöryhmään. Itsemurhan tehneen läheisille tarjotaan aina mahdollisuus kriisiapuun ja ohjataan heidät tarpeen mukaisesti palveluihin.

Terveysasemat ja terveys- ja hyvinvointikeskukset, päivystys, Auroran sairaala ja psykiatrian poliklinikat tekevät tiivistä yhteistyötä, jotta itsemurhaa yrittäneen hoitopolku on sujuva. Palveluja uudistettaessa kiinnitetään erityisesti huomiota matalan kynnyksen palveluihin ja nopeaan hoitoon pääsyyn.

Palvelujen uudistaminen

Osana toimialan palvelujen uudistamista kehitetään palvelujen yhteensovittamista ja monialaista yhteistyötä. Terveys- ja hyvinvointikeskus -toimintamallin monialaiseen yhteistyöhön osallistuu psykiatria- ja päihdepalvelujen asiantuntija, ja asiakkaan palvelukokonaisuutta koordinoivaksi yhteyshenkilöksi voidaan tarvittaessa nimetä psykiatrinen sairaanhoitaja. Riskiryhmien etsimisen ja tunnistamisen toimintamalleja kehitetään varhaisen tuen vahvistamiseksi ja oikean palvelun piiriin ohjaamiseksi. Lisäksi otetaan käyttöön uusia sähköisiä yhteydenottokanavia, kuten chat-palveluja. Psykoterapian saatavuutta arvioidaan osana palvelujen uudistamista.

Osana Nuorten syrjäytymisen ehkäisy ja alueiden välisen eriytymisen torjuminen -hanketta on mallinnettu 16–29-vuotiaille nuorille suunnattua liikkuvaa mielenterveystyötä. Kokeilussa moniammatillinen tiimi on tehnyt hoidon tarpeen arviointia ja tarjonnut lyhytinterventioita nuorille, joilla ei ole olemassa olevaa psykiatrista hoitokontaktia. Tavoitteena on jatkaa kokeilua vuoden 2019 loppuun. Vuoden 2018 lopussa järjestettiin myös nuorille kohdennettu Mielen viikko. Tapahtumaviikon yhteydessä jaettiin laajasti infograafia, johon on koottu yhteys- ja muut tiedot keskeisiin kaupungin ja järjestöjen tarjoamiin mielenterveyttä tukeviin palveluihin, myös puhelimitse ja verkossa toimiviin.

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginvaltuusto>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

F10680001200062637

Alv.nro

F102012566

Nuorisoasematoimintaan on kohdennettu lisärahoitus, jolla saadaan merkittävä henkilöstöllisyys nuorten mielenterveys- ja päihdepalveluihin. Samalla kehitetään palvelun tavoitettavuutta ja erilaisia nuoren kohtaamiseen soveltuvia menetelmiä.

Psykiatria- ja päihdepalveluissa valmistellaan 2019 aikana uusi matalan kynnyksen mielenterveys- ja päihdekontaktipiste, jonka kautta helsinkiläisille luodaan helppo fyysinen ja digitaalinen väylä tiedonsaantiin, arviointiin ja edelleen sopiviin palveluihin ja vertaistoimintaan ohjaamiseen. Valmistelua tehdään yhteistyössä mielenterveys- ja päihdejärjestöjen kanssa. Samassa yhteydessä tutkitaan mahdollisuuksia lieviin mielenterveyshäiriöihin kohdistuvien lyhytpsykoterapioiden lisäämiseksi.

Mielenterveys- ja päihdepalvelut on useamman vuoden ajan tehnyt tiivistä yhteistyötä myös Suomen mielenterveysseuran ja Helsingin yliopiston kanssa itsetuhoisten asiakkaiden hyvän hoidon edistämiseksi. Psykiatrian poliklinikoiden akuuttityöryhmät ovat tehneet tiivistä yhteistyötä Suomen mielenterveysseuran kanssa, jossa on käytössä Linity-interventio itsemurhaa yrittäneille. Interventiolla pyritään vahvistamaan itsemurhaa yrittäneen selviytymiskeinoja itsetuhoisen käyttäytymisen ja itsemurhayritysten ehkäisemiseksi. Lisäksi on käynnissä tutkimushanke yhteistyössä Helsingin kaupungin, Helsingin yliopiston ja Suomen mielenterveysseuran kanssa Linity-intervention vaikuttavuudesta.

Sosiaali- ja terveyslautakunta tukee järjestöavustuksilla useita matalan kynnyksen mielenterveys- ja päihdetyötä tuottavia järjestöjä. Järjestöavustuksen jakamisperusteissa edellytetään toiminnan kohdentamista haavoittuvien väestöryhmien, kuten mielenterveys- ja päihdepalveluja tarvitsevien, auttamiseen. Järjestöjen palvelut suuntautuvat esimerkiksi kriisiapuun ja vertaistukeen.

Sosiaali- ja terveystoimiala on syksyllä 2018 osallistunut kaupungin pysäköinninvalvonnan ja Suomen mielenterveysseuran yhteistyönä toteutettuun viestintäkampanjaan itsemurhien ehkäisemiseksi.

Henkilöstön osaamisen kehittäminen

Koko psykiatrian henkilökunnalle on järjestetty toistuvaa koulutusta itsetuhoisuuden arvioinnista ja hoidosta, josta on olemassa myös kirjallinen ohjeistus. Koulutukset perustuvat Käypä hoito -suositusten mukaisiin hoitosuosituksiin sekä tuoreimpaan tutkimusnäyttöön. Henkilökunnalle tarjotaan säännöllistä täydennyskoulutusta itsemurhan riskitekiöistä ja tutkimusnäyttöön perustuvista hoitomuodoista.

Vuonna 2018 sosiaali- ja terveystoimessa järjestettiin kaikille palvelukokonaisuuksille koulutusta itsemurhien ennaltaehkäisystä ja puheek-

---

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginvaltuusto>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

F10680001200062637

Alv.nro

F102012566

siotosta yhteistyössä Suomen mielenterveysseuran kanssa. Myös vuonna 2019 tullaan järjestämään koulutusta itsemurhan riskiryhmien tunnistamisesta sekä itsemurhien puheeksi otosta ja niiden ennaltaehkäisystä. Koulutus on suunnattu kaikille asiakas- ja potilastyötä tekeville. Lisäksi vuonna 2019 oppilashuollon henkilöstö on tarkoitus kouluttaa mielenterveyttä tukevien lyhytinterventiomenetelmien käyttöön.

Sosiaali- ja terveysministeriössä valmisteilla olevan kansallisen mielenterveysstrategian yhteydessä tullaan laatimaan itsemurhien ehkäisyn strategiset linjaukset. Parhaillaan valmistellaan myös kansallista Käypä hoito- suositusta ”Itsemurhien ehkäisy ja itsemurhaa yrittäneen henkilön hoito”, joka on tarkoitus julkaista vuodenvaihteessa 2019–2020. Viestinnän tarve kaupunkilaisten tietoisuuden lisäämiseksi arvioidaan Käypä hoito -suosituksen julkaisun jälkeen.

Mielenterveystyö osana kaupunkitasoista hyvinvoinnin ja terveyden edistämistä

Tärkeitä tekijöitä itsemurhien ja yleisemmin mielenterveyshäiriöiden ehkäisyssä ovat ennaltaehkäisy, varhainen puuttuminen ja vahva monialainen yhteistyö. Sosiaali- ja terveystoimiala tekee tätä yhteistyötä muiden toimialojen kanssa, erilaisissa hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen (HYTE) verkostoissa sekä muiden viranomaisten ja järjestöjen kanssa. Erityisesti lasten ja nuorten HYTE-verkostot, kuten oppilashuollon ohjausryhmä sekä yksi kaupunkistrategian tärkeimmistä kärkihankkeista, Mukana-ohjelma, edistävät osana toimintaansa mielenterveyttä koko kaupungissa.

Osana kaupunkistrategian 2017–2021 HYTE-kärkihanketta parannetaan kaupunkitasoista yhdessä tekemistä hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi. HYTE-ohjausryhmä toimeenpanee, seuraa ja arvioi kaupungin hyvinvoinnin ja terveyden edistämistä osana kaupungin toiminnan, henkilöstön ja talouden johtamista. Keskeiset hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tavoitteet, toimenpiteet ja niiden seuranta muodostavat kaupungin hyvinvointisuunnitelman. Mielenterveyden ja päihitteettömyyden edistäminen on yksi hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen painopisteistä.

Sosiaali- ja terveyslautakunta ei katso tarkoituksenmukaiseksi käynnistää erillistä itsemurhien ehkäisyohjelmaa koskevaa selvitystä.

Terveys- ja hyvinvointivaikutusten arviointi

Kestävä yhteiskunta rakentuu väestön psyykkiselle hyvinvoinnille, jota tuetaan kaikissa ympäristöissä ja kaikilla toimialoilla. Edistämällä väestön mielenterveyttä ehkäistään mielenterveyden häiriöiden kehittymistä ja itsemurhia.

Itsemurhan taustalla on usein kyse kasautuvista, pitkäaikaisista elämängongelmista ja riskitekijöiden yhteisvaikutuksesta. Itsemurhien ennaltaehkäisemiseksi on tärkeää tukea väestön mielenterveyttä kaikissa ikäryhmissä, tarjota apua ja tukea varhaisessa vaiheessa sekä ehkäistä päihdeongelmia. Edelleen tärkeätä on tunnistaa erityisessä itsemurhavaarassa olevat ja ohjata heidät hoitoon. Tutkimuksen mukaan erityinen riski on itsemurhaa aiemmin jo yrittäneillä.

Itsemurhien ehkäisy on osa laajempaa hyvinvoinnin ja terveyden edistämistä, jota toteutetaan monitoimijaisena yhteistyönä. Itsemurhien ennaltaehkäisyllä kavennetaan myös sukupuolten välisiä hyvinvointi- ja terveyseroja.

Sosiaali- ja terveyslautakunta pitää tärkeänä, että kaupungin hyvinvointisuunnitelmaan sisältyy yhtenä tavoitteena itsemurhien vähentäminen sekä siihen tähtäviä toimenpiteitä."

Käsittely

26.02.2019 Esittelijän ehdotuksesta poiketen

Asiassa tehtiin seuraavat vastaehdotukset:

Vastaehdotus 1:

Jäsen Tapio Bergholm: Tehdään lausunnon kolmannen kappaleen jälkeen seuraava lisäys: "Itsemurhat ovat hyvin sukupuolittunut ilmiö. Itsemurhista noin 3/4 on miesten tekemiä. Olisi kehitettävä valtakunnallisesti ja paikallisesti mieserityisiä kohtaamisia, palveluita ja hoitoja itsemurhien ehkäisemiseksi."

Kannattaja: puheenjohtaja Karita Toijonen

Vastaehdotus 2:

Jäsen Antti Vainionpää: Tehdään seuraava lisäys lausunnon loppuun: "Sosiaali- ja terveyslautakunta pitää tärkeänä, että kaupungin hyvinvointisuunnitelmaan sisältyy yhtenä tavoitteena itsemurhien vähentäminen sekä siihen tähtäviä toimenpiteitä."

Kannattaja: jäsen Heidi Ahola

Sosiaali- ja terveyslautakunta hyväksyi jäsen Antti Vainionpään vastaehdotuksen yksimielisesti ilman äänestystä.

Vastaehdotus 3:

Jäsen Antti Vainionpää: Tehdään seuraava lisäys lausunnon loppuun: "Lisäksi sosiaali- ja terveyslautakunta edellyttää, että itsemurhan ehkäisemisen Käypä hoito -suositusten ja kansallisen mielenterveysstrategian valmistuttua arvioidaan kaupungin oma toimin-

22.05.2019

ta näitä suosituksia vasten sekä suunnitellaan tarvittavat toimenpiteet valtakunnallisten linjausten ottamiseksi huomioon. Arviosta ja tarvittavista toimenpiteistä esitetään selvitys sosiaali- ja terveyslautakunnalle."

Kannattaja: jäsen Heidi Ahola

Sosiaali- ja terveyslautakunnan lausunto syntyi seuraavien äänestysten pohjalta:

1 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

Ei-ehdotus: Vastaehdotus 1 (jäsen Tapio Bergholm)

Jaa-äännet: 0

Ei-äännet: 13

Mukhtar Abib, Heidi Ahola, Tapio Bergholm, Leo Bergman, Cecilia Ehrnrooth, Meri Kielo Tuulikki Haahtela, Sami Heistaro, Pia Hytönen, Kati Juva, Sakari Männikkö, Karita Toijonen, Tuomas Tuure, Antti Vainionpää

Tyhjä: 0

Poissa: 0

Sosiaali- ja terveyslautakunta hyväksyi jäsen Tapio Bergholmin vastaehdotuksen äänin 13 - 0.

2 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

Ei-ehdotus: Vastaehdotus 3 (jäsen Antti Vainionpää)

Jaa-äännet: 11

Mukhtar Abib, Tapio Bergholm, Leo Bergman, Cecilia Ehrnrooth, Meri Kielo Tuulikki Haahtela, Sami Heistaro, Pia Hytönen, Kati Juva, Sakari Männikkö, Karita Toijonen, Tuomas Tuure

Ei-äännet: 2

Heidi Ahola, Antti Vainionpää

Tyhjä: 0

Poissa: 0

Sosiaali- ja terveyslautakunta hyväksyi esittelijän ehdotuksen äänin 11 - 2.

22.05.2019

Sosiaali- ja terveyslautakunta antoi asiasta hyväksytyjen vastaehdotusten osalta esittelijän ehdotuksesta poikkeavan lausunnon.

12.02.2019 Pöydälle

Esittelijä

sosiaali- ja terveystoimialan toimialajohtaja
Juha Jolkkonen

Lisätiedot

Henno Ligi, mielialahäiriöpalvelujen päällikkö, puhelin: 310 65040
henno.ligi(a)hel.fi
, Nuorten palvelujen osalta:
Anne Röppänen, osastonhoitaja, puhelin: 310 69212
anne.roppanen(a)hel.fi

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta 12.02.2019 § 31

HEL 2018-010590 T 00 00 03

Lausunto

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta antoi asiasta seuraavan lausunnon:

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta toteaa, että aloitteessa esitetty asia on kannatettava. Kuten aloitteessa todetaan, Suomen itsemurhaluvut ovat korkeat, eivätkä nuorten ja sosioekonomisesti heikoimmassa asemassa olevien ihmisten itsemurhat ole vähentyneet 2000-luvulla.

Aloitteessa esitetyt toimenpiteet ovat kannatettavia ja erityisesti nuorten matalankynnyksen mielenterveyspalveluiden järjestämiseksi ja niihin pääsyn helpottamiseksi toivotaan toimenpiteitä ja resursointia. Kaupungin työntekijöiden ja erityisesti nuorten parissa työskentelevien valmiuksiin tunnistaa itsemurhavaarassa olevat henkilöt, tarvitaan myös vahvistusta. Itsemurhien ehkäisy tulisi nähdä kaikkien toimijoiden yhteisenä tehtävänä, joka edellyttää osaamista tunnistaa itsemurhavaarassa olevia henkilöitä ja toimia itsemurhien ehkäisemiseksi.

Hyvinvointia tulisi voida tukea jo ennen vakavien ongelmien ilmaantumista. Pahoinvoinnin taustalla oleviin syihin, kuten yksinäisyyteen, kiusaamiseen, päihteiden käyttöön tai yhteiskunnan syrjäyttäviin mekanismeihin, tulisi vaikuttaa ja keskittyä niissä tehokkaiisiin käytännön toimenpiteisiin. Monitoimijaiset toimenpideohjelmat voivat osoittautua melko raskaiksi hallinnollisiksi rakenteiksi, ja syytä olisikin pohtia voidaanko tehokkaita toimenpiteitä edistää kevyemmällä rakenteilla ja panostamalla konkreettisiin asiakkaita kohtaaviin toimenpiteisiin.

Liikkuminen ja liikunta merkitsevät monelle helsinkiläiselle ystäviä, kavereita ja sosiaalisia verkostoja. Liikkuminen mielekkäässä sosiaalis-

sa ympäristössä vähentää syrjäytymistä ja yksinäisyyttä. Liikkuminen vaikuttaa positiivisesti mielialaan ja vähentää masentuneisuutta ja ahdistusta. Kohtalainen määrä liikuntaa voi edistää mielenterveyttä ja vähentää masennustilan kehittymisen riskiä. Vähän liikkuvat myös sairastuvat useammin depressioniin kuin paljon liikkuvat. Helsingiläisistä aikuisista 29 prosentilla oli ollut masennusoireilua viimeisen vuoden aikana.

Kulttuurin positiivisesta vaikutuksesta ihmisten mielenterveyteen ja sen myötä itsemurha-alttiuden vähenemiseen on tuoretta tutkimustietoa: kulttuuri rakentaa, ylläpitää ja edistää mielen hyvinvointia. Avatessaan omaa lähiympäristöä laajempaa maailmaa monine vaihtoehtoineen ja elämänmuotoineen kulttuuri antaa yksilölle esimerkkejä ja verrokkitarinoita selviytymisestä vaikeistakin tilanteista. Siksi on erittäin tärkeää sisällyttää itsemurhien ehkäisyohjelmaan koko kaupungin kattava helppo pääsy kulttuurin äärelle. Ohjelmassa tulee huomioida sekä kaupungin omien kulttuurilaitosten ja kirjastojen että muiden toimijoiden tarjonta. Myös monet mahdollisuudet tehdä ja tuottaa kulttuuria itse tulee sisällyttää ohjelmaan.

Helsingin palveluita on tavoitteena kehittää niin, ettei kukaan pääse tipumaan ja tavoitella juurisyihin perustuvaa muutosta, jossa vaikutetaan myös rakenteisiin ja ajattelutapoihin.

Tiedotuskampanjoiden avulla voidaan lisätä kaupunkilaisten tietoisuutta itsemurhien ehkäisystä ja valmiuksia vaikeiden asioiden puheeksi ottamiseen ja avun hakemiseen. Sekä voidaan tuoda esille kulttuurin ja vapaa-ajan palveluiden merkitystä kokonaisvaltaiseen hyvinvointiin. Kansainvälisen tutkimuksen perusteella on näyttöä taiteen ja taiteellisen toiminnan merkityksestä fyysisen ja psyykkisen hyvinvoinnin ja terveyden edistämisessä sekä osana hoitoa ja paranemista.

Itsemurhien ehkäisyohjelman valmistelussa on tarkoitus käyttää laajasti sekä kaupungin työntekijöiden että kaupungin ulkopuolisten asiantuntijoiden ja järjestöjen osaamista toimenpidesuunnitelman laatimiseksi. Interventiomallien kehittämisessä voi huomioida kulttuurin, liikkumisen ja liikunnan harrastamisella on positiivinen vaikutus kaiken ikäisten ihmisten hyvinvointiin ja eriarvoisuuden tunteen vähenemiseen ja eriarvoisuuden vähentäminen vähentää itsemurhariskiä.

Käsittely

12.02.2019 Ehdotuksen mukaan

Vastaehdotus:

Mika Ebeling: Ehdotan, että kappaleesta (7) poistetaan sanat "juurisyihin perustuvaa".

22.05.2019

Mika Ebelingin vastaehdotusta ei kannatettu, joten se raukesi.

Mika Ebeling jätti päätöksestä eriävän mielipiteen seuraavilla perusteluilla:

Olisin halunnut poistaa lausunnosta sanat ”juurisyihin perustuvaa”, koska siitä voi jäädä liian pinnallinen kuva juurisyistä. Pidän selvänä, että heikomman sosioekonomisen aseman henkinen painolasti korostuu, jos ihmisellä on materialistinen maailmankatsomus, jolloin oma heikompi sosioekonominen asema osoittaa perustuvanlaatuista epäonnistumista elämässä. Samoin jos ihmiseltä puuttuu ymmärrys oman onnen tavoittelua korkeammasta elämän tarkoituksesta, se korostaa sosioekonomisen aseman epätyytyttävyyden merkitystä. Myös elämän ja ihmissuhteiden hajanaisuus on omiaan heikentämään ihmisen jakamista.

29.01.2019 Pöydälle

Esittelijä

kulttuurin ja vapaa-ajan toimialajohtaja
Tommi Laitio

Lisätiedot

Päivi Kuusela, kehittämisasiantuntija, puhelin: 310 43963
paivi.kuusela(a)hel.fi

§ 182

Kokouksessa jätetyt aloitteet

HEL 2019-006105, 2019-006106, 2019-006107, 2019-006109, 2019-006111, 2019-006112, 2019-006113

Päätös

Kaupunginvaltuuston päätösvaltaan kuuluvat aloitteet

- valtuutettu Nelli Ruotsalaisen ym. aloite LHBTIQ-turvapaikanhakijoiden majoitustilanteen saatavuuden ja turvallisuuden takaamisesta
- valtuutettu Suldaan Said Ahmedin ym. aloite viittomakielen tulkin saamisesta valtuuston kokouksiin
- valtuutettu Reetta Vanhasen ym. aloite matalankynnyksen vanhemmuusvalmennuksen vahvistamisesta
- valtuutettu Sami Muttilaisen ym. aloite Kontulan metroaseman graffitien valaisemisesta
- valtuutettu Leo Straniuksen ym. aloite ekologisen kompensaation kokeilemisestä kaavoituksessa
- valtuutettu Leo Straniuksen ym. aloite ympäristölle haitallisten käytäntöjen selvittämisestä Helsingissä

Kaupunginhallituksen päätösvaltaan kuuluvat aloitteet

- valtuutettu Terhi Koulumiehen aloite Munkkivuoren julkisen liikenteen yhteyksien turvaamisesta

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

22.05.2019

Ärende/1

§ 145

Namnupprop, laglighet och beslutsförhet

Beslut

Stadsfullmäktige konstaterade att sammanträdet var lagligen sammankallat och beslutsfört.

Namnupprop och förhinder

Ordföranden konstaterade att förhinder för detta sammanträde har anmälts av de ledamöter som är antecknade som frånvarande på närvarolistan och att de ersättare som framgår av listan har kallats i deras ställe.

Laglighet och beslutsförhet

Ordföranden konstaterade att stadsfullmäktiges sammanträde utlysts i den ordning kommunallagen och förvaltningsstadgan förutsätter. Enligt namnuppropet är minst två tredjedelar av ledamöterna närvarande. På grundval av det ovanstående konstaterade ordföranden att sammanträdet är lagligen sammankallat och beslutsfört.

Bilagor

1 Läsnäololista

Sökande av ändring

Förbud mot sökande av ändring, beredning eller verkställighet

Beslutsförslag

Stadsfullmäktige konstaterar vilka ledamöter som anmält förhinder och vilka ersättare som inträder i deras ställe, förrättar namnupprop och konstaterar att sammanträdet är lagligt och beslutsfört.

Sökande av ändring

Förbud mot sökande av ändring, beredning eller verkställighet

§ 146

Val av protokolljusterare

Beslut

Ledamöterna Otto Meri och Petra Malin valdes till protokolljusterare med ledamöterna Laura Finne-Elonen och Atte Harjanne som ersättare.

Behandling

På förslag av ordföranden valdes enhälligt ledamöterna Otto Meri och Petra Malin till protokolljusterare med ledamöterna Laura Finne-Elonen och Atte Harjanne som ersättare.

Sökande av ändring

Förbud mot sökande av ändring, beredning eller verkställighet

Beslutsförslag

Stadsfullmäktige väljer två ledamöter till protokolljusterare och två ledamöter till ersättare för dessa.

Sökande av ändring

Förbud mot sökande av ändring, beredning eller verkställighet

22.05.2019

Ärende/3

§ 147

Val av nämndeman vid tingsrätten

HEL 2019-005064 T 00 01 06

Beslut

Stadsfullmäktige

- beviljade Esa Lukka avsked från förtroendeuppdraget som nämndeman vid tingsrätten
- valde Kaisa Marianna Kupias till nämndeman vid tingsrätten för den mandattid som slutar vid utgången av maj 2021.

Stadsfullmäktige justerade dessutom protokollet omedelbart vad detta ärende beträffar.

Föredragande

Stadsstyrelsen

Upplysningar

Jenni Björkstén, förvaltningsexpert, telefon: 310 36060
jenni.bjorksten(a)hel.fi

Bilagor

1 Eroilmoitus 25.4.2019

Sökande av ändring

Kommunalbesvär, fullmäktige

Utdrag

Utdrag

De i beslutet nämnda
Helsingfors tingsrätt

Bilagor till utdrag

Kommunalbesvär, fullmäktige
Kommunalbesvär, fullmäktige

Beslutsförslag

Beslutet stämmer överens med förslaget.

Föredragandens motiveringar

Stadsfullmäktige valde 21.6.2017 (§ 294 §) Esa Lukka (Saml.) till nämndeman vid tingsrätten för den mandattid som slutar vid utgången av maj 2021. Esa Lukka anhåller 25.4.2019 om avsked från förtroendeuppdraget som nämndeman vid tingsrätten på grund av flyttning från orten.

22.05.2019

Enligt lagen om nämndemän vid tingsrätterna (675/2016) väljer kommunfullmäktige nämndemännen vid tingsrätterna för en period som motsvarar fullmäktiges mandatperiod. För nämndemännen vid tingsrätten gäller i tillämpliga delar vad som föreskrivs om kommunens förtroendevalda.

Enligt 70 § 3 mom. i kommunallagen (410/2015) kan den som har giltiga skäl avgå från förtroendeuppdraget. Det organ som utser den förtroendevalda beslutar om beviljande av avsked. Till ett förtroendeuppdrag som blivit ledigt under pågående mandattid ska en ny förtroendevald utses för den återstående mandattiden.

Den som väljs till nämndeman vid tingsrätten ska uppfylla behörighetsvillkoren i 2 § i lagen om nämndemän vid tingsrätterna.

Föredragande

Stadsstyrelsen

Upplysningar

Jenni Björkstén, förvaltningsexpert, telefon: 310 36060
jenni.bjorksten(a)hel.fi

Bilagor

1 Eroilmoitus 25.4.2019

Sökande av ändring

Kommunalbesvär, fullmäktige

Utdrag

Utdrag

De i beslutet nämnda
Helsingfors tingsrätt

Bilagor till utdrag

Kommunalbesvär, fullmäktige
Kommunalbesvär, fullmäktige

Beslutshistoria

Kaupunginhallitus 13.05.2019 § 333

HEL 2019-005064 T 00 01 06

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto

22.05.2019

- myöntää Esa Lukalle eron käräjäoikeuden lautamiehen luottamus-
toimesta ja
- valitsee Kaisa Marianna Kupiaksen käräjäoikeuden lautamieheksi
vuoden 2021 toukokuun lopussa päättyväksi toimikaudeksi.

Samalla kaupunginvaltuusto tarkastaa pöytäkirjan tämän asian osalta
heti.

Esittelijä

vs. hallintojohtaja
Antti Peltonen

Lisätiedot

Jenni Björksten, hallintoasiantuntija, puhelin: 310 36060
jenni.bjorksten(a)hel.fi

§ 148 Val av nämndeman vid tingsrätten

HEL 2019-005111 T 00 01 06

Beslut

Stadsfullmäktige

- beviljade Teemu Väisänen avsked från förtroendeuppdraget som nämndeman vid tingsrätten
- valde Eppu Saarela till nämndeman vid tingsrätten för den mandat-tid som slutar vid utgången av maj 2021.

Stadsfullmäktige justerade dessutom protokollet omedelbart vad detta ärende beträffar.

Föredragande

Stadsstyrelsen

Upplysningar

Jenni Björkstén, förvaltningsexpert, telefon: 310 36060
jenni.bjorksten(a)hel.fi

Bilagor

1 Eroilmoitus 26.4.2019

Sökande av ändring

Kommunalbesvär, fullmäktige

Utdrag

Utdrag

De i beslutet nämnda
Helsingfors tingsrätt

Bilagor till utdrag

Kommunalbesvär, fullmäktige
Kommunalbesvär, fullmäktige

Beslutsförslag

Beslutet stämmer överens med förslaget.

Föredragandens motiveringar

Stadsfullmäktige valde 21.6.2017 (§ 294) Teemu Väisänen (Gröna) till nämndeman vid tingsrätten för den mandattid som slutar vid utgången av maj 2021. Teemu Väisänen anholder 26.4.2019 om avsked från förtroendeuppdraget som nämndeman vid tingsrätten på grund av flyttning från orten.

22.05.2019

Ärende/4

Enligt lagen om nämndemän vid tingsrätterna (675/2016) väljer kommunfullmäktige nämndemännen vid tingsrätterna för en period som motsvarar fullmäktiges mandatperiod. För nämndemännen vid tingsrätten gäller i tillämpliga delar vad som föreskrivs om kommunens förtroendevalda.

Enligt 70 § 3 mom. i kommunallagen (410/2015) kan den som har giltiga skäl avgå från förtroendeuppdraget. Det organ som utser den förtroendevalda beslutar om beviljande av avsked. Till ett förtroendeuppdrag som blivit ledigt under pågående mandattid ska en ny förtroendevald utses för den återstående mandattiden.

Den som väljs till nämndeman vid tingsrätten ska uppfylla behörighetsvillkoren i 2 § i lagen om nämndemän vid tingsrätterna.

Föredragande

Stadsstyrelsen

Upplysningar

Jenni Björkstén, förvaltningsexpert, telefon: 310 36060
jenni.bjorksten(a)hel.fi

Bilagor

1 Eroilmoitus 26.4.2019

Sökande av ändring

Kommunalbesvär, fullmäktige

Utdrag

Utdrag

De i beslutet nämnda
Helsingfors tingsrätt

Bilagor till utdrag

Kommunalbesvär, fullmäktige
Kommunalbesvär, fullmäktige

Beslutshistoria

Kaupunginhallitus 13.05.2019 § 334

HEL 2019-005111 T 00 01 06

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto

22.05.2019

- myöntää Teemu Väisäselle eron käräjäoikeuden lautamiehen luottamustoimesta ja
- valitsee Eppu Saarelan käräjäoikeuden lautamieheksi vuoden 2021 toukokuun lopussa päättyväksi toimikaudeksi.

Samalla kaupunginvaltuusto tarkastaa pöytäkirjan tämän asian osalta heti.

Esittelijä

vs. hallintojohtaja
Antti Peltonen

Lisätiedot

Jenni Björksten, hallintoasiantuntija, puhelin: 310 36060
jenni.bjorksten(a)hel.fi

§ 149

Projektplan för ombyggnad av Tehtaankadun ala-asteen koulu

HEL 2018-011737 T 02 08 03 01

Beslut

Stadsfullmäktige godkände projektplanen för ombyggnad av Tehtaankadun ala-asteen koulu, daterad 3.12.2018, enligt vilken projektet omfattar högst 4 329 m² bruttoyta och byggkostnaderna för projektet uppgår till högst 15 400 000 euro exklusive mervärdesskatt i prisnivån för september 2018.

Dessutom godkände stadsfullmäktige följande hemställningsklämmor:

- 1 Stadsfullmäktige förutsätter vid godkännandet av projektplanen att staden utreder möjligheten att påskynda flyttningen av Tehtaankadun ala-asteen koulu till tillfälliga lokaler snabbare än planerat. (Daniel Sazonov)
- 2 Stadsfullmäktige förutsätter vid godkännandet av projektplanen att staden dessutom utreder hur anmälningarna om innelufts-symtom till företagshälsan för närvarande fungerar vid Tehtaankadun ala-asteen koulu och hur dessa processer kan utvecklas vid denna skola och dessa erfarenheter samtidigt utnyttjas i större utsträckning också vid andra daghem och skolor i Helsingfors. (Ted Apter)
- 3 Stadsfullmäktige förutsätter vid godkännandet av denna kläm att det utreds om det finns något att förbättra eller precisera i ansvarsfördelningen om kommunikationen i krissituationer som överskrider sektorsgränserna.

Utredningen bör gälla i synnerhet kontaktytan mellan stadsmiljösektorn och fostrans- och utbildningssektorn, likaså hur det går att säkerställa att invånarkommunikationen om t.ex. problem i skol- och daghemslokaler är rättidig och konsekvent. Målet med kommunikationen bör alltid vara att undvika att krissituationen försvåras ytterligare på grund av bristfällig kommunikation eller ändrade budskap.

Stadsfullmäktige förutsätter dessutom att det utreds om sektorerna bör få eller begära mer stöd än nu t.ex. från stadskansliets kommunikationsenhet i situationer som överskrider sektorsgränserna och som kräver snabb invånarkommunikation. (Matti

Parpala)

Behandling

Under diskussionen framställdes tre förslag till hemställningsklämmar:

Ledamoten Daniel Sazonov understödd av ledamoten Petra Malin föreslog följande hemställningskläm:

Stadsfullmäktige förutsätter vid godkännandet av projektplanen att staden utreder möjligheten att påskynda flyttningen av Tehtaankadun ala-asteen koulu till tillfälliga lokaler snabbare än planerat.

Ledamoten Ted Apter understödd av ledamoten Dani Niskanen föreslog följande hemställningskläm:

Stadsfullmäktige förutsätter vid godkännandet av projektplanen att staden dessutom utreder hur anmälningarna om innelufts-symtom till företagshälsan för närvarande fungerar vid Tehtaankadun ala-asteen koulu och hur dessa processer kan utvecklas vid denna skola och dessa erfarenheter samtidigt utnyttjas i större utsträckning också vid andra daghem och skolor i Helsingfors.

Ledamoten Matti Parpala understödd av ledamoten Jenni Pajunen föreslog följande hemställningskläm:

Stadsfullmäktige förutsätter vid godkännandet av denna kläm att det utreds om det finns något att förbättra eller precisera i ansvarsfördelningen om kommunikationen i krissituationer som överskrider sektorsgränserna.

Utredningen bör gälla i synnerhet kontaktytan mellan stadsmiljösektorn och fostrans- och utbildningssektorn, likaså hur det går att säkerställa att invånarkommunikationen om t.ex. problem i skol- och daghemslokaler är rättidig och konsekvent. Målet med kommunikationen bör alltid vara att undvika att krissituationen försvåras ytterligare på grund av bristfällig kommunikation eller ändrade budskap.

Stadsfullmäktige förutsätter dessutom att det utreds om sektorerna bör få eller begära mer stöd än nu t.ex. från stadskansliets

kommunikationsenhet i situationer som överskrider sektorsgränserna och som kräver snabb invånarkommunikation.

Stadsfullmäktige godkände först stadsstyrelsens förslag enhälligt.

Omröstningsordning

Hemställningsklämmarna togs särskilt upp till omröstning.

1 omröstningen

Ledamoten Daniel Sazonovs förslag till hemställningskläm JA, motsätter sig NEJ

JA-förslag: Stadsfullmäktige förutsätter vid godkännandet av projektplanen att staden utreder möjligheten att påskynda flyttningen av Teh-taankadun ala-asteen koulu till tillfälliga lokaler snabbare än planerat.
NEJ-förslag: Motsätter sig

Ja-röster: 85

Zahra Abdulla, Alviina Alametsä, Maija Anttila, Ted Apter, Pentti Arjärvi, Paavo Arhinmäki, Sirpa Asko-Seljavaara, Harry Bogomoloff, Jussi Chydenius, Fatim Diarra, Mika Ebeling, Laura Finne-Elonen, Sandra Hagman, Juha Hakola, Jasmin Hamid, Atte Harjanne, Joel Harkimo, Martina Harms-Aalto, Eero Heinäluoma, Eveliina Heinäluoma, Mari Holopainen, Abdirahim Husu Hussein, Nuutti Hyttinen, Ville Jalovaara, Kati Juva, Jukka Järvinen, Atte Kaleva, Mikko Kiesiläinen, Otso Kivekäs, Tapio Klemetti, Dan Koivulaakso, Laura Kolbe, Joonas Kolehmainen, Pia Kopra, Vesa Korkkula, Anu Korppi, Kauko Koskinen, Terhi Koulumies, Heimo Laaksonen, Johanna Laisaari, Petra Malin, Otto Meri, Sami Muttilainen, Björn Månsson, Jussi Niinistö, Matti Niiranen, Aleks Niskanen, Dani Niskanen, Laura Nordström, Sara Paavolainen, Jenni Pajunen, Matti Parpala, Dennis Pasterstein, Jaana Pelkonen, Terhi Peltokorpi, Petrus Pennanen, Sirpa Puhakka, Mika Raatikainen, Marcus Rantala, Tuomas Rantanen, Risto Rautava, Nasima Razmyar, Nelli Ruotsalainen, Wille Rydman, Suldaan Said Ahmed, Mirita Saxberg, Daniel Sazonov, Tomi Sevander, Satu Silvo, Anni Sinnemäki, Juhani Strandén, Leo Stranius, Riikka Suominen, Johanna Sydänmaa, Byoma Tamrakar, Ulla-Marja Urho, Jani Valpio, Reetta Vanhanen, Laura Varjokari, Juhana Vartiainen, Mauri Venemies, Sinikka Vepsä, Sanna Vesikansa, Maarit Vierunen, Ozan Yanar

Stadsfullmäktige godkände ledamoten Daniel Sazonovs förslag till hemställningskläm.

2 omröstningen

22.05.2019

Ledamoten Ted Apters förslag till hemställningskäm JA, motsätter sig NEJ

JA-förslag: Stadsfullmäktige förutsätter vid godkännandet av projektplanen att staden dessutom utreder hur anmälningarna om innelufts-symtom till företagshälsan för närvarande fungerar vid Tehtaankadun ala-asteen koulu och hur dessa processer kan utvecklas vid denna skola och dessa erfarenheter samtidigt utnyttjas i större utsträckning också vid andra daghem och skolor i Helsingfors.

NEJ-förslag: Motsätter sig

Ja-röster: 81

Zahra Abdulla, Alviina Alametsä, Ted Apter, Paavo Arhinmäki, Sirpa Asko-Seljavaara, Harry Bogomoloff, Jussi Chydenius, Fatim Diarra, Mika Ebeling, Laura Finne-Elonen, Sandra Hagman, Juha Hakola, Jamin Hamid, Atte Harjanne, Joel Harkimo, Martina Harms-Aalto, Eero Heinäluoma, Eveliina Heinäluoma, Mari Holopainen, Abdirahim Husu Hussein, Nuutti Hyttinen, Kati Juva, Jukka Järvinen, Atte Kaleva, Mikko Kiesiläinen, Otso Kivekäs, Tapio Klemetti, Dan Koivulaakso, Laura Kolbe, Joonas Kolehmainen, Pia Kopra, Vesa Korkkula, Anu Korppi, Kauko Koskinen, Terhi Koulumies, Heimo Laaksonen, Johanna Laisaari, Petra Malin, Otto Meri, Sami Muttilainen, Björn Månsson, Jussi Niinistö, Matti Niiranen, Alekski Niskanen, Dani Niskanen, Laura Nordström, Sara Paavolainen, Jenni Pajunen, Matti Parpala, Dennis Pasterstein, Jaana Pelkonen, Terhi Peltokorpi, Petrus Pennanen, Sirpa Puhakka, Mika Raatikainen, Marcus Rantala, Tuomas Rantanen, Risto Rautava, Nasima Razmyar, Nelli Ruotsalainen, Wille Rydman, Suldaan Said Ahmed, Mirita Saxberg, Daniel Sazonov, Satu Silvo, Anni Sinnemäki, Juhani Strandén, Leo Stranius, Riikka Suominen, Johanna Sydänmaa, Byoma Tamrakar, Ulla-Marja Urho, Jani Valpio, Reetta Vanhanen, Laura Varjokari, Juhana Vartiainen, Mauri Venemies, Sinikka Vepsä, Sanna Vesikansa, Maarit Vierunen, Ozan Yanar

Blanka: 4

Maija Anttila, Pentti Arajärvi, Ville Jalovaara, Tomi Sevander

Stadsfullmäktige godkände ledamoten Ted Apters förslag till hemställningskläm.

3 omröstningen

Ledamoten Matti Parpalas förslag till hemställningskläm JA, motsätter sig NEJ

JA-förslag: Stadsfullmäktige förutsätter vid godkännandet av denna kläm att det utreds om det finns något att förbättra eller precisera i ansvarsfördelningen om kommunikationen i krissituationer som överskri-

22.05.2019

der sektorsgränserna. Utredningen bör gälla i synnerhet kontaktytan mellan stadsmiljösektorn och fostrans- och utbildningssektorn, likaså hur det går att säkerställa att invånarkommunikationen om t.ex. problem i skol- och daghemslokaler är rättidig och konsekvent. Målet med kommunikationen bör alltid vara att undvika att krissituationen försvåras ytterligare på grund av bristfällig kommunikation eller ändrade budskap. Stadsfullmäktige förutsätter dessutom att det utreds om sektorerna bör få eller begära mer stöd än nu t.ex. från stadskansliets kommunikationsenhet i situationer som överskrider sektorsgränserna och som kräver snabb invånarkommunikation.

NEJ-förslag: Motsätter sig

Ja-röster: 82

Zahra Abdulla, Alviina Alametsä, Maija Anttila, Ted Apter, Paavo Arhinmäki, Sirpa Asko-Seljavaara, Harry Bogomoloff, Jussi Chydenius, Fatim Diarra, Mika Ebeling, Laura Finne-Elonen, Sandra Hagman, Juhana Hakola, Jasmin Hamid, Atte Harjanne, Joel Harkimo, Martina Harms-Aalto, Eero Heinäluoma, Eveliina Heinäluoma, Mari Holopainen, Abdirahim Husu Hussein, Nuutti Hyttinen, Ville Jalovaara, Kati Juva, Jukka Järvinen, Atte Kaleva, Mikko Kiesiläinen, Otso Kivekäs, Tapio Klemetti, Dan Koivulaakso, Laura Kolbe, Pia Kopra, Vesa Korkkula, Anu Korppi, Kauko Koskinen, Terhi Koulumies, Heimo Laaksonen, Johanna Laisaari, Petra Malin, Otto Meri, Sami Muttilainen, Björn Månsson, Jussi Niinistö, Matti Niiranen, Alekski Niskanen, Dani Niskanen, Laura Nordström, Sara Paavolainen, Jenni Pajunen, Matti Parpala, Dennis Pasterstein, Jaana Pelkonen, Terhi Peltokorpi, Petrus Pennanen, Sirpa Puhakka, Mika Raatikainen, Marcus Rantala, Tuomas Rantanen, Risto Rautava, Nasima Razmyar, Nelli Ruotsalainen, Wille Rydman, Suldaan Said Ahmed, Mirita Saxberg, Daniel Sazonov, Satu Silvo, Anni Sinnemäki, Juhani Strandén, Leo Stranius, Riikka Suominen, Johanna Sydänmaa, Byoma Tamrakar, Ulla-Marja Urho, Jani Valpio, Reetta Vanhanen, Laura Varjokari, Juhana Vartiainen, Mauri Venemies, Sinikka Vepsä, Sanna Vesikansa, Maarit Vierunen, Ozan Yarnar

Blanka: 3

Pentti Arajärvi, Joonas Kolehmainen, Tomi Sevander

Stadsfullmäktige godkände ledamoten Matti Parpalas förslag till hemställningskläm.

Föredragande

Stadsstyrelsen

Upplysningar

Maria Nyfors, stadssekreterare, telefon: 310 21731
maria.nyfors(a)hel.fi

22.05.2019

Ville Vastamäki, projektchef, telefon: 310 25902
ville.vastamaki(a)hel.fi

Bilagor

- 1 Tehtaankadun ala-asteen perusparannuksen hankesuunnitelma
3.12.2018
- 2 Tehtaankadun ala-asteen hankesuunnitelman liitteet 1 - 6

Sökande av ändring

Kommunalbesvär, fullmäktige

Beslutsförslag

Beslutet stämmer överens med förslaget.

Sammandrag

I byggnaden för Tehtaankadun ala-asteen koulu planeras en omfattande funktionell teknisk ombyggnad. I samband med ombyggnaden ökar byggnadens elevkapacitet och lokalerna görs tidsenliga i enlighet med verksamhetens krav. En hälsosam inneluft säkerställs genom att de fukttekniskt bristfälliga konstruktionerna repareras, ett dräneringssystem byggs, skadeämnena i bottenbjälklaget och fyllningarna i mellanbjälklaget avlägsnas och de hustekniska installationerna förnyas. Skolans fasad får ny puts, fönstren renoveras, yttertaket förnyas och byggnadens energieffektivitet förbättras.

Projektets kostnadskalkyl är 15 400 000 euro. Det är meningen att ombyggnaden börjar i juni 2020 och blir klar i december 2021.

Projektplanen finns som bilaga 1. Projektplanen har utarbetats i samarbete mellan stadsmiljösektorn och fostrans- och utbildningssektorn. Fostrans- och utbildningssektorn har gett sitt samtycke till att projektplanen godkänns.

Föredragandens motiveringar

Tehtaankadun ala-asteen koulus skolhus

Folkskolan i jugendstil vid Fabriksgatan är en av de äldsta folkskolorna i Helsingfors. Skolbyggnaden blev färdig år 1908. Byggnaden är ritad av Albert Nyberg och ligger på Fabriksgatan 15–17 i Ulrikasborg. Byggnaden ägs av staden och Tehtaankadun ala-asteen koulu är nu verksam där.

Byggnaden är i detaljplanen skyddad med beteckningen So (byggnadsyta för byggnader som är värdefulla för stadsbilden). I publikationen Opintieellä om behovet av att skydda skolbyggnaderna i Helsingfors

ingår Tehtaankadun ala-asteen koulu i den mest värdefulla kategorin. Under årens lopp har flera reparationsåtgärder, men ingen mer omfattande ombyggnad genomförts i huset.

Behovet av ombyggnad

På basis av en konditionsgranskning är byggnaden i behov av en omfattande teknisk ombyggnad. Den bristfälliga ventilationen, luftläckaget i de otäta konstruktionerna, orenlighetskällorna i mellanbjälklagskonstruktionerna, bristerna i de fukttekniska konstruktionerna på mark och skadeämnena i bottenbjälklaget är en risk för inneluften. Den hustekniska utrustningen har kommit till slutet på sin livslängd. Fönstren är i behov av renovering. Byggnadens brandsäkerhet och energihushållning måste förbättras.

Skolans nuvarande elevantal är för stort med tanke på byggnadens ventilation och kapaciteten på lokalerna för matförsörjning och toaletterna. Undervisningsverksamheten i enlighet med den nya läroplanen förutsätter att lokalerna moderniseras. Byggnadens tillgänglighet och gårdens funktionalitet ska förbättras.

Enligt befolkningsprognosen kommer befolkningen i Tehtaankadun ala-asteen koulus eget elevupptagningsområde inte att öka under de kommande tio åren, men i Ulrikasborg, Eira och Brunnsparken finns för tillfället behov av sammanlagt ca 200 tilläggselevplatser. Tehtaankadun ala-asteen koulu är också i fortsättningen en viktig del av skolnätet och det är ändamålsenligt att öka elevkapaciteten i byggnaden. Efter ombyggnaden har skolan 378 elevplatser.

Projektplan för ombyggnaden

Ombyggnaden omfattar hela byggnaden och gården. Byggnaden har totalt 4 329 m² bruttoyta (3 238 m² lägenhetsyta) och gården 2 957 m².

I projektet tryggas en hälsosam inneluft genom att de byggnadstekniskt bristfälliga konstruktionerna repareras, ett nytt dräneringssystem byggs, skadeämnena i bottenbjälklaget och fyllningarna i mellanbjälklaget avlägsnas och ett nytt maskinellt ventilationssystem installeras. De gamla fönstren renoveras eller förnyas, fasadputsens och yttertakets förnyas och byggnadens energieffektivitet förbättras.

De nuvarande lokalerna för matförsörjning i källarvåningen utvidgas och omorganiseras. Lokalerna i entréhallen ändras så att de lämpar sig för undervisningsbruk och klassrum kombineras med varandra med nya dörröppningar. Lokalhelheten för handarbete, förvaltningslokaler och lokalerna för elevvård förnyas. Det byggs fler toaletter och de moderniseras enligt dagens krav. Byggnadens tillgänglighet och lokaler-

nas akustik förbättras. De nya konstruktionerna, materialen, möblerna och utrustningarna ska planeras så att de är slitstarka och lätta att renovera och hålla rena. Gårdsområdena istandsätts och deras funktionalitet och trivsel förbättras.

Byggnadens brandsäkerhet och energihushållning förbättras och nästan alla värme-, vatten- och avloppssystem förnyas. Byggnadsautomations- och elsystemen förnyas. Belysningens effektivitet i lokalerna och på gården förbättras. Kommunikations-, datanäts- och säkerhetssystemen förnyas. Byggnaden utrustas med ett automatiskt brandlarmsystem som kopplas ihop med nödcentralen. Lås-, passagekontroll- och säkerhetssystemen byts ut så att det är lätt att använda lokalerna även utanför skoldagen.

Ansvar för genomförande av projektet och tidtabell

Servicehelheten byggnader och allmänna områden i stadsmiljösektorn har helhetsansvaret för projektet. Stadsmiljösektorns underhållstjänster ansvarar för underhållet av byggnaden.

Det är meningen att ombyggnaden börjar i juni 2020 och blir klar i december 2021. Lokalerna tas i bruk senast i början av läsåret 2022.

Byggkostnader och finansiering

Projektets byggkostnader uppgår till sammanlagt 15 400 000 euro exkl. moms (3 557 euro/m² bruttoyta) i prisnivån för oktober 2018.

I byggnadsprogrammet för husbyggnadsprojekt 2019–2028, som bifogats budgeten för 2019, har det reserverats 10 miljoner euro åren 2020–2021 för ombyggnaden. Den preliminära uppskattningen grundar sig på de förverkligade genomsnittskostnaderna för ombyggnad av skolor.

Byggkostnaderna för Tehtaankadun ala-asteen koulu höjs bl.a. av:

- nödvändiga reparationer som förbättrar säkerheten och hälsosamheten i byggnaden (skadeämnena i botten- och mellanbjälkslaget avlägsnas, fasadputsens förnyas, fönstren renoveras eller förnyas, yttertakets förnyas och ett nytt ventilationssystem installeras)
- att den skyddade byggnadens kulturhistoriska värde ska bevaras
- att projektet är relativt litet och har ett besvärligt läge i centrumområdet
- att rumsdistributionen i och med ombyggnaden blir mycket effektiv, dvs. antalet elever är stort i förhållande till byggnadens storlek

En avsevärt stor del av kostnadshöjningen (ca 3,6 miljoner euro) beror på reparationer i syfte att förbättra byggnadens säkerhet och hälso-

samhet. Det ändrade finansieringsbehovet beaktas då byggnadsprogrammet justeras.

Hyreskostnad för fostrans- och utbildningssektorn

Efter att ombyggnaden genomförts är den uppskattade lokalkostnaden 90 180 euro i månaden, dvs. ca 1 082 000 euro per år. Månadshyran är ca 27,85 euro/m² lägenhetsyta, varav kapitalhyrans andel är 24,13 euro/m² lägenhetsyta och underhållshyran 3,72 euro/m² lägenhetsyta. Grunden för hyran per kvadratmeter är 3 238 m² lägenhetsyta. Den slutliga kapitalhyran justeras enligt de verkliga kostnaderna och underhållshyran så att den motsvarar den aktuella underhållshyran när byggnaden är färdig.

Investerings avkastningskrav är 1,5 % och avskrivningstiden 30 år. Avkastningskravet är i vanliga fall tre procent, men enligt anvisningarna för gällande lokalprojekt kan kulturhistoriskt värdefulla byggnader i undantagsfall ha en ränta som är mindre än 3 %. Med ett avkastningskrav på tre procent uppgår lokalkostnaderna till ca 37,05 euro/m² lägenhetsyta i månaden, totalt 120 000 euro i månaden och 1 440 000 euro per år. Kapitalhyrans andel uppgår då till 33,33 euro/m² lägenhetsyta i månaden.

Den nuvarande hyran är 16,90 euro/m² lägenhetsyta i månaden, sammanlagt 58 911 euro i månaden och 706 929 euro per år, varav kapitalhyrans andel är 13,06 euro/m² lägenhetsyta i månaden och underhållshyran 3,84 euro/m² lägenhetsyta i månaden. Grunden för hyran är 3 485 m² lägenhetsyta. Fostrans- och utbildningssektorns hyreskostnader på årsnivå stiger i och med ombyggnaden med ca 375 000 euro.

Efter att fastighetsstrategin blir färdig omdefinieras allokeringsskeden så att de högre lokalkostnaderna för värdefulla byggnader inte på samma sätt som i nuläget är inriktade på enstaka byggnader. De nya principerna för allokeringen av lokalkostnaderna kommer senare att tillämpas också för Tehtaankadun ala-asteen koulu.

Nödvändiga tillfälliga lokaler

Skolans verksamhet flyttas i sin helhet till tillfälliga lokaler under ombyggnaden från sommaren 2020 till slutet av 2021.

Som en lösning för tillfälliga lokaler har ett flertal alternativ utretts, eftersom det har varit svårt att hitta en förläggingsplats för tillfälliga paviljonger i centrumområdet. Som den bäst genomförbara lösningen utreds tillfälliga paviljongbyggnader i området med beteckningen LP-1 mellan Havsgatan och Eirastranden. För de båtar som nu förvaras i

området under vintern måste då anvisas en tillfällig uppläggningsplats någon annanstans. Ett alternativ som utreddes var att förlägga paviljongerna till tomten för den framtida skolan på Ärtholmen, men det konstaterades att detta är för farligt för barnen med anledning av de kommande byggplatserna.

Kostnaderna för tillfälliga lokaler under 16 månader uppskattas till 1 700 000 euro (exkl. moms). De ingår inte i byggnadskostnaderna som presenteras i projektplanen. Efter att ombyggnaden av Tehtaankadun ala-asteen koulu har blivit färdig kan samma paviljonger utnyttjas som tillfälliga lokaler under ombyggnaden av Grundskolan Norsens verksamhetsställe Cygnaeus.

Fostrans- och utbildningsnämndens utlåtande

Fostrans- och utbildningsnämnden har gett sitt samtycke till projektplanen 12.2.2019, § 16, och konstaterat att denna väl svarar mot de funktionella målsättningarna för fostran och utbildning.

Ombyggnaden bidrar till trygga, sunda, trevliga och tillräckliga lokaler för Tehtaankadun ala-asteen koulus verksamhet. Genom de ändringar som görs i samband med ombyggnaden blir byggnaden en skola vars lokaler är välfungerande och kan användas mer effektivt. De hustekniska systemen förnyas, energieffektiviteten förbättras och de fuktskadade konstruktionerna repareras. Dessutom ändras vissa utrymmen i byggnaden så att målen i den nya läroplanen ska kunna förverkligas och utrymmena användas mer mångsidigt efter skoldagen.

Det är möjligt att ordna eftermiddagsverksamhet i skolans lokaler efter ombyggnaden. Gymnastiklokalerna utnyttjas av stadsbor på vardagskvällar, veckoslut och under skolloven. Då passagekontrollen planeras skapar man beredskap för att gymnastiksalen, matsalen och lokalerna för handarbete och bildkonst utnyttjas av stadsbor utanför skoltiden. Dessutom fungerar skolan som ett ställe för inkvartering i samband med större evenemang.

Beredning av projektplanen, behörighet och kostnadsuppföljning

Projektplanen har utarbetats i samarbete mellan stadsmiljösektorn och fostrans- och utbildningssektorn. Vid planeringen av ombyggnaden har företrädare för stadsmuseet, byggnadstillsynen, miljöcentralen och räddningsverket hörts som sakkunniga, likaså tillgänglighetsombudsmannen och fostrans- och utbildningssektorns samarbetspersonal inom arbetarskyddet. Skolans lärare och elevkår har deltagit i att planera gården.

22.05.2019

I enlighet med 7 kap. 1 § i förvaltningsstadgan ska stadsfullmäktige besluta om projektplaner vars kostnadskalkyl överstiger 10 miljoner euro.

Ombyggnaden ska genomföras inom ramen för maximipriset godkänt av stadsfullmäktige. Stadsstyrelsen kommer att i samband med verkställigheten av stadsfullmäktiges beslut uppmana stadsmiljösektorn att utarbeta en separat rapport över kostnadsuppföljningen för projektet, i vilken det ska bedömas hur kostnadskalkylen realiserats i projektets olika faser och vilka orsaker som lett till eventuella avvikelser. Rapporten lämnas till borgmästaren efter att ombyggnaden blivit färdig.

Föredragande

Stadsstyrelsen

Upplysningar

Maria Nyfors, stadssekreterare, telefon: 310 21731

maria.nyfors(a)hel.fi

Ville Vastamäki, projektchef, telefon: 310 25902

ville.vastamaki(a)hel.fi

Bilagor

- 1 Tehtaankadun ala-asteen perusparannuksen hankesuunnitelma 3.12.2018
- 2 Tehtaankadun ala-asteen hankesuunnitelman liitteet 1 - 6

Sökande av ändring

Kommunalbesvär, fullmäktige

För kännedom

Stadsmiljösektorns sektion för byggnader och allmänna områden
Fostrans- och utbildningsnämnden

Beslutshistoria

Kaupunginhallitus 06.05.2019 § 317

HEL 2018-011737 T 02 08 03 01

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto hyväksyy Tehtaankadun ala-asteen perusparannuksen 3.12.2018 päivätyn hankesuunnitelman siten, että hankkeen enimmäislaajuus on 4 329 brm² ja rakentamiskustannusten enimmäishinta on arvonlisäverottomana 15 400 000 euroa syyskuun 2018 kustannustasossa.

29.04.2019 Pöydälle

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Maria Nyfors, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 21731
maria.nyfors(a)hel.fi
Ville Vastamäki, hankepäällikkö, puhelin: 310 25902
ville.vastamaki(a)hel.fi

Kasvatus- ja koulutuslautakunta 12.02.2019 § 16

HEL 2018-011737 T 02 08 03 01

Lausunto

Kasvatus- ja koulutuslautakunta antoi kaupunkiympäristölautakunnan rakennusten ja yleisten alueiden jaostolle puoltavan lausunnon 3.12.2018 päivätystä Tehtaankadun ala-asteen laajennusta ja perusparannusta koskevasta hankesuunnitelmasta ja lausuu lisäksi seuraavaa:

Hankesuunnitelma vastaa hyvin kasvatuksen ja koulutuksen toiminnallisia tavoitteita. Oppimistilojen suunnittelussa tulee kuitenkin edelleen työskennellä yhdessä käyttäjätoimialan kanssa. Erityisesti ääneneristyksen ja -vaimennuksen huolellinen toteutus tulee varmistaa. Myös valaistukseen tulee kiinnittää huomiota, sillä toimivalla valaistuksella tuetaan monipuolisia työskentelyasentoja. Tilat ja pintarakenteet tulee suunnitella helposti siivottaviksi, huollettaviksi ja korjattaviksi.

Kasvatuksen ja koulutuksen toimialan työsuojelun yhteistoimintahenkilöstö on antanut 10.10.2018 hankesuunnitelmasta lausunnon, joka on liitteenä. Lausunto tulee ottaa huomioon jatkosuunnittelussa.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta pitää perusparannuksen vuokrankorotusta korkeana.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta korostaa, että hankkeen jatkosuunnittelussa ja toteuttamisessa pitää edelleen huomioida opettajien ja opiskelijoiden näkemykset tilojen kehittämisessä.

Käsittely

12.02.2019 Esittelijän ehdotuksesta poiketen

Vastaehdotus:

Vesa Korkkula: Lisätään päätösehdotukseen:

22.05.2019

“Kasvatus- ja koulutuslautakunta korostaa, että hankkeen jatkosuunnittelussa ja toteuttamisessa pitää edelleen huomioida opettajien ja opiskelijoiden näkemykset tilojen kehittämisessä.”

Kasvatus- ja koulutuslautakunta päätti yksimielisesti hyväksyä Vesa Korkkulan tekemän vastaehdotuksen.

Esittelijä

perusopetusjohtaja
Outi Salo

Lisätiedot

Sari Lehtonen, projektiarkkitehti, puhelin: 310 15124
sari.k.lehtonen(a)hel.fi

Kaupunkiympäristölautakunnan rakennusten ja yleisten alueiden jaosto 10.01.2019
§ 3

HEL 2018-011737 T 02 08 03 01

Esitys

A

Kaupunkiympäristölautakunnan rakennusten ja yleisten alueiden jaosto esitti kaupunginhallitukselle Tehtaankadun ala-asteen perusparannuksen 3.12.2018 päivätyn hankesuunnitelman hyväksymistä siten, että hankkeen enimmäislaajuus on 4 329 brm² ja rakentamiskustannusten enimmäishinta on arvonlisäverottomana 15 400 000 euroa syyskuun 2018 kustannustasossa ehdolla, että kasvatus- ja koulutuslautakunta antoi hankesuunnitelmasta puoltavan lausunnon.

B

Rakennusten ja yleisten alueiden jaosto päätti oikeuttaa rakennukset ja yleiset alueet -palvelukokonaisuuden jatkamaan hankkeen suunnittelua odottamatta hankepäätöstä.

Esittelijä

tekninen johtaja
Jaakko Stauffer

Lisätiedot

Päivi Etelämäki, projektinjohtaja, puhelin: 310 31871
paivi.etelamaki(a)hel.fi

§ 150

Detaljplaneändring för Topeliusgatan 16 i Bortre Tölö (nr 12493)

HEL 2013-009433 T 10 03 03

Beslut

Stadsfullmäktige godkände detaljplaneändring för tomten 1 i kvarteret 503 i 14 stadsdelen (Bortre Tölö) enligt ritning nr 12493, daterad 21.11.2017 och ändrad 29.5.2018, och på de grunder som framgår av detaljplanebeskrivningen.

Föredragande

Stadsstyrelsen

Upplysningar

Anna Villeneuve, stadssekreterare, telefon: 310 36045
anna.villeneuve(a)hel.fi

Bilagor

- 1 Asemakaavan muutoksen nro 12493 kartta, päivätty 21.11.2017, muutettu 29.5.2018
- 2 Asemakaavan muutoksen nro 12493 selostus, päivätty 21.11.2017, muutettu 29.5.2018
- 3 Vuorovaikutusraportti 21.11.2017, täydennetty 29.5.2018
- 4 Osa päätöshistoriaa

Sökande av ändring

Kommunalbesvär, godkännande av generalplan, detaljplan, byggnadsordning

Utdrag

Utdrag

Samkommunen Helsingforsregionens miljötjänster
Helen Elnät Ab
Museiverket, skydd av kulturmiljön
Närings-, trafik- och miljöcentralen i Nyland

Bilagor till utdrag

Förslagstext
Kommunalbesvär, godkännande av generalplan, detaljplan, byggnadsordning
Bilaga 1
Bilaga 2
Bilaga 3
Bilaga 4

Beslutsförslag

Beslutet stämmer överens med förslaget.

Sammandrag

Detaljplaneändringen gäller en tomt som ligger vid Topeliusgatan 16. Målet är att göra det möjligt att riva en skolbyggnad och att bygga flervåningshus. Man har i referensplaneringen anpassat de nya byggnaderna till stadsstrukturen och dimensionerna i omgivningen så att den byggnad som ska ligga vid gatan får ha högst sju våningar samt vind och så att de två hus som ska uppföras på tomtens inre del har tre eller fyra våningar. De delar av kvartersområdena som lämnas utan bebyggelse ska iståndsättas så att de ska kunna fungera som gårdsområde för de blivande invånarna.

I och med detaljplaneändringen uppstår det 5 040 m² ny bostadsvåningsyta och minst 130 m² ny våningsyta för affärslokaler. Tomtens exploateringsstal är 1,81. Planläggningen möjliggör byggandet av 55 bostäder. Från tomtens avlägsnas den befintliga skolbyggnadens våningsyta, som enligt detaljplanen uppgår till 3 059 m².

Den år 1964 uppförda och åren 1987–1990 utbyggda skolbyggnaden, som länge har stått tom eller underutnyttjad, ska rivas och ersättas med nya bostadshus. Byggnadens byggherre och ursprungliga användare var Svenska Medborgarhögskolan (sedermera Svenska social- och kommunalhögskolan), och den har ritats av arkitekten Erik Kråkström. De nybyggnader som ska uppföras enligt planförslaget har anpassats till tomtens med beaktande av den befintliga stadsstrukturen och kulturmiljöns värden. Samtidigt har man tagit hänsyn till urban exploateringsstäthet för byggandet och planens genomförbarhet. Nybyggnaden utefter gatan bidrar till en enhetligare fasad mot Topeliusgatan jämfört med nuläget, då byggnaden starkt avviker från det övriga byggnadsbeståndet och dess fasad mot gatan är mycket sluten. De affärslokaler som vetter mot gatan kommer att möjliggöra verksamhet med affärer i gatuplan, vilket är typiskt för innerstaden. Målet är att den inre delen av tomtens ska hållas grönskande och att plantera växter som lämpar sig för området och tomtens.

Föredragandens motiveringar

Detaljpanelösningen följer de riksomfattande målen för områdesanvändningen och den gällande generalplanen med rättsverkningar samt bidrar till att staden kan uppnå sina strategiska mål.

För området gäller detaljplan nr 9248 från år 1987. I detaljplanen anges tomtens som ett kvartersområde för byggnader för undervisningsverk-

22.05.2019

samhet (YO). Den byggnadsyta som har anvisats gäller uppförandet av en byggnad i högst tre våningar på tomten. Tomtexploateringsstalet är 1,10. Enligt bestämmelserna ska det finnas planteringar inklusive träd och buskar längs tomtens södra kant. På tomten får anläggas högst 9 bilplatser. Detaljplanen har inga skyddsbezeichnungar.

Det område som är föremål för planeringen hör delvis till en byggd miljö av riksintresse (Museiverket, RKY 2009, höghusområdet i Bortre Tölö).

Planeringsfaser och växelverkan

Kvartersområdena är i privat ägo. Detaljpanelösningen har utarbetats på ansökan och innehållet i lösningen har diskuterats med sökanden.

Deltagande och växelverkan har ordnats i enlighet med programmet för deltagande och bedömning.

Förslaget till detaljplaneändring hölls offentligt framlagt 19.12.2017–24.1.2018. Det kom in 10 anmärkningar mot planförslaget.

Anmärkningar

Anmärkningarna har delvis samma innehåll. Påpekandena i anmärkningarna gällde byggnadshöjden, -kvantiteten och -placeringen, byggnadens takform, takfönstren och fasadstrukturen, källarens storlek och antalet bilplatser, det underjordiska byggandets inverkan på vattenströmningarna i marken, fällandet av träd på tomten och möjligheten att plantera på tomten, inverkan på granngårdarnas vegetation och huruvida grenar och rötter som sträcker sig mot tomten kan komma till skada, tomtens servicearrangemang och bland annat snöarrangemang, serviceförbindelsens bredd och arrangemang samt bilhissens funktionsduglighet, inverkan på trafiken i korsningen mellan Topeliusgatan och Linnankoskigatan, kartläggningen av områdets värden, grannarnas förändrade utsikt och belysningsförhållanden, bygg- och servicearbete som sträcker sig över på grannens sida, snö och vatten som möjligtvis kan komma att hamna på grannens sida, illustrationsmaterialet, planens ekonomiska genomförbarhetsmål samt rivningssanering av grannfastigheterna, kompletteringsbyggande och placeringmöjligheterna för skyddstak och andra konstruktioner.

Utlåtanden

Samkommunen Helsingforsregionens miljötjänster (HRM), Museiverket samt Närings-, trafik- och miljöcentralen i Nyland (NTM-centralen) gav utlåtanden om detaljplaneförslaget.

Påpekandena i utlåtandena gällde bullernivåer och ventilationen i byggnaden.

Helen Elnät Ab och räddningsnämnden meddelade att de inte har någonting att yttra.

Utlåtandena framgår i sin helhet av beslutshistorien, och referat av dessa och genmälena till utlåtandena ingår i rapporten om växelverkan.

Ändringar i förslaget till detaljplaneändring

Det som har framförts i anmärkningarna har beaktats med hänsyn till detaljplanens mål och i den mån det är ändamålsenligt. För ändringarna i detaljplaneförslaget redogörs det närmare i planbeskrivningens näst sista kapitel. Ändringarna är inte väsentliga, och förslaget behöver därför inte läggas fram på nytt.

Stadsstyrelsen godkände 29.4.2019 (§ 281) ett markanvändningsavtal som ansluter sig till planändringen. Avtalet undertecknades 10.4.2019.

Beslutsförslaget stämmer överens med stadsmiljönämndens justerade framställning.

Föredragande

Stadsstyrelsen

Upplysningar

Anna Villeneuve, stadssekreterare, telefon: 310 36045
anna.villeneuve(a)hel.fi

Bilagor

- 1 Asemakaavan muutoksen nro 12493 kartta, päivätty 21.11.2017, muutettu 29.5.2018
- 2 Asemakaavan muutoksen nro 12493 selostus, päivätty 21.11.2017, muutettu 29.5.2018
- 3 Vuorovaikutusraportti 21.11.2017, täydennetty 29.5.2018
- 4 Osa päätöshistoriaa

Bilagematerial

- 1 Sijaintikartta
- 2 Ilmakuva
- 3 Havainnekuva
- 4 Maankäyttösopimus

Sökande av ändring

Kommunalbesvär, godkännande av generalplan, detaljplan, byggnadsordning

Utdrag

Utdrag
Samkommunen Helsing-

Bilagor till utdrag

22.05.2019

Ärende/6

forsregionens miljöjäns-
ter
Helen Elnät Ab
Museiverket, skydd av
kulturmiljön
Närings-, trafik- och mil-
jöcentralen i Nyland

Förslagstext
Kommunalbesvär, godkännande av gene-
ralplan, detaljplan, byggnadsordning
Bilaga 1
Bilaga 2
Bilaga 3
Bilaga 4

För kännedom

Stadsmiljösektorn
Stadsmiljönämndens sektion för byggnader och allmänna områden
Stadsmiljönämndens miljö- och tillståndssektion
Stadsmiljönämnden
Stadsmuseet
Räddningsnämnden

Beslutshistoria

Kaupunginhallitus 13.05.2019 § 335

HEL 2013-009433 T 10 03 03

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto hyväksyy 14. kaupunginosan (Taka-Töölö) kortte-
lin 503 tontin 1 asemakaavan muutoksen 21.11.2017 päivätyn ja
29.5.2018 muutetun piirustuksen numero 12493 mukaisena ja asema-
kaavaselostuksesta ilmenevin perustein.

29.04.2019 Ehdotuksen mukaan

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Anna Villeneuve, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36045
anna.villeneuve(a)hel.fi

22.05.2019

Kaupunkiympäristölautakunta 26.03.2019 § 164

HEL 2013-009433 T 10 03 03

Taka-Töölö, Topeliuksenkatu 16

Esitys

Kaupunkiympäristölautakunta esitti kaupunginhallitukselle kiinteistön 91-14-503-1 omistajan Kiinteistö Oy Topeliuksenkadun Tontin (y-tunnus 2752976-4) ja tontin vuokralaisen Asunto Oy Castellum, Helsingin (y-tunnus 2683294-8) kanssa solmittavan liitteen nro 3 mukaisen sopimuksen hyväksymistä.

Lisäksi kaupunkiympäristölautakunta esitti kaupunginhallitukselle, että tonttipäällikkö oikeutetaan tekemään päätöksellään sopimukseen tarvittaessa vähäisiä muutoksia.

(MA114-6)

29.05.2018 Ehdotuksen mukaan

28.11.2017 Ehdotuksen mukaan

21.11.2017 Pöydälle

Esittelijä

vs. kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Silja Hyvärinen

Lisätiedot

Kirsi Federley, johtava tonttiasiamies, puhelin: 09 310 36451
kirsi.federley(a)hel.fi
Tom Qvisén, projektipäällikkö, puhelin: 09 310 34201
tom.qvisen(a)hel.fi

Pelastuslautakunta 09.01.2018 § 15

HEL 2013-009433 T 10 03 03

Lausunto

Pelastuslautakunta antoi seuraavan lausunnon:

Pelastuslautakunnalla ei ole huomautettavaa asemakaavan muutosehdotuksesta Topeliuksenkatu 16 nro 12493.

Esittelijä

pelastuskomentaja
Simo Wecksten

22.05.2019

Lisätiedot

Esko Rantanen, johtava palotarkastaja, puhelin: 310 31232
esko.rantanen(a)hel.fi

Kaupunkiympäristön toimiala Palvelut ja luvat -palvelukokonaisuus Kaupunkimittauspalvelut Kartat ja paikkatiedot Yksikön päällikkö 25.10.2017 § 49

HEL 2013-009433 T 10 03 03

Hankennumero 0834_1

Päätös

Yksikön päällikkö päätti hyväksyä asemakaavan 12493 pohjakartan kaupunginosassa 14 Taka-Töölö. Pohjakartta täyttää maankäyttö- ja rakennuslain (132/1999) 54a §:n asettamat vaatimukset.

Päätöksen perustelut

Helsingin kaupungin kaupunkiympäristön toimialan kaupunkimittauspalvelut on valmistanut asemakaavan pohjakartan:

Asemakaavan numero: 12493
Kaupunginosa: 14 Taka-Töölö
Kartoituksen työnumero: 38/2017
Pohjakartta valmistunut: 9.10.2017
Tasokoordinaatisto: ETRS-GK25
Korkeusjärjestelmä: N2000

Pohjakartta täyttää maankäyttö- ja rakennuslain (132/1999) 54a §:n asettamat vaatimukset.

Kaupunkiympäristön toimialan palvelut ja luvat -palvelukokonaisuuden asiakkuusjohtaja on päätöksellä (4§/1.6.2017) siirtänyt hallintosäännön 16 luvun 8 § 2 momentin 7 kohdan toimivallan hyväksyä kaavoja varten valmistetut pohjakartat kaupunkiympäristön toimialan palvelut ja luvat -palvelukokonaisuuden kaupungingeodeetille sekä kartat ja paikkatiedot -yksikön päällikölle.

Lisätiedot

Timo Tolkki, yksikön päällikkö, puhelin: 310 31883
timo.tolkki(a)hel.fi

Merja Kyyrö, vastaava kartoittaja, puhelin: 310 31911
merja.kyyro(a)hel.fi

Kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala Kulttuuripalvelukokonaisuus Kaupunginmuseo
Kulttuuriperintöyksikkö 13.6.2017

Postadress

PB 1
00099 HELSINGFORS STAD
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Besöksadress

Norra esplanaden 11-13
Helsingfors 17
<http://www.hel.fi/stadsfullmaktige>

Telefon

+358 9 310 1641
Telefax
+358 9 655 783

FO-nummer

0201256-6

Kontonr

FI0680001200062637
Moms nr
FI02012566

HEL 2013-009433 T 10 03 03

Helsingin kaupunkisuunnitteluvirasto (Helsingin kaupungin maankäyttö ja kaupunkirakennetoimialan asemakaavoitusyksikkö 1.6.2017 lähtien) on pyytänyt kaupunginmuseon kannanottoa Meilahdessa sijaitsevan korttelin 520 tontteja 2,8,13,14 ja 19 koskevasta osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta ja kaavaluonnoksesta. Suunnittelualue on Taka-Töölön valtakunnallisesti merkittävän rakennetun kulttuuriympäristön (RKY-2009) rajalla, ns Töölöntullissa ja kyseisillä tontilla sijaitsevat Töölön Urheilu- ja terveystalo, Helsingin Aikuisopisto, Markkinointi-instituutti ja Tölö daghem (Töölön ruotsinkielinen päiväkot).

Kaupunginmuseo on tutustunut 22.5.2017 päivättyyn osallistumis- ja arviointisuunnitelmaan ja kaavaluonnokseen ja sen liitteisiin. Kaupunginmuseo tarkastelee hanketta perustehtävänsä mukaisesti rakennetun kulttuuriympäristön vaalimisen näkökulmasta. Esillä olevan osallistumis- ja arviointisuunnitelman ja kaavaluonnoksen tavoitteeksi on asetettu seuraavan muutoksen toteuttaminen: Meilahden kaupunginosan kortteliin 520 tulee n. 20 000 k-m² uutta asuntokerrosalaa ja asukasmäärän lisäys on noin 500 asukasta. Kaavaratkaisun toteuttaminen vähentää korttelin toimitilaa ja muuttaa sitä asumispainotteiseksi, mutta korttelin tärkeimmät palvelut, kuten uimahalli ja urheilutoiminta, säilyvät. Tonteilla 520/13, 520/2 ja 520/19 suojellaan asemakaavan sr-2/a ja sr-2/b merkinnöillä rakennettua kulttuuriympäristöä. Tontilla 520/8 ja 520/14 esitetään purettavaksi tyhjilleen jäävä Markkinointi-instituutin rakennus ja esitetään tonttien yhdistämistä asuntorakentamisen toteuttamiseksi. Tontilla 520/2 voidaan mahdollisesti jatkossa toteuttaa lisärakentamista.

Tontilla 520/19 sijaitsevassa Töölön Urheilu- ja terveystalossa on syksyllä 2017 käynnistymässä uimahallin ja urheilutilojen kunnostus, ja nämä tilat säilytetään nykyisessä käytössään. Tässä yhteydessä esitetään rakennusosan toimistokerroksia muutettaviksi seniori- ja opiskelija-asunnoiksi. Samaan kokonaisuuteen kuuluu tontilla 520/2 sijaitseva Helsingin Aikuisopisto, joka on myynnissä ja jota kaavamutoksen myötä esitetään muutettavaksi asuinnoiksi. Vuonna 1965 suunniteltu ja vuonna 1967 valmistunut kokonaisuus on hyvin säilynyt ja ilmentää aikansa toimisto- ja urheilutaloille tyypillisiä pyrkimyksiä. Se on edustava esimerkki arkkitehti Einari Teräsvirran arkkitehtuuria. Rakennuskokonaisuus liittyy tiiviisti sekä SVUL:n (Suomen Valtakunnan Urheiluliitto ry) ja Aikuisopiston toimintaan sekä historiaan että Meilahden sairaalaluonnon rakentamiseen.

Töölön Urheilu- ja Terveystalon ja Helsingin Aikuisopiston kokonaisuudesta on tehty kaksiosainen rakennushistoriallinen selvitys, jossa Teräsvirran suunnitelman ominaispiirteitä ja rakennuskokonaisuuden arvoja on tuotu esille. Kaavaluonnoksen suojelumääräys on sr-2/a, jossa määritellään Töölön Urheilu- ja Terveystaloa sekä Helsingin Aikuisopistoa kaupunkikuvallisesti ja rakennustaiteellisesti arvokkaaksi rakennuskokonaisuudeksi ja turvataan rakennuksen suojelua jatkossa. Asemakaavamääräyksen mukaisia suojeltavia rakennusosia ovat: julkisivumateriaalit, nauhaikkunat ja ikkunajaoain sommitteluperiaate, kadunpuoleiset julkisivut katoksineen, tasossa n. +19;5 olevan vesikaton kattoikkunat ja kaarihalli. Rakennusta tai sen osaa ei saa purkaa eikä siinä saa tehdä sellaisia korjaus-, muutos-, tai lisärakentamistöitä, jotka heikentävät rakennuksen rakennustaiteellisia tai kaupunkikuvallisia arvoja tai muuttavat arkkitehtuurin ominaispiirteitä. Korjaamisen lähtökohdana tulee olla rakennuksen alkuperäisten tai niihin verrattavien rakenteiden, rakennusosien ja niiden yksityiskohtien, materiaalien ja värien säilyttäminen. Mikäli alkuperäisiä rakennusosia joudutaan pakottavista syistä uusimaan, se tulee tehdä alkuperäistoteutuksen mukaisesti.

Töölön Urheilu- ja Terveystalon käyttötarkoituksen muutoksen selvityksissä on hyvällä tavalla pystytty osoittamaan, että tämän rakennuskokonaisuuden ainutlaatuisia piirteitä voidaan säilyttää, kun keskeisellä paikalla olevasta toimistotilasta rakennetaan asumista opiskelijoille ja senioreille. Selvitys tuo esille, miten Teräsvirran suunnitelman keskeisiä sisätila-aiheita, kuten sisääntuloa, portaita, porrashuoneita, käytäväratkaisuja ja kattoikkunoita on mahdollista säilyttää ja hyödyntää käytön muuttumisesta huolimatta. Luonnoksissa on rakennussuunnitelman alkuperäisen ajatuksen mukaisesti kiinnitetty huomiota tapaan, jolla rakennus liittyy katutilaan ja säilyttää asemansa Auratalon vieressä.

Töölön päiväkotia (Tölö daghem) on rakennettu vuonna 1910 ja sen on suunnitellut eräs Suomen ensimmäisistä naispuolisista arkkitehteistä, Signe Lagerborg-Stenius. Alkuperäinen puurakennus on myöhemmin kytketty kerrostalolaajennukseen, mutta Töölön päiväkotia on edelleen tontillaan hyvin erottuva kaksikerroksinen, kulttuurihistoriallisesti tärkeä huvilatyyppinen puurakennus. Kaavaluonnoksessa säilytettäväksi esitetty rakennus on hyväkuntoinen ja sen julkisivut ovat hyvin säilyneitä ja edustavat aikansa suunnitteluihanteita ja arkkitehtuuria erinomaisella tavalla. Talon toimintaan tärkeänä osana kuuluva kalliainen piha on kaupunkikuvallisesti mielenkiintoinen ja avaa koko korttelia ja näkymiä lounaaseen. Päiväkodin pihalla kasvavat männyt ovat Meilahden alueelle tyypillisiä ja myös esitetty säilytettäväksi. Töölön päiväkodin suojelumääräys on kaavaluonnoksessa sr-2/b, jossa määritellään rakennusta kaupunkikuvallisesti ja rakennustaiteellisesti arvokkaaksi rakennukseksi. Rakennusta tai sen osaa ei saa purkaa eikä siinä saa tehdä

22.05.2019

sellaisia korjaus-, muutos-, tai lisärakentamistöitä, jotka heikentävät rakennuksen rakennustaiteellisia tai kaupunkikuvallisia arvoja tai muuttavat arkkitehtuurin ominaispiirteitä. Korjaamisen lähtökohtana tulee olla rakennuksen alkuperäisten tai niihin verrattavien rakenteiden, rakennusosien ja niiden yksityiskohtien, materiaalien ja värien säilyttäminen. Mikäli alkuperäisiä rakennusosia joudutaan pakottavista syistä uusimaan, se tulee tehdä alkuperäistoteutuksen mukaisesti.

Kaavaluonnoksessa on esitetty tonteilla 520/8 ja 520/14 sijaitsevan arkkitehti Kaarlo Artturi Pinomaan suunnitteleman Markkinointi-instituutin purkua ja mahdollisuutta muodostaa kahdesta tontista uusi tontti nr 520/20, jota jatkossa voidaan hyödyntää asumisen uudisrakentamiselle. Markkinointi-instituutin rakennushistoriallisessa selvityksessä on tuotu esille miten rakennuksen rakentaminen on liittynyt Myynti- ja mainoskoulun ja Kauppiaitten Kauppaoppilaitoksen historiaan, oppilaitosten kasvuun ja kehittymiseen, sekä myöhemmin Markkinointi-instituutin syntyyn. Rakennuksen muodonanto on perustunut sekä ympäristöään huomioon ottavaan mittakaavaan ja sijoitteluun, että pitkän ja matalan, arkadein varustettuun kadunsuunteiseen osaan, edustaen samalla 1950- ja 1960-luvun taitteen oppilaitosarkkitehtuuria. Pinomaalle ominaista eräänlaista niukkaa ja eleeöntä tyylikkyyttä on kuitenkin menetetty lukuisten rakennuksissa tehtyjen muutosten myötä.

Kaupunginmuseolla ei ole huomautettavaa asemakaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelmaan ja kaavaluonnokseen.

Lisätiedot

Tove Hagman, tutkija, puhelin
tove.hagman(a)hel.fi

22.05.2019

§ 151

Detaljplaneändring för Holländarvägen 11 i Munksnäs (nr 12519)

HEL 2017-009940 T 10 03 03

Beslut

Stadsfullmäktige godkände detaljplaneändring för tomten 1 i kvarteret 30010 i 30 stadsdelen (Munksnäs, Gamla Munksnäs) enligt ritning nr 12519, daterad 11.12.2018, och på de grunder som framgår av detaljplanebeskrivningen.

Föredragande

Stadsstyrelsen

Upplysningar

Anna Villeneuve, stadssekreterare, telefon: 310 36045
anna.villeneuve(a)hel.fi

Bilagor

- 1 Asemakaavan muutoksen nro 12519 kartta, päivätty 11.12.2018
- 2 Asemakaavan muutoksen nro 12519 selostus, päivätty 11.12.2018, päivitetty Kylk:n 11.12.2018 päätöksen mukaiseksi
- 3 Osa päätöshistoriaa
- 4 Vuorovaikutusraportti 11.12.2018 ja asukastilaisuuden muistio 13.3.2018

Sökande av ändring

Kommunalbesvär, godkännande av generalplan, detaljplan, byggnadsordning

Utdrag

Utdrag

Den som har framställt
anmärkning

Närings-, trafik- och mil-
jöcentralen i Nyland

Bilagor till utdrag

Förslagstext
Kommunalbesvär, godkännande av gene-
ralplan, detaljplan, byggnadsordning

Bilaga 1

Bilaga 2

Bilaga 3

Bilaga 4

Förslagstext

Kommunalbesvär, godkännande av gene-
ralplan, detaljplan, byggnadsordning

Bilaga 1

Bilaga 2

Bilaga 3

Bilaga 4

Helen Elnät Ab
Samkommunen Helsingforsregionens trafik
Samkommunen Helsingforsregionens miljötjänster
Museiverket, skydd av kulturmiljön

Beslutsförslag

Beslutet stämmer överens med förslaget.

Sammandrag

Detaljplaneändringen gäller en byggnad från 1918 ritad av Eliel Saarinen (statens utbildningshus), som är i statens ägo. Byggnaden har använts som verksamhetslokaler, men står för närvarande huvudsakligen tom. Byggnaden med näromgivning är skyddad i den gällande detaljplanen.

Målet med detaljpanelösningen är att i huvudsak omdisponera Munksnäs utbildningshus för boende, så att omgivningen kring byggnaden, dess exteriör och de från arkitektonisk och kulturhistorisk synpunkt värdefullaste interiörerna bevaras i anslutning till reparations- och ändringsarbetena. Skyddsbestämmelserna har preciserats och kompletterats speciellt i fråga om de interiörer som ska bevaras när byggnaden omdisponeras och övergår i privat ägo. Att byggnaden tas i bruk för boende säkerställer att den utnyttjas till fullo, att den underhålls fortlöpande tack vare detta och att den bevaras i området.

Det bildas 5 650 m² ny bostadsvåningsyta, i ca 45 bostäder, vilket ökar invånarantalet med 100–150. De befintliga restauranglokalerna bevaras som verksamhetslokaler med en andel på 350 m² vy av hela byggrätten. Tomtexploateringstalet i området är 0,90.

De bilplatser som den nya disponeringen kräver har förlagts under markytan på gårdssidan, så att innergården i kvarteret bevaras grönskande och öppen.

Föredragandens motiveringar

Detaljpanelösningen följer de riksomfattande målen för områdesanvändningen och generalplanen med rättsverkningar samt bidrar till att staden kan uppnå sina strategiska mål.

Området för detaljplaneändringen ligger i södra delen av Gamla Munksnäs. Statens utbildningshus är ett av Eliel Saarinens sista genomförda byggprojekt i Finland. Byggnaden planerades ursprungligen som pensionat och är vid sidan om radhusen vid samma gata, Holländarvägen, Saarinens enda konkreta uppdrag som följde hans stadsplan för Munksnäs–Haga från 1915.

Den gällande detaljplanen för området trädde i kraft 1994 och området är där upptaget som kvartersområde för undervisningsbyggnader, där miljön bevaras (YO/s). Byggnaden är i detaljplanen skyddad med beteckningen sr-1. Byggnaden är dessutom skyddad med stöd av förordningen om skydd för staten tillhöriga byggnader (480/1985). Skyddet med stöd av förordningen gäller hela byggnaden med interiörer och exteriörer (detaljplanebeteckning sv). Beslutet gäller tills det med stöd av lagen om skyddande av byggnadsarvet (498/2010) har fattats ett beslut som vunnit laga kraft. Ett ärende som gäller skyddande av byggnaden har inletts vid Närings-, trafik- och miljöcentralen i Nyland (Lag om skyddande av byggnadsarvet, 1 kap, 5 §).

Att detaljpanelösningen genomförs medför inga kostnader för staden.

Planeringsfaser och växelverkan

Kvartersområdena är i privat ägo. Detaljpanelösningen har utarbetats på ansökan och innehållet i lösningen har diskuterats med sökanden.

Deltagandet och växelverkan har ordnats i enlighet med programmet för deltagande och bedömning.

Förslaget till detaljplaneändring hölls offentligt framlagt 21.9–22.10.2018. En anmärkning gjordes mot detaljplaneförslaget.

Anmärkning

De som lämnat in anmärkningen är emot att infarten till garaget förläggs till Kadettvägen.

Utlåtanden

Helen Elnät Ab, Samkommunen Helsingforsregionens trafik (HRT), Samkommunen Helsingforsregionens miljötjänster (HRM) och Museiverket gav utlåtande om detaljplaneförslaget.

Museiverket anser att detaljpanelösningen väl tryggar att byggnaden, dess viktigaste interiörer och särdragen i gårdsomgivningen bevaras. Museiverket framhåller i sitt utlåtande att innehållet i skyddsbestämmelserna har formulerats noggrant inklusive bl.a. detaljreglering av skyddet, styrning av reparationssättet och hörande av museimyndighe-

22.05.2019

ten. Påpekandena gäller omdisponeringen av tornsalongen för boende och antalet nya balkonger som ska byggas.

I de övriga utlåtandena fanns det ingenting att påpeka.

Utlåtandena framgår i sin helhet av beslutshistorien, och referat av dessa och genmälena till dem ingår i rapporten om växelverkan.

Ändringar i förslaget till detaljplaneändring

Det som ingår i påpekandena har beaktats i ändamålsenliga delar med hänsyn till planläggningsmålen. För ändringarna i detaljplaneförslaget redogörs det närmare i planbeskrivningens nästsista kapitel. Ändringarna är inte väsentliga, och förslaget behöver därför inte läggas fram på nytt.

Ett markanvändningsavtal som hänför sig till detaljplaneändringen undertecknades 18.4.2019.

Beslutsförslaget stämmer överens med stadsmiljönämndens justerade framställning.

Föredragande

Stadsstyrelsen

Upplysningar

Anna Villeneuve, stadssekreterare, telefon: 310 36045
anna.villeneuve(a)hel.fi

Bilagor

- 1 Asemakaavan muutoksen nro 12519 kartta, päivätty 11.12.2018
- 2 Asemakaavan muutoksen nro 12519 selostus, päivätty 11.12.2018, päivitetty Kylk:n 11.12.2018 päätöksen mukaiseksi
- 3 Osa päätöshistoriaa
- 4 Vuorovaikutusraportti 11.12.2018 ja asukastilaisuuden muistio 13.3.2018

Bilagematerial

- 1 Sijaintikartta
- 2 Ilmakuva
- 3 Maankäytösopimus

Sökande av ändring

Kommunalbesvär, godkännande av generalplan, detaljplan, byggnadsordning

Utdrag

Utdrag

Bilagor till utdrag

Postadress
PB 1
00099 HELSINGFORS STAD
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Besöksadress
Norra esplanaden 11-13
Helsingfors 17
<http://www.hel.fi/stadsfullmaktige>

Telefon
+358 9 310 1641
Telefax
+358 9 655 783

FO-nummer
0201256-6
Kontonr
FI0680001200062637
Moms nr
FI02012566

22.05.2019

Ärende/7

Den som har framställt
anmärkning

Förslagstext

Kommunalbesvär, godkännande av generalplan, detaljplan, byggnadsordning

Bilaga 1

Bilaga 2

Bilaga 3

Bilaga 4

Närings-, trafik- och miljöcentralen i Nyland

Förslagstext

Kommunalbesvär, godkännande av generalplan, detaljplan, byggnadsordning

Bilaga 1

Bilaga 2

Bilaga 3

Bilaga 4

Helen Elnät Ab
Samkommunen Helsingforsregionens trafik
Samkommunen Helsingforsregionens miljötjänster
Museiverket, skydd av kulturmiljön

För kännedom

Stadsmiljösektorn
Stadsmiljönämndens sektion för byggnader och allmänna områden
Stadsmiljönämndens miljö- och tillståndssektion
Stadsmiljönämnden
Stadsmuseet

Beslutshistoria

Kaupunginhallitus 06.05.2019 § 295

HEL 2017-009940 T 10 03 03

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto hyväksyy 30. kaupunginosan (Munkkiniemi, Vanha Munkkiniemi) korttelin 30010 tontin 1 asemakaavan muutoksen 11.12.2018 päivätyn piirustuksen numero 12519 mukaisena ja asemakaavaselostuksesta ilmenevin perustein.

22.05.2019

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Anna Villeneuve, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36045
anna.villeneuve(a)hel.fi

Kaupunkiympäristön toimiala Maankäyttö ja kaupunkirakenne -palvelukokonaisuus
Maaomaisuuden kehittäminen ja tontit Tonttipäällikkö 01.03.2019 § 15

HEL 2017-009940 T 10 03 03

Munkkiniemi, Hollantilaisentie 11

Päätös

Tonttipäällikkö päätti tehdä tontin 91-30-10-1 (Munkkiniemi, Vanha Munkkiniemi) omistajan Suomen valtion, jota edustaa Senaatti-kiinteistöt (Y-tunnus 1503388-4) kanssa liitteen 3 mukaisen maankäyttöso-
pimuksen.

Samalla tonttipäällikkö päätti oikeuttaa hallinto- ja tukipalveluiden kiinteistölakimiehen allekirjoittamaan edellä mainitun sopimuksen sekä tekemään siihen tarvittaessa vähäisiä teknisiä korjauksia ja tarkennuksia.

(MA130-9)

Päätöksen perustelut

Sopimuksen kohde

Sopimus koskee Munkkiniemen kaupunginosassa osoitteessa Hollantilaisentie 11 sijaitsevaa rakennettua tonttia 30010/1. Voimassa olevassa asemakaavassa tontti on merkitty opetustoimintaa palvelevien rakennusten korttelialueeksi (YO/s), jolla ympäristö säilytetään. Tontilla sijaitsee vuonna 1918 valmistunut Eliel Saarisen suunnitelma rakennus, joka on suojeltu sr-1 merkinnällä.

Asemakaavan muutosehdotus

Tontilla on vireillä asemakaavan muutosehdotus nro 12519, joka mahdollistaa rakennuksen muuttamisen pääosin asumiseen siten, että rakennuksen ympäristön, ulkoasun ja merkittävimpien sisätilojen rakennustaiteelliset ja kulttuurihistorialliset arvot säilyvät. Muutoksessa on osoitettu asuntokerrosalaa 5 650 k-m² ja toimitilaa 350 k-m².

Maankäyttösopimus

Postadress

PB 1
00099 HELSINGFORS STAD
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Besöksadress

Norra esplanaden 11-13
Helsingfors 17
<http://www.hel.fi/stadsfullmaktige>

Telefon

+358 9 310 1641
Telefax
+358 9 655 783

FO-nummer

0201256-6

Kontonr

FI0680001200062637
Moms nr
FI02012566

22.05.2019

Kaavamuutos korottaa tontin arvoa merkittävästi, joten maanomistajan kanssa on käyty kaupunginhallituksen 9.6.2014 tekemän maapoliittisen päätöksen mukaiset neuvottelut.

Neuvottelujen tuloksena on laadittu liitteenä 3 oleva sopimus.

Sopimuksessa maanomistaja sitoutuu suorittamaan kaupungille 1 289 000 euron korvauksen osallistumisena yhdyskuntarakentamisen kustannuksiin. Korvaus on maksettava neljän kuukauden kuluessa siitä, kun asemakaavan muutos on saanut lainvoiman. Korvausta korotetaan sen nykyarvon säilyttämiseksi sopimuksen allekirjoittamishetkestä kaavan lainvoimaistumispäivään saakka kahdella prosentilla vuodessa.

Toimivalta

Kaupunkiympäristölautakunnan 26.9.2017 (115§) tekemän päätöksen mukaan tonttipäällikkö päättää maankäytösopimuksen hyväksymisestä ja siihen liittyvistä aluejärjestelyistä 1 500 000 euron kokonaisarvoon saakka.

Lisätiedot

Kirsi Federley, tonttiasiamies, puhelin: 09 310 36451

[kirsi.federley\(a\)hel.fi](mailto:kirsi.federley(a)hel.fi)

Tom Qvisén, projektipäällikkö, puhelin: 09 310 34201

[tom.qvisen\(a\)hel.fi](mailto:tom.qvisen(a)hel.fi)

Kaupunkiympäristölautakunta 11.12.2018 § 634

HEL 2017-009940 T 10 03 03

Hankennumero 0740_54

Esitys

Kaupunkiympäristölautakunta esitti kaupunginhallitukselle

- 11.12.2018 päivätyn asemakaavan muutosehdotuksen nro 12519 hyväksymistä. Asemakaavan muutos koskee 30. kaupunginosan (Munkkiniemi, Vanha Munkkiniemi) korttelin 30010 tonttia 1.

Lisäksi lautakunta päätti

- ettei ehdotusta aseteta uudelleen nähtäville
- antaa vuorovaikutusraportista ilmenevät vastineet valmisteluajana esitettyihin mielipiteisiin, kannanottoihin sekä julkisena nähtävillä-oloaikana saatuihin lausuntoihin ja muistutuksiin. Päätösasiakirjat ja vuorovaikutusraportti ovat luettavissa kaupunkiympäristön toimialan

---

Postadress

PB 1
00099 HELSINGFORS STAD
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Besöksadress

Norra esplanaden 11-13
Helsingfors 17
<http://www.hel.fi/stadsfullmaktige>

Telefon

+358 9 310 1641

Telefax

+358 9 655 783

FO-nummer

0201256-6

Kontonr

FI0680001200062637

Moms nr

FI02012566

22.05.2019

asiakaspalvelussa, Sörnäistenkatu 1, sekä internet-sivuilla: Päätöksenteko

www.hel.fi/kaupunkiymparisto/fi

- ilmoittaa päätöksestään ja vuorovaikutusraportista muodostuvan MRL 65 §:n mukaisen kunnan perustellun kannanoton niille kaavasta muistutuksen tehneille, jotka ovat ilmoittaneet osoitteensa.
- kehottaa asemakaavoituspalvelua laskuttamaan hakijaa kaavan hyväksymisen jälkeen kaavan laatimis- ja käsittelykustannukset seuraavasti:
  - Senaatti-kiinteistöt: 6 000 euroa

Käsittely

11.12.2018 Ehdotuksen mukaan

Asian aikana kuultavana oli arkkitehti Minna Koskinen. Asiantuntija poistui kuulemisensa jälkeen kokouksesta.

Esittelijä

vs. kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Silja Hyvärinen

Lisätiedot

Minna Koskinen, arkkitehti, puhelin: 310 37469
minna.koskinen(a)hel.fi
Eeva Väistö, liikenneinsinööri, puhelin: 310 37353
eeva.vaisto(a)hel.fi
Sakari Mentu, arkkitehti, rakennussuojelu, puhelin: 310 37217
sakari.mentu(a)hel.fi

Kaupunkiympäristön toimiala Palvelut ja luvat -palvelukokonaisuus Kaupunkimittauspalvelut Kartat ja paikkatiedot Yksikön päällikkö 20.08.2018 § 29

HEL 2017-009940 T 10 03 03

Päätös

Yksikön päällikkö päätti hyväksyä asemakaavan 12519 pohjakartan kaupunginosassa 30 Munkkiniemi. Pohjakartta täyttää maankäyttö- ja rakennuslain (132/1999) 54a §:n asettamat vaatimukset.

Päätöksen perustelut

Helsingin kaupungin kaupunkiympäristön toimialan kaupunkimittauspalvelut on valmistanut asemakaavan pohjakartan:

22.05.2019

Asemakaavan numero: 12519
Kaupunginosa: 30 Munkkiniemi
Kartoituksen työnumero: 5/2018
Pohjakartta valmistunut: 25.1.2018
Tasokoordinaatisto: ETRS-GK25
Korkeusjärjestelmä: N2000

Pohjakartta täyttää maankäyttö- ja rakennuslain (132/1999) 54a §:n asettamat vaatimukset.

Kaupunkiympäristön toimialan palvelut ja luvat -palvelukokonaisuuden asiakkuusjohtaja on päätöksellä (4§/1.6.2017) siirtänyt hallintosäännön 16 luvun 8 § 2 momentin 7 kohdan toimivallan hyväksyä kaavoja varten valmistetut pohjakartat kaupunkiympäristön toimialan palvelut ja luvat -palvelukokonaisuuden kaupungingeodeetille sekä kartat ja paikkatiedot -yksikön päällikölle.

Lisätiedot

Merja Kyyrö, vastaava kartoittaja, puhelin: 310 31967
merja.kyyro(a)hel.fi
Timo Tolkki, yksikön päällikkö, puhelin: 310 31883
timo.tolkki(a)hel.fi

§ 152

Detaljplaneändring för kvarteren vid Arbetsledaregatan i Hertonäs (nr 12481)

HEL 2011-010482 T 10 03 03

Beslut

Stadsfullmäktige godkände detaljplaneändring för kvarteren 43052, 43054 och 43084 samt tomten 1 i kvarteret 43053 och för gatu-, park- och järnvägsområden i 43 stadsdelen (Hertonäs, Hertonäs företagsområde) enligt ritning nr 12481, daterad 28.11.2017 och ändrad 29.5.2018, och på de grunder som framgår av detaljplanebeskrivningen.

Föredragande

Stadsstyrelsen

Upplysningar

Timo Lindén, stf. stadssekreterare, telefon: 310 36550
timo.linden(a)hel.fi

Bilagor

- 1 Asemakaavan muutosehdotuksen nro 12481 kartta, päivätty 28.11.2017, muutettu 29.5.2018
- 2 Asemakaavan muutosehdotuksen nro 12481 selostus, päivätty 28.11.2017, muutettu 29.5.2018
- 3 Vuorovaikutusraportti 28.11.2018, täydennetty 29.5.2018
- 4 Liikennesuunnitelma piir.nro 6768/29.5.2018
- 5 Osa päätöshistoriaa
- 6 Tehdyt muutokset

Sökande av ändring

Kommunalbesvär, godkännande av generalplan, detaljplan, byggnadsordning

Utdrag

Utdrag

Närings-, trafik- och miljöcentralen i Nyland

Bilagor till utdrag

Förslagstext

Kommunalbesvär, godkännande av generalplan, detaljplan, byggnadsordning

Bilaga 1

Bilaga 2

Bilaga 3

Bilaga 4

Bilaga 5

Postadress

PB 1
00099 HELSINGFORS STAD
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Besöksadress

Norra esplanaden 11-13
Helsingfors 17
<http://www.hel.fi/stadsfullmaktige>

Telefon

+358 9 310 1641

Telefax

+358 9 655 783

FO-nummer

0201256-6

Kontonr

FI0680001200062637

Moms nr

FI02012566

Bilaga 6

Helen Elnät Ab
Samkommunen Helsing-
forsregionens trafik
Räddningsnämnden
Stadsmuseet

Beslutsförslag

Beslutet stämmer överens med förslaget.

Sammandrag

Staden planerar att bygga bostäder samt affärs- och verksamhetslokaler på områden där industriell verksamhet har upphört och på obebyggda tomter i den södra delen av Hertonäs företagsområde. Målet är att utvidga Hertonäs centrum och att anlägga ett stadsområde som har blandade funktioner, är urbant och arkitektoniskt levande samt ligger vid goda kollektivtrafikförbindelser.

Kvarteren 43084 och 43052 samt tomten 43053/1 ändras till kvartersområde för centrumfunktioner av vars totala våningsyta, beroende på vilket kvartersområde saken gäller, minst 15–30 % ska användas för byggande av affärs-, kontors- eller servicelokaler, hotell eller servicebostäder. Merparten av kvarteret 43054 ändras till kvartersområde för flervåningshus samt delvis till kvartersområde för verksamhetsbyggnader och bilplatser. I kvartersområdet för bilplatser placeras ett parkeringshus som skyddar bostäderna för bullret från Österleden. Ovanpå parkeringshuset ska man bygga 7 500 m² vy med verksamhets- eller motionslokaler eller kommersiella förråd. I kvarteret 43054 utgörs cirka 15 % av den totala byggrätten av annat än bostadvåningsyta. Det befintliga byggnadsbeståndet på tomterna får rivas med undantag av den äldsta delen av byggnaden i G.W. Sohlbergs fabrikskomplex. Den delen kommer i huvudsak att skyddas och omdisponeras för användning som verksamhetslokal.

Den planmässiga lösningen för kvarteret 43084 är principiell. Genomförandet av planläggningen på den punkten liksom i fråga om övriga områden styrs med hjälp av planbestämmelser och dessutom de anvisningar som ingår i planbeskrivningens kvarterskort.

Detaljplaneutkastet har en våningsyta på sammanlagt ca 167 000 m². Den nya bostadvåningsytan uppgår till ca 136 000 m². Antalet invånare ökar med ca 3 400. Byggnaderna ska ha en höjd som varierar mellan 6 och 16 våningar. Kvartersområdenas genomsnittliga exploateringsstal är $e = 2,7$.

Det har gjorts upp en trafikplan i samband med detaljpanelösningen (ritning nr 6768, bilaga 4). Breddningen av Planerargatan enligt planförslaget inverkar på trafik- och gatuarrangemangen i hela centrala Hertonäs, varför dessa har presenterats som en trafikmässigt enhetlig helhet utöver planläggningsområdet. Trafik- och gatuarrangemangen är förenliga med de av stadsplaneringsnämnden 9.5.2017 godkända trafikplaneringsprinciperna för Hertonäs centrum.

Det förutvarande järnvägsområdet mellan kvarteren 43053 och 43054 ändras till en gårdsgata, som kommer att utgöra en fortsättning på den nuvarande Ingenjörsgatan. Gårdsgatan anläggs som en parkliknande miljö där man kan vistas. Området har endast få trivsamma offentliga platser utomhus. Montörsparkens leder för fotgängare och cykeltrafik flyttas.

Genomförandet av planlösningen utvidgar Hertonäs centrum och gör det till ett effektivt bebyggt område på ett sätt som påminner om innerstaden och där det finns en betydande mängd nya bostäder.

Föredragandens motiveringar

Detaljpanelösningen är förenlig med generalplan 2016 för Helsingfors och bidrar till att staden kan uppnå sina strategiska mål.

Området ligger i den södra delen av Hertonäs företagsområde, vars förutvarande industriområdesfunktioner möter dels de kommersiella tjänster som ligger koncentrerade nära metrostationen, dels bostadsområdet Hertonäs strand. Stadsbildens ofullbordade karaktär präglar företagsområdets södra del på grund av det stora antalet obebyggda eller underutnyttjade fastigheter där.

För området gäller flera detaljplaner från åren 1981–2013.

Alla tomter i kvarteren 43052, 43053 och 43054 är i privat ägo. Kvartret 43084 och övriga områden ägs av staden. Arbetet med att revidera detaljplanen har påbörjats på stadens och markägarnas initiativ och innehåll i lösningen har förhandlats fram med sökandena.

Kostnader

Genomförandet av detaljplanen och trafikarrangemangen för det område som planändringen gäller medför följande kostnader för staden (11/2017, exkl. moms):

Gatuområden och öppna platser	4,0 mn euro
Flyttning av ledningar	0,5 mn euro
Totalt	4,5 mn euro

Arbetsledaregatans nya avlopp medför kostnader på 0,1 mn euro och separeringen av Ingenjörsgatans kombinerade avlopp kostnader på 0,3 mn euro för HRM. Dessutom uppstår det kostnader för Helen Elnät Ab för utbyggnaden av eldistributionsnätet.

Kostnadskalkylen innehåller inte kostnader för sanering av eventuellt förorenad mark.

Trafikplanen sträcker sig utöver det område som planändringen gäller. Kostnadskalkylen för trafikarrangemangen utanför planläggningsområdet uppgår till ca 6 mn euro.

Värdet av den nya byggrätt som planläggs uppgår till 12–14 mn euro i fråga om mark som ägs av staden. Staden får dessutom inkomster i form av markanvändningsersättningar för de privatägda tomterna. Staden får markanvändningsersättningar till ett värde av ca 12,5 mn euro. Markanvändningsavtalen (fyra avtal) har undertecknats 3.4, 9.4 och 16.4.2019.

Planeringsfaser och växelverkan

Deltagandet och växelverkan har ordnats i enlighet med programmet för deltagande och bedömning.

Förslaget till detaljplaneändring hölls offentligt framlagt 19.12.2017–24.1.2018.

Anmärkningar

Två anmärkningar gjordes mot detaljplaneförslaget. I den ena anmärkningen konstaterades det att den avsedda planen är bra och att det är önskvärt att man anvisar mera mark för bostadsbyggande genom att ta av Hertonäs industriområde.

I den andra anmärkningen ombeds staden fästa uppmärksamhet särskilt vid högklassig gårdsplanering och anläggning av offentliga områden.

Utlåtanden

Samkommunen Helsingforsregionens trafik (HRT), Samkommunen Helsingforsregionens miljötjänster (HRM), Helen Elnät Ab, räddningsnämnden och stadsmuseet gav utlåtanden om detaljplaneförslaget.

HRT konstaterade att metron fungerar som planläggningsområdets huvudsakliga kollektivtrafikförbindelse. I trafikplanen har man väl tagit

22.05.2019

hänsyn till att man ska kunna ta sig till stationen till fots och med cykel på ett smidigt sätt. Busshållplatsernas läge har planerats tillsammans med HRT. Busshållplatslösningen på Båtviksgatan i riktning söderut är inte i linje med planeringsanvisningarna. På den punkten vore det bra att pröva alternativa lösningar. I planeringen av planläggningsområdet bör man säkerställa att genomförandet av planen inte ska utgöra ett hinder för anläggande av spårväg på det sätt som konstateras vara bäst när saken utreds.

HRM konstaterade i sitt utlåtande att tomten 43054/2 saknar förbindningspunkt för ett spillvattenavlopp och att det i detaljplanebeskrivningens vattenförsörjningsbilaga inte har föreslagits att det byggs ett avlopp. Vattenförsörjningsbilagan bör kompletteras. En del av tomterna tillhörande kvarteret 43054 gränsar inte till ett gatuområde. Tomterna bör med hjälp av privata anslutningsledningar kopplas de omgivande gatornas vattenförsörjningsnätverk. Det konstateras i planbeskrivningen att man i samband med genomförandet av detaljplanen ska sträva efter att bygga om Ingenjörsgatans kombinerade avlopp till ett separat system. Separeringen av det kombinerade avloppssystemet kommer att medföra kostnader för HRM.

Helen Elnät Ab konstaterade i sitt utlåtande att dess 2 × 110 kV:s luftledning på sträckan Södervik–Hertonäs löper längs detaljplanens västra kant. En 30 meter bred ledningskorridor har arrenderats för ledningen. Därutöver har ledningskorridoren på var sin sida kantzoner med en bredd på 10 meter där trädens höjd är begränsad. Byggandet bör ske utanför ledningskorridoren.

Stadsmuseet konstaterade i sitt utlåtande att den först byggda delen av G.W. Sohlbergs fabrik, en rödtegelbyggnad i tre våningar på planeringsområdet, i förslaget har markerats som en byggnad som i huvudsak ska skyddas (sr-2). Byggnaden, som ursprungligen är ritad av Erkki Huttunen år 1945 och som blev färdig år 1947, har senare byggts om och byggts ut flera gånger, men dess arkitektoniska karaktärsdrag kan alljämt väl kännas igen. Stadsmuseet anser det som viktigt att man bevarar skikt av områdets industriella historia och att man på så sätt berikar en stadsstruktur stadd i förnyelse. Av de företag som etablerade sig i Hertonäs hörde G.W. Sohlberg till de största. Industribyggnaden i tegel är kulturhistoriskt och industrihistoriskt värdefull.

Ändringar i förslaget till detaljplaneändring

I rapporten om växelverkan anges anmärkningarna och myndighetsutlåtandena om förslaget till detaljplan i sammandrag och genmälena till de påpekanden som framförts i dessa.

22.05.2019

Det som har framförts i anmärkningarna har beaktats med hänsyn till detaljplanens mål och i den mån det är ändamålsenligt.

I detaljplanekartans beteckningar eller bestämmelser och i det övriga materialet gjordes ändringar efter att detaljplanen varit offentligt framlagd. För ändringarna redogörs detaljerat i detaljplanebeskrivningens sista kapitel. De har också samlats i bilagan över ändringar (Tehdyt muutokset).

Ändringarna är inte väsentliga, och förslaget behöver därför inte läggas fram på nytt.

Till slut

Beslutsförslaget stämmer överens med stadsmiljönämndens justerade framställning.

Föredragande

Stadsstyrelsen

Upplysningar

Timo Lindén, stf. stadssekreterare, telefon: 310 36550
timo.linden(a)hel.fi

Bilagor

- 1 Asemakaavan muutosehdotuksen nro 12481 kartta, päivätty 28.11.2017, muutettu 29.5.2018
- 2 Asemakaavan muutosehdotuksen nro 12481 selostus, päivätty 28.11.2017, muutettu 29.5.2018
- 3 Vuorovaikutusraportti 28.11.2018, täydennetty 29.5.2018
- 4 Liikennesuunnitelma piir.nro 6768/29.5.2018
- 5 Osa päätöshistoriaa
- 6 Tehdyt muutokset

Bilagematerial

- 1 Sijaintikartta
- 2 Ilmakuva
- 3 Havainnekuva 13.12.2016
- 4 Maankäyttö Sopimus Työnjohtajankatu Helsingin osuukauppa Elanto
- 5 Maankäyttö Sopimus Työnjohtajankatu 1
- 6 Maankäyttö Sopimus Kiinteistö Oy Design House, Helsingin Värjäämö, Insinöörinkatu
- 7 Maankäyttö Sopimus Laivalahdenkatu 4 A

Sökande av ändring

Kommunalbesvär, godkännande av generalplan, detaljplan, byggnadsordning

Utdrag

Postadress
PB 1
00099 HELSINGFORS STAD
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Besöksadress
Norra esplanaden 11-13
Helsingfors 17
<http://www.hel.fi/stadsfullmaktige>

Telefon
+358 9 310 1641
Telefax
+358 9 655 783

FO-nummer
0201256-6
Kontonr
FI0680001200062637
Moms nr
FI02012566

22.05.2019

Ärende/8

Utdrag

Närings-, trafik- och miljöcentralen i Nyland

Bilagor till utdrag

Förslagstext
Kommunalbesvär, godkännande av generalplan, detaljplan, byggnadsordning
Bilaga 1
Bilaga 2
Bilaga 3
Bilaga 4
Bilaga 5
Bilaga 6

Helen Elnät Ab
Samkommunen Helsingforsregionens trafik
Räddningsnämnden
Stadsmuseet

För kännedom

Stadsmiljönämnden
Detaljplaneläggning

Beslutshistoria

Kaupunginhallitus 13.05.2019 § 336

HEL 2011-010482 T 10 03 03

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto hyväksyy 43. kaupunginosan (Herttoniemi, Herttoniemen yritysalue) kortteleita 43052, 43054, 43084 ja korttelin 43053 tonttia 1 sekä katu-, puisto- ja rautatiealueita koskevan asemakaavan muutoksen 28.11.2017 päivätyn ja 29.5.2018 muutetun piirustuksen numero 12481 mukaisena ja asemakaavaselostuksesta ilmenevin perustein.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Timo Lindén, vs. kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36550
timo.linden(a)hel.fi

Kaupunkiympäristön toimiala Maankäyttö ja kaupunkirakenne -palvelukokonaisuus
Maaomaisuuden kehittäminen ja tontit Tonttipäällikkö 14.03.2019 § 20

HEL 2011-010482 T 10 03 03

Päätös

Tonttipäällikkö päätti kumota 5.3.2019 (16 §) tekemänsä päätöksen maankäyttösopimuksen tekemisestä tontin 91-43-52-7 omistajan Kiinteistö Oy Herttoniemen Laivalahdenkatu 4 A:n kanssa.

Lisäksi tonttipäällikkö päätti tehdä tontin 91-43-52-7 omistajan Kiinteistö Oy Herttoniemen Laivalahdenkatu 4 A:n kanssa liitteen 1 mukaisen sopimuksen.

Samalla tonttipäällikkö päätti oikeuttaa hallinto- ja tukipalveluiden kiinteistölakimiehen allekirjoittamaan edellä mainitun sopimuksen ja tekemään siihen tarvittaessa vähäisiä teknisiä korjauksia ja tarkennuksia.

(MA143-10)

Päätöksen perustelut

Kumottava päätös

Tonttipäällikkö päätti 5.3.2019 (16 §) tehdä tontin 91-43-52-7 omistajan Kiinteistö Oy Herttoniemen Laivalahdenkatu 4 A:n kanssa sopimuksen.

Päätöksen liitteenä oli erehdyksessä eri sopimus kuin se, joka oli tarkoitus tehdä. Siksi 5.3.2019 (16 §) tehty päätös tulee kumota ja tehdä uusi päätös.

Voimassa oleva asemakaava

Tontilla 91-43-52-7 on voimassa asemakaava nro 8238, joka on vahvistettu 4.9.1981. Tontti on merkitty siinä kuulumaan teollisuus- ja varastorakennusten korttelialueeseen (TTV). Tontin rakennusoikeus on 3 590 k-m².

Asemakaavan muutosehdotus

Kaupunkiympäristölautakunta esitti 29.5.2018 kaupunginhallitukselle asemakaavan muutosehdotuksen nro 12481 hyväksymistä.

Muutosehdotuksessa tontti 91-43-52-7 on merkitty kuulumaan keskustatoimintojen korttelialueeseen, jonne saa sijoittaa asumista (C-1). Uutta asuinrakennusoikeutta tulee 4 478 k-m².

Maankäyttösopimus

22.05.2019

Asemakaavan muutos korottaa tontin 91-43-52-7 arvoa merkittävästi, joten tonttiyksikkö on käynyt maanomistajien kanssa kaupunginhallituksen 9.6.2014 (685 §) tekemän päätöksen mukaiset neuvottelut.

Neuvottelujen tuloksena on laadittu liitteenä 1 oleva sopimus, jonka mukaan maanomistaja suorittaa kaupungille 465 000 euron korvauksen osallistumisena yhdyskuntarakentamisen kustannuksiin.

Korvausta korotetaan sen nykyarvon säilyttämiseksi sopimuksen allekirjoittamispäivästä maksupäivään kaksi prosenttia vuodessa. Korotus pyöristetään lähimpään 1 000 euroon.

Toimivalta

Kaupunkiympäristölautakunnan 26.9.2017 (115 §) tekemän päätöksen mukaan tonttipäällikkö päättää maankäytösopimuksen hyväksymisestä ja siihen liittyvistä aluejärjestelyistä 1 500 000 euron kokonaisuuteen saakka.

Kaupunkiympäristön toimiala Maankäyttö ja kaupunkirakenne -palvelukokonaisuus Maaomaisuuden kehittäminen ja tontit Tonttipäällikkö
05.03.2019 § 16

Lisätiedot

Tapio Laalo, tonttiasiamies, puhelin: 09 310 36442
tapio.laalo(a)hel.fi

Ilkka Aaltonen, johtava tonttiasiamies, puhelin: 09 310 36441
ilkka.aaltonen(a)hel.fi

Kaupunkiympäristölautakunta 12.03.2019 § 131

HEL 2011-010482 T 10 03 03

Eesitys

Kaupunkiympäristölautakunta esitti kaupunginhallitukselle, että kaupunginhallitus tekee tontin 91-43-53-1 omistajan Helsingin Osuuskauppa Elannon kanssa liitteen nro 3 mukaisen sopimuksen.

(MA143-8)

05.03.2019 Ehdotuksen mukaan

29.05.2018 Ehdotuksen mukaan

28.11.2017 Ehdotuksen mukaan

Esittelijä

kaupunkiympäristön vs. toimialajohtaja
Silja Hyvärinen

22.05.2019

Lisätiedot

Tapio Laalo, tonttiasiamies, puhelin: 09 310 36442
tapio.laalo(a)hel.fi

Ilkka Aaltonen, johtava tonttiasiamies, puhelin: 09 310 36441
ilkka.aaltonen(a)hel.fi

Pelastuslautakunta 09.01.2018 § 12

HEL 2011-010482 T 10 03 03

Lausunto

Pelastuslautakunta antoi seuraavan lausunnon Työnjohtajankadun kortteleiden asemakaavan muutosehdotuksesta nro 12481:

1. Kaava-alueen sammutusvesijärjestelyt tulisi suunnitella alueelle yhtenä kokonaisuutena. Uudisrakentamisen myötä alueella jo entuudestaan olevia paloposteja ei voida pitää riittävänä tasona sammutusvedelle.
2. Kaavan tulisi mahdollistaa tarvittavien savunpoistokuilujen, sammutusvesialtaiden, sammutusvesiasemien ja muiden vastaavien pelastustoimintaa tukevien järjestelyiden sijoittamisen kaava-alueelle (tarvittaessa myös rakennuksiin ja kansitasoille). Myös maanalaisten tilojen edellyttämät sammutusreitit tulee huomioida tilavarauksissa.
3. Jatkosuunnittelussa tulee tehdä tiivistä yhteistyötä pelastuslaitoksen kanssa. Suunnittelussa tulee huomioida pelastuslaitoksen julkaisemat ohjeistukset rakenteellista paloturvallisuutta koskien.

Esittelijä

pelastuskomentaja
Simo Wecksten

Lisätiedot

Joonatan Suosalo, vanhempi palotarkastaja, puhelin: 31030222
joonatan.suosalo(a)hel.fi

Kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala Kulttuuripalvelukokonaisuus Kaupunginmuseo
Kulttuuriperintöyksikkö 9.1.2018

HEL 2011-010482 T 10 03 03

Helsingin kaupunkiympäristön toimialan asemakaavoituspalvelu on pyytänyt kaupunginmuseolta lausuntoa Herttoniemen Työnjohtajankadun asemakaavan muutosehdotuksesta. Kaupunginmuseo tarkastelee

hanketta perustehtävänsä mukaisesti kulttuuriympäristön vaalimisen näkökulmasta.

Herttoniemen yritysalueen eteläosassa on poistuvaa teollisuutta ja rakentamattomia tontteja. Aluetta suunnitellaan tehokkaasti rakennettuna sekoitettujen keskustatoimintojen ympäristönä, jossa on asuntojen lisäksi sekä liike-, palvelu- ja muita toimitiloja. Asemakaavan muutos koskee Työnjohtajankatuun rajoittuvia kortteleita ja tontteja. Lisäksi suunnittelualueeseen kuuluu tonttien viereisiä katualueita sekä osa Asentajanpuistosta.

Alueella on voimassa useita asemakaavoja (vuosilta 1981–2013) ja niissä osa alueen tonteista on toimistorakennusten, osa toimistorakennusten ja ympäristöhäiriötä aiheuttamattomien teollisuus ja varastorakennusten korttelialuetta ja osa teollisuus ja/tai varastorakennusten korttelialuetta. Kortteleiden 43053 ja 43054 välissä oleva alue on rautatiealuetta.

Helsingin uudessa yleiskaavaehdotuksessa (2016) alue on merkitty liike- ja palvelukeskustaksi C1, jota kehitetään toiminnallisesti sekoittuneena kaupan ja julkisten palvelujen, toimitilojen, hallinnon, asumisen, puistojen, virkistys- ja liikuntapalvelujen sekä kaupunkikulttuurin alueena.

Suunnittelualueella sijaitseva punatiilinen, kolmikerroksinen G.W. Sohlbergin tehtaan ensimmäinen rakennusosa on merkitty asemakaavaehdotuksessa pääosiltaan suojeltavaksi rakennukseksi (sr-2). Alun perin Erkki Huttusen vuonna 1945 suunnittelemaan ja 1947 valmistuneeseen rakennukseen on myöhemmin tehty useita muutoksia ja laajennuksia, mutta sen arkkitehtoniset ominaispiirteet ovat edelleen hyvin tunnistettavissa. Kaupunginmuseo pitää tärkeänä, että alueen teollisesta historiasta jää kerrostumia rikastamaan uudistuvaa kaupunkirakennetta. G.W. Sohlberg oli suurimpia Herttoniemeen asettuneita yrityksiä, ja tiilinen teollisuusrakennus on kulttuurihistoriallisesti ja teollisuushistoriallisesti arvokas.

Kaupunginmuseolla ei ole kaavaehdotuksesta huomautettavaa.

Kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala Kulttuuripalvelukokonaisuus Kaupunginmuseo Kulttuuriperintöyksikkö 21.12.2017

Lisätiedot

Petteri Kummala, tutkija, puhelin: 310 36940
petteri.kummala(a)hel.fi

Kaupunkiympäristön toimiala Palvelut ja luvat -palvelukokonaisuus Kaupunkimittauspalvelut Kartat ja paikkatiedot Yksikön päällikkö 12.09.2017 § 21

22.05.2019

HEL 2011-010482 T 10 03 03

Hankennumero 1086_5

Päätös

Yksikön päällikkö päätti hyväksyä asemakaavan 12481 pohjakartan kaupunginosassa 43 Herttoniemi. Pohjakartta täyttää maankäyttö- ja rakennuslain (132/1999) 54a §:n asettamat vaatimukset.

Päätöksen perustelut

Helsingin kaupungin kaupunkiympäristön toimialan kaupunkimittauspalvelut on valmistanut asemakaavan pohjakartan:

Asemakaavan numero: 12481
Kaupunginosa: 43 Herttoniemi
Kartoituksen työnnumero: 33/2017
Pohjakartta valmistunut: 4.9.2017
Tasokoordinaatisto: ETRS-GK25
Korkeusjärjestelmä: N2000

Pohjakartta täyttää maankäyttö- ja rakennuslain (132/1999) 54a §:n asettamat vaatimukset.

Kaupunkiympäristön toimialan palvelut ja luvat -palvelukokonaisuuden asiakkuusjohtaja on päätöksellä (4§/1.6.2017) siirtänyt hallintosäännön 16 luvun 8 § 2 momentin 7 kohdan toimivallan hyväksyä kaavoja varten valmistetut pohjakartat kaupunkiympäristön toimialan palvelut ja luvat -palvelukokonaisuuden kaupungingeodeetille sekä kartat ja paikkatiedot -yksikön päällikölle.

Lisätiedot

Timo Tolkki, yksikön päällikkö, puhelin: 310 31883
timo.tolkki(a)hel.fi

Merja Kyyrö, vastaava kartoittaja, puhelin: 310 31911
merja.kyyro(a)hel.fi

Nimistötoimikunta 05.04.2017 § 28

HEL 2011-010482 T 10 03 03

Nimistötoimikunta käsitteli Herttoniemen yritysalueella tarvittavaa nimistöä arkkitehti Mikko Näverin esittelyn pohjalta.

Nimistötoimikunta päätti esittää alueelle nimeä

22.05.2019

Peltisepänkuja–Plåtslagargränden
(jalankulku- ja pyöräily-yhteys)
Perustelu: Ryhmänimi (teollisuusammattilaiset). Korttelissa toiminut, Gabriel Wilhelm Sohlbergin (1851–1913) vuonna 1876 perustama Oy G. W. Sohlberg Ab valmisti mm. peltikattoja. Alkuun Sohlbergin peltisepänverstas sijaitsi Ullanlinnassa.

Alueen muihin nimistötarpeisiin palataan myöhemmin tarvittaessa.

Lisätiedot

Johanna Lehtonen, nimistösuunnittelija, puhelin: 310 37386
johanna.lehtonen(a)hel.fi

Kaupunkisuunnittelulautakunta 13.12.2016 § 440

HEL 2011-010482 T 10 03 03

Ksv:n hankenumero 1086_5, karttaruudut 675501, 675502, 676501, 676502

Päätös

Kaupunkisuunnittelulautakunta päätti

- hyväksyä 13.12.2016 päivätyn Työnjohtajankadun kortteleiden asemakaavan muutosluonnoksen laadittavan asemakaavan muutossehdotuksen pohjaksi. Asemakaavan muutosluonnos koskee 43. kaupunginosan (Herttoniemi) kortteleita 43052, 43054, 43084 ja korttelin 43053 tonttia 1 sekä katu-, puisto- ja rautatiealueita.
- antaa vuorovaikutusraportista ilmenevät vastineet esitettyihin mielipiteisiin ja kannanottoihin. Päätösasiakirjat ja vuorovaikutusraportti ovat luettavissa kaupunkisuunnitteluviraston info- ja näyttelytila Laiturilla, Narinkka 2, sekä kaupunkisuunnitteluviraston internet-sivuilta: kohdassa Päätöksenteko

www.hel.fi/ksv

Esittelijä

asemakaavapäällikkö
Olavi Veltheim

Lisätiedot

Mikko Näveri, arkkitehti, puhelin: 310 37331
mikko.naveri(a)hel.fi
Markus Ahtiainen, liikenneinsinööri, puhelin: 310 37088
markus.ahtiainen(a)hel.fi
Kati Immonen, insinööri (maaperän pilaantuneisuus ja haitta-aineet), puhelin: 310 37254
kati.immonen(a)hel.fi

Postadress

PB 1
00099 HELSINGFORS STAD
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Besöksadress

Norra esplanaden 11-13
Helsingfors 17
http://www.hel.fi/stadsfullmaktige

Telefon

+358 9 310 1641
Telefax
+358 9 655 783

FO-nummer

0201256-6

Kontonr

FI0680001200062637
Moms nr
FI02012566

22.05.2019

Peik Salonen, insinööri (teknillistaloudelliset asiat), puhelin: 310 37248
peik.salonen(a)hel.fi

Kiinteistövirasto Geotekninen osasto 27.10.2016

HEL 2011-010482 T 10 03 03

Alueen etelä- ja pohjoislaidalla on pohjasuhdetiedoissa havaittu ohuehko savikerros. Alueen keskiosa sijoittuu kitkamaa-alueelle.

Rakennusten perustamisolosuhteet alueella ovat hyvät.

Etelä- ja pohjoislaidalla rakennukset perustetaan lyöntipaaluilla kantavan kitkamaan tai kallion varaan. Keski-alueella matalampien rakennusten (alle 8 krs) osalla olosuhteet maanvaraiselle perustamiselle ovat hyvät. Korkeampien rakennusten osalla maanvaraisen perustamisen mahdollisuutta voidaan harkita tarkempien pohjatutkimustietojen perusteella.

Katujen ja yleisten alueiden perustamisolosuhteet ovat hyvät.

Lisätiedot

Miia Paatsema, projektipäällikkö, puhelin: 310 37820
miia.paatsema(a)hel.fi

Kaupunginmuseo Kulttuuriympäristöyksikkö 11.10.2016

HEL 2011-010482 T 10 03 03

Kaupunkisuunnitteluviraston lausuntopyyntö 28.9.2016

Herttoniemen yritysalueen eteläosaan, jossa on poistuvaa teollisuutta ja rakentamattomia tontteja, suunnitellaan asuntoja sekä liike-, palvelu- ja muita toimitiloja. Tavoitteena on rakentaa urbaania ja arkkitehtonisesti eloisaa kaupunkia hyvien julkisen liikenteen yhteyksien ja kehittyvien kaupallisten palveluiden äärelle.

Alueella on voimassa useita asemakaavoja (vuosilta 1981–2013) ja osa alueen tonteista on toimistorakennusten, osa teollisuus ja varastorakennusten korttelialuetta. Yleiskaava 2002:ssa osa alueesta on merkitty keskustatoimintojen alueeksi ja osa työpaikka-alueeksi. Helsingin uudessa, tarkistetussa yleiskaavaehdotuksessa (2016) alue on merkitty liike- ja palvelukeskustaksi C1, jota kehitetään toiminnallisesti sekoittu-

22.05.2019

neena kaupan ja julkisten palvelujen, toimitilojen, hallinnon, asumisen, puistojen, virkistys- ja liikuntapalvelujen sekä kaupunkikulttuurin alueena.

Osa tonteista on tyhjillään ja osalla sijaitsee monen ikäistä ja vaihtelevaa toimitilojen ja teollisuuden rakennuskantaa 1940-luvulta 1990-luvulle. Kaupunginmuseo pitää erittäin tärkeänä, että suunnittelualueen historiasta jää kertomaan edes yksi rakennus. Punatiilinen kolmikerroksinen G.W. Sohlbergin tehtaan ensimmäinen rakennusosa on merkitty asemakaavan luonnoksessa suojeltavaksi rakennukseksi. Rakennuksen suunnittelivat arkkitehdit Erkki Huttunen ja Einari Teräsvirta ja se rakennettiin vuosina 1945-47. G.W. Sohlberg oli suurimpia Herttoniemeen asettuneita yrityksiä. Kulttuurihistorian vaalimisen näkökulmasta on tärkeää, että alueen teollisesta historiasta jää kerrostumia rikastamaan uudistuvaa kaupunkirakennetta. Tiilinen teollisuusrakennus on kulttuurihistoriallisesti ja teollisuushistoriallisesti arvokas.

Herttoniemen teollisuusalue on osittain muuttumassa pääkäyttötarkoitukseltaan asuinalueeksi. Alueen historian kannalta muutos on merkittävä. Tämän vuoksi kaupunginmuseo esittääkin, että alueesta tehdään suppea rakennushistoriaselvitys ja se dokumentoidaan valokuvaamalla ennen kuin muutoksiin ryhdytään.

Kaupunginmuseolla ei ole osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta ja asemakaavaluonnoksesta muuta huomautettavaa.

Lisätiedot

Sari Saresto, tutkija, puhelin: +358 9 503756846
sari.saresto(a)hel.fi

Rakennusvirasto 5.10.2016

HEL 2011-010482 T 10 03 03

Kaupunkisuunnitteluvirasto pyytää rakennusviraston kannanottoa osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta 1082-01/16, Työnjohtajankadun korttelit. Määräaika on 4.11.2016.

Sijainti ja tavoitteet

Herttoniemen yritysalueen eteläosassa, jossa on poistuvaa teollisuutta ja rakentamattomia tontteja, suunnitellaan asuntoja sekä liike-, palvelu- ja muita toimitiloja. Tavoitteena on rakentaa urbaania ja arkkitehtonisesti eloisaa kaupunkia hyvien julkisen liikenteen yhteyksien äärelle.

Suunnittelualueeseen kuuluu lisäksi tonttien viereisiä katualueita sekä osa Asentajanpuistosta. Asentajanpuistoa on tavoitteena kehittää vastaamaan paremmin alueen kasvavaan asukasmäärään. Entistä rautatiealuetta kiinteistöjen välissä Konemestarinkadun ja Työnjohtajankadun välillä kehitetään Insinöörinkadun jatkeena ja se siirtyy kaavan myötä katualueeksi.

Lausunto

Herttoniemen teollisuusaluetta ollaan tiivistämässä ja sinne sijoitetaan yhä enemmän myös asuntorakentamista.

Asentajan- ja Valurinpuisto luovat yhdessä tärkeän vihervyöhykkeen ja samalla kevyen-, pyöräliikenteen ja jalankulun reitin Herttoniemenrannasta Itäkeskuksen suuntaan sekä ainoan laajahkon puistokokonaisuuden Herttoniemen teollisuusalueen sisällä. Puistot vaikuttavat olennaisesti tulevien asukkaiden viihtymiseen teollisuusympäristössä. Tämän vuoksi Valurin- ja Asentajanpuiston pinta-alaa ei pidä olennaisesti pienentää. Kaavamuutoksen tulisi luoda puitteet viheralueiden kehittämiseksi yhdessä uusien asukkaiden kanssa.

Hampuris-pikaruokaravintolalle tai muulle vastaavalle toiminnalle tulee hakea kaava-alueelta paremmin sille soveltuva paikka. Nykyinen paikka puiston laidalla on tuulinen ja avoin, mikä aiheuttaa roskien leviämistä pitkälle ympäristöön kuten sen vieressä olevaan puistoon. Yleisilme kärsii ravintolan keskeisestä ja näkyvästä sijainnista.

Lisätiedot

Birgitta Rossing, aluesuunnittelija, puhelin: 310 38640
birgitta.rossing(a)hel.fi

Silja Hurskainen, suunnitteluinsinööri, puhelin: 310 38939
silja.hurskainen(a)hel.fi

22.05.2019

Ärende/9

§ 153

Detaljplaneändring för Linneavägen 13 i Marudd (nr 12436)

HEL 2016-006119 T 10 03 03

Beslut

Stadsfullmäktige godkände detaljplaneändring för tomten 27 i kvarteret 45016 och gatuområden i 45 stadsdelen (Botby) enligt ritning nr 12436, daterad 17.1.2017, och på de grunder som framgår av detaljplanebeskrivningen.

Föredragande

Stadsstyrelsen

Upplysningar

Anna Villeneuve, stadssekreterare, telefon: 310 36045
anna.villeneuve(a)hel.fi

Bilagor

- 1 Asemakaavan muutoksen nro 12436 kartta, päivätty 17.1.2017
- 2 Asemakaavan muutoksen nro 12436 selostus, päivätty 17.1.2017, täydennetty 29.11.2017
- 3 Osa päätöshistoriaa
- 4 Vuorovaikutusraportti 17.1.2017, täydennetty 29.11.2017

Sökande av ändring

Kommunalbesvär, godkännande av generalplan, detaljplan, byggnadsordning

Utdrag

Utdrag

Närings-, trafik- och miljöcentralen i Nyland

Samkommunen Helsingforsregionens miljötjänster
Helen Elnät Ab

Bilagor till utdrag

Förslagstext

Kommunalbesvär, godkännande av generalplan, detaljplan, byggnadsordning

Bilaga 1

Bilaga 2

Bilaga 3

Bilaga 4

Beslutsförslag

Beslutet stämmer överens med förslaget.

Sammandrag

Detaljplaneändringen gäller tomten med Marudds församlingshus vid Linneavägen 13 och Dunörtsstigen som leder till tomten. Målet är att göra det möjligt att på tomten bygga småhus som passar in i omgivningen. Församlingshuset rivs.

Ändringsområdet omfattar utom tomten vid Linneavägen 13 också Dunörtsstigen, som är byggd i form av trappor i terrängen. Församlingsbyggnaden på tomten, som redan tagits ur bruk, färdigställdes 1975.

Det blir ny våningsyta på 1 025 m² för småhus, och den nuvarande ineffektivt bebyggda, parklika tomten ändras till småhusområde i stil med tomterna i grannskapet. Stråket för allmän gångtrafik till tomten (Dunörtsstigen) fogas till tomten och blir därmed en intern gångväg på tomten.

Föredragandens motiveringar

Detaljpanelösningen följer de riksomfattande målen för områdesanvändningen och generalplanen med rättsverkningar samt bidrar till att staden kan uppnå sina strategiska mål.

I den gällande detaljplanen (från 2003) utgör tomten kvartersområde för kyrkor och andra församlingsbyggnader (YK). Tomtexploateringsstatet är 0,25. Dunörtsstigen är gatuområde reserverat för gångtrafik.

Att detaljpanelösningen genomförs medför inga kostnader för staden.

Planeringsfaser och växelverkan

Tomten är i den kyrkliga samfällighetens ägo. Helsingfors stad äger gatuområdena. Detaljpanelösningen har utarbetats på markägarens ansökan och innehållet i lösningen har diskuterats med sökanden.

Deltagandet och växelverkan har ordnats i enlighet med programmet för deltagande och bedömning.

Förslaget till detaljplaneändring hölls offentligt framlagt 27.1–27.2.2017. Inga anmärkningar gjordes mot förslaget.

Utlåtanden

Helen Elnät Ab, samkommunen Helsingforsregionens miljötjänster (HRM), räddningsnämnden och nämnden för allmänna arbeten gav utlåtande om detaljplaneförslaget.

22.05.2019

Enligt HRM leder detaljplaneändringen inte till att allmänna vatten- och avloppsledningar måste byggas ut. Vid den fortsatta planeringen bör det beaktas att tomterna 45016/43 och 45016/44 ska kunna ansluta sig till vattentjänstnätet via tomten 45016/42.

I de övriga utlåtandena fanns det ingenting att påpeka.

Utlåtandena framgår i sin helhet av beslutshistorien, och referat av dessa och genmälena till dem ingår i rapporten om växelverkan.

Ändringar i förslaget till detaljplaneändring

Inga ändringar har gjorts i detaljplaneförslaget, och förslaget behöver därför inte läggas fram på nytt.

Ett markanvändningsavtal som hänför sig till detaljplaneändringen undertecknades 19.3.2019.

Beslutsförslaget stämmer överens med stadsmiljösektorns detaljplanläggningstjänsts justerade framställning.

Föredragande

Stadsstyrelsen

Upplysningar

Anna Villeneuve, stadssekreterare, telefon: 310 36045
anna.villeneuve(a)hel.fi

Bilagor

- 1 Asemakaavan muutoksen nro 12436 kartta, päivätty 17.1.2017
- 2 Asemakaavan muutoksen nro 12436 selostus, päivätty 17.1.2017, täydennetty 29.11.2017
- 3 Osa päätöshistoriaa
- 4 Vuorovaikutusraportti 17.1.2017, täydennetty 29.11.2017

Bilagematerial

- 1 Sijaintikartta
- 2 Ilmakuva
- 3 Maankäytösopimus

Sökande av ändring

Kommunalbesvär, godkännande av generalplan, detaljplan, byggnadsordning

Utdrag

Utdrag
Närings-, trafik- och miljöcentralen i Nyland

Bilagor till utdrag
Förslagstext
Kommunalbesvär, godkännande av gene-

22.05.2019

ralplan, detaljplan, byggnadsordning
Bilaga 1
Bilaga 2
Bilaga 3
Bilaga 4

Samkommunen Helsingforsregionens miljötjänster
Helen Elnät Ab

För kännedom

Stadsmiljösektorn
Stadsmiljönämndens sektion för byggnader och allmänna områden
Stadsmiljönämndens miljö- och tillståndssektion
Stadsmiljönämnden
Räddningsnämnden

Beslutshistoria

Kaupunginhallitus 06.05.2019 § 294

HEL 2016-006119 T 10 03 03

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto hyväksyy 45. kaupunginosan (Vartiokylä) korttelin 45016 tontin 27 sekä katualueiden asemakaavan muutoksen 17.1.2017 päivätyn piirustuksen numero 12436 mukaisena ja asemakaavavastuksesta ilmenevin perustein.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Anna Villeneuve, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36045
anna.villeneuve(a)hel.fi

Kaupunkiympäristön toimiala Maankäyttö ja kaupunkirakenne -palvelukokonaisuus
Maaomaisuuden kehittäminen ja tontit Tonttipäällikkö 30.01.2019 § 5

HEL 2016-006119 T 10 03 03

Päätös

Tonttipäällikkö päätti tehdä tontin 91-45-16-10 omistajan Helsingin seurakuntayhtymän kanssa liitteen 3 mukaisen sopimuksen ja esisopimuksen.

Samalla tonttipäällikkö päätti oikeuttaa hallinto- ja tukipalveluiden kiinteistölakimiehen allekirjoittamaan edellä mainitun sopimuksen ja esisopimuksen sekä tekemään siihen tarvittaessa vähäisiä teknisiä korjauksia ja tarkennuksia.

(MA145-3)

Päätöksen perustelut

Sopimuksen kohde

Tontilla on voimassa asemakaava nro 10835, joka on tullut voimaan 5.12.2003. Siinä tontti on merkitty kuulumaan kirkkojen ja muiden seurakunnallisten rakennusten korttelialueeseen (YK). Tontin rakennusoikeus on 974 k-m². Kuntatietojärjestelmän mukaan tontilla sijaitsee vuonna 1975 valmistunut 366 k-m²:n laajuinen seurakuntatalo.

Asemakaavan muutos

Tontilla on vireillä asemakaavan muutosehdotus nro 12436. Sen mukaan tontin käyttötarkoitukseksi tulee erillispientalojen korttelialue (AO). Rakennusoikeutta tulee 1 025 k-m².

Maankäytösopimus

Asemakaavan muutos korottaa tontin 91-5-93-5 arvoa merkittävästi, joten tonttiyksikkö on käynyt maanomistajan kanssa kaupunginhallituksen 9.6.2014 (685 §) tekemän päätöksen mukaiset neuvottelut.

Neuvottelujen tuloksena on laadittu liitteenä 3 oleva sopimus, jonka mukaan maanomistaja suorittaa kaupungille 265 000 euron korvauksen osallistumisena yhdyskuntarakentamisen kustannuksiin.

Korvaus on maksettava neljän kuukauden kuluessa siitä, kun asemakaavan muutos on saanut lainvoiman. Korvausta korotetaan sen nykyarvon säilyttämiseksi sopimuksen allekirjoittamispäivästä maksupäivään kaksi prosenttia vuodessa.

Toimivalta

Kaupunkiympäristölautakunnan 26.9.2017 (115 §) tekemän päätöksen mukaan tonttipäällikkö päättää maankäytösopimuksen hyväksymisestä

22.05.2019

ja siihen liittyvistä aluejärjestelyistä 1 500 000 euron kokonaisuuteen saakka.

Lisätiedot

Tapio Laalo, tonttiasiamies, puhelin: 09 310 36442
tapio.laalo(a)hel.fi

Kaupunkiympäristön toimiala Maankäyttö ja kaupunkirakenne -palvelukokonaisuus
Asemakaavoitus 29.11.2017

HEL 2016-006119 T 10 03 03

Hankennumero 4386_2, karttaruutu 676504

Asemakaavoituspalvelu on tarkistanut 17.1.2017 päivättyä 45. kaupunginosan (Vartiokylä) korttelin 45016 tontin 27 sekä katualueiden asemakaavan muutosehdotusta nro 12436.

Asemakaavoituspalvelu toteaa, ettei kaavaehdotukseen ole tehty muutoksia, joten ehdotusta ei ole tarpeen asettaa uudelleen nähtäville.

Tiivistelmä

Asemakaavan muutos koskee osoitteessa Vanamotie 13 sijaitsevaa Marjaniemen seurakuntatalon tonttia sekä tontille johtavaa Horsmapolkua. Tavoitteena on mahdollistaa ympäristöönsä sopiva pientalorakentaminen tontille. Seurakuntatalo puretaan.

Uutta pientalojen asuntokerrosalaa on 1 025 k-m².

Kaavaratkaisun toteuttaminen vaikuttaa erityisesti siten, että nykyinen väljästi rakennettu puistomainen tontti muuttuu naapurustonsa mukaisesti pientalojen alueeksi. Tontille johtava yleinen jalankulun reitti (Horsmapolku) liitetään tonttiin ja siten reitti muuttuu käyttönsä osalta tontin sisäiseksi.

Tontti on seurakuntayhtymän omistuksessa. Helsingin kaupunki omistaa katualueet. Kaavaratkaisu on tehty maanomistajan hakemuksen johdosta ja kaavaratkaisun sisältö on neuvoteltu hakijan kanssa.

Kaupunkisuunnittelulautakunta esitti kaavaehdotuksen hyväksymistä. Kaavaehdotus oli julkisesti nähtävillä ja siitä saatiin lausunnot. Kaavaehdotukseen ei tehty muutoksia.

Muistutuksia ei esitetty.

Kaavaratkaisu on valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden ja oikeusvaikutteisen yleiskaavan mukainen ja edesauttaa kaupungin strategisten tavoitteiden toteutumista.

Nyt laadittu kaavaratkaisu on Helsingin uuden yleiskaavan tavoitteiden mukainen.

Alueen lähtökohdat ja nykytilanne

Muutosalueeseen kuuluu Vanamotie 13 tontin lisäksi maastoportaiksi rakennettu Horsmapolku. Tontilla sijaitseva, käytöstä jo poistettu seurakuntatalorakennus on valmistunut vuonna 1975.

Voimassa olevassa asemakaavassa (v. 2003) tontti on kirkon ja seurakunnallisten rakennusten korttelialuetta (YK). Tonttitehokkuus on $e=0,25$. Horsmanpolku on jalankululle varattua katualueetta.

Vuorovaikutus kaavan valmisteluaikana

Liitteenä olevassa vuorovaikutusraportissa esitetään yhteenvedot kaavan valmisteluaikana saaduista kannanotoista, mielipiteistä ja lausunnoista sekä vastineet niihin.

Kaavaehdotuksen julkinen nähtävilläolo (MRL 65 §)

Kaupunkisuunnittelulautakunta päätti 17.1.2017 asettaa kaavaehdotuksen nähtävillä ja sen jälkeen kaavaehdotus oli julkisesti nähtävillä 27.1.–27.2.2017.

Muistutukset

Kaavaehdotuksesta ei tehty muistutuksia.

Lausunnot

Kaavaehdotuksesta saatiin lausunnot seuraavilta tahoilta:

- Helen Sähköverkko Oy
- Helsingin seudun ympäristöpalvelut (HSY)
- pelastuslautakunta
- yleisten töiden lautakunta

HSY:n mukaan kaavamuuotos ei aiheuta yleisen vesihuollon lisärakentamista. Jatkosuunnittelussa tulee ottaa huomioon, että tonteilla 45016/43 ja 45016/44 on mahdollisuus liittyä vesihuoltoon tontin 45016/42 kautta.

Muissa lausunnoissa ei ollut huomautettavaa

22.05.2019

Kiinteistöviraston tonttiosasto on ilmoittanut, että yksityiselle maanomistajalle aiheutuu kaavamuutoksen johdosta kaupunginhallituksen 9.6.2014 (685 §) tekemän maapoliittisen päätöksen mukaista merkittävää hyötyä, joten tonttiosasto käy mainitun päätöksen mukaiset neuvottelut maanomistajan kanssa. Maankäytösopimuksen tulee olla allekirjoitettu ennen kuin kaavamuutos esitellään kaupunginhallituksen päätettäväksi.

Toimenpiteet julkisen nähtävilläolon jälkeen

Vuorovaikutusraportti on liitteenä.

Kaavaselostusta on täydennetty suunnittelu- ja käsittelyvaiheiden osalta.

Kaavaehdotusta ei ole muutettu. Kaavakartan nimiö on vaihdettu.

Tarkemmat perustelut

Tarkemmat kaavaratkaisun perustelut ilmenevät liitteenä olevasta asemakaavaselostuksesta.

Kaavaratkaisun kustannukset

Kaavaratkaisun toteuttamisesta ei aiheudu kaupungille kustannuksia.

Jatkotoimenpiteet

Kaava-alueeseen tai sen osaan liittyy maankäytösopimusmenettely, joka tulee saattaa päätökseen ennen kaavan hyväksymistä.

Lisätiedot

Mikko Näveri, arkkitehti, puhelin: 310 37331
mikko.naveri(a)hel.fi

Kaupunkiympäristön toimiala Palvelut ja luvat -palvelukokonaisuus Kaupunkimittauspalvelut Kartat ja paikkatiedot Yksikön päällikkö 23.11.2017 § 55

HEL 2016-006119 T 10 03 03

Hankennumero 4386_2

Päätös

Yksikön päällikkö päätti hyväksyä asemakaavan 12436 pohjakartan kaupunginosassa 45 Vartiokylä. Pohjakartta täyttää maankäyttö- ja rakennuslain (132/1999) 54a §:n asettamat vaatimukset.

Päätöksen perustelut

22.05.2019

Helsingin kaupungin kiinteistöviraston kaupunkimittaosasto on valmistanut asemakaavan pohjakartan:

Asemakaavan numero: 12436
Kaupunginosa: 45 Vartiokylä
Kartoituksen työnumero: 45/2016
Pohjakartta valmistunut: 24.10.2016
Tasokoordinaatisto: ETRS-GK25
Korkeusjärjestelmä: N2000

Pohjakartta täyttää maankäyttö- ja rakennuslain (132/1999) 54a §:n asettamat vaatimukset.

Kaupunkiympäristön toimialan palvelut ja luvat -palvelukokonaisuuden asiakkuusjohtaja on päätöksellä (4§/1.6.2017) siirtänyt hallintosäännön 16 luvun 8 § 2 momentin 7 kohdan toimivallan hyväksyä kaavoja varten valmistetut pohjakartat kaupunkiympäristön toimialan palvelut ja luvat -palvelukokonaisuuden kaupungingeodeetille sekä kartat ja paikkatiedot -yksikön päällikölle.

Lisätiedot

Timo Tolkki, yksikön päällikkö, puhelin: 310 31883
timo.tolkki(a)hel.fi
Merja Kyyrö, vastaava kartoittaja, puhelin: 310 31911
merja.kyyro(a)hel.fi

Pelastuslautakunta 21.03.2017 § 33

HEL 2016-006119 T 10 03 03

Lausunto

Pelastuslautakunta antoi seuraavan lausunnon:

Pelastuslautakunnalla ei ole huomautettavaa Vanamotie 13:n asemakaavaehdotukseen nro 12436.

Esittelijä

pelastuskomentaja vs.
Jorma Lilja

Lisätiedot

Pulmu Waitinen, vanhempi palotarkastaja, puhelin: 310 31237
pulmu.waitinen(a)hel.fi

Yleisten töiden lautakunta 14.03.2017 § 91

HEL 2016-006119 T 10 03 03

Postadress

PB 1
00099 HELSINGFORS STAD
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Besöksadress

Norra esplanaden 11-13
Helsingfors 17
<http://www.hel.fi/stadsfullmaktige>

Telefon

+358 9 310 1641
Telefax
+358 9 655 783

FO-nummer

0201256-6

Kontonr

FI0680001200062637
Moms nr
FI02012566

Lausunto

Yleisten töiden lautakunta antoi kaupunkisuunnitteluvirastolle seuraavan lausunnon:

Asemakaavan muutos koskee osoitteessa Vanamotie 13 sijaitsevaa Marjaniemen seurakuntatalon tonttia sekä tontille johtavaa Horsmapolkua. Tavoitteena on mahdollistaa ympäristöönsä sopiva pientalorakentaminen tontille. Seurakuntatalon toiminta on loppunut ja rakennus puretaan.

Tontille johtava yleinen jalankulkureitti Horsmapolku liitetään tonttiin ja reitti muuttuu käyttösä osalta tontin sisäiseksi, koska tontilla ollut julkinen toiminta on lakannut. Reitillä on olemassa olevat maastoportaat. Vanamotieltä johtaa jatkossakin Itäkeskuksen suuntaan julkisena jalankulkuyhteytenä Osmonportaat.

Vanamotie 13 tonttia pienennetään kaakkoiskulmassa siten, että jo rakennettu ajoyhteys Vanamotie 16 tontille mahtuu jatkossa kaupungin hallinnoimalle katualueelle.

Kaavaratkaisun toteuttamisesta ei aiheudu kaupungille kustannuksia.

Esittelijä

vs. kaupunginarkkitehti
Jussi Luomanen

Lisätiedot

Nina Mouhu, aluesuunnittelija, puhelin: 310 39838
nina.mouhu(a)hel.fi
Silja Hurskainen, suunnitteluinsinööri, puhelin: 310 38939
silja.hurskainen(a)hel.fi

Kaupunkisuunnittelulautakunta 17.01.2017 § 6

HEL 2016-006119 T 10 03 03

Ksv:n hankenumero 4386_2, karttaruutu 676504

Päätös

Kaupunkisuunnittelulautakunta päätti

- asettaa 17.1.2017 päivätyn asemakaavan muutosehdotuksen nro 12436 julkisesti nähtäville 30 päiväksi maankäyttö- ja rakennusasetuksen 27 §:n mukaisesti. Asemakaavan muutos koskee 45. kaupunginosan korttelin 45016 tonttia 27 sekä katualueita.

22.05.2019

- antaa vuorovaikutusraportista ilmenevät vastineet esitettyihin mielpiteisiin ja kannanottoihin. Päätösasiakirjat ja vuorovaikutusraportti ovat luettavissa kaupunkisuunnitteluviraston info- ja näyttelytila Laiturilla, Narinkka 2, sekä kaupunkisuunnitteluviraston internet-sivuilta: kohdassa Päätöksenteko

www.hel.fi/ksv

- että kaupunkisuunnitteluvirasto pyytää ehdotuksesta tarvittavat lausunnot
- valtuuttaa kaupunkisuunnitteluviraston tekemään ehdotukseen vähäisiä muutoksia ja tarkistuksia, jotka eivät olennaisesti muuta ehdotuksen sisältöä
- kehottaa kaupunkisuunnitteluvirastoa laskuttamaan hakijalta Kustannukset-liitteen mukaiset asemakaavan laatimis- ja käsittelykustannukset asemakaavan hyväksymisen jälkeen

Samalla lautakunta esitti kaupunginhallitukselle

- asemakaavan muutosehdotuksen nro 12436 hyväksymistä, mikäli ehdotuksesta ei tehdä maankäyttö- ja rakennuslain 65 §:n mukaisia muistutuksia eivätkä ehdotuksesta annetut lausunnot anna aiheutta asian käsittelemiselle uudelleen kaupunkisuunnittelulautakunnassa.

Esittelijä

asemakaavapäällikkö
Olavi Veltheim

Lisätiedot

Mikko Näveri, arkkitehti, puhelin: 310 37331
mikko.naveri(a)hel.fi
Jussi Jääskä, liikenneinsinööri, puhelin: 310 37129
jussi.jaaska(a)hel.fi
Peik Salonen, insinööri, puhelin: 310 37248
peik.salonen(a)hel.fi

Rakennusvirasto 6.9.2016

HEL 2016-006119 T 10 03 03

Kaupunkisuunnitteluvirasto pyytää rakennusviraston kannanottoa osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta 1259-00/16 koskien Vartiokylän (45.ko) asemakaavan muutosta, Vanamotie 13:sta. Määräaika on 7.9.2016 mennessä.

22.05.2019

Asemakaavan muutos koskee osoitteessa Vanamotie 13 sijaitsevaa Marjaniemen seurakuntatalon tonttia sekä tontille johtavaa Horsmapolkua. Tavoitteena on mahdollistaa ympäristönsä sopiva pientalorakentaminen tontille. Seurakuntatalo puretaan.

Muutosalueen tontti on yksityisomistuksessa, paitsi Horsmapolku, joka on kaupungin omistuksessa. Horsmapolulla on puiset portaat. Seurakunnan toiminnan lakkaamisen ja tontin käyttötarkoituksen muutoksen jälkeen Horsmapolku menettää aikaisemman merkityksensä julkisena reittinä. Näin ollen polku on tarkoituksenmukaista liittää kaavamuutoksessa uuteen asuintonttiin. Vanamotieltä johtaa jatkossakin Itäkeskukseen suuntaan julkisena jalankulkyhteytenä Osmonportaat.

Lisätiedot

Nina Mouhu, aluesuunnittelija, puhelin: 310 39838
nina.mouhu(a)hel.fi

Silja Hurskainen, suunnitteluinsinööri, puhelin: 310 38939
silja.hurskainen(a)hel.fi

Kaupunginmuseo Kulttuuriympäristöyksikkö 15.8.2016

HEL 2016-006119 T 10 03 03

Kaupunkisuunnitteluviraston lausuntopyyntö 4.8.2016

Kaupunkisuunnitteluvirastoon on pyytänyt kaupunginmuseon lausuntoa osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta. Käytöstä poistettua Marjaniemen seurakuntataloa suunnitellaan purettavaksi ja tontin muuttamista erillispienalojen alueeksi ympäröivän alueen tapaan.

Muutosalueen tontti on yksityisomistuksessa. Horsmapolun alue on kaupungin omistuksessa. Kaavoitus on tullut vireille tontin omistajan hakemuksesta. Voimassa olevassa asemakaavassa (2003) alue on merkitty kirkkojen ja muiden seurakunnallisten rakennusten korttelialueeksi. Yleiskaava 2002:ssa alue on merkitty pientalovaltaiseksi alueeksi. Helsingin uudessa yleiskaavaehdotuksessa (2015) alue on merkitty asuntovaltaiseksi alueeksi A4.

Kaupunginmuseo on antanut kannanoton seurakuntatalon purkuasiaan 16.9.2015, jossa totesi mm. seuraavaa: Marjaniemen seurakuntatalo, Vanamotie 13, on valmistunut vuonna 1975 ja sen on suunnitellut Arkkitehtitoimisto Leo Tenhunen Ky. Matala lautavuorattu rakennus maastoutuu tontille siten, että se on ympäristössään lähes huomaamaton. Tasakattoinen rakennus on julkisivuiltaan melko umpinainen. Lomalaudoitetut julkisivut on maalattu vihreäksi. Sisätiloissa keskusaulan ympär-

22.05.2019

rille on sijoitettu sali, päiväkerhotilat, keittiö ja toimistohuone. Lasiset väliseinät jakavat tiloja. Huonetiloissa on matalat yläikkunat, saleihin tuo valoa korkeat, lattiasta kattoon ulottuvat ikkunat. Rakennuksessa on seurakunnan tilojen lisäksi asunto. Rakennus on hyvin säilyttänyt autenttisuutensa niin sisätiloiltaan kuin ulkoasultaankin. Rakennus edustaa aikakaudelleen melko tyypillistä julkisten tilojen suunnittelua. Se on sijoitettu tontille siten, että sisäänkäynti muodostaa kadunpäätteen.

Kaupunginmuseo arvioi, ettei rakennuksen kulttuurihistoriallinen, rakennustaiteellinen ja/tai kaupunkikuvallinen arvo ole niin merkittävä, että se edellyttäisi suojelumerkintää.

Edellä mainittuun viitaten kaupunginmuseolla ei ole huomautettavaa osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta.

Lisätiedot

Sari Saresto, tutkija, puhelin: +358 9 503756846
sari.saresto(a)hel.fi

§ 154

Den av ledamoten Mauri Venemies väckta motionen om förtydligande av beslutsförslagen för motioner som föreläggs fullmäktige

HEL 2018-010105 T 00 00 03

Beslut

Stadsfullmäktige betraktade den av ledamoten Mauri Venemies väckta motionen som slutbehandlad.

Föredragande

Stadsstyrelsen

Upplysningar

Lauri Menna, ledande sakkunnig, telefon: 310 36012
lauri.menna(a)hel.fi

Bilagor

1 Valtuutetun aloite

Sökande av ändring

Förbud mot sökande av ändring, beredning eller verkställighet

Beslutsförslag

Beslutet stämmer överens med förslaget.

Föredragandens motiveringar

Beskrivning av motionen

Mauri Venemies och 15 andra ledamöter föreslår i sin motion att motionssvaren ska förtydligas så att man i beslutsförslaget tar ställning till om staden ska skrida till föreslagna åtgärder.

Ledamöterna har rätt att väcka motioner om stadens gemensamma angelägenheter. Stadsstyrelsen ska förelägga fullmäktige en motion som undertecknats av minst 15 ledamöter. Det ska ske inom åtta månader efter att motionen inlämnats.

Behandlingen av fullmäktigemotioner

Ledamöternas motionssystem är en mekanism som en ledamot kan utnyttja för att lägga fram åtgärdsförslag i ärenden som gäller staden. Motionerna besvaras av stadsstyrelsen. Beredningen av svaret sker i samarbete med aktörer som är av central betydelse med tanke på motionens innehåll.

22.05.2019

Stadsstyrelsen framför i sitt motionssvar vilka åtgärder den har för avsikt att vidta med anledning av motionen. Motionssvaret bygger på den uppfattning som hävdas av myndigheter och expertinstanser vilka är av central betydelse för motionens innehåll. Då motionssvaret bereds försäkrar man sig om att svaret är i linje med strategin och budgeten.

Motionssvaret är till sin karaktär stadsstyrelsens viljeyttring beträffande huruvida det är skäl att befordra den helhet som föreslagits i motionen. Utgångspunkten är den att den linje som man har stakat ut i motionsvaret beaktas i stadens verksamhet. Det huvudsakliga avgörandet om definitiva åtgärder fattas emellertid alltid av den behöriga myndigheten. Fullmäktige fattar inget egentligt beslut med anledning av motionssvaret.

Åtgärder som motionen föranleder

Stadsstyrelsen anser att förslaget om att göra motionssvaren tydligare är värt att understödja.

Det är ändamålsenligt att främja saken som en del av arbetet med att utveckla processen för behandling av fullmäktigemotioner. I anslutning till det har man planerat att lägga till ett sammanfattande stycke i slutet av motionssvaret.

Det sammanfattande stycket avses beskriva stadsstyrelsens vilja tydligare än hittills. Samtidigt har man för avsikt att göra motionssvarens struktur enhetligare, förbättra deras läsbarhet och betona motionssvarets karaktär av åtgärd som bereder möjliga egentliga åtgärder.

Med hänvisning till ovan nämnda konstaterar stadsstyrelsen att det inte finns anledning att i motionssvarets beslutsdel innefatta en sådan åtgärdsformulering som nämns i motionen. Motionen föranleder inga åtgärder i övrigt.

Föredragande

Stadsstyrelsen

Uppllysningar

Lauri Menna, ledande sakkunnig, telefon: 310 36012
lauri.menna(a)hel.fi

Bilagor

1 Valtuutetun aloite

Sökande av ändring

Förbud mot sökande av ändring, beredning eller verkställighet

---

Beslutshistoria

Kaupunginhallitus 29.04.2019 § 267

HEL 2018-010105 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo valtuutettu Mauri Venemiehen aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Lauri Menna, johtava asiantuntija, puhelin: 310 36012
lauri.menna(a)hel.fi

§ 155

Den av ledamoten Suldaan Said Ahmed väckta motionen om en kampanj i syfte att hejda klimatförändringen i Helsingfors

HEL 2018-010589 T 00 00 03

Beslut

Stadsfullmäktige betraktade den av ledamoten Suldaan Said Ahmed väckta motionen som slutbehandlad.

Dessutom godkände stadsfullmäktige följande hemställningskläm:

Stadsfullmäktige förutsätter vid godkännandet av beslutsförslaget att det utreds om ett lättfattligt språk och mångspråkigheten kan beaktas i kommunikationsplanen för Kolneutralt Helsingfors 2035, som är under beredning och vars mål är att uppmuntra helsingforsarna att göra konkreta klimatgärningar. (Suldaan Said Ahmed)

Behandling

Ledamoten Suldaan Said Ahmed understödd av ledamoten Nelli Ruotsalainen föreslog följande hemställningskläm:

Stadsfullmäktige förutsätter vid godkännandet av beslutsförslaget att det utreds om ett lättfattligt språk och mångspråkigheten kan beaktas i kommunikationsplanen för Kolneutralt Helsingfors 2035, som är under beredning och vars mål är att uppmuntra helsingforsarna att göra konkreta klimatgärningar.

Stadsfullmäktige godkände först stadsstyrelsens förslag enhälligt.

4 omröstningen

Ledamoten Suldaan Said Ahmeds förslag till hemställningskläm JA, motsätter sig NEJ

JA-förslag: Stadsfullmäktige förutsätter vid godkännandet av beslutsförslaget att det utreds om ett lättfattligt språk och mångspråkigheten kan beaktas i kommunikationsplanen för Kolneutralt Helsingfors 2035, som är under beredning och vars mål är att uppmuntra helsingforsarna att göra konkreta klimatgärningar.

NEJ-förslag: Motsätter sig

22.05.2019

Ja-röster: 57

Zahra Abdulla, Alviina Alametsä, Ted Apter, Pentti Arajärvi, Paavo Arhinmäki, Sirpa Asko-Seljavaara, Harry Bogomoloff, Silja Borgarsdottir Sandelin, Fatim Diarra, Mika Ebeling, Laura Finne-Elonen, Joonas Haavisto, Sandra Hagman, Jasmin Hamid, Atte Harjanne, Joel Harkimo, Martina Harms-Aalto, Mari Holopainen, Abdirahim Husu Hussein, Ville Jalovaara, Kati Juva, Atte Kaleva, Tapio Klemetti, Dan Koivulaakso, Joonas Kolehmainen, Vesa Korkkula, Anu Korppi, Kauko Koskinen, Heimo Laaksonen, Johanna Laisaari, Petra Malin, Sami Muttilainen, Björn Månsson, Laura Nordström, Sara Paavolainen, Jenni Pajunen, Matti Parpala, Dennis Pasterstein, Terhi Peltokorpi, Petrus Pennanen, Sirpa Puhakka, Marcus Rantala, Tuomas Rantanen, Nasima Razmyar, Nelli Ruotsalainen, Suldaan Said Ahmed, Mirita Saxberg, Satu Silvo, Leo Stranius, Riikka Suominen, Johanna Sydänmaa, Jani Valpio, Reetta Vanhanen, Mauri Venemies, Sinikka Vepsä, Sanna Vesikansa, Ozan Yanar

Nej-röster: 7

Nuutti Hyttinen, Pia Kopra, Otto Meri, Alekski Niskanen, Dani Niskanen, Mika Raatikainen, Wille Rydman

Blanka: 19

Jussi Chydenius, Matti Enroth, Eero Heinäluoma, Eveliina Heinäluoma, Jukka Järvinen, Mikko Kiesiläinen, Otso Kivekäs, Laura Kolbe, Terhi Koulumies, Matti Niiranen, Risto Rautava, Daniel Sazonov, Tomi Sevander, Anni Sinnemäki, Juhani Strandén, Ulla-Marja Urho, Laura Varjokari, Juhana Vartiainen, Maarit Vierunen

Frånvarande: 2

Maija Anttila, Jussi Niinistö

Stadsfullmäktige godkände ledamoten Suldaan Said Ahmeds förslag till hemställningskläm.

Föredragande

Stadsstyrelsen

Upplysningar

Victor Andersson, stadssekreterare, telefon: 310 36027
victor.andersson(a)hel.fi

Bilagor

1 Aloite

Sökande av ändring

Förbud mot sökande av ändring, beredning eller verkställighet

---

Beslutsförslag

Beslutet stämmer överens med förslaget.

Föredragandens motiveringar

Ledamoten Suldaan Said Ahmed och 18 andra ledamöter föreslår i sin motion att Helsingfors stad ska inleda en klimatkampanj i syfte att berätta för invånarna på vilka sätt var och en kan sträva att hejda klimatförändringen. Kampanjen stöder invånarna i strävandena. I kampanjen prioriteras särskilt de små valen i skolornas och arbetsplatsernas vardag. Kampanjen ska förverkligas av en reklambyrå som väljs på basis av konkurrensutsättning och en idétävling.

Stadsstyrelsen hänvisar till stadsmiljönämndens utlåtande och konstaterar att klimatförändringen är den viktigaste och allvarligaste frågan i vår tid. Städernas betydelse som lösare av stora globala utmaningar ökar. Städer som förhåller sig med allvar och ambition till bekämpningen av klimatförändringen kan genom sina innovationer och sitt exempel ha en väsentligt större inverkan på mänsklighetens framtid än bara sin egen andel. Helsingfors vill vara en av de första som bidrar till den här utvecklingen. Enligt den internationella klimatpanelen i regeringssamarbete IPCC:s rapport är det fortfarande möjligt att bromsa klimatets uppvärmning till 1,5 graders höjning, men detta kräver långsiktiga och oerhörda förändringar.

Fullmäktigemotionen om en kampanj i syfte att hejda klimatförändringen är positiv och värd understöd som utgångspunkt. Stadsmiljösektorn bereder för närvarande en kommunikationsplan i enlighet med principerna bestämda i åtgärdsprogrammet Kolneutralt Helsingfors 2035. En del av kommunikationsplanen är att precisera kommunikationsstilen, kärnbudskapen, de viktigaste kommunikationskanalerna och kommunikationsåtgärder för de närmaste åren. I planen har fem huvudgrupper för kommunikation identifierats för fullmäktigeperioden: alla helsingforsare (på allmän nivå) och ungdomar, husbolag, företag och stadens egna anställda (inriktat).

Målet för kommunikationsplanen för Kolneutralt Helsingfors 2035, som är under beredning, är att uppmuntra helsingforsarna att göra konkreta klimatgärningar och kommunicera om dessa till sina kamratgrupper. Budskapet ska vara så inspirerande att det uppmuntrar till gärningar i både invånarnas vardag och arbetsliv. Meningen är att de olika intressentgrupperna och invånarna också själva ska börja kommunicera om sina gärningar i vardagen, vilket gör att budskapet ger kraft för andra att agera.

Som en del av beredningen av kommunikationsplanen har en kampanj om klimatförändringen för invånarna tagits upp. Under de senaste tiderna har det funnits mycket kommunikation om klimatförändringen och flera kampanjer har ordnats. Staden har deltagit bland annat i HRM:s Klimatinfos kampanj Klimaträning och ordnat ett evenemang för allmänheten inom ramen för Sitras kampanj En hållbar vardag på Ode. Utifrån erfarenheterna övervägs det vilket som är det effektivaste sättet att kommunicera om klimatfrågor. Antingen en mer allmän kampanj för invånarna eller mer inriktad kommunikation till målgrupper kunde komma i fråga.

I stadsmiljösektorns delaktighetslokal Brygga i Ode ordnas en interaktiv utställning med klimattema och olika evenemang kring temat. Delaktighetshelheten som pågår från maj till slutet av september uppmuntrar besökarna till konkreta åtgärder för ett mer kolneutralt levnadssätt.

Stadsstyrelsen konstaterar dessutom att Helsingfors förpliktelse till FN:s rapportering om hållbar utveckling på stadens nivå tar stadens framskridande i genomförandet av målsättningarna för Agenda 2030 till en konkret nivå. Rapporteringen görs tydlig och lättillgänglig, så att stadsborna allt bättre ska kunna följa Helsingfors åtgärder inom den hållbara utvecklingen

De i motionen upptagna kampanjmålen kommer enligt stadsstyrelsens åsikt att bli beaktade genom åtgärderna ovan. Beslut om detaljerna, också om huruvida en eventuell kampanj ska ordnas, fattas senare.

Enligt 30 kap. 11 § 2 mom. i förvaltningsstadgan ska stadsstyrelsen förelägga fullmäktige en motion som undertecknats av minst 15 ledamöter.

Föredragande

Stadsstyrelsen

Upplysningar

Victor Andersson, stadssekreterare, telefon: 310 36027
victor.andersson(a)hel.fi

Bilagor

1 Aloite

Sökande av ändring

Förbud mot sökande av ändring, beredning eller verkställighet

Beslutshistoria

22.05.2019

Kaupunginhallitus 13.05.2019 § 338

HEL 2018-010589 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo valtuutettu Suldaan Said Ahmedin aloitteen loppuun käsitellyksi.

06.05.2019 Pöydälle

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Victor Andersson, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36027
victor.andersson(a)hel.fi

Kaupunkiympäristölautakunta 26.02.2019 § 104

HEL 2018-010589 T 00 00 03

Lausunto

Kaupunkiympäristölautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Valtuustoaloite Ilmastonmuutos-kampanjasta on lähtökohtaisesti hyvä ja kannatettava. Kaupunkiympäristön toimiala on parhaillaan valmistelussa yhdessä kaupungin viestinnän kanssa Hiilineutraali Helsinki 2035-toimenpideohjelmassa määriteltyjen periaatteiden mukaista viestintäsuunnitelmaa. Viestintäsuunnitelman osana pohditaan viestinnän tyyliä, ydinviestejä, keskeisiä viestinnän kanavia ja viestintätoimia lähivuosille. Suunnitelmassa on tunnistettu valtuustokaudelle viisi viestinnän pääkohderyhmää: kaikki helsinkiläiset (yleisellä tasolla), kohdennetusti nuoret, taloyhtiöt, yritykset ja kaupungin omat työntekijät.

Valmisteilla olevassa Hiilineutraali Helsinki 2035 -viestintäsuunnitelmassa on tavoitteena kannustaa helsinkiläisiä tekemään konkreettisia ilmastotekoja ja viestiä niistä tekijöiden vertaisryhmille. Viestin tulee olla niin inspiroiva, että se kannustaa tekoihin sekä asukkaiden arjessa, että työelämässä. Tarkoituksena on, että saamme eri sidosryhmät ja kaupunkilaiset viestimään myös itse arjen teoistaan, jolloin viesti voimaannuttaa toimimaan.

22.05.2019

Osana viestintäsuunnitelman valmistelua on pohdittu kaupunkilaisille suunnattua kampanjaa ilmastonmuutoksesta. Kampanjan kärkiviestiä, kanavia, ajankohtaa sekä kustannusten suhdetta hyötyihin on kuitenkin vielä tarkennettava. Ilmastonmuutosviestintää ja kampanjoita on jo ollut viime aikoina runsaasti. Kaupunki on ollut mukana mm. HSY:n Ilmasto-Infon Ilmastotreeni-kampanjassa, sekä järjestänyt Oodissa yleisötilaisuuden yhdessä Sitran Kestävä arki -kampanjaan liittyen. Saatujen kokemusten perusteella pohditaan, mikä olisi tehokkain keino viedä viestiä eteenpäin. Tämä voi olla joko yleisempi kampanja asukkaille, tai kohdennetumpaa viestintää eri kohderyhmille.

Toukokuussa kaupunkiympäristön osallisuustila Bryggaan Oodin kirjastoon on tulossa ilmastoaiheinen vuorovaikutteinen näyttely sekä aiheeseen liittyviä tilaisuuksia. Toukokuusta syyskuun loppuun kestävä osallistava näyttely kannustaa kävijät tekemään konkreettisia tekoja hiilineutraalimman elämäntavan eteen.

Esittelijä

kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Mikko Aho

Lisätiedot

Mira Jarkko, ympäristötarkastaja, puhelin: +358 9 310 64317
mira.jarkko(a)hel.fi

§ 156

Den av ledamoten Mia Nygård väckta motionen om ett utredningsarbete om de ökade trafikstockningarnas inverkan på förläggningsplaner i företag verksamma i Helsingfors

HEL 2018-010594 T 00 00 03

Beslut

Stadsfullmäktige betraktade den av ledamoten Mia Nygård väckta motionen som slutbehandlad.

Föredragande

Stadsstyrelsen

Upplysningar

Ulla Tapaninen, enhetschef, telefon: 310 37350
ulla.tapaninen(a)hel.fi

Bilagor

- 1 Nygård Mia Aloite Kvsto 10102018 8
- 2 Lausunto 4.3.2019, Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymä (HSL)
- 3 Lausunto 1.3.2019, Helsingin seudun kauppakamari

Sökande av ändring

Förbud mot sökande av ändring, beredning eller verkställighet

Beslutsförslag

Beslutet stämmer överens med förslaget.

Föredragandens motiveringar

Ledamoten Mia Nygård och 20 andra ledamöter föreslår att man ska inleda ett utredningsarbete om de ökade trafikstockningarnas inverkan på förläggningsplaner i företag med verksamhet i Helsingfors.

Stadsstyrelsen hänvisar till givna utlåtanden och konstaterar att staden vill ge företagen en attraktiv och konkurrenskraftig verksamhetsmiljö, så att företagen ska vilja finnas i Helsingfors. Förbindelser där trafiken flyter och där företagens kunder, distributionstrafiken och de anställda ska kunna ta sig fram med alla färdmedel är en central del av en god verksamhetsmiljö och har en väsentlig inverkan på företagens beslut om vart de ska förlägga sina funktioner.

Det slås fast i stadsstrategin (stadsfullmäktige 27.9.2017, § 321) att Helsingfors ska vara Finlands bästa stad för företag. Ett mål i stadsstrategin är att antalet arbetstillfällen i privatsektorn på lång sikt växer

22.05.2019

åtminstone i samma takt som folkmängden, och att Helsingfors kommunspecifika utdelning av samfundsskatten ska öka till över 30 procents nivå under fullmäktigeperioden.

Samfundsskattens andel av stadens alla skatteintäkter uppgick år 2018 till 22 procent. Helsingfors taxeringsutfall av samfundsskatten fördubblades åren 2012–2018. Med tanke på stadens ekonomi är det viktigt att man sörjer för att företagens vardag fungerar smidigt och att verksamhetsmiljön är adekvat.

I en undersökning som beställdes av staden och som utfördes med hjälp av telefonintervjuer riktade till tusen företag i Helsingfors utredde man företagens uppfattningar om Helsingfors näringspolitik och staden som placeringsort. Undersökningen gav vid handen att trafikrelaterade frågor betonades bland de orsaker som drog ner på företagets villighet att rekommendera Helsingfors som placeringsort för företag i respektive bransch. Undersökningens svar samlades in vid årsskiftet 2018–2019.

I vart tredje svar lyfte man fram trafikrelaterade orsaker, såsom trafik- och gångförbindelser, trafikstockningar, trafikens smidighet och vägarbeten, svårigheter med eller begränsning av bilismen samt parkeringsproblem. Jämfört med föregående undersökning som hade genomförts år 2016 hade andelen stigit. Då pekade 23 procent på trafikrelaterade orsaker.

I anslutning till att man utredde förutsättningarna för en betydande utvidgning av fotgängarcentrum och för en underjordisk matargata kartlade man med hjälp av företagsintervjuer hur företag i varierande storlek såg till exempel på centrums nåbarhet och trafiksmidigheten. Företagen i stadskärnan och innerstaden ansåg att det var särskilt viktigt att man i framtiden inte ska försämra villkoren för privatbilism och varutransporter. Intervjuerna gjordes sommaren 2018.

De utmaningar som gäller trafikens smidighet beror dels på de temporära trafikarrangemang som gatuarbeten och byggnadsprojekt orsakar, dels på regionens tillväxt och på de ökade trafikvolymerna som tillväxten leder till. Helsingforsregionen är knutpunkt för Finlands rikstäckande och internationella kommunikationer. Regionens folkmängd fortsätter att öka med cirka 1,4 procent på årsnivå. År 2030 har regionen en folkmängd på uppskattningsvis 1,6–1,7 miljoner invånare beroende på befolkningsprognos. Regionens fortsatta befolkningsökning medför utmaningar för hållbarheten inom markanvändning, boende och trafiksystem. Då befolkningen växer, ökar inte trafikledernas kapacitet proportionellt, vilket medför trafikstockningar.

22.05.2019

Det är viktigt att företagens behov beaktas i helhetsgranskningen i anslutning till regionala och Helsingforsinterna trafikprojekt. För många företag är god nåbarhet med personbil och antalet parkeringsplatser på rimligt avstånd centrala verksamhetsförutsättningar, i synnerhet om det är nödvändigt för arbetstagare och kunder att använda bil. Valfungerande förbindelser för distributions- och servicetrafik och de parkeringsplatser som dessa kräver är också viktiga med tanke på företagens verksamhet.

God nåbarhet är en förutsättning inte enbart för ett stort antal företag, utan också för Helsingfors innerstads utveckling. Det är med hänsyn till centrumets livskraft, trivsamt och funktionalitet viktigt att sörja för att centrum och innerstaden är nåbara för personbilar och varutransporter, särskilt via de radiella huvudlederna.

Utvecklingen av trafiksystemet, underhållet och förbättringen av gatornas kommunalteknik, byggnadsprojekt samt möjliggörandet av framtidens teknologier inverkar framöver tillfälligt på hur trafiken flyter. Följderna är lokalt negativa för såväl fotgängare och cyklister som för dem som tar sig fram med motorfordon.

Hanteringen av de olägenheter som gatuarbeten medför och smidigare verksamhetsrutiner utvecklas för närvarande i ett projekt som syftar till att få till stånd systematiska och kulturella förändringar i stadens gatuarbetsprocess i dess helhet, från programarbete till genomförande och kommunikation. Målet är bland annat att utveckla upphandlingsförfarandet vid entreprenader och att påverka entreprenörernas arbetsplanering, höja kvalitetsnivån på trafikarrangemangen och öka övervakningens effektivitet samt förbättra dialogen mellan aktörerna på gemensamma byggplatser.

Som en del av helheten ingår ett forskningsprojekt som genomförs av Aalto-universitetet och där målet är att utreda gatuprojektens nuläge och ekonomiska konsekvenser exempelvis ur invånarnas och företagets perspektiv. I forskningsprojektet utvecklar man en verksamhetsmodell enkom för Helsingfors. Modellen testas på två gatuobjekt.

Stadens åtgärder för att minska det besvär som gatuarbeten ställer till med märks redan i ombyggnaden av Tavastvägen. På basis av den respons som staden fick i anslutning till ombyggnaden av Mechelingatan har man fäst större uppmärksamhet vid den kommunikation som är riktad till företag vid Tavastvägen. De arrangemang som gäller så länge området är en byggplats kan ändå medföra inkomstbortfall och kostnader för företagen. Man bör försöka lindra eventuella negativa konsekvenser till exempel med lösningar som ansluter sig till synligheten för företag som verkar i byggplatsens omedelbara närhet.

22.05.2019

I enlighet med stadsstyrelsens beslut (30.5.2016, § 541) ska man i ett tillräckligt tidigt skede utarbeta en utvärdering av företagskonsekvenser i anslutning till planer som är under beredning inom staden. Målet med utvärderingen är att bedöma planernas inverkan på företagets verksamhetsförutsättningar samt lindra projektens eventuella negativa konsekvenser.

Staden har på ett heltäckande sätt samlat data från tidigare utredningar och andra informationskällor beträffande trafikens utveckling, smidighet, mest centrala problemställen, företagens geografiska läge och närbarhet samt stadslogistikens funktionsduglighet. Undersökningarna visar att företagen betraktar det som ytterst viktigt att staden sörjer för att trafiken flyter i alla trafikformer.

Stadsstyrelsen konstaterar att i och med att en ny utredning inte skulle bidra med väsentlig ny information om de frågor som nämns här ovan, så ger motionen inte anledning till vidare åtgärder. Att trafiken flyter är emellertid en central förutsättning för att företagen ska kunna ha en smidig vardag. Det är också en förutsättning för tryggheten av Helsingfors arbetsplatser och stadens skatteintäkter. I stället för att göra utredningar är det viktigt att vidta åtgärder för att råda bot på de trafikproblem som företagen upplever. De utmaningar som lyfts fram i fullmäktigemotionen är ägnade att tära på stadens anseende och att försämra dess attraktivitet som placeringsort för företag.

Stadsstyrelsen har begärt utlåtanden i ärendet från samkommunen Helsingforsregionens trafik, Helsingforsregionens handelskammare och Helsingfors Företagare. De inkomna utlåtandena ingår som bilaga (bilagorna 2 och 3).

Enligt 30 kap. 11 § 2 mom. i förvaltningsstadgan ska stadsstyrelsen förelägga fullmäktige en motion som undertecknats av minst 15 ledamöter.

Förslaget har beretts av stadskansliets näringslivsavdelning samt dess ekonomi- och planeringsavdelning i samarbete.

Föredragande

Stadsstyrelsen

Upplysningar

Ulla Tapaninen, enhetschef, telefon: 310 37350
ulla.tapaninen(a)hel.fi

Bilagor

- 1 Nygård Mia Aloite Kvsto 10102018 8
- 2 Lausunto 4.3.2019, Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymä (HSL)
- 3 Lausunto 1.3.2019, Helsingin seudun kauppakamari

Sökande av ändring

Förbud mot sökande av ändring, beredning eller verkställighet

Beslutshistoria

Kaupunginhallitus 13.05.2019 § 339

HEL 2018-010594 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo valtuutettu Mia Nygårdin aloitteen loppuun käsitellyksi.

06.05.2019 Pöydälle

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Ulla Tapaninen, yksikön päällikkö, puhelin: 310 37350
ulla.tapaninen(a)hel.fi

Kaupunkiympäristölautakunta 05.02.2019 § 74

HEL 2018-010594 T 00 00 03

Lausunto

Kaupunkiympäristölautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Kaupunkirakenne, yritysten sijoittuminen ja liikenne

Kaavoituksessa ja liikennesuunnittelussa otetaan mahdollisimman hyvin huomioon sekä yrittäjien tarpeet että yritysten erilaiset sijaintitarpeet. Helsingissä toteutettavilla maankäytön ja liikenteen investointihankkeilla pyritään saavuttamaan ja toteuttamaan kaupunkistrategiassa (2017–2021) ja toimenpideohjelmassa asetettuja tavoitteita ja toimenpiteitä.

Yritykselle houkutteleva sijainti riippuu yrityksen toimialasta ja toiminnan luonteesta. Keskustasijainti houkuttelee yrityksiä, joille tärkeää on toisten yritysten ja asiakkaiden läheinen sijainti sekä hyvät joukkoliikennedytykset. Nämä yritykset hyötyvät keskustasijainnista ja ovat

valmiita maksamaan keskustan tuomista eduista. Keskustan suosiota ylläpitävät myös hyvät liikenneyhteydet ja palvelutarjonta, laadukas imago sekä hyvin ylläpidetty kiinteistökanta. Helsingin ydinkeskusta on pääkaupunkiseudun houkuttelevin ja kallein toimisto-osamarkkina-alue. Kuljetusriippuvaiset ja halvempaa maanhintaa hakevat yritykset sijoittuvat puolestaan pääsääntöisesti kauemmaksi keskustasta, johon heidän tilaa ja joustavia henkilöauto- ja kuljetusliikenneyhteyksiä vaativien toimintonsa on mahdollista sijoittaa.

Maankäytöllä ja kaupunkirakenteella on vaikutusta kulkutavan valintaan. Mitä tiiviimpi ja toiminnoiltaan sekoittuneempi kaupunkirakenne on, sitä todennäköisemmin palvelut ja työpaikat ovat saavutettavissa kävellen asukkaiden näkökulmasta. Toisaalta myös mitä tiiviimpi kaupunkirakenne on, sitä helpompaa alueelle on järjestää tehokas ja toimiva joukkoliikenne, jolloin henkilöauton tarve pienenee. Pyöräliikenteen olosuhteiden parantaminen edistää kestävästä liikkumisesta kaikenlaisessa ympäristössä.

Eri osissa Helsinkiä liikkumistottumukset poikkeavat toisistaan. Esikaupunkialueiden asukkaiden matkoista autolla tehdään noin 42 % ja kantakaupungissa noin 23 %. Pääosa autolla tehdyistä matkoista liittyy vapaa-aikaan (HLT2016). Kaupan asiointin osalta tiedetään eri selvitysten perusteella, että asiakkaiden kulkutapajakauma keskustan myymälöihin ja keskustan ulkopuolisiin kaupan alueisiin on hyvin erilainen. Helsingin keskustassa myymälöissä asioivat liikkuvat pääasiassa joukkoliikenteellä. Henkilöautolla keskustassa asioi noin 10 %. Keskustan ulkopuolella sijaitsevilla kauppakeskuksissa asioidaan useammin henkilöautolla. (Esim. Kauppakeskukset osana kestävästä kulutuksesta ja kaupunkirakennetta, KOKKKA –loppuraportti, Aalto-yliopisto 2010).

Helsingin niemen ylittävistä matkoista noin 70 % kuljetaan joukkoliikenteellä. Autoliikenne on viimeisten vuosien aikana vähentynyt niemen rajalla ja kantakaupungin rajalla. Kaupungin rajalla ja poikittaisliikenteessä autoliikenteen määrä sen sijaan on lisääntynyt.

Helsingin ja samalla koko seudun suurin työpaikkakeskittymä on Helsingin keskusta sekä kantakaupungin alue. Helsingin kantakaupungin alueella oli vuonna 2016 noin 230 00 työpaikkaa ja Helsingin esikaupunkialueilla noin 128 00 työpaikkaa. Helsingissä on noin 60 000 työpaikkaa enemmän kuin Espoossa, Vantaalla ja kehyskunnissa yhteensä. Keskustan ulkopuolella suurimmat työpaikkakeskittymät Helsingissä ovat Pitäjänmäki ja Herttoniemi. Tämän lisäksi Helsingissä on useita pienempiä työpaikka-alueita, jotka vastaavat yritysten erilaisiin sijoittumistarpeisiin.

Liikenne- ja katusuunnittelupalvelussa tehtyjen saavutettavuusanalyysien perusteella sekä väestön että työpaikkojen saavutettavuus autolla paranee vuoteen 2030 mennessä kaikilla Helsingin pienalueilla suunniteltujen maankäytön ja investointihankkeiden toteuduttua. Auto on analyysien mukaan tänä päivänä sekä tulevaisuudessa kaikista kilpailukyysisin kulkumuoto saavutettavuudeltaan Helsingissä. Saavutettavuus on tässä analyysissä arvioitu siten, että kuinka monta asukasta tai yritystä saavuttaa puolesta tunnissa joko omalla autolla tai joukkoliikenteellä alueittain.

Katutila palvelee myös kunnallistekniikkaa

Katutila palvelee liikkujien ohella myös kunnallistekniikkaa. Katujen alla sijaitsee merkittävä määrä vesi- ja viemärijohtoja, kaukolämpöputkia sekä tele- ja sähkökaapeleita. Kaupunkimaisessa ympäristössä niin kadun pinnalla tehtävät työt kuin kadun alla kunnallistekniikkaan liittyvät huolto-, ylläpito- ja laajennustyöt vaikuttavat vapaana olevan katutilan määrään. Etenkin vanhassa kantakaupungissa kadun alla oleva kunnallistekniikka on tullut peruskorjausikään. Katutyöt aiheuttavat tilapäistä haittaa liikkujille.

Kaupungin käynnissä olevista aluekehityshankkeista toimitilarakentamisen ja työpaikkojen kannalta erityisen merkittäviä ovat Keski-Pasila, Kalasatama ja Jätkäsaari. Nämä kantakaupungin laajentumisalueet vahvistavat entisestään alueen merkitystä myös työpaikkojen sijaintialueena. Catellan Helsingin toimistokysyntää tulevaisuudessa kartoittavan selvityksen (2016) mukaan suurin kysyntä toimistojen osalta keskittyy jatkossakin ydinkeskustaan, sen välittömään läheisyyteen ja erityisesti Pasila-Vallila-Kalasatama-akselille. Isojen toimistokohteiden toteuttamisen yhteydessä pysäköinti on perinteisesti ollut yksi tärkeimmistä kilpailutekijöistä. Viime vuosina toimistorakentaminen on kuitenkin keskittynyt sijainteihin, joissa on hyvät julkisen liikenteen yhteydet. Erityisesti raskaan raideliikenteen asemien läheisyydessä sijaitsevat kohteet ovat houkutelleet toimitilasijoittajia ja yrityksiä.

Kunnallistekniikkaa on rakennettu merkittävästi edellä mainittuihin aluekehitysalueille, jotka liittyvät kantakaupungin liikenneverkkoon. Muita katutöihin liittyviä syitä ovat mm. kantakaupungin katujen peruskorjaukset, joiden yhteydessä myös päivitetään katujen liikennejärjestelyt nykyisten tavoitteiden mukaisiksi. Myös teknologian kehittyminen teettää jatkossa katutöitä, lähitulevaisuudessa liittyen mm. 5G-verkon laajentamiseen.

Helsingissä on yli kymmenen vuotta ollut käytössä yhteinen kunnallistekninen työmaa -sopimusohjauksellinen yhteisrakentamisprosessi, jonka avulla yhdistetään eri toimijoihin liittyviä katutyöt samanaikaisiksi.

Tämä on vähentänyt eri operaattoreiden teettämien erillisten katutöiden haittoja kaikelle liikenteelle. Liikenne- ja katutöiden viestintää parannetaan paraikaa. Viestinnällä on merkittävä vaikutus koettuun saavutettavuuteen. Viestinnän avulla liikkujille annetaan mahdollisuus vaikuttaa omaan matkaansa, joko sopivampaan reittiin tai kulkutapaan vaihtamalla. Tällöin myös reitille jäävä liikenne sujuu paremmin. Lisäksi yhteistyönä Aalto yliopiston kanssa on käynnissä laaja katuhankkeiden ohjelmointiin, suunnitteluun ja toteutukseen tähtäävä kehitysprojekti.

Autoliikenteen sujuvuus

Helsingin autoliikenteen sujuvuuden kehitystä on tutkittu vuosien 2010–2017 välisenä aikana. Nykyisin tilastollisesti luotettavaa sujuvuustietoa ostetaan kaupungille vuosittain kaupallisilta tiedontuottajilta. Autoliikenteen sujuvuus oli vuonna 2017 koko kaupungin tasolla parempi kuin edellisinä tutkimusjakson ajankohtina. Merkittävimmin autoliikenteen sujuvuus parani pohjoisessa ja läntisessä suurpiirissä Kehä I:n remontin valmistumisen johdosta. Sen sijaan autoliikenteen sujuvuus heikkeni edellisvuosiin verrattuna eteläisessä suurpiirissä. Tähän ovat vaikuttaneet laajat katutyömaat mm. Mechelininkadulla, Reijolankadulla, Mannerheimintiellä ja Nordenskiöldinkadulla. Autoliikenteen osalta aamuliikenteen sujuvuus on ollut heikointa keskisessä suurpiirissä koko tutkimusjakson ajan 2010–2017. Sielläkin liikenteen sujuvuudessa on kuitenkin havaittavissa pientä paranemista vuosien varrella.

Kansainvälisessä ruuhkaisuusvertailussa (2017) Helsingissä liikenne oli sujuvampaa kuin Tukholmassa, Tallinnassa, Oslossa tai Pietarissa. Sen sijaan Kööpenhaminassa, Tampereella ja Turussa autoliikenne sujui paremmin kuin Helsingissä.

Helsingin yhteisöverokertymä ja yritysten näkemyksiä liikenteeseen liittyen

Helsingissä yhteisövero tuottaa noin kymmenen prosenttia kaupungin kaikista tuloista. Yhteisöverokertymä oli 528 miljoonaa euroa vuonna 2017. Valtaosa yhteisöverosta kertyy pieneltä yritysjoukolta: 25 eniten yhteisöveroa maksanutta yritystä kerrytti puolet Helsingin koko yhteisöverokertymästä vuonna 2017.

Helsingin kaupunki on tutkinut yritysten näkemyksiä elinkeinopolitiikan onnistumisesta haastattelututkimusten avulla vuonna 2016 ja 2018 (vielä julkaisematon tutkimus). Molempina vuosina kaupungin sisäisten liikenneyhteyksien parantaminen koettiin tärkeimmäksi yksittäiseksi toimenpiteeksi, jolla kaupunki voi edistää yritysten kehitystä ja kasvua. Samalla kuitenkin koettiin, että liikenne- ja kulkuyhteydet, liikennemuutokset, liikenteen sujuvuus ja tietyt, autoilun vaikeus tai sen rajoittaminen sekä pysäköintiongelmien vähensivät halukkuutta suositella Helsinkiä sijaintipaikkana oman toimialan yrityksille. Koettu haitta oli kasvanut tuo-

22.05.2019

reemmassa kyselyssä. Kysyttäessä miksi yritys suosittelisi sijaintipaikkaa oman toimialan yrityksille oli vastauksena toimivat liikenne- ja kulkuyhteydet sekä julkinen liikenne. Yrityksien joukossa on siis sekä niitä, jotka kokevat liikenteeseen liittyvät asiat ongelmana, että niitä, joiden mielestä ne vahvistavat Helsingin houkuttelevuutta.

Yrittäjän oma tai työntekijöiden asuinpaikka sekä suuri asiakaspohja ja laajat markkinat mainittiin molempien vuosien puhelinhaastattelututkimuksen vastaajien toimesta selvästi tärkeimmiksi syiksi sille, että yritys sijaitsee Helsingissä. Kaupungin tavoitteena on tarjota yrityksille houkutteleva ja kilpailukykyinen toimintaympäristö, jotta yritykset haluavat sijaita Helsingissä. Yritysten asiakkaiden ja työntekijöiden sujuvat liikenneyhteydet kaikilla kulkumuodoilla ovat yksi keskeinen osa hyvää toimintaympäristöä.

Helsingin kaupungilla on otettu käyttöön yritysvaikutusten arviointi (kh 30.5.2016) osana valmistelu- ja päätöksentekoprosessia. Yritysvaikutusten arvioinnista on annettu ohjeistus, jonka perusteella jo suunnitteluvaiheessa kaavahankkeiden ja liikennehankkeiden vaikutuksia arvioidaan niiden vaikutusalueella oleviin yrityksiin. Lisäksi merkittävistä investointi- ja rakentamishankkeista tehdään laajojen taloudellisten vaikutusten arviointia.

Yhteenveto

Tehtyjen selvitysten ja olemassa olevan tiedon pohjalta tiedetään jo hyvin paljon liikenteen kehityksestä, sujuvuudesta, keskeisimmistä ongelmakohdista sekä yritysten sijoittumisesta ja saavutettavuudesta. Uusi selvitys ei toisi merkittävää uutta tietoa näistä asioista.

Liikennejärjestelmän kehittäminen, katujen kunnallistekniikan ylläpito ja parantaminen sekä tulevaisuuden teknologioiden mahdollistaminen tulevat myös tulevaisuudessa ruuhkauttamaan tilapäisesti liikennettä. Nämä aiheuttavat paikallisesti haittaa niin kävelijöille, pyöräliikenteelle kuin moottorivälineillä kulkeville verrattuna tavoitetilanteeseen. Katutöihin liittyvien haittojen hallintaa ja ketterämpiä toimintatapoja kehitetään jatkuvasti. Myös viestintään ja tiedottamiseen kiinnitetään entistä paremmin huomiota. Kun kaupunkia rakennetaan siten, että liikkujalla on mahdollisuus valita miten liikkuu, vähentää se haittojen vaikutusta liikkujiin.

Esittelijä

kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Mikko Aho

Lisätiedot

Anna Pätynen, liikenneinsinööri: 310 37110
anna.patynen(a)hel.fi

22.05.2019

Elina Luukkonen, yleiskaavasuunnittelija, puhelin: 310 37073
elina.luukkonen(a)hel.fi

§ 157

Den av ledamoten Terhi Peltokorpi väckta motionen om klimatkonsekvensbedömning i beslutsfattandet

HEL 2018-011681 T 00 00 03

Beslut

Stadsfullmäktige betraktade den av ledamoten Terhi Peltokorpi väckta motionen som slutbehandlad.

Föredragande

Stadsstyrelsen

Upplysningar

Olli Lahtinen, specialplanerare, telefon: 310 36055
olli.lahtinen(a)hel.fi

Bilagor

1 Valtuutettu Terhi Peltokorven aloite

Sökande av ändring

Förbud mot sökande av ändring, beredning eller verkställighet

Beslutsförslag

Framställningen stämmer överens med förslaget.

Föredragandens motiveringar

Ledamoten Terhi Peltokorpi och 46 andra ledamöter föreslår i sin motion att staden ska börja tillämpa klimatkonsekvensbedömning i beslutsfattandet. I motionen hänvisas det till rapporter om klimatförändringens konsekvenser, till risk- och konsekvensbeskrivningar och till den medborgardiskussion och oro de orsakat. Staternas åtgärder kring klimatförändringen beskrivs som otillräckliga. Dessutom konstateras det i motionen bland annat att:

Enligt strategin godkänd av stadsfullmäktige "tar Helsingfors sitt ansvar i bekämpningen av klimatförändringen på allvar och bekämpar klimatförändringen på ett ambitiöst sätt. Helsingfors ställer som mål att minska utsläppen med 60 procent före utgången av år 2030 och tidigare lägga kolneutralitetsmålet från år 2050 till år 2035."

Städerna har en mycket stor betydelse för uppbyggande av hållbar utveckling och välbefinnande. Städerna ska ta större ansvar än i nuläget också över bekämpningen av klimatförändringen. Städerna ska i stället

22.05.2019

för tal målmedvetet skrida till åtgärder. De flesta politiska besluten har också konsekvenser som hejdar eller accelererar klimatförändringen men dessa förblir ännu för ofta inte uppmärksammade.

Enligt 30 kap. 11 § 2 mom. i förvaltningsstadgan ska stadsstyrelsen förelägga fullmäktige en motion som undertecknats av minst 15 ledamöter.

Stadsstyrelsen hänvisar till stadsmiljönämndens utlåtande och konstaterar samtidigt att städerna har en globalt sett betydande roll i bekämpningen av klimatförändringen och upprustningen för dess konsekvenser. Städernas betydelse är allmänt erkänd på internationell nivå i många sammanhang, avtal och initiativ som också Helsingfors som en aktiv påverkare deltar i.

Helsingfors följer i sin egen verksamhet klimatåtgärder i enlighet med de förfaranden som beskrivs i programmet Kolneutralt Helsingfors 2035 (HNH) och med den årliga miljörapporten. Stadsmiljönämnden konstaterar att det har fästs avseende på behovet att bedöma konsekvenserna i åtgärdsprogrammet Kolneutralt Helsingfors 2035. Genomförandet av programmets åtgärd för utveckling av ett verktyg för bedömning av miljökonsekvenserna har redan inletts i samarbete med Finlands miljöcentral, miljöministeriet och de sex största städerna i Finland. En förutredning blir färdig i juni 2019. Konsekvensbedömningen blir en del av åtgärdsprogrammets uppföljningsverktyg som är under beredning.

De risker som vädret och klimatförändringen medför i Helsingfors har bedömts år 2017 i samarbete med Meteorologiska institutet. I rapporten anges en väder- och klimatriskbedömning på hela stadens nivå.

Samkommunen Helsingforsregionens miljötjänster utredde år 2015 invånarnas och gemenskapernas sårbarhet för översvämningar och hetta i huvudstadsregionen. Det är möjligt att uppdatera utredningens resultatmaterial med nya indikatorer och scenarier.

Stadsstyrelsen konstaterar till slut att det är en väsentlig del av beslutsfattandet i Helsingfors att avgörandenas konsekvenser, klimatkonsekvenserna medräknade, bedöms omsorgsfullt i tillräcklig omfattning. Detta beaktas i utbildningen av sakkunniga och beredare på såväl hela stadens som sektorernas nivå i enlighet med stadsstrategins 2017–2021 mål om att effektivisera modellerna för beslutsfattandet och serviceprocesserna och lätta upp byråkratin.

Föredragande

Stadsstyrelsen

Upplysningar

Olli Lahtinen, specialplanerare, telefon: 310 36055

22.05.2019

olli.lahtinen(a)hel.fi

Bilagor

1 Valtuutettu Terhi Peltokorven aloite

Sökande av ändring

Förbud mot sökande av ändring, beredning eller verkställighet

Beslutshistoria

Kaupunginhallitus 13.05.2019 § 340

HEL 2018-011681 T 00 00 03

Esitys

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo valtuutettu Terhi Peltokorven aloitteen loppuun käsitellyksi.

06.05.2019 Pöydälle

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Olli Lahtinen, erityissuunnittelija, puhelin: 310 36055
olli.lahtinen(a)hel.fi

Kaupunkiympäristölautakunta 26.02.2019 § 103

HEL 2018-011681 T 00 00 03

Lausunto

Kaupunkiympäristölautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Hiilineutraali Helsinki 2035 -toimenpideohjelmassa on kiinnitetty huomiota vaikutusten arvioinnin tarpeellisuuteen. Ohjelmaan sisältyvää toimenpidettä "Ilmastovaikutusten arvioinnin työkalun kehittäminen" on aloitettu jo tekemään yhdessä Suomen ympäristökeskuksen, Ympäristöministeriön ja kuutoskaupunkien kanssa. Esiselvitys valmistuu kesäkuussa 2019. Vaikutusarviointi kytketään osaksi valmisteilla olevaa toimenpideohjelman seurantatyökalua.

22.05.2019

Sään ja ilmastonmuutoksen aiheuttamat riskit Helsingissä arvioitiin vuonna 2017. Työn toteutti Ilmatieteen laitos yhteistyössä kaupungin asiantuntijoiden kanssa. Raportissa esitetään sää- ja ilmastoriskiarvio koko kaupungin tasolla. HSY toteutti ilmastolähtöisen sosiaalisen haavoittuvuuden kartoituksen pääkaupunkiseudulle vuonna 2015. Työssä selvitettiin pääkaupunkiseudun asukkaiden ja yhteisöjen sosiaalista haavoittuvuutta tulville ja helteille.

Helsingin ilmastonmuutokseen sopeutumisen linjaukset 2017-2025 on valmisteltu. Kaupunkiympäristölautakunta päätti kokouksessaan 5.2.2019 esittää kaupunginhallitukselle, että se hyväksyy linjaukset.

Esittelijä

kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Mikko Aho

Lisätiedot

Jari Viinanen, ympäristötarkastaja, puhelin: +358 9 310 31519
jari.viinanen(a)hel.fi

Postadress

PB 1
00099 HELSINGFORS STAD
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Besöksadress

Norra esplanaden 11-13
Helsingfors 17
<http://www.hel.fi/stadsfullmaktige>

Telefon

+358 9 310 1641

Telefax

+358 9 655 783

FO-nummer

0201256-6

Kontonr

F10680001200062637

Moms nr

F102012566

§ 158

Den av ledamoten Seija Muurinen väckta motionen om Helsingfors inträde i nätverket Terve Kunta

HEL 2018-011971 T 00 00 03

Beslut

Stadsfullmäktige betraktade den av ledamoten Seija Muurinen väckta motionen som slutbehandlad.

Föredragande

Stadsstyrelsen

Upplysningar

Stina Högnabba, specialplanerare, telefon: 310 42525
stina.hognabba(a)hel.fi

Bilagor

1 Valtuustoaloite Seija Muurinen, Helsingin liittyminen Terve Kunta -verkostoon

Sökande av ändring

Förbud mot sökande av ändring, beredning eller verkställighet

Beslutsförslag

Beslutet stämmer överens med förslaget.

Föredragandens motiveringar

Ledamoten Seija Muurinen och fjorton andra ledamöter föreslår i sin motion att Helsingfors ska gå med i nätverket Terve Kunta, som samordnas av Institutet för hälsa och välfärd.

Enligt 30 kap. 11 § 2 mom. i förvaltningsstadgan ska stadsstyrelsen förelägga fullmäktige en motion som undertecknats av minst 15 ledamöter.

Nätverket Terve Kunta har som mål att främja befolkningens välfärd och hälsa, att förebygga sjukdomar samt att ta fram och förmedla information i ämnesområdet. Nätverket omsätter i handling de målsättningar som har fastställts av WHO:s European Healthy Cities-nätverk (hädanefter HCN-nätverket). Det har en verksamhetsperiod på fyra år i likhet med fullmäktiges mandatperioder. Nätverket har fastslagit sina huvudsakliga teman för åren 2017–2020, och de är att stödja kommunerna i anslutning till vård- och landskapsreformen samt att fullfölja de

22.05.2019

förpliktelser som gäller främjandet av välfärd och hälsa i enlighet med kommunallagen och hälso- och sjukvårdslagen, särskilt beträffande ibruktandet av förhandsbedömning och beredningen av välfärdsberättelsen. Nätverket arrangerar varje år nätverksdagar och seminarier som är öppna för alla.

Nationellt samarbete för att främja välfärd och hälsa främjas genom Kommunförbundets nätverksprojekt Kommunen som välfärdsfrämjare, till vilket Helsingfors anslöt sig våren 2018. Projektet stöder kommunerna i deras välfärdsroll, utveckling av välfärdsledarskap, främjande av god praxis, förutseende inom välfärden och utveckling av praxis för förhandsbedömning. Projektet stärker den nationella dialogen på flera nivåer mellan olika centrala aktörer och gör det möjligt att lyfta fram arbetet för välfärd och hälsa så att det synliggörs på nationell nivå.

Därutöver har Helsingfors tillsammans med städerna Esbo och Vanda startat ett utvecklingsarbete för främjande av välfärd och hälsa. Med Helsingfors som primus motor ordnades det i början av året ett seminarium om främjande av välfärd och hälsa i syfte att få till stånd en gemensam lägesbild. Dessutom har man som mål att fastställa ett gemensamt mål för främjande av välfärd och hälsa i huvudstadsregionen i syfte att förbättra befolkningens välfärd och hälsa.

Stadsstyrelsens har slagit fast (14.5.2018, § 350) att en av uppgifterna för styrgruppen för främjande av välfärd och hälsa är att främja internationellt samarbete. Styrgruppen för främjandet av välfärd och hälsa har på sitt möte 4.2.2019 beslutat föreslå att Helsingfors stad går med direkt i WHO:s HCN-nätverk under dess nya period 2019–2024. Helsingfors ansöker om medlemskap i HCN-nätverket under våren 2019. Det förutsätts inte att staden ska gå med i nätverket Terve Kunta för att den ska kunna ansluta sig till HCN-nätverket direkt.

Nätverket Terve Kuntas nuvarande programperiod innehåller för tillfället inga sådana delar som direkt hjälper Helsingfors att främja välfärd och hälsa.

Helsingfors stads eventuella direkta samarbete med HCN-nätverket bidrar till och ger nya internationella infallsvinklar på hur man tillsammans med övriga stora städer i Europa verkar för att reducera ojämlikheten. Samarbetet med huvudstadsregionens stora städer och Kommunförbundets nätverksprojekt främjar dessutom redan i nuläget vidsträckt kunnande om främjande av välfärd och hälsa samt stärker utvecklingen av beprövade tillvägagångssätt.

Föredragande

Stadsstyrelsen

22.05.2019

Upplysningar

Stina Högnabba, specialplanerare, telefon: 310 42525
stina.hognabba(a)hel.fi

Bilagor

1 Valtuustoaloite Seija Muurinen, Helsingin liittyminen Terve Kunta -verkostoon

Sökande av ändring

Förbud mot sökande av ändring, beredning eller verkställighet

Beslutshistoria

Kaupunginhallitus 06.05.2019 § 299

HEL 2018-011971 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo valtuutettu Seija Muurisen aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Stina Högnabba, erityissuunnittelija, puhelin: 310 42525
stina.hognabba(a)hel.fi

§ 159

Den av ledamoten Dani Niskanen väckta motionen om trygghet av säkerheten vid Helsingfors judiska församling

HEL 2018-012500 T 00 00 03

Beslut

Stadsfullmäktige betraktade den av ledamoten Dani Niskanen väckta motionen som slutbehandlad.

Föredragande

Stadsstyrelsen

Upplysningar

Matti Koskinen, chef för säkerhets- och beredskapsenheten, telefon: 310 22393
matti.koskinen(a)hel.fi

Bilagor

1 Valtuutettu Dani Niskasens aloite

Sökande av ändring

Förbud mot sökande av ändring, beredning eller verkställighet

Beslutsförslag

Framställningen stämmer överens med förslaget.

Föredragandens motiveringar

Ledamoten Dani Niskanen och 20 andra ledamöter föreslår i sin motion att Helsingfors stad inleder förhandlingar med staten för att utverka ekonomiskt stöd för Helsingfors judiska församlings säkerhetskostnader på likartat sätt som i övriga Norden.

Enligt 30 kap. 11 § 2 mom. i förvaltningsstadgan ska stadsstyrelsen förelägga fullmäktige en motion som undertecknats av minst 15 ledamöter.

Att kommunen har till uppgift att främja sina invånares välfärd och sitt områdes livskraft kan anses vara utgångspunkten för det säkerhets-samarbete och den säkerhetsplanering som sker inom staden (1 § i kommunallagen). När staden sköter sina dagliga uppgifter på ett högklassigt sätt, lägger den grunden till ett säkert och välmående Helsingfors. Beslut som inverkar på Helsingfors säkerhet och invånarnas trygghetskänsla fattas inom de olika sektorerna som en del av det dagliga arbetet.

Lösningen av lokalt förekommande säkerhetsrelaterade utmaningar förutsätter planering och samarbete över sektorsgränserna. Staden är inte behörig myndighet i fråga om upprätthållande av allmän ordning och säkerhet, men Helsingfors stad och Polisinrättningen i Helsingfors har ett tätt samarbete i ärenden som anknyter till stadens säkerhet. Staden kan för egen del vidta åtgärder för att stärka säkerheten bland annat genom att utveckla det kameraövervakningssystem som polisen utnyttjar eller genom att införa konstruktionsmässiga säkerhetslösningar i det allmänna stadsrummet.

Riksdagens finansutskott har i sitt betänkande (FiUB 28/2018 rd) konstaterat att Judiska församlingen i Helsingfors enligt inkommen utredning under de senaste åren tvingats satsa stort på säkerhet, vilket har varit nödvändigt bland annat för att upprätthålla verksamheten på skolan och daghemmet och även för att upprätthålla annan församlingsverksamhet. Detta har orsakat betydande kostnader för församlingen. Utskottet har ökat momentet Understöd för kyrklig och religiös verksamhet med 300 000 euro för att förbättra och upprätthålla säkerheten vid synagogan och församlingscentret för Judiska församlingen i Helsingfors. Finansutskottets betänkande har beaktats i statsbudgeten för år 2019.

Stadsstyrelsen finner att finska staten har visat sig vara medveten om Helsingfors judiska församlings behov gällande förbättrad säkerhet och konstaterar att det av ovan nämnda skäl inte är behövligt att inleda förhandlingar mellan Helsingfors stad och staten.

Föredragande

Stadsstyrelsen

Upplysningar

Matti Koskinen, chef för säkerhets- och beredskapsenheten, telefon: 310 22393
matti.koskinen(a)hel.fi

Bilagor

1 Valtuutettu Dani Niskasen aloite

Sökande av ändring

Förbud mot sökande av ändring, beredning eller verkställighet

Beslutshistoria

Kaupunginhallitus 29.04.2019 § 268

HEL 2018-012500 T 00 00 03

22.05.2019

Esitys

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo valtuutettu Dani Niskasen aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Matti Koskinen, turvallisuus- ja valmiusyksikön päällikkö, puhelin: 310 22393
matti.koskinen(a)hel.fi

§ 160

Den av ledamoten Hannu Oskala väckta motionen om påskyndande av bostadsproduktionen i Helsingfors

HEL 2018-013004 T 00 00 03

Beslut

Stadsfullmäktige betraktade den av ledamoten Hannu Oskala väckta motionen som slutbehandlad.

Dessutom godkände stadsfullmäktige följande hemställningskläm:

Stadsfullmäktige förutsätter vid godkännandet av svaret till Hannu Oskalans motion om påskyndande av bostadsproduktionen att man utreder möjligheterna att planera och förverkliga stadens tjänster i god tid i varje växande bostadsområde. Det här gäller framför allt daghem och skolor. (Sirpa Asko-Seljavaara)

Behandling

Ledamoten Sirpa Asko-Seljavaara understödd av ledamoten Matti Enroth föreslog följande hemställningskläm:

Stadsfullmäktige förutsätter vid godkännandet av svaret till Hannu Oskalans motion om påskyndande av bostadsproduktionen att man utreder möjligheterna att planera och förverkliga stadens tjänster i god tid i varje växande bostadsområde. Det här gäller framför allt daghem och skolor.

Stadsfullmäktige godkände först stadsstyrelsens förslag enhälligt.

5 omröstningen

Ledamoten Sirpa Asko-Seljavaaras förslag till hemställningskläm JA, motsätter sig NEJ

JA-förslag: Stadsfullmäktige förutsätter vid godkännandet av svaret till Hannu Oskalans motion om påskyndande av bostadsproduktionen att man utreder möjligheterna att planera och förverkliga stadens tjänster i god tid i varje växande bostadsområde. Det här gäller framför allt daghem och skolor.

NEJ-förslag: Motsätter sig

22.05.2019

Ja-röster: 79

Toni Ahva, Alviina Alametsä, Maija Anttila, Ted Apter, Pentti Arajärvi, Paavo Arhinmäki, Sirpa Asko-Seljavaara, Harry Bogomoloff, Silja Borgarsdóttir Sandelin, Jussi Chydenius, Fatim Diarra, Mika Ebeling, Matti Enroth, Laura Finne-Elonen, Joonas Haavisto, Sandra Hagman, Jasmin Hamid, Atte Harjanne, Joel Harkimo, Martina Harms-Aalto, Eero Heinäluoma, Eveliina Heinäluoma, Mari Holopainen, Abdirahim Husu Hussein, Nuutti Hyttinen, Ville Jalovaara, Kati Juva, Jukka Järvinen, Atte Kaleva, Mikko Kiesiläinen, Otso Kivekäs, Tapio Klemetti, Dan Koivulaakso, Joonas Kolehmainen, Pia Kopra, Vesa Korkkula, Anu Korppi, Kauko Koskinen, Terhi Koulumies, Heimo Laaksonen, Johanna Laisaari, Petra Malin, Sami Muttilainen, Björn Månsson, Matti Niiranen, Alekski Niskanen, Dani Niskanen, Laura Nordström, Sara Paavolainen, Jenni Pajunen, Matti Parpala, Dennis Pasterstein, Terhi Peltokorpi, Petrus Pennanen, Sirpa Puhakka, Mika Raatikainen, Marcus Rantala, Tuomas Rantanen, Nasima Razmyar, Nelli Ruotsalainen, Wille Rydman, Suldaan Said Ahmed, Mirita Saxberg, Daniel Sazonov, Tomi Sevander, Satu Silvo, Juhani Strandén, Leo Stranius, Riikka Suominen, Johanna Sydänmaa, Ulla-Marja Urho, Jani Valpio, Reetta Vanhanen, Laura Varjokari, Mauri Venemies, Sinikka Vepsä, Sanna Vesikansa, Maarit Viurunen, Ozan Yanar

Nej-röster: 1

Otto Meri

Blanka: 4

Laura Kolbe, Risto Rautava, Anni Sinnemäki, Juhana Vartiainen

Frånvarande: 1

Zahra Abdulla

Stadsfullmäktige godkände ledamoten Sirpa Asko-Seljavaaras förslag till hemställningskläm.

Föredragande

Stadsstyrelsen

Upplysningar

Mari Randell, bostadsprogramchef, telefon: 310 25823
mari.randell(a)hel.fi

Bilagor

1 Valtuutettu Hannu Oskalan aloite

Sökande av ändring

Förbud mot sökande av ändring, beredning eller verkställighet

Beslutsförslag

Beslutet stämmer överens med förslaget.

Föredragandens motiveringar

Ledamoten Hannu Oskala och 20 andra ledamöter föreslår i sin motion att stadens bostadsproduktion ska påskyndas och bostadsproduktionsmålet ska höjas till 10 000 bostäder per år.

Stadsstyrelsen konstaterar att det i stadsstrategin godkända bostadsproduktionsmålet för tillfället är 7 000 bostäder per år. Stadsstrategin är en helhet och det är inte ändamålsenligt att ingripa i strategins mål med anledning av enskilda motioner. Bostadsproduktionsmålet strategiska granskning blir nästa gång aktuell i samband med beredningen av BM-programmet och då ska målet bedömas i förhållande till den övriga målhelheten.

Stadsstyrelsen konstaterar dessutom med hänvisning till stadsmiljönämndens utlåtande att stadens bostadsproduktionsmål målmedvetet har höjts på 2000-talet. I bostadsprogrammet från år 2000 var bostadsproduktionsmålet 4 100 bostäder per år, räknat från år 2004 var målet 3 500 bostäder, räknat från år 2008 var målet 5 000 bostäder och räknat från år 2016 höjdes målet till 6 000 bostäder. I stadsstrategin Världens bäst fungerande stad anges det att stadens mål är att årligen bygga 7 000 bostäder per år fr.o.m. 2019. Samtidigt med det ambitiöst höjda målet har också bostadsantalet faktiskt ökat. Inom bostadsproduktionen var bostadsantalet nedåtgående under hela första årtiondet på 2000-talet och antalet färdigställda bostäder sjönk från nästan 4 000 år 2000 till bara något mer än 2 000 år 2010. Efter ett kraftigt uppehåll i byggverksamheten på grund av den internationella finansieringskrisen under åren 2008–2009 har bostadsproduktionskonjunkturen varit klart stigande.

Bostadsproduktionsvolymen påverkas avsevärt av såväl konjunkturläget som stadens egna åtgärder och helhetssituationen inom byggsektorn. Under de senaste åren har många omständigheter påverkat den höga bostadsproduktionsnivån. Samtidigt som bostadsproduktionsmålet målmedvetet har höjts har också stadens egna mål för bostadsproduktionsprocessens olika faser höjts, dvs. målen i fråga om tomtöverlåtelse och detaljplaner.

Stadens egna planläggningsmål har höjts i samma takt som bostadsproduktionsmålet och målen har också nåtts. Under de senaste tre åren har den genomsnittliga planlagda våningsytan inom bostadsbyggandet varit ca 730 000 m² vy per år medan genomsnittet för årtiondets tidigare år var ca 430 000 m² vy per år. Samtidigt har man lyckats i att

22.05.2019

öka detaljplanereserven av våningsytan planlagd för bostäder. Det är viktigt för bostadsmarknadens och byggandets funktionalitet att detaljplanereserven är på en tillräckligt hög nivå. I november 2018 uppgick stadens kalkylmässiga detaljplanereserv till totalt ca 3,3 miljoner kvadratmeter våningsyta. För de framtida detaljplanelägningsbehoven har det dessutom utarbetats en ny generalplan för Helsingfors som till sina huvudsakliga delar vann laga kraft hösten 2018. Högsta förvaltningsdomstolen upphävde vissa delar av generalplanen.

Inom tomtöverlåtelsen har staden strävat att aktivt locka nya aktörer till Helsingfors för att aktörsfältet bättre ska svara mot det högre produktionsmålet. Den större detaljplanereserven gör att även tomtreserven är på högre nivå än tidigare och har för sin del gjort det möjligt att fler projekt har startat.

Det stigande konjunkturläget inom bostadsbyggandet har pågått redan under flera år. I synnerhet inom stadens egen bostadsproduktion till rimliga priser har detta synts i form av entreprenörernas blygsamma beredvillighet att lämna in anbud och i form av stigande entreprenadspriser. Som svagast har det i anbudstävlingar inte kommit in några anbud alls, eller det har bara kommit in några få. Detta har lett till att prisnivån har stigit och medfört fördröjningar i projekten och extra arbete. Först under de senaste tiderna har det funnits några tecken på att konkurrensen piggnar till.

Ur marknadssituationens synvinkel har de senaste åren varit gynnsamma för försäljningen av bostäder byggda av staden. Alla bostäder säljs dock inte genast i alla områden utan i vissa objekt krävs flera försäljningsåtgärder och försäljningen innebär risker. I vissa områden i Helsingfors är det inte möjligt att få priset på nyproduktion till en tillräckligt låg nivå för att det ska vara lockande jämfört med den lokala prisnivån i området. Den snabba urbaniseringen och flyttrörelsen som följer denna fortsätter och utbudet av nya bostäder ska svara mot denna utveckling. Det är sannolikt att efterfrågan på bostäder ökar också i Helsingfors. Efterfrågan riktar sig till produktionen av bostäder till rimliga priser och speciellt till Ara-produktionen.

Efterfrågan på bostäder beror också på utvecklingen av det ekonomiska läget. Den ekonomiska tillväxten i Finland har avtagit något men det ekonomiska läget i huvudstadsregionen är fortfarande bra. Det finns dock risker i den ekonomiska utvecklingen i världen, till exempel i USA sjönk de långa räntorna under den korta tremånadersräntan. Detta innebär i praktiken att investerarna inte har inflationsförväntningar och avkastningskravet på de långa räntorna minskar. En dylik ränteutveckling har historiskt sett indikerat försämring av de ekonomiska utsikterna och på viss sikt recession som naturligt inverkar också på Europas och

22.05.2019

Finlands ekonomi. Människornas inkomstutveckling har en direkt koppling till efterfrågan på bostäder och påverkar för sin del även prisstegringen.

Bostadspriserna har stigit betydligt snabbare i Helsingfors än i det övriga landet. Detta gäller speciellt priserna på små bostäder, ettor och tvåor. I nyproduktionen har emellertid utbudet av ettor och tvåor kraftigt ökat, vilket å andra sidan har hejdat prishöjningen på dessa. Det är oroväckande som helhet att priserna i förhållande till inkomsterna har stigit avsevärt redan länge.

I en befolkningsprognos år 2018 prognoserades det att invånarantalet i Helsingfors ökar med ca 8 000 per år, men utvecklingen i början av 2019 har varit på en betydligt lägre nivå. Det är sannolikt att det finns efterfrågan på bostadsproduktion till rimliga priser också i framtiden. De lokala förändringarna i efterfrågan och fluktuationerna i världsekonomin och dess inverkan på Finlands ekonomi måste beaktas som riskfaktorer.

Med anledning av stadens goda ekonomiska situation har det varit möjligt att investera betydligt stora summor på grundberedning och på att göra tomter byggbara i nya blivande bostadsområden. Ur områdesbyggperspektiv har dessutom ett stort antal områden hållits under byggnad samtidigt för att göra det möjligt för byggtreprenörer att bygga nytt i så många områden som möjligt. På detta sätt har man strävat att säkerställa produktionen i olika delar av staden och hindra att projektstarter fördröjs.

Entreprenadskalkylerna för stadens egen bostadsproduktion omfattar redan så många projekt att det har förekommit kapacitetsproblem förutom hos byggföretag och byggproduktleverantörer också hos planerare och till exempel kostnadsberäknare. Bostadsproduktionstjänsten har aktivt sökt också nya samarbetspartner och regelbundet ordnat möten med byggindustrin i syfte att presentera kommande projekt. Härigenom har man fått några nya anbudsgivare i bostadsproduktionstjänstens projekt.

En stor bostadsproduktionsvolym orsakar resursbrist också i stadens egen verksamhet när efterfrågan på yrkeskunnig personal överskrider utbudet. Till exempel har bostadsproduktionstjänsten redan länge lidit av underbemanning och personalomsättningen har varit stor. Det fås inte nödvändigtvis några potentiella sökande alls till lediga anställningar eller de som blir valda söker sig annanstans efter att de fått erfarenhet. Staden har åtminstone inte i det nuvarande konjunkturläget varit en konkurrenskraftig arbetsgivare till alla delar.

Delvis har samma problem identifierats också inom stadens tomtöverlåtelse, där situationen redan länge har varit utmanande. Staden ska årligen överlåta tomter genom utarrendering och försäljning i enlighet med målen för tomtöverlåtelse för att bostadsproduktionen ska bevaras på den eftersträvade nivån. Målen i fråga om tomtöverlåtelse har inte en enda gång nåtts under 2010-talet. Att rätta till situationen förutsätter redan nu effektivisering av processer och ökade resurser. Endast större överlåtelsemål räcker inte till för att öka antalet tomter som överlåts.

Förutom samtidigheten av flera områden har man i de områden som är under byggnad sett till att fördelningen av bostädernas besittnings- och finansieringsformer är mångsidig. Risken hos för samtidiga och för likadana bostadsprojekt är att de kan hamna i konkurrens med varandra, vilket kan leda till att projekten blir fördröjda. Detta gäller närmast den fritt finansierade ägarbostadsproduktionen.

Förutom investeringarna på bostadsproduktionens förutsättningar har även de ökade investeringarna på regionens trafiksystem synts i större bostadsproduktionsvolym i regionen. På grund av speciellt investeringarna på spårtrafiken har finansieringens totala nivå avsevärt stigit från millennieskiftet. Under de senaste fem åren har statens finansieringsandel dock börjat minska och kommunernas finansieringsandel har ökat.

Efterfrågan på bostäder har varit kraftig i Helsingfors under de senaste åren. På grund av den strama bostadsmarknaden har bostadspriserna och -hyrorna i vissa områden hållit sig på hög nivå och det finns tryck att priserna stiger, och därför är det väsentligt att hålla bostadsproduktionsmålet på hög nivå för att kunna påverka trycket på priserna.

Stadsmiljösektorn har år 2018 inlett processutvecklingsarbete i syfte att göra bostadsproduktionsprocessen smidigare. Sektorn och stadskansliet går i samråd igenom produktionsprocessen och strävar att hitta de olika flaskhalsarna i produktionen och utmaningarna i processen. Avsikten med processarbetet är att gå igenom både byggandet på stadens mark med tomtöverlåtelser och byggandet på privat mark som förutsätter att markanvändningsavtal ingås. Största delen av det arbete som bostadsproduktionsprocessen kräver av staden är detsamma oberoende av markägandeförhållandena.

Bostadsproduktionen förutsätter välfungerande och målinriktad detaljpanelläggning. Kompletteringsbyggprocessen har kraftigt utvecklats under de senaste åren men processen har ofta ett sysselsättningsskapande nyttokostnadsförhållande för staden jämfört med projektets volym. I en situation där de nuvarande stora projektområdena färdigställs medan verksamhetsmiljön hela tiden blir mer utmanande och priorite-

ringen i planläggningen flyttas i allt högre grad mot kompletteringsbyggnad är det särskilt viktigt att det finns tillräckliga resurser för hela kedjan från allmän planering till stadens egen bostadsproduktion. Dessutom behöver den växande staden ett välfungerande trafiksystem och de nya områdena ett välplanerat gatunät och grön- och rekreationsområden. Många av de nya områdena stöder sig på det befintliga spårnätets utvidgningar och nya snabbspårvägar vars planering måste kunna göras med tyngdpunkten i början.

Om produktionsmålet höjs till 10 000 bostäder per år måste man både skynda på byggandet av nuvarande havsstrandsområden och göra kompletteringsbyggprocessen smidigare. Ett högre bostadsproduktionsmål betyder också att nya områden tas snabbare upp för detaljplanläggning och en mycket smidig planlägningsprocess och snabb behandling av eventuella besvär över detaljplaner.

En produktionsnivå på 10 000 bostäder per år förutsätter även av byggsektorn avsevärt större satsningar på Helsingfors än i nuläget. Flaskhalsar i bostadsproduktionen förorsakas dessutom av tillgången till arbetskraft och utbildningspolitiken. En betydande del av arbetskraften inom byggbranschen har varit av internationell bakgrund och då ska man på landets nivå ta hand om Finlands konkurrenskraft på den internationella arbetsmarknaden. Tillgången på bland annat estnisk arbetskraft var länge relativt bra men efter att Estlands ekonomiska läge har förbättrats har en del av arbetskraften återvänt till hemlandet. I framtiden ska man fästa avseende på tillgången på arbetskraft också genom utbildning. Både i planeringen, i ledningsuppgifterna på byggplatserna och i byggindustrin finns tidvis brist på arbetskraft och speciellt ett otillräckligt antal erfarna yrkeskunniga jämfört med behovet i huvudstadsregionen. I byggproduktionen utnyttjas talrika förproducerade delar och till exempel fönster- och elementfabriker behöver inte vara belägna i huvudstadsregionen. Helsingfors ska i samarbete med staten säkerställa att det utbildas ett tillräckligt antal behövliga yrkeskunniga för städernas tillväxt.

Helsingfors är en fast del av samma bostadsmarknadsområde som Esbo och Vanda. I Helsingfors var länge, under ungefär tre års tid, ca 7 000 bostäder under byggnad, med vilka nivån för 5 000 färdigställda bostäder nåddes. Under år 2018 kom nivån för bostäder som är under byggnad till en högre nivå och i slutet av 2018 var sammanlagt 10 000 bostäder under byggnad, medan samtidigt i hela huvudstadsregionen, med Helsingfors medräknat, var ca 23 000 bostäder under byggnad. Bostadsproduktionen i huvudstadsregionen beror på byggsituationen i hela Finland. På basis av de nyaste befolkningsprognoserna kan dock förväntas att befolkningen koncentreras till Helsingfors-, Åbo-

22.05.2019

och Tammerforsregionerna i allt större grad. Antagligen koncentreras också bostadsbyggandet till dessa områden.

Tillgången på bostadsfinansiering är en kritisk faktor för bostadsproduktionen. För dess del ska man beakta såväl hushållens möjligheter att köpa bostad som bankernas vilja och möjligheter att ge lån. I fråga om produktion med statligt stöd är statsgarantier, inlednings- och investeringsunderstöd och finansinstitutens beredvillighet att finansiera reglerad produktion kritiska. Inträdet för nya koncept på marknaden, såsom bostadsandelstag och projekt för gruppentreprenad, beror på finansieringsmekanismernas funktionalitet. Under de senaste åren har den fritt finansierade hyresproduktionen ökat kraftigt också på grund av pensionsbolagens möjlighet att utnyttja hävstångsformeln i syfte att öka produktionsvolymen.

En höjning av bostadsproduktionsmålet kräver avsevärda investeringar på trafikinfrastrukturen i regionen. Det är både stadens och regionens gemensamma offentligt uttalade mål att ökningen av invånarantalet i regionen måste kunna kanaliseras till hållbara färdssätt. Det är mycket viktigt att besluten om de statliga investeringarna på projekt som är viktiga för regionen blir fattade och att projekten fortskrider i snabb takt. Offentliga investeringar genererar privata investeringar och de är en förutsättning förutom för en utveckling som är i enlighet med målet också för att de privata investeringarna ska starta i den målsatta tidtabellen. Ett projektbeslut om Centrumslingan måste fattas snabbt eftersom den förbättrar åtkomligheten i ett stort område, kopplar de separata närtågs- och metrosystemen till varandra och gör det möjligt att öka antalet tågturer, vilket skapar betydligt mycket ny markanvändningspotential i regionen. Projektet är mycket viktigt för hela regionen. Dessutom ska staten förbinda sig att finansiera investeringarna på snabbspårvägen i Helsingfors med en betydligt stor finansieringsandel.

Det är inte motiverat för staten att bromsa den naturliga urbaniseringsutvecklingen. Det är dyrt för städerna att växa eftersom detta kräver avsevärda investeringar. Staten får däremot snabbt nytta av urbaniseringen till exempel genom en förbättrad arbetsmarknad. Det är därför viktigt att de olika statliga aktörerna ska fungera proaktivt tillsammans med staden i syfte att nå de gemensamt godkända målen.

Det är skäl att överväga ändamålsenligheten av att höja bostadsproduktionsmålet i samband med beredningen av följande BM-program och då ska produktionsmålet bedömas i förhållande till den övriga målhelheten. Utan statens avsevärda satsningar på regionens trafikinfrastruktur är det utmanande att höja bostadsproduktionsmålet.

22.05.2019

Enligt 30 kap. 11 § 2 mom. i förvaltningsstadgan ska stadsstyrelsen förelägga fullmäktige en motion som undertecknats av minst 15 ledamöter.

Svaret på motionen har redan i nämndfasen beretts i samarbete mellan stadskansliet och stadsmiljösektorn.

Föredragande

Stadsstyrelsen

Upplysningar

Mari Randell, bostadsprogramchef, telefon: 310 25823
mari.randell(a)hel.fi

Bilagor

1 Valtuutettu Hannu Oskalan aloite

Sökande av ändring

Förbud mot sökande av ändring, beredning eller verkställighet

Beslutshistoria

Kaupunginhallitus 13.05.2019 § 337

HEL 2018-013004 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo valtuutettu Hannu Oskalan aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Mari Randell, asunto-ohjelmapäällikkö, puhelin: 310 25823
mari.randell(a)hel.fi

Kaupunkiympäristölautakunta 07.05.2019 § 219

HEL 2018-013004 T 00 00 03

Lausunto

Postadress

PB 1
00099 HELSINGFORS STAD
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Besöksadress

Norra esplanaden 11-13
Helsingfors 17
<http://www.hel.fi/stadsfullmaktige>

Telefon

+358 9 310 1641
Telefax
+358 9 655 783

FO-nummer

0201256-6

Kontonr

FI0680001200062637

Moms nr

FI02012566

Kaupunkiympäristölautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Helsingin asuntotuotantotavoitetta on nostettu määrätietoisesti 2000 – luvulla. Vuonna 2000 päätetyssä asunto-ohjelmassa vuosituotannon kokonaistavoite oli 4 100 asuntoa, vuodesta 2004 tavoite oli 3 500 asuntoa, vuodesta 2008 tavoite nostettiin 5 000 asuntoon ja vuodesta 2016 tavoitteeksi nostettiin 6 000 asuntoa. Hyväksytyssä kaupunkistrategiassa Maailman toimivin kaupunki sovittiin, että vuodesta 2019 lähtien tavoitteena on rakentaa 7 000 asuntoa vuosittain. Samaan aikaan kunnianhimoisesti kasvatetun tavoitteen kanssa on noussut tosiasiallisesti myös asuntotuotannon määrä. Asuntotuotanto oli määrien suhteen laskusuuntainen koko 2000 –luvun ensimmäisen vuosikymmenen ja valmistuneiden asuntojen määrä laski vuoden 2000 liki 4 000 asunnosta vain hieman yli 2 000 valmistuneen asunnon vuonna 2010. Vuosien 2008 – 2009 kansainvälisen rahoituskriisin aiheuttaman voimakkaan rakentamisen pysähdyksen jälkeen on asuntotuotannon määrä ollut selkeän noususuhdanteinen.

Asuntotuotannon määrään vaikuttaa merkittävästi niin suhdannetilanteet kuin kaupungin omat toimet sekä rakennussektorin kokonaistilanne. Viime vuosien korkeaan asuntotuotannon määrään ovat vaikuttaneet monet seikat. Nostettaessa määrätietoisesta asuntotuotantotavoitetta on nostettu myös asuntotuotantoprosessin eri vaiheiden kaupungin omia tavoitteita, tontinluovutus- ja asemakaavatavoitetta.

Kaupungin omat kaavoitustavoitteet ovat nousseet samaa tahtia asuntotuotantotavoitteen kanssa ja tavoitteisiin on myös päästy. Viimeisen kolmen vuoden keskimääräinen asuntorakentamisen kaavoitettu kerrosala on ollut noin 730 000 k-m² / vuosi, kun vuosikymmenen aiempien vuosien keskiarvo oli noin 430 000 k-m² / vuosi. Samaan aikaan on onnistuttu kasvattamaan myös asuntorakentamiseen osoitetun kerrosalan asemakaavavarantoa. Asemakaavavarannon riittävän korkea taso on asuntomarkkinoiden ja rakentamisen toiminnan kannalta tärkeää. Marraskuussa 2018 Helsingin laskennallinen asemakaavavaranto oli yhteensä n. 3,3 miljoonaa kerrosneliometriä. Tulevaisuuden asemakaavoitustarpeita varten Helsingille on lisäksi laadittu uusi yleiskaava, joka lainvoimaistui syksyllä 2018 pääosiltaan. Korkein hallinto-oikeus kumosi osia yleiskaavasta, johtuen pääosin eri viranomaistahojen valituksista.

Tontinluovutuksessa on pyritty aktiivisesti houkuttelemaan uusia toimijoita Helsinkiin, jotta toimijakenttä vastaisi paremmin korkeampaan tuotantotavoitteeseen. Suuremman asemakaavavarannon ansiosta myös tonttivaranto on aiempaa korkeammalla tasolla ja osaltaan mahdollistanut useampien hankkeiden käynnistymisen.

Asuntorakentamisen suhdannetilanne on jatkunut nousujohteisena jo useamman vuoden. Etenkin kohtuuhintaisessa kaupungin omassa asuntotuotannossa tämä on näkynyt urakoitsijoiden vähäisenä tarjoushalukkuutena ja kohoavina urakkahintoina. Heikoimmillaan urakkakilpailuihin ei ole saatu lainkaan tarjouksia, tai on saatu vain heikosti tarjouksia. Tämä on johtanut hintatason nousuun ja aiheuttanut viivytyksiä hankkeille sekä ylimääräistä työtä. Vasta ihan viime aikoina on ollut joitakin merkkejä kilpailun piristymisestä.

Markkinatilanteen näkökulmasta viime vuodet ovat olleet suotuisia asuntojen myynnin suhteen. Asuntoja ei silti kaikkialla myydä heti, vaan joissakin kohteissa vaaditaan enemmän myyntitoimenpiteitä ja myyntiin sisältyy riskejä. Joillakin alueilla Helsingissä uudistuotannon hintaa ei saada riittävän alhaiseksi, jotta se olisi houkutteleva paikalliseen alueen hintatasoon nähden. Kaupungistuminen ja sitä seuraava muuttoliike jatkuvat nopeana ja asuntojen uudistarjonnan on vastattava tähän kehitykseen, oletettavasti myös Helsingissä asuntojen kysyntä kasvaa. Kysyntä kohdistuu kohtuuhintaiseen asuntotuotantoon ja etenkin ARA-tuotantoon.

Asuntojen kysyntä riippuu myös taloudellisen tilanteen kehityksestä. Suomen talouden kasvu on hidastunut jonkin verran, mutta elämme vielä tällä hetkellä noususuhdannetta. Riskejä talouskehityksessä maailmalla kuitenkin on, esim. USA:n pitkät korot laskivat alle lyhyen kolmen kuukauden koron. Se tarkoittaa käytännössä, että sijoittajilla ei ole inflaatio-odotuksia ja pitkien korkojen tuottovaade laskee. Tällainen korkokehitys on historiallisesti katsottuna indikoinut talousnäkymien huononemista ja taantumaa jollakin aikavälillä, joka vaikuttaisi luonnollisesti myös Euroopan ja Suomen talouteen. Ihmisten tulokehitys on suoraan yhteydessä asuntojen kysyntään ja se vaikuttaa osaltaan myös hintojen nousuun.

Asuntojen hinnat ovat nousseet Helsingissä huomattavasti muuta maata nopeammin ja erityisesti pienten asuntojen, yksiöiden ja kaksioiden hinnat. Kuitenkin uudistuotannossa yksiöiden ja kaksioiden tarjonta on kasvanut voimakkaasti, mikä on toisaalta hillinnyt niiden hintojen nousua. Huolestuttavaa kokonaisuutena on, että hinnat suhteessa tuloihin ovat nousseet merkittävästi jo pitkän aikaa.

Ennusteiden mukaan Helsingin väkiluku kasvaa noin 8000 ihmisellä per vuosi ja oletettavasti etenkin kohtuuhintaiselle asuntotuotannolle tulee olemaan kysyntää myös tulevaisuudessa. Paikalliset kysynnän vaihtelut sekä maailmantalouden kehitys ja sen vaikutukset Suomen talouteen tulee ottaa huomioon riskitekijöinä.

Kaupungin hyvän taloudellisen tilanteen vuoksi on pystytty investoimaan merkittäviä määriä uusien rakennettavien asuinalueiden esirakentamiseen ja tonttien rakentamiskelpoiseksi saattamiseen. Aluerakentamisen näkökulmasta on myös pidetty merkittävä määrä alueita samanaikaisesti rakenteilla, jotta rakentajilla on mahdollisimman monella alueella mahdollisuuksia uudistuotantoon. Näin on pyritty varmistamaan tuotanto eri puolilla kaupunkia ja estämään hankkeiden aloitusten viivästyminen.

Kaupungin omassa asuntotuotannossa urakkalaskennassa on hankkeita jo tällä hetkellä niin tiheässä, että kapasiteettiongelmia on syntynyt paitsi rakennusliikkeillä ja rakennustuotetoimittajilla, niin myös suunnittelijoilla ja esimerkiksi kustannuslaskijoilla. Asuntotuotantopalvelu on aktiivisesti etsinyt myös uusia yhteistyökumppaneita ja järjestää säännöllisesti tapaamisia rakennusteollisuuden kanssa tulevien hankkeiden esittelemiseksi. Tällä tavoin onkin saatu joitakin uusia tarjoajia asuntotuotantopalvelun hankkeille.

Korkea asuntorakentamisen volyymi aiheuttaa resurssipulaa myös kaupungin omassa toiminnassa, kun ammattitaitoisen henkilöstön kysyntä on ylittänyt tarjonnan. Esimerkiksi Asuntotuotantopalvelussa on ollut jo pitkään vajaamiehitystä ja henkilöstön vaihtuvuus on ollut suurta. Avoinna oleviin paikkoihin ei välttämättä saada potentiaalisia hakijoita ollenkaan, tai kokemuksen karttumisen jälkeen valitut henkilöt haikautuvat muualle. Kaupunki ei ole ainakaan nykyisessä suhdannetilanteessa ollut kaikin osin kilpailukykyinen työnantajana.

Osittain samat ongelmat on tunnistettu myös kaupungin tontinluovutuksessa, jossa tilanne on jo pitkään ollut haastava. Kaupungin tulisi luovuttaa tonttejaan vuokraamalla ja myymällä vuosittain asetettujen tontinluovutustavoitteiden mukaisesti, jotta asuntotuotanto pysyisi halutulla tasolla. Kaupungille asetettuja tavoitteita ei ole kertaakaan saavutettu 2010-luvulla. Tilanteen korjaaminen edellyttää jo nykyisellään prosessien tehostamista sekä resurssien lisäämistä. Pelkkä luovutustavoitteiden kasvattaminen ei sellaisenaan lisää luovutettavien tonttien määrää.

Useiden alueiden samanaikaisuuden lisäksi rakennettavilla alueilla on pidetty huolta asuntojen hallinta- ja rahoitusmuotojakauman monipuolisuudesta. Liikaksi samanaikaisten ja liian samankaltaisten asuntohankkeiden vaarana on niiden ajautuminen keskinäiseen kilpailuun, jonka seurauksena voi olla hankkeiden viivästyminen. Tämä koskettaa lähinnä vapaarahoitteista omistustuotantoa.

Asuntotuotannon edellytysinvestointien lisäksi myös kasvaneet investoinnit seudun liikennejärjestelmään ovat näkyneet seudun tasolla suu-

rempina asuntotuotantomäärinä. Erityisesti raideliikenteeseen tehdyistä investoinneista johtuen rahoituksen kokonaistaso on noussut vuosittain vaihteesta merkittävästi. Viimeisen viiden vuoden aikana valtion rahoitusosuus on kuitenkin kääntynyt laskuun ja kuntien rahoitusosuus on noussut.

Asuntojen kysyntä on ollut Helsingissä viime vuosina voimakasta. Asuntomarkkinoiden kireydestä johtuen asuntojen hinnat ja vuokrat ovat osalla alueista pysyneet korkealla tasolla ja nousupaineisina, joten asuntotuotantotavoitteen pitäminen korkealla, jotta hintapaineeseen voidaan vaikuttaa, on olennaista.

Kaupunkiympäristötoimialan prosessien kehittämistyönä on vuoden 2018 aikana aloitettu asuntotuotantoprosessin sujuvoittamistyö. Toimialan ja kaupunginkanslian yhteistyönä käydään tuotantoprosessia läpi pyrkien löytämään erilaiset tuotantokapeikat ja haasteet prosessissa. Prosessityössä on tarkoituksena käydä läpi sekä kaupungin maalle tapahtuva rakentaminen tontinluovutuksineen, että yksityiselle maalle tapahtuva rakentaminen, joka edellyttää maakäyttösopimuksen tekemistä. Pääosa asuntotuotantoprosessin kaupungilta vaatimasta työstä on yhteneväistä maanomistusoloista riippumatta.

Korkeampaan asuntotuotantotavoitteeseen vastaaminen on tapahtunut kaupungin osalta miltei samoilla henkilöresurssilla kuin aikaisemmin. Mikäli asuntotuotantotavoite nostettaisiin entisestään aina 10 000 asuntoon asti tulisi koko asuntotuotantoprosessin osalta kaupungin omia resursseja myös nostaa. Asuntotuotannon edellytys on toimiva ja tavoitteellinen asemakaavoitus ja sen riittävä resursointi. Tilanteessa, jossa nykyisten suurten projektialueiden valmistuessa toimintaympäristö muuttuu alati haastavammaksi ja kaavoituksen painopiste suuntautuu kasvavissa määrin täydennysrakentamiseen, on erittäin tärkeää, että koko ketju yleissuunnittelusta kaupungin omaan asuntotuotantoon on riittävästi resursoitu. Lisäksi kasvava kaupunki tarvitsee toimivan liikennejärjestelmän ja uudet alueet hyvin suunnitellun katuverkon sekä viher- ja virkistysalueet, joiden suunnittelu vaatii resursseja. Monet uusista alueista tukeutuvat nykyisen raitiotieverkon laajennuksiin ja uusiin pikaraitiotieihin, joiden suunnittelu pitää pystyä tekemään etupainotteisesti.

Mikäli vuosituotantotavoite nostettaisiin aina 10 000 asuntoon, tulisi sekä nopeuttaa nykyisten merenranta-alueiden rakentamista, että sujuvoittaa täydennysrakentamisprosessia. Korkeampi tuotantotavoite tarkoittaa myös uusien alueiden nostamista nopeammin asemakaavoitettaviksi sekä erittäin sujuvaa kaavoitusprosessia ja nopeaa käsittelyä mahdollisissa kaavavalitustilanteissa.

22.05.2019

10 000 asunnon vuotuinen tuotantotasoa edellyttää myös rakennussektorilta merkittävästi nykyistä korkeampaa panostusta Helsinkiin. Asuntotuotannon kapeikkoja aiheuttaa lisäksi työvoiman saatavuus sekä koulutuspolitiikka. Rakennusalan työvoimasta merkittävä osa on ollut taustaltaan kansainvälistä ja tällöin valtakunnallisesti tulee huolehtia Suomen kilpailukyvyistä kansainvälisillä työmarkkinoilla. Pitkään esimerkiksi virolaisen työvoiman saatavuus oli melko hyvä, mutta Viron taloudellisen tilanteen parannuttua osa työvoimasta palannut lähtömaahansa. Työvoiman saatavuuteen on tulevaisuudessa kiinnitettävä huomiota myös koulutuksen kautta. Sekä suunnittelussa että rakennusteollisuudessa on ajoittain työvoimapulaa ja erityisesti kokeneita ammattilaisia on tarpeeseen nähden pääkaupunkiseudulla riittämätön määrä. Rakennustuotannossa käytetään lukuisia esivalmisteisiä osia eikä esimerkiksi ikkuna- ja elementtitehtaiden tarvitse sijaita pääkaupunkiseudulla. Helsingin tulee yhteistyössä valtion kanssa varmistaa, että kaupunkien kasvuun tarvittavia ammattilaisia koulutetaan riittävästi.

Helsinki on kiinteästi samaa asuntomarkkina-aluetta Espoon ja Vantaan kanssa. Helsingissä oli pitkään, noin kolmen vuoden ajan rakenteilla noin 7 000 asuntoa, jolla saavutettiin noin 5 000 valmistuneen asunnon taso. Vuoden 2018 aikana rakenteilla olevien tasossa päästiin korkeammalle tasolle ja vuoden 2018 lopussa yhteensä rakenteilla oli 10 000 asuntoa, kun yhtäaikaisesti koko pääkaupunkiseudulla Helsinki mukaan lukien, oli rakenteilla noin 23 000 asuntoa. Pääkaupunkiseudun asuntotuotanto on riippuvainen koko Suomen rakentamistilanteesta. Uusiempien väestönennusteiden mukaan on kuitenkin oletettava, että väestö keskittyy entisestään Helsingin, Turun ja Tampereen seuduille. Voisi siis olettaa, että asuntorakentaminenkin keskittyisi pääosin näille alueille.

Asuntorahoituksen saatavuus on kriittinen tekijä asuntotuotannolle. Sen osalta tulee huomioida niin kotitalouksien mahdollisuudet asunnon ostoon, kuin pankkien lainoitushalukkuus ja –mahdollisuudet. Valtion tukeman tuotannon osalta valtion takaukset sekä käynnistys- ja investointiavustukset ovat kriittisiä sekä rahoituslaitosten halukkuus rahoittaa säänneltyä tuotantoa. Uusien konseptien, kuten asunto-osuuskuntien että ryhmärakennuttamishankkeiden tulo markkinoille on riippuvainen rahoitusmekanismien toimivuudesta. Viime vuosina vapaarahoitteinen vuokratuotanto on ollut voimakasta myös johtuen eläkeyhtiöiden mahdollisuudesta käyttää velkavipua tuotantomäärien kasvattamiseen.

Asuntotuotantotavoitteen nostaminen vaatii merkittäviä investointeja seudun liikenneinfraan. On sekä kaupungin että seudun yhteinen julkilausuttu tavoite, että seudun asukasmäärän kasvu pitää saada kana-voitua kestäviin kulkumuotoihin. On erittäin tärkeää, että päätökset sekä kaupungin omista investoinneista erityisesti kestäviin kulkumuotoihin

22.05.2019

että valtion investoinneista seudullisesti merkittäviin hankkeisiin saadaan tehtyä ja hankkeet etenevät nopeasti. Julkiset investoinnit generoivat yksityisiä investointeja ja ovat edellytys paitsi tavoitteiden mukaiselle kehitykselle myös yksityisten investointien käynnistymiselle tavoitteellisessa aikataulussa. Pesararadasta on tehtävä hankepäätös nopeasti, sillä se parantaa saavutettavuutta laajalla alueella, kytkee erilliset lähijuna- ja metrojärjestelmät toisiinsa ja mahdollistaa junavuorojen liisäämisen generoiden näin merkittävästi uutta maankäyttöpotentiaalia. Hanke on koko seudun näkökulmasta erittäin keskeinen. Lisäksi valtion tulee sitoutua rahoittamaan Helsingissä tehtäviä pikaraitiotieinvestointeja merkittävällä rahoitusosuudella.

Luonnollisen kaupungistumiskehityksen hidastaminen ei ole valtion kannalta järkevää. Kaupungeille kasvaminen on kallista, sillä se vaatii merkittäviä investointeja. Valtio taas saa kaupungistumisen tuomat hyödyt esimerkiksi parantuvien työmarkkinoiden kautta nopeasti. Olisi-kin tärkeää, että eri valtion tahot toimisivat kaupungin kanssa proaktiivisesti yhteisesti hyväksytyjen tavoitteiden saavuttamiseksi.

Asuntotuotantotavoitteen nostamisen tarkoituksenmukaisuutta tulee harkita seuraavan AM-ohjelman valmistelun yhteydessä, jolloin on tarkasteltava tuotantotavoitetta suhteessa muuhun tavoitekokonaisuuteen. Ilman valtion merkittäviä panostuksia seudun liikenneinfrastruktuuriin on asuntotuotantotavoitteen nosto haastavaa.

Käsittely

07.05.2019 Esittelijän ehdotuksesta poiketen

Vastaehdotus:

Mikko Särelä: Lisätään kappaleen 21 loppuun lause: "Helsingin tulee yhteistyössä valtion kanssa varmistaa, että kaupunkien kasvuun tarvittavia ammattilaisia koulutetaan riittävästi."

Kannattaja: Risto Rautava

Kaupunkiympäristölautakunta päätti yksimielisesti hyväksyä Mikko Särelän vastaehdotuksen.

16.04.2019 Pöydälle

Esittelijä

vs. kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Silja Hyvärinen

Lisätiedot

Heikki Salmikivi, tiimipäällikkö: 310 37483
heikki.salmikivi(a)hel.fi

§ 161

Den av ledamoten Jukka Järvinen väckta motionen om nedläggning av Ölflytet

HEL 2019-000647 T 00 00 03

Beslut

Stadsfullmäktige betraktade den av ledamoten Jukka Järvinen väckta motionen som slutbehandlad.

Dessutom godkände stadsfullmäktige följande hemställningskläm:

Staden utreder möjligheterna att öka medvetenheten om olägenheterna för miljön och fåglarna av Ölflytet och försöker aktivt minska nedskräpningen vid evenemanget och fästa avseende vid farliga situationer som beror på bruket av rusmedel. (Jukka Järvinen)

Behandling

Ledamoten Jukka Järvinen understödd av ledamoten Zahra Abdulla föreslog följande hemställningskläm:

Staden utreder möjligheterna att öka medvetenheten om olägenheterna för miljön och fåglarna av Ölflytet och försöker aktivt minska nedskräpningen vid evenemanget och fästa avseende vid farliga situationer som beror på bruket av rusmedel.

Stadsfullmäktige godkände först stadsstyrelsens förslag enhälligt.

6 omröstningen

Ledamoten Jukka Järvinens förslag till hemställningskläm JA, motsätter sig NEJ

JA-förslag: Staden utreder möjligheterna att öka medvetenheten om olägenheterna för miljön och fåglarna av Ölflytet och försöker aktivt minska nedskräpningen vid evenemanget och fästa avseende vid farliga situationer som beror på bruket av rusmedel.

NEJ-förslag: Motsätter sig

Ja-röster: 67

Zahra Abdulla, Toni Ahva, Alviina Alametsä, Maija Anttila, Ted Apter, Pentti Arajärvi, Paavo Arhinmäki, Sirpa Asko-Seljavaara, Harry Bogo-

22.05.2019

moloff, Silja Borgarsdottir Sandelin, Jussi Chydenius, Mika Ebeling, Laura Finne-Elonen, Sandra Hagman, Martina Harms-Aalto, Eero Heinäluoma, Eveliina Heinäluoma, Mari Holopainen, Abdirahim Husu Hussein, Nuutti Hyttinen, Ville Jalovaara, Kati Juva, Jukka Järvinen, Atte Kaleva, Tapio Klemetti, Dan Koivulaakso, Laura Kolbe, Joonas Kolehmainen, Pia Kopra, Vesa Korkkula, Anu Korppi, Kauko Koskinen, Terhi Koulumies, Heimo Laaksonen, Johanna Laisaari, Petra Malin, Sami Muttilainen, Björn Månsson, Matti Niiranen, Alekski Niskanen, Dani Niskanen, Laura Nordström, Jenni Pajunen, Dennis Pasterstein, Terhi Peltokorpi, Petrus Pennanen, Sirpa Puhakka, Mika Raatikainen, Marcus Rantala, Nasima Razmyar, Nelli Ruotsalainen, Suldaan Said Ahmed, Mirita Saxberg, Tomi Sevander, Satu Silvo, Anni Sinnemäki, Juhani Strandén, Leo Stranius, Johanna Sydänmaa, Jani Valpio, Reetta Vanhanen, Laura Varjokari, Juhana Vartiainen, Mauri Venemies, Sinikka Vepsä, Sanna Vesikansa, Maarit Vierunen

Nej-röster: 2
Otto Meri, Riikka Suominen

Blanka: 13
Fatim Diarra, Matti Enroth, Joonas Haavisto, Atte Harjanne, Joel Harkimo, Mikko Kiesiläinen, Otso Kivekäs, Matti Parpala, Risto Rautava, Daniel Sazonov, Sameli Sivonen, Ulla-Marja Urho, Ozan Yanar

Frånvarande: 3
Sara Paavolainen, Tuomas Rantanen, Wille Rydman

Stadsfullmäktige godkände ledamoten Jukka Järvinens förslag till hemställningskläm.

Föredragande

Stadsstyrelsen

Upplysningar

Matti Koskinen, chef för säkerhets- och beredskapsenheten, telefon: 310 22393
matti.koskinen(a)hel.fi

Bilagor

- 1 Valtuutettu Jukka Järvisen aloite
- 2 Helsingin poliisilaitoksen lausunto

Sökande av ändring

Förbud mot sökande av ändring, beredning eller verkställighet

Beslutsförslag

Framställningen stämmer överens med förslaget.

Föredragandens motiveringar

Ledamoten Jukka Järvinen och 16 andra ledamöter föreslår i sin motion att evenemanget Ölflytet ska upphöra på Helsingfors område.

Enligt 30 kap. 11 § 2 mom. i förvaltningsstadgan ska stadsstyrelsen förelägga fullmäktige en motion som undertecknats av minst 15 ledamöter.

Ölflytet är ett evenemang som årligen ordnas via sociala medier. Ölflytet har ingen officiell arrangör, alltså är det ett evenemang utan värd. Eftersom evenemanget inte har någon ansvarig arrangör, har Helsingfors och Vanda stad samt strandområdets fastigheter blivit tvungna att sköta om och bekosta rengöringen efter evenemanget.

I praktiken tillåter allemansrätten privatpersoner att använda vattenområden. Bestämmelser om att använda vattendragen ingår bland annat i vattenlagen (587/2011). Det är möjligt att ingripa i nedskräpning och störande beteende under tillställningen eller efteråt. Stadsstyrelsen i Vanda ansåg i sitt svar 7.3.2016 till en motion som lämnats in 24.8.2015 att det inte är möjligt att förbjuda tillställningen med stöd av lagstiftningen.

Enligt lagen om sammankomster har polisen rätt att förbjuda en offentlig tillställning, om andra åtgärder inte är tillräckliga och om det är uppenbart att det strider mot lag att ordna tillställningen eller att man på ett väsentligt sätt bryter mot denna lag eller mot föreskrifter som meddelats med stöd av denna lag när tillställningen ordnas. Dessutom kan tillställningen förbjudas om ordning och säkerhet inte kan upprätthållas, fara för hälsa eller skada på egendom orsakas av att tillställningen ordnas, eller avsevärd olägenhet för utomstående eller miljön orsakas av att tillställningen ordnas. Lagen om sammankomster kan inte direkt tillämpas på detta fall eftersom tillställningen inte har någon ansvarig organisatör. Ordninglagen (612/2003) tillämpas på allmän ordning och säkerhet i evenemang utan värd.

Enligt 2 kap. 3 § i vattenlagen (587/2011) har var och en rätt att utan att orsaka onödig skada, olägenhet eller störning färdas i vattendrag och på is över vattendrag, tillfälligt ankra och simma i vattendragen. I sjötrafiklagen (4637/1996) konstateras det att var och en som färdas på vatten med en farkost ska iaktta den omsorg och försiktighet som omständigheterna kräver och förfara så att hen inte utan tvingande skäl försvårar eller stör andras färd på vatten och inte heller åstadkommer fara eller skada för andra eller fara eller avsevärda eller onödiga olägenheter eller störningar för naturen eller den övriga miljön, fisket, allmänt nyttjande av naturen för rekreation eller något annat allmänt eller enskilt intresse. Enligt avfallslagen (646/2011) får man i miljön inte lämna avfall,

22.05.2019

överge maskiner, anordningar, fordon, fartyg eller andra föremål eller släppa ut ämnen så att följden kan bli osnygghet, förfulning av landskapet, minskad trivsel, risk för att människor eller djur skadas eller någon liknande risk eller olägenhet (nedskräpningsförbud). I strafflagen (39/1889) och i lagen om ordningsbotsförseelser (2016/986) föreskrivs om straff.

Ansvaret som baserar sig på de lagar som nämns ovan är personligt och kan inte kollektivt riktas mot någon särskild vid evenemang utan värd, såsom Ölflytet. Enligt gällande lagstiftning är det inte möjligt att förhindra ett evenemang utan ansvarig arrangör.

Helsingfors polisinrättning konstaterar i sitt utlåtande POL-2019-7469 (25.2.2019) att lagen tillåter att man rör sig fritt i vattendrag, varför det inte genom myndighetsbeslut är möjligt att på förhand förbjuda att man åker med flotte i Kervo och Vanda å. Dessutom konstaterar polisinrättningen i utlåtandet att den också i fortsättningen övervakar den allmänna ordningen och säkerheten under evenemanget samt ingriper i handlingar som riskerar säkerheten, om möjligt redan på förhand.

Stadsstyrelsen konstaterar att det inte faller inom stadens behörighet att avsluta evenemanget Ölflytet, varför staden bör samarbeta med Vanda stad och myndigheterna för att minimera de olägenheter och andra fenomen som evenemanget orsakar.

Föredragande

Stadsstyrelsen

Upplysningar

Matti Koskinen, chef för säkerhets- och beredskapsenheten, telefon: 310 22393
matti.koskinen(a)hel.fi

Bilagor

- 1 Valtuutettu Jukka Järvisen aloite
- 2 Helsingin poliisilaitoksen lausunto

Sökande av ändring

Förbud mot sökande av ändring, beredning eller verkställighet

Beslutshistoria

Kaupunginhallitus 29.04.2019 § 269

HEL 2019-000647 T 00 00 03

Esitys

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo valtuutettu Jukka Järvisen aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Matti Koskinen, turvallisuus- ja valmiusyksikön päällikkö, puhelin: 310 22393
matti.koskinen(a)hel.fi

§ 162

Den av ledamoten Leo Stranius väckta motionen om uppdatering av stadens reseanvisningar

HEL 2019-000648 T 00 00 03

Beslut

Stadsfullmäktige betraktade den av ledamoten Leo Stranius väckta motionen som slutbehandlad.

Föredragande

Stadsstyrelsen

Upplysningar

Sari Kuutamo, arbetsmarknadsexpert, telefon: 310 70838
sari.kuutamo(a)hel.fi

Bilagor

1 Valtuutettu Leo Straniuksen aloite 16.1.2019 kaupungin matkustusohjeistuksen päivittämiseksi

Sökande av ändring

Förbud mot sökande av ändring, beredning eller verkställighet

Beslutsförslag

Beslutet stämmer överens med förslaget.

Föredragandens motiveringar

Ledamoten Leo Stranius och 22 andra ledamöter föreslår i sin motion att Helsingfors ska utreda möjligheten att kompensera utsläpp som resor med flyg medför och komplettera sina reseanvisningar så att de uppmuntrar till att man vid tjänsteresor väljer färd sätt som orsakar små eller inga utsläpp.

Beaktande av miljösynpunkter kommer att införas i Helsingfors stads reseanvisningar, som håller på att skrivas om. På tjänsteresor ska man tillämpa utsläppsminskingsprogrammet Kolneutralt Helsingfors 2035 bland annat i fråga om flygresor.

Då tjänsteresans totalkostnad bedöms, ska man beakta resekostnader, inbesparad arbetstid och miljöeffekter. Enligt de nya anvisningarna ska den som är på tjänsteresa färdas på ett sätt som belastar miljön så lite som möjligt med beaktande av kolneutralitetsmålet.

22.05.2019

Resor i hemlandet ska man i regel göra på annat sätt än med flyg. Reser man i tjänsten inom Helsingfors ska man primärt nyttja kollektivtrafiken eller åka cykel. Dessutom ska man som alternativ till resande nyttja distansförbindelse då det är möjligt.

Stadsstyrelsen konstaterar till slut att stadskansliet i anslutning till anbudsförfarandet om resetjänster kommer att beakta kompensation av utsläpp som orsakas av flygresande.

Enligt 30 kap. 11 § 2 mom. i förvaltningsstadgan ska stadsstyrelsen förelägga fullmäktige en motion som undertecknats av minst 15 ledamöter.

Föredragande

Stadsstyrelsen

Upplysningar

Sari Kuutamo, arbetsmarknadsexpert, telefon: 310 70838
sari.kuutamo(a)hel.fi

Bilagor

- 1 Valtuutettu Leo Straniuksen aloite 16.1.2019 kaupungin matkustusohjeistuksen päivittämiseksi

Sökande av ändring

Förbud mot sökande av ändring, beredning eller verkställighet

Beslutshistoria

Kaupunginhallitus 06.05.2019 § 301

HEL 2019-000648 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto päättää katsoa valtuutettu Leo Straniuksen aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Sari Kuutamo, työmarkkina-asiantuntija, puhelin: 310 70838
sari.kuutamo(a)hel.fi

§ 163

Den av ledamoten Otto Meri väckta motionen om minskning av antalet vitkindade gäss och olägenheterna med dem

HEL 2017-010086 T 00 00 03

Beslut

Stadsfullmäktige betraktade den av ledamoten Otto Meri väckta motionen som slutbehandlad.

Föredragande

Stadsstyrelsen

Upplysningar

Timo Lindén, stf. stadssekreterare, telefon: 310 36550
timo.linden(a)hel.fi

Bilagor

1 Valtuutettu Otto Meren aloite valkuposkivanhien kannan vähentämiseksi

Sökande av ändring

Förbud mot sökande av ändring, beredning eller verkställighet

Beslutsförslag

Beslutet stämmer överens med förslaget.

Föredragandens motiveringar

Ledamoten Otto Meri och 16 andra ledamöter föreslår i sin motion att staden ska vidta effektiva åtgärder för att minska antalet vitkindade gäss och det besvär dessa medför.

Stadsfullmäktige återremitterade ärendet för ny beredning 30.5.2018 (§ 150) utgående från att staden noggrant följer hur antalet vitkindade gäss utvecklas och vid behov söker undantagslov hos NTM-centralen i syfte att vidta åtgärder för minskning av olägenheterna med vitkindade gäss.

Stadsstyrelsen hänvisar till stadsmiljönämndens utlåtande och konstaterar att det besvär som den vitkindade gåsen förorsakar i Helsingfors är koncentrerat till strandnära parker som har tämligen stora gräsmattor, badstränder som upprätthålls av idrottstjänsterna samt golfplaner och strandtomters gräsmattor. De vitkindade gässen häckar på holmar nära fastlandet, men de får sin föda på fastlandets gräsmattor och

22.05.2019

ängar. Ungarna vistas invid betesmarkerna, ändå så att de nattetid håller till på områden som omges av vatten. På hösten samlas stora flockar av vitkindad gås bland annat på Viks åkrar för att beta innan de flyttar söderut.

Populationen av vitkindad gås i huvudstadsregionen har redan i fyra år i sträck minskat något. År 2015 var ett rekordår då man observerade 5 980 vitkindade gäss i huvudstadsregionen och 4 490 i Helsingfors. Jämfört med 2017 års populationsberäkning har totalantalet sjunkit med 557 individer, och kullarna har minskat med en fjärdedel jämfört med året innan. I 2018 års populationsberäkning iakttog man 4 104 vitkindade gäss i Helsingfors och 617 i grannstaden Esbo. Antalet kullar som observerades i huvudstadsregionen var 220.

Utöver de individer som häckar så ingår det i vitkindad gås-populationen ungfåglar som inte häckar och äldre individer som har misslyckats med häckningen. Enligt 2018 års populationsberäkning var antalet vitkindade gäss som inte häckade 3 220. Till det som upplevs som problematiskt hör det aggressiva försvaret av bona och avkomman, men också att den vitkindade gåsen lämnar efter sig rikligt med avföring på de gräsplaner där den har betat.

Den vitkindande gåsen (*Branta leucopsis*) är en fridlyst art enligt naturvårdslagen. Den hör till de arter som enligt EU ska skyddas med särskilda åtgärder. Med andra ord nämns den i fågeldirektivets bilaga I. Vitkindad gås hör inte till arterna i bilaga II, varför det inte är tillåtet att i något av EU:s medlemsländer definiera den som villebrådsart genom nationell lagstiftning. Det är enligt naturvårdslagen (39 §) förbjudet att ofreda den vitkindade gåsen, att störa dess häckning, att fånga eller jaga den. Undantag från detta förutsätter att NTM-centralen prövar ärendet och beviljar tillstånd.

Den regionala NTM-centralen får ge tillåtelse till undantag från de föreskrivna fridlysningsbestämmelserna, förutsatt att skyddsnivån hålls på en gynnsam nivå. Helsingfors stad har ansökt om undantagslov för att bemästra det besvär som den vitkindade gåsen vållar, bland annat gällande Högholmen och Stora Räntan. Närings-, trafik- och miljöcentralen i Nyland har under de senaste åren beviljat undantagslov för att man under häckningstiden ska få flytta på bon och ägg som tillhör vitkindade gäss som häckar på dessa öar. På Stora Räntan har man med framgång testat lätta skyddande inhägnader bredvid häckande vitkindade gäss i syfte att under häckningstiden underlätta samlevnaden mellan de vitkindade gäss som häckar på ön och de människor som bor på eller besöker stället.

22.05.2019

Helsingfors stads miljöcentral utredde metoder för att lindra det besvär som den vitkindade gåsen ställer till med och sammanställde resultaten i en skrift som utgavs i verkets publikationsserie (11/2013): "Lindring av förtret förorsakad av vitkindade gäss". Det konstateras i rapporten att det är ont om konkreta medel som skulle kunna lindra det förtretliga. Till ett liknande resultat kom en grupp forskare i viltvård vid Helsingfors universitets institution för tillämpad biologi som år 2007 utredde vitkindad gås-stammens utveckling i huvudstadsregionen och hur man skulle kunna få bukt med det besvär som gässen medför (Valkoposkihanhi pääkaupunkiseudulla, serien Suomen ympäristö 29/2007). Erfarenheter från andra delar av världen har visat att många medel, till exempel oväsen och andra skrämsemetoder samt ämnen som man sprider på de gräsplaner där fåglarna betar, ger enbart tillfällig effekt. I rapporten rekommenderas det att man testar mekaniska hinder som begränsar gässens rörlighet och deras betande under den tid de har ungar, då både honorna och ungarna inte kan flyga. Som hinder bör man antingen ha ett staket eller något annat slags konstruktion som är åtminstone 30 centimeter högt, vilket gässen inte kan klättra över. Gåshonorna undviker också stränder vars strandlinje har en tillräckligt bred zon av frodig, hög vegetation.

Gässen är aggressiva enbart under den tid de ruvar eller har ungar, då de också betar på de gräsmattor som ligger nära stränderna. Gräsplanerna längs stränderna är sommartid också i flitigt rekreationsbruk. Det är just vid denna tid som mötena med gässen orsakar mest konflikter. Byggnad av hinder påverkar inte de vuxna gässens betande på våren och hösten, men det skulle kunna minska det besvär som gässen orsakar på sommaren.

Det vore i princip möjligt att begränsa stammen av vitkindad gås med stöd av undantagslov beviljade av NTM-centralen eller av miljöministeriet på riksnivå. Tillståndet skulle kunna gälla borttagande av äggen eller sterilisering eller jakt på fåglarna. Det krävs emellertid starka motiveringar för att bevilja tillstånd som gäller en art som tas upp i fågeldirektivet. I 49 § i naturvårdslagen finns en hänvisning till artikel 9 i fågeldirektivet, där tänkbara grunder för beviljande av undantag nämns. Tolkningen av direktivet är inte entydig. I en del länder i Europa vore det möjligt att på den vitkindade gåsen tillämpa punkten om "att förhindra allvarlig skada på gröda, boskap, skog, fiske och vatten", men den bestämmelsen kan svårigen tillämpas på gräsmattornas trivsamt i Helsingfors parker. Inte heller överskrids tröskeln för tillämpning av punkten om "hänsyn till människors hälsa och säkerhet".

Uppföljningen av stammen av vitkindad gås fortgår och samtidigt utreder man möjligheten att ansöka om undantagslov från NTM-centralen för utnyttjande av hundar för att schasa bort gässen och planerar att

eventuellt testa att låta bli att klippa en del gräsplaner i de områden där detta inte minskar parkområdenas trivsel och rekreativsmöjligheterna. I fråga om åkrarna i Vik utreds tillsammans med Helsingfors universitet möjligheten att söka undantagslov hos NTM-centralen för att kunna minska olägenheterna från de vitkindade gässen för odlingarna.

Enligt 30 kap. 11 § 2 mom. i förvaltningsstadgan ska stadsstyrelsen förelägga fullmäktige en motion som undertecknats av minst 15 ledamöter. Det föreskrivs i 30 kap. 11 § 4 mom. i förvaltningsstadgan att om stadsfullmäktige beslutar återremittera en motion för ny beredning, ska motionen föreläggas fullmäktige på nytt inom åtta månader efter beslutet om återremiss. Beredningen av ärendet har dragit ut på tiden på grund av att beredningen har överförs från stadsmiljösektorns miljö-tjänster till den enhet som svarar för underhållet av gatu- och grönområden samt stadsnaturen.

Föredragande

Stadsstyrelsen

Upplysningar

Timo Lindén, stf. stadssekreterare, telefon: 310 36550
timo.linden(a)hel.fi

Bilagor

- 1 Valtuutettu Otto Meren aloite valkuposkivanhien kannan vähentämiseksi

Sökande av ändring

Förbud mot sökande av ändring, beredning eller verkställighet

Beslutshistoria

Kaupunginhallitus 13.05.2019 § 348

HEL 2017-010086 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo valtuutettu Otto Meren aloitteen loppuun käsitellyksi.

Käsittely

13.05.2019 Esittelijän ehdotuksesta poiketen

22.05.2019

Vastaehdotus:

Daniel Sazonov: Muutetaan perusteluosan toiseksi viimeinen kappale muotoon:

"Valkoposkihanhikannan seuranta jatketaan ja samalla selvitetään mahdollisuutta hakea ELY-keskukselta poikkeuslupaa koirien käyttöön hanhien hätistelyssä sekä suunnitellaan mahdollisia kokeiluja joidenkin nurmialueiden leikkaamattomuudesta alueilla, joilla se ei vähennä puistoalueiden viihtyisyyttä ja virkistyskäyttömahdollisuuksia. Viikin peltojen osalta selvitetään yhdessä Helsingin yliopiston kanssa mahdollisuutta hakea ELY-keskukselta poikkeuslupaa valkoposkihanhanhien viljelmille aiheuttamien haittojen vähentämiseksi."

Kannattaja: Wille Rydman

Äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

Ei-ehdotus: Daniel Sazonovin vastaehdotuksen mukaisesti muutettuna

Jaa-äännet: 5

Kaisa Hernberg, Hannu Oskala, Suldaan Said Ahmed, Anna Vuorjoki, Ozan Yanar

Ei-äännet: 9

Terhi Koulumies, Pia Pakarinen, Mika Raatikainen, Marcus Rantala, Nasima Razmyar, Wille Rydman, Daniel Sazonov, Tomi Sevander, Jan Vapaavuori

Tyhjä: 1

Jasmin Hamid

Kaupunginhallitus hyväksyi Daniel Sazonovin vastaehdotuksen mukaisesti muutetun esityksen äänin 5 - 9 (1 tyhjä).

06.05.2019 Pöydälle

07.05.2018 Ehdotuksen mukaan

23.04.2018 Pöydälle

05.02.2018 Palautettiin

29.01.2018 Pöydälle

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Postadress

PB 1
00099 HELSINGFORS STAD
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Besöksadress

Norra esplanaden 11-13
Helsingfors 17
<http://www.hel.fi/stadsfullmaktige>

Telefon

+358 9 310 1641

Telefax

+358 9 655 783

FO-nummer

0201256-6

Kontonr

FI0680001200062637

Moms nr

FI02012566

Timo Lindén, vs. kaupunginsihteerin, puhelin: 310 36550
timo.linden(a)hel.fi

Kaupunkiympäristölautakunta 16.04.2019 § 190

HEL 2017-010086 T 00 00 03

Lausunto

Kaupunkiympäristölautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Valkoposkihanhiin aiheuttamat haitat keskittyvät Helsingissä rantojen läheisyydessä oleviin, laajahkoja nurmikoita sisältäviin puistoihin, liikuntapalveluiden ylläpitämiin uimarantoihin, golfkentille ja rantatonttien pihanurmikoille. Valkoposkihanhi pesivät mantereeseen läheisyydessä olevilla saarilla, mutta ruokailevat pesimäsaarten läheisyydessä mantereeseen puolella nurmikoilla ja nurmilla. Poikueet jäävät oleilemaan laidunalueiden tuntumaan, kuitenkin siten, että yöpyminen tapahtuu veden ympäröimillä alueilla. Syksyllä valkoposkihanhi kerääntyvät suurina parvina muun muassa Viikin pelloille ruokailemaan ennen muuttoaan etelään.

Pääkaupunkiseudun valkoposkihanhi määrä on ollut lievässä laskussa jo neljättä vuotta. Vuonna 2015 oli huippuvuosi, jolloin valkoposkihanhi yksilöitä oli pääkaupunkiseudulla 5980 kpl ja siitä Helsingin osuus oli 4490 kpl. Vuoden 2017 laskennoista kokonaismäärä on laskenut 557 yksilöllä ja poikueiden määrä on laskenut neljänneksellä viime vuodesta. Vuoden 2018 laskennoissa Helsingissä havaittiin 4104 valkoposkihanhia ja naapurikaupungissa Espoossa 617 kpl. Poikueita pääkaupunkiseudulla havaittiin 220 kpl.

Pesivien yksilöiden lisäksi valkoposkihanhipopulaatioon kuuluu pesimättömiä nuoria sekä pesinnässä epäonnistuneita vanhempia yksilöitä. Vuoden 2018 laskennassa pääkaupunkiseudun pesimättömien valkoposkihanhi määrä oli 3220 kpl. Pesien ja jälkikasvun aggressiivisen puolustamisen lisäksi ongelmaksi koetaan se, että valkoposkihanhi tuottavat laidunalueiden nurmille runsaasti ulostetta.

Valkoposkihanhi (*Branta leucopsis*) on luonnonsuojelulain rauhoitettu laji. Valkoposkihanhi on EU:n erityisesti suojelua laji eli se kuuluu lintudirektiivin I liitteeseen. Valkoposkihanhi ei kuulu lintudirektiivin liitteen II lajeihin, joten valkoposkihanhiä ei voida määritellä kansallisella lainsäädännöllä riistalajiksi EU:n jäsenmaassa. Valkoposkihanhiin hätyyttäminen, pesinnän häiritseminen, pyydystäminen tai tappaminen on kiellettyä luonnonsuojelulain (39§) nojalla ja tästä poikkeaminen vaatii ELY-keskuksen lupaharkinnan ja luvan.

Alueellinen ELY-keskus voi myöntää luvan poiketa säädetyistä rauhoitussäädöksistä, jos lajin suojelutaso säilyy suotuisana. Helsingin kaupunki on hakenut poikkeuslupia valkoposkihanhien haittojen torjumiseksi on haettu muun muassa Korkeasaareen ja Harakan saareen. Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus on viime vuosien aikana myöntänyt poikkeuslupia näissä saarissa pesivien valkoposkihanhien pesien ja munien siirtämiseen pesintäaikaan. Harakan saareessa on menestyksekkäästi kokeiltu pesivien valkoposkihanhien viereen asennettavia kevyitä suoja-aitoja, jotta saareissa pesivien valkoposkihanhien ja saareissa asuvien ja siellä vierailevien ihmisten yhteiselo pesintäaikaan helpottuisi.

Helsingin kaupungin ympäristökeskus selvitti valkoposkihanhien haittojen lieventämisen keinoja ja kokosi tulokset viraston julkaisusarjaan (11/2013) "Valkoposkihanhista aiheutuvien haittojen lieventäminen". Raportin mukaan konkreettisia keinoja haittojen lieventämiseksi on niukasti. Samankaltaiseen tulokseen päätyivät Helsingin yliopiston soveltavan biologian laitoksen riistaeläintieteen tutkijat, jotka selvittivät vuonna 2007 pääkaupunkiseudun valkoposkihanhien kannan kehittymistä ja hanhien aiheuttamien haittojen torjumista (Valkoposkihanhi pääkaupunkiseudulla, Suomen ympäristö 29/2007). Kokemukset muualta maailmasta ovat osoittaneet, että monet menetelmät kuten erilaiset karkotusäännet ja muut pelotteet sekä laidunurmille levitettävät karkotusaineet tehoavat vain hetkellisesti. Raporteissa suositellaan kokeiltavaksi hanhien liikkumisen rajoittamista ja laiduntamisen estämistä mekaanisin estein poikasaikaan, jolloin sekä emot että poikaset ovat lentokyvyttömiä. Esteen tulee olla joko aita tai muunlainen vähintään 30 cm:n korkuinen rakenne, jonka yli hanhet eivät pääse kiipeämään. Hanhiemot välttelevät myös sellaisia rantoja, joiden rantaviivassa kasvaa rehevää, korkeaa kasvillisuutta riittävän leveänä vyöhykkeenä. Hanhet ovat aggressiivisia vain haudonta- tai poikueaikoina, jolloin ne myös käyttävät laidunalueinaan rantojen läheisiä nurmikoita. Rantanurmikot ovat kesäaikaan myös ahkerassa virkistyskäytössä. Kohtaamiset hanhien kanssa aiheuttavat eniten konflikteja juuri tällöin. Esteiden rakentaminen ei vaikuta aikuisten hanhien laiduntamiseen keväällä ja syksyllä, mutta saattaisi vähentää hanhien aiheuttamia haittoja kesällä.

Loppupäätelmä

Valkoposkihanhi kannan rajoittaminen olisi periaatteessa mahdollista ELY-keskuksen tai valtakunnallisesti ympäristöministeriön myöntämällä poikkeusluvalla. Lupa voitaisiin myöntää munien keräämiseen tai sterilointiin tai lintujen tappamiseen. Luvan myöntäminen direktiivilajille vaatisi kuitenkin vahvat perustelut. Luonnonsuojelulain 49 §:ssä viitataan lintudirektiivin 9 artiklan mahdollisiin poikkeamisperusteluihin. Direkti-

22.05.2019

ivin tulkinta ei ole yksiselitteinen. Valkoposkihanheen joissakin Euroopan maissa soveltuu kohta "viljelmille, kotieläimille, metsille, kalavesille ja vesistöille koituvan vakavan vahingon estämiseksi", mutta tämä on heikosti sovellettavissa Helsingin puistonurmikoiden viihtyisyyteen. Myöskään kohdan "kansanterveyden ja yleisen turvallisuuden turvaamiseksi" kynnys ei ylity.

Valkoposkihanhikannan seurantaan jatketaan ja samalla suunnitellaan mahdollisia kokeiluja joidenkin nurmialueiden leikkaamattomuudesta sekä selvitetään mahdollisuutta hakea ELY-keskukselta poikkeuslupaa koirien käyttöön hanhien hätistelyssä.

Esittelijä

kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Mikko Aho

Lisätiedot

Vesa Koskikallio, metsävastaava: 310 38452
vesa.koskikallio(a)hel.fi

Stadsfullmäktige 30.05.2018 § 150

HEL 2017-010086 T 00 00 03

Beslut

Stadsfullmäktige återremitterade ärendet till stadsstyrelsen för ny beredning.

Behandling

30.05.2018 Återremitterades

Ledamoten Otto Meri understödd av ledamoten Marcus Rantala föreslog att ärendet återremitteras för ny beredning utgående från att staden noggrant följer hur antalet vitkindade gäss utvecklas och vid behov söker undantagslov hos NTM-centralen i syfte att vidta åtgärder för minskning av olägenheterna med vitkindade gäss.

8 omröstningen

Fortsatt behandling av ärendet JA, återremiss NEJ

JA-förslag: Försättning

NEJ-förslag: Ärendet återremitteras för ny beredning utgående från att staden noggrant följer hur antalet vitkindade gäss utvecklas och vid behov söker undantagslov hos NTM-centralen i syfte att vidta åtgärder för minskning av olägenheterna med vitkindade gäss.

22.05.2019

Ja-röster: 30

Zahra Abdulla, Pentti Arajärvi, Paavo Arhinmäki, Katju Aro, Fatim Diarra, Sandra Hagman, Atte Harjanne, Kaisa Hernberg, Veronika Honkasalo, Kati Juva, Emma Kari, Otso Kivekäs, Mai Kivelä, Dan Koivulaakso, Petra Malin, Silvia Modig, Johanna Nuorteva, Maria Ohisalo, Pia Pakarinen, Sirpa Puhakka, Tuomas Rantanen, Suldaan Said Ahmed, Satu Silvo, Sameli Sivonen, Leo Stranius, Mikko Särelä, Thomas Wallgren, Reetta Vanhanen, Sanna Vesikansa, Ozan Yanar

Nej-röster: 44

Toni Ahva, Ted Apter, Sirpa Asko-Seljavaara, Eva Biaudet, Harry Bogomoloff, Silja Borgarsdottir Sandelin, Jussi Chydenius, Mika Ebeling, Matti Enroth, Laura Finne-Elonen, Joonas Haavisto, Eero Heinäluoma, Eveliina Heinäluoma, Nuutti Hyttinen, Ville Jalovaara, Jukka Järvinen, Arja Karhuvaara, Tapio Klemetti, Pia Kopra, Kauko Koskinen, Heimo Laaksonen, Jape Lovén, Otto Meri, Björn Månsson, Dani Niskanen, Jenni Pajunen, Matti Parpala, Terhi Peltokorpi, Pekka Puska, Mika Raatikainen, Marcus Rantala, Risto Rautava, Nasima Razmyar, Laura Rissanen, Heidi Ruhala, Wille Rydman, Mirita Saxberg, Daniel Sazonov, Juhani Strandén, Pilvi Torsti, Ulla-Marja Urho, Laura Varjokari, Mauri Venemies, Sinikka Vepsä

Blanka: 7

Alviina Alametsä, Jasmin Hamid, Tuuli Kousa, Alekski Niskanen, Petrus Pennanen, Johanna Sydänmaa, Juhana Vartiainen

Frånvarande: 4

Juha Hakola, Atte Kaleva, Abdirahim Mohamed, Ilkka Taipale

Stadsfullmäktige beslutade återremittera ärendet till stadsstyrelsen för ny beredning.

16.05.2018 Bordlades

Föredragande

Stadsstyrelsen

Upplysningar

Timo Lindén, stf. stadssekreterare, telefon: 310 36550
timo.linden(a)hel.fi

Kaupunkiympäristölautakunnan ympäristö- ja lupajaosto 23.03.2018 § 48

HEL 2017-010086 T 00 00 03

Päätös

Postadress

PB 1
00099 HELSINGFORS STAD
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Besöksadress

Norra esplanaden 11-13
Helsingfors 17
<http://www.hel.fi/stadsfullmaktige>

Telefon

+358 9 310 1641
Telefax
+358 9 655 783

FO-nummer

0201256-6

Kontonr

FI0680001200062637

Moms nr

FI02012566

Kaupunkiympäristölautakunnan ympäristö- ja lupajaosto antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Yleistä

Kaupunkiympäristön toimialalla on hyvin tiedossa, että valkoposkihanhien ulosteet ärsyttävät monia kaupunkilaisia. Valtuustoaloitteita hanhien torjumiseksi tai vähentämiseksi on tehty aiemmin eri perusteilla vuosina 2006 ja 2015.

Valkoposkihanhien asema luonnonsuojelulaissa, lintudirektiivissä tai hallintokäytännössä ei ole muuttunut. Valkoposkihanhen kannan rajoittaminen olisi periaatteessa mahdollista ELY-keskuksen tai valtakunnallisesti ympäristöministeriön myöntämällä poikkeusluvalla. Luvan myöntäminen direktiivilajille vaatisi kuitenkin vahvat perustelut. Luonnonsuojelulain 49 §:ssä viitataan lintudirektiivin 9 artiklan mahdollisiin poikkeamisperusteluihin.

Valkoposkihanheen joissakin Euroopan maissa, mahdollisesti Suomen maaseudullakin, soveltuu lintudirektiivissä mainittu kohta torjunnasta ”viljelmille, kotieläimille, metsille, kalavesille ja vesistöille koituvan vakavan vahingon estämiseksi”, mutta tämä ei ole sovellettavissa Helsingin puistonurmikoiden viihtyisyyteen. Myöskään kohdan ”kansanterveyden ja yleisen turvallisuuden turvaamiseksi” kynnys ei ylity.

Aloitteessa arvioidaan kevään 2017 hanhikuolemia populaation hallitsemattomasta kannankasvusta johtuvaksi. Tällaista syy-yhteyttä ei voida vahvistaa. Aikuisten valkoposkihanhien ja harmaalokkien viimekevään joukkokuoleman aiheuttajaakaan ei voitu määrittää Eviran tutkimuksissa, ainoastaan lintuinfluenssa voitiin sulkea pois. Joukkokuolemia ja tautiepidemioita on saaristolinnuistamme todettu myös harvalukuisilla lajeilla, kuten merikotkalla (lintuinfluenssatapaukset 2017) ja ruokilla.

Aloitteen mukaan hanhien jätökset aiheuttavat mahdollisesti terveyshaittoja muille eläimille ja lapsille. Tästä ei myöskään ole näyttöä.

Kannan vähentämiseen tähtääviin torjuntakeinoihin ei ole mielekästä hakea lupia, koska ELY-keskuksen ei ole mahdollista niitä nykyisen lainsäädännön ja sen vakiintuneen tulkinnan mukaan myöntää.

Hanhenulosteiden aiheuttaman viihtyvyyshaitan vähentäminen muilla keinoin kuin kantaa rajoittamalla on edelleen aiheellista. Näitä keinoja ovat puhtaanapito, ruohonleikkuun vähentäminen, aitaaminen ja mahdollisesti karkottaminen ihmisen tai koiran avulla (joka vaatii ELY-keskuksen luvan). On selvää, että ne aiheuttavat kuluja siinä missä muutkin tarpeelliseksi katsotut hoitotoimet. Rantakaistojen ruohonleik-

kuuta vähentämällä voidaan luoda niittymäistä korkeaa heinikkoa, jota hanhet eivät pidä houkuttelevana. Myös nurmi voidaan näillä kaistoilla korvata muilla maanpeitekasveilla. Nämä toimenpiteet eivät lisää kuluja, vaan vähentävät niitä.

Ruotsissa käytettyjä rajoituskeinoja

Kaupunginhallituksen valmisteluun palauttamispäätöksessä kehoitetaan selvittämään Ruotsissa, esimerkiksi Malmössä, käytettyjä keinoja kannan rajoittamiseen.

Malmön puistot eivät sovellu suoraan vertailuun Helsingin tilanteen kanssa, koska niihin on istutettu meri- ja valkoposkihanhia jo 1970-luvulta alkaen, eikä istutuskantojen hoitoon ole myöhemminkään EU-jäsenyyssä aikana sovellettu luontodirektiiviä tai (Ruotsin) luonnonsuojelulakia. Laiduntamisen tuottaman ulostehaitan lisäksi hanhet puolustavat pesiään ja poikasiaan keskustan puistoissa, kun Helsingissä aggressio-ongelma keskittyy muutamaasi pesimäsaariin (Korkeasaari, Harakka, Lonna). Helsingissä hanhet eivät pesi mantereella, eivätkä koirien ja kaupunkikettujen vuoksi todennäköisesti omaksukaan tätä tapaa. Malmössä aloitettiin munien poisto vuonna 2010, jolloin parimäärä oli n. 300, ja vuoteen 2016 mennessä kanta oli pudonnut noin 50 pariin. Munien poisto on Malmössä katsottu humaniksi ratkaisuksi verrattuna lintujen ampumiseen, jota on tehty pienimuotoisesti.

Ruotsissa ammutaan vuosittain arviolta tuhansia valkoposkihanhia sadon suojelemiseksi. Skyddsjakt-termiä käytetään myös silloin, kun ampumalla tehostetaan karkotusta nurmikkoalueilta. Lintudirektiivin tulkinna Ruotsissa näyttää tässä kohden olevan löysempi kuin Suomessa. Eläinsuojeluperusteilla lentokyvyttömiä hanhipoikueiden karkottaminen alkukesällä ampumalla ei kuitenkaan olisi mahdollista. Tärkeät laidunalueet esimerkiksi Kaivopuistossa tai Arabianrannassa eivät myöskään loppukesällä sovellu turvallisesti ampumalla tehostettuun karkotukseen.

Valkoposkihanhiin määrän on arvioitu kasvavan Helsingissä tulevana kesänä. Kaupunki seuraa tarkasti lintujen määrän kehitystä ja hakee tarvittaessa poikkeamislupaa ELY-keskukselta valkoposkihanhiin aiheuttamien haittojen vähentämiseksi.

Asian esittelyn aikana paikalla ollut ympäristötarkastaja Raimo Pakarinen poistui asian käsittelyn jälkeen.

Käsittely

23.03.2018 Ehdotuksen mukaan

Vastaehdotus:

Tapio Klemetti: Lisätään lausuntoon seuraavan sisältöinen kohta 12:

"Valkoposkihanhiin määrän on arvioitu kasvavan Helsingissä tulevana kesänä. Kaupunki seuraa tarkasti lintujen määrän kehitystä ja hakee tarvittaessa poikkeamislupaa ELY-keskukselta valkoposkihanhiin aiheuttamien haittojen vähentämiseksi."

1 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

Ei-ehdotus: Lisätään lausuntoon seuraavan sisältöinen kohta 12: "Valkoposkihanhiin määrän on arvioitu kasvavan Helsingissä tulevana kesänä. Kaupunki seuraa tarkasti lintujen määrän kehitystä ja hakee tarvittaessa poikkeamislupaa ELY-keskukselta valkoposkihanhiin aiheuttamien haittojen vähentämiseksi."

Jaa-äännet: 2

Silvia Modig, Leo Stranius

Ei-äännet: 5

Tapio Klemetti, Anna Mäenpää, Lea Saukkonen, Lilja Tamminen, Pertti Villo

Tyhjä: 0

Poissa: 2

Mukhtar Abib, Vafa Järnefelt

19.01.2018 Esittelijän muutetun ehdotuksen mukaan

Esittelijä

vs. yksikön päällikkö
Eeva Pitkänen

Lisätiedot

Raimo Pakarinen, ympäristötarkastaja, puhelin: +358 9 310 31534
raimo.pakarinen(a)hel.fi

§ 164

Den av ledamoten Terhi Koulumies väckta motionen om minskning av mikroplast i dagvatten

HEL 2018-010107 T 00 00 03

Beslut

Stadsfullmäktige betraktade den av ledamoten Terhi Koulumies väckta motionen som slutbehandlad.

Föredragande

Stadsstyrelsen

Upplysningar

Timo Lindén, stf. stadssekreterare, telefon: 310 36550
timo.linden(a)hel.fi

Bilagor

1 Valtuutettu Terhi Koulumiehen aloite mikromuovin vähentämisestä hu-
levesissä

Sökande av ändring

Förbud mot sökande av ändring, beredning eller verkställighet

Beslutsförslag

Beslutet stämmer överens med förslaget.

Föredragandens motiveringar

Ledamoten Terhi Koulumies och 44 andra ledamöter föreslår i sin motion att Helsingfors tillsammans med de övriga kommunerna i huvudstadsregionen börjar jobba aktivare för att hindra mikroplaster från att hamna i naturen. Det är möjligt att bl.a. genom materialval påverka mängden mikroplaster och stadsdamm som lossnar från däck och gatubeläggningar. Det bör utredas huruvida det är möjligt att också på andra sätt förebygga att plastrester hamnar i naturen via dagvatten eller om det är möjligt att rengöra dagvatten från mikroplaster.

Stadsstyrelsen hänvisar till stadsmiljönämndens utlåtande och konstaterar att ett centralt mål i dagvattenprogrammet, som stadsstyrelsen har godkänt 21.5.2018, § 361, är att förhindra och avlägsna olägenheter som dagvattnen orsakar. Det här sker genom att främja planering och ibruktage av naturenliga dagvattensystem och utnyttja stadsgrönska i behandlingen och ledandet av dagvatten. Naturenliga be-

handlingssystem för dagvatten renar dagvattnen och förbättrar dagvattnets kvalitet innan det leds till vattendraget.

I dagvattenprogrammet ingår en prioritetsordning enligt vilken dagvattnen i första hand ska behandlas och utnyttjas där de uppstår. Om markens kvalitet och andra omständigheter så tillåter ska dagvattnen absorberas på tomter eller i allmänna områden. Om dagvattnen inte kan absorberas så ska dagvattenflödet om möjligt göras långsammare eller fördröjas på en tomt eller i ett allmänt område innan det leds bort. Då minskar mängden dagvatten som leds bort och samtidigt minskar de olägenheter som dagvattnen orsakar. Dessutom håller sig grundvattnet på en tillräckligt hög nivå.

En så kallad grönkoefficient har utvecklats till ett verktyg i planläggningen. Grönkoefficienten tas fram enligt ett för den etablerat kalkylschema, i vilket det fastställs huruvida tomtens yta ska bestå av grönyta, såsom växtlighet, träd eller andra planteringar, eller lämpliga konstruktioner, såsom gröna tak. Med hjälp av tomtens grönyta utnyttjas så mycket som möjligt av dagvattnen som uppstår på tomten, för att göra behovet av att leda bort dagvatten så litet som möjligt. I nuläget har grönkoefficienten inkluderats i en del av detaljplanerna. Målet är att få den i allmänt bruk.

Stadsmiljösektorns trafik- och gatuplaneringstjänst ansvarar för dagvattenprogrammets åtgärder med hjälp av vilka hanteringssätten och konstruktionerna för dagvatten i stadsmiljön utvecklas. Olika slags absorberingskonstruktioner och utnyttjande av gatugrönska i dagvattenhanteringen utreds. Planeringen av gatugrönska, såsom vattenfiltrerande grönsänkor i gatuomgivningen, begränsas av gaturummets dimensioner. Att utvidga gaturummets dimensioner tillhör en större helhet, dvs. principerna och målen för byggandet av tomter och allmänna områden.

I snölogistikutredningar har konstaterats ett behov av att göra gaturummet bredare om snö lagras längs med gatorna. Behovet av att tillfälligt lagra snö längs med gatorna är stort, eftersom transport av snö till mottagningsplatser inte är önskvärt av ekonomiska orsaker och på grund av de utsläpp som det orsakar. Behandlingen och lagringen av snö kan kombineras med dagvattenhanteringen i gatuomgivningen. Med hjälp av olika slags försök och pilotprojekt har man för avsikt att finna lösningar som lämpar sig för det nuvarande gaturummet. Om snön behandlas lokalt minskar behovet att dumpa snö i havet och samtidigt minskar spridningen av sådana skadliga ämnen som snön innehåller, såsom mikroplast, i miljön.

Samarbete i huvudstadsregionen

Postadress

PB 1
00099 HELSINGFORS STAD
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Besöksadress

Norra esplanaden 11-13
Helsingfors 17
<http://www.hel.fi/stadsfullmaktige>

Telefon

+358 9 310 1641

Telefax

+358 9 655 783

FO-nummer

0201256-6

Kontonr

F10680001200062637

Moms nr

F102012566

22.05.2019

Helsingfors, Esbo och Vanda har egna dagvattenprogram, och för uppföljningen av dem har det grundats dagvattengrupper. Städernas dagvattengrupper möts regelbundet för att främja gemensamma dagvattenprojekt och utvecklingen av dagvattenhanteringen. Mikroplastärendet behandlas på nästa möte för huvudstadsregionens dagvattengrupper som hålls under våren 2019.

Helsingfors samarbetar med universitet och forskningsinstitut. Mikroplastens källor och förekomst i dagvatten ska kartläggas. Då det finns tillräcklig kunskap om mikroplastens källor, ska man utreda möjligheterna att minska mikroplastbelastningen till exempel genom materialval.

För närvarande pågår ett av Smart & Clean-stiftelsen finansierat projekt om nya lösningar i dagvattenhanteringen. I projektet deltar Helsingfors, Esbo, Vanda och Lahtis. I projektet undersöker Esbo biokolfiltrering i dagvattenhanteringen och Helsingfors användningen av en så kallad filtreringskista vid rengöringen av gatudagvatten. HRM deltog i projektet genom att utreda möjligheten att leda överloppsvatten från det kombinerade avloppsnätet till en fördröjningstank. På så sätt kan avledning i havet undvikas.

Dagvattenkistor

I fortsättningen leds dagvatten från Mechelingatan till en dagvattenkista som har sänkts i marken, med filtreringsmaterial som renar dagvattnen. Miljötjänsterna följer reningseffektiviteten hos filtreringsmaterialet i kistan. Även mängderna mikroplaster undersöks. Resultat finns tillgängliga på våren 2019.

Avsikten med försöket är att reda ut om kistor kan användas även i större utsträckning på olika platser som ett kostnadseffektivt reningssystem för dagvatten. I kistan är det också möjligt att testa olika slags filtreringsmaterial, såsom biokol.

Östersjöutmaningen

I Helsingfors och Åbo åtgärdsprogram för Östersjön 2019–2023 ingår två åtgärder som gäller mikroplaster och som både Helsingfors och Åbo främjar.

Den första åtgärden är att utreda källor till mikroplaster och förekomsten av mikroplaster i vattendragen. Mikroplastbelastningen av konstgräsplaner och andra idrottsplatser utreds. Samtidigt utvecklas alternativa material för konstruktioner som orsakar nedskräpning samt utreds, utvecklas och prövas metoder för att exempelvis minska mikroplastutsläppen från trafiken. I Helsingfors ansvarar kultur- och fritidssektorns

22.05.2019

idrottsplatser och friluftstjänster och stadsmiljösektorns miljöjänster för åtgärderna.

Dessutom fortsätter utredningarna om vattendragens och sedimentens mikronedskräpning i samverkan med Finlands miljöcentral, universiteten, vattenverken och vattenskyddsföreningarna, där miljötjänsterna bär ansvaret.

Utvecklingsplan för vattentjänster

Helsingfors stad utarbetade tillsammans med HRM år 2017 en utvecklingsplan för Helsingfors vattentjänster för åren 2017–2026. I planen ingår ett utvecklingsprojekt för hanteringen av dagvatten i innerstadens blandavloppsområde, enligt vilket HRM tillsammans med stadsmiljösektorn tar fram en utredning om metoder och möjligheter att minska mängden dagvatten som leds till blandavloppsnetet. Arbetet med utredningen inleds inom kort och mikroplastärendet tas upp i det här sammanhanget.

Då innerstadens avloppsnet avskiljs är ett alternativ att granska möjligheterna att behandla dagvattnen genom att utnyttja grönområden. Granskningen kan genomföras i samband med planeringen och förverkligandet av ombyggnader av gator och parker i innerstaden. HRM är förpliktigad att avskilja dagvatten och spillvatten i avloppshanteringen eftersom det i den reviderade lagen om vattentjänster blev förbjudet att leda in dagvatten i spillvattenavlopp. För tillfället leds dagvattnen från innerstaden i blandavloppet till ett avloppsreningsverk, där en betydande andel av mikroplasten kan tas bort i reningsprocessen. Med anledning av avskiljandet av avloppsnetet leds dagvatten oftare direkt till vattendragen och det här ska beaktas i planerna. Hanteringen av dagvatten i innerstaden är dock inte endast avskiljande av avloppshanteringen utan dagvattenhanteringen ska granskas som en helhet och även med beaktande av dagvattnets kvalitet och de skadeämnen som det innehåller.

Avslutningsvis

Enligt 30 kap. 11 § 2 mom. i förvaltningsstadgan ska stadsstyrelsen förelägga fullmäktige en motion som undertecknats av minst 15 ledamöter.

Föredragande

Stadsstyrelsen

Upplysningar

Timo Lindén, stf. stadssekreterare, telefon: 310 36550
timo.linden(a)hel.fi

Bilagor

- 1 Valtuutettu Terhi Koulumiehen aloite mikromuovin vähentämisestä hu-
levesissä

Sökande av ändring

Förbud mot sökande av ändring, beredning eller verkställighet

Beslutshistoria

Kaupunginhallitus 06.05.2019 § 302

HEL 2018-010107 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo valtuutettu Terhi Koulumiehen aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Timo Lindén, vs. kaupunginsihteerin, puhelin: 310 36550
timo.linden(a)hel.fi

Kaupunkiympäristölautakunta 11.12.2018 § 637

HEL 2018-010107 T 00 00 03

Lausunto

Kaupunkiympäristölautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Helsingin kaupungin hulevesiohjelma

Kaupunginhallituksen 29.5.2018 hyväksymän Helsingin kaupungin hulevesiohjelman keskeiseksi tavoitteeksi on kirjattu, että hulevesistä aiheutuvat haitat on ehkäisty ja poistettu. Tämä tapahtuu edistämällä luonnonmukaisten hulevesijärjestelmien suunnittelua ja käyttöönottoa sekä hyödyntämällä kaupunkivihreää hulevesien käsittelyssä ja johtamisessa. Luonnonmukaiset hulevesien käsittelyjärjestelmät puhdistavat hulevesiä ja parantavat huleveden laatua ennen huleveden vesistöön johtamista.

22.05.2019

Hulevesiohjelma sisältää prioriteettijärjestyksen, jonka mukaan hulevedet tulee ensisijaisesti hyödyntää ja käsitellä syntypaikallaan. Prioriteettijärjestyksen mukaan ensin selvitetään mahdollisuudet imeyttää ja viivyttää hulevesiä niiden syntypaikalla. Jos imeytys ja viivytyt ovat mahdollisia, suunnitellaan ja rakennetaan paikallisia hulevesien hallinnan ratkaisuja. Tällöin poisjohdettavien hulevesien määrä vähenee ja samalla hulevesistä aiheutuvat haitat pienenevät. Lisäksi pohjaveden pinta pysyy riittävän korkeana.

Kaavoituksen työkaluksi on kehitetty niin kutsuttu viherkerroin. Viherkerroin saadaan sitä varten laaditusta laskentakaavasta, jossa määritetään, paljonko tontin pinta-alasta tulee olla viherpintaa, kuten kasvillisuutta, puita ja muita istutuksia, tai sopivia rakenteita, kuten viherkattoa. Tontin viherpinnan avulla hyödynnetään tontilla syntyviä hulevesiä mahdollisimman paljon, jotta tarve hulevesien poisjohtamiselle olisi mahdollisimman vähäinen. Tällä hetkellä viherkerroin on ollut mukana osassa asemakaavoista. Tavoitteena on saada se yleisesti käyttöön.

Kaupunkiympäristön toimialan liikenne- ja katusuunnittelu -palvelun vastuulla on hulevesiohjelman toimenpiteitä. Niiden avulla kehitetään katu ympäristön hulevesien hallintakeinoja ja rakenteita: tutkitaan erilaisia imeytysrakenteita ja katuvihreän hyödyntämistä hulevesien hallinnassa. Katuvihreän, esimerkiksi vettä suodattavien viherpainanteiden suunnittelemista katu ympäristöön rajoittaa tällä hetkellä omalta osaltaan katutilan mitoitus. Katutilan mitoituksen suurentaminen taas liittyy isompaan kokonaisuuteen eli tonttien ja yleisten alueiden rakentamisen periaatteisiin ja tavoitteisiin.

Lumilogistiikkaselvityksissä on todettu tarve katutilan leventämiseksi, jos kadun varsia käytetään lumen varastointiin. Tarve tilapäiselle lumen varastoinnille kadun varsilla on suuri, koska lumen kuljettaminen vastaanotto paikoille ei ole taloudellisesti eikä kuljetuksista syntyvien päästöjen takia toivottavaa. Lumen käsittely ja varastointi voidaan yhdistää katu ympäristön hulevesien hallintaan. Erilaisten kokeilujen ja pilottihankkeiden avulla pyritään löytämään myös nykyiseen katutilaan soveltuvia ratkaisuja. Lumen paikallinen käsittely vähentää tarvetta lumenkaatoon mereen ja samalla lumen sisältämien haitta-aineiden, kuten mikromuovin, leviäminen ympäristöön vähenee.

Hulevesiohjelman yhtenä toimenpiteenä on huleveden laadun seurantaohjelman laatiminen ja seurannan toteuttaminen. Seurantaohjelman tulee olla valmis vuonna 2019, ja sen laatimisesta vastaa kaupunki ympäristön toimialan ympäristöpalvelut. Ohjelman laatimisen yhteydessä selvitetään mahdollisuus mikromuovien seurantaan.

Pääkaupunkiseudun yhteistyö

Postadress

PB 1
00099 HELSINGFORS STAD
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Besöksadress

Norra esplanaden 11-13
Helsingfors 17
<http://www.hel.fi/stadsfullmaktige>

Telefon

+358 9 310 1641

Telefax

+358 9 655 783

FO-nummer

0201256-6

Kontonr

F10680001200062637

Moms nr

F102012566

Helsingissä, Espoossa ja Vantaalla on omat hulevesiohjelmansa, joiden seurantaan on perustettu hulevesiryhmät. Kaupunkien hulevesiryhmät kokoontuvat säännöllisesti edistäen yhteisiä hulevesihankkeita ja hulevesien hallinnan kehittämistä. Mikromuoviasia on esillä seuraavassa pääkaupunkiseudun hulevesiryhmien kokouksessa keväällä 2019.

Helsinki tekee yhteistyötä yliopistojen ja tutkimuslaitosten kanssa. Mikromuovin lähteet ja mikromuovin esiintyvyys hulevesissä pitää kartoittaa. Kun mikromuovin lähteet ovat riittävästi selvillä, tulee selvittää mahdollisuudet vähentää mikromuovikuormitusta esimerkiksi materiaalivalinnoilla.

Parhaillaan on meneillään Smart & Clean -säätön rahoittama hanke uusista hulevesien hallinnan ratkaisuista, johon Helsinki, Espoo, Vantaa ja Lahti osallistuvat. Hankkeessa Espoo tutkii biohiilisuodatusta hulevesien hallinnassa ja Helsinki niin kutsutun suodatusarkun käyttöä katuhulevesien puhdistamisessa. HSY osallistui hankkeeseen selvittämällä mahdollisuutta johtaa sekaviemäriverkoston ylivuotoja viivytyssäiliöön. Näin välttyttäisiin mereen johtamiselta.

Hulevesiarkut

Jatkossa Mechelininkadun hulevesiä johdetaan maahan upotettuun hulevesiarkkuun, jossa on hulevesiä puhdistavaa suodatusmateriaalia. Ympäristöpalvelut seuraa arkun suodatusmateriaalin puhdistustehoa. Myös mikromuovien määrää tutkitaan. Tuloksia on käytettävissä jo keväällä 2019.

Tämän kokeen tarkoitus on selvittää, voidaanko arkkuja käyttää yleisemminkin eri paikoissa kustannustehokkaana hulevesien puhdistamissjärjestelmänä. Arkussa on mahdollista testata myös erilaisia suodatusmateriaaleja, kuten biohiiltä.

Itämerihaaste

Helsingin ja Turun Itämeri-toimenpideohjelmaan 2019 - 2023 on kirjattu kaksi mikromuovia koskevaa toimenpidettä, joita sekä Helsinki että Turku edistävät.

Ensimmäisenä toimenpiteenä on selvittää mikromuovien lähteitä ja esiintymistä vesistöissä. Tekonurmikenttien ja muiden liikuntapaikkojen aiheuttama mikromuovikuormitus selvitetään. Samalla kehitetään vaihtoehtoisia materiaaleja roskaantumista aiheuttaville rakenteille sekä selvitetään, kehitetään ja kokeillaan esimerkiksi liikenteen aiheuttamien mikromuovipäästöjen vähentämismenetelmiä. Helsingissä toi-

menpiteistä vastaavat kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan liikuntapaikat ja ulkoilupalvelut sekä kaupunkiympäristön toimialan ympäristöpalvelut.

Lisäksi jatketaan selvityksiä vesistöjen ja sedimenttien mikroroskaantumisesta yhteistyössä Suomen ympäristökeskuksen, yliopistojen, vesilaitosten ja vesiensuojeluyhdistysten kanssa vastuutahona ympäristöpalvelut.

Vesihuollon kehittämissuunnitelma

Helsingin kaupunki laati yhdessä HSY:n kanssa vuonna 2017 Helsingin vesihuollon kehittämissuunnitelman vuosille 2017 - 2026. Suunnitelma sisältää kantakaupungin sekaviemäröntialueen hulevesien hallinnan kehittämishankkeen, jonka mukaan HSY laatii yhdessä kaupunkiympäristön toimialan kanssa selvityksen keinoista ja mahdollisuuksista vähentää sekaviemäriverkostoon johdettavan huleveden määrää. Selvityksen tekeminen käynnistyy lähiaikoina.

Helsinki nostaa esille selvityksen tekemisessä mikromuoviasian. Kun kantakaupungin viemäriverkostoa eriytetään, yhtenä vaihtoehtona tarkastellaan hulevesien käsittelymahdollisuuksia viheralueita hyödyntäen. Tarkastelu voidaan toteuttaa kantakaupungin katujen ja puistojen peruskorjausten suunnittelun ja toteutuksen yhteydessä. HSY on velvoitettu viemäröinnissä hulevesien ja jätevesien eriyttämiseen, koska uudistetussa vesihuoltolaissa hulevesien johtaminen jätevesiviemäriin kiellettiin. Tällä hetkellä kantakaupungin hulevedet johdetaan sekavesiviemäriin jättevedenpuhdistamolle, jossa puhdistusprosessissa voidaan merkittävästi poistaa mikromuoveja. Viemäriverkoston eriyttämisen seurauksena hulevesiä johdetaan enemmän suoraan vesistöihin ja tämä tulee ottaa huomioon suunnitelmissa. Hulevesien hallinta kantakaupungissa ei kuitenkaan ole pelkkää viemäröinnin eriyttämistä, vaan hulevesien hallintaa tulee tarkastella kokonaisuutena huomioon ottaen myös huleveden laatu ja siinä olevat haitta-aineet.

Esittelijä

vs. kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Silja Hyvärinen

Lisätiedot

Riikka Äärelä, maisema-arkkitehti: 310 21234
riikka.aarela(a)hel.fi
Jari Viinanen, ympäristötarkastaja, puhelin: +358 9 310 31519
jari.viinanen(a)hel.fi
Taru Sihvonen, projektinjohtaja, puhelin: 310 38434
taru.sihvonen(a)hel.fi
Sonja-Maria Ignatius, projektisuunnittelija, puhelin: 310 32043
sonjamaaria.ignatius(a)hel.fi

§ 165

Den av ledamoten Atte Harjanne väckta motionen om lönsamheten med och planeringen av en rivning av dammen i Gammelstadsforsen

HEL 2018-010592 T 00 00 03

Beslut

Stadsfullmäktige återremitterade ärendet till stadsstyrelsen för ny beredning.

Behandling

Ledamoten Juhani Strandén föreslog följande hemställningskläm:

Stadsfullmäktige förutsätter vid godkännandet av motionssvaret att det utreds om möjligheterna för fiskar att stiga i Gammelstadsforsen kan förbättras (t.ex. avgränsning av området med ett tätt nät, så att fiskarna inte driver mot kraftverksområdet) och om vandringsfiskarnas fria rörlighet under lektiden och förhållandena för den fridlysta tjockskaliga målarmusslan i Stickelbackabäcken kan tryggas. (Fridlyst med stöd av naturvårdslagen och EU:s naturdirektiv.) Stadsstyrelsen bör beakta naturvärdena i vattendragen intill och vidta alla åtgärder för att områdena ska få en skyddsbezeichnung som senast nu beaktas också i byggprojekt så att sådana inte genomförs i dessa områden, om det finns risk att ekosystemet i de invidliggande områdena äventyras eller försvagas.

Ledamoten Atte Harjanne understödd av ledamoten Leo Stranius föreslog att stadsfullmäktige skulle besluta återremittera ärendet för ny beredning utgående från att staden utreder vilka konsekvenser en partiell eller total rivning av Gammelstadsforsens damm har för naturen i hela området kring ån och börjar bereda en rivning av dammen om utredningen visar att detta är motiverat.

7 omröstningen

Fortsatt behandling av ärendet JA, återremiss NEJ

JA-förslag: Behandlingen fortsätter

NEJ-förslag: Stadsfullmäktige beslutar återremittera ärendet för ny beredning utgående från att staden utreder vilka konsekvenser en partiell eller total rivning av Gammelstadsforsens damm har för naturen i hela

området kring ån och börjar bereda en rivning av dammen om utredningen visar att detta är motiverat.

Ja-röster: 35

Zahra Abdulla, Maija Anttila, Pentti Arajärvi, Paavo Arhinmäki, Sirpa Asko-Seljavaara, Matti Enroth, Laura Finne-Elonen, Eveliina Heinälouma, Nuutti Hyttinen, Ville Jalovaara, Otso Kivekäs, Tapio Klemetti, Laura Kolbe, Kauko Koskinen, Johanna Krabbe, Johanna Laisaari, Matti Niiranen, Alekski Niskanen, Dani Niskanen, Sara Paavolainen, Jenni Pajunen, Dennis Pasterstein, Sirpa Puhakka, Mika Raatikainen, Marcus Rantala, Nasima Razmyar, Wille Rydman, Mirita Saxberg, Daniel Sazonov, Tomi Sevander, Anni Sinnemäki, Ulla-Marja Urho, Jani Valpio, Juhana Vartiainen, Sanna Vesikansa

Nej-röster: 40

Toni Ahva, Alviina Alametsä, Ted Apter, Silja Borgarsdottir Sandelin, Jussi Chydenius, Fatim Diarra, Joonas Haavisto, Sandra Hagman, Atte Harjanne, Joel Harkimo, Martina Harms-Aalto, Eero Heinälouma, Atte Kaleva, Mikko Kiesiläinen, Joonas Kolehmainen, Vesa Korkkula, Anu Korppi, Terhi Koulumies, Petra Malin, Otto Meri, Sami Mutttilainen, Laura Nordström, Matti Parpala, Terhi Peltokorpi, Petrus Pennanen, Tuomas Rantanen, Risto Rautava, Nelli Ruotsalainen, Suldaan Said Ahmed, Satu Silvo, Sameli Sivonen, Leo Stranius, Riikka Suominen, Johanna Sydänmaa, Reetta Vanhanen, Laura Varjokari, Mauri Venemies, Sinikka Vepsä, Maarit Vierunen, Ozan Yanar

Blanka: 9

Mika Ebeling, Mari Holopainen, Abdirahim Husu Hussein, Kati Juva, Jukka Järvinen, Dan Koivulaakso, Heimo Laaksonen, Björn Månsson, Juhani Strandén

Frånvarande: 1

Pia Kopra

Stadsfullmäktige återremitterade ärendet till stadsstyrelsen för ny beredning.

Ledamoten Juhani Strandéns förslag till hemställningskläm förföll eftersom stadsfullmäktige återremitterade ärendet.

Föredragande

Stadsstyrelsen

Uppllysningar

Kristiina Matikainen, stadssekreterare, telefon: 310 36035
kristiina.matikainen(a)hel.fi

Bilagor

Postadress
PB 1
00099 HELSINGFORS STAD
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Besöksadress
Norra esplanaden 11-13
Helsingfors 17
<http://www.hel.fi/stadsfullmaktige>

Telefon
+358 9 310 1641
Telefax
+358 9 655 783

FO-nummer
0201256-6

Kontonr
FI0680001200062637
Moms nr
FI02012566

1 Valtuutettu Atte Harjanteen aloite

Sökande av ändring

Förbud mot sökande av ändring, beredning eller verkställighet

Beslutsförslag

Stadsfullmäktige betraktar den av ledamoten Atte Harjanne väckta motionen som slutbehandlad.

Föredragandens motiveringar

Ledamoten Atte Harjanne och 15 andra ledamöter föreslår i sin motion att staden gör upp en bedömning av den samhälleliga lönsamheten med att delvis eller helt riva dammen i Gammelstadsforsen och bereder en plan om rivningen av dammen, om detta är motiverat enligt bedömningen.

Stadsstyrelsen hänvisar till ett erhållet utlåtande och konstaterar att stadsfullmäktige 25.11.2015 ansåg en motion väckt år 2014 om rivning av den västra grenen i dammen i Gammelstadsforsen som slutbehandlad. Stadsstyrelsen konstaterade i sitt svar till stadsfullmäktige att en utredning om förutsättningarna att upphäva skyddet av dammen hade inletts och att stadsstyrelsen skulle underrättas om utredningens resultat med fortsatta åtgärder.

Stadsstyrelsen antecknade 9.1.2017 (§ 27) utredningarna om juridiska förutsättningar för att riva Gammelstadsforsens damm och om alternativa åtgärder och ett utlåtande från Närings-, trafik- och miljöcentralen i Nyland. Stadsstyrelsen konstaterade samtidigt att det på basis av utlåtandena och utredningarna ska beredas ett förslag enligt vilket förutsättningarna för fiskvandring i östra grenen förbättras i enlighet med alternativet Nyky+.

Alternativet Nyky+ går ut på att dammen och forsens östra gren bevaras och iståndsätts. Dessutom förlängs fiskvägen i syfte att göra längdprofilen mer långsluttande, grundkonstruktionerna bearbetas och det byggs en grunddamm, dvs. en forsacke, i forsens överdel och användningen av kraftverket begränsas under laxfiskarnas och ålarnas vandringstider.

År 2017 tillsatte stadsdirektören en arbetsgrupp för att utreda alternativa sätt att iståndsätta östra grenen. Kanslichefen antecknade (18.12.2018) arbetsgruppens åtgärdsförslag och en projektplan som gjorts upp. Samtidigt beslutade kanslichefen konstatera att stadsmiljösektorn fortsätter främja projektet som en del av den normala verksam-

heten i samarbete med stadens andra vederbörande aktörer och utomstående aktörer.

Stadsmiljösektorn lät vid årsskiftet 2018–2019 göra upp en bedömning av lönsamheten för samhället av att riva dammen för att komplettera de tidigare konsekvensbedömningarna. Konsekvensbedömningen kompletterades med en granskning av konsekvenserna för turismen, rekreationsbruket, naturen, fiskbeståndet och kulturmiljön. Dessutom utarbetades en lönsamhetsbedömning ur ett kvalitetsperspektiv.

Enligt bedömningen om lönsamheten för samhället blir kostnaderna för bedömningarna och planerna för att riva dammen och återställa forsens stora. Det är möjligt att med mindre kostnader genomföra en rimligt bra kompromisslösning, dvs. att iståndsätta forsens östra gren i enlighet med planen från 2018. Enligt utredningen är de positiva samhällskonsekvenserna av att riva dammen mindre än av att bevara dammen. Det är inte lönsamt för samhället att riva dammen. Att främja rivningen förutsätter dessutom omfattande och dyr fortsatt planering.

Det rekommenderas i utredningen att dammen inte ska rivas utan utvecklingen av Gammelstadsforsens område ska framskrida i enlighet med projektplanen från 2018 om iståndsättning av Gammelstadsforsens östra gren.

Drifftiderna för vattenkraftverket vid Gammelstadsforsens västra gren styrs av vattenytans höjd. Museikraftverket är i drift främst under smältvattentiden på våren och under höstregnen. I planen för iståndsättning av östra grenen rekommenderas det att drifftiderna ska begränsas till april–juni. Om kraftverkets drifftider förkortas eller vattenströmningen hindras i västra grenen kan det vara ändamålsenligt för Helen Ab att sluta använda kraftverket helt och hållet. Helen Ab bedömer förutsättningarna för att hålla kraftverket i drift i fortsättningen efter att iståndsättningen av östra grenen blir färdig.

Stadsstyrelsen konstaterar i de utredningar som hittills gjorts upp har rivningen av dammen behandlats mångsidigt ur såväl ett tekniskt och ekonomiskt som ett juridiskt perspektiv och granskningarna har kompletterats med samhällsbedömningar och med andra granskningar av miljön. Dessutom har åtgärdernas konsekvenser och följder bedömts. Den juridiska granskningen från 2016 är fortfarande aktuell och det är därför inte behövligt att göra upp nya utredningar om de juridiska förutsättningarna och vattentillståndet, vilka föreslås i stadsmiljönämndens utlåtande.

Stadsstyrelsen anser på basis av redogörelsen ovan att det fortfarande inte är ett realistiskt alternativ att riva dammen helt eller delvis och att det därför inte är nödvändigt att göra upp nya tilläggsutredningar.

22.05.2019

Enligt 30 kap. 11 § 2 mom. i förvaltningsstadgan ska stadsstyrelsen förelägga fullmäktige en motion som undertecknats av minst 15 ledamöter.

Föredragande

Stadsstyrelsen

Upplysningar

Kristiina Matikainen, stadssekreterare, telefon: 310 36035
kristiina.matikainen(a)hel.fi

Bilagor

1 Valtuutettu Atte Harjanteen aloite

Sökande av ändring

Förbud mot sökande av ändring, beredning eller verkställighet

Beslutshistoria

Kaupunginhallitus 06.05.2019 § 318

HEL 2018-010592 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo valtuutettu Atte Harjanteen aloitteen loppuun käsitellyksi.

29.04.2019 Pöydälle

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Kristiina Matikainen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36035
kristiina.matikainen(a)hel.fi

Kaupunkiympäristölautakunta 12.03.2019 § 126

HEL 2018-010592 T 00 00 03

Lausunto

Postadress

PB 1
00099 HELSINGFORS STAD
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Besöksadress

Norra esplanaden 11-13
Helsingfors 17
<http://www.hel.fi/stadsfullmaktige>

Telefon

+358 9 310 1641

Telefax

+358 9 655 783

FO-nummer

0201256-6

Kontonr

FI0680001200062637

Moms nr

FI02012566

Kaupunkiympäristölautakunta päätti merkitä tiedoksi Vanhankaupunginkosken padon purkamisen yhteiskunnallinen arviointi -raportin ja antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Taustaa

Kaupunginvaltuusto katsoi 25.11.2015 loppuun käsitellyksi länsihaaran padon purkamisesta vuonna 2014 tehdyn aloitteen. Vastauksessaan valtuustolle kaupunginhallitus totesi, että padon suojelemisen edellytyksistä on käynnistetty selvitys, ja selvityksen tulokset jatkotoimenpiteineen tuodaan kaupunginhallitukselle tiedoksi. Sitä ennen asiaa käsiteltiin 14.9.2015 kaupunginhallituksessa, joka päätti palauttaa asian uudelleen valmisteltavaksi siten, että käynnistetään tarvittavat selvitykset, jotta kaupunginhallitukselle ja -valtuustolle voidaan myöhemmin tuoda esitys padon purkamisesta tai säilyttämisestä.

Kaupunginhallitus merkitsi 9.1.2017 tiedoksi Vanhankaupunginkosken padon purkamisen oikeudellisia edellytyksiä ja vaihtoehtoisia toimenpiteitä koskevat selvitykset sekä Uudenmaan ELY -keskuksen lausunnon. Samalla kaupunginhallitus totesi, että saatuihin lausuntoihin ja selvityksiin pohjautuen tulee valmistella esitys, jossa pato säilytetään ja kalojen nousuedellytyksiä parannetaan kunnostamalla kosken itähaaraa.

Vuonna 2017 kaupunginjohtaja asetti työryhmän selvittämään itähaaran kunnostuksen toteutusvaihtoehtoja. Poikkihallintokunnallinen työryhmä selvitti vaihtoehtoja ja valmisteli itähaaran kunnostuksesta hankesuunnitelman kustannusarvioineen. Kansliapäällikkö merkitsi tiedoksi 18.12.2018 työryhmän toimenpide-ehdotukset ja laaditun hankesuunnitelman. Samalla kansliapäällikkö päätti todeta, että kaupunkiympäristön toimiala jatkaa hankkeen edistämistä osana normaalia toimintaa yhteistyössä asianomaisten muiden kaupungin ja ulkopuolisten toimijoiden kanssa.

Aikaisemmin tehtyjen arviointien riittävydestä

Kysymykseen Vanhankaupunginkosken padon purkamisesta liittyy luonto- ja kulttuuriarvojen edistämisen tai turvaamisen osalta keskenään osittain ristiriitaisia tavoitteita. Aikaisemmissa vaiheissa on padon purkamista käsitelty monipuolisesti ja arvioitu toimenpiteiden vaikutuksia ja seurauksia. Vaikutusten tarkka arviointi edellyttäisi monella osa-alueella mittavia selvityksiä sekä purkamis- ja ennallistamistoimenpiteiden suunnittelua pidemmälle. Saatujen selvitysten ja lausuntojen perusteella on muodostunut kuva siitä, että padon purkaminen kokonaan tai edes osittain ei olisi realistinen vaihtoehto olemassa olevassa oikeustilassa. Uudenmaan ELY-keskus on myös lausunnossaan vuonna 2016 todennut, että käytettävissä olleen tiedon perusteella sellaisen asema-

kaavamuutoksen laatiminen, jossa kivipadolle ei osoiteta suojelumerkintää, olisi kulttuuriympäristöä koskevien valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden erityistavoitteiden sekä maankäyttö- ja rakennuslain sisältövaatimusten vastainen.

Eri vaihtoehtojen vaikutusten arviointia tehtäessä on lähdetty siitä, että suunnittelu- ja selvitysresursseja ei kohdenneta epätarkoituksenmukaisen paljon sellaisiin vaihtoehtoihin, jotka on painavista syistä arvioitu toteuttamiskelvottomiksi. Juridiset ja kulttuuriympäristön suojeluun liittyvät tekijät tulkittiin aikaisemmissa vaiheissa niin merkittäviksi, että aloitteessa mainittujen asioiden laajaa selvittämistä ei pidetty tarkoituksenmukaisena.

Yhteiskunnallisen kannattavuuden arviointi

Kaupunkiympäristön toimiala teetti vuodenvaihteessa 2018–2019 FCG Suunnittelu ja tekniikka Oy:llä aikaisempien vaikutusten arviointien täydentämiseksi padon purkamisen yhteiskunnallisen kannattavuuden arvioinnin. Työssä koottiin yhteen olennainen arviointitieto padon purkamisen vaikutuksista ja tuotettiin monialainen asiantuntija-arvio. Vaikutusarviointia täydennettiin tarkastelulla matkailuun, virkistyskäyttöön, luontoon, kalakantaan ja kulttuuriympäristöön kohdistuvista vaikutuksista. Lisäksi laadittiin laadullinen kannattavuusarvio.

Aineistona käytettiin hanketta koskevia aiempia selvityksiä, aihealueen tutkimuksia ja tilastoja, viranomaisten ja muiden sidosryhmien lausuntoja, muistioita, kannanottoja ja sidosryhmätilaisuuksien muistioita. Työn yhteydessä toteutettiin joulutammikuun aikana 11 asiantuntija-haastattelua, joihin osallistui yhteensä 18 henkilöä Helsingin kaupungin eri toimialoilta, Helsingin Energiasta, Helsingin kaupungin museosta, Museovirastosta, Uudenmaan ELY-keskuksesta, Luonnonvarakeskuksesta, Tekniikan museosta ja Arabianranta-Toukola-Vanhakaupunki kulttuuri- ja kaupunginosayhdistyksestä.

Olemassa olevan aineiston ja selvityksessä tehtyjen haastattelujen perusteella selvityksessä päädyttiin pitämään selvänä, että padon purkaminen jakaa eri sidosryhmien näkemykset kahtia eikä täydellisen konsensuksen löytyminen ole todennäköistä. Vaikka usean vuoden aikana on toteutettu monia tutkimuksia, ei olemassa olevan tiedon pohjalta pystytä luotettavasti arvioimaan padon purkamisen todellisia vaikutuksia erityisesti luontoon. Tarkemmat suunnitelmat pohjapatorakenteista ja teknisistä ratkaisuista puuttavat.

Kokonaisvaltaisen taloudellisen, sosiaalisen ja ekologisen kestävyysvarmistaminen on kasvavan Helsingin tärkeimpiä tavoitteita. Vanhakaupunginkosken alue patoineen, kalastus- ja muine virkistysmahdollisuuksineen, teollisuuden ja asutuksen historiasta kertovana mil-

jöönä, tukee nykyisellään jo hyvin tätä tavoitetta. Tehdyn arvion perusteella vaikutti selvältä, että alueen kehittämiseen olisi kuitenkin jatkossa syytä panostaa huomattavasti tähänastista enemmän.

Matkailuun liittyviä kysymyksiä ei pidetty merkittävänä tekijänä padon purkamisesta päätettäessä. Haastatteluissa vahvistui se näkemys, että vastakkaisistakin näkökulmista tarkasteltuna Vanhankaupunginkoski on kiistämättä huippukohde juuri luonnon ja kulttuurihistorian kohtaamispaikkana. Siellä olisi mahdollista yhdistää sekä historiallisen ympäristön vaaliminen, että luonnon ja kalojen hyvinvoinnin näkökohdat huomioon ottava vaihtoehto. Arvion johtopäätöksissä pidettiin padon purkamiseen ja kosken ennallistamiseen liittyvien arviointien ja suunnitelmien teettämiskustannuksia suurina. Sen sijaan pienemmillä kustannuksilla pystyttäisiin toteuttamaan kohtuullisen hyvä kompromissiratkaisu eli kosken itähaaran kunnostaminen vuonna 2018 valmistuneen suunnitelman mukaisesti.

Selvityksestä käy ilmi, että purkamisen myönteiset yhteiskunnalliset vaikutukset ovat pienemmät kuin sen säilyttämisen. Näin ollen voidaan todeta, että padon purkaminen ei olisi yhteiskunnallisesti kannattavaa. Purkamisen edistäminen edellyttäisi myös laajaa jatkosuunnittelua. Selvityksen aikana tunnistettiin lisäksi uusia selvitystarpeita. Mahdollisiin suunnitelmiin ja selvityksiin käytettävä aika vaikuttaa prosessin pituuteen ja vaikuttaisi suoraan myös hankkeen kokonaiskustannuksiin.

Selvityksen lopputulemana suositellaan, että padon purkamiseen ei ryhdytä, vaan että Vanhankaupunginkosken alueen kehittämisessä edetään vuonna 2018 valmistuneen Vanhankaupunginkosken itähaaran kunnostamisen hankesuunnitelman mukaan kohti toteutussuunnittelua ottaen huomioon jatkosuunnitteluvaiheeseen kuuluvat selvitystarpeet ja vaikutusten arvioinnit. Itähaaran padon purkamisen edellyttämien kaavaprosessien, lupaprosessien, selvitysten ja suunnittelun käynnistäminen ei ole hankkeesta aikaisemmin saatujen lausuntojen, aiemmin tehtyjen selvitysten ja nyt täydentyneen arvioinnin sekä kaupunginhallituksen päätösten valossa perusteltua.

Lautakunta katsoo, että on edelleen tarpeen tehdä jatkoselvityksiä sen suhteen mitä myönteisiä ja kielteisiä luontovaikutuksia padon osittaisesta avaamisesta voisi kokonaisuuden kannalta seurata. Lisäksi on päivitettävä padon vesilupaan ja muihin juridisiin ennakkoehtoihin liittyvät tekijät. Näiden lisäselvitysten tekemisellä ei silti ole vaikutusta jo tehtyihin päätöksiin kalojen muiden kulkureittien kunnostamisesta.

Lisäksi lautakunta katsoo, että jo tehtyjen kunnostussuunnitelmien toteuttamisen rinnalla tulee tutkia voiko voimalan käyttöaikojen sääntelyl-

lä vaikuttaa luontaisten kalakantojen selviytymiseen myönteisellä tavalla.

Käsittely

12.03.2019 Esittelijän ehdotuksesta poiketen

Vastaehdotus:

Tuomas Rantanen: "Lautakunta katsoo, että jo tehtyjen kunnostussuunnitelmien toteuttamisen rinnalla tulee tutkia voiko voimalan käyttöaikojen sääntelyllä vaikuttaa luontaisten kalakantojen selviytymiseen myönteisellä tavalla."

Kannattaja: Silvia Modig

Kaupunkiympäristölautakunta päätti yksimielisesti hyväksyä Tuomas Rantasen vastaehdotuksen.

Vastaehdotus:

Tuomas Rantanen: "Lautakunta katsoo, että on edelleen tarpeen tehdä jatkoselvityksiä sen suhteen mitä myönteisiä ja kielteisiä luontovaikutuksia padon osittaisesta avaamisesta voisi kokonaisuuden kannalta seurata. Lisäksi on päivitettävä padon vesilupaun ja muihin juridisiin ennakkoehtoihin liittyvät tekijät. Näiden lisäselvitysten tekemisellä ei silti ole vaikutusta jo tehtyihin päätöksiin kalojen muiden kulkureittien kunnostamisesta."

Kannattaja: Silvia Modig

1 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

Ei-ehdotus: "Lautakunta katsoo, että on edelleen tarpeen tehdä jatkoselvityksiä sen suhteen mitä myönteisiä ja kielteisiä luontovaikutuksia padon osittaisesta avaamisesta voisi kokonaisuuden kannalta seurata. Lisäksi on päivitettävä padon vesilupaun ja muihin juridisiin ennakkoehtoihin liittyvät tekijät. Näiden lisäselvitysten tekemisellä ei silti ole vaikutusta jo tehtyihin päätöksiin kalojen muiden kulkureittien kunnostamisesta."

Jaa-äännet: 5

Sirpa Asko-Seljavaara, Antti Koskela, Jape Lovén, Laura Rissanen, Maarit Vierunen

Ei-äännet: 8

Nuutti Hyttinen, Atte Kaleva, Silvia Modig, Amanda Pasanen, Tuomas

22.05.2019

Rantanen, Ada Rosa Johanna Saarinen, Osmo Soininvaara, Mika Väli-
pirtti

Kaupunkiympäristölautakunta hyväksyi Tuomas Rantasen vastaehdo-
tuksen äänin 8-5.

05.03.2019 Pöydälle

26.02.2019 Pöydälle

05.02.2019 Pöydälle

Esittelijä

kaupunkiympäristön vs. toimialajohtaja
Silja Hyvärinen

Lisätiedot

Heikki Takainen, insinööri, puhelin: 310 38448
heikki.takainen(a)hel.fi
Jouni Heinänen, tiimipäällikkö, puhelin: 310 37257
jouni.heinanan(a)hel.fi
Jouni Kilpinen, diplomi-insinööri, puhelin: 310 37251
jouni.kilpinen(a)hel.fi

§ 166

Den av ledamoten Mai Kivelä väckta motionen om ökning i stadsmiljön av den hälsofrämjande mångfalden i naturen

HEL 2018-011137 T 00 00 03

Beslut

Stadsfullmäktige betraktade den av ledamoten Mai Kivelä väckta motionen som slutbehandlad.

Föredragande

Stadsstyrelsen

Upplysningar

Timo Lindén, stf. stadssekreterare, telefon: 310 36550
timo.linden(a)hel.fi

Bilagor

- 1 Valtuuttettu Mai Kivelän aloite terveyttä edistävän luonnon monimuotoisuuden lisääminen kaupunkiympäristössä

Sökande av ändring

Förbud mot sökande av ändring, beredning eller verkställighet

Beslutsförslag

Beslutet stämmer överens med förslaget.

Föredragandens motiveringar

Ledamoten Mai Kivelä och 14 andra ledamöter föreslår i sin motion att staden ska göra en utredning och på basis av denna utarbeta ett åtgärdsprogram för att öka hälsofrämjande naturkontakt och naturmångfald i stadens tjänster och i stadsbornas vardag.

Stadsstyrelsen hänvisar till stadsmiljönämndens utlåtande och konstaterar att Helsingfors har ett särskilt åtgärdsprogram för att trygga Helsingfors biodiversitet (LUMO-programmet), som just nu uppdateras i samarbete med invånarna. LUMO-programmet hör till de viktigaste verktygen för tryggheten av biodiversitet i Helsingfors. Det syftar till att i vid bemärkelse främja bevarandet av biodiversitet i staden. Det är meningen att åtgärderna ska beaktas bland annat i planeringen av markanvändningen, planeringen och skötseln av grönområden, informationen och kommunikationen, invånarsamarbetet och miljöfostran. Den i motionen föreslagna utredningen och det föreslagna åtgärdsprogrammet för en ökning av hälsofrämjande naturkontakt och mångfald i natu-

ren är något som det är naturligt att lägga fram som en del av LUMO-programmet bland tänkbara åtgärder under nästa programperiod.

Helsingfors – en grön maritim stad

Det konstateras i stadsstrategin 2017–2021 att Helsingfors värnar om sin värdefulla natur och agerar för att öka mångfalden i stadsnaturen. Grön- och blåområdenas ekologiska kvalitet, nåbarhet och hälsoeffekter ska tryggas. Staden strävar efter att trygga invånarnas kontakt med naturens mångfald bland annat genom att främja grönområdesnätverkets nåbarhet och grönområdenas ekologiska kvalitet på olika sätt, genom att främja stadsodling och genom att erbjuda stadsborna olika slags naturtjänster.

I Helsingfors har stadsborna i huvudsak goda möjligheter att få kontakt med naturen. Grönområdena täcker cirka 40–45 procent av stadens areal. Kännetecknande för Helsingfors är grönområdenas naturnära karaktär: de naturenliga områdenas, särskilt skogarnas och natursträndernas, andel av alla grönområden är stor. Staden har över 200 kilometer strandlinje och en vidsträckt skärgård som omfattar över 300 öar och skär. I många parker har man tillvaratagit element i den ursprungliga naturen och bevarat dem i den bebyggda miljön, bland annat genom att bevara lövträd, ängsgläntor, tjärnar, våtmarker, klippor och täta buskage. Merparten av grönområdena är i offentligt bruk och i stadens ägo.

LUMO-programmet

Staden har främjat biodiversitet på många sätt under föregående programperiod åren 2008–2017. Största delen av de åtgärder som läggs fram i programmet, cirka 80 procent, har omsatts i handling. Att säkerställa och systematiskt öka naturens mångfald, i synnerhet på skogbevuxna områden och i anknytning till värdefulla naturobjekt, är ett centralt mål för naturvården och har skrivits in också i riktlinjerna för naturvården.

Grön- och rekreationsområdesnätverkets nåbarhet

I anslutning till beredningen av Helsingfors generalplan 2016 utarbetade man en omfattande översikt över tillståndet för stadens grön- och rekreationsområden (VISTRA I), och på basis av den formulerade man en utvecklingsplan för Helsingfors grön- och rekreationsområden (VISTRA II). I bägge alstren understryks behovet av att bevara den nätverksartade grönområdesstrukturen och särdragen som en del av en hållbar och allt tätare stad. Man lyfte också fram de hälsofrämjande effekter som stadens grönområden har, särskilt att motion i naturen gynnar välbefinnandet.

22.05.2019

En viktig utvecklingsåtgärd som lyftes fram i VISTRA var att ett redskap för att mäta grönområdenas nåbarhet behöver utvecklas. God nåbarhet och tillgången på mångformiga grönområden i invånarnas närmiljö är en förutsättning för naturens välfärds- och hälsoeffekter. Ju kortare väg det är till naturen eller ett nära rekreativområde, desto mera sannolikt är det att områdena utnyttjas. De största hindren är alltför stort avstånd, bristen på friluftsrutter och övriga servicestrukturer som stöder friluftsliv samt brist på information om ställen som är lämpliga för en själv. Arbetet med att utveckla en mätare för grönområdenas nåbarhet kom igång våren 2018, och arbetets första skede slutförs våren 2019. Man kan genom att mäta grönområdenas nåbarhet identifiera och fortsättningsvis trygga ett tillräckligt grönområdesnätverk och områdenas nåbarhet i samband med planeringen av markanvändningen.

Det nyligen avslutade, EU-finansierade NATTOURS-projektet gav Helsingfors data om naturområdenas nåbarhet. Enligt utredningen har nästan alla invånare i Helsingfors, oavsett var de bor, ett nära rekreativområde på mindre än 300 meters avstånd hemifrån. Omkring 40 procent av stadsborna hade en närliggande skog mindre än 300 meter hemifrån. Drygt 40 procent av småbarnspedagogikens verksamhetsställen ligger under 300 meter från en skog. Det har i flera städer ansetts att ett lämpligt avstånd till närmaste park eller rekreativområde är 150–500 meter eller 5–10 minuters gångavstånd, beroende på stadens och grönområdets storlek och andra faktorer.

Nätverket av skog och trädbestånd i stadsplaneringen

Mångfalden i stadsnaturen bevaras då de separata naturområdena är tillräckligt väl länkade till varandra. I planeringen av markanvändningen strävar man efter att trygga blå- och grönområdenas struktur, samband och ekologiska kvalitet. Stadsmiljösektorns anvisningar om att beakta nätverk av skog och trädbestånd i planeringen blir färdiga i början av år 2019. Målet är att säkerställa de delar av nätverket som är betydelsefulla ur biodiversitetssynvinkel och att utveckla landskapssamband mellan dem på olika sätt. Med hjälp av kompetent genomförd planering kan sambanden fungera både som hälsofrämjande, mångformiga rekreativanslutningar och som ekologiska korridorer.

Stadsodling

Konkret kontakt med stadsnaturen och ur människans synvinkel nyttiga mikrober sker via självständig odling. Helsingfors främjar stadsodling. Det är möjligt att i en urban miljö, exempelvis på höghustak, innergårdar och temporärt obrukad mark uppleva naturkontakt till exempel genom att odla ätliga växter. Man kan idka stadsodling på tomter och dessutom bland annat på områden med kolonilotter, i koloniträdgårdar

och på andra områden som staden arrenderar ut och som är lämpliga för stadsodling. År 2014 utarbetade staden och Dodo ry tillsammans en guidebok om stadsodling: "Viljellään kaupungissa" (Vi odlar i staden).

Naturtjänster i staden

Staden strävar efter att ge invånarna information och service med anknytning till att röra sig i naturen, bland annat genom att bygga och upprätthålla stråk och naturstigar samt genom att förmedla information och arrangera gratis naturutfärder och parkpromenader. Det har ordnats utfärder sedan mitten av 1980-talet. Tusentals personer deltar i dem varje år. Det har gjorts en mobilbaserad guide om naturobjekten, där Helsingfors tio mest betydelsefulla naturobjekt presenteras. Utbudet av naturtjänster utvecklas i samarbete med invånare, organisationer och föreningar. Staden utbildar också lärare och yrkesfostrare i att förstå naturens hälso nytta samt utarbetar Helsingforsbetonade läromedel i ämnet.

Till slut

Enligt 30 kap. 11 § 2 mom. i förvaltningsstadgan ska stadsstyrelsen förelägga fullmäktige en motion som undertecknats av minst 15 ledamöter.

Föredragande

Stadsstyrelsen

Upplysningar

Timo Lindén, stf. stadssekreterare, telefon: 310 36550
timo.linden(a)hel.fi

Bilagor

- 1 Valtuutettu Mai Kivelän aloite terveyttä edistävän luonnon monimuotoisuuden lisääminen kaupunkiympäristössä

Sökande av ändring

Förbud mot sökande av ändring, beredning eller verkställighet

Beslutshistoria

Kaupunginhallitus 06.05.2019 § 303

HEL 2018-011137 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

22.05.2019

Kaupunginvaltuusto katsoo valtuutettu Mai Kivelän aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Timo Lindén, vs. kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36550
timo.linden(a)hel.fi

Kaupunkiympäristölautakunta 22.01.2019 § 33

HEL 2018-011137 T 00 00 03

Lausunto

Kaupunkiympäristölautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Kaupunkiympäristölautakunta kannattaa aloitteessa esille tuotua ehdotusta selvityksen ja toimenpideohjelman laatimisesta terveyttä edistävän luontokosketuksen ja monimuotoisen luonnon lisäämiseksi kaupungin palveluissa ja kaupunkilaisten arjessa. Työ on luontevaa esittää osaksi Helsingin luonnon monimuotoisuuden turvaamisen toimintaohjelmaa (LUMO) yhtenä sen mahdollisista toimenpiteistä seuraavalla ohjelmakaudella.

Helsingin kaupunkistrategiassa 2017 - 2020 todetaan, että Helsinki vaalii arvokasta luontoaan ja toimii kaupunkiluonnon monimuotoisuuden lisäämiseksi. Viher- ja sinialueiden ekologinen laatu, saavutettavuus ja terveysvaikutukset turvataan. Asukkaiden kosketusta monimuotoiseen luontoon pyritään turvaamaan muun muassa edistämällä viheralueverkoston saavutettavuutta ja parantamalla viheralueiden ekologista laatua erilaisin keinoin, kaupunkiviljelyä edistämällä ja tarjoamalla kaupunkilaisille erilaisia luontopalveluja.

Helsinki - vihreä ja merellinen kaupunki

Kaikenikäisten kaupunkilaisten mahdollisuudet kosketukseen luontoon ovat Helsingissä pääosin hyvät. Viheralueet peittävät noin 40 - 45 % kaupungin maapinta-alasta. Helsingille tunnusomainen piirre on viheralueiden luonnonläheisyys: luonnonmukaisten viheralueiden, erityisesti metsien ja luonnonrantojen, osuus kaikista viheralueista on suuri. Kaupungissa on yli 200 kilometriä rantaviivaa ja laaja saaristo käsittäen yli 300 saarta ja luotoa. Monissa puistoissa on hyödynnetty alkuperäisen luonnon elementtejä osana rakennettua ympäristöä muun muassa säilyttämällä jaloja lehtipuita, niittyaikkuja, lampia, kosteikkoja, kallioita ja

tiheitä pensaikkoja. Valtaosa viheralueista on julkisessa käytössä ja kaupungin omistuksessa.

Luonnon monimuotoisuuden turvaamisen toimintaohjelma

Helsingillä on oma luonnon monimuotoisuuden turvaamisen toimintaohjelma, jota päivitetään parhaillaan yhteistyössä asukkaiden kanssa. Toimintaohjelma on yksi tärkeimpiä työkaluja luonnon monimuotoisuuden turvaamiseksi Helsingissä. Toimenpideohjelman tavoitteena on edistää laaja-alaisesti luonnon monimuotoisuuden säilymistä kaupungissa erilaisin toimenpitein. Toimenpiteet on tarkoitettu huomioitaviksi muun muassa maankäytön suunnittelussa, viheralueiden suunnittelussa ja hoidossa, tiedotuksessa ja viestinnässä, asukas-yhteistyössä ja ympäristökasvatuksessa. Aloitteessa esitetty ehdotus selvityksen ja toimenpideohjelman terveyttä edistävän luontokosketuksen ja monimuotoisen luonnon lisäämiseksi esitetään yhdeksi mahdolliseksi toimenpiteeksi päivitettävään LUMO-ohjelmaan.

Luonnon monimuotoisuutta on edistetty monin eri keinoin edellisen ohjelmakauden aikana vuosina 2008 - 2017. Ohjelmassa esitetyistä toimenpiteistä suurin osa, noin 80 % on toteutunut. Luonnon monimuotoisuuden turvaaminen ja suunnitelmallinen lisääminen, erityisesti metsäisillä alueilla ja arvokkailla luontokohteilla, on keskeinen luonnonhoidon tavoite ja kirjattu myös luonnonhoidon linjauksiin.

Viher- ja virkistysverkoston saavutettavuus

Helsingin yleiskaavan 2016 laadinnan yhteydessä tehtiin laaja katsaus kaupungin viher- ja virkistysalueiden tilaan (VISTRA I) ja muodostettiin tämän pohjalta Helsingin viher- ja virkistysverkoston kehittämissuunnitelma (VISTRA II). Molemmissa töissä korostetaan tarvetta säilyttää verkostomainen viherrakenne ja ominaispiirteet osana kestävä ja tiivistyvää kaupunkia. Myös kaupunkien viheralueiden terveyttä edistävät vaikutukset, erityisesti luontoliikunnan hyödyt hyvinvoinnille, nousevat esille.

Yhtenä tärkeänä VISTRA:n kehittämistoimenpiteenä nostettiin esille tarve kehittää työkalu viheralueiden saavutettavuuden mittaamiseen. Hyvä saavutettavuus ja monimuotoisten viheralueiden tarjonta asukkaiden lähiympäristössä on edellytys luonnon hyvinvointi- ja terveysvaikutuksille. Mitä lähempänä luonto ja lähivirkistysalue ovat, sitä todennäköisemmin alueita käytetään. Suurimpia esteitä ovat liian pitkä etäisyys, ulkoilureittien ja muiden ulkoilua tukevien palvelurakenteiden puute sekä tiedon puute itselle sopivista kohteista. Viheralueiden saavutettavuusmittarin kehittämistyö käynnistyi syksyllä 2018, ja työn ensimmäinen vaihe valmistuu keväällä 2019. Viheralueiden saavutettavuus-

utta mittaamalla voidaan tunnistaa ja edelleen turvata riittävä viheraluerkostojen ja alueiden saavutettavuus maankäytön suunnittelussa.

Hiljattain päättyneessä, EU-rahoitteisessa NATTOURS-hankkeessa tuotettiin Helsingin luontoalueiden saavutettavuustietoa. Selvitysten mukaan Helsingissä lähes kaikilla asukkailla, asuinpaikasta riippumatta, on lähivirkistysalue alle 300 metrin päässä kotoa. Kaupunkilaisista noin 40 % lähimetsä sijaitsee alle 300 metrin päässä kotoa. Reilu 40 % varhaiskasvatuksen toimipaikoista sijaitsee alle 300 metrin päässä metsästä. Sopivana etäisyytenä lähipuistoon tai -virkistysalueelle on pidetty useissa kaupungeissa 150 - 500 metriä tai 5 - 10 minuutin kävelymatkaa kaupungin ja viheralueen koosta ja muista tekijöistä riippuen.

Metsä- ja puustoinen verkosto kaupunkisuunnittelussa

Kaupunkiluonto säilyy monimuotoisena, kun erilliset luontoalueet ovat riittävän kytkeytyneitä toisiinsa. Maankäytön suunnittelussa pyritään turvaamaan sini- ja viherverkostojen rakenne, kytkeytyneisyys ja ekologinen laatu. Kaupunkiympäristön toimialan ohje metsä- ja puustoinen verkoston huomioon ottamiseksi suunnittelussa valmistuu alkuvuodesta 2019. Päämääränä on turvata verkoston monimuotoisuudeltaan merkittävät osat ja kehittää niiden välisiä yhteyksiä erilaisin keinoin. Asiantuntevalla suunnittelulla yhteydet voivat toimia sekä terveyttä edistävinä, monimuotoisina virkistysyhteyksinä että ekologisina yhteyksinä.

Kaupunkiviljely

Kosketus kaupunkiluontoon ja ihmisten kannalta hyödyllisiin mikrobeihin tapahtuu konkreettisesti omatoimisen viljelyn kautta. Helsinki edistää kaupunkiviljelyä. Urbanissa ympäristössä, kuten kerrostalojen katoilla, sisäpihoilla ja väliaikaisilla joutomailla, voidaan kokea luontoyhteyttä esimerkiksi viljelemällä ja kasvattamalla syötäviä kasveja. Kaupunkiviljely on mahdollista tonttien lisäksi muun muassa viljelypalsta-alueilla, siirtolapuutarhapalstoilla ja kaupungin vuokraamilla muilla, kaupunkiviljelyyn sopivilla alueilla. Vuonna 2014 laadittiin kaupungin ja Dodo ry:n yhteistyönä opas kaupunkiviljelystä nimeltään "Viljellään kaupungissa".

Luontopalvelut kaupungissa

Kaupunki pyrkii tarjoamaan asukkaille tietoa ja palveluita luonnossa liikkumiseen muun muassa rakentamalla ja ylläpitämällä reittejä ja luontopolkuja sekä tiedottamalla ja järjestämällä ilmaisia luontoretkiä ja puistokävelyitä. Retkiä on järjestetty 1980-luvun puolivälistä lähtien, ja niihin osallistuu tuhansia ihmisiä vuosittain. Arvokkaista luontokohteista on tehty mobiilipohjainen opas, jossa esitellään kymmenen merkittävintä luontokohdetta Helsingissä. Luontopalvelutarjontaa kehitetään yhteis-

22.05.2019

styössä asukkaiden, järjestöjen ja yhdistysten kanssa. Kaupunki myös kouluttaa opettajia ja ammattikasvattajia ymmärtämään luonnon terveyshyödyt sekä laatii aiheeseen liittyvää, Helsinki-painotteista oppimateriaalia.

Esittelijä

kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Mikko Aho

Lisätiedot

Tuuli Ylikotila, luontoasiantuntija: 310 38540
tuuli.ylikotila(a)hel.fi
Kaisa Pajanen, tiimipäällikkö, puhelin: +358 9 310 31521
kaisa.pajanen(a)hel.fi
Kaarina Heikkonen, kaupunkiekologi, puhelin: +358 9 310 31581
kaarina.heikkonen(a)hel.fi
Maria Hyövähti, maisema-arkkitehti, puhelin: 310 37494
maria.hyovalti(a)hel.fi
Elina Nummi, projektipäällikkö, puhelin: 310 38475
elina.nummi(a)hel.fi
Tiina Saukkonen, suunnitteluvastaava, puhelin: 310 38508
tiina.saukkonen(a)hel.fi

Postadress

PB 1
00099 HELSINGFORS STAD
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Besöksadress

Norra esplanaden 11-13
Helsingfors 17
<http://www.hel.fi/stadsfullmaktige>

Telefon

+358 9 310 1641

Telefax

+358 9 655 783

FO-nummer

0201256-6

Kontonr

F10680001200062637

Moms nr

F102012566

§ 167

Den av ledamoten Juhani Strandén väckta motionen om bevarande av spårvagnsbiljetten i den kommande zonmodellen

HEL 2018-011680 T 00 00 03

Beslut

Stadsfullmäktige betraktade den av ledamoten Juhani Strandén väckta motionen som slutbehandlad.

Behandling

Ledamoten Juhani Strandén understödd av ledamoten Nuutti Hyttinen föreslog att stadsfullmäktige skulle återremittera ärendet för ny beredning utgående från att spårvagnsbiljetten görs till en egen A-zon, till ett förmånligare pris, som gäller tills trafikeringen av Spårjokern kan börja.

8 omröstningen

Fortsatt beredning av ärendet JA, återremiss NEJ

JA-förslag: Behandlingen fortsätter

NEJ-förslag: Ärendet återremitteras för ny beredning utgående från att spårvagnsbiljetten görs till en egen A-zon, till ett förmånligare pris, som gäller tills trafikeringen av Spårjokern kan börja.

Ja-röster: 71

Zahra Abdulla, Alviina Alametsä, Maija Anttila, Ted Apter, Pentti Arajärvi, Paavo Arhinmäki, Sirpa Asko-Seljavaara, Jussi Chydenius, Fatim Diarra, Matti Enroth, Laura Finne-Elonen, Joonas Haavisto, Sandra Hagman, Atte Harjanne, Joel Harkimo, Martina Harms-Aalto, Eero Heinäluoma, Eveliina Heinäluoma, Mari Holopainen, Abdirahim Husu Hussein, Ville Jalovaara, Kati Juva, Jukka Järvinen, Atte Kaleva, Mikko Kiesiläinen, Otso Kivekäs, Tapio Klemetti, Dan Koivulaakso, Laura Kolbe, Joonas Kolehmainen, Vesa Korkkula, Anu Korppi, Kauko Koskinen, Terhi Koulumies, Johanna Krabbe, Johanna Laisaari, Petra Malin, Otto Meri, Sami Muttillainen, Björn Månsson, Matti Niiranen, Dani Niskanen, Laura Nordström, Sara Paavolainen, Jenni Pajunen, Matti Parpala, Dennis Pasterstein, Terhi Peltokorpi, Sirpa Puhakka, Tuomas Rantanen, Risto Rautava, Nasima Razmyar, Wille Rydman, Mirita Saxberg, Daniel Sazonov, Tomi Sevander, Satu Silvo, Anni Sinnemäki, Sameli Sivonen, Leo Stranius, Riikka Suominen, Johanna Sydänmaa, Ulla-Marja Urho, Jani Valpio, Reetta Vanhanen, Laura Varjokari, Juhana Vartiainen, Sinikka Vepsä, Sanna Vesikansa, Maarit Vierunen, Ozan Yanar

Nej-röster: 5

Mika Ebeling, Nuutti Hyttinen, Petrus Pennanen, Mika Raatikainen, Juhani Strandén

Blanka: 6

Toni Ahva, Silja Borgarsdottir Sandelin, Heimo Laaksonen, Marcus Rantala, Nelli Ruotsalainen, Mauri Venemies

Frånvarande: 3

Pia Kopra, Alekski Niskanen, Suldaan Said Ahmed

Stadsfullmäktige fortsatte behandlingen av ärendet.

Ledamoten Björn Månsson understödd av ledamoten Marcus Rantala föreslog följande hemställningskläm:

Då stadsfullmäktige godkänner stadsstyrelsens förslag önskar det att stadsstyrelsen i samråd med HRT, då man samlat erfarenhet av det nya zonbiljettsystemet, i fortsättningen utreder och överväger separata biljetter också för A-, B- och C-zonerna, liksom nu för D-zonen.

Stadsfullmäktige godkände först stadsstyrelsens förslag enhälligt.

9 omröstningen

Ledamoten Björn Månssons förslag till hemställningskläm JA, motsätter sig NEJ

JA-förslag: Då stadsfullmäktige godkänner stadsstyrelsens förslag önskar det att stadsstyrelsen i samråd med HRT, då man samlat erfarenhet av det nya zonbiljettsystemet, i fortsättningen utreder och överväger separata biljetter också för A-, B- och C-zonerna, liksom nu för D-zonen.

NEJ-förslag: Motsätter sig

Ja-röster: 26

Toni Ahva, Sirpa Asko-Seljavaara, Silja Borgarsdottir Sandelin, Mika Ebeling, Laura Finne-Elonen, Sandra Hagman, Martina Harms-Aalto, Nuutti Hyttinen, Atte Kaleva, Laura Kolbe, Vesa Korkkula, Heimo Laaksonen, Sami Muttilainen, Björn Månsson, Alekski Niskanen, Dani Niskanen, Laura Nordström, Terhi Peltokorpi, Mika Raatikainen, Marcus Rantala, Nelli Ruotsalainen, Mirita Saxberg, Daniel Sazonov, Sameli Sivonen, Juhani Strandén, Mauri Venemies

Nej-röster: 8

Ted Apter, Fatim Diarra, Joonaa Haavisto, Otto Meri, Dennis Pasterstein, Risto Rautava, Laura Varjokari, Maarit Vierunen

Blanka: 48

Zahra Abdulla, Alviina Alametsä, Maija Anttila, Pentti Arajärvi, Paavo Arhinmäki, Jussi Chydenius, Matti Enroth, Atte Harjanne, Joel Harkimo, Eero Heinäluoma, Eveliina Heinäluoma, Mari Holopainen, Abdirahim Husu Hussein, Ville Jalovaara, Kati Juva, Jukka Järvinen, Mikko Kiesiläinen, Otso Kivekäs, Tapio Klemetti, Dan Koivulaakso, Joonas Kolehmainen, Anu Korppi, Kauko Koskinen, Terhi Koulumies, Johanna Krabbe, Johanna Laisaari, Petra Malin, Matti Niiranen, Sara Paavolainen, Jenni Pajunen, Matti Parpala, Petrus Pennanen, Sirpa Puhakka, Tuomas Rantanen, Nasima Razmyar, Tomi Sevander, Satu Silvo, Anni Sinnemäki, Leo Stranius, Riikka Suominen, Johanna Sydänmaa, Ulla-Marja Urho, Jani Valpio, Reetta Vanhanen, Juhana Vartiainen, Sinikka Vepsä, Sanna Vesikansa, Ozan Yanar

Frånvarande: 3

Pia Kopra, Wille Rydman, Suldaan Said Ahmed

Ledamoten Sameli Sivonen meddelade att hans avsikt hade varit att rösta NEJ.

Stadsfullmäktige godkände inte ledamoten Björn Månssons förslag till hemställningskläm.

Föredragande

Stadsstyrelsen

Upplysningar

Kristiina Matikainen, stadssekreterare, telefon: 310 36035
kristiina.matikainen(a)hel.fi

Bilagor

- 1 Valtuutettu Juhani Strandénin aloite
- 2 HSL:n lausunto 15.1.2019

Sökande av ändring

Förbud mot sökande av ändring, beredning eller verkställighet

Beslutsförslag

Beslutet stämmer överens med förslaget.

Föredragandens motiveringar

22.05.2019

Ledamoten Juhani Strandén och 15 andra ledamöter föreslår i sin motion att spårvagnsbiljetten ska bevaras i det nya zonsystemet.

Stadsstyrelsen hänvisar till de utlåtanden som getts och konstaterar att det är samkommunen Helsingforsregionens trafik (HRT) som svarar för ordnandet av kollektivtrafiken och som godkänner taxe- och biljettsystemet för kollektivtrafiken inom sitt verksamhetsområde. HRT:s styrelse beslutade 10.12.2013 om prisrelationerna mellan zonbågarna och biljettslagen i den nya zonmodellen och 16.6.2015 om rabatt- och fribiljetter för specialgrupper. Principerna för beviljande av rabatt- och fribiljetter gjordes klarare och enhetligare på hela HRT-området.

De nya zonerna infördes 27.4.2019. I och med zonreformen har den separata spårvagnsbiljetten slopats i biljettsortimentet.

HRT beviljar rätt att resa till nedsatt pris för vissa kundgrupper: barn, skolelever, studerande, rörelsehindrade och pensionärer vars pension eller garantipension betalas av FPA. I och med zonreformen kan alla 70 år fyllda köpa en värdebiljett och i HRT-applikationen en enkelbiljett till ett med 50 % nedsatt pris i alla trafikmedel mellan kl. 9 och 14.

Det är ändamålsenligt att genom socialväsendets förmedling sörja för det ekonomiska stödet till låginkomsttagare. Det grundläggande utkomststödet som beviljas av FPA innefattar kostnaden för biljett i kollektivtrafiken.

Enligt 30 kap. 11 § 2 mom. i förvaltningsstadgan ska stadsstyrelsen förelägga fullmäktige en motion som undertecknats av minst 15 ledamöter.

Föredragande

Stadsstyrelsen

Upplysningar

Kristiina Matikainen, stadssekreterare, telefon: 310 36035
kristiina.matikainen(a)hel.fi

Bilagor

- 1 Valtuutettu Juhani Strandénin aloite
- 2 HSL:n lausunto 15.1.2019

Sökande av ändring

Förbud mot sökande av ändring, beredning eller verkställighet

Beslutshistoria

22.05.2019

Kaupunginhallitus 13.05.2019 § 342

HEL 2018-011680 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo valtuutettu Juhani Strandénin aloitteen loppuun käsitellyksi.

Käsittely

13.05.2019 Ehdotuksen mukaan äänestyksin

Vastaehdotus:

Marcus Rantala: Uusi lause perusteluosan toisen kappaleen loppuun:

"Kaupunginhallitus esittää HSL:n selvitettäväksi erillinen A-vyöhykkeen lippua, samalla tavalla kuin nyt on mahdollisuus ostaa D-vyöhykkeen lippuja."

Kannattaja: Daniel Sazonov

Vastaehdotus:

Anna Vuorjoki: Poistetaan perustelutekstin viides kappale "Pienituloisten taloudellinen tukeminen on tarkoituksenmukaista hoitaa sosiaalitoimen kautta. Kelan myöntämä perustoimeentulotuki sisältää joukkoliikennelipun kustannuksen."

Kannattaja: Suldaan Said Ahmed

1 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

Ei-ehdotus: Marcus Rantalan vastaehdotuksen mukaisesti muutettuna

Jaa-äännet: 10

Jasmin Hamid, Kaisa Hernberg, Hannu Oskala, Nasima Razmyar, Wille Rydman, Suldaan Said Ahmed, Tomi Sevander, Jan Vapaavuori, Anna Vuorjoki, Ozan Yanar

Ei-äännet: 5

Terhi Koulumies, Pia Pakarinen, Mika Raatikainen, Marcus Rantala, Daniel Sazonov

Kaupunginhallitus hylkäsi tässä äänestyksessä Marcus Rantalan vastaehdotuksen äänin 10 - 5.

2 äänestys

22.05.2019

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan
EI-ehdotus: Anna Vuorjoen vastaehdotuksen mukaisesti muutettuna

Jaa-äännet: 11

Jasmin Hamid, Kaisa Hernberg, Hannu Oskala, Pia Pakarinen, Marcus Rantala, Nasima Razmyar, Wille Rydman, Daniel Sazonov, Tomi Sevander, Jan Vapaavuori, Ozan Yanar

Ei-äännet: 2

Suldaan Said Ahmed, Anna Vuorjoki

Tyhjä: 2

Terhi Koulumies, Mika Raatikainen

Kaupunginhallitus hylkäsi tässä äänestyksessä Anna Vuorjoen vastaehdotuksen äänin 11 - 2 (2 tyhjää).

Kahden suoritettun äänestyksen jälkeen kaupunginhallitus hyväksyi esittelijän ehdotuksen.

06.05.2019 Pöydälle

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Kristiina Matikainen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36035
kristiina.matikainen(a)hel.fi

Kaupunkiympäristölautakunta 05.02.2019 § 73

HEL 2018-011680 T 00 00 03

Lausunto

Kaupunkiympäristölautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymä (HSL) vastaa joukkoliikenteen järjestämisestä Helsingissä. Tehtävänsä liittyen HSL hyväksyy toimialueellaan noudatettavan joukkoliikenteen taksa- ja lippujärjestelmän. Päätökset lippulajeista ja lippujen hinnoista kuuluvat myös HSL:n toimivaltaan.

HSL on valmistellut uutta taksa- ja lippujärjestelmäänsä samanaikaisesti matkakorttijärjestelmän uudistamishankkeen kanssa. Valmistelu on tapahtunut vaiheittain yhteistyössä kuntien kanssa. HSL on ennen päätöksentekoaan pyytänyt kuntien lausuntoja ehdottamistaan muu-

22.05.2019

toksista. Uutta tariffi-järjestelmää valmistellessaan HSL on pyrkinyt yhtenäiseen ja koko seudulla samoilla periaatteilla toimivaan lippujärjestelmään. HSL:n tavoitteena on ottaa uudet vyöhykkeet ja hinnoittelu käyttöön kevään 2019 aikana.

Nykytariffissa käytössä oleva raitiovaunulippu on ainoastaan raitiovaunuissa kelpaava lippu. Raitiovaunulipun voi ostaa matkakortilla 1,70 eurolla tai automaattista 2,50 eurolla. Normaali kaikissa joukkoliikennevälineissä kelpaava Helsingin sisäinen aikuisten kertalippu maksaa 2,20 euroa matkakortilla ostettuna. Alennuksiin oikeutetut matkustajaryhmät saavat matkakortilla ostettavan arvolipun samaan hintaan tai halvemmalla kuin raitiovaunulipun. Alennusryhmään 1 kuuluvat matkustajat saavat ostaa arvolipun 1,70 eurolla eli samaan hintaan kuin raitiovaunulipun. Alennusryhmän 2 (opiskelijat, Kelan maksamaa täyttä tai osittaista takuueläkettä saavat henkilöt) matkustajat saavat arvolipun 1,10 eurolla.

Uudessa tariffijärjestelmässä AB -vyöhykkeen matkakortin normaalin arvolipun hinta on aikuisilta 2,80 euroa. Kelan maksamaa eläkettä saavilta sekä liikuntarajoitteisilta lipun hinta on 1,40 euroa eli pienituloisimmat eläkeläiset saavat myös uudessa järjestelmässä tuntuvan alennuksen. Lisäksi kaikkien yli 70 -vuotiaiden lipun hinta on 1,40 euroa klo 09.00-14.00 tehtävillä matkoilla.

Joukkoliikennejärjestelmä linjastoineen muodostaa kokonaisuuden, jossa yhteen liikennevälineeseen kelpoisuudeltaan tai hinnaltaan sidottu lippulaji ei ole järkevästi perusteltavissa. Tulevaisuudessa raitiotiejärjestelmä tulee lisäksi laajenemaan alueellisesti pitkälle kantakaupungin ulkopuolelle. Raide-Jokerin, kaupunkibulevardien sekä Laajasalon ja Viikin-Malmin pikaraitioteiden myötä raitiovaunulla tehtyjen matkojen keskipituudet ja tämän seurauksena liikennöintikustannukset tulevat kasvamaan nykyisestä. Tällöin raitiovaunun muita liikennemuotoja halvempi hinnoittelu olisi entistä epätarkoituksenmukaisempaa.

Esittelijä

kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Mikko Aho

Lisätiedot

Markku Granholm, liikenneinsinööri: 310 37121
markku.granholm(a)hel.fi

§ 168

Den av ledamoten Emma Kari väckta motionen om utvidgning av ängsnätverket i Helsingfors

HEL 2018-012503 T 00 00 03

Beslut

Stadsfullmäktige betraktade den av ledamoten Emma Kari väckta motionen som slutbehandlad.

Dessutom godkände stadsfullmäktige följande hemställningskläm:

Stadsfullmäktige förutsätter vid godkännandet av svaret på Emma Karis motion om ängarnas betydelse att stadsstyrelsen utreder vilka naturvärden som kan bevaras vid Malms flygfälts ängsområde på ca 100 ha, som är ett betydelsefullt fågel- och naturobjekt. Det är en rastplats för flyttfåglar och där häckar bl.a. den mycket hotade dubbelbeckasinen. I fältets ängsområde har 1 000 fjärilsarter påträffats, såsom det utrotningshotade gröna hedmarksflyet. På fältet bor också sällsynta fladdermöss, såsom gråskimlig fladdermus och trollpipistrell. (Sirpa Asko-Seljavaara)

Behandling

Ledamoten Nuutti Hyttinen understödd av ledamoten Sirpa Asko-Seljavaara föreslog att stadsfullmäktige skulle återremittera ärendet för ny beredning utgående från att ängen på cirka 100 hektar i Malms flygfält och kraven i naturvårdslagen beaktas under punkten "Ängsnätverket som en del av skyddet av utrotningshotade naturtyper". Friska och fuktiga gräsängar är en ytterst utrotningshotad naturtyp i hela Finland och flygfältets ängsområde är också betydande som livsmiljö för utrotningshotade fåglar, fladdermöss som kräver noggrant skydd och utrotningshotade fjärilar. Skyddandet och bevarandet av flygfältets ängsområde är viktigt med tanke på stadsnaturens mångfald.

10 omröstningen

Fortsatt behandling av ärendet JA, återremiss NEJ

JA-förslag: Behandlingen fortsätter

NEJ-förslag: Ärendet återremitteras för ny beredning utgående från att ängen på cirka 100 hektar i Malms flygfält och kraven i naturvårdslagen beaktas under punkten "Ängsnätverket som en del av skyddet av utrotningshotade naturtyper". Friska och fuktiga gräsängar är en ytterst utrotningshotad naturtyp i hela Finland och flygfältets ängsområde är

22.05.2019

också betydande som livsmiljö för utrotningshotade fåglar, fladdermöss som kräver noggrant skydd och utrotningshotade fjärilar. Skyddandet och bevarandet av flygfältets ängsområde är viktigt med tanke på stadsnaturens mångfald.

Ja-röster: 61

Zahra Abdulla, Alviina Alametsä, Maija Anttila, Ted Apter, Pentti Arjärvi, Paavo Arhinmäki, Silja Borgarsdottir Sandelin, Jussi Chydenius, Fatim Diarra, Matti Enroth, Joonas Haavisto, Sandra Hagman, Atte Harjanne, Joel Harkimo, Martina Harms-Aalto, Eero Heinäluoma, Eveliina Heinäluoma, Mari Holopainen, Abdirahim Husu Hussein, Ville Jalovaa, Kati Juva, Jukka Järvinen, Mikko Kiesiläinen, Otso Kivekäs, Dan Koivulaakso, Joonas Kolehmainen, Vesa Korkkula, Anu Korppi, Terhi Koulumies, Johanna Krabbe, Johanna Laisaari, Petra Malin, Otto Meri, Sami Muttilainen, Matti Niiranen, Laura Nordström, Sara Paavolainen, Jenni Pajunen, Matti Parpala, Dennis Pasterstein, Sirpa Puhakka, Tuomas Rantanen, Risto Rautava, Nasima Razmyar, Nelli Ruotsalainen, Daniel Sazonov, Tomi Sevander, Satu Silvo, Anni Sinnemäki, Sameli Sivonen, Leo Stranius, Riikka Suominen, Johanna Sydänmaa, Ulla-Marja Urho, Jani Valpio, Reetta Vanhanen, Laura Varjokari, Juhana Vartiainen, Sanna Vesikansa, Maarit Vierunen, Ozan Yanar

Nej-röster: 17

Toni Ahva, Sirpa Asko-Seljavaara, Mika Ebeling, Nuutti Hyttinen, Atte Kaleva, Tapio Klemetti, Laura Kolbe, Kauko Koskinen, Heimo Laaksonen, Aleksi Niskanen, Terhi Peltokorpi, Petrus Pennanen, Mika Raatikainen, Mirita Saxberg, Juhani Strandén, Mauri Venemies, Sinikka Vepsä

Blanka: 4

Laura Finne-Elonen, Björn Månsson, Dani Niskanen, Marcus Rantala

Frånvarande: 3

Pia Kopra, Wille Rydman, Suldaan Said Ahmed

Stadsfullmäktige fortsatte behandlingen av ärendet.

Ledamoten Sirpa Asko-Seljavaara understödd av ledamoten Nuutti Hyttinen föreslog följande hemställningskläm:

Stadsfullmäktige förutsätter vid godkännandet av svaret på Emma Karis motion om ängarnas betydelse att stadsstyrelsen utreder vilka naturvärden som kan bevaras vid Malms flygfälts ängsområde på ca 100 ha, som är ett betydelsefullt fågel- och naturobjekt. Det är en rastplats för flyttfåglar och där häckar bl.a. den mycket hotade dubbelbeckasinen. I fältets ängsområde har 1 000 fjärilsarter påträffats, såsom det utrotningshotade gröna

hedmarksflyet. På fältet bor också sällsynta fladdermöss, såsom gråskimlig fladdermus och trollpipistrell.

Stadsfullmäktige godkände först stadsstyrelsens förslag enhälligt.

11 omröstningen

Ledamoten Sirpa Asko-Seljavaaras förslag till hemställningskläm JA, motsätter sig NEJ

JA-förslag: Stadsfullmäktige förutsätter vid godkännandet av svaret på Emma Karis motion om ängarnas betydelse att stadsstyrelsen utreder vilka naturvärden som kan bevaras vid Malms flygfälts ängsområde på ca 100 ha, som är ett betydelsefullt fågel- och naturobjekt. Det är en rastplats för flyttfåglar och där häckar bl.a. den mycket hotade dubbelbeckasinen. I fältets ängsområde har 1 000 fjärilsarter påträffats, såsom det utrotningshotade gröna hedmarksflyet. På fältet bor också sällsynta fladdermöss, såsom gråskimlig fladdermus och trollpipistrell.
NEJ-förslag: Motsätter sig

Ja-röster: 51

Zahra Abdulla, Toni Ahva, Alviina Alametsä, Pentti Arajärvi, Sirpa Asko-Seljavaara, Silja Borgarsdottir Sandelin, Mika Ebeling, Matti Enroth, Laura Finne-Elonen, Atte Harjanne, Martina Harms-Aalto, Eero Heinäluoma, Eveliina Heinäluoma, Mari Holopainen, Nuutti Hyttinen, Jukka Järvinen, Atte Kaleva, Mikko Kiesiläinen, Tapio Klemetti, Laura Kolbe, Joonas Kolehmainen, Vesa Korkkula, Kauko Koskinen, Terhi Koulumies, Johanna Krabbe, Heimo Laaksonen, Johanna Laisaari, Petra Malin, Sami Muttillainen, Björn Månsson, Alekski Niskanen, Laura Nordström, Terhi Peltokorpi, Petrus Pennanen, Mika Raatikainen, Marcus Rantala, Tuomas Rantanen, Nasima Razmyar, Mirita Saxberg, Tomi Sevander, Satu Silvo, Anni Sinnemäki, Juhani Strandén, Leo Stranius, Ulla-Marja Urho, Jani Valpio, Laura Varjokari, Mauri Venemies, Sinikka Vepsä, Sanna Vesikansa, Ozan Yanar

Nej-röster: 1

Otto Meri

Blanka: 29

Maija Anttila, Ted Apter, Paavo Arhinmäki, Jussi Chydenius, Fatim Diarra, Joonas Haavisto, Joel Harkimo, Abdirahim Husu Hussein, Ville Jalovaara, Kati Juva, Otso Kivekäs, Dan Koivulaakso, Anu Korppi, Matti Niiranen, Dani Niskanen, Sara Paavolainen, Jenni Pajunen, Matti Parpala, Dennis Pasterstein, Sirpa Puhakka, Risto Rautava, Nelli Ruotsalainen, Daniel Sazonov, Sameli Sivonen, Riikka Suominen, Johanna Sydänmaa, Reetta Vanhanen, Juhana Vartiainen, Maarit Vierunen

Frånvarande: 4

Mai Kivelä, Pia Kopra, Wille Rydman, Suldaan Said Ahmed

Stadsfullmäktige godkände ledamoten Sirpa Asko-Seljavaaras förslag till hemställningskläm.

Föredragande

Stadsstyrelsen

Upplysningar

Timo Lindén, stf. stadssekreterare, telefon: 310 36550
timo.linden(a)hel.fi

Bilagor

1 Emma Karin valtuustoaloite Helsingin niittyverkoston laajentamisesta

Sökande av ändring

Förbud mot sökande av ändring, beredning eller verkställighet

Beslutsförslag

Beslutet stämmer överens med förslaget.

Föredragandens motiveringar

Ledamoten Emma Kari och 23 andra ledamöter föreslår i sin motion att Helsingfors vidtar åtgärder för att kartlägga de öppna områden som det är möjligt att ändra till ängar. Målet är att öka antalet ängar och främja mångfalden i stadsnaturen.

Stadsstyrelsen hänvisar till stadsmiljönämndens utlåtande och konstaterar att tjänsten stadsrums- och landskapsplanering vid stadsmiljösektorn och miljötjänsterna inleder ett utvecklingsprojekt om ängsnätverket i Helsingfors under år 2020.

Ängsnätverket i Helsingfors har varit föremål för ett diplomarbete inom landskapsarkitektur vid Aalto-universitetet år 2017. Arbetet har lösts in för stadens bruk. I arbetet utreds de ekologiska, landskapsmässiga och kulturella särdragen i ängsnätverket i Helsingfors samt dess konnektivitet med hjälp av geografiska data och kartmaterial. I arbetet undersöks ängsnätverkets betydelse som en del av stadens grönstruktur och människans livsmiljö, samt ängarnas betydelse som producent av ekosystemtjänster. Arbetets resultat ger en helhetsbild av ängsnätverket i Helsingfors, ängsnätverkets stomme och de viktigaste områdeshelheterna. I Helsingfors identifieras tolv områdesmässigt betydande ängsnätverkshelheter på fastlandet och två i skärgården.

22.05.2019

I utvecklingsprojektet som inleds år 2020 utnyttjas material som producerades i diplomarbetet om ängsnätverket i Helsingfors och utifrån det utarbetas material med geografisk information till stadens egen tjänst för geografisk information. Informationen om ängarna samlas ihop, och till den läggs anvisningar om hur ängarna ska planeras och underhållas samt information om ängarnas betydelse. Målet är att ge en tydligare helhetsbild av ängsnätverket i Helsingfors, förutsättningarna för att bevara nätverket och sätten att utveckla det. I samband med områdesplanerna granskas även ängsnätverket, utöver blånätverket av vattenområden och skogs- och parknätverket. Granskningen av det områdesmässiga ängsnätverket producerar ny information om ängsnätverkets centrala delar och förbindelser, samt om brister och problempunkter i förbindelserna och ger primärdata för planeringen av markanvändningen och utvecklingen av underhållet av öppna områden. Dessutom kartläggs nya områden som ändras till ängar. Vid behov kan också vården ändras för att öka antalet ängar.

Tidigare åtgärder

Staden har kartlagt öppna områden i flera omgångar sedan 1990-talet. Stadens mål har varit att främja den biologiska mångfalden i stadsnaturnen, bevara öppna områden, öka antalet ängar, värna om kulturlandskapen och förbättra rekreativiteterna för invånarna. Ytan på ängarna som omfattas av vården har ökat årligen. De till mångfalden värdefullaste och ängs- och torrängsområdena har identifierats, vårdplaner har utarbetats för dem och deras regelbundna vård har inletts.

Då staden blir tätare kommer en del av de befintliga ängsområdena att försvinna i och med byggande, men nya ängsområden kan skapas i lämpliga objekt genom anläggning av grönområden. Att staden blir tätare ställer allt högre krav på grönnätverkets användbarhet och hållbarhet för användning, vilket påverkar ökningen av antalet ängar. Genom en nätverksgranskning är det möjligt att identifiera stadsområdets öppna områden och det ängsnätverk som de bildar, nätverkets betydande delar och de fungerande och utvecklingsbara förbindelserna mellan ängarna.

Ängarnas nuläge

Staden har ökat antalet öppna ängslika områden sedan början av 1990-talet. Då var ytan på de ängar som omfattades av vården cirka 100 hektar. Igenvuxna tidigare åkrar och betesområden, förvildade gårdsplaner, förbuskade strandängar och lätt utnyttjade gräsområden kartlades och inkluderades i vården. Under åren 2005–2006 utfördes en ny kartläggning av öppna områden i och med vilken det var möjligt att ytterligare öka antalet ängar och utveckla deras underhåll. Ängarna

22.05.2019

fördes in i stadens register över allmänna områden, den årliga vården fastställdes och den regelbundna vården av ängarna inkluderades i underhållets beställningar. Av människan skapade ängsområden bevaras inte utan regelbunden, årligen genomförd slåtter. För värdefulla ängar med betydande naturvärden utarbetades objektspecifika vårdplaner.

Enligt Helsingfors stads register över allmänna områden finns det i Helsingfors cirka 645 hektar av änglika områden i stadens ägo, varav cirka 360 hektar innehåller ängsområden som vårdas på olika sätt. Majoriteten av de ängar som omfattas av vården är gamla åkrar som då odlingsverksamheten upphört har bevarats öppna genom slåtter eller röjning. De har klassificerats som landskapsängar. Dessutom finns cirka 270 hektar av olika slags öppna och halvöppna gräsdominerade områden. Ängarna som omfattas av vården och är värdefulla med avseende på kulturhistorien, naturen och mångfalden har en yta på 33 hektar. Antalet objekt är totalt 32. De värdefulla ängarna uppfyller kriterierna för utrotningshotad traditionsbiotop, med undantag av några skogiga, slitna eller eutrofierade områden på objekten. På de värdefulla ängarna förekommer också utrotningshotade arter. På en del av stadens åkerområden odlas mångåriga gräsväxter och de slås en gång per år. De är då i praktiken landskapsängar.

I utredningen Kestävä viherrakenne, som togs fram i samband med generalplanen för Helsingfors, föreslogs riktgivande nyckeltal för grönområden enligt en grov indelning i livsmiljöer. Enligt utredningen är ängarnas yta i Helsingfors cirka 700 hektar och de öppna gräsområdenas yta cirka 413 hektar. I utredningen klassificerades gräsbesådda, helt eller nästan helt trädlösa områden som öppna gräsområden. Östersundom ingår inte i talen.

Utöver dessa änglika områden som omfattas av vården finns det i staden naturängar som hålls naturligt öppna och vars exakta antal inte har utretts. I naturängarna ingår bland annat fuktiga strand- och över-
svämningsängar, torra bergsängar och havsstrandsängar. I skyddsområdena omfattar vården exempelvis den omfattande havsstrandsängen på cirka 20 hektar i Natura 2000-området Gammelstadsvikens fågelvatten, som sköts genom betesgång och slåtter. I Helsingfors finns dessutom 16 havsstrandsängar, totalt 5,2 hektar, som har uppstått naturligt och som uppfyller kriterierna för naturtypen i 29 § i naturvårdslagen. Objekten har avgränsats enligt NTM-centralens beslut, varvid de inte längre kan ändras så att bevarandet av de utmärkande dragen för naturtypen i det ifrågasatt område äventyras.

Ängsnätverket som en del av skyddet av utrotningshotade naturtyper

22.05.2019

Ängarna är bland de mest utrotningshotade naturtyperna och värnandet om dem i Helsingfors har riksomfattande betydelse. 18.12.2018 publicerades resultaten av den nya riksomfattande naturtypsutvärderingen, enligt vilken alla naturtyper i traditionsbiotoperna är utrotningshotade i Finland.

Under åren 2017 och 2018 gjorde miljötjänsterna en kartläggning över utrotningshotade naturtyper i Helsingfors. I kartläggningen har man hittills avgränsat 66 traditionsbiotopobjekt, vars sammanlagda yta är 16,1 hektar. Helsingfors traditionsbiotopobjekt är typiskt små till ytan och spridda från stadsstrukturen. En del av de här objekten omfattas av vården och för dem har framtagits objektspecifika vårdplaner (värdefulla ängar). Målet är att en vårdplan i framtiden utarbetas också för objekt som kräver regelbunden slåtter eller betesgång. Samtidigt påbörjas istandsättnings- och vårdåtgärderna på ängarna.

Av kartläggningsarbetets resultat framgår att florán på många av havsstrandsängarna i Helsingfors skärgård är riklig, mångformig och ganska bra bevarad trots rekreatjonsbruket. Det största hotet riktas mot strandområden som hör till naturtypen Östersjöns sandstränder, vars växtlighet blir svagare och försvinner småningom på grund av hårt bruk. Bevarandet av den värdefulla växtligheten i objekten kan förbättras genom att styra gången, ta bort främmande växtarter såsom vresrosor och informera om naturvärdena.

Att utveckla ängsnätverket är motiverat eftersom staden redan har ett representativt nätverk av värdefulla ängar. Vården av de värdefulla ängarna har gett goda resultat och ängarnas växtlighet har blivit mångsidigare och ytan har vuxit i flera objekt.

Byggandets metoder för att åstadkomma nya ängar

Nya ängar och konstängar som bildats till följd av byggande, och ängslika planteringar kompletterar ängsnätverket väl, men ersätter inte traditionsbiotoperna.

Stadens strävar att utnyttja återvinningsmassor i alla byggobjekt i enlighet med Helsingfors stads utvecklingsprogram för utnyttjande av schaktmassor. I staden har anlagts flera parkområden, där de centrala elementen i parkerna är olika slags naturenliga ängsområden, exempelvis Understensparken och Ida Aalbergs park. Ängarnas växtlighet härstammar från fröbanken i ytmassorna som har flyttats till området och av kompletterande sådder och planteringar. Växtligheten består huvudsakligen av vilda växter och av prydnadsväxter som kompletterar dem. Det mest omfattande och mest betydande ängsobjektet i östra Helsingfors är Nordsjötoppen som har bildats på en tidigare deponi och område med fyllningsjord. Det omfattande och till sina naturvärden rika

rekreationsområdet med olika slags ängs- och buskområden har byggts och underhållits helt av människan. Återvinningsmassor kan utnyttjas också i gatuarbeten, då man vid utnyttjandet av näringsfattiga massor skapar ängslika kantängsområden i stället för gräsområden.

Andra objekt som lämpar sig för anläggning av ängar är bland andra tak på byggnader och konstruktioner, där förhållandena ofta är förmånliga för olika slags torra ängs- och torrängsväxter som gynnas av gass. I planeringen av naturenliga dagvattensystem är det möjligt att utnyttja våtmarks- och strandväxter, som skapar biotoper som liknar översämningsängar. De ängslika skyddszonerna längs med bäckarna förhindrar erosion av näringsämnen. Särskilt de höga örtartade växterna tillsammans med trädbeståndet på stränderna överskuggar bäcken och ger skydd åt fiskyngel och andra bäckorganismer. På ängarna kan det också finnas träd- och buskgrupper för att öka mångfalden. Hagmarker och ängslika kantområden på gränsen mellan ett öppet och ett skogigt område är ofta de bästa områdena med tanke på mångfalden.

Underhållets konst för att göra ängarna göra mångfaldigare

Bevarandet och underhållet av mångfalden på ängarna, särskilt traditionsbiotoperna som skapats som ett resultat av mänskligt arbete, kräver vård. Anvisningar angående vården av ängarna har givits bland annat i Helsingfors stads naturvårds arbetsanvisningar för ängar och landskapsåkrar. Beaktandet av naturens mångfald spelar en viktig roll i vården av ängarna. I arbetsanvisningarna ges instruktioner bland annat för identifierande och vård av värdeobjekt, beaktande av faunan i planering och vårdarbeten, bekämpning av skadliga främmande växtarter på ängarna och vård av växtligheten i fornlämningar, såsom befästningskonstruktioner.

Till slut

Enligt 30 kap. 11 § 2 mom. i förvaltningsstadgan ska stadsstyrelsen förelägga fullmäktige en motion som undertecknats av minst 15 ledamöter.

Föredragande

Stadsstyrelsen

Upplysningar

Timo Lindén, stf. stadssekreterare, telefon: 310 36550
timo.linden(a)hel.fi

Bilagor

1 Emma Karin valtuustoaloite Helsingin niittyverkoston laajentamisesta

Sökande av ändring

Postadress
PB 1
00099 HELSINGFORS STAD
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Besöksadress
Norra esplanaden 11-13
Helsingfors 17
<http://www.hel.fi/stadsfullmaktige>

Telefon
+358 9 310 1641
Telefax
+358 9 655 783

FO-nummer
0201256-6

Kontonr
FI0680001200062637
Moms nr
FI02012566

Förbud mot sökande av ändring, beredning eller verkställighet

Beslutshistoria

Kaupunginhallitus 06.05.2019 § 306

HEL 2018-012503 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo valtuutettu Emma Karin aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Timo Lindén, vs. kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36550
timo.linden(a)hel.fi

Kaupunkiympäristölautakunta 26.02.2019 § 100

HEL 2018-012503 T 00 00 03

Lausunto

Kaupunkiympäristölautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Helsingin niittyverkoston kehittämishanke käynnistyy kaupunkiympäristön toimialalla vuoden 2020 aikana.

Helsingin kaupunkistrategiassa linjataan kaupungin tavoitteeksi luonnon monimuotoisuuden lisääminen. Huomattava osa Helsingin eliölajiston, erityisesti selkärangattomien ja putkilokasvien monimuotoisuudesta keskittyy avoimiin ja puoliavoimiin kulttuuriympäristöihin. Aloitteessa edellytetään, että kaupunki kartoittaa ne avoimet alueet, jotka on mahdollista muuttaa niityiksi ja siten lisätä kaupunkiluonnon monimuotoisuutta.

Avointen alueiden kartoitustyötä on tehty kaupungin toimesta useaan otteeseen 1990-luvulta lähtien. Kaupungin tavoitteena on ollut kaupunkiympäristön luonnon monimuotoisuuden lisääminen, avointen alueiden säilyttäminen, niittyjen lisääminen, kulttuurimaisemien vaaliminen ja asukkaiden virkistysmahdollisuuksien parantaminen. Hoidon piiriin otet-

tujen niittyjen pinta-ala on kasvanut vuosittain. Monimuotoisuudeltaan arvokkaimmat keto- ja niittyalueet on tunnistettu, niille on laadittu hoitosuunnitelmat ja niiden säännöllinen hoito on aloitettu.

Kaupungin tiivistyessä osa olemassa olevista niittyalueista tulee häviämään rakentamisen tieltä, mutta uusia niittyalueita voidaan luoda sopiviin kohteisiin viherrakentamisen keinoin. Tiivistyvä kaupunki asettaa viherverkostolle kasvavia vaatimuksia käytettävyyden ja käytön kestävyys suhteen, mikä vaikuttaa niittyjen määrän lisäämiseen. Verkostotarkastelulla voidaan tunnistaa kaupunkialueen avoimet alueet ja niiden muodostama niittyverkosto, verkoston merkittävät osat sekä niittyjen väliset toimivat ja kehitettävät yhteydet.

Helsingin niittyjen nykytila

Kaupunki on tietoisesti lisännyt avointen, niittymäisten alueiden määrää 1990-luvun alusta alkaen. Silloin hoidon piirissä olevien niittyjen pinta-ala oli noin 100 hehtaaria. Umpeenkasvaneita entisiä peltoja ja laidunalueita, villiintyneitä pihapiirejä, pensoittuneita rantaniittyjä ja vähäkäyttöisiä nurmialueita kartoitettiin ja otettiin hoidon piiriin. Vuosina 2005 - 2006 tehtiin uusi avointen alueiden kartoitus, jonka myötä saatiin niittyjen määrää edelleen lisättyä ja niiden ylläpitoa kehitettyä. Niityt lisättiin kaupungin yleisten alueiden rekisteriin, vuosittainen hoito määriteltiin ja ylläpidon tilauksiin sisällytettiin niittyjen säännöllinen hoito. Ilman säännöllistä, vuosittain toteutettavaa niittoa, ihmisen luomat niittyalueet eivät säily. Luonnonarvoiltaan merkittävälle niittyalueille, niin sanotuille arvoniityille, laadittiin kohdekohtaiset hoitosuunnitelmat.

Helsingin kaupungin yleisten alueiden rekisterin mukaan niittymäisiä, kaupungin omistuksessa olevia alueita on Helsingissä noin 645 hehtaaria. Reilu 360 hehtaaria sisältää eri tavoin hoidettuja niittyalueita. Hoidon piirissä olevista niityistä suurin osa on vanhoja peltoja, mitkä on viljelytoiminnan loputtua pidetty avoimena niittämällä tai vesomalla. Ne on luokiteltu maisemaniityiksi. Lisäksi niityiksi luokiteltuja erilaisia avoimia ja puoliavoimia ruoho- ja heinävaltaisia alueita on noin 270 hehtaaria. Hoidon piirissä olevien, luonnon monimuotoisuuden ja kulttuurihistorian kannalta arvokkaiden niittyjen pinta-ala on 33 hehtaaria. Kohteita on yhteensä 32. Arvoniityt täyttävät uhanalaisten perinnebiotooppien kriteerit lukuun ottamatta joillakin kohteilla olevia metsäisiä, kuluneita tai rehevöityneitä alueita. Arvoniityillä esiintyy myös uhanalaisia lajeja. Osalla kaupungin peltoalueista kasvatetaan monivuotisia nurmikasveja ja ne niitetään kerran vuodessa, jolloin ne ovat käytännössä maisemaniityjä.

Helsingin yleiskaavan yhteydessä laaditussa Kestävä viherrakenne -selvityksessä esitettiin viheralueiden suuntaa-antavia tunnuslukuja kar-

kean elinympäristöjaottelun mukaan. Helsingin niittyjen pinta-ala oli selvityksen mukaan noin 700 hehtaaria ja avonurmien 413 hehtaaria. Selvityksessä avonurmiksi luokiteltiin kokonaan tai lähes kokonaan puuttomat alueet, jotka on nurmetettu. Luvuissa ei ole mukana Östersundomin aluetta.

Hoidon piirissä olevien niittymäisten alueiden lisäksi kaupungissa on luonnostaan avoimena pysyviä luonnonniittyjä, joiden määrää ei tarkkaan tunneta. Luonnonniittyihin sisältyy muun muassa kosteita ranta- ja tulvaniittyjä, kuivia kallioketoja sekä merenrantaniittyjä. Suojelualueilla hoidon piirissä on esimerkiksi Vanhankaupunginlahden lintuvesi Natura 2000 -alueella sijaitseva laaja, noin 20 hehtaarin suuruinen merenrantaniitty, jota hoidetaan laiduntamalla ja niittämällä. Helsingissä on lisäksi 16 kappaletta, yhteensä 5,2 hehtaaria, luontaisesti syntyneitä merenrantaniittyjä, jotka täyttävät luonnonsuojelulain 29 § mukaisen luontotyyppin kriteerit. Kohteet on ELY-keskuksen päätöksellä rajattu, jolloin niitä ei saa muuttaa niin, että luontotyyppin ominaispiirteiden säilyminen kyseisellä alueella vaarantuu.

Helsingin niittyverkosto osana uhanalaisten luontotyyppien suojelua

Niityt ovat uhanalaisimpia luontotyyppisiä, ja niiden vaalimisella Helsingissä on valtakunnallista merkitystä. 18.12.2018 julkaistiin uuden valtakunnallisen luontotyyppi-arvioinnin tulokset, joiden mukaan kaikki perinnebiotooppien luontotyyppit ovat Suomessa uhanalaisia.

Vuosina 2017 ja 2018 ympäristöpalvelut kartoitti Helsingin uhanalaisia luontotyyppisiä. Kartoituksessa on tähän mennessä rajattu 66 perinnebiotooppikohtetta, joiden yhteispinta-ala on 16,1 hehtaaria. Helsingin perinnebiotooppikohteet ovat tyypillisesti pienialaisia ja hajallaan kaupunkirakenteessa. Osa näistä kohteista on hoidon piirissä ja niille on laadittu kohdekohtainen hoitosuunnitelma (arvoniityt). Tavoitteena on, että hoitosuunnitelma tehdään tulevaisuudessa myös niille kohteille, jotka vaativat säännöllistä niittoa tai laidunnusta. Samalla käynnistetään niittyjen kunnostus- ja hoitotoimet.

Kartoitustyön tulosten perusteella on selvinnyt, että monet Helsingin saariston merenrantaniityt ovat kasvistoltaan rikkaita, monimuotoisia ja melko hyvin säilyneitä runsaasta virkistyskäytöstä huolimatta. Suurin uhka kohdistuu Itämeren hiekkarannat -luontotyyppiin kuuluville ranta-alueille, joiden kasvillisuus heikkenee ja häviää vähitellen kovan kuluksen myötä. Kohteiden arvokkaan kasvillisuuden säilymistä voidaan parantaa kulkua ohjaamalla, vieraskasvien, kuten kurturuusukasvustojen, poistotoimilla ja tiedottamalla luontoarvoista.

Niittyverkoston kehittämiseksi on perusteita Helsingissä, koska kaupungissa jo on edustava arvoniittyverkosto. Arvoniittyjen hoito on tuot-

tanut hyviä tuloksia: niittyjen kasvillisuus on monipuolistunut ja monien kohteiden pinta-alaa on saatu kasvatettua.

Helsingin niittyverkoston kehittäminen suunnittelussa

Niittyjen monimuotoisuutta voidaan edistää pitämällä huolta niittyjen hoidosta, säilyttämällä niittyjä ja luomalla edellytyksiä uusien niittyjen synnylle. Sen lisäksi tulee huolehtia siitä, että avoimet niittyalueet muodostavat toisiinsa kytkeytyneen niittyverkoston. Arvokkaimpien niitty-laikkujen lisäksi tarvitaan myös niitä tukevia ja täydentäviä niittymäisiä alueita.

Helsingin niittyverkostosta on tehty maisema-arkkitehtuurin diplomityö Aalto-yliopistoon 2017. Työ on lunastettu kaupungin käyttöön. Anni Mari Anttolan laatimassa työssä selvitettiin Helsingin niittyverkoston ekologisia, maisemallisia ja kulttuurisia ominaispiirteitä sekä kytkeytyneisyyttä paikkatieto- ja kartta-aineistojen avulla. Lisäksi työssä tutkittiin niittyverkoston merkitystä osana kaupungin viherrakennetta ja ihmisen elinympäristöä sekä niittyjen merkitystä ekosysteemipalvelujen tuottajana. Työn tuloksena on hahmottunut kokonaiskuva Helsingin niittyverkostosta, niittyverkoston runko ja tärkeimmät aluekokonaisuudet. Helsingistä on tunnistettu 12 alueellisesti merkittävää niittyverkostokokonaisuutta mantereen alueelta ja kaksi saaristosta.

Kaupunkitila ja maisemasuunnittelu -palvelu käynnistää Helsingin niittyverkoston kehittämishankkeen vuoden 2020 aikana yhteistyössä ympäristöpalveluiden kanssa. Työssä hyödynnetään Anttolan diplomityön tuottamaa aineistoa Helsingin niittyverkostosta ja työstetään sen pohjalta paikkatietoaineistoa kaupungin omaan paikkatietopalveluun. Niittyihin liittyvä tieto kootaan yhteen, lisätään niittyjen suunnittelun ja ylläpidon ohjeistusta sekä tietoa niittyjen merkityksestä. Tavoitteena on selkeyttää kokonaiskuvaa Helsingin niittyverkostosta, verkoston säilymisen edellytyksistä ja keinoista sen kehittämiseksi. Aluesuunnitelmien yhteydessä tarkastellaan vesialueista muodostuvan siniverkoston ja metsä- ja puustoisien verkoston ohella myös niittyverkostoa. Alueellisen niittyverkoston tarkastelu tuottaa tietoa niittyverkoston keskeisistä osista ja yhteyksistä sekä yhteyksien puutteista ja ongelmakohtista sekä tuo lähtötietoa maankäytön suunnitteluun ja avointen alueiden ylläpidon kehittämiseen. Lisäksi kartoitetaan uusia, niityiksi muutettavia alueita. Tarvittaessa voidaan myös muuttaa hoitoa, jolloin saadaan lisättyä niittyjen määrää.

Rakentamisen keinot uusniittyjen aikaansaamiseksi

Olemassa olevien niittyjen lisäksi uusia niittyjä syntyy uusiin puistokoh-teisiin, jos kohteessa on niityille sopivat olosuhteet ja niittyjen suunnit-telussa hyödynnetään asiantuntemusta. Uusniityt sekä rakentamisen ja

niittymäisten istutusten seurauksena syntyneet tekoniityt eivät korvaa perinnebiotooppeja, mutta täydentävät hyvin niittyverkostoa.

Helsingin kaupungin kaivumaiden hyödyntämisen kehittämissuunnitelman mukaan kierrätysmaita tulee pyrkiä hyödyntämään kaikissa rakentamiskohteissa. Helsinkiin on rakennettu useita puistoalueita, joissa puistojen keskeisinä elementteinä ovat erilaiset luonnonmukaiset niittyalueet, esimerkkeinä Alakivenpuisto ja Ida Aalberginpuisto. Niittyjen kasvillisuus on peräisin kohteeseen siirrettyjen pintamaiden siemenpankista sekä täydentävistä kylvöistä ja istutuksista. Kasvillisuus koostuu pääosin luonnonkasveista ja niitä täydentävistä koristekasveista. Itä-Helsingin laajin ja merkittävin hoidettu niittykohde on entiselle kaatopaikalle ja maantäyttöalueelle rakentunut Vuosaarenhuippu. Laaja, luontoarvoiltaan rikas, erilaisia niitty- ja pensaikkoalueita sisältävä virkistysalue on kokonaan ihmisen rakentama ja ylläpitämä. Kierrätysmaita voidaan hyödyntää myös kadunrakennuskohteissa, jolloin ravinnepöytä maita hyödynnettäessä luodaan niittymäisiä piennarniittyalueita nurmikoiden sijaan.

Uusia niittyjen perustamiseen sopivia kohteita ovat myös muun muassa rakennusten ja rakenteiden katot, joissa olosuhteet ovat usein suotuisat erilaisille kuiville ja paahteisuutta suosiville keto- ja niittykasveille. Luonnonmukaisten hulevesiaiheiden suunnittelussa voidaan hyödyntää kosteikko- ja rantakasveja, joilla luodaan tulvaniittyjen kaltaisia biotooppeja. Purojen varsilla niittymäiset suojavyöhykkeet estävät ravinnepöytä maita. Varsinkin korkeat ruohovartist kasvit yhdessä rantapuuston kanssa varjostavat puroa ja antavat suojaa kalanpoikasille ja muulle puroeliöstölle. Niityillä voi olla myös puu- ja pensasryhmiä monimuotoisuuden lisäämiseksi. Hakamaat ja niittymäiset reunavyöhykkeet avoimen ja metsäisen alueen rajalla ovat usein monimuotoisuudeltaan parhaita alueita

Ylläpidon keinot niittyjen monipuolistamiseksi

Niittyjen, erityisesti ihmisen työn tuloksena syntyneiden perinnebiotooppien, säilyminen ja monimuotoisuuden ylläpitäminen vaatii hoitoa. Niittyjen hoitoa on ohjeistettu muun muassa laatimalla Helsingin kaupungin luonnonhoidon työohje niityille ja maisemapelloille. Luonnon monimuotoisuuden huomioiminen on tärkeässä roolissa niittyjä hoidettaessa. Työohjeessa opastetaan muun muassa arvokohteiden tunnistamiseen ja hoitoon, eläimistön huomioimiseen suunnittelussa ja hoitotöissä, haitallisten vieraskasvien torjuntaan niityillä sekä muinaisjäynnösten, kuten linnoituslaitteiden, kasvillisuuden hoitoon.

Esittelijä

kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Mikko Aho

22.05.2019

Lisätiedot

Tuuli Ylikotila, luontoasiantuntija: 310 38540

tuuli.ylikotila(a)hel.fi

Hanna Seitapuro, ympäristösuunnittelija, puhelin: 310 32062

hanna.seitapuro(a)hel.fi

Päivi Islander, projektipäällikkö, puhelin: 310 38649

paivi.islander(a)hel.fi

§ 169

Den av ledamoten Alviina Alametsä väckta motionen om förbättring av naturområdenas åtkomlighet med kollektivtrafik i huvudstadsregionen

HEL 2018-013003 T 00 00 03

Beslut

Stadsfullmäktige betraktade den av ledamoten Alviina Alametsä väckta motionen som slutbehandlad.

Dessutom godkände stadsfullmäktige följande hemställningskläm:

Stadsfullmäktige förutsätter vid godkännandet av stadsstyrelsens svar att Helsingfors stad tillsammans med HRT utreder hur det går att främja möjligheterna också för de stadsbor och turister som rör sig utan egen bil att nå naturområdena i huvudstadsregionen med kollektivtrafik.

Det är önskvärt att följande omständigheter ska ägnas uppmärksamhet i utredningen:

- a) smidiga byten mellan trafikmedel
- b) planering av linjerna så att de leder ända fram till naturstråken
- c) kommunikation om naturobjekten och dessas närhet
- d) stadsbornas önskemål och förslag om möjligheterna att ta sig till naturområdena (Alviina Alametsä)

Behandling

Ledamoten Alviina Alametsä understödd av ledamoten Reetta Vanhanen föreslog följande hemställningskläm:

Stadsfullmäktige förutsätter vid godkännandet av stadsstyrelsens svar att Helsingfors stad tillsammans med HRT utreder hur det går att främja möjligheterna också för de stadsbor och turister som rör sig utan egen bil att nå naturområdena i huvudstadsregionen med kollektivtrafik.

Det är önskvärt att följande omständigheter ska ägnas uppmärksamhet i utredningen:

- a) smidiga byten mellan trafikmedel
- b) planering av linjerna så att de leder ända fram till naturstråken
- c) kommunikation om naturobjekten och dessas närbarhet
- d) stadsbornas önskemål och förslag om möjligheterna att ta sig till naturområdena (Alviina Alametsä)

Stadsfullmäktige godkände först stadsstyrelsens förslag enhälligt.

12 omröstningen

Ledamoten Alviina Alametsäs förslag till hemställningskläm JA, motsätter sig NEJ

JA-förslag: Stadsfullmäktige förutsätter vid godkännandet av stadsstyrelsens svar att Helsingfors stad tillsammans med HRT utreder hur det går att främja möjligheterna också för de stadsbor och turister som rör sig utan egen bil att nå naturområdena i huvudstadsregionen med kollektivtrafik.

Det är önskvärt att följande omständigheter ska ägnas uppmärksamhet i utredningen:

- a) smidiga byten mellan trafikmedel
- b) planering av linjerna så att de leder ända fram till naturstråken
- c) kommunikation om naturobjekten och dessas närbarhet
- d) stadsbornas önskemål och förslag om möjligheterna att ta sig till naturområdena

NEJ-förslag: Motsätter sig

Ja-röster: 72

Zahra Abdulla, Toni Ahva, Alviina Alametsä, Maija Anttila, Ted Apter, Pentti Arajärvi, Paavo Arhinmäki, Sirpa Asko-Seljavaara, Silja Borgarsdottir Sandelin, Jussi Chydenius, Fatim Diarra, Mika Ebeling, Matti Enroth, Laura Finne-Elonen, Joonas Haavisto, Atte Harjanne, Joel Harkimo, Eero Heinäluoma, Eveliina Heinäluoma, Mari Holopainen, Abdurahim Husu Hussein, Nuutti Hyttinen, Ville Jalovaara, Kati Juva, Jukka Järvinen, Atte Kaleva, Mikko Kiesiläinen, Otso Kivekäs, Tapio Klemetti, Dan Koivulaakso, Laura Kolbe, Joonas Kolehmainen, Vesa Korkkula, Anu Korppi, Kauko Koskinen, Heimo Laaksonen, Johanna Laisaari, Petra Malin, Sami Muttilainen, Björn Månsson, Alekski Niskanen, Dani Niskanen, Laura Nordström, Sara Paavolainen, Jenni Pajunen, Matti Parpala, Dennis Pasterstein, Terhi Peltokorpi, Petrus Pennanen, Sirpa Puhakka, Mika Raatikainen, Marcus Rantala, Tuomas Rantanen, Risto Rautava, Nasima Razmyar, Nelli Ruotsalainen, Mirita Saxberg, Tomi Sevander, Satu Silvo, Sameli Sivonen, Juhani Strandén, Leo Stranius, Riikka Suominen, Johanna Sydänmaa, Jani Valpio, Reetta Vanhanen,

22.05.2019

Laura Varjokari, Mauri Venemies, Sinikka Vepsä, Sanna Vesikansa, Maarit Vierunen, Ozan Yanar

Nej-röster: 1
Otto Meri

Blanka: 8
Martina Harms-Aalto, Terhi Koulumies, Johanna Krabbe, Matti Niiranen, Daniel Sazonov, Anni Sinnemäki, Ulla-Marja Urho, Juhana Vartiainen

Frånvarande: 4
Mai Kivelä, Pia Kopra, Wille Rydman, Suldaan Said Ahmed

Stadsfullmäktige godkände ledamoten Alviina Alametsäs förslag till hemställningskläm.

Föredragande

Stadsstyrelsen

Upplysningar

Kristiina Matikainen, stadssekreterare, telefon: 310 36035
kristiina.matikainen(a)hel.fi

Bilagor

- 1 Valtuutettu Alviina Alametsän aloite
- 2 HSL:n lausunto 23.1.2019

Sökande av ändring

Förbud mot sökande av ändring, beredning eller verkställighet

Beslutsförslag

Beslutet stämmer överens med förslaget.

Föredragandens motiveringar

Ledamoten Alviina Alametsä och 21 andra ledamöter föreslår i sin motion att staden utreder sätten att förbättra naturområdenas åtkomlighet med kollektivtrafik i huvudstadsregionen och överväger pilotförsök för att ordna förbindelser till exempel med elbussar.

Stadsstyrelsen hänvisar till de utlåtanden som kommit in och konstaterar att en del av naturområdena i huvudstadsregionen, t.ex. Centralparken och många områden vid havsstranden, är väl åtkomliga med det nuvarande kollektivtrafiknätet.

HRT organiserar kollektivtrafiken i huvudstadsregionen huvudsakligen för dagliga resebehov. Kostnaderna för trafikeringen är den största begränsande faktorn för den servicenivå som erbjuds.

Den nuvarande trafiken till och från Sibbo storskog grundar sig på den fastställda servicenivån i HRT:s planeringsanvisningar. Att öka trafiken till ett splittrat område är inte ekonomiskt eller trafikmässigt ändamålsenligt.

Noux betjänas av en busslinje till Esbo centrum, varifrån det finns en bytesförbindelse med tåg mot Helsingfors centrum. Förbindelsen med byte är snabbare än en direkt busslinje från Helsingfors. Enligt linjensplanen för Norra Esbo och Alberga förkortas turtätheten för linjen 245 (Esbo centrum – Bemböle – Björnkärr – Nouxändan) då hösttrafiken inleds 2019. Dessutom körs tilläggstrafik på linjen 245 även i nuläget under slutet av våren och början av hösten.

I tre somrar prövades en direkt bussförbindelse på marknadsvillkor från Helsingfors centrum till Haltia i Noux. Trafiken visade sig vara olönsam och försöket lades ner.

Pilotförsöket med veckoslutstrafik med elbussar på sommaren, som föreslås i motionen, är till kostnaderna för dyrt att förverkliga i form av en kort försöksperiod bl.a. på grund av liten efterfrågan, kostnaderna för ordnandet av laddningsinfrastruktur och elbussarnas höga anskaffningskostnader. Elbussar utnyttjas huvudsakligen i områden där nyttorna av materiel utan närutsläpp är som störst.

Enligt 30 kap. 11 § 2 mom. i förvaltningsstadgan ska stadsstyrelsen förelägga fullmäktige en motion som undertecknats av minst 15 ledamöter.

Föredragande

Stadsstyrelsen

Upplysningar

Kristiina Matikainen, stadssekreterare, telefon: 310 36035
kristiina.matikainen(a)hel.fi

Bilagor

- 1 Valtuutettu Alviina Alametsän aloite
- 2 HSL:n lausunto 23.1.2019

Sökande av ändring

Förbud mot sökande av ändring, beredning eller verkställighet

Beslutshistoria

Kaupunginhallitus 13.05.2019 § 344

HEL 2018-013003 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo valtuutettu Alviina Alametsän aloitteen loppuun käsitellyksi.

06.05.2019 Pöydälle

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Kristiina Matikainen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36035
kristiina.matikainen(a)hel.fi

Kaupunkiympäristölautakunta 05.03.2019 § 117

HEL 2018-013003 T 00 00 03

Lausunto

Kaupunkiympäristölautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Pääkaupunkiseudun joukkoliikennejärjestelmä perustuu nykyään verkostomaiseen linjastoon, jossa osa yhteyksistä toimii nopeina seudullisina runkolinjoina, joihin vaihdetaan paikallisilta joukkoliikennelinjoilta. Joukkoliikenteen runkolinjoja tullaan tulevaisuudessa seudulla toteuttamaan vielä useita. Aloitteessa esitetyt Helsingin keskustaan asti ulottuvat bussilinjat tarjoaisivat vaihdottoman matkan vain pienelle osalle pääkaupunkiseudun asukkaista, ja vaihdottomuudesta hyötyisivät vain kävelyetäisyydellä bussilinjan pysäkeistä asuvat matkustajat. Myöskään matkanopeudeltaan vaihdoton yhteys ei aina olisi kilpailukykyinen nykyisen järjestelmän kanssa.

Esimerkkinä pääkaupunkiseudun luontokohteiden saavutettavuudesta joukkoliikenteellä voidaan pitää Nuuksion Haltian luontokeskusta. Sinne on matkaa linnuntietä Helsingin keskustasta 25 km. Nykyisellä joukkoliikenneyhteydellä matkaan kuluu 50 minuuttia, joten reitin matkanopeus on 30 km/h. Näinkin nopea matkanteko on mahdollinen, koska junalla taittuu matkasta valtaosa eli 19 km. Aiemmin Nuuksiota palveli

22.05.2019

bussilinja, joka ajoi Helsingin keskustaan asti. Matka-aika oli tällöin huomattavasti pidempi eli 1 tunti 15 minuuttia ja matkanopeus vain 20 km/h. Nykyisin Nuuksiota palveleva bussilinja kulkee Espoon keskukseen, jossa on vaihtoyhteys junaan. Lyhyt linja mahdollistaa samalla bussiliikenteen liikennöintikustannuksella myös paremman joukkoliikennetarjonnan Nuuksion alueella.

Erityiskohteiden joukkoliikennematkustamisen kysynnän suuri vaihtelu muodostaa haasteen samankaltaisena toistuvan arkiliikkumisen mukaan viritetylle joukkoliikennejärjestelmälle. Yllättävään kysyntään vastaaminen kaikissa tilanteissa ei ole taloudellisesti järkevää eikä edes mahdollista. Eräänä vaihtoehtona voisi olla tapahtumien yhteydessä järjestetty tilausliikennetyyppinen ylimääräinen joukkoliikennepalvelu. Tällainen palvelu olisi perusjoukkoliikennettä helpommin tapauskohtaisesti räätälöitävissä tilanteen mukaan.

Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymä (HSL) vastaa bussiliikenteen järjestämisestä Helsingin seudulla. Tehtävänsä liittyen HSL suunnittelee ja päättää toimialueensa eli myös pääkaupunkiseudun virkistysalueiden bussilinjoista.

Esittelijä

kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Mikko Aho

Lisätiedot

Markku Granholm, liikenneinsinööri: 310 37121
markku.granholm(a)hel.fi

§ 170

Den av ledamoten Pentti Arajärvi väckta motionen om bevarande av Lappvikens sjukhusområde i allmännyttigt bruk

HEL 2019-000644 T 00 00 03

Beslut

På förslag av ordföranden bordlade stadsfullmäktige ärendet.

Föredragande

Stadsstyrelsen

Upplysningar

Maria Nelskylä, stf. stadssekreterare, telefon: 310 25251
maria.nelskyla(a)hel.fi

Sökande av ändring

Förbud mot sökande av ändring, beredning eller verkställighet

Beslutsförslag

Stadsfullmäktige betraktar den av ledamoten Pentti Arajärvi väckta motionen som slutbehandlad.

Föredragandens motiveringar

Ledamoten Pentti Arajärvi och 17 andra ledamöter föreslår i sin motion att staden ska utreda alternativ för bevarande av Lappvikens sjukhus med omgivning (byggnader och park) i allmännyttigt bruk som ett ställe för medborgar- och småföretagsverksamhet samt för medborgarevenemang.

Stadsmiljönämnden har 11.12.2018 (§ 648) fattat beslut om att ordna ett anbudsförfarande om en försäljning av byggnaderna på Lappvikens sjukhusområde. Enligt beslutet beaktar man i anbudsförfarandet också sådana förslag som gäller projekt vilka bygger på en hyresmodell. Förhyrningen kan gälla antingen alla fastigheter eller en del av dessa. Det är också möjligt att ha en hyresmodell där hyrestagaren tar på sig ansvaret för all behövlig renovering och svarar för renoveringarna på egen bekostnad. I så fall ska sökanden lägga fram en trovärdig och transparent finansierings- och reparationsplan som uppfyller kriterierna för anbudsförfarandet och som tryggar fastighetens eller fastigheternas byggnadshistoriska värden. Samtidigt ska sökanden meddela vilken nivå på hyran som vederbörande är beredd att betala. Stadsmiljönämnden har genom sitt beslut möjliggjort projekt som också kan vara hy-

22.05.2019

resbaserade, och också allmännyttiga aktörer kan delta i anbudsförfarandet.

I syfte att utveckla Lappvikens sjukhusområde söker staden med hjälp av anbudsförfarandet en ny ägare eller hyrestagare till områdets byggnader. Ägaren eller hyrestagaren ska ha en vision i linje med stadens målsättningar för hur området och byggnaderna ska användas samt vilja och ekonomiska förutsättningar att renovera de skyddade byggnaderna och att även i fortsättningen sköta om dem. De i fullmäktigemotionen framförda alternativa sätten att bevara Lappvikens sjukhus och de omgivande byggnaderna och parken samt verksamhetsmodellerna för Lappvikens område utreds genom anbudsförfarandet. Anbudsförfarandets första skede avslutas 31.5.2019.

Stadsstyrelsen har fått stadsmiljönämndens utlåtande om motionen. Enligt 30 kap. 11 § 2 mom. i förvaltningsstadgan ska stadsstyrelsen förelägga fullmäktige en motion som undertecknats av minst 15 ledamöter.

Föredragande

Stadsstyrelsen

Upplysningar

Maria Nelskylä, stf. stadssekreterare, telefon: 310 25251
maria.nelskyla(a)hel.fi

Bilagor

1 Valtuustoaloite Arajärvi

Sökande av ändring

Förbud mot sökande av ändring, beredning eller verkställighet

Beslutshistoria

Kaupunginhallitus 13.05.2019 § 345

HEL 2019-000644 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo valtuutettu Pentti Arajärven aloitteen loppuun käsitellyksi.

Käsittely

22.05.2019

13.05.2019 Ehdotuksen mukaan äänestyksin

Vastaehdotus:

Tomi Sevander: Lisätään seuraava lause perusteluosan kolmannen kappaleen loppuun:

"Kilpailun ensimmäisen vaiheen päätöksenteon yhteydessä selvitetään myös vaihtoehto, jonka mukaan kaupunki itse kunnostaa alueen rakennukset ja vuokraa ne edelleen kohtuullisella vuokralla järjestö- ja kulttuuritoimintaan."

Kannattaja: Suldaan Said Ahmed

Äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

Ei-ehdotus: Tomi Sevanderin vastaehdotuksen mukaisesti muutettuna

Jaa-äännet: 10

Jasmin Hamid, Kaisa Hernberg, Terhi Koulumies, Hannu Oskala, Pia Pakarinen, Mika Raatikainen, Wille Rydman, Daniel Sazonov, Jan Vaavuori, Ozan Yanar

Ei-äännet: 4

Marcus Rantala, Suldaan Said Ahmed, Tomi Sevander, Anna Vuorjoki

Tyhjä: 1

Nasima Razmyar

Kaupunginhallitus hylkäsi Tomi Sevanderin vastaehdotuksen äänin 10 - 4 (1 tyhjä).

06.05.2019 Pöydälle

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Maria Nelskylä, vs. kaupunginsihteeri, puhelin: 310 25251
maria.nelskyla(a)hel.fi

Kaupunkiympäristölautakunta 16.04.2019 § 189

HEL 2019-000644 T 00 00 03

Lausunto

Kaupunkiympäristölautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

22.05.2019

Kaupunkiympäristölautakunta päätti 11.12.2018, että Lapinlahden sairaala-alueen kehittämiseksi rakennuksille haetaan kilpailumenettelyn kautta uusi omistaja tai vuokralainen, jolla on kaupungin tavoitteiden mukainen visio alueen ja rakennusten käytöstä sekä tahto ja taloudelliset edellytykset kunnostaa nykyiset suojellut rakennukset ja huolehtia rakennusten kunnosta myös jatkossa.

Kaupunkiympäristölautakunta on päätöksessään mahdollistanut sen, että hanke voi olla myös vuokrapohjainen ja myös yleishyödylliset toimet voivat osallistua kilpailuun.

Valtuustoaloitteessa esitetyt Lapinlahden sairaalan ja sitä ympäröivien rakennusten ja puiston säilyttämisen vaihtoehdot ja Lapinlahden alueelle sijoittuvat toimintamallit saadaan jo päätetyllä kilpailumenettelyllä selville. Kilpailun ensimmäinen vaihe päättyy 31.5.2019.

Käsittely

16.04.2019 Ehdotuksen mukaan

Kaupunkiympäristölautakunta päätti käsitellä toimialajohtajan asian nro 17 kokouksen asiana nro 2.

26.03.2019 Palautettiin

19.03.2019 Pöydälle

12.03.2019 Pöydälle

Esittelijä

kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Mikko Aho

Lisätiedot

Juhani Linnosmaa, projektipäällikkö, puhelin: 310 74401
juhani.linnosmaa(a)hel.fi

§ 171

Den av ledamoten Pia Kopra väckta motionen om fredning av Sandudds strand från festivaler

HEL 2018-010588 T 00 00 03

Beslut

På förslag av ordföranden bordlade stadsfullmäktige ärendet.

Föredragande

Stadsstyrelsen

Upplysningar

Maria Nyfors, stadssekreterare, telefon: 310 21731
maria.nyfors(a)hel.fi
Päivi Munther, sakkunnig, telefon: 310 64800
paivi.munther(a)hel.fi

Sökande av ändring

Förbud mot sökande av ändring, beredning eller verkställighet

Beslutsförslag

Stadsfullmäktige betraktar den av ledamoten Pia Kopra väckta motionen som slutbehandlad.

Föredragandens motiveringar

Ledamoten Pia Kopra och 14 andra ledamöter föreslår i sin motion att staden fredar Sandudds strand och dess närområden så att varken festivaler eller andra motsvarande evenemang ordnas i området. Staden utreder samtidigt lämpligare platser för ordnande av evenemang.

I enlighet med Helsingfors stadsstrategi 2017–2021 vill Helsingfors vara en mångsidig och internationellt attraktiv kultur-, idrotts- och evenemangsstad. De årligen återkommande evenemangen är speciellt viktiga för stadens attraktivitet, trivsel och regionalekonomi.

Säsongen för utomhusevenemang och festivaler är kort, i praktiken juni–augusti på grund av väderförhållandena. Det har ställvis blivit rusning i efterfrågan på lämpliga evenemangsområden för större evenemang och festivaler. Evenemangsområdets karaktär och miljö har blivit en väsentlig del av konserternas och festivalernas helhet.

Staden är i ständig förändring och situationen för de evenemangsplatser som är i bruk lever. Olympiastadions renovering har tillfälligt begränsat utbudet av evenemangsplatser i Helsingfors. Staden strävar att

i samarbete med evenemangsorganisatörer hitta olika områden enligt evenemangens profil och samtidigt dela evenemangsbelastningen mellan olika områden.

Området vid Sandudds strand är i stadens idrotts- och motionstjänsters besittning och kultur- och fritidsnämnden har i sitt utlåtande konstaterat att det i första hand är fråga om en allmän badstrand. Strandsäsongen från juni till slutet av augusti är huvudsakligen evenemangsfri. Ett undantag utgörs av småskaliga evenemang som inte skadar området eller medför betydliga olägenheter för den normala användningen av badstranden. Utanför strandsäsongen kan badstranden tidvis användas för evenemangsverksamhet.

Enligt Helsingfors räddningsverk har Sandudds strand och dess närområden bra lämpat sig för de publiksiffror som evenemangen där haft och det har varit möjligt att tryggt placera funktionerna i området. Områdets areal har varit tillräckligt stor i förhållande till publikmängden och publiken har haft bra rum att röra sig i området. I en nödsituation är det vid behov möjligt att flytta sig till en tryggare plats inom området.

Ur räddningsverkets perspektiv är det en utmaning att området ligger på spetsen av en udde. Vid en olycka är området dåligt åtkomligt eftersom ingången, utgångarna och utrymningsvägarna är desamma. I praktiken betyder detta att människor som avlägsnar sig från området gör det svårare för räddningsverket att komma till området. Mobiltelefonnäten i området är inte alltid tillräckliga för alla användare och detta kan fördröja möjligheterna att ringa efter hjälp.

En del av utmaningarna är dock sådana att de kan göras mindre genom förhandsplanering (bl.a. planering av rutter och byggande). Räddningsverket ser inte heller i fortsättningen några hinder för användningen av området för stora evenemang när det fästs avseende vid verksamhetsförutsättningarna för räddningsverksamheten och den prehospitala akutsjukvården, byggplaneringen och mobiltelefonnätets tillräcklighet.

Kultur- och fritidsnämnden har i sitt utlåtande konstaterat att användningen av området måste preciseras som en del av vägkartan för evenemang som bereds under stadskansliets ledning. Vid bedömningen av evenemangens effekter ska störningar som evenemangen orsakar för kollektivtrafiken, områdets invånare, friluftslivet, båtlivet och begravningsplatserna i området beaktas. Om området utnyttjas för evenemang ska detta planeras i tillräckligt god tid och i samarbete med de övriga användarna av området. På vägkartan ska man förutsätta att arrangörerna av stora evenemang ska fungera så att invånarna i området så långt som möjligt kan fortsätta sitt liv utan störningar. Vägkartorna

22.05.2019

och åtgärds korten ska utarbetas i samarbete mellan stadskansliet och professionella inom branschen. Vägkartorna och åtgärds korten ska vara utarbetade på så sätt att det är möjligt för tjänstemän, räddningsbranschen, polisen, ordningspersonalen och den ansvariga arrangören att planera, förverkliga och leda sitt ansvarsområde även vid ordningsstörningar i området. Man ska sträva att trygga griftefriden på förhand så det inte bryts mot 17 kap. 12 § i strafflagen.

Avsikten är att med hjälp av vägkartan för evenemang, som blir färdig våren 2019, helhetsbetonat utveckla evenemangen i Helsingfors. Utvecklingsarbetet syftar till att evenemangen på bästa möjliga sätt ska stödja och genomföra den nya stadsstrategins målsättningar i fråga om en internationell, levande och attraktiv evenemangsstad. Evenemangslivet gör Helsingfors mer internationellt och evenemangen syns i ett stort område i hela staden.

Förutom utvecklingen av stadens attraktivitet syftar vägkartan för evenemang till att främja ett ansvarsfullt och välfungerande evenemangsliv. Staden har förbundit sig till ansvarsfullhet i all sin verksamhet och detta är av central vikt också i utvecklingen av evenemangen i staden. Stadens mål är att vara en välfungerande plattform för evenemang och en bättre partner för evenemangsaktörer. Evenemang produceras och utnyttjas så att stadsorganisationens kompetens utnyttjas och utvecklas i sin helhet.

I syfte att nå målen har en omfattande helhet av åtgärder som främjar utvecklingen av evenemangslivet ur många olika perspektiv ställts upp för åren 2018–2021. Som en konkret åtgärd uppmuntras bl.a. evenemangsarrangörer att ordna evenemang i ett så omfattande område som möjligt.

Staden förutsätter av alla sina samarbetspartner att de ska förbinda sig till ett ansvarsfullt verksamhets sätt. Dialogen mellan evenemangsarrangörer och staden ökas och stödmaterialet för evenemangsproducenter utvecklas tillsammans med dem. De viktigaste stödmaterialen är evenemangskort i vilka det anges ännu tydligare användningsvillkor för de nuvarande och de nya evenemangsplatserna. Ett evenemangsområdeskort kommer att göras upp också för Sandudds strand.

Enligt 30 kap. 11 § 2 mom. i förvaltningsstadgan ska stadsstyrelsen förelägga fullmäktige en motion som undertecknats av minst 15 ledamöter.

Föredragande

Stadsstyrelsen

Uppllysningar

Maria Nyfors, stadssekreterare, telefon: 310 21731

22.05.2019

maria.nyfors(a)hel.fi
Päivi Munther, sakkunnig, telefon: 310 64800
paivi.munther(a)hel.fi

Bilagor

1 Valtuutettu Pia Kopran aloite

Sökande av ändring

Förbud mot sökande av ändring, beredning eller verkställighet

Beslutshistoria

Kaupunginhallitus 06.05.2019 § 319

HEL 2018-010588 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo valtuutettu Pia Kopran aloitteen loppuun käsitellyksi.

Käsittely

06.05.2019 Esittelijän ehdotuksesta poiketen

Vastaehdotus:

Mika Raatikainen:

Perusteluosan kappaleesta 9 poistetaan viimeinen lause: "Edelleen sinä tulee korostaa tarvetta pohtia, miten tapahtumat voidaan järjestää hautarauhaa vaarantamatta."

Korvataan lauseilla: "Laadittavat tiekartat ja toimenpidekortit tulee laatia alan ammattilaisten yhteistyössä kaupunginkanslian kanssa. Tiekarttojen ja toimenpidekorttien tulee olla niin laadittuja, että virkamiehet, pelastusala, poliisi, järjestyshenkilöstö sekä vastuullinen järjestäjä pystyvät suunnittelemaan, toteuttamaan sekä johtamaan vastuualuettaan myös silloin, kun alueella tapahtuu järjestyshäiriöitä. Alueen hautarauhan turvaaminen on pyrittävä toteuttamaan ennalta siten, että Rikoslain 17 luvun 12. pykälää ei rikota."

Kannattaja: Daniel Sazonov

Kaupunginhallitus hyväksyi yksimielisesti Mika Raatikaisen vastaehdotuksen mukaisesti muutetun esityksen.

22.05.2019

29.04.2019 Pöydälle

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Maria Nyfors, kaupunginsihteerin, puhelin: 310 21731
maria.nyfors(a)hel.fi
Päivi Munther, asiantuntija, puhelin: 310 64800
paivi.munther(a)hel.fi

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta 15.01.2019 § 7

HEL 2018-010588 T 00 00 03

Lausunto

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta antoi asiasta seuraavan lausunnon:

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta näkee, että Hietaniemen ranta on ensisijaisesti yleinen uimaranta. Rantakauden tulee olla pääosin tapahtumavapaata aikaa (kesäkuu–elokuun puoliväli). Poikkeuksen muodostavat pienimuotoiset tapahtumat, jotka eivät vahingoita aluetta tai aiheuta merkittävää haittaa uimarannan normaaliin käyttöön mm. Beach volley.

Lautakunta katsoo, että rantakauden ulkopuolella uimarantaa voidaan ajoittain käyttää tapahtumatoimintaan. Vaikutusten arvioinnissa on otettava huomioon, että suur tapahtumien rakentaminen ja purku usein jopa yli viikon poikkeusjärjestelyitä liikenteessä. Alue on suosittu ulkoilumaasto ja useiden uskontokuntien hautausmaa. Alueen käytön arvioinnissa on otettava huomioon häiriöt joukkoliikenteelle, alueen asukkaille, ulkoilulle, veneilylle sekä alueella toimiville hautausmaille. Lautakunta näkee, että mikäli aluetta käytetään tapahtumiin, käyttö on suunniteltava riittävän ajoissa yhteistyössä alueen muiden käyttäjien kanssa.

Helsingin kaupunkistrategian 2017–2021 mukaisesti Helsinki haluaa olla monipuolinen ja kansainvälisesti vetovoimainen kulttuuri-, urheilu- ja tapahtumakaupunki. Vuosittain toistuvat tapahtumat ovat erityisen tärkeitä kaupungin vetovoiman, tapahtumallisuuden, viihtyvyyden ja alueen talouden kannalta.

Ulkotapahtumien ja festivaalien sesonkiaika on lyhyt, käytännössä kesä–elokuu sääolosuhteista johtuen. Tästä syystä kysyntä tapahtumapaikista, jotka soveltuvat isoimmille tapahtumille ja festivaaleille, on paikoin ruuhkautunut. Konserteista ja festivaaleista on tullut kokonaisuksia, joissa artistit haluavat luoda unohtumattoman elämyksen erity-

isefekteineen. Tapahtuma-alueen luonne ja sen välitön ympäristö ovat olennainen osa tätä kokonaisuutta. Edellä mainituista syistä johtuen mm. hiekkakentät eivät enää ”myytävissä” isoille kansainvälisille tapahtumille. Lisäksi kilpailu kansainvälisistä artisteista on kireää.

Kaupunki on jatkuvassa muutoksessa ja sitä myöten myös käytössä olevien tapahtumapaikkojen tilanne elää. Helsingin tapahtumapaikkatarjontaa on rajoittanut Olympiastadionin remontti.

Helsinki pyrkii, yhteistyössä tapahtumajärjestäjän kanssa, löytämään erilaisia tapahtuma-alueita paitsi tapahtuman profiilin mukaan, mutta myös jakamaan tapahtumakuormittavuutta eri alueille kuitenkin hyvien ja sujuvien joukkoliikennepalveluiden lähettyville.

Helsingin pelastuslaitokselta saadun näkemyksen mukaan Hietanien ranta ja sen lähialueiden käyttäminen suurissa tapahtumissa on sopinut hyvin siellä järjestettyjen tapahtumien yleisömäärälle ja tapahtuman sisäiset toiminnot on voitu sijoittaa alueelle turvallisesti. Alueen pinta-ala on ollut riittävän suuri suhteessa yleisömäärään ja alueen sisällä oleva yleisö on mahtunut hyvin olemaan ja liikkumaan, ja tarvittaessa hätätilanteessa voitaisiin siirtyä myös alueen sisällä turvallisempaan paikkaan.

Alueeseen liittyviä haasteita pelastuslaitoksen näkökulmasta on alueen sijoittuminen nimenkärkeen. Onnettomuustilanteessa alueen saavutettavuus pelastuslaitoksen toimesta on huono, sillä sisäänkäynti ja poistumisreitit sekä pelastustiet ovat samoja. Käytännössä nämä tarkoittavat esimerkiksi sitä, että poistuvat ihmiset hankaloittavat pelastuslaitoksen kulkua alueelle. Toisaalta tapahtuman rakentamisen ja alueen normaalikäytön yhdistäminen, samanaikainen käyttö, on haasteellista. Lisäksi tapahtuma-aikaan matkapuhelinverkot eivät aina riitä kaikille käyttäjille ja tätä myöten esimerkiksi avun hälyttäminen voi viivästyä.

Kuitenkin osa näistä tapahtuma-alueen erityispiirteiden luomista haasteista on sellaisia, joita ennakkosuunnittelun avulla voidaan myös jatkossa pienentää (mm. kulkuteiden ja rakentamisen suunnittelu). Pelastuslaitos ei näe jatkossakaan estettä alueen käyttämisessä suurissa tapahtumissa, kun alueen erityispiirteet huomioidaan tapahtuman suunnittelussa kiinnittäen huomiota erityisesti pelastustoiminnan ja ensihoidon toimintamahdollisuuksien varmistamiseen, rakentamisen suunnitteluun sekä matkapuhelinverkkojen riittävyteen.

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta esittää saatujen kommenttien perusteella, että kaupunginkanslian johdolla valmistelussa oleva tapahtumien tiekartta kuvaa tapahtumallisuuden nykytilan ja kehittämistarpeet sekä toimenpiteinä mm. tapahtuma-alueet ja niiden soveltuvuudet sekä reunaehdot tapahtumakäyttöön.

Lisäksi lautakunta toteaa, että Hietaniemen rannan alueen käyttöä pitää täsmentää osana kaupunginkanslian johdolla valmisteltavaa tapahtumien tiekarttaa. Tiekartassa tulee myös edellyttää suur tapahtumien järjestäjien toimivan siten, että alueen asukkaiden elämä voi jatkua mahdollisimman häiriöttömänä. Edelleen siinä tulee korostaa tarvetta pohtia, miten tapahtuma voidaan järjestää hautarauhaa vaarantamatta.

Käsittely

15.01.2019 Esittelijän ehdotuksesta poiketen

Vastaehdotus:

Mika Ebeling: Lisätään lausunnon viimeisen kappaleen loppuun:

Tiekartassa tulee myös edellyttää suur tapahtumien järjestäjien toimivan siten, että alueen asukkaiden elämä voi jatkua mahdollisimman häiriöttömänä. Edelleen siinä tulee korostaa tarvetta pohtia, miten tapahtuma voidaan järjestää hautarauhaa vaarantamatta.

Kannattaja: Heimo Laaksonen

1. äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

Ei-ehdotus: Lisätään lausunnon viimeisen kappaleen loppuun: Tiekartassa tulee myös edellyttää suur tapahtumien järjestäjien toimivan siten, että alueen asukkaiden elämä voi jatkua mahdollisimman häiriöttömänä. Edelleen siinä tulee korostaa tarvetta pohtia, miten tapahtuma voidaan järjestää hautarauhaa vaarantamatta.

Jaa-äännet: 3

Jussi Chydenius, Päivi Meros, Sami Muttilainen

Ei-äännet: 8

Silja Borgarsdóttir Sandelin, Mika Ebeling, Arja Karhuvaara, Otto Köngäs, Heimo Laaksonen, Otto Meri, Terhi Peltokorpi, Niilo Toivonen

Tyhjä: 2

Mari Holopainen, Raine Luomanen

Poissa: 0

Lautakunta hyväksyi Mika Ebelingin vastaehdotuksen mukaan muutetun ehdotuksen äänin 3-8 (2 tyhjää, 0 poissa).

Esittelijä

kulttuurin ja vapaa-ajan toimialajohtaja
Tommi Laitio

22.05.2019

Lisätiedot

Saila Machere, johtava asiantuntija, puhelin: 310 25903
saila.machere(a)hel.fi

§ 172

Den av ledamoten Sami Muttilainen väckta motionen om en estrad till Alpparken

HEL 2018-011135 T 00 00 03

Beslut

På förslag av ordföranden bordlade stadsfullmäktige ärendet.

Föredragande

Stadsstyrelsen

Upplysningar

Maria Nyfors, stadssekreterare, telefon: 310 21731
maria.nyfors(a)hel.fi

Sökande av ändring

Förbud mot sökande av ändring, beredning eller verkställighet

Beslutsförslag

Stadsfullmäktige betraktar den av ledamoten Sami Muttilainen väckta motionen som slutbehandlad.

Föredragandens motiveringar

Ledamoten Sami Muttilainen och 29 andra ledamöter föreslår i sin motion att man ska bygga en fast estrad i Alpparken.

Alpparken är en av de äldsta parkerna i Helsingfors. Tillsammans med Leninparken och området vid Djurgården utgör den en miljöhistoriskt värdefull helhet, vars historia som park sträcker sig ända till 1850-talet. Den ligger i en stadsdel där det med Helsingfors mått finns ganska lite grönområden och där befolkningstätheten är hög. Alpparken, Leninparken och Djurgårdsområdet bildar sammantaget en betydande grönområdeshelhet, och parkerna utnyttjas flitigt av invånarna.

Områdets detaljplan håller på att omarbetas, och i det sammanhanget beaktas parkens skyddsmål vid placeringen och avgränsningen av nya funktioner. Man har i anslutning till beredningen av detaljplanen kartlagt parkområdets värden och utvecklingsbehov.

Då man år 2016 gjorde en översiktsplan till grund för detaljplaneändringen, så prövade man hur det vore möjligt att passa in evenemangsbruk i den kulturhistoriskt värdefulla miljön. I parkens nordvästra hörn kan man reservera plats för en temporär estrad, som man riggar upp på sommaren för den tid då det ordnas tillställningar. Det är möjligt att

22.05.2019

stärka gräsmattan vid och framför estraden. Målet är att parken och dess näromgivning ska tåla det slitage och det buller samt de övriga effekter som evenemangen orsakar och att de ska hållas trivsamma.

Det är alltid en utmaning att få nya konstruktioner att passa in i en kulturhistoriskt värdefull park. Ska man bygga en fast estrad, så förutsätter det ett klart ägarskap, underhållsansvar och tillräckliga underhållsresurser så att lösningen blir hållbar. Det har konstaterats att Alpparken är en miljö där det är risk för skadegörelse och där allahanda användning pågår kvälls- och nattetid. En stor del av parkens fasta konstruktioner är i dåligt skick eller har förstörts. Också på andra motsvarande områden har man dåliga erfarenheter av konstruktioner i oövervakade parker eller andra allmänna områden.

För att en permanent estrad för framträdanden ska fungera på ett meningsfullt sätt, krävs det avsevärda underhålls- och förvaltningsresurser. Estradens skick är en väsentlig faktor med hänsyn såväl till de tekniska förutsättningarna för framträdandena och deras säkerhet som till parkens allmänna utseende och trivsamhet. En permanent estrad i Alpparken kan inte anslutas till den fortlöpande verksamheten vid någon annan offentlig byggnad eller till underhållet och övervakningen av en sådan byggnad.

Parkens övriga ändamål som rekreationsområde, dess fysiska slitstarkhet och kulturhistoriska karaktär begränsar i sin helhet antalet evenemang som skulle kunna hållas i parken, oavsett typ av estradkonstruktion. En permanent estrad skulle kräva en kontinuerlig resurs, vilket vore en stor satsning i förhållande till antalet möjliga tillställningar och deras storleksordning samt säsongmässighet.

Evenemangen är väldigt olika och deras behov varierar. Flyttbara estraders teknik har utvecklats under de senaste åren, och det har blivit allt enklare att transportera och montera sådana. Hyr man estradkonstruktioner, så kan man utnyttja mera tidsenliga lösningar utan att binda upp sig för underhåll och uppdatering. Staden står för premisserna för ordnande av tillställningar, bland annat evenemangsel och övrig tillhörande infrastruktur, en jordgrund som tål slitage och möjlighet till servicekörning.

Alpparkens område har sommartid varit skådeplats för kulturella utomhusevenemang som har varit öppna för alla. Sedan år 2008 har man med stadens hjälp ordnat en evenemangshelhet som har ägt rum under ett antal sommarveckoslut och som har varit musikbetonad. Det har varit ett lätt nåbart och pluralistiskt gratisalternativ för att uppleva konst och kultur i innerstaden.

22.05.2019

Staden har under de första åren understött evenemangshelheten genom att delta i produktionen och sedermera med en betydande insats i form av bidragsfinansiering. Arrangörerna av de evenemang som hör till serien har samarbetat bland annat i fråga om schema och infrastruktur, dit den temporära estraden och elen har hört. Staden är beredd att fortsättningsvis bevilja bidragsfinansiering för att stödja genomförandet av evenemangshelheten och tillgången till temporära konstruktioner. Däremot är det inte ändamålsenligt att bygga en permanent estrad i Alpparken.

Stadsstyrelsen har med anledning av motionen fått utlåtanden från kultur- och fritidsnämnden och stadsmiljönämnden. Enligt 30 kap. 11 § i förvaltningsstadgan ska stadsstyrelsen förelägga fullmäktige en motion som undertecknats av minst 15 ledamöter.

Föredragande

Stadsstyrelsen

Upplysningar

Maria Nyfors, stadssekreterare, telefon: 310 21731
maria.nyfors(a)hel.fi

Bilagor

1 Valtuutettu Sami Muttilaisen aloite

Sökande av ändring

Förbud mot sökande av ändring, beredning eller verkställighet

Beslutshistoria

Kaupunginhallitus 29.04.2019 § 273

HEL 2018-011135 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo valtuutettu Sami Muttilaisen aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Maria Nyfors, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 21731
maria.nyfors(a)hel.fi

Postadress

PB 1
00099 HELSINGFORS STAD
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Besöksadress

Norra esplanaden 11-13
Helsingfors 17
<http://www.hel.fi/stadsfullmaktige>

Telefon

+358 9 310 1641
Telefax
+358 9 655 783

FO-nummer

0201256-6

Kontonr

FI0680001200062637
Moms nr
FI02012566

Kaupunkiympäristölautakunta 26.02.2019 § 87

HEL 2018-011135 T 00 00 03

Lausunto

Kaupunkiympäristölautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Alppipuisto on yksi Helsingin vanhimmista puistoista, ja se on yhdessä Leninipuiston ja Eläintarhan alueen kanssa ympäristöhistoriallisesti arvokas kokonaisuus, jonka puistohistoria ulottuu 1850-luvulle.

Alueelle laaditaan asemakaavan muutosta, jossa huomioidaan puiston suojelutavoitteet uusien toimintojen sijoittelussa ja rajauksissa. Asemakaavan valmistelun yhteydessä on kartoitettu puistoalueen arvot ja yleiset kehittämisperiaatteet.

Alppipuiston alueella käynnissä olevat hankkeet vaikuttavat puiston käyttöön, rajaukseen ja yleisilmeeseen. Hankkeita ovat Pisararadan linjaus Alppipuiston kautta, Linnanmäen pysäköinti-laitoksen sijoittaminen puiston alueelle sekä uuden asuinkerrostalokorttelin rakentaminen Viipurinkadun ja Tivolitien risteykseen.

Alppipuisto sijaitsee kaupunginosissa, joissa on Helsingin mittakaavassa suhteellisen vähän viheralueita ja korkein asukastiheys. Puistot ovat asukkaiden ahkerassa käytössä. Alueen käytön paineita lisäävät Linnanmäen turistivirrat sekä puistossa järjestettävien tapahtumien suuret kävijämäärät.

Kaupungin ja Alppipuistossa tapahtumia järjestävien toimijoiden lähtökohtana on ollut se, että arvokkaassa puistoympäristössä ei järjestetä kaupallisia tapahtumia, ja että tapahtumat ovat pienimuotoisia. Lisäksi asukkailta on tullut palautetta melusta ja luvattomista konserteista. Tavoitteena on myös, että puisto ja sen lähiympäristö kestävät tapahtumista aiheutuvan kulutuksen, melun ja muut vaikutukset sekä säilyvät viihtyisinä.

Uusien rakenteiden sovittaminen kulttuurihistoriallisesti arvokkaaseen puistoon on aina haasteellista. Kiinteän esiintymislavan rakentaminen edellyttää myös selkeää omistajuutta, ylläpitovastuuta ja riittäviä ylläpitoresursseja, jotta ratkaisu olisi kestävä. Alppipuisto on myös todettu ilkeältä herkäksi ympäristöksi, jossa suuri osa puiston kiinteistä rakenteista on huonossa kunnossa tai ne ovat tuhoutuneet.

Tapahtumat ovat hyvin erilaisia ja niiden tarpeet vaihtelevat. Siirrettävien esiintymislavojen tekniikka on kehittynyt viime vuosina ja niiden kuljettaminen ja kokoaminen on aikaisempaa vaivattomampaa. Kaupunkiympäristön toimiala tarjoaa puitteet tapahtumien järjestämiselle: tapahtumasähkö ja siihen liittyvä muu infrastruktuuri, kulutusta kestävä pohja ja huoltoajon mahdollistaminen.

Vuonna 2016 Alppipuiston asemakaavamuutoksen pohjaksi tehdyssä yleissuunnitelmassa tarkasteltiin myös tapahtumakäytön sovittamista kulttuurihistoriallisesti arvokkaaseen ympäristöön. Tapahtumat tulee ohjata puiston keskiosaan. Avoimen puistotilan luoteisreunaan voidaan varata paikka väliaikaiselle esiintymislavalle, joka pystytetään sinne kesällä tapahtumien ajaksi. Lavan kohdalla ja edustalla oleva nurmikko voidaan vahvistaa jalkapallonurmen periaatteen mukaan.

Aloitteessa on tuotu esiin myös Stoan aukio ja Sibeliuksen puisto. Stoan aukiolla on käynnissä laaja peruskorjaus, jonka yhteydessä toteutetaan esiintymislava. Aukio on osa tonttia, joten lähtötilanne Stoassa on hyvin erilainen kuin Alppipuistossa. Lähtökohtana on, että lavaa hallinnoi Kulttuuri- ja vapaa-ajan toimiala, jolla on tarjota lavalle paljon ohjelmaa. Sibeliuksen puistoon tutkitaan tänä vuonna alkavan puistosuunnittelun yhteydessä pienimuotoisten musiikkiesitysten pitopaikkaa, jossa on tapahtumasähkö.

05.02.2019 Pöydälle

Esittelijä

kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Mikko Aho

Lisätiedot

Anu Lamminpää, maisema-arkkitehti: 310 37258
anu.lamminpaa(a)hel.fi

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta 26.02.2019 § 42

HEL 2018-011135 T 00 00 03

Lausunto

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta antoi asiasta seuraavan lausunnon:

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta ei puolla aloitteen mukaisen kiinteän esiintymislavan rakentamista Alppipuistoon jäljempänä esitettyjen seikkojen pohjalta.

22.05.2019

Alppipuisto on Alppilassa sijaitseva kallioinen ja mäkinen puisto, joka rajautuu lännessä päärataan, pohjoisessa Viipurinkatuun sekä etelässä Linnanmäkeen ja Helsinginkatuun. Puiston kallioisen maaston suuret korkeuserot sekä alueelle sijoittuvat lammet ja koirapuisto rajaavat käytävissä olevaa pinta-alaa. Alueen läpi kulkee myös keskeinen ja vilkkaassa käytössä oleva pohjois-eteläsuuntainen kevyen liikenteen väylä.

Alppipuisto toimii omalla alueellaan merkittävänä viheralueena. Alppipuisto on huomioitu Helsingin yleiskaavan viher- ja virkistysverkostossa ja koko kaava-alue on määritelty kulttuurihistoriallisesti merkittäväksi alueeksi. Alppipuisto, Leninipuisto ja Eläintarhan alue muodostavat yhdessä merkittävän viheraluekokonaisuuden.

Alueella on käynnissä asemakaavan muutostyö, jossa huomioidaan puiston suojelutavoitteet uusien toimintojen sijoittelussa ja rajauksissa. Asemakaavan valmistelun yhteydessä on kartoitettu puistoalueen arvot ja yleiset kehittämisperiaatteet.

Erityisesti kesäisin Alppipuiston alue on toiminut myös kaikille avointen kulttuurisisältöisten matalan kynnyksen ulkoilmatapahtumien paikkana. Puistossa on vuodesta 2008 lähtien Helsingin kaupungin tuella järjestetty kesän viikonlopuille sijoittuva musiikkipainotteinen tapahtumakonaisuus. Kokonaisuus on tarjonnut kantakaupungin alueella hyvin saavutettavan ja monimuotoisen ilmaisen vaihtoehdon taiteen ja kulttuurin kokemiseen.

Kaupungin tukema Alppipuiston tapahtumakonaisuus on koostunut noin 1 000–2 000, maksimissaan 5 000, kävijän tapahtumista. Tuettujen tapahtumien määrässä on huomioitu puiston kantokyky sekä alueen muu vapaa-ajankäyttö ja historiallinen luonne. Tapahtumapaikkana puiston eduksi ovat sen muoto ja sijainti, mitkä vähentävät ympäristölle koituvaa meluhaittaa. Asukkailta on kuitenkin tullut myös palautetta melusta ja luvattomista konserteista.

Helsingin kaupunki on tukenut tapahtumakonaisuutta alkuvuosina osallistumalla tuotantoon ja sittemmin merkittävällä panoksella avustusrahoituksen kautta. Sarjaan liittyvien tapahtumien järjestäjät ovat tehneet tapahtumatuotannollista yhteistyötä mm. aikataulun ja yhteisen infrastruktuurin suhteen, joihin väliaikainen esiintymislava ja sähköt ovat kuuluneet.

Tapahtumat ovat pääasiassa sijoittaneet lavansa avoimen puistotilan luoteisreunaan, johon suhteessa nouseva rinne muodostaa luonnollisen katsomoalueen. Vuonna 2016 Alppipuiston asemakaavamuutoksen pohjaksi tehdyssä yleissuunnitelmassa tämä alue on arvioitu sopivaksi paikaksi väliaikaisesti rakennettaville lavoille ja tämänkaltaiselle

käytölle voidaan taata puitteet mm. nurmeen kohdistuvan lisärasituksen huomioivilla keinoilla.

Alppipuisto on valvomatonta ilkvallalle herkkää aluetta, johon kohdistuu monenlaista ilta- ja yökäyttöä. Alppipuistossa itsessään sijaitseva yhteiskäyttöön tarkoitettu paviljonki on päätenyt heikkoon kuntoon ilkvallan takia ja aiempi suurempi rakenne on samoin tuhattu ilkvallan johdosta. Myös muilta vastaavan kaltaisilta alueilta on huonoja kokemuksia valvomattomista puistojen ja muiden yleisten alueiden rakennuksista ja rakennelmista.

Esityskäyttöön tarkoitettu pysyvä lava vaatisi mielekkäästi toimiakseen merkittäviä vakituisia resursseja ylläpitoon ja hallintoiin. Lavan kunto itsessään on olennainen tekijä niin esitysten teknisten puitteiden ja turvallisuuden kannalta kuin suhteessa puiston yleisilmeeseen ja viihtyvyyteen niin viher- kuin tapahtuma-alueena.

Alppipuistossa pysyvää lavaa ei olisi mahdollista liittää minkään muun julkisten rakennuksen jatkuvan toiminnan, ylläpidon ja valvonnan yhteyteen. Yksittäisenä rakenteena puistossa sijaitsevan lavan kunnossapidosta ja mahdollisesta valvonnasta seuraisi huomattavia kustannuksia.

Puiston muu käyttötarve virkistysalueena, fyysinen kestävyys ja kulttuurihistoriallinen luonne rajoittavat kokonaisuudessaan puistoon sijoittuvien tapahtumien mahdollista määrää lavarakenteen tyypistä riippumatta. Pysyvän lavan vaatima jatkuva resurssi olisi suuri panostus suhteessa potentiaalisten tapahtumien määrään, kokoluokkaan ja kausiluonteisuuteen.

Väliaikaisten lavarakenteiden ja niiden tekniikan osalta tarjolla on eri tarpeisiin soveltuvia hyviä vuokrattavia vaihtoehtoja, joissa on mahdollista hyödyntää ajantasaisimpia ratkaisuita ilman sitoutumista ylläpitoon ja päivittämiseen.

Aloitteessa on viitattu myös Stoa aukiolle osana laajaa peruskorjausta rakennettavaan esiintymislavaan sekä Sibeliuksen puistoon. Kulttuurin ja vapaa-ajan toimialaan kuuluva Stoa tulee lähtökohtaisesti ylläpitämään ja hallinnoimaan välittömästi Stoa rakennuksen vieressä sijaitsevaa aukion lavaa, jonka osalta tilanne eroaa merkittävästi Alppipuistosta. Kaupunkiympäristön toimiala tutkii tänä vuonna alkavan puistosuunnittelun yhteydessä mahdollisuutta rakentaa Sibeliuksen puistoon pienimuotoisten musiikkiesitysten pitopaikka.

Edellä esitetyn perusteella kaupunki varautuu edelleen tukemaan tapahtumakokonaisuuden ja väliaikaisten tapahtumarakenteiden toteuttamista Alppipuistossa avustusrahoituksen kautta.

22.05.2019

Käsittely

26.02.2019 Ehdotuksen mukaan

Vastaehdotus:

Sami Muttilainen: Lautakunta esittää, että selvitetään renkailla siirrettävän esiintymislavan hankkimista kaupungin tapahtumien käyttöön. Lavaa voisi hallinnoida kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala. Tämä palvelisi ja mahdollistaisi hyvin eri tyyppisiä ja kokoisia kaupunginosatapahtumia.

Sami Muttilaisen vastaehdotusta ei kannatettu, joten se raukesi.

12.02.2019 Pöydälle

Esittelijä

kulttuurijohtaja
Tuula Haavisto

Lisätiedot

Jenni Peisa, suunnittelija, puhelin: 310 20455
jenni.peisa(a)hel.fi

§ 173

Den av ledamoten Elina Moisio väckta motionen om Helsingfors möjlighet att delta i programmet Global Active City

HEL 2018-011678 T 00 00 03

Beslut

Stadsfullmäktige betraktade den av ledamoten Elina Moisio väckta motionen som slutbehandlad.

Föredragande

Stadsstyrelsen

Upplysningar

Maria Nyfors, stadssekreterare, telefon: 310 21731
maria.nyfors(a)hel.fi

Bilagor

1 Valtuutettu Elina Moisio aloite

Sökande av ändring

Förbud mot sökande av ändring, beredning eller verkställighet

Beslutsförslag

Beslutet stämmer överens med förslaget.

Föredragandens motiveringar

Ledamoten Elina Moisio och 28 andra ledamöter föreslår i sin motion att staden utreder möjligheten att delta i programmet Global Active City som hjälper städer att förbättra invånarnas välmående och öka motion och rörlighet.

Kultur- och fritidssektorn konstaterar i sitt utlåtande som den har gett med anledning av motionen att idrottstjänsterna utreder möjligheten att delta i programmet. Samtidigt utreds kostnaderna som eventuellt hänför sig till programmet och i enlighet med budgetanvisningarna en uppsägning av medlemskapet i något annat nätverk.

Nätverket Global Active City är ett världsomfattande projekt som The Active Well-being Initiative (AWI) samordnar och vars mål är att öka medvetenheten om nyttorna av idrott och motion samt att främja hälsa och aktivitet. Internationella olympiakommittén stöder nätverket i dess verksamhet.

22.05.2019

De som deltar i programmet ges en möjlighet att utnyttja de kunskaper som över 70 sakkunniga och forskare som skapat Global Active City-märket besitter angående stadsförvaltning, social- och hälsovård och främjande av idrott och motion. Nätverksmedlemskapet erbjuder en möjlighet till samarbete och benchmarking med andra städer i nätverket och kostnadseffektiva jämförelsedata om utvecklingen och åtgärderna i städer av samma storlek, som brottas med samma utmaningar. I programmet ingår konkreta samarbetsprojekt och det erbjuder också städernas samarbetspartner en möjlighet att delta i nätverkets verksamhet och evenemang.

Tammerfors stad har varit en inofficiell pilotstad för nätverket Global Active City under åren 2015–2017. Utgående från erfarenheterna av pilotprojektet har Tammerfors stad dragit nytta av programmet bl.a. genom nya idéer och verksamhetsmodeller som konstaterats fungera på andra ställen. Programmet har stärkt Tammerfors image som en främjare av tväradministrativ rörlighet som en del av ett internationellt nätverk.

I det av stadsstyrelsen godkända motions- och rörlighetsprogrammet lyfts främjande av motion och rörlighet till ett av stadens strategiska spetsprojekt. Den växande medvetenheten om välmående och hälsa kommer till uttryck i ett ökande behov av och intresse för nya slags tjänster, förhållanden, företagsverksamhet och digitala innovationer. Stadsstyrelsen anser att ett deltagande i programmet Global Active City stöder dessa målsättningar.

Enligt 30 kap. 11 § 2 mom. i förvaltningsstadgan ska stadsstyrelsen förelägga fullmäktige en motion som undertecknats av minst 15 ledamöter.

Föredragande

Stadsstyrelsen

Upplysningar

Maria Nyfors, stadssekreterare, telefon: 310 21731
maria.nyfors(a)hel.fi

Bilagor

1 Valtuutettu Elina Moision aloite

Sökande av ändring

Förbud mot sökande av ändring, beredning eller verkställighet

Beslutshistoria

Postadress
PB 1
00099 HELSINGFORS STAD
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Besöksadress
Norra esplanaden 11-13
Helsingfors 17
<http://www.hel.fi/stadsfullmaktige>

Telefon
+358 9 310 1641
Telefax
+358 9 655 783

FO-nummer
0201256-6
Kontonr
FI0680001200062637
Moms nr
FI02012566

22.05.2019

Kaupunginhallitus 29.04.2019 § 274

HEL 2018-011678 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo valtuutettu Elina Moision aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Maria Nyfors, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 21731
maria.nyfors(a)hel.fi

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta 12.02.2019 § 35

HEL 2018-011678 T 00 00 03

Lausunto

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta antoi asiasta seuraavan lausunnon:

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta puoltaa selvitykseen tekemistä koksien Helsingin kaupungin osallistumista Global Active City -ohjelmaan. Helsingin kaupungin liikuntapalvelut selvittävät Helsingin kaupungin mahdollisuutta osallistua kansainvälisen Olympiakomitean tukemaan Global Active City -ohjelmaan. Mahdollisen liittymisen yhteydessä tulee myös pyrkiä tarkastelemaan hallintokunnan jäsenyyksiä yhtenä kokonaisuutena ja pohtia myös mahdollisuutta luopua jostakin verkostojäsenyydestä. Lisäksi tulee myös selvittää Active City -ohjelmaan liittyvät mahdolliset kustannukset sekä mahdollinen järjestöistä eroaminen ja siihen liittyvät toimenpiteet.

Global Active City -verkosto on The Active Well-being Iniativen (AWI) koordinoima, maailmanlaajuinen hanke, jonka ovat perustaneet TAFISA (The Association for International Sport for All) yleisenä tavoitteenaan lisätä tietoisuutta urheilun ja liikunnan hyödyistä sekä EVALEO, joka on voittoa tavoittelematon yhdistys, jonka tavoitteena on terveyden ja aktiivisuuden kehittäminen ja edistäminen. Lisäksi kansainvälinen Olympiakomitea (IOC) tukee verkostoa toiminnassaan.

Global Active City -ohjelmaan liittyminen antaa mahdollisuuden hyödyntää yli 70 asiantuntijan ja tutkijan asiantuntemusta, jotka ovat auttaneet luomaan Global Active City -merkin, muun muassa kaupungin hal-

22.05.2019

linnon, sosiaali- ja terveydenhuollon sekä liikunnan edistämisen saralla. Ohjelmaan liittymisen kautta Helsingin kaupungista tulee myös osa hyvin näkyvää maailmanlaajuista ohjelmaa. Verkostojäsenyys tarjoaa mahdollisuuden yhteistyöhön ja benchmarkkaukseen muiden verkostoon kuuluvien kaupungin kanssa, saada kustannustehokkaasti vertailudataa samankokoisten ja samojen haasteiden parissa painivien kaupunkien kehityksestä ja toimenpiteistä, toteuttaa konkreettisia yhteistyöprojekteja sekä tarjota helsinkiläisille kumppaneille mahdollisuuden osallistua verkoston toimintaan ja tilaisuuksiin.

Suomesta Tampereen kaupunki on ollut verkoston epävirallisena pilotikaupunkina vuosina 2015–2017. Verkostoyhteistyö oli osa kaupungin Liikkuva Tampere -projektia, joka oli Tampereen kaupungin projektoima ohjelma, jossa tavoiteltiin monitoimijaista ja poikkihallinnollista toimintatapaa tamperelaisten liikkumisen edistämiseksi. Tampereen kaupunki hyötyi verkostosta uusien ideoiden ja muualla toteutettujen, hyväksi koettujen toimintamallien kautta. Lisäksi kaupunki koki, että Global Active City -verkosto vahvisti kaupungin imagoa poikkihallinnollisena liikkumisen edistäjänä osana kansainvälistä verkostoa

Kaupunginhallituksen päättämässä Helsingin kaupungin liikkumishjelmassa, vuosille 2017–2021, liikkumisen edistämisen nostetaan yhdeksi kaupungin strategiseksi kärkihankkeeksi. Ohjelman konkreettisenä tavoitteena on kasvattaa liikkumisen osuutta ja vastaavasti vähentää istumisen määrää helsinkiläisten elämäntilassa. Helsingin kasvava hyvinvointi- ja terveystietoisuus näkyy myös lisääntyvänä tarpeena ja kiinnostuksen kohteena uudelleenlaisille palveluille, olosuhteille, yritystoiminnalle ja digitaalisille innovaatioille. Global Active City -ohjelma mahdollisesti tukisi näitä edellä mainittuja tavoitteita.

Esittelijä

vs. liikuntajohtaja
Petteri Huurre

Lisätiedot

Kaisa Mari Laine, liikunnansuunnittelija, puhelin: 310 87878
kaisa.mari.laine(a)hel.fi

§ 174

Den av ledamoten Emma Kari väckta motionen om införande av familjearbete vid daghem

HEL 2018-012502 T 00 00 03

Beslut

Stadsfullmäktige betraktade den av ledamoten Emma Kari väckta motionen som slutbehandlad.

Föredragande

Stadsstyrelsen

Upplysningar

Maria Nyfors, stadssekreterare, telefon: 310 21731
maria.nyfors(a)hel.fi
Riikka Henriksson, specialplanerare, telefon: 310 25543
riikka.henriksson(a)hel.fi

Bilagor

1 Valtuutettu Emma Karin aloite

Sökande av ändring

Förbud mot sökande av ändring, beredning eller verkställighet

Beslutsförslag

Beslutet stämmer överens med förslaget.

Föredragandens motiveringar

Ledamoten Emma Kari och 22 andra ledamöter föreslår i sin motion att staden sänker tröskeln för tillträde till familjetjänster genom att pröva på införande av familjearbete vid daghemmen.

Rättidiga och lättillgängliga familjetjänster är en viktig faktor när det gäller att förebygga barns utslagning och problem i familjerna. Det erbjuds många slags social- och hälsovårdstjänster för barnfamiljer i Helsingfors. Målet med servicen är att stärka familjens resurser, förbättra växelverkan och stödja familjens välfärd.

Familjetjänsterna finns samlade på familjecentralerna, som är tillgängliga för alla barnfamiljer. Service som man kommer med till hemmet är primära serviceformer med låg tröskel. Det är fråga om social handledning och hemservice för barnfamiljer. Rådgivningsbyråerna besitter en stark kompetens i servicehandledning. Verksamhetsmodellen rådgivning på daghemmet, som stöder barnets utveckling och uppväxt i en

22.05.2019

mångprofessionell helhet, är ett gott exempel på gemensamma modeller som småbarnspedagogiken och rådgivningsverksamheten redan har utvecklat.

Enligt 7 § i lagen om småbarnspedagogik ska kommunen vid anordnandet av småbarnspedagogik samarbeta med de instanser som ansvarar för undervisning, idrott och kultur, barnskydd och annan socialvård, rådgivningsverksamhet och övrig hälso- och sjukvård samt andra behövliga aktörer. Man ska samarbeta mångprofessionellt för att bedöma, planera och ge den servicehelhet som barnet behöver.

Småbarnspedagogiken är en del av familjecentralens mångprofessionella rådgivningsteam, som är en samarbetsform för småbarnspedagogik, social handledning och hemservice. Syftet med denna service är att sänka tröskeln för att söka hjälp och för att hitta de familjer som har hamnat utanför servicesystemet.

I år har man öppnat en e-kanal där barnfamiljer kan ta kontakt dygnet runt: Behöver hjälp-knappen på webbsidan Familjestöd på adressen www.hel.fi/perheentuki => Svenska.

Enligt socialvårdslagen är social handledning i enlighet med 16 § och familjearbete i enlighet med 18 § skilda serviceformer. Enheten för socialhandledning för barnfamiljer i Helsingfors är unik ur ett riksperspektiv. Den svarar mot det servicebehov som i den offentliga debatten ofta kallas familjearbete. Vid enheten för socialhandledning för barnfamiljer har föräldrar till barn som ännu inte har uppnått skolåldern möjlighet att få stöd, handledning och rådgivning i olika slags livssituationer. Familjen kan själv söka sig till servicen, men rådgivningsbyråns och småbarnspedagogikens personal spelar en central roll i fråga om att hänvisa personer till servicen. I regel träffar socialhandledaren familjerna i deras hem, men handledaren kan vid behov också ta sig exempelvis till ett daghem. Familjerna har i första hand nytta av att servicen levereras hem. Familjerna ger jämt positiv respons på att socialhandledningen fungerar flexibelt efter klienternas behov.

Familjearbete enligt 18 § i socialvårdslagen ges för att trygga hälsan och utvecklingen hos ett barn eller en ung person som behöver särskilt stöd. Behovet av service med särskilt stöd bedöms i familjecentralens enhet för bedömning av och stöd för barnfamiljers servicebehov. Familjen kan söka sig till bedömning av servicebehovet på eget initiativ eller så kan den tillsammans med personalen inom småbarnspedagogiken lämna en begäran om bedömning av servicebehovet enligt socialvårdslagen.

Man kommer att stärka kompetensen hos den yrkeskunniga personal som arbetar med småbarnspedagogik i daghemmen i fråga om att

22.05.2019

identifiera bekymmer och ta upp frågor till diskussion samt beträffande servicehandledning. Staden driver i enlighet med stadsstrategin programmet Mukana för förebyggande av utslagning, där man har noterat att det behövs ett tätare samarbete. Man är just nu i färd med att konstruera en verksamhetsmodell där småbarnspedagogiken och social- och hälsovården ingår och där man söker upp och känner igen riskgrupper snabbare. Målet är att utveckla personalens kompetens i att känna igen riskfaktorer som föregår utslagning. Till åtgärderna hör bland annat att utbilda de anställda och cheferna inom småbarnspedagogiken och att uppdatera samarbetsnätverken. I genomförandet utnyttjar man modeller för identifiering som redan är i användning och riksomfattande modeller som är beprövade.

Samarbete över sektorgränserna kan man genomföra genom att tillsammans bedöma familjens hjälpbehov. Stärkandet av ett engagerande arbetssätt förutsätter att yrkespersonalen, barnen och deras vårdnadshavare för en diskussion som bygger på reciprocitet och öppenhet. Tillsammans med socialhandledningen för barnfamiljer och småbarnspedagogiken håller man på att stärka det preventiva arbetet, söka nya samarbetsmetoder och utöka informationen om socialhandledningen för barnfamiljer. Arbetet med att utveckla samarbetet inleds med ett försök i nordöstra Helsingfors. I samarbetet deltar socialhandledningen för barnfamiljer, hemservicen för barnfamiljer, familjerådgivningen, barnskyddet och småbarnspedagogiken. Man kommer i samband med utvecklingsarbetet att ta vara på tidigare erfarenheter av bland annat modellen med rådgivning på daghemmet.

Att man stärker kompetensen hos yrkespersonalen inom småbarnspedagogiken i fråga om att identifiera bekymmer och ta upp saker till diskussion samt beträffande servicehandledning möjliggör tillhandahållande av service med större genomslagskraft. Familjerna har nytta av stöd som de får tillräckligt tidigt, något som förebygger att problemen tornar upp sig och som stöder barnets hälsa och utveckling.

Med hänvisning till ovan nämnda motiveringar anser stadsstyrelsen att man med hjälp av befintliga serviceformer och genom att utveckla nya kan svara mot familjernas övergripande servicebehov.

Stadsstyrelsen har med anledning av motionen fått utlåtanden från social- och hälsovårdsnämnden samt fostrans- och utbildningsnämnden. Enligt 30 kap. 11 § i förvaltningsstadgan ska stadsstyrelsen förelägga fullmäktige en motion som undertecknats av minst 15 ledamöter.

Föredragande

Stadsstyrelsen

Upplysningar

Postadress
PB 1
00099 HELSINGFORS STAD
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Besöksadress
Norra esplanaden 11-13
Helsingfors 17
<http://www.hel.fi/stadsfullmaktige>

Telefon
+358 9 310 1641
Telefax
+358 9 655 783

FO-nummer
0201256-6
Kontonr
FI0680001200062637
Moms nr
FI02012566

22.05.2019

Maria Nyfors, stadssekreterare, telefon: 310 21731
maria.nyfors(a)hel.fi
Riikka Henriksson, specialplanerare, telefon: 310 25543
riikka.henriksson(a)hel.fi

Bilagor

1 Valtutettu Emma Karin aloite

Sökande av ändring

Förbud mot sökande av ändring, beredning eller verkställighet

Beslutshistoria

Kaupunginhallitus 29.04.2019 § 275

HEL 2018-012502 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo valtuutettu Emma Karin aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Maria Nyfors, kaupunginsihteerä, puhelin: 310 21731
maria.nyfors(a)hel.fi
Riikka Henriksson, erityissuunnittelija, puhelin: 310 25543
riikka.henriksson(a)hel.fi

Sosiaali- ja terveyslautakunta 12.03.2019 § 40

HEL 2018-012502 T 00 00 03

Lausunto

Sosiaali- ja terveyslautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon valtuutettu Emma Karin ja 22 muun valtuutetun valtuustoaloitteesta koskien perhetyön tuomista päiväkoteihin:

"Sosiaali- ja terveyslautakunta pitää oikea-aikaisia ja helposti saatavia perhepalveluja tärkeänä tekijänä lasten syrjäytymisen sekä perheiden ongelmien ehkäisemisessä. Helsinkiläisille lapsiperheille on tarjolla monenlaisia sosiaali- ja terveydenhuollon palveluja, joiden tavoitteena

on vahvistaa perheen voimavaroja ja parantaa vuorovaikutusta sekä tukea perheen hyvinvointia.

Perheiden palveluja kootaan perhekeskuksiin, jotka ovat kaikkien lapsiperheiden saatavilla. Kotiin vietävät palvelut, kuten lapsiperheiden sosiaaliohjaus ja lapsiperheiden kotipalvelu ovat ensisijaisia matalan kynnyksen palvelumuotoja. Neuvoloissa on vahva osaaminen palveluohjauksesta. Neuvola päiväkodissa -toimintamalli tarjoaa tukea lapsen kehitykseen ja kasvuun moniammatillisena kokonaisuutena.

Lapsiperheitä varten on tänä vuonna avattu sähköinen yhteydenotto-kanava, Tarvitsen apua -nappi, www.hel.fi/perheentuki -sivustolla, mikä on käytettävissä ympäri vuorokautisesti.

Perhekeskuksen neuvolatiimi toimii yhtenä yhteistyömuotona varhaiskasvatuksen, sosiaaliohjauksen ja kotipalvelun välillä. Näiden palvelujen tarkoituksena on madaltaa kynnystä hakea apua sekä löytää perheet, jotka ovat jääneet palvelujärjestelmän ulkopuolelle.

Sosiaalihuoltolain (130/2014) 16 pykälän mukainen sosiaaliohjaus ja 18 pykälän mukainen perhetyö ovat eri palveluja. Helsingissä toimiva lapsiperheiden sosiaaliohjauksen yksikkö on valtakunnallisesti ainutlaatuinen ja se vastaa tuen ja palvelun tarpeeseen, josta julkisessa keskustelussa käytetään usein termiä perhetyö. Lapsiperheiden sosiaaliohjauksen yksiköstä alle kouluikäisten ja pienten lasten vanhemmilla on mahdollisuus saada tukea, ohjausta ja neuvontaa erilaisissa elämäntilanteissa. Perhe voi hakeutua palveluun itse. Neuvolan ja varhaiskasvatuksen henkilökunnalla on kuitenkin keskeinen rooli palveluun ohjauksessa. Sosiaaliohjaaja tapaa perheitä pääsääntöisesti heidän kotonaan, mutta voi tarvittaessa jalkautua vaikkapa päiväkotiin. Perheet hyötyvät ensisijaisesti siitä, että palvelut tuodaan kotiin. Perheet antavat jatkuvasti positiivista palautetta siitä, että sosiaaliohjaus toimii joustavasti asiakkaiden tarpeiden mukaan.

Perhetyötä annetaan erityistä tukea tarvitsevan lapsen tai nuoren terveyden ja kehityksen turvaamiseksi. Erityisen tuen palvelun tarve arvioidaan perhekeskuksen lapsiperheiden palvelutarpeen arvioinnin ja tuen yksikössä. Palvelutarpeen arviointiin perhe voi hakeutua itsenäisesti tai perhe voi tehdä yhdessä varhaiskasvatuksen henkilökunnan kanssa pyynnön sosiaalihuoltolain mukaisen palvelutarpeen arvioimiseksi (yhteydenotto tuen tarpeen selvittämiseksi).

Helsingin päiväkodeissa työskentelevien varhaiskasvatuksen ammattilaisten osaamista huolen tunnistamisessa, puheeksi ottamisessa sekä palveluihin ohjaamisessa tullaan vahvistamaan. Varhaiskasvatuksen ja sosiaali- ja terveydenhuollon välille luodaan parhaillaan toimintamallia riskiryhmien etsimiseksi ja tunnistamiseksi nykyistä paremmin, mukaan

lukien työntekijöiden ja esimiesten koulutus. Toteutuksessa hyödynnetään jo käytössä olevia tunnistamisen malleja ja valtakunnallisia näyttöön perustuvia malleja.

Yhteistyötä yli toimialojen voidaan toteuttaa arvioimalla yhdessä perheen avun tarvetta ja näin yhteistyössä tukea perhettä ja lasta hänen kehitysympäristössään. Osallistavaa työtettä tulee vahvistaa palvelujärjestelmässämme. Se edellyttää ammattilaisten, lapsen ja hänen huoltajiensa välistä vastavuoroista ja avointa keskustelua. Yhdessä lapsiperheiden sosiaaliohjauksen ja varhaiskasvatuksen kanssa ollaan vahvistamassa ennalta ehkäisevää työtä lapsiperheiden sosiaaliohjauksen ja varhaiskasvatuksen yhteistyömuotona, etsimässä uusia yhteistyön tapoja sekä lisäämässä palveluohjausta ja tiedotusta lapsiperheiden sosiaaliohjauksesta. Kokeiluja aloitetaan Koillis-Helsingissä alueellisen varhaiskasvatuksen ja lapsiperheiden sosiaaliohjauksen yhteistyönä.

Terveys- ja hyvinvointivaikutusten arviointi

Varhaiskasvatuksen ammattilaisten osaamisen vahvistaminen huolen tunnistamiseksi ja puheeksi ottamiseksi sekä palveluohjauksellisen osaamisen lisääminen mahdollistavat vaikuttavamman palvelun tuottamisen. Lisäksi se parantaa työntekijän tunnetta oman työn hallinnasta. Perheet hyötyvät riittävän ajoissa saadusta tuesta, mikä ennaltaehkäisee ongelmien kasaantumista ja tukee lapsen terveyttä ja kehitystä.

Käsittely

12.03.2019 Ehdotuksen mukaan äänestyksin

Asiassa tehtiin seuraava vastaehdotus:

Vastaehdotus:

Jäsen Kati Juva: Lisätään lausunnon viimeisen kappaleen ennen terveys- ja hyvinvointivaikutusten arviointia loppuun: "Tässä yhteydessä pilotoidaan hanketta, jossa sosiaaliohjausta vahvistetaan myös osaksi päiväkotien arkea yhteistyössä varhaiskasvatuksen kanssa."

Kannattaja: jäsen Antti Vainionpää

Sosiaali- ja terveyslautakunnan lausunto syntyi seuraavan äänestyksen tuloksena:

1 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

EI-ehdotus: Vastaehdotus (jäsen Kati Juva)

22.05.2019

Jaa-äännet: 8

Mukhtar Abib, Leo Bergman, Cecilia Ehrnrooth, Sami Heistaro, Sakari Männikkö, Sanna-Mari Oranen, Matias Pajula, Karita Toijonen

Ei-äännet: 4

Heidi Ahola, Kati Juva, Tuomas Tuure, Antti Vainionpää

Tyhjä: 0

Poissa: 1

Meri Haahtela

Sosiaali- ja terveyslautakunta hyväksyi esittelijän ehdotuksen äänin 8 - 4 (poissa 1).

Sosiaali- ja terveyslautakunta antoi esittelijän ehdotuksen mukaisen lausunnon.

Esittelijä

vs. sosiaali- ja terveystoimialan toimialajohtaja
Leena Turpeinen

Lisätiedot

Terhi Tuominiemi-Lilja, perheiden erityispalvelujen päällikkö, puhelin: 310 55634
terhi.tuominiemi-lilja(a)hel.fi
Monica Lindberg, neuvola- ja perhetyön päällikkö, puhelin: 310 58352
monica.lindberg(a)hel.fi

Kasvatus- ja koulutuslautakunta 05.03.2019 § 101

HEL 2018-012502 T 00 00 03

Lausunto

Kasvatus- ja koulutuslautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon valtuutettu Emma Karin ja 22 muun valtuutetun valtuustoaloitteesta koskien perhetyön tuomisesta päiväkoteihin:

Kasvatus- ja koulutuslautakunta pitää oikea-aikaisia ja helposti saatavia perheille suunnattuja palveluja tärkeänä tekijänä lasten syrjäytymisen sekä perheiden ongelmien ehkäisemisessä. Helsingkiläisille lapsiperheille on jo tarjolla monenlaisia palveluja, joiden tavoitteena on vahvistaa perheen voimavaroja ja parantaa vuorovaikutusta sekä tukea perheen hyvinvointia, mutta palvelut edellyttävät edelleen yhteiskunnallista kehittämistä.

Mikään toimiala ei voi yksin vastata perheiden monialaisen tuen tarpeisiin. Sosiaalitoimen ja varhaiskasvatuksen yhteistyömallien kehittämistä tarvitaan edelleen, jotta yhtä useampi perhe saisi tukea riittävän

varhaisessa vaiheessa. Ylisektorirajaisella yhteistyöllä nostetaan lapsi perheineen kehitettävien palveluiden keskiöön ja voidaan paremmin mahdollistaa palveluiden saannin matala kynnyks ja leimaamattomuus.

Varhaiskasvatustilain 7 § todetaan, että kunnan on varhaiskasvatusta järjestäessään toimittava yhteistyössä opetuksesta, liikunnasta ja kulttuurista, lastensuojelusta ja muusta sosiaalihuollosta, neuvolatoiminnasta ja muusta terveydenhuollosta vastaavien sekä muiden tarvittavien tahojen kanssa. Varhaiskasvatuksen järjestäjän ja tuottajan on tarpeen mukaan toimittava yhteistyössä sosiaali- ja terveydenhuollosta vastaavien tahojen kanssa lapsen tarvitseman tuen ja palvelujen kokonaisuuden arvioimiseksi, suunnittelemiseksi ja toteuttamiseksi. Lisäksi 3 § edellyttää tunnistamaan lapsen yksilöllisen tuen tarpeen ja järjestämään tarkoituksenmukaista tukea varhaiskasvatuksessa tarpeen ilmettyä tarvittaessa monialaisessa yhteistyössä.

Hyve4 sekä suomenkielisessä varhaiskasvatuksessa aloitettu Neuvola päiväkodissa ovat hyviä esimerkkejä jo kehitetyistä varhaiskasvatuksen ja neuvolatoiminnan yhteismalleista. Varhaiskasvatus on mukana perhekeskuksen moniammatillisessa neuvolatiimissä.

Osana kaupunkistrategian syrjäytymisen ehkäisemisen Mukana-ohjelmaa on tunnistettu tarve yhteistyön tiivistämisestä, ja siihen vastaamiseksi on tunnistettu seuraavia toimenpiteitä.

RET-mallissa (riskien etsiminen ja tunnistaminen) tavoite on henkilöstön osaamisen kehittäminen syrjäytymistä ennakoivien riskitekijöiden tunnistamisessa. Toimenpiteenä on varhaiskasvatuksen henkilöstön koulutus tunnistamiseen ja yhteistyöverkostojen päivittäminen. Perheen näkökulmasta toimintamallin hyödynä on varhainen puuttuminen, jonka seurauksena perheelle löydetään tarkoituksenmukaiset palvelupolut oikea-aikaisesti.

Lapsiperheiden sosiaaliohjauksen ja varhaiskasvatuksen yhteistyön kehittäminen aloitetaan pilotoimalla Koillis-Helsingissä. Yhteistyössä ovat mukana lapsiperheiden sosiaaliohjaus, lapsiperheiden kotipalvelu, perheneuvola, lastensuojelu ja varhaiskasvatus. Kehittämisessä mallinnetaan uusia yhteistyömuotoja hyödyntäen aiempia kokemuksia esimerkiksi neuvola päiväkodissa mallin yhteiskehittämisestä. Kehitettävässä toimenpiteessä vahvistetaan ennalta ehkäisevää työtä lapsiperheiden sosiaaliohjauksen ja varhaiskasvatuksen yhteistyömuotona, etsitään uusia yhteistyön tapoja, lisätään palveluohjausta ja tiedotusta lapsiperheiden sosiaaliohjauksesta. Yhteistyömallilla vahvistetaan yli toimialarajojen tehtävää yhteistyötä.

22.05.2019

Terveys- ja hyvinvointivaikutusten näkökulmasta lapset ja perheet hyötyvät riittävän ajoissa saadusta tuesta, mikä ennaltaehkäisee ongelmien kasaantumista ja tukee lapsen terveyttä ja kehitystä.

Esittelijä

kasvatuksen ja koulutuksen toimialajohtaja
Liisa Pohjolainen

Lisätiedot

Katja Rajaniemi, projektipäällikkö, puhelin: 310 23625
katja.rajanemi(a)hel.fi

Pasi Brandt, varhaiskasvatuksen asiantuntija, puhelin: 310 42527
pasi.brandt(a)hel.fi

§ 175

Den av ledamoten Mika Raatikainen väckta motionen om en kultur-spårvagn till Gårdsbacka

HEL 2018-011134 T 00 00 03

Beslut

Stadsfullmäktige betraktade den av ledamoten Mika Raatikainen väckta motionen som slutbehandlad.

Föredragande

Stadsstyrelsen

Upplysningar

Leena Mickwitz, stadssekreterare, telefon: 310 36054
leena.mickwitz(a)hel.fi

Bilagor

1 Valtuutettu Mika Raatikaisen aloite

Sökande av ändring

Förbud mot sökande av ändring, beredning eller verkställighet

Beslutsförslag

Beslutet stämmer överens med förslaget.

Föredragandens motiveringar

Ledamoten Mika Raatikainen och 18 andra ledamöter föreslår att Helsingfors stad ska stödja projektet för en kulturspårvagn till Gårdsbacka. Det framhålls i motionen att en kulturspårvagnsgemenskap i Gårdsbacka anhåller om att HST ska överlåta en gammal spårvagn för placering i Gårdsbacka i syfte att skapa ett nytt slags stadskultur i området.

Enligt 30 kap. 11 § 2 mom. i förvaltningsstadgan ska stadsstyrelsen förelägga fullmäktige en motion som undertecknats av minst 15 ledamöter.

Med anledning av motionen har kultur- och fritidsnämnden och direktionen för trafikaffärsverket gett utlåtanden, i vilka de hänvisar till HST:s projekt att avstå från spårvagnar som tagits ur trafik. HST hade 14.6.2018 meddelat att vagnar erbjuds för sådan återanvändning som främjar utvecklingen av stadskulturen och som är förenlig med spårvagnstrafikens värde och respekterar dess historia. Efter att ha fått ut-

22.05.2019

låtanden fattade HST:s verkställande direktör 5.12.2018, § 111, beslut om överlåtelse av spårvagnar till fyra olika organisationer. Kulturspår-vagnsgemenskapen i Gårdsbacka hör inte till dem som överlåtelserna gäller.

Föredragande

Stadsstyrelsen

Upplysningar

Leena Mickwitz, stadssekreterare, telefon: 310 36054
leena.mickwitz(a)hel.fi

Bilagor

1 Valtuutettu Mika Raatikaisen aloite

Sökande av ändring

Förbud mot sökande av ändring, beredning eller verkställighet

Beslutshistoria

Kaupunginhallitus 06.05.2019 § 309

HEL 2018-011134 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo valtuutettu Mika Raatikaisen aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Leena Mickwitz, kaupunginsihteerin, puhelin: 310 36054
leena.mickwitz(a)hel.fi

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta 27.11.2018 § 218

HEL 2018-011134 T 00 00 03

Lausunto

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta antoi asiasta seuraavan lausunnon:

Postadress

PB 1
00099 HELSINGFORS STAD
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Besöksadress

Norra esplanaden 11-13
Helsingfors 17
<http://www.hel.fi/stadsfullmaktige>

Telefon

+358 9 310 1641

Telefax

+358 9 655 783

FO-nummer

0201256-6

Kontonr

FI0680001200062637

Moms nr

FI02012566

22.05.2019

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta katsoo, että mikäli aloitteessa esitetty kulttuuriratikkahanke toteutuu, niin kaupunki voi tukea raitiovaunun kulttuuritapahtumia hankekohtaisesti avustusjärjestelmänsä kautta.

Helsingin kaupungin liikennelaitos luopuu liikennekäyttöön soveltumattomista ja käytöstä poistetuista vanhoista raitiovaunuista. Vaunuille ei ole museointitarvetta, minkä vuoksi HKL etsii vaunuille uusia omistajia ja uutta kaupunkikulttuuria tukevaa käyttöä sen sijaan, että vaunut romutettaisiin. Hakijoiden tulee esittää vaunulle käyttötarkoitus, jonka yhteiskunnallista hyväksyttävyyttä HKL arvioi. Hakijoiden pitää osoittaa, miten luovutettavasta vaunusta huolehditaan, jotta se pysyy raitioliikenteen arvon mukaisessa kunnossa ja pidemmälläkin aikajänteellä toimii raitioliikennettä ja raitioliikenteen historiaa kunnioittavasti.

Ajatus vanhentuneiden raitiovaunujen uusiokäytöstä kaupunkitilassa on kannatettava, erityisesti jos vaunut saadaan jatkossa palvelemaan asukkaiden kulttuurikäyttöä ja rikastuttamaan kaupunkikulttuuria. Aloitteesta ei kuitenkaan ilmene kenen toimesta ja millä kustannuksilla vaunu siirrettäisiin paikalle, eikä liioin minkälaiset perustamistyöt hankkeelle tarvittaisiin tai miten vaunusta huolehdittaisiin. Raitiovaunuilla ei myöskään ole suoranaista historiallista yhteyttä Kontulan alueeseen.

Kontulan kulttuuriratikan yhteisön toimijoiksi on listattu iso joukko alueen tunnettuja kulttuuritoimijoita, joiden uudelleenlaiselle yhteistyölle raitiovaunu toisi uusia mahdollisuuksia. Samalla on otettava huomioon, että vaunun kulttuuritapahtumat tarvitsevat onnistuakseen myös vastuullisen tuottajatahon ja ylläpitäjän.

Käsittely

27.11.2018 Ehdotuksen mukaan

Vastaehdotus:

Sami Muttilainen: lisätään lausuntoon "lautakunta pitää kulttuuriratikan sijoittamista Kontulaan kannatettavana"

Sami Muttilaisen vastaehdotusta ei kannatettu, joten se raukesi.

Esittelijä

kulttuurijohtaja
Tuula Haavisto

Lisätiedot

Ari Tolvanen, suunnittelija, puhelin: 310 37008
ari.tolvanen(a)hel.fi

Liikenneliikelaitoksen johtokunta 08.11.2018 § 153

HEL 2018-011134 T 00 00 03

Lausunto

Liikenneliikelaitoksen johtokunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon koskien valtuutettu Mika Raatikaisen aloitetta tukea Kontulan kulttuuriratikka -yhteisön hakemusta vanhan raitiovaunun sijoittamiseksi Kontulaan:

Valtuustoaloitteessa viitataan HKL:n hankkeeseen luovuttaa vanhoja, liikennekäytöstä poistettuja raitiovaunuja uusiokäyttöön hakemusten perusteella. Kontulan Kulttuuriratikka -yhteisö on yksi hakijoista.

Vaunut luovutetaan kilpailun julkistamisen yhteydessä määriteltyjen kriteerien perusteella: vaunun uuden käyttötarkoituksen tulee mm. olla kaupunkikulttuuria tukevaa ja vaunun arvon mukaista ja vaunusta tulee huolehtia niin, että se pysyy raitioliikenteen arvon mukaisessa, historiaa kunnioittavassa kunnossa.

Valinnan tekee HKL:n toimitusjohtaja viranhaltijapäätöksenä. Päätös pyritään tekemään marras-joulukuussa 2018. HKL:n johtokunta toteaa vielä, että se ei voi ottaa kantaa yhden hakijan puolesta, vaan katsoo, että viranhaltijapäätös tulee tehdä hakijakokonaisuus huomioon ottaen.

Esittelijä

yksikön johtaja
Karoliina Rajakallio

Lisätiedot

Elina Norrena, palvelukehitys- ja viestintäpäällikkö, puhelin: 310 35104
elina.norrena(a)hel.fi

§ 176

Den av ledamoten Seija Muurinen väckta motionen om ett projekt för främjande av välbefinnande och hälsa hos äldre

HEL 2018-010591 T 00 00 03

Beslut

På förslag av ordföranden bordlade stadsfullmäktige ärendet.

Föredragande

Stadsstyrelsen

Upplysningar

Marja-Liisa Rautanen, stadssekreterare, telefon: 310 36184
marja-liisa.rautanen(a)hel.fi

Sökande av ändring

Förbud mot sökande av ändring, beredning eller verkställighet

Beslutsförslag

Stadsfullmäktige betraktar den av ledamoten Seija Muurinen väckta motionen som slutbehandlad.

Föredragandens motiveringar

Ledamoten Seija Muurinen och 16 andra ledamöter föreslår i sin motion ett projekt för främjande av välbefinnande och hälsa hos äldre.

Stadsstyrelsen hänvisar till utlåtandena och konstaterar att det enligt kommunallagen är en av kommunens viktigaste uppgifter att främja invånarnas välbefinnande och hälsa. Hälso- och sjukvårdslagen (1326/2010) förpliktar kommunen att främja och upprätthålla befolkningens hälsa, välfärd, arbets- och funktionsförmåga och sociala trygghet. Lagen om stödjande av den äldre befolkningens funktionsförmåga och om social- och hälsovårdstjänster för äldre (den s.k. äldreomsorgslagen 980/2012) förpliktar kommunens olika sektorer att samarbeta i att stödja den äldre befolkningens välbefinnande, hälsa, funktionsförmåga och förmåga att klara sig på egen hand.

I Helsingfors stadsstrategi 2017–2021 har främjandet av välbefinnande och hälsa (Hyte) och äldre helsingforsare beaktats. Enligt strategin skapar Helsingfors samarbetsstrukturer för främjande av hälsa och välfärd i staden och framhäver ökandet av rörligheten till ett pilotprojekt inom hälsa och välfärd. Dessutom har varje helsingforsare (såväl den unga, den äldre som den funktionshindrade) en möjlighet att leva ett upplevelserikt och bra liv och få det behövliga stödet och tjänster i alla

22.05.2019

skeden i livet. Den fungerande staden är en fördel särskilt för äldre och de som behöver stöd och hjälp. Målet är att tidigare än förr nå ut till de stadsbor som behöver hjälp och stöd - särskilt till dem som behöver mycket stöd eller vård. Helsingfors lockar aktivt de äldre att röra på sig, till motion och kultur.

Ledarskaps- och samordningsstrukturen för främjandet av välbefinnande och hälsa godkändes av stadsstyrelsen 14.5.2018 (§ 350). Det nya verksamhetssättet stärker ledarskapet av främjandet av välbefinnande och hälsa som en del av stadens ledarskapssystem och dess uppföljning. Välbefinnandet och hälsan främjas som en del av stadens årliga ekonomi- och verksamhetsplanering.

Styr- och expertgrupper inom främjandet av välbefinnande och hälsa inledde sin verksamhet hösten 2018. Styrgruppen för Hyte-projektet har till uppgift att styra verkställandet av främjandet av välbefinnande och hälsa inom sektorerna och nätverken och säkerställa att målen och åtgärderna syns i sektorernas årliga verksamhetsplaner. Styrgruppen för Hyte har dragit riktlinjerna för prioriteterna och målen för främjandet av välbefinnande och hälsa i Helsingfors för fullmäktigeperioden. Ett prioritetsområde är att stärka äldre invånares funktionsförmåga och delaktighet. De strategiskt viktiga temahelheterna bildar ett Hyte-nätverk som består av multiprofessionella arbetsgrupper med likartade uppgifter och innehåll. Stadens seniorprogram och äldrerådet utgör en del av stadens Hyte-nätverk.

Styrgruppen för Hyte styr beredningen av välfärdsplanen för Helsingfors. Styrgruppen för Hyte har dragit riktlinjerna för prioriteterna för välfärdsplanen på stadens nivå i syfte att främja välbefinnande och hälsa och för de mål och åtgärder och den uppföljning som hänför sig till dessa. Lagstiftningen bestämmer att det ska göras upp en välfärdsplan godkänd av stadsfullmäktige för barn och unga och för seniorer. I Helsingfors uppfyller välfärdsplanen på stadens nivå dessa förpliktelser i lagstiftningen. Välfärdsplanen utgår från en beskrivning av välfärds- och hälsovårdstjänsterna för helsingforsarna. Dessa anges i rapporten Helsingfors nuläge och utveckling 2016 och i omvärldrapporten 2017. Välfärdsplanen för äldre (Stadens seniorprogram) kommer att bli en del av stadens välfärdsplan för fullmäktigeperioden. Stadskansliets enhet delaktighet och rådgivning har huvudansvaret för beredningen och förverkligandet av välfärdsplanen för äldre. De äldre deltar i beredningen av programmet och delaktigheten syns också i hur programmet genomförs och bedöms. Beredningen har skett och kommer att ske i samarbete med äldrerådet, alla stadens sektorer och andra viktiga aktörer.

22.05.2019

Stadens seniorprogram samlar ihop stadens sektorer och andra aktörer i de avtalade åtgärdshelheterna, vilket gör det mer samordnat, effektivt och klientorienterat än tidigare att främja helheterna. Olika aktörer kommer med sin expertis för att utveckla gemensamma teman och det är möjligt att utnyttja servicemöjligheterna i stor omfattning och mångsidigt i syfte att minska skillnaderna i hälsa och välfärd och främja jämlikheten. Både invånarna och sakkunniga identifierar samma utvecklingsbehov i programmets åtgärdshelheter. Förverkligandet av stadens seniorprogram stöder målet om att minska befolkningens hälso- och välfärdsskillnader.

I stadens seniorprogram har programmets centrala mål, åtgärder och uppföljningsmätare fastställts. Som huvudmål har preliminärt bestämts förbättring av den äldre befolkningens välfärd och funktionsförmåga, stärkning av de äldres boendeförhållanden och möjligheter att bo i det egna hemmet, förbättring av servicekvaliteten och ökning av de äldres möjligheter till aktivt deltagande, påverkan och informationsåtkomst. Åtgärderna i stadens seniorprogram förverkligas i samverkan mellan stadens olika sektorer, organisationer, företag och andra aktörer.

För stadens seniorprograms nästa verksamhetsperiod har det preliminärt planerats åtgärder, bl.a. förbättring av kommunikationen, såsom utvidgning av Seniorinfo och utveckling av det digitala stödet. För äldre över 75 år ordnas verksamhet i områdena i samarbete med servicecentralverksamheten, idrotts- och motionstjänsterna, organisationer och frivilliga. Verksamheten riktas i synnerhet till de områden i vilka det inte finns motionstjänster eller -lokaler och som har en svag socioekonomisk ställning. Tjänsterna inom närståendevården utvecklas vidare så att de blir ännu smidigare och mångformigare. Tjänsterna skräddarsys enligt närståendevårdarens och klientens behov. Kamratstödet för närståendevårdare ordnas också med hjälp av distansförbindelser. Stödformer för arbetande närstående utvecklas. I staden tryggas tillgängligheten inom boende, rörlighet och användning av tjänster. Tjänsterna för äldre utvecklas som en helhet från tidigt stöd till livets slutskede. I utvecklingen av stadens tjänster beaktas minnesvänligheten och andra önskemål från de äldre. Som en del av fortbildningen i sektorerna fortsätter personalens utbildning i de minnessjukas vardag och behov och i hur man möter minnessjuka.

Stadsstyrelsen godkände 3.12.2018 (§ 790) de åtta målområdena och mätarna i motions- och rörlighetsprogrammet i enlighet med projektplanen för programmet och antecknade åtgärdsplanen för 2018–2021. Motions- och rörlighetsprogrammet har för sin del kopplats ihop med välfärdsplanen. I syfte att främja rörligheten hos äldre förverkligas ett innovationsprojekt med stiftelsen Bloomberg Philanthropies och Harvarduniversitetet. Alla stadens sektorer har förbundit sig till att förverkli-

22.05.2019

ga utvecklingsprojektet. Dessutom har det i anslutning till motions- och rörlighetsprogrammet inrättats en underarbetsgrupp för tillämpad motion för äldre som under de följande tre åren klarlägger de olika aktörernas roller och verksamhet i syfte att främja motion och välbefinnande hos äldre, effektiviserar kommunikationen och påverkar tillgången på tjänster för äldre. Social- och hälsovårdsväsendet har ställt upp som ett bindande mål att användningen av motionsavtalet i hemvården utvidgas så att ett avtal ingås för minst 70 % av klienterna inom den regelbundna hemvården.

Helsingfors var med om att utarbeta Nylands guidebok för kommuner, en plan för stödande av välbefinnandet hos den äldre befolkningen, som en del av ett spetsprojekt inom äldreomsorg och närståendevård finansierat av social- och hälsovårdsministeriet. Guideboken har gjorts upp i syfte att stöda kommuner i att utarbeta en välfärdsplan för seniorer i enlighet med äldreomsorgslagen. I arbetet deltog en beredningsgrupp för tjänster för äldre i Nyland som består av ledande tjänstemän för äldreomsorgstjänsterna i kommunerna i Nyland. Alla kommuner i Finland kan tillämpa guideboken.

Den nya Hyte-strukturen och Hyte-planen gör verksamheten mer systematisk än tidigare och hjälper även att verkställa främjandet av välbefinnande och hälsa hos äldre. De åtgärder som föreslås i motionen är redan under arbete. Stadsstyrelsen anser att ett särskilt projekt för främjande av välbefinnande och hälsa hos äldre inte är nödvändigt.

Enligt 30 kap. 11 § 2 mom. i förvaltningsstadgan ska stadsstyrelsen förelägga fullmäktige en motion som undertecknats av minst 15 ledamöter.

Föredragande

Stadsstyrelsen

Upplysningar

Marja-Liisa Rautanen, stadssekreterare, telefon: 310 36184
marja-liisa.rautanen(a)hel.fi

Bilagor

- 1 Valtuutettu Seija Muurisen aloite
- 2 Lausunto 12.2.2019, ikääntyneiden hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen hanke, Vanhusneuvosto
- 3 Vanhusneuvoston kannanotto stadin ikaohjelmaan_19122018
- 4 Lausunto 14.2.2019, valtuutettu Muurisen aloite, Vammaisneuvosto

Sökande av ändring

Förbud mot sökande av ändring, beredning eller verkställighet

Beslutshistoria

Kaupunginhallitus 06.05.2019 § 310

HEL 2018-010591 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo valtuutettu Seija Muurisen aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Marja-Liisa Rautanen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36184
marja-liisa.rautanen(a)hel.fi

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta 12.02.2019 § 32

HEL 2018-010591 T 00 00 03

Lausunto

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta antoi asiasta seuraavan lausunnon:

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta näkee, että aloitteessa esitetty erillinen ikääntyneiden hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen ohjelma ei ole sellaisenaan kannatettava.

Lisäksi lautakunta toteaa, että mikäli maakuntauudistus toteutuu ja sosiaali- ja terveystalvelut siirtyvät maakunnalle, on myös kulttuurin ja vapaa-ajan sektorille luotava toimivat yhteistyörakenteet maakunnan sosiaali- ja terveystalvelujen ikääntyneiden palvelujen edistämisen ja kehittämisen osalta.

Helsingin kaupunkistrategian 2017–2021 yksi kärkihanke on luoda kaupunkiin hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen (HYTE) yhteistyörakenteet. HYTE-johtamisjärjestelmä hyväksyttiin kaupunginhallituksessa 16.5.2018. HYTE-työn virkamiesvalmistelua johtaa ohjausryhmä. Tämän ohjausryhmän työn tuloksena Helsingin kaupungille on päätetty laatia yhtenäinen hyvinvoinnin ja terveyden edistämissuunnitelman. Tähän suunnitelmaan sisällytetään kaikki erilliset lakisääteiset hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen ohjelmat, mukaan luettuna ikääntyneiden hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen ohjelma. Erillinen ikäänty-

neiden hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen ohjelma ei tästä syystä ole sellaisenaan tarpeen.

Helsingin hyvinvointisuunnitelma kokoaa ja ohjaa kaupunkiyhteisiä tekoja kaupunkilaisten hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi. Helsingin hyvinvointisuunnitelma on konkreettinen toimintaohjelma, joka sisältää tavoitteet, toimenpiteet, oletetut vaikutukset, seurannan sekä toimenpiteiden vastuutahot eri toimialojen ja verkostojen näkökulmasta. Uudessa suunnitelmassa HYTE-tavoitteet ja toimenpiteet ovat aiempaa näkyvämpi osa toimialojen ja kaupunginkanslian talouden ja toiminnan vuosisuunnittelua ja HYTE:ä toteutetaan niin toimialojen perustyössä kuin monialaisissa työryhmissä kaupungin HYTE-verkostossa, joissa osassa on mukana järjestöjä ja muita kumppaneita, kuten esimerkiksi Vanhusneuvosto.

Ikääntyneiden helsinkiläisten hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen huomioidaan monilla tavoilla Helsingin kaupunkistrategiassa. Nyt valmisteltavassa valtuustokauden HYTE-suunnitelmaluonnoksessa ikäihmiset ovat yhtenä painopisteenä. Tämä HYTE-suunnitelmaluonnoksen painopiste muodostuu Stadin ikäohjelmasta, joka muodostaa kaupungin lakisääteisen suunnitelman ikääntyneen väestön tukemiseksi (laki ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveystaloudesta 5 §, ns. vanhuspalvelulaki).

Stadin ikäohjelmaan on nostettu useita kaupunkiyhteisiä tavoitteita ja kehittämisteemoja. Useat toimenpiteet toteutetaan kaupunkitasoisesti, eli johdetaan usean toimialan yhteistyönä. Stadin ikäohjelmaan on valittu sellaisia keskeisiä tavoitteita ja toimenpiteitä, jotka olemassa olevan tiedon perusteella on arvioitu kaikkein vaikuttavimmiksi ja tärkeimmiksi ikääntyneiden hyvinvoinnin ja toimintakyvyn ylläpitämisessä. Stadin ikäohjelman toimintakokonaisuus toimii kaupungin suunnitelmana toimenpiteistä ikääntyneen väestön hyvinvoinnin, terveyden, toimintakyvyn ja itsenäisen suoriutumisen tukemiseksi sekä iäkkäiden henkilöiden tarvitsemien palvelujen ja omaishoidon järjestämiseksi ja kehittämiseksi. Hyvinvoinnin ja toimintakyvyn ylläpitämisessä pyritään tavoitteellisuuteen ja pitkäjänteisyyteen. Työhön ja palveluihin varattavat resurssit päätetään vuosittain kaupungin talousarviossa samoin kuin muut ikäihmisiin kohdistuvat resursoinnit.

HYTE-työssä liikkuminen on nostettu strategiakärjeksi koko kaupungissa, ja ikääntyneen väestön liikkumista parantavia toimenpiteitä toteutetaan kaupungin liikkumisohjelman avulla. Liikkumisohjelmassa ikääntyneiden ja erityistä tukea tarvitsevien liikkumisen edistämistä varten on perustettu erillinen poikkihallinnollinen työryhmä. Lisäksi liikkumisen kehittämiseen kiinnitetään erityistä huomiota myös kaupunkiyhteisen Harvard-Bloomberg-yhteistyön kautta.

Kaupunkitasoisen HYTE-johtamisrakenteen lisäksi kulttuurin ja vapaa-ajan toimialalla toimii muita toimialarajat ylittäviä, ikääntyneisiin keskitettyjä osaamisen kehittämisen ja tiedon jakamisen verkostoja, joilla edistetään ikääntyneiden palvelujen kehittämistä. Esimerkiksi toimiala ylläpitää liikunnan, kulttuurin ja vapaaehtoistoiminnan kokoavaa Liikkuvat-verkostoa, joka on avoin kaikille ikääntyneiden kulttuurin ja vapaa-ajan palveluiden kehittämisestä kiinnostuneille.

Maakuntatasoon kiinnittyvien yhteistyörakenteiden valmistelu mahdollista sote- ja maakuntauudistusta varten on ajankohtainen kysymys myös kulttuurin ja vapaa-ajan toimialalla. Kulttuurin ja vapaa-ajan sektorin yhteistyörakenteita on muualla Suomessa hahmoteltu useissa erillisissä, sektorispesifeissä kehittämishankkeissa, esim. KulttuuriSote-hankkeessa. Erillistä valmistelua kulttuurin ja vapaa-ajan osalta ei ole Helsingissä käynnistetty.

Esittelijä

kulttuurin ja vapaa-ajan toimialajohtaja
Tommi Laitio

Lisätiedot

Marja-Liisa Komulainen, kehittämispäällikkö, puhelin: 310 85506
marja-liisa.komulainen(a)hel.fi

Sosiaali- ja terveyslautakunta 12.02.2019 § 23

HEL 2018-010591 T 00 00 03

Lausunto

Sosiaali- ja terveyslautakunta antoi kaupunginhallitukselle ikääntyneiden hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen hanketta koskevasta valtuutettu Seija Muurisen ym. valtuustoaloitteesta seuraavan lausunnon:

"Terveydenhuoltolaki (30.12.2010/1326) velvoittaa kuntaa edistämään ja ylläpitämään väestön terveyttä, hyvinvointia, työ- ja toimintakykyä sekä sosiaalista turvallisuutta. Laki ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveyspalveluista (28.12.2012/980) velvoittaa kunnan eri toimialoja toimimaan yhteistyössä ikääntyneen väestön hyvinvoinnin, terveyden, toimintakyvyn ja itsenäisen suoriutumisen tukemiseksi.

Helsingin kaupunkistrategiassa on huomioitu vahvasti niin hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen (HYTE) kuin ikääntyneet helsinkiläiset. Strategian mukaan Helsinki luo kaupunkiin terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen yhteistyörakenteet ja nostaa liikkumisen lisäämisen terveyden ja hyvinvoinnin edistämisensä pilottihankkeeksi. Edelleen jokaisella helsinkiläisellä – niin nuorella, ikääntyneellä kuin toimintarajoitteisella –

on mahdollisuus elää kokemusrikasta ja laadukasta elämää ja saada siihen tarvittava tuki ja palvelut kaikissa elämän vaiheissa. Toimiva kaupunki on erityisesti ikääntyneiden sekä tukea ja apua tarvitsevien etu. Päämääränä on tavoittaa entistä aiemmin apua ja tukea tarvitsevat kaupunkilaiset – erityisesti heidät, jotka tarvitsevat paljon tukea tai hoitoa. Helsinki houkuttelee aktiivisesti ikäihmisiä liikkeelle, niin liikunnan kuin kulttuurin pariin.

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen (HYTE) johtamis- ja koordinoitirakenne on hyväksytty kaupunginhallituksessa 14.5.2018. Uusi toimintatapa vahvistaa hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen johtamista ja koordinoitua osana kaupungin johtamisjärjestelmää ja sen seuranta. Hyvinvointia ja terveystä edistetään osana kaupungin talouden ja toiminnan vuosisuunnittelua.

HYTE ohjaus- ja asiantuntijaryhmät sekä sihteeristö ovat aloittaneet toimintansa syksyllä 2018. HYTE-ohjausryhmän (HYTE-ohry) tehtävänä on ohjata hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen toimeenpanoa toimialoilla ja verkostoissa sekä varmistaa, että tavoitteet ja toimenpiteet näkyvät vuosittaisissa toimialojen toimintasuunnitelmissa. HYTE-ohry on linjannut Helsingin hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen painopisteet ja tavoitteet. Ikääntyneiden toimintakyvyn ja osallisuuden vahvistaminen on yksi painoalueista. Strategisesti keskeisistä teemakokonaisuuksista koostuu HYTE-verkosto, johon on koottu tehtäviltään samansuuntaisia ja -sisältöisiä monialaisia työryhmiä. Stadin ikäohjelma ja vanhusneuvosto ovat osa kaupungin HYTE-verkostoa.

HYTE-ohry ohjaa Helsingin hyvinvointisuunnitelman valmistelua. HYTE-ohry on linjannut kaupunkitasoisen hyvinvointisuunnitelman pääpainopisteet hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi sekä niihin liittyvät tavoitteet, toimenpiteet ja seurannan. Lainsäädäntö määrittelee, että lapsille ja nuorille sekä ikäihmisille on oltava kaupunginvaltuuston hyväksymät hyvinvointisuunnitelmat. Helsingissä nyt valmisteilla oleva kaupunkitasoisen hyvinvointisuunnitelma sisältää nämä lainsäädännön velvoitteet. Kaupunginvaltuusto käsittelee hyvinvointisuunnitelmaa keväällä 2019. Hyvinvointisuunnitelman lähtökohtana on helsinkiläisten hyvinvoinnin ja palvelujen kuvaus. Nämä on kuvattu raporteissa Helsingin tila ja kehitys 2016 sekä toimintaympäristöanalyysi 2017. Ikääntyneiden hyvinvointisuunnitelma (Stadin ikäohjelma) tulee olemaan osana kaupungin hyvinvointisuunnitelmaa. Se on jatkoa ensimmäiselle Stadin ikäohjelmalle, joka valmistui vuonna 2015. Päävastuu ikääntyneiden hyvinvointisuunnitelman valmistelusta ja toteuttamisesta on kaupunginkanslian osallisuus- ja neuvontayksiköllä. Valmistelua on tehty ja tehdään yhteistyössä vanhusneuvoston, kaikkien kaupungin toimialojen ja muiden keskeisten toimijoiden kanssa.

Stadin ikäohjelmassa on määritelty ohjelman keskeiset tavoitteet, toimenpiteet sekä seurannan mittarit. Päättävöitteiksi on alustavasti määritelty ikääntyneen väestön hyvinvoinnin ja toimintakyvyn paraneminen, ikääntyneiden asumisolojen ja kotona asumisen mahdollisuuksien vahvistuminen, palvelujen laadun parantaminen ja ikääntyneiden mahdollisuuksien lisääminen aktiiviseen osallistumiseen, vaikuttamiseen ja tiedonsaantiin. Stadin ikäohjelman toimenpiteitä toteutetaan eri toimialojen, järjestöjen, yritysten ja muiden toimijoiden yhteistyönä.

Stadin ikäohjelman seuraavalle toimintakaudelle alustavasti suunniteltuja toimenpiteitä ovat mm. viestinnän parantaminen, kuten Seniori-Infon laajentaminen ja erilaisen digituen kehittäminen. Yli 75-vuotiaille järjestetään alueellista toimintaa yhteistyössä palvelukeskustoiminnan, liikuntapalvelujen, järjestöjen ja vapaaehtoisten kanssa. Toiminta kohdennetaan erityisesti alueille, joilla ei ole liikuntapalveluja tai -tiloja ja joiden sosioekonominen asema on heikko. Omaishoidon palveluja kehitetään edelleen nykyistä sujuvammiksi ja monimuotoisemmiksi. Palvelut räätälöidään omaishoitajan ja hoidettavan tarpeen mukaan. Omaishoitajien vertaistukea järjestetään myös käyttäen etäyhteyksiä. Työssäkäyvien omaisten tukimuotoja kehitetään. Kaupungissa turvataan esteettömyys asumisessa, liikkumisessa ja palveluiden käyttämisessä. Ikääntyneiden palveluja kehitetään kokonaisuutena varhaisesta tuesta elämän loppuvaiheeseen asti. Helsingin palvelujen kehittämisessä huomioidaan muistiystävällisyys ja muut ikäihmisten erityistarpeet. Osana toimialojen täydennyskoulutusta jatketaan henkilökunnan koulutusta muistisairaiden arjesta ja tarpeista sekä heidän kohtaamisestaan.

Kaupunginhallitus on 3.12.2018 hyväksyt liikumisohjelman kahdeksan tavoitealuetta ja ohjelman mittarit ohjelman projektisuunnitelman mukaisesti sekä merkinnyt tiedoksi vuosien 2018–2021 toimenpidesuunnitelman. Liikkumisohjelma on osaltaan kytketty kaupungin hyvinvointisuunnitelmaan. Helsingin kaupunki on valinnut ikääntyneiden liikkumisen yhteistyökohteeksi Bloomberg Philanthropies -säätiön ja Harvardin yliopiston. Kaikki kaupungin toimialat ovat sitoutuneet kehittämishankkeen toteuttamiseen. Lisäksi liikkumisohjelman yhteyteen on perustettu ikääntyneiden, iäkkäiden ja soveltavan liikunnan alatyöryhmä, joka seuraavan kolmen vuoden aikana selkeyttää eri toimijoiden rooleja ja toimintaa ikäihmisten liikkumisen ja hyvinvoinnin edistämiseksi, tehostaa viestintää ja vaikuttaa ikäihmisten palveluiden saavutettavuuteen. Sosiaali- ja terveystoimi on asettanut sitovaksi tavoitteekseen, että liikkumissopimuksen käyttöä kotihoidossa laajennetaan siten, että vähintään 70 prosentille säännöllisen kotihoidon asiakkaista on tehty liikkumissopimus.

Helsinki oli mukana, osana sosiaali- ja terveysministeriön rahoittamaa Ikääntyneiden ja omaishoidon kärkihanketta (I&O), laatimassa Uudenmaalla opasta kunnille ”Suunnitelma ikääntyneen väestön hyvinvoinnin tukemiseksi”. Opas on tehty tueksi kunnille ns. vanhuspäalvelulain mukaisen ikääntyneiden hyvinvointisuunnitelman laatimiseen. Työskentelyyn osallistui Uudenmaan ikääntyneiden palvelujen valmisteluryhmä, joka koostuu Uudenmaan kuntien vanhuspäalvelujen johtavista virkami-ehistä. Opasta voivat soveltaa kaikki Suomen kunnat.

Sosiaali- ja terveyslautakunta pitää tärkeänä hyvinvoinnin ja terveyden edistämistä. Uusi HYTE-rakenne ja HYTE-suunnitelma tekevät toiminnasta aiempaa suunnitelmallisempaa ja auttavat myös ikääntyneiden hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen ohjelman, Stadin ikäohjelman, toteuttamista. Aloitteessa esitetyt toimenpiteet ovat jo toteutumassa. Sosiaali- ja terveyslautakunta ei näe erillistä ikääntyneiden hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen hanketta tarpeelliseksi.

Terveys- ja hyvinvointivaikutusten arviointi

Helsingin kaupunkistrategiassa ja hyvinvointisuunnitelmassa on huomioitu vahvasti koko väestön hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen. Stadin ikäohjelmassa näkökulmana on koko ikääntynyt väestö. Lisäksi kiinnitetään huomiota erityisesti heikoimmassa asemassa oleviin iäkkäisiin henkilöihin. Ikääntynyt väestö kokonaisuudessaan on terveys- ja hyvinvointivaikutusten arvioinnin näkökulmasta erityisryhmä, vaikka ei olekaan ryhmänä yhtenäinen vaan hyvin moninainen. Ikääntyneet osallistuvat ohjelman valmisteluun ja osallisuus näkyy myös ohjelman toteuttamisessa ja arvioinnissa.

Stadin ikäohjelma kokoaa Helsingin kaupungin toimialat ja muut toimijat yhteen sovitussa toimenpidekokonaisuuksissa, jolloin niiden edistäminen on aiempaa koordinoitumpaa, tehokkaampaa ja asiakaslähtöisempää. Eri toimijat tuovat asiantuntemuksensa yhteisten teemojen kehittämiseen, ja monipuoliset palvelumahdollisuudet saadaan hyödynnettyä laajasti ja monipuolisesti terveys- ja hyvinvointierojen kaventamiseksi sekä tasa-arvon edistämiseksi. Sekä asukkaat että asiantuntijat tunnistavat samoja kehittämistarpeita ohjelman toimenpidekokonaisuuksissa. Stadin ikäohjelman toteuttaminen tukee väestön terveys- ja hyvinvointierojen kaventamisen tavoitetta."

Esittelijä

sosiaali- ja terveystoimialan toimialajohtaja
Juha Jolkkonen

Lisätiedot

Helena Soini, erityissuunnittelija, puhelin: 310 46933
helena.soini(a)hel.fi

Kasvatus- ja koulutuslautakunta 12.02.2019 § 20

HEL 2018-010591 T 00 00 03

Lausunto

Kasvatus- ja koulutuslautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon koskien ikääntyneiden hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen hanketta. Kasvatus- ja koulutuslautakunta toteaa, että asia on tärkeä, mutta asian tiimoilta on jo meneillään useita erillisiä hankkeita ikääntyneiden hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi.

Toimialan yhteistyö muiden toimijoiden kanssa

Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala on mukana kaupungin eri toimialojen muodostamissa työryhmissä, joissa kehitetään ikäihmisten palveluita ja niiden saavutettavuutta. Näitä ovat Hyvinvoinnin ja terveyden suunnitelma HYTE, jossa tavoitteena on, että kaikki hyvinvointia ja terveyttä edistävät lakisääteiset ohjelmat kootaan yhdeksi ohjelmaksi.

Toimialalla huomioidaan ikäihmisten elinikäisen oppimisen tarpeet erityisesti Helsingin suomenkielisen ja ruotsinkielisen työväenopiston palveluiden osalta. Molemmissa opistoissa ikääntyneet ovat palveluiden keskeinen käyttäjäryhmä ja opistojen palvelut parantavat laajasti ikääntyneiden kaupunkilaisten hyvinvointia.

Helsingin kaupungin suomenkielinen ja ruotsinkielinen työväenopisto tekevät monipuolista ja aktiivista työtä ikäihmisille suunnattujen palvelujen tarjoamiseksi ja kehittämiseksi. Stadin ikäohjelman tavoitteena on ikääntyneiden hyvinvointisuunnitelma, joka tulee sisältämään toimenpiteitä ikääntyneen väestön hyvinvoinnin, terveyden, toimintakyvyn ja itsenäisen suoriutumisen tukemiseksi sekä iäkkäiden henkilöiden tarvitsemien palvelujen ja omaishoidon järjestämiseksi ja kehittämiseksi. Ohjelman tekemisessä on painotettu eri toimialojen merkitystä suunnittelussa ja toimeenpanossa, ja sen pitää läpäistä toimialojen omat tavoitteet ja toimenpiteet.

Syksyllä 2018 Helsingissä alkoi myös amerikkalaisen Bloombergin säätiön rahoittama ja johtama toimialojen välinen projekti, jonka tavoitteena on kartoittaa ikäihmisten liikkumisen ja aktiivisuuden esteitä ja pyrkiä löytämään pitkäaikaisia ratkaisuja niiden parantamiseksi. Verkostoprojektissa on mukana edustajia kaikilta toimialoilta, ja mukaan kutsutaan ikäihmisiä kokemusasiantuntijoiksi ja haastateltaviksi eri aihealueista.

Lisäksi ikääntyneiden hyvinvointiin liittyviä käynnissä olevia hankkeita ovat Muistiystävällinen Helsinki ja Liikkumisohjelma.

Ikääntyneet työväenopistojen kursseilla ja toiminnassa

Postadress

PB 1
00099 HELSINGFORS STAD
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Besöksadress

Norra esplanaden 11-13
Helsingfors 17
<http://www.hel.fi/stadsfullmaktige>

Telefon

+358 9 310 1641

Telefax

+358 9 655 783

FO-nummer

0201256-6

Kontonr

FI0680001200062637

Moms nr

FI02012566

Työväenopistot järjestävät kursseja ja tarjoavat opiskelumahdollisuuksia, paitsi omissa toimipisteissään, myös palvelukeskuksissa, kirjastoissa sekä kouluilla eri puolilla kaupunkia. Palvelut ovat hyvin ikäihmisten saavutettavissa. Työväenopisto toimii aktiivisesti yhteistyössä palvelukeskusten kanssa kehittäen palvelukeskuksiin monipuolista kurssi-ohjelmaa. Kurssisuunnittelussa otetaan huomioon kuntalaisilta tullut palaute. Opistotalot tarjoavat myös paikkoja yhteisöllisyyttä tukeviin tapaamisiin ja kokoontumisiin.

Helsingin suomenkielisessä työväenopistossa ikääntyneet muodostavat lähes kolmanneksen vuotuisesta opiskelijamäärästä. Työväenopistossa opiskeli vuonna 2018 noin 30 000 henkilöä, joista noin 9 900 oli yli 65-vuotiaita. Yli 75-vuotiaiden osuus opiskelijoista oli vuonna 2018 noin 2 500. Erityisesti ikäihmisille suunnattuja kursseja järjestettiin 484, ja niissä annettiin opetusta yhteensä noin 11 500 tuntia. Näitä seniorikursseja ovat mm. tietokoneen ja älypuhelimien käyttökurssit, seniorijumprat ja erityisesti ikäihmisille suunnatut kielikurssit.

Ruotsinkielinen työväenopisto Arbis toimii myös aktiivisesti ikäihmisten hyvinvoinnin edistämiseksi. Arbiksessa noin 30 prosenttia kursseille osallistujista on yli 65-vuotiaita. Arbis on lisännyt päiväkurssien määrää lisääntyneen kysynnän vuoksi. Noin 75 prosenttia kursseista järjestetään 7.30–18.00 välisenä aikana. Arbis järjestää erityisesti senioreille suunnattuja kursseja mm. liikunnassa, kotitaloudessa, tietotekniikassa, musiikissa ja yhteiskunnallisissa aineissa. Arbis on ruotsinkielisen senioriverkoston aktiivinen toimija. Verkosto järjestää kymmenkunta tapahtumaa vuosittain, ja suurin niistä on seniorifestivaali, joka järjestetään lokakuun alussa Arbiksessa. Verkostossa on mukana kaupungin eri ruotsinkielisiä toimijoita sekä kolmas sektori ja seurakunnat.

Työväenopiston edustaja on mukana kaupungin vanhusneuvostossa. Vanhusneuvosto pyrkii varmistamaan ikääntyneen väestön osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuudet Helsingissä. Neuvosto vaikuttaa eri toimialojen palveluiden suunnitteluun, valmisteluun ja seurantaan asioissa, joilla on merkitystä ikääntyneen väestön hyvinvoinnin, terveyden, osallisuuden, elinympäristön, asumisen, liikkumisen tai päivittäisistä toiminnoista selviytymisen kannalta.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta pitää tärkeänä, että ikääntyneiden hyvinvointia vahvistetaan kaupungin kaikilla toimialoilla. Kasvatus- ja koulutuslautakunnan mukaan nykyisen koordinaation ja yhteistyön lisäksi ei tarvita erillistä ikääntyneiden ohjelmaa.

Esittelijä

kasvatuksen ja koulutuksen toimialajohtaja
Liisa Pohjolainen

22.05.2019

Lisätiedot

Anne Seppänen, erityissuunnittelija, puhelin: 310 23385
anne.seppanen(a)hel.fi

Kaupunkiympäristölautakunta 05.02.2019 § 75

HEL 2018-010591 T 00 00 03

Lausunto

Kaupunkiympäristölautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Helsingin kaupungin esteettömyyslinjaukset, Stadin ikäohjelma ja liikumisohjelma sisältävät aloitteessa esitetyt ikääntyneiden hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen toimenpiteet eikä erillistä uutta ohjelmaa kannata laatia.

Helsingin kaupungin esteettömyyslinjaukset

Helsingin kaupungin esteettömyyslinjaukset toimivat yhtenäisinä koko kaupunkia ja kaikkia toimialoja koskevinä yleisinä linjauksina esteettömyystyössä. Esteettömyyslinjaukset muodostavat kokonaiskehityksen eri toimialojen omille esteettömyyteen liittyville toteutusohjelmille ja toimialojen kesken käytävälle vuorovaikutukselle. Varsinaiset toteutustoimenpiteet ja niiden toteutusaikataulut määritellään toimialojen omissa toteutusohjelmissa ja toteutussuunnitelmissa.

Esteettömyyslinjaukset on jaettu viiteen painopistealueeseen: kaavoitus ja liikennesuunnittelu, rakennukset, yleiset alueet, asuin ympäristö ja palvelut. Esteettömyyslinjaukset koskevat kaikkia toimialoja, joiden toimintaan kyseinen kokonaisuus liittyy. Kaupunginhallitus hyväksyi esteettömyyslinjaukset 29.10.2012.

Esteettömyyslinjaukset ovat kaikki toimialat kattavan kaupungin sisäisen esteettömyystyöryhmän tärkein työkalu. Esteettömyyslinjauksissa listattujen toimenpiteiden toteutumista seurataan säännöllisesti. Raportointitapaa kehitetään parhaillaan esteettömyystyöryhmässä.

Stadin ikäohjelma

Stadin ikäohjelma on ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveystalvveluista säädetyn lain mukainen toimeenpanosuunnitelma Helsingissä. Ohjelman valmistelusta vastaa kaupunginkanslian osallisuus ja neuvonta –yksikkö.

Ohjelmassa on:

1) arvioitava ikääntyneen väestön hyvinvoinnin tilaa, ikääntyneelle väe-

stölle tarjolla olevien palvelujen riittävyttä ja laatua sekä ikääntyneen väestön palveluntarpeeseen vaikuttavia tekijöitä.

2) määriteltävä tavoitteet ikääntyneen väestön hyvinvoinnin, toimintakyvyn ja itsenäisen suoriutumisen tukemiseksi sekä ikääntyneelle väestölle tarjottavien palvelujen määrän ja laadun kehittämiseksi.

3) määriteltävä toimenpiteet, joilla kunta vastaa 2 kohdassa tarkoitettujen tavoitteiden toteutumisesta, sekä arvioitava voimavarat, jotka kunnassa tarvitaan toimenpiteiden toteuttamiseksi.

4) määriteltävä kunnan eri toimialojen vastuut 3 kohdassa tarkoitettujen toimenpiteiden toteuttamisessa; sekä

5) määriteltävä, miten kunta toteuttaa yhteistyötä 4 §:n 2 momentissa tarkoitettujen tahojen kanssa.

Kaupunkiympäristölautakunta esittää ohjelman täydentämistä siten, että

siihen lisätään jatkossa esitettävät asiat ja näistä esitetään vuosille 2019, 2020 ja 2021 konkreettiset, etenevät tavoitteet, joita kaupunginhallitus, -valtuusto, toimialalautakunnat ja vanhusneuvosto voivat seurata.

Liikkumishjelma

Liikkumishjelman tavoitteena on palauttaa fyysinen aktiivisuus luonnolliseksi osaksi ihmisten jokapäiväistä elämää: lisätään kaupunkilaisten liikkumista ja vähennetään istumista.

Kaupunkistrategiasta johdettavia vaikuttavia teemoja ovat mm.:

- Lisätä kiinnostusta, tietoisuutta ja ymmärrystä liikkumisen moninaisista hyödyistä ja mahdollisuuksista.
- Edistää liikkumista nykyistä kokonaisvaltaisemmin, innovatiivisemmin ja kaupungin yhteisenä asiana.
- Kehittää kaupunkiympäristöä liikkumiseen kannustavaksi.
- Mahdollistaa pienten lasten liikunnallisten perustaidot ja –tottumukset.
- Turvata lasten ja nuorten terveys, fyysinen toimintakyky ja oppimisvalmiudet riittävällä liikkumisella.
- Kannustaa kaupungin henkilöstöä arkiaktiivisuuteen ja liiallisen istumisen vähentämiseen.
- Huomioida ikääntyneiden ja iäkkäiden eriytyneet tarpeet liikkumisen edistämisessä.
- Kohdentaa toimenpiteitä erityistä tukea tarvitseviin kohderyhmiin.

Kävelyn ja pyöräilyn edistäminen

22.05.2019

Oma asuinalue ja lähiympäristö ovat eläkeikäisten liikkumisen kannalta erityisen tärkeitä. Tärkeiden päivittäisten palvelujen tulisi olla kävelymatkan päässä. Jotta arjen asiointimatkat ja muukin kävely saadaan lisääntymään, ympäristön esteettömyydestä on huolehdittava kaikkina vuodenaikoina. Esteettömiä reittejä tarvitaan lisää. Ne ovat erityisen tärkeitä vanhemmille eläkeläisille. Esteettömyyteen kuuluvat myös hyvät opasteet, riittävä valaistus ja penkit. Talvikunnossapidossa tulisi priorisoida tietyt jalkakäytävät ja kävelytiet kuten pyöräteiden talvikunnossapidon parantamisessa on tehty.

Kävelyä ja pyöräilyä edistää se, että pyöräily ja jalankulku erotetaan toisistaan aina, kun se on mahdollista. Lähes kaikki osaavat ajaa pyörällä. Nuorempien eläkeläisten kohdalla pyöräilyn lisääminen on hyvä tavoite. Esteettömiä lähiliikuntapaikkoja, viheralueita ja kävelyreittejä tarvitaan joka puolelle kaupunkia.

Esittelijä

kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Mikko Aho

Lisätiedot

Pirjo Tujula, esteettömyysasiamies: +358 9 310 38410
pirjo.tujula(a)hel.fi

§ 177

Den av ledamoten Sinikka Vepsä väckta motionen om bevarande av tjänsterna inom handikappservicen för helsingforsare med funktionshinder som fyller 65 år

HEL 2018-011679 T 00 00 03

Beslut

Stadsfullmäktige betraktade den av ledamoten Sinikka Vepsä väckta motionen som slutbehandlad.

Föredragande

Stadsstyrelsen

Upplysningar

Marja-Liisa Rautanen, stadssekreterare, telefon: 310 36184
marja-liisa.rautanen(a)hel.fi

Bilagor

- 1 Valtuutettu Sinikka Vepsän aloite
- 2 Lausunto Sinikka Vepsän aloitteesta vammaispalveluista, Vanhusneuvosto
- 3 Lausunto 14.2.2019, Vammaisneuvosto
- 4 Lausunto, Yhdenvertaisuustoimikunta

Sökande av ändring

Förbud mot sökande av ändring, beredning eller verkställighet

Beslutsförslag

Beslutet stämmer överens med förslaget.

Föredragandens motiveringar

Ledamoten Sinikka Vepsä och 16 andra ledamöter föreslår i sin motion att tjänsterna inom handikappservicen för helsingforsare med funktionshinder som fyller 65 år ska bevaras.

Stadsstyrelsen hänvisar till utlåtandena och konstaterar att det i Förenta Nationernas konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning anges som princip bland annat att personer med funktionsnedsättning har rätt till jämlikhet, delaktighet och icke-diskriminering samt till nödvändiga tjänster och stödåtgärder.

Målet är att de offentliga tjänsterna planeras så att de lämpar sig för alla och miljön så att den är tillgänglig. När hjälpen från de allmänna

22.05.2019

tjänsterna inte räcker till ordnas specialtjänster såsom boende-, hjälpmedels- och transporttjänster.

Handikappservicen på kommunens organiseringsansvar baserar sig på lagstiftningen. Om handikappservicen stadgas i socialvårdslagen (1301/2014), i lagen om service och stöd på grund av handikapp, dvs. handikappservicelagen (380/1987) och i lagen angående specialomsorger om utvecklingsstörda (519/1977).

Service och stöd enligt handikappservicelagen ska ordnas, om en handikappad inte med stöd av någon annan lag får sådan service eller sådant stöd som är tillräckligt och lämpligt för honom eller henne. För personer som avses i lagen angående specialomsorger om utvecklingsstörda ska dock den service och det stöd som personens handikapp påkallar i första hand ordnas enligt handikappservicelagen till den del som dessa åtgärder är tillräckliga och lämpliga med hänsyn till personens servicebehov samt även i övrigt förenliga med hans eller hennes intresse.

I ingendera av lagarna anges egentliga åldersgränser för tjänsterna. Ett undantag är dock handikappservicelagens bestämmelse om personlig assistans enligt vilken den personliga assistansen inte är avsedd för personer vars funktionshinder i huvudsak beror på åldrande.

Enligt 8 § i handikappservicelagen ska kommunen ordna dagverksamhet för en gravt handikappad som på grund av sitt handikapp eller sin sjukdom nödvändigt behöver sådan service för att klara de funktioner som hör till normal livsföring.

I regeringens proposition med förslag till handikappservicelag konstateras det att dagverksamheten är målinriktad verksamhet med vilken man strävar att förstärka de färdigheter som de allra gravast handikappade behöver för att så självständigt som möjligt klara av vardagssysslorna. Dagverksamheten ska dessutom främja den sociala växelverkan.

Dagverksamhet som ordnas med stöd av handikappservicelagen är avsedd för de allra gravast handikappade personer som på grund av sitt handikapp inte har möjligheten att delta i arbetslivet, studier eller arbetsverksamhet.

När det gäller att ordna dagverksamhet i enlighet med handikappservicelagen anses enligt 8 b § 2 mom. som gravt handikappad en arbetsoförmögen person som på grund av ett mycket svårt funktionshinder som förorsakats av en skada eller sjukdom inte har förutsättningar att delta i sådan arbetsverksamhet som avses i 27 e § i socialvårdslagen (710/1982) och som får sin huvudsakliga försörjning av förmåner som beviljas på grundval av sjukdom eller arbetsoförmåga. En dylik ar-

22.05.2019

betsoförmögen person har enligt handikappservicelagen subjektiv rätt till dagverksamhet. En på grundval av sitt handikapp arbetsoförmögen person får därmed avgiftsfri dagverksamhet som ersätter arbete.

På grundval av arbetsoförmåga betalas sjukpension för den som är född före 1965 till 65 års ålder med stöd av 10 § i folkpensionslagen (568/2007). När en person som får sjukpension fyller 65 år omvandlar Fpa den sjukpension som betalats i enlighet med 12 § i folkpensionslagen till ålderspension utan separat ansökan.

Av samma orsak ändras situationen också för en handikappad klient när han eller hon uppnår åldern för ålderspension. Då har personen inte längre någon subjektiv rätt att få avgiftsfri dagverksamhet som ersätter arbete i enlighet med handikappservicelagen utan han eller hon är i samma ställning som andra som får ålderspension. I denna situation förändras grunderna för ordnande av dagverksamhet eftersom dagverksamhet inte längre ordnas därför att en handikappad på grundval av sitt handikapp inte kan delta i arbetslivet, studier eller arbetsverksamhet. För dem som får ålderspension är det dock möjligt att ordna dagverksamhet för äldre, som är prövningsbaserad.

Eftersom det inte finns någon subjektiv rätt till dagverksamhet i enlighet med handikappservicelagen efter att en handikappad person uppnått åldern för ålderspension, bedömer social- och hälsovårdsväsendet situationen för en klient som får dagverksamhet med stöd av handikappservicelagen på nytt i slutet av det år under vilket klienten fyller 65 år. Samtidigt utreds det om klienten uppfyller kriterierna för dagverksamhet för äldre och om klienten behöver dagverksamhet.

Kommunen ska beakta förpliktelserna i lagen om stödande av den äldre befolkningens funktionsförmåga och om social- och hälsovårdstjänster för äldre (980/2012, s.k. äldreomsorgslagen) vid utredningen av äldre kommuninvånarnas servicebehov. Äldreomsorgslagen förpliktar kommuner att ordna högkvalitativa social- och hälsovårdstjänster för äldre personer i rätt tid och i tillräcklig omfattning med tanke på dessa personers servicebehov.

Social- och hälsovårdssektorns sjukhus-, rehabiliterings- och omsorgstjänster ordnar dagverksamhet för handikappade personer över 65 år enligt deras behov. De flesta av klienterna inom dagverksamheten för äldre har minnessjukdomar av olika grader och innehållet av dagverksamheten för äldre lämpar sig inte som sådant för de handikappade seniorernas behov. Eftersom det bara finns få äldre handikappade klienter som får dagverksamhet har det varit ändamålsenligt att köpa dagverksamhet som svarar mot deras behov också hos dagverksamhetsenheter för handikappade på basis av servicebehoven. Klienterna

22.05.2019

betalar för servicen enligt samma kriterier som äldre klienter inom dagverksamheten. Det är nödvändigt att utveckla innehållet i stadens egen dagverksamhet för att dagverksamheten bättre ska kunna svara mot olika klienters behov.

I äldreomsorgslagen avses med äldre befolkning den del av befolkningen som är i en ålder som berättigar till ålderspension och med äldre person en person vars fysiska, kognitiva eller sociala funktionsförmåga är nedsatt på grund av sjukdomar eller skador som har uppkommit, tilltagit eller förvärrats i och med hög ålder, eller på grund av degeneration i anslutning till hög ålder.

Utan en numerisk åldersgräns går det inte att definiera begreppet äldre person så entydigt att alla tolkningsproblem kan undvikas. I regeringens proposition med förslag till äldreomsorgslag konstateras det att det vid tolkningen är motiverat att gå in för en klientvänlig linje, och gränsdragningen får inte leda till att en klient utan grund hamnar utanför lagens tillämpningsområde. Om det är tvetydigt om en persons nedsatta funktionsförmåga beror på hög ålder eller någonting annat, är det motiverat att inleda en utredning av servicebehovet i enlighet med lagen.

Sjukhus-, rehabiliterings- och omsorgstjänsternas dagverksamhet för äldre är förebyggande och rehabiliteringsfrämjande verksamhet i enlighet med socialvårdslagen. Verksamheten bidrar till funktionsförmågan, den mentala vitaliteten och de sociala förhållandena för hemmaboende som fyllt 65 år och minnessjuka under 65 år.

Ett beslut som baserar sig på bedömning av det individuella servicebehovet fattas för alla nya klienter som sökt till sjukhus-, rehabiliterings- och omsorgstjänsternas dagverksamhet. Om beslutet är gynnsamt för klienten, är det i kraft högst 12 månader. Klientens servicebehov bedöms på nytt en månad innan den bestämda tiden löper ut.

Vid upprättande av en serviceplan bedöms det om personens funktionsförmåga på bästa sätt kan stödjas med dagverksamhet med stöd av handikappservicelagen eller lagen angående specialomsorger om utvecklingsstörda, med dagverksamhet för äldre eller med någon annan stimulerande verksamhet eller service. Eftersom en handikappad klient inte längre efter att ha fyllt 65 år har någon subjektiv rätt till dagverksamhet tas för dagverksamheten ut en avgift fastställd av social- och hälsovårdsnämnden på samma sätt som för de andra personer som uppnått åldern för ålderspension. Dagverksamhet som avses i lagen angående specialomsorger om utvecklingsstörda och som klienter under 65 år har en subjektiv rätt till är avgiftsfri. Inom dagverksamheten med stöd av samma lag betalar klienterna för måltider och transporter bara om de utnyttjar sådana. Inom dagverksamhet för äldre tas det i

enlighet med social- och hälsovårdsnämndens beslut 1.3.2016 ut en självriskandel som omfattar verksamheten och transport utan specialrangemang. Av den här orsaken ändras avgiften för dagverksamhet när en handikappad person uppnår åldern för ålderspension.

8 § 2 mom. i lagen om klientens ställning och rättigheter inom socialvården (812/2000) förpliktar att behandla och avgöra klientens sak med hänsyn i första hand till klientens intresse. Social- och hälsovården beaktar en handikappad klients intresse på det ovan angivna sättet vid bedömningen av servicebehovet hos handikappade som fyllt 65 år.

Klientantal och kostnader

Tjänster för arbets- och dagverksamhet ordnas med stöd av handikappservicelagen eller lagen angående specialomsorger om utvecklingsstörda. Dagverksamhet ordnas även med stöd av socialvårdslagen främst för seniorer.

Tjänsterna med stöd av handikappservicelagen omfattar 24 helsingforsare i stadens egen dagverksamhet och 164 i de köpta tjänsterna.

Dagverksamheten med stöd av lagen om specialomsorger om utvecklingsstörda omfattar 543 helsingforsare i stadens egna tjänster och 529 i de köpta tjänsterna.

Dagverksamheten med stöd av socialvårdslagen omfattar 1 774 helsingforsare i stadens egna tjänster och 457 i de köpta tjänsterna. Antalet klienter som använder servicesedel är 400.

Totalt omfattar dagverksamhetstjänsterna ca 1 224 handikappade personer. Kostnaderna för dagverksamheten för handikappade uppgår till sammanlagt ca 23,3 miljoner euro. När dagverksamhet ordnas som en tjänst med stöd av lagen angående specialomsorger om utvecklingsstörda ska kommunen även ordna transporter i samband med servicen. Kostnaderna för dessa uppgick till ca 3,9 miljoner euro 2018.

Totalt omfattar dagverksamheten med stöd av socialvårdslagen ca 2 615 personer. Kostnaderna för dagverksamheten med stöd av socialvårdslagen uppgår till ca 1,8 miljoner euro, med transportkostnaderna på 0,3 miljoner euro medräknade. Intäkterna från klientavgifterna för dagverksamheten med stöd av socialvårdslagen uppgick till ca 166 000 euro år 2018.

År 2019 omfattade arbets- och dagverksamheten med stöd av handikappservicelagen och lagen angående specialomsorger om utvecklingsstörda 19 klienter som har fyllt eller kommer att fylla 65 under innevarande år. Om de alla fortsätter i sina nuvarande funktioner innebär

detta en ökning på 250 000 euro i de årliga utgifterna. År 2020 kommer 21 nuvarande klienter inom arbets- och dagverksamheten att fylla 65 år. Om de fortsätter i sina nuvarande funktioner ökar kostnaderna med 294 000 euro om året. Kostnaderna skulle öka med sammanlagt 544 000 euro under åren 2019–2020. I fråga om arbets- och dagverksamhet ska det beaktas att tjänsterna samtidigt kommer att omfatta nya ungdomar, vilket kan ställa utmaningar också när det gäller platsernas tillräcklighet inom dagverksamheten. Kostnaderna kan påverkas av serviceproducenternas prishöjningar, transportkostnadernas prisändringar och ändringar i klienternas funktionsförmåga.

Likabehandling av kommuninvånarna

De som väckt motionen tar upp att de tjänster som tjänsterna för äldre beviljar med stöd av socialvårdslagen är ekonomiskt ofördelaktigare för en handikappad person än tjänsterna för handikappade.

Om dagverksamhet för gravt handikappade över 65 år beviljas utan att ta ut någon klientavgift sjunker intäkterna från klientavgifterna med ca 5 000 euro. Viktigare än kostnadseffekterna är dock att beakta jämlikheten mellan de handikappade och de icke-handikappade kommuninvånarna.

Enligt 6 § 1 mom. i grundlagen (731/1999) är alla lika inför lagen. I 2 mom. anges ett omfattande förbud mot särbehandling. Ingen får särbehandlas utan godtagbart skäl. På motsvarande sätt ska man inom förvaltningen enligt förvaltningslagen följa principen om likabehandling som innehåller ett allmänt förbud mot diskriminering för myndigheter, dvs. ett förbud mot att utan godtagbart skäl särbehandla någon på grund av ursprung, religion, kön, ålder, politisk eller samhällslig övertygelse, fackföreningsverksamhet eller av annan motsvarande orsak. Principen förutsätter också att de finns konsekvens i beslutsfattandet och behandlingen.

I lagstiftningen har myndigheterna ålagts skyldighet att främja likabehandling. Det anges i 5 § 1 mom. i diskrimineringslagen (1325/2014) att myndigheterna ska bedöma hur likabehandling uppnås i deras verksamhet och vidta åtgärder som behövs för att främja likabehandling. De främjande åtgärderna ska vara effektiva, ändamålsenliga och proportionerliga med beaktande av myndighetens verksamhetsmiljö, resurser och övriga omständigheter.

Till exempel i 8 § i diskrimineringslagen stadgas det om förbud mot diskriminering och i 10 § i samma lag om direkt diskriminering. Direkt diskriminering ska anses förekomma när någon på grund av en omständighet som gäller honom eller henne som person behandlas på ett

ofördelaktigare sätt än någon annan har behandlats, behandlas eller skulle behandlas i en jämförbar situation.

I 11 § i diskrimineringslagen stadgas det om legitima grunder för särbehandling. Enligt 1 mom. i samma paragraf är särbehandling inte diskriminering, om behandlingen föranleds av lag och annars har ett godtagbart syfte och medlen för att uppnå detta syfte är proportionerliga.

Enligt 2 mom. i samma paragraf är särbehandling emellertid berättigad också när det inte finns några bestämmelser om legitim grund, om särbehandlingen har ett godtagbart syfte med avseende på de grundläggande fri- och rättigheterna och de mänskliga rättigheterna och medlen för att uppnå syftet är proportionerliga. Det konstateras emellertid i diskrimineringslagen att 2 mom. likväl inte ska tillämpas när det är fråga om utövande av offentlig makt eller fullgörande av offentliga förvaltningsuppgifter.

Enligt handikappservicelagen upphör en handikappad persons subjektiva rätt till dagverksamhet när personen fyller 65 år. Om kommunen beslutade att en handikappad persons rätt till avgiftsfri dagverksamhet fortsätter efter att personen fyllt 65 år skulle det vara fråga om utövande av offentlig makt. Enligt 11 § i diskrimineringslagen ska särbehandlingen basera sig på lag när det är fråga om utövande av offentlig makt. Enligt diskrimineringslagen är det inte motiverat att ordna avgiftsfri dagverksamhet för handikappade över 65 år eftersom särbehandlingen inte baserar sig på lag.

Det är viktigt för klientens välbefinnande att klientens situation bedöms på nytt efter att klientens subjektiva rätt till dagverksamhet med stöd av handikappservicelagen upphör och klienten har möjligheten att fortsätta i dagverksamheten för äldre om klienten så vill och om han eller hon uppfyller kriterierna för detta.

Enligt 30 kap. 11 § 2 mom. i förvaltningsstadgan ska stadsstyrelsen förelägga fullmäktige en motion som undertecknats av minst 15 ledamöter.

Föredragande

Stadsstyrelsen

Upplysningar

Marja-Liisa Rautanen, stadssekreterare, telefon: 310 36184
marja-liisa.rautanen(a)hel.fi

Bilagor

- 1 Valtuutettu Sinikka Vepsän aloite
- 2 Lausunto Sinikka Vepsän aloitteesta vammaispalveluista, Vanhusneuvosto

22.05.2019

- 3 Lausunto 14.2.2019, Vammaisneuvosto
4 Lausunto, Yhdenvertaisuustoimikunta

Sökande av ändring

Förbud mot sökande av ändring, beredning eller verkställighet

Beslutshistoria

Kaupunginhallitus 13.05.2019 § 346

HEL 2018-011679 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo valtuutettu Sinikka Vepsän aloitteen loppuun käsitellyksi.

Käsittely

13.05.2019 Ehdotuksen mukaan äänestyksin

Palautusehdotus:

Tomi Sevander: Palautetaan asia valmisteluun siten, että selvitetään yli 65-vuotiaiden vammaisten palveluiden järjestäminen kaikkien palveluiden osalta (esim. asuminen, kuntoutus, apuvälineet) sekä missä tilanteissa siirtoja vanhuspalveluiden piiriin on tehty ja ovatko ne lain mukaisia

Kannattaja: Anna Vuorjoki

Asian käsittelyn keskeyttämisestä äänestettiin ennen keskustelun jatkamista.

Äänestys

JAA-ehdotus: Asian käsittelyä jatketaan

EI-ehdotus: Tomi Sevanderin palautusehdotuksen mukaisesti

Jaa-äännet: 10

Jasmin Hamid, Kaisa Hernberg, Terhi Koulumies, Hannu Oskala, Pia Pakarinen, Mika Raatikainen, Marcus Rantala, Wille Rydman, Daniel Sazonov, Jan Vapaavuori

Ei-äännet: 4

Nasima Razmyar, Suldaan Said Ahmed, Tomi Sevander, Anna Vuorjoki

22.05.2019

Tyhjä: 1
Ozan Yanar

Kaupunginhallitus päätti jatkaa asian käsittelyä äänin 10 - 4 (1 tyhjä).

06.05.2019 Pöydälle

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Marja-Liisa Rautanen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36184
marja-liisa.rautanen(a)hel.fi

Sosiaali- ja terveyslautakunta 26.03.2019 § 54

HEL 2018-011679 T 00 00 03

Lausunto

Sosiaali- ja terveyslautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon valtuutettu Sinikka Vepsän ym. valtuustoaloitteesta helsinkiläisten 65 vuotta täyttävien vammaisten henkilöiden palvelujen säilyttämiseksi vammaispalveluiden piirissä:

"Yhdistyneiden kansakuntien vammaisten henkilöiden oikeuksia koskevan yleissopimuksen eli vammaisoikeussopimuksen periaatteita ovat muun muassa vammaisten henkilöiden oikeus yhdenvertaisuuteen, osallisuuteen ja syrjimättömyyteen sekä tarpeellisiin palveluihin ja tukitoimiin.

Tavoitteena on, että julkiset palvelut suunnitellaan kaikille sopiviksi ja ympäristö esteettömäksi. Kun yleisten palvelujen apu ei riitä, järjestetään erityispalveluja kuten asumis-, apuväline- ja kuljetuspalveluja.

Kunnan järjestämistä kuuluu vammaispalvelut pohjautuvat lainsäädäntöön. Vammaispalveluista säädetään sosiaalihuoltolaissa, vammaisuuden perusteella järjestettävistä palveluista ja tukitoimista annetussa laissa eli vammaispalvelulaissa sekä kehitysvammaisten erityishuollosta annetussa laissa.

Vammaispalvelulain mukaisia palveluja ja tukitoimia järjestetään silloin, kun vammaisen henkilö ei saa riittäviä ja hänelle sopivia palveluja tai tukitoimia muun lain nojalla. Kehitysvammaisten erityishuollosta annetussa laissa tarkoitettulle henkilölle järjestetään kuitenkin hänen vammaisuutensa edellyttämiä palveluja ja tukitoimia ensisijaisesti vammaispalvelulain nojalla siltä osin kuin ne ovat hänen palvelutarpeese-

ensa nähden riittäviä ja sopivia sekä muutoinkin hänen etunsa mukais-
ta.

Kummassakaan edellä mainitussa laissa ei ole varsinaisia ikärajoja palvelujen suhteen. Poikkeuksena on kuitenkin vammaispalvelulain säännös henkilökohtaisesta avusta, jonka mukaan henkilökohtainen apu ei ole tarkoitettu henkilölle, jonka toimintarajoitteet johtuvat pääasiassa ikääntymisestä.

Vammaispalvelulain 8 §:n mukaan kunnan on järjestettävä vaikeavammaiselle henkilölle päivätoimintaa, jos henkilö vammansa tai sairautensa johdosta välttämättä tarvitsee palvelua suoriutuakseen tavallisista elämän toiminnoista.

Vammaispalvelulakia koskevassa hallituksen esityksessä todetaan päivätoiminnan olevan tavoitteellista toimintaa, jolla pyritään vahvistamaan niitä taitoja, joita kaikkein vaikeimmin vammaiset henkilöt tarvitsevat selviytyäkseen mahdollisimman omatoimisesti arkielämän toiminnoista. Päivätoiminnan avulla olisi myös edistettävä sosiaalista vuorovaikutusta.

Vammaispalvelulain nojalla järjestettävä päivätoiminta on tarkoitettu kaikkein vaikeimmin vammaisille henkilöille, joilla ei vammansa vuoksi ole mahdollisuutta osallistua työelämään, opiskeluun tai työtoimintaan.

Vammaispalvelulain mukaista päivätoimintaa järjestettäessä vaikeavammaisena pidetään vammaispalvelulain 8 b §:n 2 momentin mukaan työkyvyttöntä henkilöä, jolla vamman tai sairauden aiheuttaman erittäin vaikean toimintarajoitteen vuoksi ei ole edellytyksiä osallistua sosiaalihuoltolain (710/1982) 27 e §:ssä tarkoitettuun työtoimintaan ja jonka toimeentulo perustuu pääosin sairauden tai työkyvyttömyyden perusteella myönnettäviin etuuksiin. Tällaisella työkyvyttömällä henkilöllä on vammaispalvelulain mukaan subjektiivinen oikeus päivätoimintaan. Vammansa takia töihin kykenemätön henkilö saa siten työtä korvaavaa päivätoimintaa maksuttomasti.

Työkyvyttömyyden perusteella ennen vuotta 1965 syntyneelle henkilölle maksetaan työkyvyttömyyseläkettä 65 ikävuoteen asti kansaneläkelain 10 §:n mukaan. Kun työkyvyttömyyseläkettä saava henkilö täyttää 65 vuotta, muuttaa Kela hänelle kansaneläkelain 12 §:n mukaan maksamansa työkyvyttömyyseläkkeen vanhuuseläkkeeksi ilman erillistä hakemusta.

Edellä mainitusta syystä myös vammaisen asiakkaan tilanne muuttuu, kun hän saavuttaa vanhuuseläkeiän. Tällöin hänellä ei enää ole subjektiivista oikeutta saada työtä korvaavaa vammaispalvelulain mukaista maksutonta päivätoimintaa, vaan hän asettuu samaan asemaan kuin

muut vanhuuseläkkeellä olevat. Tässä tilanteessa päivätoiminnan järjestämisen perusteet muuttuvat, sillä päivätoimintaa ei enää järjestetä sen vuoksi, ettei vammaisen voi vammansa vuoksi osallistua työhönlämään, opiskeluun tai työtoimintaan. Vanhuuseläkkeellä oleville voidaan kuitenkin järjestää ikääntyneiden päivätoimintaa, joka on harkinnanvaraista.

Koska subjektiivista oikeutta vammaispalvelulain mukaiseen päivätoimintaan ei ole enää sen jälkeen, kun vammaisen henkilö saavuttaa vanhuuseläkeiän, Helsingin sosiaali- ja terveystoimi arvioi vammaispalvelulain mukaista päivätoimintaa saavan asiakkaan tilanteen uudelleen sen vuoden lopulla, jolloin asiakas täyttää 65 vuotta. Samalla selvitetään, täytyvätkö asiakkaan kohdalla ikääntyneiden henkilöiden päivätoiminnan kriteerit ja onko hänellä tarvetta päivätoimintaan.

Kunnan on huomioitava vanhuspalvelulain (ikäntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveystoimintapalveluista annetun lain) asettamat velvollisuudet selvittäessään iäkkäiden kuntalaisten palveluntarvetta. Vanhuspalvelulaki velvoittaa kunnan järjestämään iäkkäälle henkilölle laadukkaita sosiaali- ja terveystoimintapalveluja, jotka ovat hänen tarpeisiinsa nähden oikea-aikaisia ja riittäviä.

Sairaala-, kuntoutus- ja hoivapalvelut (SKH) järjestää yli 65-vuotiaille vammaisille henkilöille heidän tarpeisiinsa vastaavaa päivätoimintaa. Valtaosa ikääntyneiden päivätoiminnan asiakkaista on eriaikaisia muistisairautta sairastavia ja sellaisenaan ikääntyneiden päivätoiminnan sisältö ei vastaa vammaisen ikääntyneen tarpeita. Koska ikääntyneitä vammaisia päivätoiminta-asiakkaita on vähän, on ollut tarkoituksenmukaista ostaa heidän tarpeitaan vastaavaa päivätoimintaa myös vammaisten päivätoimintayksiköistä palvelutarpeiden perusteella. Asiakkaat maksavat palvelusta samoilla kriteereillä kuin ikääntyneet päivätoiminnan asiakkaat. Kaupungin oman päivätoiminnan sisällön kehittäminen on tarpeen, jotta päivätoiminta voi vastata paremmin erilaisten asiakkaiden tarpeisiin.

Vanhuspalvelulaissa ikääntyneellä väestöllä tarkoitetaan vanhuuseläkeikäistä väestöä ja iäkkäällä henkilöllä henkilöä, jonka fyysinen, kognitiivinen tai sosiaalinen toimintakyky on heikentynyt korkean iän myötä alkaneiden, lisääntyneiden tai pahentuneiden sairauksien tai vammojen vuoksi taikka korkeaan ikään liittyvän rappeutumisen johdosta.

lakkään henkilön käsitetä ei ole mahdollista määrittellä ilman numeerista ikärajaa niin yksiselitteisesti, että tulkintaongelmilta vältyttäisiin. Hallituksen esityksessä vanhuspalvelulain todeksi todetaan, että tulkinnassa on perusteltua suosia asiakasmyönteistä linjaa eikä rajanveto saa johtaa siihen, että asiakas jäisi perusteettomasti lain soveltamisen ulkopuolel-

22.05.2019

le. Esimerkiksi jos on tulkinnanvaraista, ovatko henkilön alentuneen toimintakyvyn syynä korkeasta iästä johtuvat vai muut tekijät, hänen palveluntarpeensa selvittäminen on perusteltua käynnistää vanhuspalvelulain mukaisesti.

Helsingin sosiaali- ja terveystoimialan sairaala-, kuntoutus- ja hoivapalvelujen (SKH) järjestämä ikääntyneiden henkilöiden päivätoiminta on sosiaalihuoltolain mukaista ennaltaehkäisevää ja kuntouttamista tukevaa toimintaa, jolla edistetään kotona asuvien 65 vuotta täyttäneiden ja alle 65-vuotiaiden muistisairaiden helsinkiläisten toimintakykyä, henkistä vireyttä ja sosiaalisia suhteita.

Kaikille SKH:n päivätoimintaa hakeneille uusille asiakkaille tehdään yksilöllinen palvelutarpeen arviointiin perustuva päätös. Jos päätös on asiakkaalle myönteinen, se on voimassa enintään 12 kuukautta, mutta kuukautta ennen määräaikaisuuden loppua asiakkaan palvelutarve arvioidaan uudelleen.

Palvelusuunnitelmaa tehtäessä arvioidaan, voidaanko henkilön toimintakykyä parhaiten tukea vammais- tai kehitysvammalain nojalla järjestettävällä päivätoiminnalla, ikääntyneille suunnatulla päivätoiminnalla vai jollakin muulla viriketoiminnalla tai palvelulla. Koska vammaisella asiakkaalla ei enää 65 vuotta täytettyään ole subjektiivista oikeutta päivätoimintaan, peritään päivätoiminnasta sosiaali- ja terveyslautakunnan määräämä maksu samalla tavalla kuin muiltakin vanhuuseläkeikäisä olevilta. Vammaispalvelulain mukainen päivätoiminta, johon asiakkaalla on subjektiivinen oikeus alle 65-vuotiaana, on maksutonta. Kyseisen lain nojalla annetusta päivätoiminnasta asiakkaat maksavat aterioista ja kuljetuksista vain, mikäli käyttävät niitä. Ikääntyneiden päivätoiminnasta peritään sosiaali- ja terveyslautakunnan 1.3.2016 tekemän päätöksen mukainen omavastuuosuus, johon sisältyy toiminta sekä ilman erityisjärjestelyjä tapahtuva kuljetus. Tästä syytä päivätoiminnasta perittävä maksu muuttuu vammaisen henkilön saavutettua vanhuuseläkeiän.

Sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista annetun lain 8 §:n 2 momentti velvoittaa käsittelemään ja ratkaisemaan asiakasta koskevan asian siten, että ensisijaisesti otetaan huomioon asiakkaan etu.

Helsingin kaupungin sosiaali- ja terveystoimiala huomioi edellä kerrotulla tavalla vammaisen asiakkaan edun arvioidessaan 65 vuotta täyttävien vammaisten palveluntarvetta.

Asiakasmäärät ja kustannukset

Työ- ja päivätoiminnan palveluja järjestetään vammaispalvelu- tai kehitysvammalain nojalla. Päivätoimintaa järjestetään myös sosiaalihuoltolain nojalla pääosin ikäihmisille.

Helsingkiläisiä asiakkaita on kaupungin omissa vammaispalvelulain mukaan järjestetyssä päivätoimintapalvelussa 24 ja ostopalveluissa 164 henkilöä.

Kehitysvammalain mukaisesti järjestettävän päivätoiminnan piirissä helsingkiläisiä on kaupungin omissa palveluissa 543 ja ostopalveluissa 529 henkilöä.

Sosiaalihuoltolain mukaisessa päivätoimintapalveluissa asiakkaista 1 774 on kaupungin omissa palveluissa ja ostopalveluissa 457 henkilöä. Palveluseteliasiakkaiden määrä on 400 henkilöä.

Kaiken kaikkiaan vammaisia henkilöitä on päivätoimintapalvelujen piirissä noin 1 224 henkilöä. Päivätoiminnan kokonaiskustannukset vammaispalveluiden osalta ovat noin 23,3 miljoonaa euroa. Kun päivätoimintaa järjestetään kehitysvammaisten erityishuollosta annetun lain mukaisena palveluna, tulee kunnan järjestää myös siihen liittyvät kuljetukset, joiden kustannukset vuonna 2018 olivat noin 3,9 miljoonaa euroa.

Kaikkiaan sosiaalihuoltolain mukaisen päivätoiminnan piirissä on noin 2 615 henkilöä. Sosiaalihuoltolain mukaisen päivätoiminnan kokonaiskustannukset ovat noin 1,8 miljoonaa euroa, jossa on mukana kuljetuskustannukset 0,3 miljoonaa euroa. Sosiaalihuoltolain mukaisesta päivätoiminnasta saadut asiakasmaksutuotot olivat vuonna 2018 noin 166 000 euroa.

Vuonna 2019 vammaispalvelulain ja kehitysvammalain nojalla järjestettävässä työ- ja päivätoiminnassa on 19 asiakasta, jotka ovat täyttäneet tai täyttävät 65 vuotta kuluvan vuoden aikana. Jos he kaikki jatkaisivat nykyisissä toiminnoissaan olisi sen kustannusvaikutus lisäystä nykyisiin menoihin 250 000 euroa/vuosi. Vuoden 2020 aikana nykyisistä työ- ja päivätoiminnan asiakkaista 65 vuotta täyttää 21 henkilöä, ja jos he jatkaisivat nykyisissä toiminnoissaan, lisäksi tämä kustannuksia 294 000 euroa/vuosi. Yhteensä kustannukset kasvaisivat siis vuosien 2019–2020 aikana 544 000 euroa aloitteen mukaisella toimintamallilla. Työ- ja päivätoiminnan osalta on huomioitava, että samanaikaisesti uusia nuoria tulee palveluiden piiriin, mikä voi asettaa haasteita myös päivätoimintapaikkojen riittävyydelle. Kustannuksiin voi vaikuttaa palveluntuottajien hinnan korotukset, kuljetuskustannusten hinnanmuutokset sekä muutokset asiakkaiden toimintakyvyssä.

Kuntalaisten yhdenvertainen kohtelu

Aloitteessa tuodaan esiin se, että vanhuspalvelujen sosiaalihuoltolain perusteella myöntämät palvelut ovat vammaisen henkilön kannalta taloudellisesti epäedullisempia kuin vammaispalvelut.

22.05.2019

Jos yli 65-vuotiaille vaikeavammaisille myönnettäisiin päivätoiminta ilman, että heiltä perittäisiin asiakasmaksua, olisi asiakasmaksutuottojen alenema noin 5 000 euroa. Kustannusvaikutuksia olennaisempaa on kuitenkin huomioida vammaisten ja ei-vammaisten kuntalaisten yhdenvertaisuus.

Perustuslain 6 §:n 1 momentin mukaan ihmiset ovat yhdenvertaisia lain edessä. Pykälän 2 momentti sisältää laaja-alaisen syrjintäkiellon. Kiellettyä on henkilön asettaminen muihin nähden eri asemaan ilman hyväksyttävää perustetta. Vastaavasti hallintolain mukaan hallinnossa on noudatettava yhdenvertaisuusperiaatetta, joka sisältää viranomaiseen kohdistuvan yleisen syrjintäkiellon eli kiellon asettaa ketään ilman hyväksyttävää perustetta eriarvoiseen asemaan esimerkiksi alkuperän, uskonnon, sukupuolen, iän, poliittisen tai yhteiskunnallisen näkemyksen, ammattiyhdistystoiminnan tai muun vastaavan syyn vuoksi. Periaate edellyttää myös päätöksenteon ja kohtelun johdonmukaisuutta.

Viranomaiselle on lainsäädännössä asetettu velvollisuus edistää yhdenvertaisuutta. Yhdenvertaisuuslain 5 §:n 1 momentin mukaan viranomaisen on arvioitava yhdenvertaisuuden toteutumista toiminnassaan ja ryhdyttävä tarvittaviin toimenpiteisiin yhdenvertaisuuden toteutumisen edistämiseksi. Edistämistoimenpiteiden on oltava viranomaisen toimintaympäristö, voimavarat ja muut olosuhteet huomioon ottaen tehokkaita, tarkoituksenmukaisia ja oikeasuhteisia.

Lain 8 §:ssä säädetään syrjinnän kiellosta ja 10 §:ssä välittömästä syrjinnästä. Syrjintä on välitöntä, jos jotakuta kohdellaan henkilöön liittyvän syyn perusteella epäsuotuisimmin kuin jotakuta muuta on kohdeltu, kohdellaan tai kohdeltaisiin vertailukelpoisessa tilanteessa.

Lain 11 §:n säädetään erilaisen kohtelun oikeuttamisperusteista. Säännöksen 1 momentin mukaan erilainen kohtelu ei ole syrjintää, jos kohtelu perustuu lakiin ja sillä muutoin on hyväksyttävä tavoite ja keinot tavoitteen saavuttamiseksi ovat oikeasuhteisia.

Säännöksen 2 momentin mukaan erilainen kohtelu on oikeutettua siinäkin tapauksessa, että kohtelun oikeuttamisperusteista ei ole säädetty, jos kohtelulla on perus- ja ihmisoikeuksien kannalta hyväksyttävä tavoite ja keinot tavoitteen saavuttamiseksi ovat oikeasuhteisia. Yhdenvertaisuuslaissa todetaan kuitenkin, että 2 momenttia ei sovelleta silloin, kun kyse on julkisen vallan käytöstä ja julkisen hallintotohtävän hoidosta.

Vammaispalvelulain mukaan vammaisen henkilön subjektiivinen oikeus päivätoimintaan päättyy hänen täytettyään 65 vuotta. Jos kunta päättäisi, että vammaisen oikeus maksuttomaan päivätoimintaan jatkuisi hänen täytettyään 65 vuotta, päätöksessä olisi kyse julkisen vallan käytö-

stä. Edellä mainitun yhdenvertaisuuslain 11 §:n mukaan erilaisen kohtelun tulee perustua lakiin, kun kyse on julkisen vallan käyttämisestä. Näin ollen asiakkaille maksuttoman päivätoiminnan järjestäminen yli 65-vuotiaille vammaisille ei ole yhdenvertaisuuslain mukaista, sillä erilainen kohtelu ei perustuisi lakiin.

Terveys- ja hyvinvointivaikutusten arviointi

Päivätoiminnan järjestäminen asiakkaan yksilölliset olosuhteet ja tarpeet huomioiden vaikuttaa positiivisesti asiakkaan terveyteen ja hyvinvointiin. Asiakkaan hyvinvoinnin kannalta on tärkeää, että vammaispalvelulain subjektiivisen päivätoimintaoikeuden päätyttyä hänen tilanteensa arvioidaan uudelleen ja asiakkaalla on mahdollisuus halutessaan jatkaa ikääntyneiden päivätoiminnassa, jos hän täyttää sen kriteerit.

Käsittely

26.03.2019 Ehdotuksen mukaan äänestyksin

Tämä asia oli esityslistalla asiana 6, mutta käsiteltiin kokouksessa viidentenä ulkopuolisten asiantuntijoiden aikataulullisista syistä. Asiana 5 ollut selvitys Helsinki Lapset SIB -vaikuttavuusinvestoinnin hankinnasta (tämän pöytäkirjan § 55) käsiteltiin asiana 6. Muut esityslistalla olleet asiat käsiteltiin esityslistan mukaisessa järjestyksessä.

Asiassa tehtiin seuraava palautusehdotus:

Palautusehdotus 1:

Jäsen Mari Rantanen: Palautetaan uudelleen valmisteltavaksi siten, että aloitteessa mainittu vammaispalvelujen käyttö mahdollistetaan myös yli 65-vuotiaille. Kaupunki voi aina järjestää paremmat palvelut kuin mitä laki asiasta sanoo. Vammaisille ei tässä tapauksessa tarjottaisi eri palveluja vaan he jatkaisivat palveluiden saamista vammaispalvelulain perusteella ja olisivat näin iästä riippumatta samanarvoisessa asemassa toisten vammaisten kanssa eikä heitä vertailtaisi perusteettomasti ikääntyneisiin.

Palautusehdotus raukesi kannattamattomana.

Asiassa tehtiin myös seuraavat vastaehdotukset:

Vastaehdotus 1:

Jäsen Ahto Apajalahti: Poistetaan lausunnosta otsikko "Kuntalaisten yhdenvertainen kohtelu" sekä sitä seuraavat kahdeksan kappaletta ennen terveys- ja hyvinvointivaikutusten arviointia.

Kannattaja: jäsen Antti Vainionpää

22.05.2019

Vastaehdotus 2:

Jäsen Antti Vainionpää: Lisätään lausunnon loppuun ennen terveys- ja hyvinvointivaikutusten arviointia: "Jotta kaupunginvaltuutetut voisivat tehdä mahdollisimman informoidun päätöksen aloitteesta, niin lautakunta pyytää mahdollisuuksien mukaan yhdenvertaisuusvaltuutetun kannan aloitteesta."

Kannattaja: jäsen Ahto Apajalahti

Sosiaali- ja terveyslautakunnan lausunto syntyi seuraavien äänestysten tuloksena:

1 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

Ei-ehdotus: Vastaehdotus 1 (jäsen Ahto Apajalahti)

Jaa-äännet: 8

Tapio Bergholm, Sami Heistaro, Esa Olavi Lehtopuro, Seija Muurinen, Laura Nordström, Matias Pajula, Hannu Tuominen, Sanna Vesikansa

Ei-äännet: 3

Heidi Ahola, Ahto Apajalahti, Antti Vainionpää

Tyhjä: 2

Cecilia Ehrnrooth, Mari Rantanen

Poissa: 0

Sosiaali- ja terveyslautakunta hyväksyi esittelijän ehdotuksen äänin 8 - 3 (tyhjää 2).

2 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

Ei-ehdotus: Vastaehdotus 2 (jäsen Antti Vainionpää)

Jaa-äännet: 6

Tapio Bergholm, Sami Heistaro, Esa Olavi Lehtopuro, Seija Muurinen, Matias Pajula, Hannu Tuominen

Ei-äännet: 5

Heidi Ahola, Ahto Apajalahti, Laura Nordström, Mari Rantanen, Antti Vainionpää

Tyhjä: 2

Cecilia Ehrnrooth, Sanna Vesikansa

Poissa: 0

22.05.2019

Sosiaali- ja terveyslautakunta hyväksyi esittelijän ehdotuksen äänin 6 - 5 (tyhjää 2).

Sosiaali- ja terveyslautakunta antoi asiasta esittelijän ehdotuksen mukaisen lausunnon.

Jäsenet Ahto Apajalahti ja Antti Vainionpää jättivät lausunnosta eriävät mielipiteet.

12.03.2019 Palautettiin

26.02.2019 Pöydälle

Esittelijä

sosiaali- ja terveystoimialan toimialajohtaja
Juha Jolkkonen

Lisätiedot

Katja Raita, vammaistyön johtaja, puhelin: 310 43149
katja.raita(a)hel.fi

Tuula Mohamud, erityisasiantuntija, puhelin: 310 20669
tuula.mohamud(a)hel.fi

Merja Santala, lakimies, puhelin: 310 43697
merja.santala(a)hel.fi

§ 178

Den av ledamoten Mari Holopainen väckta motionen om fysioterapi för mammor i samband med rådgivningstjänster

HEL 2018-013002 T 00 00 03

Beslut

På förslag av ordföranden bordlade stadsfullmäktige ärendet.

Föredragande

Stadsstyrelsen

Upplysningar

Marja-Liisa Rautanen, stadssekreterare, telefon: 310 36184
marja-liisa.rautanen(a)hel.fi

Sökande av ändring

Förbud mot sökande av ändring, beredning eller verkställighet

Beslutsförslag

Stadsfullmäktige betraktar den av ledamoten Mari Holopainen väckta motionen som slutbehandlad.

Föredragandens motiveringar

Ledamoten Mari Holopainen och 19 andra ledamöter föreslår i sin motion att staden ska börja erbjuda fysioterapi som ett stöd för förlossningar och bottenbäckenmuskulaturens kondition liksom också fysioterapihandledning i anslutning till rådgivningstjänster.

Stadsstyrelsen hänvisar till social- och hälsovårdsnämndens utlåtande och konstaterar att man redan under havandeskapet börjar ge mammorna handledning i hur de ska komma i form efter förlossningen och i frågor om hälsan efter förlossningen. Handledningen ges i anslutning till rådgivningens familjeträning och i fysioterapigrupper för havande kvinnor.

Mammor som har fött barn får på förlossningssjukhuset instruktioner för att träna tryggt under återhämtningen efter havandeskapet och förlossningen. Stadens social- och hälsovårdsförvaltning har år 2018 på mammornas begäran startat en fysioterapigrupp för mammor som har fött barn. I gruppen får mammorna ytterligare instruktioner och råd samt viktigt kamratstöd. Till gruppen hänvisar rådgivningen sådana mammor som redan har visat sig ha problem, till exempel svag bäckenbottenmuskulatur. Grupper för mammor som har fött barn ordnas en gång i månaden vid fysioterapienheterna vid Östergatans familje-

22.05.2019

central, i Tölö och i Malm. År 2018 fanns det 18 grupper med sammanlagt 49 mammor. Gruppverksamhet efter förlossningen är något nytt. Avsikten är att utöka antalet grupper och göra det lättare att anmäla sig så att alla mammor som har fött barn och som så önskar ska kunna delta. I år ordnas grupper vid Berghälls familjecentral förutom vid de enheter som redan nämnts. Det kommer att finnas sammanlagt uppskattningsvis 43 grupper.

Fysioterapeuterna vid alla fysioterapienheter besitter grundläggande kunskaper i problem med anknytning till bäckenbotten. Klienter som behöver fysioterapeuter med djupare kunskaper i ämnet hänvisas till enheterna i Fiskehamnen, Malm och Tölö. Vid dessa enheter finns det också apparater som mäter bäckenbottenproblemen och anläggningar för dirigering av övningarna.

Vid centralerna för hälsa och välbefinnande samt vid familjecentralerna har man strävat efter att inrikta den hälsofrämjande verksamheten från individuella mottagningar mot lättare kontaktformer såsom gruppträffar. Man försöker fokusera de individuella mottagningarnas tjänster på dem som till följd av sina hälsoproblem behöver individuell vård, handledning eller rehabilitering. Också de mammor som har fött barn och hos vilka man redan har konstaterat en betydande delning av de raka magmusklerna eller inkontinensproblem kan vid behov få en hälsovårdars eller en läkares remiss till individuell fysioterapi.

Bland annat i anslutning till besök på rådgivningen informerar personalen aktivt om möjligheten att delta i grupper och att komma överens om individuella besök på mottagning. På Familjestödssidorna finns det dessutom en länk till Hälsobyns Kvinnohus och stöd för mammor som har fött barn.

Stadsstyrelsen konstaterar att alla mammor ska säkerställas tillgång till grupp fysioterapi efter förlossningen och de ska vid behov erbjudas flera besök eller få hänvisning till individuell fysioterapi.

Enligt 30 kap. 11 § 2 mom. i förvaltningsstadgan ska stadsstyrelsen förelägga fullmäktige en motion som undertecknats av minst 15 ledamöter.

Föredragande

Stadsstyrelsen

Upplysningar

Marja-Liisa Rautanen, stadssekreterare, telefon: 310 36184
marja-liisa.rautanen(a)hel.fi

Bilagor

1 Valtuutettu Mari Holopaisen aloite

Sökande av ändring

Förbud mot sökande av ändring, beredning eller verkställighet

Beslutshistoria

Kaupunginhallitus 13.05.2019 § 347

HEL 2018-013002 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo valtuutettu Mari Holopaisen aloitteen loppuun käsitellyksi.

Käsittely

13.05.2019 Esittelijän ehdotuksesta poiketen

Vastaehdotus:

Kaisa Hernberg: Lisätään uusi kappale perusteluosan toiseksi viimeiseksi kappaleeksi:

"Kaupunginhallitus toteaa, että ryhmäfyioterapiaan pääsy tulee varmistaa kaikille synnyttäneille ja tarpeen vaatiessa tarjota useampi käynti tai ohjata asiakas yksilöfyioterapiaan."

Kannattaja: Hannu Oskala

Kaupunginhallitus hyväksyi yksimielisesti Kaisa Hernbergin vastaehdotuksen mukaisesti muutetun esityksen.

06.05.2019 Pöydälle

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Marja-Liisa Rautanen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36184
marja-liisa.rautanen(a)hel.fi

Sosiaali- ja terveyslautakunta 12.02.2019 § 24

HEL 2018-013002 T 00 00 03

Postadress

PB 1
00099 HELSINGFORS STAD
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Besöksadress

Norra esplanaden 11-13
Helsingfors 17
<http://www.hel.fi/stadsfullmaktige>

Telefon

+358 9 310 1641

Telefax

+358 9 655 783

FO-nummer

0201256-6

Kontonr

FI0680001200062637

Moms nr

FI02012566

Päätös

Sosiaali- ja terveyslautakunta antoi kaupunginhallitukselle valtuutettu Mari Holopaisen ja yhdeksäntoista muun valtuutetun valtuustoaloitteen neuvolapalvelujen yhteydessä äideille tarjottavasta fysioterapiasta seuraavan lausunnon:

"Esitys kohdistuu tärkeään asiaan, pienten lasten äitien hyvinvointiin. Ohjaus synnytyksestä toipumiseen ja äidin hyvinvointiin synnytyksen jälkeen alkaa jo raskauden aikana neuvolan perhevalmennuksessa ja perhevalmennukseen liittyvässä fysioterapiaryhmässä odottaville äideille.

Synnyttäneet äidit saavat synnytyssairaalassa ohjeet turvalliseen harjoitteluun raskaudesta ja synnytyksestä toipumiseen. Äitien toiveesta Helsingin kaupungin sosiaali- ja terveystoimessa on vuonna 2018 käynnistetty synnyttäneiden äitien fysioterapiaryhmä, jossa äidit saavat lisää ohjeita ja neuvoja turvallisesta harjoittelusta sekä ryhmän antamaa tärkeää vertaistukea. Ryhmään ohjataan neuvolasta äitejä, joilla on jo esiintynyt ongelmia, esimerkiksi lantionpohjan lihasten heikkoutta. Synnyttäneiden äitien ryhmiä järjestetään kerran kuukaudessa Itäkadun perhekeskuksen ja Töölön ja Malmin fysioterapiayksiköissä. Vuonna 2018 ryhmiä oli 18 ja niissä oli yhteensä 49 äitiä. Synnytyksen jälkeinen ryhmätoiminta on vielä uutta toimintaa ja tarkoituksena on lisätä ryhmien määrää ja helpottaa niihin ilmoittautumista. Tänä vuonna ryhmiä tulee olemaan Itäkadun perhekeskuksessa, Töölön fysioterapiassa, Malmin fysioterapiassa ja Kallion perhekeskuksessa sen avautuessa. Vuonna 2019 ryhmiä tulee olemaan yhteensä arviolta 43.

Terveys- ja hyvinvointikeskuksissa sekä perhekeskuksissa on pyritty suuntaamaan terveydenedistämistoimintaa yksilövastaanotoista kevyempiin kontaktimuotoihin, kuten ryhmätapaamisiin ja kohdentaa raskain palvelumuoto, yksilövastaanotto, niille, jotka terveysongelmansa vuoksi tarvitsevat yksilöllistä hoitoa, ohjausta tai kuntoutusta. Myös ne synnyttäneet äidit, joilla on jo todettu merkittävä suorien vatsalihasten erkauma tai virtsanpidätysongelmia, voidaan terveydenhoitajan tai lääkärin kautta ohjata tarvittaessa yksilölliseen fysioterapiaan.

Lantionpohjan ongelmiin perehtyneitä fysioterapeutteja on Helsingin kaupungin fysioterapiassa useita. Jokaisessa fysioterapiayksikössä on fysioterapeuteilla perusosaaminen lantionpohjan ongelmiin. Syvemmin asiaan perehtyneet fysioterapeutit työskentelevät tällä hetkellä Kalasataman, Malmin ja Töölön yksiköissä, joihin osataan ohjata neuvonta- ja ajanvarausnumerosta potilaat, jotka palvelua tarvitsevat. Näissä yksiköissä on myös laitteet lantionpohjan ongelmien mittaamiseen ja harjoitusten ohjaukseen.

Valtuutetun aloite antaa aiheen kehittää synnyttäneiden äitien ryhmätoimintaa edelleen. Ryhmät käynnistyivät vuonna 2018 ja ryhmään on ohjattu neuvolasta äitejä, joilla on jo esiintynyt lantionpohjan lihaskouroutta tai vatsalihasten merkittävä erkauma. Vuoden 2019 aikana lisäämme ryhmiä, jotta niihin voivat osallistua kaikki halukkaat synnyttäneet äidit. Näistä ryhmistä ja yksilökäyntien mahdollisuudesta informoidaan aktiivisesti äitejä mm. neuvolakäyntien yhteydessä, jotta tieto saavuttaa mahdollisimmat monet. Myös kyseiseen aiheeseen liittyvien perheentuki-internetsivujen päivittäminen ja niiltä löytyvä linkki Terveyskylän Naistaloon tukevat synnyttäneitä äitiä kuntoutumaan synnytyksen jälkeen.

Terveys- ja hyvinvointivaikutusten arviointi

Kuten valtuustoaloitteen tekijät toteavat, synnytyksen jälkeinen lantionpohjan lihasten kunto vaikuttaa äitien henkiseen hyvinvointiin ja arjessa jaksamiseen estäen myös haitallisten terveydellisten ongelmien syntymistä. Valtuustoaloite kannustaa sosiaali- ja terveystoimialaa kehittämään palvelua edelleen."

Käsittely

12.02.2019 Esittelijän muutetun ehdotuksen mukaan

Esittelijä Juha Jolkkonen muutti esitystään siten, että lausunnon viimeiseen kappaleeseen ennen terveys- ja hyvinvointivaikutusten arviointia kolmannen virkkeen jälkeen lisätään virke: "Näistä ryhmistä ja yksilökäyntien mahdollisuudesta informoidaan aktiivisesti äitejä mm. neuvolakäyntien yhteydessä, jotta tieto saavuttaa mahdollisimmat monet."

Asiassa tehtiin seuraava vastaehdotus:

Vastaehdotus 1:

Jäsen Antti Vainionpää: Lausunnon viimeiseen kappaleeseen ennen terveys- ja hyvinvointivaikutusten arviointia lisätään lauseet: "Kaupunki ohjeistaa synnytyssairaaloiden, neuvoloiden ja vastaavien henkilöstöä tiedottamaan kaikille synnyttäneille ja synnyttävälle äideille mahdollisuudesta osallistua ryhmiin. Jotta kaikkien kiinnostuneiden mahdollisuudet osallistua ryhmiin paranisivat, kaupunki laatii myös jaettavaksi tarkoitettavan tiedotteen ryhmistä sekä kaksikielisenä että kaupungin suurimmille kieliryhmille suunnattuina."

Jäsen Antti Vainionpään vastaehdotus raukesi kannattamattomana.

Sosiaali- ja terveyslautakunta antoi asiasta esittelijän muutetun ehdotuksen mukaisen lausunnon.

Esittelijä

22.05.2019

---

sosiaali- ja terveystoimialan toimialajohtaja
Juha Jolkkonen

Lisätiedot

Tuija Arvo, ylihoitaja, fysioterapiapalvelut, puhelin: 09-310 50223
tuija.arvo(a)hel.fi

§ 179

Den av ledamoten Petrus Pennanen väckta motionen om lättare tillgång till motmedel mot överdosering av narkotika

HEL 2018-013005 T 00 00 03

Beslut

På förslag av ordföranden bordlade stadsfullmäktige ärendet.

Föredragande

Stadsstyrelsen

Upplysningar

Marja-Liisa Rautanen, stadssekreterare, telefon: 310 36184
marja-liisa.rautanen(a)hel.fi

Sökande av ändring

Förbud mot sökande av ändring, beredning eller verkställighet

Beslutsförslag

Stadsfullmäktige betraktar den av ledamoten Petrus Pennanen väckta motionen som slutbehandlad.

Föredragandens motiveringar

Ledamoten Petrus Pennanen och 15 andra ledamöter föreslår i sin motion att det ska bli lättare att få tillgång till motmedel mot överdosering av narkotika.

Stadsstyrelsen hänvisar till social- och hälsovårdsnämndens utlåtande och konstaterar att opioidförgiftningar i Finland i huvudsak beror på sambruk av buprenorfin och andra substanser som lamslår det centrala nervsystemet. Ett särdrag beträffande opioidförgiftning enligt forskning som gjorts på basis av finländskt material är att döden ofta inträder i sömnen flera timmar efter att substansen har intagits. Dödsfall som beror direkt på buprenorfinförgiftning eller som beror på enbart opioidförgiftning förorsakad av vilken som helst annan opioids substans utan tillskott av andra substanser är mycket sällsynta i Finland.

I Helsingfors fungerar akutvården effektivt och ungefär 80 procent av patienterna i den högsta prioriteringsklassen påträffas på mindre än åtta minuter. I situationer där det är fråga om en överdos av opioider, så behöver patienten alltid förutom naloxon också andra vårdåtgärder för upprätthållande av livsfunktionerna.

22.05.2019

Det är inte motiverat att gå in för en vidsträckt utdelning av naloxon till opioidbrukare. Social- och hälsovårdssektorn håller för egen del narkotikamarknaden och dess eventuella förändringar under uppsikt och har beredskap att bedöma och ompröva vårdpraxis allt efter vad situationen kräver.

Enligt 30 kap. 11 § 2 mom. i förvaltningsstadgan ska stadsstyrelsen förelägga fullmäktige en motion som undertecknats av minst 15 ledamöter.

Föredragande

Stadsstyrelsen

Upplysningar

Marja-Liisa Rautanen, stadssekreterare, telefon: 310 36184
marja-liisa.rautanen(a)hel.fi

Bilagor

1 Valtuutettu Petrus Pennasen aloite

Sökande av ändring

Förbud mot sökande av ändring, beredning eller verkställighet

Beslutshistoria

Kaupunginhallitus 06.05.2019 § 313

HEL 2018-013005 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo valtuutettu Petrus Pennasen aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Marja-Liisa Rautanen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36184
marja-liisa.rautanen(a)hel.fi

Sosiaali- ja terveyslautakunta 29.01.2019 § 16

HEL 2018-013005 T 00 00 03

Postadress

PB 1
00099 HELSINGFORS STAD
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Besöksadress

Norra esplanaden 11-13
Helsingfors 17
<http://www.hel.fi/stadsfullmaktige>

Telefon

+358 9 310 1641
Telefax
+358 9 655 783

FO-nummer

0201256-6

Kontonr

FI0680001200062637

Moms nr

FI02012566

Lausunto

Sosiaali- ja terveyslautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon valtuutettu Petrus Pennasen ym. valtuustoaloitteesta koskien huume yliannostusten vasta-aineen saatavuuden helpottamista:

”Suomessa opioidimyrkytykset johtuvat pääosin buprenorfiinin ja muiden keskushermostoa lamaavien aineiden yhteiskäytöstä. Opioidimyrkytysten erityispiirre suomalaisessa aineistossa tehdyn tutkimuksen mukaan on se, että kuolema tapahtuu usein nukkuessa useiden tuntien viiveellä aineen käytöstä. Välittömät buprenorfiinimyrkytyksestä johtuvat kuolemantapaukset tai minkään muunkaan opioidin aiheuttamat pelkät opioidimyrkytykset ilman muita aineita ovat Suomessa hyvin harvinaisia. Suomalaisten päihteidenkäyttäjien myrkytyskuolemien ehkäisemiseksi laajemmin saatavilla oleva naloksoni ei olisi näin ollen erityisen tehokas keino, koska Suomen tilanne poikkeaa merkittävästi niiden maiden huume tilanteesta, joissa käyttötilanteessa tapahtuvan opioidi yliannostuksen riski on suuri.

Helsingissä ensihoito toimii tehokkaasti ja noin 80 prosenttia korkeimman kiireellisyysluokan potilaista tavoitetaan alle kahdeksassa minuutissa. Opioidi yliannostustilanteissa potilas tarvitsee aina naloksonin lisäksi myös muita elintoimintoja ylläpitäviä hoitotoimenpiteitä.

Sosiaali- ja terveystoimiala seuraa omalta osaltaan huumausainemarkkinoita ja niiden mahdollista muuttumista, ja on varautunut arvioimaan ja muuttamaan hoitokäytäntöjä tilanteen mukaan.

Sosiaali- ja terveyslautakunta ei pidä perusteltuna naloksonin laajaa jakelua opioidien käyttäjille.

Terveys- ja hyvinvointivaikutusten arviointi

Päätös liittyy haavoittuvassa asemassa olevien ja erityistä tukea tarvitsevien terveyteen ja hyvinvointiin. Käyttäjien tietoisuudesta yliannostusriskeistä ja osaamisesta yliannostustilanteissa huolehditaan antamalla neuvontaa, ohjausta ja koulutusta haittoja vähentävissä palveluissa.”

Käsittely

29.01.2019 Ehdotuksen mukaan äänestyksin

Asiassa tehtiin seuraavat vastaehdotukset:

Vastaehdotus 1:

Jäsen Ahto Apajalahti: Korvataan lausunnon viimeinen kappale ennen terveys- ja hyvinvointivaikutusten arviointia seuraavalla virkkeellä: ”Sosiaali- ja terveyslautakunta toteaa, että huume yliannostusten estämi-

22.05.2019

seksi tarvitaan joustavia käytäntöjä, jotka ottavat huomioon huumeiden ongelmakäyttäjien erityistarpeet."

Kannattaja: jäsen Heidi Ahola

Vastaehdotus 2:

Jäsen Ahto Apajalahti: Lisätään lausunnon ensimmäisen kappaleen loppuun seuraava virke: "Joissakin tapauksissa voisi kuitenkin olla hyötyä vasta-aineiden saatavuuden helpottamisesta esimerkiksi myöntämällä reseptejä niitä hakeville huumeriippuvaisille."

Kannattaja: jäsen Heidi Ahola

Sosiaali- ja terveyslautakunnan lausunto syntyi seuraavien äänestysten tuloksena:

1 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

Ei-ehdotus: Vastaehdotus 1 (jäsen Ahto Apajalahti)

Jaa-äännet: 9

Tapio Bergholm, Cecilia Ehrnrooth, Sami Heistaro, Kati Juva, Seija Muurinen, Matias Pajula, Mari Rantanen, Tuomas Tuure, Sanna Vesikansa

Ei-äännet: 3

Heidi Ahola, Ahto Apajalahti, Antti Vainionpää

Tyhjä: 0

Poissa: 1

Karita Toijonen

Sosiaali- ja terveyslautakunta hyväksyi esittelijän ehdotuksen äänin 9 - 3 (poissa 1).

2 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

Ei-ehdotus: Vastaehdotus 2 (jäsen Ahto Apajalahti)

Jaa-äännet: 7

Tapio Bergholm, Cecilia Ehrnrooth, Sami Heistaro, Seija Muurinen, Matias Pajula, Mari Rantanen, Sanna Vesikansa

Ei-äännet: 4

Heidi Ahola, Ahto Apajalahti, Tuomas Tuure, Antti Vainionpää

22.05.2019

Tyhjä: 1
Kati Juva

Poissa: 1
Karita Toijonen

Sosiaali- ja terveyslautakunta hyväksyi esittelijän ehdotuksen äänin 7 - 4 (tyhjää 1, poissa 1).

Sosiaali- ja terveyslautakunta antoi asiasta esittelijän ehdotuksen mukaisen lausunnon.

Esittelijä

sosiaali- ja terveystoimialan toimialajohtaja
Juha Jolkkonen

Lisätiedot

Mari Aalto, päihdepalvelujen päällikkö, puhelin: 310 44650
mari.aalto(a)hel.fi

Mikko Tamminen, psykiatria- ja päihdepalvelujen johtaja, puhelin: 310 58655
mikko.tamminen(a)hel.fi

§ 180

Den av ledamoten Abdirahim Hussein väckta motionen om tjänster för lindrande av problem som vållas av utslagning och ensamhet

HEL 2019-000646 T 00 00 03

Beslut

Stadsfullmäktige betraktade den av ledamoten Abdirahim Hussein väckta motionen som slutbehandlad.

Föredragande

Stadsstyrelsen

Upplysningar

Marja-Liisa Rautanen, stadssekreterare, telefon: 310 36184
marja-liisa.rautanen(a)hel.fi

Bilagor

1 Valtuutettu Abdirahim Mohamedin aloite

Sökande av ändring

Förbud mot sökande av ändring, beredning eller verkställighet

Beslutsförslag

Beslutet stämmer överens med förslaget.

Föredragandens motiveringar

Ledamoten Abdirahim Hussein (f.d. Mohamed) och 33 andra ledamöter föreslår i sin motion att det ska ordnas service för att lindra de problem som vållas av utslagning och ensamhet.

Stadsstyrelsen hänvisar till givna utlåtanden och konstaterar att stadsstrategin 2017–2021 lyfter fram främjande av helsingforsarnas välfärd och hälsa samt förebyggande av ojämlikhet och utslagning som en central målsättning. Man syftar till att i ett tidigt skede nå de stadsbor som behöver hjälp och stöd, identifiera grupper som är av central betydelse för förebyggande av utslagning och skraddarsy individuella och bättre servicehelheter för dessa grupper samt satsa på uppsökande arbete och förebyggande av ensamhet.

Med hjälp av strategiprojektet för främjande av välfärd och hälsa på stadsnivå stärker man välfärds- och hälsofrämjandets ledarskap och utarbetar man åtgärder som är gemensamma för sektorerna i syfte att

22.05.2019

minska ensamhet och utslagning. Dessutom genomför alla sektorer stadens gemensamma delaktighetsmodell.

Stadsstyrelsen har 11.2.2019 (§ 119) godkänt strategiprojektet för förebyggande av barns och ungas utslagning 2017–2021 (programmet Mukana) och en kommunikationsplan för att man ska nå de mål som stadsstrategin fastställer. Programmet syftar till att ge systemet, processerna och verksamhetsmodellerna en sådan form att man får till stånd verksamhetsrutiner som avlägsnar och lindrar orsakerna till utslagning.

Främjande av välfärd och hälsa samt förebyggande av ojämlikhet och utslagning hör till de bindande målen för år 2019. Ett centralt mål som är gemensamt för hela staden är förebyggande av ungdomsutslagning, något som staden främjar genom att år 2019 utöka och utveckla missbrukar- och mentalvårdstjänsterna för ungdomar. Servicens närbarhet utvecklas så att man bättre än förut säkerställer att klienterna får kontakt med och tillträde till service.

Minskad ensamhet och utslagning

Långvarig ensamhet är en betydande orsak till försämrad hälsa och välfärd. Man kan minska ensamheten och utslagningsrisken genom att främja delaktighet och social gemenskap samt genom att öka invånarnas likvärdighet. Vill man få till stånd minskad ensamhet och utslagning, är det viktigt att de tillhörande åtgärderna genomförs genom samarbete i hela staden.

Staden har omkring 60 ungdomsgårdar och -lokaler. Till sektorernas serviceutbud hör mötesplatser med låg tröskel, bland annat invånarhusen och servicecentralerna runt om i staden, där man ordnar allehanda verksamhet för helsingforsare av varierande åldrar. Lokalerna fungerar som mötesplatser för invånarna, som har möjlighet ordna olika slags evenemang där. På invånarhusen och servicecentralerna har man tillgång till mångsidig rådgivning och handledning i användningen av tjänster, exempelvis digital rådgivning, som ökar invånarnas delaktighet. Verksamhet med låg tröskel ordnas också med inriktning på olika kundgrupper, till exempel personer i missbrukarhabilitering. Det erbjuds dessutom mångsidiga uppgifter inom frivilligarbetet, som främjar både de frivilligas och klienternas delaktighet samt lindrar deras ensamhet.

Staden beviljar organisationsbidrag som stöder tjänster vilka förebygger ensamhet och utslagning, såsom mötesplatser med låg tröskel samt olika slags telefon- och rådgivningstjänster. Mötesplatserna och de ensamhetslindrande verksamhetsmodellerna prövas också inom ramen för Helsingfors stads medborgarbudgetering.

22.05.2019

De invånarlokalerna som sammanslutningar upprätthåller stöds med stadsstyrelsens bidrag för invånardelaktighet. Invånardelaktighetsbidrag beviljas invånarlokalerna som i regel är öppna och som utan avgift står till helsingforsarnas förfogande samt som används mångsidigt i samarbete med olika aktörer. Med invånardelaktighetsbidragen eftersträvar staden regional balans, likvärdighet och behovsbaserad prövning. Bidragsmedlen för år 2019 används för att i form av hyresbidrag ge stöd åt 19 invånarhus som upprätthålls av sammanslutningar. Lönesubvention har beviljats för avlöning av 18 anställda. Staden beviljade år 2019 sammanlagt 730 718 euro i bidrag för hyres-, löne- och underhållskostnader.

Lättare tillträde till service

I anslutning till att servicen förnyas utvecklar man nya sätt att underlätta för klienterna att söka sig till tjänster och utökar man möjligheten till lågtröskelmöten mellan människor. Exempelvis erbjuder social- och hälsovårdssektorn nya servicecentraler social- och hälsovårdstjänster men också organisationsverksamhet, till exempel familjekaféer.

Sektorerna har tagit i bruk ett flertal kanaler för e-tjänster, bland annat chatttjänster. Social- och hälsovårdssektorn har en kanal för e-kontakt avsedd för barnfamiljer: Behöver hjälp-knappen. Det går att få rådgivning och handledning också per telefon, och dessutom för många tjänsters vidkommande på ort och ställe utan att boka tid. Man gör det dessutom lättare att anlita servicen genom att koncentrera rådgivningstjänsterna och tjänsterna för bedömning av servicebehovet. Social- och hälsovårdssektorn centraliserade rådgivning för äldre, Senior Info, lanserades år 2018 och en motsvarande service för barnfamiljer utvecklas år 2019. Med hjälp av kärnprocessen för lokalisering och identifiering av riskgrupper är det möjligt att identifiera klienternas servicebehov i ett tidigt skede och att omge klienterna med de tjänster som de behöver eller hänvisa dem exempelvis till tjänster som organisationer står för.

Personalen får regelbundet utbildning i att bemöta klienter. Teman för utbildningen är bland annat interaktionsförmåga och bemötande i handlednings- och rådgivningsarbete, dialogiskt bemötande av klienten och interaktion i kundservice per telefon. Utöver gemensam utbildning ordnas det riktade kurser för olika yrkesgrupper och tjänster.

Stadsstyrelsen betraktar det som viktigt att stadens sektorer och samarbetspartner tillsammans fortsätter arbetet för minskad utslagning och ensamhet.

22.05.2019

Enligt 30 kap. 11 § 2 mom. i förvaltningsstadgan ska stadsstyrelsen förelägga fullmäktige en motion som undertecknats av minst 15 ledamöter.

Föredragande

Stadsstyrelsen

Upplysningar

Marja-Liisa Rautanen, stadssekreterare, telefon: 310 36184
marja-liisa.rautanen(a)hel.fi

Bilagor

1 Valtuutettu Abdirahim Mohamedin aloite

Sökande av ändring

Förbud mot sökande av ändring, beredning eller verkställighet

Beslutshistoria

Kaupunginhallitus 06.05.2019 § 314

HEL 2019-000646 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginhallitus katsoo valtuutettu Abdirahim Husseinin aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Marja-Liisa Rautanen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36184
marja-liisa.rautanen(a)hel.fi

Kaupunkiympäristölautakunta 19.03.2019 § 148

HEL 2019-000646 T 00 00 03

Lausunto

Kaupunkiympäristölautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Postadress

PB 1
00099 HELSINGFORS STAD
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Besöksadress

Norra esplanaden 11-13
Helsingfors 17
<http://www.hel.fi/stadsfullmaktige>

Telefon

+358 9 310 1641

Telefax

+358 9 655 783

FO-nummer

0201256-6

Kontonr

FI0680001200062637

Moms nr

FI02012566

22.05.2019

Syrjäytyminen ja yksinäisyys ovat merkittäviä haasteita, joiden ratkaisemiseen tarvitaan kaupunkiyhteisiä toimia. Kaupunkiympäristön toimiala huolehtii monipuolisen ja tasapainoisen kaupunkirakenteen kehityksestä. Tähän liittyy koko ketju aina pitkän aikavälin strategisesta maankäytön suunnittelusta rakentamiseen ja tilapalveluihin asti.

Kaavoituksessa pyritään varmistamaan riittävät tilavaraukset sekä yksityisten että julkisten palvelujen tarpeisiin. Suunnittelu on vuorovaikutteista ja huomioi muuttuvat tarpeet.

Vaikka kaupunkiympäristön toimialan mahdollisuus vaikuttaa syrjäytymisen ja yksinäisyyden purkupalveluihin on rajallinen, voidaan kaupunkisuunnittelulla vaikuttaa kaupungin käytettävyyteen ja palvelujen toimintaedellytyksiin. Tiivistyvä ja sekoittunut kaupunkirakenne mahdollistaa kohtaamisiin tukeutuvan kaupunkielämän sekä monipuolisen harrastustarjonnan. Kasvun tuoma taloudellisen toiminnallisuuden lisäntyminen parantaa työmarkkinatilannetta. Työ ja vapaa-ajan harrastukset ovat tärkeä keino syrjäytymisen ja yksinäisyyden torjumiseksi.

Kaupunkirakenteen sisällä olevien palvelujen lisäksi myös kaupungin monipuoliset viher- ja virkistysalueet ovat tärkeitä kohtaamispaikkoja, joita kehitetään pitkäjänteisesti asukkaiden tarpeista lähtien. Kaupunkiympäristön toimiala varmistaa toimivat puitteet, joiden varaan voidaan rakentaa syrjäytymistä ja yksinäisyyttä torjuva palveluverkko.

12.03.2019 Pöydälle

Esittelijä

kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Mikko Aho

Lisätiedot

Heikki Salmikivi, tiimipäällikkö: 310 37483
heikki.salmikivi(a)hel.fi

Sosiaali- ja terveyslautakunta 12.03.2019 § 41

HEL 2019-000646 T 00 00 03

Lausunto

Sosiaali- ja terveyslautakunta antoi asiasta seuraavan lausunnon kaupunginhallitukselle valtuutettu Abdirahimin ym. aloitteesta koskien palvelujen järjestämistä syrjäytymisen ja yksinäisyyden ongelmien helpottamiseksi:

"Helsingin kaupunkistrategia 2017–2021 nostaa keskeiseksi tavoitteeksi helsinkiläisten hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen sekä eriarvo-

istumisen ja syrjäytymisen ehkäisyyn. Päämääränä on tavoittaa aikaisemmin apua ja tukea tarvitsevat kaupunkilaiset, tunnistaa syrjäytymisen ehkäisylle keskeisiä ryhmiä ja räätälöidä heille yksilöllisiä ja parempia palvelukokonaisuuksia sekä panostaa etsivään työhön ja yksinäisyyden ehkäisyyn.

Kaupunkitason hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen strategiahankkeella vahvistetaan hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen johtamista ja laaditaan kaupungin toimialojen yhteiset toimenpiteet yksinäisyyden ja syrjäytymisen vähentämiseksi. Lisäksi kaikilla toimialoilla toteutetaan kaupungin yhteistä osallisuusmallia.

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen sekä eriarvoistumisen ja syrjäytymisen ehkäisy kuuluvat vuoden 2019 sitoviin tavoitteisiin kaikissa sosiaali- ja terveystoimialan palveluissa. Keskeinen kaupunkiyhteinen hanke on nuorten syrjäytymisen ehkäisy, jota edistetään vuonna 2019 lisäämällä ja kehittämällä nuorten päihde- ja mielenterveyspalveluja. Toimialatason sitova tavoite on kehittää palvelujen saavutettavuutta siten, että asiakkaiden yhteydensaanti ja palvelujen piiriin pääsy turvataan entistä paremmin.

Yksinäisyyden ja syrjäytymisen vähentäminen

Sosiaali- ja terveystoimialan palveluihin kuuluvia matalan kynnyksen kohtaamispaikkoja ovat esimerkiksi eri puolilla kaupunkia sijaitsevat asukastalot ja palvelukeskukset, joissa järjestetään monenlaista toimintaa eri-ikäisille helsinkiläisille. Tilat toimivat asukkaiden kohtaamispaikkoina ja asukkaat voivat järjestää niissä erilaisia tapahtumia ja toimintaa. Asukastaloilla ja palvelukeskuksissa tarjotaan monipuolista neuvontaa ja ohjausta palvelujen käyttöön sekä esimerkiksi digineuvontaa, jonka avulla lisätään asukkaiden osallisuutta digiarjessa. Matalan kynnyksen toimintaa järjestetään myös kohdennetusti eri asiakasryhmille, kuten päihdekuntoutujille. Toimialan palveluissa on tarjolla myös monipuolisia vapaaehtoistehtäviä, joissa toimiminen edistää sekä vapaaehtoisten että asiakkaiden osallisuutta ja vähentää yksinäisyyttä.

Sosiaali- ja terveystoimialan myöntämällä järjestöavustuksilla tuetaan yksinäisyyttä ja syrjäytymistä ehkäiseviä palveluja, kuten matalan kynnyksen kohtaamispaikkoja sekä erilaisia puhelin- ja neuvontapalveluja. Kohtaamispaikkoja ja yksinäisyyttä vähentäviä toimintamalleja kehitetään myös osana Helsingin kaupungin osallistuvaa budjetointia.

Palveluihin pääsyn helpottaminen

Palvelujen uudistamisen yhteydessä sosiaali- ja terveystoimialalla kehitetään uudenlaisia tapoja helpottaa palveluihin hakeutumista ja lisätä matalan kynnyksen kohtaamisia. Uusissa palvelukeskuksissa on tarjot-

22.05.2019

la sosiaali- ja terveystoimialan lisäksi järjestöjen toimintaa, kuten perhekeskusten perhekahvilat, ja järjestöjen kanssa tehdään tiivistä yhteistyötä palvelujen kehittämiseksi.

Toimialalla on otettu käyttöön useita sähköisen asioinnin kanavia kuten chat-palveluja ja lapsiperheille suunnattu sähköisen yhteydenoton kanava Tarvitsen apua -nappi. Neuvontaa ja ohjausta saa myös puhelimitse sekä useissa palveluissa paikan päällä ilman ajanvarausta. Palveluihin hakeutumista helpotetaan lisäksi keskittämällä neuvonnan ja palvelutarpeen arvioinnin palveluja. Ikääntyneiden keskitetty neuvonta Seniori Info on otettu käyttöön vuonna 2018 ja lapsiperheiden vastaavaa palvelua kehitetään vuoden 2019 aikana. Toimialan palveluissa otetaan parhaillaan käyttöön ydinprosessia "riskiryhmien etsiminen ja tunnistaminen". Tämän avulla asiakkaiden tuen tarpeet kyetään tunnistamaan varhaisessa vaiheessa ja kokoamaan asiakkaan ympärille tarvittavat palvelut tai ohjaamaan heidät esimerkiksi järjestöjen palveluihin.

Sosiaali- ja terveystoimialan henkilöstölle järjestetään säännöllisesti koulutusta asiakkaiden kohtaamiseen liittyen. Koulutusten teemoina ovat muun muassa vuorovaikutustaidot ja kohtaaminen ohjaus- ja neuvontatyössä, asiakkaan dialoginen kohtaaminen sekä vuorovaikutus puhelimesta tehtävässä asiakaspalvelutyössä. Toimialan yhteisten koulutusten lisäksi järjestetään eri ammattiryhmille ja palveluihin kohdennettuja koulutuksia.

Sosiaali- ja terveystoimiala pitää tärkeänä, että syrjäytymisen ja yksinäisyyden vähentämistä jatketaan kaupungin toimialojen ja yhteistyökumppaneiden yhteisenä työnä. Sosiaali- ja terveystoimialan saavutettavuutta vahvistetaan edelleen palvelujen uudistamisen yhteydessä.

Terveys- ja hyvinvointivaikutusten arviointi

Pitkäaikainen yksinäisyys on merkittävä koettua terveyttä ja hyvinvointia alentava tekijä. Yksinäisyyttä ja syrjäytymisriskiä voidaan vähentää edistämällä osallisuutta ja yhteisöllisyyttä sekä lisäämällä asukkaiden yhdenvertaisuutta. Yksinäisyyden ja syrjäytymisen vähentämiseksi on tärkeää, että siihen liittyviä toimenpiteitä toteutetaan koko kaupungin yhteistyönä."

Esittelijä

vs. sosiaali- ja terveystoimialan toimialajohtaja
Leena Turpeinen

Lisätiedot

Kaisa Pasanen, johtava erityissuunnittelija, puhelin: 310 24222
kaisa.pasanen(a)hel.fi

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta 26.02.2019 § 40

HEL 2019-000646 T 00 00 03

Lausunto

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta antoi asiasta seuraavan lausunnon:

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta toteaa, että Helsingissä on tarjolla runsaasti erilaisia matalan kynnyksen neuvonta- ja kohtaamispalveluita, joita myös kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala on mukana tuottamassa. Haaste on, että palvelut ovat tällä hetkellä melko hajallaan. Lautakunta katsoo, että vaikuttavuuden kannalta hedelmällistä olisi kaupunkitasoisesti luoda yhtenäistä viestintää tarjolla olevista matalan kynnyksen neuvonta- ja ohjauspalveluista, jolloin tieto ja tavoitettavuus palveluista paranisivat entisestään.

Vapaaehtois- ja ystävöiminta

Kaupunki sekä erilaiset järjestöt tarjoavat Helsingissä vapaaehtoistoimintana muun muassa saattamisapua ja ystävöimintää. Esimerkiksi vapaaehtoiset kulttuurikaverit lähtevät seuraksi niille, joille kulttuuritahtumaan lähtemisen kynnyks on korkea, ja joita yksin lähteminen ei houkuttele tai joille se on vaikeaa. Kaverit lähtevät mukaan kulttuuritahtumaan, varaavat liput ja tarvittaessa avustavat tai opastavat tapahtumapaikalle. Kulttuurikaveritoiminta on tarkoitettu yli 18-vuotiaille, ja sen organisoimisesta vastaa kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala yhteistyössä sosiaali- ja terveystoimialan kanssa.

Monipuolisten palvelukeskusten toiminnassa on runsaasti matalan kynnyksen vapaaehtois-, liikunta- ja kulttuuritoimintaa. Helsingin kaupungin omana toimintana järjestetään myös matalan kynnyksen Naapuruspieri-ryhmiä, joiden on tarkoitus palvella perinteisten palveluiden katvealueilla. Myös stadin asukastalot ovat matalan kynnyksen kohtaamispaikkoja ja olohuoneita kaikille alueen asukkaille.

Erilaisia neuvonta- ja puhelinpalveluja järjestetään valtakunnallisesti ja paikallisesti erityisesti järjestöjen ja seurakuntien toimesta, usein vapaaehtoistoimintana (esim. HelsinkiMissio, Suomen mielenterveysseura). Myös kaupunki tarjoaa omina palveluinaan puhelimitse, kasvokkain tai internetissä neuvontaa kaikille suunnatuilla palveluilla (esim. terveysneuvonta, Helsinki-info) tai kohdennetusti (esim. seniori-info, digineuvonta).

Nuorisopalvelukokonaisuus

Nuorisopalvelukokonaisuuden näkökulmasta yksinäisyys on yksi keskeisiä syitä syrjäytymisen taustalla, ja sen ehkäisemiseksi kulttuurin ja vapaa-ajan toimialalla tehdään paljon työtä. Nuorisopalvelukokonaisuudella on Helsingissä noin 60 nuorisotaloa ja -tilaa, runsaasti harrastusmahdollisuuksia, tapahtumia, viikonloppu- ja lomatoimintaa, kursseja, leirejä jne. Nuorisotilat tarjoavat nuorille mahdollisuuden paikkaan, jossa nuori voi matalalla kynnyksellä tavata muita nuoria ja kokea osallisuutta ja yhteisöllisyyttä. Toiminnan sisällöt vaihtelevat nuorten paikallisten tarpeiden ja toiveiden, tilojen ja ohjaajien osaamisen mukaan. Toimipaikoissa nuoriso-ohjaajat toimivat nuorten keskustelukumppaneina niin kasvokkain kuin somessakin.

Enemmän tukea tarvitseville ja syrjäytymisen riskissä oleville nuorille nuorisopalvelukokonaisuus tarjoavaa kohdennettua nuorisotyötä. Kohdennettu nuorisotyö auttaa ja tukee nuorta silloin, kuin tarvitaan yksilöllistä ja henkilökohtaista ohjausta ja toimenpiteitä. Kohdennetun nuorisotyön palveluja ovat mm. etsivä nuorisotyö sekä Luotsi-toiminta. Etsivän nuorisotyön tehtävänä on tavoittaa tuen tarpeessa oleva nuori ja auttaa häntä sellaisten palvelujen ja muun tuen piiriin, joilla edistetään hänen kasvuaan, itsenäistymistään, osallisuuttaan yhteiskuntaan ja muuta elämänhallintaansa sekä pääsyään koulutukseen ja työmarkkinoille. Palvelu on tarkoitettu 16–28-vuotiaille.

Luotsi-toiminta on tarkoitettu helsinkiläisille yläkouluikäisille nuorille. Luotsin tavoitteena on ehkäistä syrjäytymistä tarjoamalla nuorelle myönteisiä kokemuksia sekä mahdollisuuksia löytää sopivaa tekemistä ja harrasteita, lisätä nuoren valmiuksia, mahdollisuuksia ja toimintakykyä erilaisissa ympäristöissä ja porukoissa sekä auttaa huoltajia vanhemmuudessa ja tukea kouluun tai muuhun elämäntilanteeseen liittyvissä tarpeissa. Luotsin yksi keskeinen kohderyhmä ovat yksinäiset ja syrjäänvetäytyvät nuoret.

Nuorisopalvelukokomaisuus on mukana myös Helsingin Ohjaamossa, jossa nuoret saavat tietoa, tukea ja apua erilaisiin elämäntilanteisiinsa yhdestä paikasta. Ohjaamon nuorisotyön yhtenä tavoitteena on ehkäistä nuorten yksinäisyyttä ja tarjota nuorelle mahdollisuuksia löytää kaivereita, itselle sopivaa tekemistä, harrastuksia ja ryhmätoimintaa.

Helsingin kaupunki on käynnistänyt laajan ja kokonaisvaltaisen hankkeen, Mukana-ohjelman vuosille 2017–2021, jonka tarkoituksena on löytää ratkaisuja nuorten syrjäytymisen haasteisiin. Hankkeen toimenpidekokonaisuuksia ovat:

1. Jokaisella lapsella ja nuorella on sosiaalisia suhteista ja tunnekuulumisesta

2. Jokaisella lapsella ja nuorella on vähintään yksi turvallinen aikuinen
3. Jokaisella nuorelle turvataan peruskoulunjälkeinen koulutus
4. Lapsuuden köyhyys ei määritä liaksi tulevaisuutta ja mahdollisuuksia.

Liikuntapalvelukokonaisuus

Liikuntapalvelukokonaisuus tarjoavaa eri-ikäisille kohdennettuja matalan kynnyksen liikuntapalveluita mm. terveydenhuollon riskiryhmissä oleville. Easy Sport tarjoaa helppoa, monipuolista ja mielekästä liikuntaa alakoululaisille. Palvelu on edullista tai kokonaan maksutonta toimintaa, jota toteutetaan yhteistyössä helsinkiläisten urheiluseurojen kanssa. EasySport-liikuntakalenteri sisältää keväällä 2019 yli 140 matalankynnyksen liikuntaryhmää ympäri kaupunkia koulujen sekä liikuntapalvelujen tiloissa pääosin iltapäivisin koulupäivän jälkeen.

FunAction tarjoaa harrasteliikuntaa 13–17-vuotiaille nuorille. Toiminta on helppoa, hauskaa, monipuolista ja laadukasta matalankynnyksen liikuntaa, johon ei tarvitse ennakoilmoittautua ja se käsittää noin 60 liikuntaryhmää. Toimintaan pääsee mukaan ostamalla 25 euroa maksavan FunAction-liikuntakortin sekä neljä euroa ladattavan asiakaskortin. Lisäksi nuorilla on mahdollisuus hakeutua maksuttomaan, yksilölliseen FunAction-liikuntaneuvontaan, jonka tavoitteena on liikuntaharrastuksen aloittaminen terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseksi.

NYT-liikunnan päätoimina on viikoittainen liikuntatarjonta, joka kattaa noin 60 matalankynnyksen liikuntaryhmää ja nuorten liikuntaneuvontaa. Toimien toivotaan tavoittavan etenkin ennestään liikuntaa harrastamattomia helsinkiläisnuoria, sekä niitä joilla ei ole tällä hetkellä koulutus- tai työpaikkaa. Tärkeimpinä yhteistyökumppaneina toiminnan järjestämisessä ovat helsinkiläiset liikuntaseurat. Tavoittaakseen kohderyhmäänsä NYT-liikunta toimii läheisessä yhteistyössä kaupungin työllisyyspalveluiden kanssa. Lisäksi hankkeen kohderyhmää tavoitellaan mm. TE-toimistoista, Ohjaamosta, Puolustusvoimien kutsunnoista, etsivästä nuorisotyön piiristä mm. Vamos-ryhmistä, Stadin ammattiopiston työpajoilta, Treenaamosta ja Osaamiskeskuksesta.

Nuorille suunnatun liikuntaneuvonnan tavoitteena on tukea nuoren yksilöllisiä voimavaroja henkilökohtaisen- ja ryhmäneuvonnan keinoin. Kyseessä kolmen kuukauden prosessi, joka tähtää nuoren arkiaktiivisuuden lisäämiseen liikunnan keinoin.

Liikuntaneuvonnan tukitoimina ovat mm. vertaisliikuntaryhmät. Matalan kynnyksen alueellisia liikuntapalveluja tarjotaan alueilla, joissa tarvitaan erityistä tukea. Valintaan on vaikuttanut alueen mm. sosioekonominen

22.05.2019

tausta. Alueet ovat: Jakomäki-Tapulikaupunki, Kaarela, Mellunkylä ja Vuosaari. Lisäksi liikuntapalvelut ovat kehittäneet vuodesta 2010 lähtien kohdennettuja liikuntaneuvonnan palveluketjurakenteita yhteistyössä terveystaluiden kanssa mm. tyypin 2 diabetesriskissä oleville tai siihen jo sairastuneille, BMI yli 30 omaaville työkäisille sekä maahanmuuttajataustaisille helsinkiläisille.

Kirjastopalvelukokonaisuus

Kaupunginkirjaston osalta ihmisiä yhteen tuovia palveluja ovat ennen kaikkea kielikahvilat, joihin ovat suomea vasta opettelevien lisäksi tervetulleita myös äidinkielenään suomea puhuvat henkilöt. Ne toimivat kahdella tasolla, toisaalta puhutun suomen kielen treenauspaikkoina niille, jotka opettelevat suomen kieltä, että sosiaalisina foorumeina niin ”kantasuomalaisille” kuin muualta tänne muuttaneille. Kielikahvilat ovat siis paitsi kielikahviloita, myös kohtaamiskahviloita. Myös kirjastojen lukupiirit, esim. Novellikoukut, ovat matalan kynnyksen toimintaa, joka saattaa ihmisiä yhteen.

Esittelijä

kulttuurin ja vapaa-ajan toimialajohtaja
Tommi Laitio

Lisätiedot

Reetta Sariola, kehittämissyksikön päällikkö, puhelin: 310 32987
reetta.sariola(a)hel.fi
Päivi Kuusela, kehittämissiantuntija, puhelin: 310 43963
paivi.kuusela(a)hel.fi

Kasvatus- ja koulutuslautakunta 12.02.2019 § 18

HEL 2019-000646 T 00 00 03

Lausunto

Kasvatus- ja koulutuslautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Syrjäytyminen ja yksinäisyys on merkittävä ongelma. Kaupunki on käynnistänyt tai käynnistämässä toimenpideohjelmia, joissa huomioidaan syrjäytymisen ja yksinäisyyden ehkäisy sekä kaupunkilaisten kohtaamisen ja osallisuuden mahdollistaminen. Uusien kohtaamispaikkojen tai puhelinpalvelun perustamista nykyisten ja suunnitteilla olevien lisäksi ei kannateta. Olemassa olevista palveluista ja toimenpideohjelmista on tarpeellista viestiä tehokkaammin.

Riskiryhmien tehokkaampi huomioiminen palveluissa, palvelunsaannin helpottaminen, palveluohjaus ja arvostava asiakaspalvelu ovat keskei-

siä asioita kasvatuksen ja koulutuksen toimialan palveluissa sekä kaupungin toimenpideohjelmissa.

Matalan kynnyksen kohtaamispaikat ja puhelinpalvelu

Kaikki päiväkodit, koulut ja oppilaitokset toimivat lähtökohtaisesti matalan kynnyksen kohtaamispaikkoina. Päiväkodeissa ja kouluissa perheet tavataan säännöllisesti muun muassa kasvatus- ja arviointikeskusteluissa sekä vanhempainilloissa. Lisäksi kouluissa on luokka- ja/tai vanhempainoimikuntatoimintaa. Oppilaitoksissa järjestetään esimerkiksi avoimia ovia ja vanhempainiltoja.

Tämän lisäksi kaupungissa on lukuisia matalan kynnyksen kohtaamispaikkoja eri-ikäisille helsinkiläisille, kuten esimerkiksi leikkipuistot, liikuntapaikat, nuorisotalot, kirjastot, kulttuuritalot, perhekeskukset ja asukastalot Helsingin Ohjaamo tarjoaa nuorille matalan kynnyksen palveluja ja toimii alustana muulle nuorten osallisuutta edistävälle toiminnalle. Matalan kynnyksen kohtaamispaikkoja tarjoavat myös monet kolmannen sektorin toimijat esimerkiksi Tyttöjen ja Poikien talot. Helsingin kaupungin osallisuusmallin mukaisesti kaupungin tiloja avataan asukas- ja yhteisötoiminnalle entistä laajemmin ja niiden varaamisesta tehdään helpompaa.

Kaupungin tarjoamassa puhelinpalvelussa huomioidaan myös tarvittava palveluohjaus. Asiantuntevaa puhelinpalvelua tarjoavat myös lukuisat kolmannen sektorin toimijat.

Toiminta ja toimenpideohjelmat

Kasvatuksen ja koulutuksen toimialan palveluissa tukea tarvitsevat lapset, nuoret ja perheet pyritään tunnistamaan varhaisessa vaiheessa sekä järjestämään heille oikea-aikaisesti tarvittavat palvelut yhteistyössä lasten, nuorten, huoltajien ja muiden toimijoiden kanssa. Opiskeluhoito toimii kouluissa ja oppilaitoksissa matalan kynnyksen syrjäytymistä ja yksinäisyyttä ennaltaehkäisevänä palveluna. Opiskeluhoito tarjoaa myös verkossa matalan kynnyksen palvelua ja palveluohjausta Jelppii- ja Toisen asteen yhteys -sivustojen kautta. Jelppii-sivustolle on tulossa chat, ja toiselle asteelle suunnitellaan mobiilisovellusta, jonka kautta nuori voi ottaa suoraan yhteyttä opiskeluhoillon henkilöstöön. Toimialan palveluissa asiakkaat kohdataan lähtökohtaisesti yhdenvertaisesti, arvostavasti ja empaattisesti. Syrjäytymisen ja yksinäisyyden ehkäisyyn kiinnitetään huomiota myös kaupungin toimenpideohjelmissa.

Mukana-ohjelma, Lasten ja nuorten syrjäytymisen ehkäisemisen kaupunkistrategiahanke 2017–2021, pyrkii saamaan aikaan systemaattisen muutoksen, jonka myötä lasten ja nuorten syrjäytyminen, ylisukupolvi-

sen syrjäytymisen periytyminen ja alueellinen eriytyminen vähenevät Helsingissä. Ohjelma kattaa kaikki kaupungin toimialat. Ohjelmassa pyritään myös tunnistamaan riskiryhmiin kuuluvat ja kohdentamaan palveluja heille. Yksi ohjelman toimenpiteistä on Me-talon perustaminen Mellunmäkeen alueen eri-ikäisten asukkaiden asukaslähtöiseksi kohtaamispaikaksi. Mukana-ohjelmassa kehitetään myös kaupungin nuorille tarkoitettuja nettisivuja vastaamaan paremmin sirpaloituneen tiedon haasteeseen. Mukana-ohjelma on ollut kaupunginhallituksen käsittelyssä 28.1.2019.

Kaikkien toimialojen yhteistyönä tehtävä kaupunkitasoinen Helsingin hyvinvointisuunnitelma 2019–2021 sisältä kaupunkistrategian pääpainopisteet hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi. Hyvinvointisuunnitelman rakentamisessa ja tavoitteiden ja toimenpiteiden suunnittelussa huomioidaan laajasti syrjäytymisen ja yksinäisyyden ehkäiseminen sekä riskiryhmiin kuuluvien palvelut. Esimerkiksi opiskeluhuollon yhdeksi painopisteeksi on hyvinvointisuunnitelmassa nostettu sosiaalisen kiinnittymisen edistäminen ja siten yksinäisyyden ja koulupudokkuuden ehkäiseminen yhdessä koko koulun tai oppilaitoksen kanssa. Hyvinvointisuunnitelma valmistuu kevään 2019 aikana.

Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala on toteuttajana myös esimerkiksi Liikkumishjelmassa ja Stadin Ikäohjelmassa, joissa osallisuuden sekä palvelujen kehittämisen ja niiden saavutettavuuden teemat ovat esillä. Toimialan osallisuussuunnitelma vuosille 2019–2021 on esitelty joulukuussa 2018.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta toteaa, että yksinäisyyden ja syrjäytymisen ehkäiseminen sekä riskiryhmät ja heidän palvelunsa huomioidaan kaupungin toimenpideohjelmien suunnittelussa ja toteutuksessa. Lautakunta pitää nykyisiä ja toimenpideohjelmissa kehitteillä olevia kohtaamispaikkoja ja puhelinpalvelua riittävinä sekä viestinnän tehostamista kaupungin tarjoamista kohtaamispaikoista ja palveluista kannatettavana. Lautakunta korostaa, että Helsingin kaupungin asiakaspalvelun on oltava yhdenvertaista, arvostavaa ja empaattista.

Esittelijä

kasvatuksen ja koulutuksen toimialajohtaja
Liisa Pohjolainen

Lisätiedot

Mari Mulari, Pedagoginen asiantuntija, puhelin: 310 83274
mari.mulari(a)hel.fi
Heidi Roponen, Eryityssuunnittelija: 310 71927
heidi.roponen(a)hel.fi

§ 181

Den av ledamoten Anna Vuorjoki väckta motionen om ett program för förebyggande av självmord

HEL 2018-010590 T 00 00 03

Beslut

På förslag av ordföranden bordlade stadsfullmäktige ärendet.

Föredragande

Stadsstyrelsen

Upplysningar

Marja-Liisa Rautanen, stadssekreterare, telefon: 310 36184
marja-liisa.rautanen(a)hel.fi

Sökande av ändring

Förbud mot sökande av ändring, beredning eller verkställighet

Beslutsförslag

Stadsfullmäktige betraktar den av ledamoten Anna Vuorjoki väckta motionen som slutbehandlad.

Föredragandens motiveringar

Ledamoten Anna Vuorjoki och 25 andra ledamöter föreslår i sin motion att möjligheterna att inleda ett program för förebyggande av självmord ska utredas.

Stadsstyrelsen hänvisar till utlåtandena och konstaterar att mentalvårdsarbetet i enlighet med hälso- och sjukvårdslagen (1326/2010) och socialvårdslagen (1301/2014) syftar till att stärka de faktorer som skyddar individens och gemenskapens psykiska hälsa samt avlägsna och minska faktorer som äventyrar den psykiska hälsan. I mentalvårdslagen (1116/1990) stadgas det förutom om dessa också om bland annat mentalvårdsarbete och tillhandahållande av tjänster.

I enlighet med Helsingfors stadsstrategi främjar staden den mentala hälsan, aktörskapet och alkohol- och drogfriheten hos sina invånare. I social- och hälsovårdssektorns dispositionsplan för 2019 anges flera åtgärder för utveckling av alkohol- och drogarbetet och mentalvårdsarbetet. År 2019 kommer social- och hälsovårdssektorn tillsammans med fostrans- och utbildningssektorn överens om en gemensam servicekedja för tidig identifiering av behov av tidigt stöd hos barn och psykiska problem hos unga och vård av dessa. Som en del av arbetet för förebyggande av utslagning av unga utvecklas tjänsterna och verksam-

hetsmodellerna inom alkohol- och drogarbetet och mentalvårdsarbetet för ungdomar över 12 år. Dessutom stärks social- och hälsovårdstjänster med låg tröskel, såsom det uppsökande mentalvårdsarbetet.

Att främja och vårda den mentala hälsan är en central del av social- och hälsovårdens uppgifter och ingår i yrkesutbildningen för personalen i social- och hälsovårdsbranschen. Personalens färdigheter att identifiera självmordsrisker och främja förebyggande av dessa stöds också med hjälp av fortbildning.

Själv mord är ett mycket könsbundet fenomen. Cirka 3/4 av självmorden begås av män. Det är nödvändigt att på både hela landets nivå och lokal nivå utveckla särskilda sammankomster, tjänster och vårdmöjligheter för män i syfte att förebygga självmord.

Statistik och forskningsuppgifter om självmordens bakgrundsfaktorer

Själv mordstankar och självmordsförsök är ofta symtom som är kopplade till affektiva störningar. År 2018 fick ca 16 600 helsingforsare vård inom social- och hälsovårdssektorn och vid HNS med anledning av affektiva störningar. Det finns ingen heltäckande statistik om antalet självmordsförsök. Det är svårt att bedöma det exakta antalet självmordsförsök på hela landets nivå eftersom alla försök inte anmäls till hälsovården eller andra myndigheter.

Lagstiftningen om social- och hälsovård gör det inte möjligt att kombinera uppgifter om hälsovårdsklienternas diagnoser samlade i olika register med uppgifter om klientens socioekonomiska ställning som antecknas i socialvårdens system. Undersökningen av självmordens bakgrundsfaktorer förutsätter särskild forskning och forskningstillstånd.

Själv mord är ett invecklat fenomen som inte orsakas av en enda faktor. Själv mord är nästan alltid ett resultat av en lång utveckling. Det är möjligt att bedöma självmordsrisken hos en patient inom vårdsystemet, men det är inte alltid möjligt att förutse beteendet hos en enskild patient.

År 2017 begick 92 helsingforsare självmord, vilket är något fler än året innan. Inom tio år har självmordsdödligheten i Finland minskat med 16 procent hos kvinnor och 22 procent hos män. Själv mordsdödligheten hos ungdomar är på hög nivå i Finland jämfört med andra europeiska länder. År 2017 begick 102 ungdomar i 15–24 års ålder självmord i Finland.

Själv mordsdödligheten fördelar sig inte jämnt mellan olika befolkningsgrupper. Den socioekonomiska ställningen och huvudsakliga verksamheten definierar den kraftigt: självmordsrisken är störst hos lågutbildade

22.05.2019

personer, personer i arbetstagarställning, personer med låga inkomster och arbetslösa.

Själv mord har en stark koppling till affektiva störningar. Största delen av dem som begår eller försöker begå själv mord har en psykisk sjukdom. Upp till 90 % av dem som begått själv mord har en psykisk sjukdom och ca 60 % har en affektiv störning, såsom en depressionssjukdom eller en bipolär sjukdom. Också mer än 90 % av dem som försökt begå själv mord har en psykisk sjukdom. Hos dem som varit i sjukhusvård med anledning av ett självmordsförsök är självmordsrisken förhöjd i synnerhet under det första året.

Själv mordsrisken med koppling till alkoholberoende är 5–10 %. Sammanlagt 25–55 % av självmorden beräknas ha koppling till missbruk. Ett tidigare självmordsförsök betyder att självmordsrisken är nästan 38 gånger större oberoende av diagnosen. Dessutom är förekomst av självdestruktivt beteende i slakten en riskfaktor för själv mord.

Psykosociala riskfaktorer för själv mord är bland annat negativa livshändelser, såsom erfarenheter av skilsmässa och förlust, problem i arbetslivet och ekonomiska svårigheter. Likaså bristen på socialt stöd ut-sätter en för självdestruktivt beteende.

Social- och hälsovårdstjänster som främjar den psykiska hälsan

Social- och hälsovårdssektorns tjänster för främjande av den mentala hälsan omfattar förebyggande tjänster, tjänster utan eller med låg tröskel och reparerande och rehabiliteringsfrämjande tjänster. Mentalvårdsarbetet är en fast del av annan service såsom servicen på rådgivningsbyrån, inom skol- och studerandehälsovården, på hälsostationer och inom det sociala arbetet. I hälsokontroller på rådgivningsbyrån och i skolhälsovården behandlas barnets, föräldrarnas och hela familjens hälsa och välbefinnande, den psykiska hälsan medräknad. Förutom ordnande av förebyggande tjänster avsedda för alla främjar och hjälper tjänsterna för barnfamiljer vid belastande livssituationer och kriser.

För ungdomar finns psykiatriska tjänster med låg tröskel, vilka gör det lättare för ungdomar att få vård och förebygger själv mord. I samband med hälsokontroll och hälsoenkäter för studerande är det möjligt att i en tidig fas kartlägga eller hitta problem eller störningar. I studerandehälsovården arbetar även psykiatriska sjukskötare. Den fortsatta vården förverkligas i andra social- och hälsovårdstjänster. Främjandet av den psykiska hälsan hos studerande på andra stadiet hör till hela studerandegemenskapen. Förutom hälsovårdstjänsterna ansvarar också den övriga studerandevården för främjandet av den mentala hälsan. Dessutom tillhandahåller ungdomsstationen lågtröskeltjänster för ung-

22.05.2019

domar i 13–23 års ålder som har symtom av lindriga mentala störningar och för deras närstående.

I bedömningen av vårdbehovet på hälsostationerna strävar man genast i första kontakten att utreda och avgöra klientens vårdbehov så långt som möjligt. På alla hälsostationer är det möjligt att lätt komma till mottagningen hos en sjukskötare som är specialiserad i psykiatrisk vård och missbrukarvård. Som stöd för den övriga rådgivningen hjälper hälsovårdstjänsternas rådgivningstelefon dygnet runt.

En klient som har självmordstankar kan vardagar söka sig direkt till en hälsostation för vård. En självdestruktiv klient hänvisas till HNS jour på Haartmanska sjukhuset eller Malms sjukhus, vilka tillhandahåller även psykiatriska tjänster på specialiserad sjukvårdsnivå. På jouden vid Haartmanska sjukhuset och Malms sjukhus kommer man vid behov direkt till den psykiatriska sjukskötarens eller vid behov en psykiaters mottagning. Barn under 16 år hänvisas till det nya barnsjukhuset. När hälsostationen är stängd kan klienten själv söka sig till jouden. Också telefontjänsten Jourhjälp hjälper dygnet runt.

I staden finns psykiatri- och missbrukarcentralens fyra områdesvisa serviceställen. De psykiatriska poliklinikerna är öppenvårdsinrättningar som är specialiserade på psykiatrisk undersökning, vård och rehabilitering. I mer allvarliga psykiatriska krissituationer kan klienten direkt kontakta den psykiatriska poliklinikens arbetsgrupp för akut vård. Missbrukarpoliklinikerna är öppenvårdsinrättningar som är specialiserade på beroendeproblem och tillhandahåller tjänster avsedda för missbrukare och deras närstående.

Social- och krisjouren hjälper vid akuta kriser och hänvisar klienter vid behov vidare bland annat till centret för förebyggande av självmord, den psykiatriska jouden eller den psykiatriska poliklinikens arbetsgrupp för akut vård. Närstående till personer som begått självmord får alltid en möjlighet att få krishjälp och hänvisas till tjänster enligt behov.

Hälsostationerna och centralerna för hälsa och välbefinnande, jouden, Aurorasjukhuset och de psykiatriska poliklinikerna samarbetar tätt i syfte att nå en smidig vårdkedja för dem som försökt begå självmord. Vid förnyelse av tjänster fästs särskilt avseende på lågröskeltjänster och snabb tillgång till vård.

Servicereform

Som en del av sektorns servicereform utvecklas samordnandet av tjänster och det branschövergripande samarbetet. I det branschöver-skridande arbetet inom verksamhetsmodellen med centraler för hälsa och välbefinnande deltar en sakkunnig i psykiatri- och missbrukartjäs-

22.05.2019

ter och en psykiatrisk sjukskötare kan vid behov utses till kontaktperson som samordnar klientens servicehelhet. Verksamhetsmodeller för sökning och identifikation av riskgrupper utvecklas för att stärka det tidiga stödet och främja hänvisningen till rätt tjänst. Dessutom införs nya elektroniska kontaktkanaler, såsom chattjänster. Tillgången till psykoterapi bedöms som en del av servicereformen.

Som en del av projektet för förebyggande av utslagning av ungdomar och bekämpning av differentiering mellan områden har uppsökande mentalvårdsarbete avsett för ungdomar i 16–29 års ålder skissats upp. I försöket har ett multiprofessionellt team haft till uppgift att bedöma vårdbehovet och erbjuda korta interventioner för ungdomar som inte har en befintlig psykiatrisk vårdkontakt. Målet är att försöket ska fortsätta till slutet av 2019. I slutet av 2018 ordnades också temaveckan Mielien viikko som riktades till ungdomar. Under evenemangsveckan spreds i stor utsträckning en informationsgraf med samlade kontaktuppgifter till och annan information om stadens och organisationers centrala tjänster som främjar den psykiska hälsan, också telefon- och webbtjänster.

Till ungdomsstationsverksamheten har det anvisats tilläggsfinansiering som möjliggör en avsevärd personalökning i mentalvårds- och missbrukartjänsterna för unga. Samtidigt utvecklas tjänstens åtkomlighet och olika metoder som lämpar sig för att möta ungdomar.

Inom psykiatri- och missbrukartjänsterna bereds år 2019 ett nytt kontaktställe för mentalvårds- och missbrukartjänster som blir en fysisk och digital kanal för helsingforsare att på ett lätt sätt få information, bedömning och hänvisning vidare till lämpliga tjänster och kamratverksamhet. Beredningen sker i samarbete med mentalvårds- och missbrukarorganisationer. Samtidigt utreds möjligheterna att öka korta psykoterapier för personer med lindriga psykiska störningar.

Mentalvårds- och missbrukartjänsterna har under flera år fört tätt samarbete med Föreningen för mental hälsa i Finland och Helsingfors universitet i syfte att främja en god vård för självdestruktiva klienter. De psykiatriska poliklinikernas arbetsgrupper för akut vård har samarbetat tätt med Föreningen för mental hälsa i Finland som använder Linity-intervention för dem som försökt begå självmord. Med interventionen strävar man att i syfte att förebygga självmordsförsök stärka återhämtningsmetoderna hos dem som försökt självmord. Dessutom pågår ett forskningsprojekt om Linity-interventionens effekt i samarbete med Helsingfors universitet och Föreningen för mental hälsa i Finland.

Social- och hälsovårdsnämnden stöder genom organisationsunderstöd flera organisationer som producerar mentalvårds- och missbrukartjänst-

22.05.2019

ter med låg tröskel. I grunderna för utdelning av organisationsunderstöd förutsätts det att verksamheten är riktad till att hjälpa sårbara befolkningsgrupper, såsom dem som behöver mentalvårds- och missbrukartjänster. Organisationernas tjänster är riktade att ge till exempel krishjälp och kamratstöd.

Social- och hälsovårdssektorn har hösten 2018 deltagit i kommunikationskampanjen Mitä kuuluu? organiserad av Föreningen för mental hälsa i Finland i syfte att förebygga självmord.

Kompetensutveckling hos personalen

För hela personalen inom den psykiatriska vården har återkommande utbildning ordnats i bedömning och vård av självdestruktivitet. För dessa finns även skriftliga anvisningar. Utbildningarna baserar sig på vårdrekommendationerna i enlighet med God medicinsk praxisrekommendationerna och nyaste forskningsdata. För personalen erbjuds regelbunden fortbildning i riskfaktorerna för självmord och vårdformer som baserar sig på forskningsdata.

År 2018 ordnade social- och hälsovårdssektorn i samarbete med Föreningen för mental hälsa i Finland utbildning i förebyggande av självmord och i hur saken kan föras på tal för alla servicehelheter. År 2019 ordnas utbildning i identifiering av riskgrupper för självmord och i hur självmord kan föras på tal och förebyggas. Utbildningen är riktad till alla i klient- och patientarbete. Under 2019 är det dessutom meningen att personalen ska få utbildning i användningen av metoder för kort intervention som stöder den psykiska hälsan.

I samband med den nationella strategin för psykisk hälsa som är under beredning vid social- och hälsovårdsministeriet bereds strategiska riktlinjer för förebyggande av självmord. För närvarande bereds också en nationell God medicinsk praxisrekommendation som gäller prevention av självmord och vård av personer som försökt självmord. Avsikten är att rekommendationen publiceras vid årsskiftet 2019–2020. Behovet av kommunikation för att öka invånarnas kännedom bedöms efter att God medicinsk praxisrekommendationen har publicerats.

Mentalvårdsarbete som en del av främjandet av välbefinnande och hälsa på stadens nivå

Viktiga faktorer i att förebygga självmord och mentala störningar i större allmänhet är prevention, tidig intervention och starkt branschöverskridande samarbete. Social- och hälsovårdssektorn bedriver samarbete med de övriga sektorerna, olika nätverk för främjande av välbefinnande och hälsa (Hyte) och andra myndigheter och organisationer. Speciellt nätverk som främjar välbefinnandet och hälsan hos barn och ungdomar.

22.05.2019

mar, såsom elevvårdens styrgrupp och ett av stadsstrategins viktigaste toppprojekt, programmet Mukana, främjar den psykiska hälsan i hela staden som en del av sin verksamhet.

Som en del av spetsprojektet att främja välfärd och hälsa (Hyte) i enlighet med stadsstrategin 2017–2021 förbättras det gemensamma arbetet på stadens nivå för att främja välbefinnande och hälsa. Styrgruppen för Hyte-projektet verkställer, följer upp och bedömer hur staden har lyckats i att främja välbefinnande och hälsa som en del av ledningen av stadens verksamhet, personal och ekonomi. De centrala målen och åtgärderna för främjandet av välbefinnande och hälsa och uppföljningen av dessa utgör stadens välfärdsplan. Främjandet av den mentala hälsan och alkohol- och drogfriheten är en av prioriteterna för främjandet av välbefinnande och hälsa.

Det är viktigt att minskningen av antalet självmord och de åtgärder som bidrar till detta mål tas upp i stadens välfärdsplan. Stadsstyrelsen anser att det inte är nödvändigt att inleda en särskild utredning om ett program för förebyggande av självmord.

Stadsstyrelsen förutsätter att det görs en bedömning av stadens egen verksamhet gentemot God medicinsk praxis-rekommendationerna för förebyggande av självmord och den nationella strategin för psykisk hälsa efter att de blivit färdiga och nödvändiga åtgärder planeras i syfte att beakta de nationella riktlinjerna.

Enligt 30 kap. 11 § 2 mom. i förvaltningsstadgan ska stadsstyrelsen förelägga fullmäktige en motion som undertecknats av minst 15 ledamöter.

Föredragande

Stadsstyrelsen

Upplysningar

Marja-Liisa Rautanen, stadssekreterare, telefon: 310 36184
marja-liisa.rautanen(a)hel.fi

Bilagor

1 Valtuutettu Anna Vuorjoen aloite_

Sökande av ändring

Förbud mot sökande av ändring, beredning eller verkställighet

Beslutshistoria

Kaupunginhallitus 13.05.2019 § 349

22.05.2019

HEL 2018-010590 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo valtuutettu Anna Vuorjoen aloitteen loppuun käsitellyksi.

Käsittely

13.05.2019 Esittelijän ehdotuksesta poiketen

Vastaehdotus:

Anna Vuorjoki: Lisäys perusteluosan toiseksi viimeisen kappaleen jälkeen:

"Kaupunginhallitus edellyttää, että itsemurhan ehkäisemisen Käypä hoito -suositusten ja kansallisen mielenterveysstrategian valmistuttua arvioidaan kaupungin oma toiminta näitä suosituksia vasten sekä suunnitellaan tarvittavat toimenpiteet valtakunnallisten linjausten ottamiseksi huomioon."

Kannattaja: Suldaan Said Ahmed

Kaupunginhallitus hyväksyi yksimielisesti Anna Vuorjoen vastaehdotuksen mukaisesti muutetun esityksen.

06.05.2019 Pöydälle

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Marja-Liisa Rautanen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36184
marja-liisa.rautanen(a)hel.fi

Kasvatus- ja koulutuslautakunta 05.03.2019 § 99

HEL 2018-010590 T 00 00 03

Lausunto

Kasvatus- ja koulutuslautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Valtuutettujen aloitteessa ehdotetaan selvitettäväksi mahdollisuutta käynnistää itsemurhien ehkäisyohjelma Helsingissä kaupungin koordinoimana. Onnistuessaan ohjelma voisi toimia pilottina, jonka koke-

22.05.2019

muksia olisi mahdollista hyödyntää myös valtakunnallisessa itsemurhien ehkäisytyössä.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta pitää erittäin tärkeänä panostamista itsemurhien ehkäisytyöhön. Erillisen itsemurhien ehkäisyohjelman sijasta ohjelma kannattaisi kuitenkin kytkeä osaksi Helsingin hyvinvointisuunnitelmassa olevaa mielenterveystyötä. Suunnitelmassa on jo lasten ja nuorten syrjäytymisen ehkäisyyn liittyen painopisteenä mielenterveystyön palvelujen ja toimintamallien kehittäminen sekä riskiryhmässä olevien nuorten kiinnittäminen hoitopolkuihin. Hyvinvointisuunnitelmaa toteutetaan yhdessä muiden toimialojen kanssa. Olennaista on toimialojen ja hoitokontaktien välinen hyvä yhteistyö, jotta esim. masennuksesta kärsivät saavuttavat nopeasti avun. Kytkemällä itsemurhien ehkäisytyö laajempaan kokonaisuuteen, kuten syrjäytymisen ehkäisyyn otetaan paremmin huomioon esimerkiksi koulukiusaamisen ja yksinäisyyden teemat.

Vuonna 1986 aloitetun itsemurhien ehkäisyprojektin onnistumisen eli itsemurhien määrän voimakkaan laskun on katsottu mitä ilmeisimmin johtuneen masennuksen hoidon kehittymisestä (Kansanterveyslaitoksen tutkimukset). Projektissa havaittiin, että depressio kytkeytyi riskitekijänä useimpiin itsemurhiin. Depressio oli useimmiten sekä alidiagno-soitu että alihoidettu terveydenhuollossa. Näistä syistä itsemurhien ehkäisyn toimissa kannattaa edelleen panostaa hyvään masennuksen hoitoon, ongelmien varhaiseen havaitsemiseen ja ennaltaehkäiseviin toimiin.

Itsemurhiin kuolleiden määrä on viimeisen kahden vuoden aikana kasvanut. Itsemurhakuolleisuus on kuitenkin kymmenessä vuodessa pienentynyt yli 20 prosenttia, miehillä 22 prosenttia ja naisilla 16 prosenttia. Alle 25-vuotiaiden kohdalla laskua ei ole kuitenkaan juurikaan tapahtunut.

Kaikenikäisten helsinkiläisten mielen hyvinvoinnin parantaminen on tärkeä tavoite. Kasvatuksen ja koulutuksen toimialalla on tärkeä merkitys nuorten mielen hyvinvoinnin edistäjänä. Itsemurhien ehkäisy on hyvä kytkeä yleiseen mielenterveyden palvelujen parantamiseen sekä mielen hyvinvoinnin lisäämiseen koulu- ja oppilaitostasolla sekä kaikissa muissakin kaupungin palveluissa. Aloitteessa esitetyt toimenpiteet ovat kannatettavia ja ne kuuluvat nykyisiinkin toimintatapoihin. Niiden edelleen kehittäminen on kuitenkin tarpeen. Kehitystyö sopii hyvin yhteen mielen hyvinvoinnin parantamiseen liittyviin tavoitteisiin, joita kasvatuksen ja koulutuksen toimialalla jo on. Itsemurhien ehkäisyn näkökulma mielenterveystyötä suunniteltaessa on tärkeä, sillä siten saadaan kartoitettua paremmin ennaltaehkäiseviä toimia. Mielen hyvinvoinnin lisääminen yhteisötasolla ja esimerkiksi mielenterveyden ensi-

apu –taitojen levittäminen opettajille ovat vaikuttavia ennaltaehkäiseviä toimia.

Kasvatuksen ja koulutuksen toimialalla on menossa erityinen panostus mielenterveyteen liittyviin asioihin. Helsingin kaupungin lasten ja nuorten syrjäytymisen ehkäisyä vahvistava Mukana-ohjelma sisältää lukuisia toimia lasten ja nuorten syrjäytymisen ehkäisemiseksi. Ohjelma kattaa kaikki toimialat ja vetovastuu on kasvatuksen ja koulutuksen toimialalla. Opiskeluhuollossa on koulutettu psykologeja ja kuraattoreja perusmielenterveystyöhön, ja myös koulu- ja opiskeluterveydenhoitajilla on samanlainen tavoite. Lisäksi sekä suomen- että ruotsinkielisellä puolella panostetaan jo esikoulun oppilashuollon palveluihin. Näin edistetään varhaista puuttumista. Opiskeluhuollossa kehitetään uusia toimintatapoja yhdessä muiden toimialojen, erikoissairaanhoidon ja kolmannen sektorin toimijoiden kanssa. Lapsi- ja perhepalvelujen muutosohjelmassa eli Lape-hankkeessa kehitettiin sivistystoimen ja sosiaali- ja terveysalan toimijoiden yhteistyöhön uusia toimintamalleja, jotka viidään tänä vuonna käytäntöön. Tarkoituksena on oireiden tunnistamisen lisäksi varmistaa rikkoutumaton hoitopolku. Toimivia ratkaisuja levitetään kaikkiin Helsingin kaupungin oppilaitoksiin sekä yksityisten koulutuksenjärjestäjien oppilaitoksiin. Esimerkiksi kiusaamiseen ja yksinäisyyteen puuttumiseksi on yksityisten koulutuksenjärjestäjien kanssa yhteisiä toimintamalleja.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta katsoo, että itsemurhien ehkäisyä kannattaa lähestyä hyvän masennuksen hoidon lisäksi ennaltaehkäisevästi ja varhaisen tuen näkökulmasta, jolloin kouluissa ja oppilaitoksissa korostuvat yleinen hyvinvointi, elämänhallinnan taidot ja empatiataidot. Mielenterveystyöhön kannattaa panostaa ja se edellyttää toimialojen välistä yhteistyötä, minkä vuoksi se tulee olla osana Helsingin hyvinvointisuunnitelmaa.

Sosiaali- ja terveysministeriö valmistelee parhaillaan kansallista mielenterveysstrategiaa, joka sisältää itsemurhien ehkäisyn strategiset linjaukset. Kasvatus- ja koulutuslautakunta pitää tärkeänä, että mielenterveysstrategian valmistuttua tarkastellaan kaupungin toimintaa näitä linjauksia vasten sekä suunnitellaan tarvittavat toimenpiteet valtakunnallisten linjausten ottamiseksi huomioon.

Käsittely

05.03.2019 Esittelijän muutetun ehdotuksen mukaan

Esittelijä muutti ehdotustaan, siten että lausuntoon lisätään seuraava kappale: Sosiaali- ja terveysministeriö valmistelee parhaillaan kansallista mielenterveysstrategiaa, joka sisältää itsemurhien ehkäisyn strategiset linjaukset. Kasvatus- ja koulutuslautakunta pitää tärkeänä, että mie-

22.05.2019

lenterveysstrategian valmistuttua tarkastellaan kaupungin toimintaa näitä linjauksia vasten sekä suunnitellaan tarvittavat toimenpiteet valtakunnallisten linjausten ottamiseksi huomioon.

12.02.2019 Pöydälle

Esittelijä

kasvatuksen ja koulutuksen toimialajohtaja
Liisa Pohjolainen

Lisätiedot

Crister Nyberg, opiskelijahuollon päällikkö, puhelin: 310 86659
crister.nyberg(a)hel.fi

Sosiaali- ja terveyslautakunta 26.02.2019 § 30

HEL 2018-010590 T 00 00 03

Lausunto

Sosiaali- ja terveyslautakunta antoi seuraavan lausunnon valtuutettu Anna Vuorjoen ym. valtuustoaloitteeseen koskien itsemurhien ehkäisyohjelman käynnistämisen mahdollisuuksien selvittämistä:

”Terveystieteiden ja sosiaalihuollon mukaisella mielenterveystyöllä tavoitellaan yksilön ja yhteisön mielenterveyttä suojaavien tekijöiden vahvistamista sekä mielenterveyttä vaarantavien tekijöiden vähentämistä ja poistamista. Näiden lisäksi mielenterveyslaissa on tarkemmin säädetty muun muassa mielenterveystyöstä ja palvelujen järjestämisestä.

Helsingin kaupunkistrategiassa todetaan, että kaupunki edistää asukaidensa mielenterveyttä, toimijuutta ja päihdeettömyyttä. Sosiaali- ja terveystoimialan käyttösuunnitelma vuodelle 2019 sisältää useita toimenpiteitä päihde- ja mielenterveystyön kehittämiseksi. Yhdessä kasvatuksen ja koulutuksen toimialan kanssa tullaan vuonna 2019 sopimaan yhteisestä palveluketjusta lapsen varhaisen tuen tarpeen sekä nuorten mielenterveysongelmien havainnointiin ja hoitoon. Osana nuorten syrjäytymisen ehkäisyä tullaan kehittämään yli 12-vuotiaiden nuorten päihde- ja mielenterveystyön palveluja ja toimintamalleja sekä vahvistamaan kynnyksettömiä sosiaali- ja terveystoimintamalleja, kuten liikkuvaa mielenterveystyötä.

Mielenterveyden edistäminen ja hoito on keskeinen osa sosiaali- ja terveystieteiden toimintaa ja sisältyy sosiaali- ja terveystoimintamallin henkilöstön ammatilliseen peruskoulutukseen. Henkilöstön valmiuksia tunnistaa itsemurhariskejä ja edistää niiden ennaltaehkäisyä tuetaan lisäksi täydennyskoulutuksen avulla.

Itsemurhat ovat hyvin sukupuolittunut ilmiö. Itsemurhista noin 3/4 on miesten tekemiä. Olisi kehitettävä valtakunnallisesti ja paikallisesti mieserityisiä kohtaamisia, palveluita ja hoitoja itsemurhien ehkäisemiseksi.

Tilasto- ja tutkimustietoa itsemurhien taustatekijöistä

Itsemurha-ajatukset ja -yritys ovat usein mielialahäiriöön liittyvä oire. Mielialahäiriön vuoksi oli hoidossa oli noin 16 600 helsinkiläistä potilasta sosiaali- ja terveystoimen ja HUSin palveluissa vuonna 2018. Itsemurhayritysten määrästä ei ole saatavilla kattavaa tilastotietoa. Myöskään kansallisesti itsemurhayritysten tarkkaa määrää on vaikea arvioida, sillä kaikkia yrityksiä ei ilmoiteta terveydenhuoltoon tai muille viranomaisille.

Sosiaali- ja terveydenhuollon lainsäädäntö ei mahdollista terveydenhuollon asiakkaiden diagnoositiedon ja sosiaalihuollon järjestelmiin kirjattavien sosioekonomista tilannetta kuvaavien tietojen yhdistämistä. Nämä tiedot kertyvät eri rekistereihin ja ovat eri lainsäädännön alla, ja tämän vuoksi niitä ei ole mahdollista yhdistää. Haasteena on myös tiedon kattavuus ja laatu. Mikäli tietoa itsemurhien taustatekijöistä halutaan sosiaali- ja terveystoimesta, se edellyttää erillistä tutkimusta ja tutkimuslupaa. Myöskään Apotti ei muuta tätä tilannetta, vaan se edellyttäisi lainsäädännön muutoksia.

Itsemurha on monimutkainen ilmiö, johon ei ole olemassa mitään yksittäistä syytä, vaan siihen liittyy monia toisiinsa yhteydessä olevia tekijöitä. Itsemurha on lähes aina pitkän kehityksen lopputulos. Hoitojärjestelmässä olevan potilaan itsemurhariskiä voidaan arvioida, mutta aina ei voida ennustaa yksittäisen potilaan käyttäytymistä.

Itsemurhien määrä on pienentynyt Helsingissä pitkällä aikavälillä. Vuonna 2017 itsemurhan teki 92 helsinkiläistä, mikä on hieman enemmän kuin edellisenä vuonna. Itsemurhakuolleisuus on miehillä naisia yleisempää.

Suomessa itsemurhan teki 787 henkilöä vuonna 2016. Viimeisen kymmenen vuoden aikana itsemurhien määrä on vähentynyt naisilla kolmanneksella ja miehillä lähes neljänneksellä. Nuorten itsemurhakuolleisuus on Suomessa kuitenkin edelleen korkealla tasolla verrattuna muihin Euroopan maihin. Vuonna 2017 itsemurhan oli tehnyt 102 15–24-vuotiasta nuorta Suomessa.

Itsemurhia ja niiden taustoja on tutkittu. Itsemurhakuolleisuus ei jakaudu tasaisesti väestöryhmien välille, vaan sosioekonominen asema ja pääasiallinen toiminta määrittävät sitä edelleen voimakkaasti: suurin itsemurhan riski on vähän koulutetuilla, työntekijäasemassa olevilla, pienituloisilla sekä työttömillä.

Itsemurhat liittyvät vahvasti mielenterveyshäiriöihin. Valtaosalla itsemurhan tehneistä ja itsemurhaa yrittäneistä on psykiatrinen sairaus. Itsemurhan tehneistä 90 %:lla on psykiatrinen sairaus ja noin 60 %:lla mielialahäiriö, kuten masennussairaus tai kaksisuuntainen mielialahäiriö. Myös itsemurhaa yrittäneistä yli 90 %:lla on psykiatrinen sairaus.

Tutkimuksista tiedetään, että itsemurhayrityksen vuoksi sairaalahoitossa olleiden itsemurhariski on suurentunut erityisesti ensimmäisen vuonna itsemurhayrityksen jälkeen.

Alkoholiriippuvuuteen liittyvä elämänaikainen itsemurhariski on 5–10 %. Arviolta 25–55 %:iin itsemurhista liittyy päihteiden käyttö. Aikaisempi itsemurhayritys merkitsee liki 38-kertaistaa itsemurhariskiä diagnoosista riippumatta. Lisäksi suvussa esiintyvä itsetuhoinen käyttäytyminen on itsemurhan riskitekijä.

Psykososiaalisia itsemurhien riskitekijöitä ovat muun muassa kielteiset elämäntapahtumat, kuten ero- ja menetyskokemukset, työelämän ongelmat ja taloudelliset vaikeudet. Samoin sosiaalisen tuen puute altistaa itsetuhokäyttäytymiselle.

Mielenterveyttä tukevat sosiaali- ja terveystoimintat

Sosiaali- ja terveystoimintat mielen­terveyttä edistävät palvelut sisältävät ehkäiseviä palveluja, kynnyksettömiä ja matalan kynnyksen palveluja sekä korjaavia ja kuntoutumista edistäviä palveluja. Mielenterveystyö on kiinteä osa muuta palvelua esimerkiksi neuvolassa, koulu- ja opiskeluterveydenhuollossa, terveysasemilla ja sosiaalityössä. Neuvolan ja kouluterveydenhuollon terveystarkastuksissa käsitellään lapsen, vanhempien ja koko perheen terveyttä ja hyvinvointia, mukaan lukien mielen­terveys. Kaikille tarjottavien ennaltaehkäisevien palvelujen lisäksi lapsiperheiden palvelut tukevat ja auttavat kuormittavissa elämäntilanteissa ja kriiseissä.

Nuorille on olemassa matalan kynnyksen mielen­terveys­palveluja, joilla helpotetaan nuorten hoitoon pääsyä ja ehkäistään itsemurhia. Opiskelijoille tehtävien terveystarkastusten ja -kyselyjen yhteydessä voidaan seuloa ja löytää varhain ongelmia tai häiriöitä. Opiskeluterveydenhuollossa työskentelee myös psykiatrisia sairaanhoitajia. Jatkohoito toteutuu muissa sosiaali- ja terveys­palveluissa. Opiskelijan mielen­terveyden edistäminen toisella asteella on koko opiskeluyhteisön asia, jossa mielen­terveyden edistämisestä vastaa myös muu opiskeluhuolto terveydenhuollon palvelujen lisäksi. Lisäksi nuorisosaama tarjoaa matalan kynnyksen palveluja lievillä mielen­terveyden häiriöillä oireileville 13–23-vuotiaille nuorille ja heidän omaisilleen.

Terveysasemilla hoidon tarpeen arvioinnissa pyritään heti ensimmäisellä yhteydenotokerralla selvittämään ja ratkaisemaan asiakkaan hoidon tarve mahdollisimman pitkälle. Jokaisella terveysasemalla on mahdollisuus päästä helposti mielenterveys- ja päihdetyöhön suuntautuneen sairaanhoitajan vastaanotolle. Neuvonnan tukena toimii ympärivuorokautinen terveyspalvelujen neuvontapuhelinpalvelu.

Asiakas, jolla on itsemurha-ajatuksia, voi arkisin hakeutua hoitoon suoraan terveysasemalle. Itsetuhoisen asiakas ohjataan HUSin järjestämään päivystykseen Haartmanin tai Malmin sairaalaan, joissa on saatavilla myös erikoissairaanhoitotasosta psykiatrista palvelua. Haartmanin ja Malmin päivystyksissä pääsee tarvittaessa suoraan psykiatriselle sairaanhoitajalle ja tarvittaessa edelleen psykiatrilta. Alle 16-vuotiaat lapset ohjataan uuteen lastensairaalaan. Terveysaseman ollessa kiinni asiakas voi itse hakeutua päivystykseen. Käytävissä on myös päivystysapu-puhelinpalvelu ympäri vuorokauden.

Kaupungissa toimii psykiatria- ja päihdekeskuksen neljä alueellista palvelupistettä. Psykiatrian poliklinikat ovat psykiatriseen tutkimukseen, hoitoon ja kuntoutukseen erikoistuneita avohoitopaikkoja. Vakavissa psykiatrisissa kriisitilanteissa asiakas voi ottaa yhteyttä suoraan psykiatrian poliklinikan akuuttityöryhmään. Päihdepoliklinikat ovat riippuvuusongelmiin erikoistuneita avohoitopaikkoja, joiden palvelut on tarkoitettu sekä päihteiden käyttäjille että heidän läheisilleen.

Sosiaali- ja kriisipäivystys antaa akuuttia kriisiapua ja ohjaa tarvittaessa asiakkaita eteenpäin muun muassa itsemurhien ehkäisykeskukseen, psykiatrian päivystykseen sekä psykiatrian poliklinikan akuuttityöryhmään. Itsemurhan tehneen läheisille tarjotaan aina mahdollisuus kriisiapuun ja ohjataan heidät tarpeen mukaisesti palveluihin.

Terveysasemat ja terveys- ja hyvinvointikeskukset, päivystys, Auroran sairaala ja psykiatrian poliklinikat tekevät tiivistä yhteistyötä, jotta itsemurhaa yrittäneen hoitopolku on sujuva. Palveluja uudistettaessa kiinnitetään erityisesti huomiota matalan kynnyksen palveluihin ja nopeaan hoitoon pääsyyn.

Palvelujen uudistaminen

Osana toimialan palvelujen uudistamista kehitetään palvelujen yhteensovittamista ja monialaista yhteistyötä. Terveys- ja hyvinvointikeskus -toimintamallin monialaiseen yhteistyöhön osallistuu psykiatria- ja päihdepalvelujen asiantuntija, ja asiakkaan palvelukokonaisuutta koordinoivaksi yhteyshenkilöksi voidaan tarvittaessa nimetä psykiatrinen sairaanhoitaja. Riskiryhmien etsimisen ja tunnistamisen toimintamalleja kehitetään varhaisen tuen vahvistamiseksi ja oikean palvelun piiriin ohjaamiseksi. Lisäksi otetaan käyttöön uusia sähköisiä yhteydenotto-

navia, kuten chat-palveluja. Psykoterapian saatavuutta arvioidaan osana palvelujen uudistamista.

Osana Nuorten syrjäytymisen ehkäisy ja alueiden välisen eriytymisen torjuminen -hanketta on mallinnettu 16–29-vuotiaille nuorille suunnattua liikkuvaa mielenterveystyötä. Kokeilussa moniammatillinen tiimi on tehnyt hoidon tarpeen arviointia ja tarjonnut lyhytinterventioita nuorille, joilla ei ole olemassa olevaa psykiatrista hoitokontaktia. Tavoitteena on jatkaa kokeilua vuoden 2019 loppuun. Vuoden 2018 lopussa järjestettiin myös nuorille kohdennettu Mielen viikko. Tapahtumaviikon yhteydessä jaettiin laajasti infograafia, johon on koottu yhteys- ja muut tiedot keskeisiin kaupungin ja järjestöjen tarjoamiin mielenterveyttä tukeviin palveluihin, myös puhelimitse ja verkossa toimiviin.

Nuorisoasematoimintaan on kohdennettu lisärahoitus, jolla saadaan merkittävä henkilöstölisäys nuorten mielenterveys- ja päihdepalveluihin. Samalla kehitetään palvelun tavoitettavuutta ja erilaisia nuoren kohtaamiseen soveltuvia menetelmiä.

Psykiatria- ja päihdepalveluissa valmistellaan 2019 aikana uusi matalan kynnyksen mielenterveys- ja päihdekontaktipiste, jonka kautta helsinkiläisille luodaan helppo fyysinen ja digitaalinen väylä tiedonsaantiin, arviointiin ja edelleen sopiviin palveluihin ja vertaistoimintaan ohjaamiseen. Valmistelua tehdään yhteistyössä mielenterveys- ja päihdejärjestöjen kanssa. Samassa yhteydessä tutkitaan mahdollisuuksia lieviin mielenterveyshäiriöihin kohdistuvien lyhytpsykoterapioiden lisäämiseksi.

Mielenterveys- ja päihdepalvelut on useamman vuoden ajan tehnyt tiivistä yhteistyötä myös Suomen mielenterveysseuran ja Helsingin yliopiston kanssa itsetuhoisten asiakkaiden hyvän hoidon edistämiseksi. Psykiatrian poliklinikoiden akuuttityöryhmät ovat tehneet tiivistä yhteistyötä Suomen mielenterveysseuran kanssa, jossa on käytössä Linity-interventio itsemurhaa yrittäneille. Interventiolla pyritään vahvistamaan itsemurhaa yrittäneen selviytymiskeinoja itsetuhoisen käyttäytymisen ja itsemurhayritysten ehkäisemiseksi. Lisäksi on käynnissä tutkimushanke yhteistyössä Helsingin kaupungin, Helsingin yliopiston ja Suomen mielenterveysseuran kanssa Linity-intervention vaikuttavuudesta.

Sosiaali- ja terveyslautakunta tukee järjestöavustuksilla useita matalan kynnyksen mielenterveys- ja päihdetyötä tuottavia järjestöjä. Järjestöavustuksen jakamisperusteissa edellytetään toiminnan kohdentamista haavoittuvien väestöryhmien, kuten mielenterveys- ja päihdepalveluja tarvitsevien, auttamiseen. Järjestöjen palvelut suuntautuvat esimerkiksi kriisiapuun ja vertaistukeen.

Sosiaali- ja terveystoimiala on syksyllä 2018 osallistunut kaupungin pysäköinninvalvonnan ja Suomen mielenterveysseuran yhteistyönä toteutettuun viestintäkampanjaan itsemurhien ehkäisemiseksi.

Henkilöstön osaamisen kehittäminen

Koko psykiatrian henkilökunnalle on järjestetty toistuvaa koulutusta itsetuhoisuuden arvioinnista ja hoidosta, josta on olemassa myös kirjallinen ohjeistus. Koulutukset perustuvat Käypä hoito -suositusten mukaisiin hoitosuosituksiin sekä tuoreimpaan tutkimusnäyttöön. Henkilökunnalle tarjotaan säännöllistä täydennyskoulutusta itsemurhan riskitekijöistä ja tutkimusnäyttöön perustuvista hoitomuodoista.

Vuonna 2018 sosiaali- ja terveystoimessa järjestettiin kaikille palvelukokonaisuuksille koulutusta itsemurhien ennaltaehkäisystä ja puheeksiotosta yhteistyössä Suomen mielenterveysseuran kanssa. Myös vuonna 2019 tullaan järjestämään koulutusta itsemurhan riskiryhmien tunnistamisesta sekä itsemurhien puheeksi otosta ja niiden ennaltaehkäisystä. Koulutus on suunnattu kaikille asiakas- ja potilastyötä tekeville. Lisäksi vuonna 2019 oppilashuollon henkilöstö on tarkoitus kouluttaa mielenterveyttä tukevien lyhytinterventiomenetelmien käyttöön.

Sosiaali- ja terveysministeriössä valmisteilla olevan kansallisen mielenterveysstrategian yhteydessä tullaan laatimaan itsemurhien ehkäisyn strategiset linjaukset. Parhaillaan valmistellaan myös kansallista Käypä hoito -suositusta ”Itsemurhien ehkäisy ja itsemurhaa yrittäneen henkilön hoito”, joka on tarkoitus julkaista vuodenvaihteessa 2019–2020. Viestinnän tarve kaupunkilaisten tietoisuuden lisäämiseksi arvioidaan Käypä hoito -suosituksen julkaisun jälkeen.

Mielenterveystyö osana kaupunkitasoista hyvinvoinnin ja terveyden edistämistä

Tärkeitä tekijöitä itsemurhien ja yleisemmin mielenterveyshäiriöiden ehkäisyssä ovat ennaltaehkäisy, varhainen puuttuminen ja vahva monialainen yhteistyö. Sosiaali- ja terveystoimiala tekee tätä yhteistyötä muiden toimialojen kanssa, erilaisissa hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen (HYTE) verkostoissa sekä muiden viranomaisien ja järjestöjen kanssa. Erityisesti lasten ja nuorten HYTE-verkostot, kuten oppilashuollon ohjausryhmä sekä yksi kaupunkistrategian tärkeimmistä kärkihankkeista, Mukana-ohjelma, edistävät osana toimintaansa mielenterveyttä koko kaupungissa.

Osana kaupunkistrategian 2017–2021 HYTE-kärkihanketta parannetaan kaupunkitasoista yhdessä tekemistä hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi. HYTE-ohjausryhmä toimeenpanee, seuraa ja arvioi kaupungin hyvinvoinnin ja terveyden edistämistä osana kaupungin toiminnan, henkilöstön ja talouden johtamista. Keskeiset hyvinvoinnin ja

terveyden edistämisen tavoitteet, toimenpiteet ja niiden seuranta muodostavat kaupungin hyvinvointisuunnitelman. Mielen terveyden ja päihitteettömyyden edistäminen on yksi hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen painopisteistä.

Sosiaali- ja terveyslautakunta ei katso tarkoituksenmukaiseksi käynnistää erillistä itsemurhien ehkäisyohjelmaa koskevaa selvitystä.

Terveys- ja hyvinvointivaikutusten arviointi

Kestävä yhteiskunta rakentuu väestön psyykkiselle hyvinvoinnille, jota tuetaan kaikissa ympäristöissä ja kaikilla toimialoilla. Edistämällä väestön mielen terveyttä ehkäistään mielen terveyden häiriöiden kehittymistä ja itsemurhia.

Itsemurhan taustalla on usein kyse kasautuvista, pitkäaikaisista elämän ongelmista ja riskitekijöiden yhteisvaikutuksesta. Itsemurhien ennaltaehkäisemiseksi on tärkeää tukea väestön mielen terveyttä kaikissa ikäryhmissä, tarjota apua ja tukea varhaisessa vaiheessa sekä ehkäistä päihdeongelmia. Edelleen tärkeätä on tunnistaa erityisessä itsemurhavaarassa olevat ja ohjata heidät hoitoon. Tutkimuksen mukaan erityinen riski on itsemurhaa aiemmin jo yrittäneillä.

Itsemurhien ehkäisy on osa laajempaa hyvinvoinnin ja terveyden edistämistä, jota toteutetaan monitoimijaisena yhteistyönä. Itsemurhien ennaltaehkäisyllä kavennetaan myös sukupuolten välisiä hyvinvointi- ja terveyseroja.

Sosiaali- ja terveyslautakunta pitää tärkeänä, että kaupungin hyvinvointisuunnitelmaan sisältyy yhtenä tavoitteena itsemurhien vähentäminen sekä siihen tähtäviä toimenpiteitä."

Käsittely

26.02.2019 Esittelijän ehdotuksesta poiketen

Asiassa tehtiin seuraavat vastaehdotukset:

Vastaehdotus 1:

Jäsen Tapio Bergholm: Tehdään lausunnon kolmannen kappaleen jälkeen seuraava lisäys: "Itsemurhat ovat hyvin sukupuolittunut ilmiö. Itsemurhista noin 3/4 on miesten tekemiä. Olisi kehitettävä valtakunnallisesti ja paikallisesti mieserityisiä kohtaamisia, palveluita ja hoitoja itsemurhien ehkäisemiseksi."

Kannattaja: puheenjohtaja Karita Toijonen

22.05.2019

Vastaehdotus 2:

Jäsen Antti Vainionpää: Tehdään seuraava lisäys lausunnon loppuun: "Sosiaali- ja terveyslautakunta pitää tärkeänä, että kaupungin hyvinvointisuunnitelmaan sisältyy yhtenä tavoitteena itsemurhien vähentäminen sekä siihen tähtäviä toimenpiteitä."

Kannattaja: jäsen Heidi Ahola

Sosiaali- ja terveyslautakunta hyväksyi jäsen Antti Vainionpään vastaehdotuksen yksimielisesti ilman äänestystä.

Vastaehdotus 3:

Jäsen Antti Vainionpää: Tehdään seuraava lisäys lausunnon loppuun: "Lisäksi sosiaali- ja terveyslautakunta edellyttää, että itsemurhan ehkäisemisen Käypä hoito -suositusten ja kansallisen mielenterveysstrategian valmistuttua arvioidaan kaupungin oma toiminta näitä suosituksia vasten sekä suunnitellaan tarvittavat toimenpiteet valtakunnallisten linjausten ottamiseksi huomioon. Arviosta ja tarvittavista toimenpiteistä esitetään selvitys sosiaali- ja terveyslautakunnalle."

Kannattaja: jäsen Heidi Ahola

Sosiaali- ja terveyslautakunnan lausunto syntyi seuraavien äänestysten pohjalta:

1 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

Ei-ehdotus: Vastaehdotus 1 (jäsen Tapio Bergholm)

Jaa-äännet: 0

Ei-äännet: 13

Mukhtar Abib, Heidi Ahola, Tapio Bergholm, Leo Bergman, Cecilia Ehrnrooth, Meri Kielo Tuulikki Haahtela, Sami Heistaro, Pia Hytönen, Kati Juva, Sakari Männikkö, Karita Toijonen, Tuomas Tuure, Antti Vainionpää

Tyhjä: 0

Poissa: 0

Sosiaali- ja terveyslautakunta hyväksyi jäsen Tapio Bergholmin vastaehdotuksen äänin 13 - 0.

2 äänestys

22.05.2019

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan
EI-ehdotus: Vastaehdotus 3 (jäsen Antti Vainionpää)

Jaa-äännet: 11

Mukhtar Abib, Tapio Bergholm, Leo Bergman, Cecilia Ehrnrooth, Meri Kielo Tuulikki Haahtela, Sami Heistaro, Pia Hytönen, Kati Juva, Sakari Männikkö, Karita Toijonen, Tuomas Tuure

Ei-äännet: 2

Heidi Ahola, Antti Vainionpää

Tyhjä: 0

Poissa: 0

Sosiaali- ja terveyslautakunta hyväksyi esittelijän ehdotuksen äänin 11 - 2.

Sosiaali- ja terveyslautakunta antoi asiasta hyväksytyjen vastaehdotusten osalta esittelijän ehdotuksesta poikkeavan lausunnon.

12.02.2019 Pöydälle

Esittelijä

sosiaali- ja terveystoimialan toimialajohtaja
Juha Jolkkonen

Lisätiedot

Henno Ligi, mielialahäiriöpalvelujen päällikkö, puhelin: 310 65040
henno.ligi(a)hel.fi

, Nuorten palvelujen osalta:

Anne Röppänen, osastonhoitaja, puhelin: 310 69212
anne.roppanen(a)hel.fi

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta 12.02.2019 § 31

HEL 2018-010590 T 00 00 03

Lausunto

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta antoi asiasta seuraavan lausunnon:

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta toteaa, että aloitteessa esitetty asia on kannatettava. Kuten aloitteessa todetaan, Suomen itsemurhaluvut ovat korkeat, eivätkä nuorten ja sosioekonomisesti heikoimmassa asemassa olevien ihmisten itsemurhat ole vähentyneet 2000-luvulla.

Aloitteessa esitetyt toimenpiteet ovat kannatettavia ja erityisesti nuorten matalankynnyksen mielenterveyspalveluiden järjestämiseksi ja niihin pääsyn helpottamiseksi toivotaan toimenpiteitä ja resursointia. Kau-

pungin työntekijöiden ja erityisesti nuorten parissa työskentelevien valmiuksiin tunnistaa itsemurhavaarassa olevat henkilöt, tarvitaan myös vahvistusta. Itsemurhien ehkäisy tulisi nähdä kaikkien toimijoiden yhteisenä tehtävänä, joka edellyttää osaamista tunnistaa itsemurhavaarassa olevia henkilöitä ja toimia itsemurhien ehkäisemiseksi.

Hyvinvointia tulisi voida tukea jo ennen vakavien ongelmien ilmaantumista. Pahoinvoinnin taustalla oleviin syihin, kuten yksinäisyyteen, kiusaamiseen, päihteiden käyttöön tai yhteiskunnan syrjäyttäviin mekanismeihin, tulisi vaikuttaa ja keskittyä niissä tehokkaasiin käytännön toimenpiteisiin. Monitoimijaiset toimenpideohjelmat voivat osoittautua melko raskaiksi hallinnollisiksi rakenteiksi, ja syytä olisikin pohtia voidaanko tehokkaita toimenpiteitä edistää kevyemmällä rakenteilla ja panostamalla konkreettisiin asiakkaita kohtaaviin toimenpiteisiin.

Liikkuminen ja liikunta merkitsevät monelle helsinkiläiselle ystäviä, kavereita ja sosiaalisia verkostoja. Liikkuminen mielekkäässä sosiaalisessa ympäristössä vähentää syrjäytymistä ja yksinäisyyttä. Liikkuminen vaikuttaa positiivisesti mielialaan ja vähentää masentuneisuutta ja ahdistusta. Kohtalainen määrä liikuntaa voi edistää mielenterveyttä ja vähentää masennustilan kehittymisen riskiä. Vähän liikkuvat myös sairastuvat useammin depressioniin kuin paljon liikkuvat. Helsinkiläisistä aikuisista 29 prosentilla oli ollut masennusoireilua viimeisen vuoden aikana.

Kulttuurin positiivisesta vaikutuksesta ihmisten mielenterveyteen ja sen myötä itsemurha-alttiuden vähenemiseen on tuoretta tutkimustietoa: kulttuuri rakentaa, ylläpitää ja edistää mielen hyvinvointia. Avatessaan omaa lähiympäristöä laajempaa maailmaa monine vaihtoehtoineen ja elämänmuotoineen kulttuuri antaa yksilölle esimerkkejä ja verrokkitarinoita selviytymisestä vaikeistakin tilanteista. Siksi on erittäin tärkeää sisällyttää itsemurhien ehkäisyohjelmaan koko kaupungin kattava helppo pääsy kulttuurin äärelle. Ohjelmassa tulee huomioida sekä kaupungin omien kulttuurilaitosten ja kirjastojen että muiden toimijoiden tarjonta. Myös monet mahdollisuudet tehdä ja tuottaa kulttuuria itse tulee sisällyttää ohjelmaan.

Helsingin palveluita on tavoitteena kehittää niin, ettei kukaan pääse tippumaan ja tavoitella juurisyihin perustuvaa muutosta, jossa vaikutaan myös rakenteisiin ja ajattelutapoihin.

Tiedotuskampanjoiden avulla voidaan lisätä kaupunkilaisten tietoisuutta itsemurhien ehkäisystä ja valmiuksia vaikeiden asioiden puheeksi ottamiseen ja avun hakemiseen. Sekä voidaan tuoda esille kulttuurin ja vapaa-ajan palveluiden merkitystä kokonaisvaltaiseen hyvinvointiin. Kansainvälisen tutkimuksen perusteella on näyttöä taiteen ja taiteelli-

sen toiminnan merkityksestä fyysisen ja psyykkisen hyvinvoinnin ja terveyden edistämisessä sekä osana hoitoa ja paranemista.

Itsemurhien ehkäisyohjelman valmistelussa on tarkoitus käyttää laajasti sekä kaupungin työntekijöiden että kaupungin ulkopuolisten asiantuntijoiden ja järjestöjen osaamista toimenpidesuunnitelman laatimiseksi. Interventiomallien kehittämisessä voi huomioida kulttuurin, liikkumisen ja liikunnan harrastamisella on positiivinen vaikutus kaiken ikäisten ihmisten hyvinvointiin ja eriarvoisuuden tunteen vähenemiseen ja eriarvoisuuden vähentäminen vähentää itsemurhariskiä.

Käsittely

12.02.2019 Ehdotuksen mukaan

Vastaehdotus:

Mika Ebeling: Ehdotan, että kappaleesta (7) poistetaan sanat "juurisyihin perustuvaa".

Mika Ebelingin vastaehdotusta ei kannatettu, joten se raukesi.

Mika Ebeling jätti päätöksestä eriävän mielipiteen seuraavilla perusteluilla:

Olisin halunnut poistaa lausunnosta sanat "juurisyihin perustuvaa", koska siitä voi jäädä liian pinnallinen kuva juurisyistä. Pidän selvänä, että heikomman sosioekonomisen aseman henkinen painolasti korostuu, jos ihmisellä on materialistinen maailmankatsomus, jolloin oma heikompia sosioekonomista asemaa osoittaa perustuvanlaatuista epäonnistumista elämässä. Samoin jos ihmiseltä puuttuu ymmärrys oman onnen tavoittelua korkeammasta elämän tarkoituksesta, se korostaa sosioekonomisen aseman epätyytyttävyyden merkitystä. Myös elämän ja ihmissuhteiden hajanaisuus on omiaan heikentämään ihmisen jaksamista.

29.01.2019 Pöydälle

Esittelijä

kulttuurin ja vapaa-ajan toimialajohtaja
Tommi Laitio

Lisätiedot

Päivi Kuusela, kehittämisasiantuntija, puhelin: 310 43963
paivi.kuusela(a)hel.fi

§ 182

Motioner inlämnade vid sammanträdet

HEL 2019-006105, 2019-006106, 2019-006107, 2019-006109, 2019-006111, 2019-006112, 2019-006113

Beslut

Motioner som hör till stadsfullmäktiges befogenheter

- Motion av ledamoten Nelli Ruotsalainen m.fl. om säkerställande av tillgången till inkvartering för LHBTIQ-asylsökande och dess trygghet
- Motion av ledamoten Suldaan Said Ahmed m.fl. om teckenspråkstolkning till fullmäktiges sammanträden
- Motion av ledamoten Reetta Vanhanen m.fl. om förstärkning av föräldraförberedelsen med låg tröskel
- Motion av ledamoten Sami Muttilainen m.fl. om belysning av graffiti på Gårdsbacka metrostation
- Motion av ledamoten Leo Stranius m.fl. om ett försök med ekologisk kompensation i planläggningen
- Motion av ledamoten Leo Stranius m.fl. om utredning av miljöskadliga förfaranden i Helsingfors

Motioner som hör till stadsstyrelsens befogenheter

- Motion av ledamoten Terhi Koulumies om tryggnad av de offentliga trafikförbindelserna i Munkshöjden

Sökande av ändring

Förbud mot sökande av ändring, beredning eller verkställighet

22.05.2019

MUUTOKSENHAKUOHJEET

1

MUUTOKSENHAKUKIELTO

Pöytäkirjan 145, 146, 154, 155, 156, 157, 158, 159, 160, 161, 162, 163, 164, 165, 166, 167, 168, 169, 170, 171, 172, 173, 174, 175, 176, 177, 178, 179, 180, 181 ja 182 §:t.

Tähän päätökseen ei saa hakea muutosta, koska päätös koskee asian valmistelua tai täytäntöönpanoa.

Sovellettava lainkohta: Kuntalaki 136 §

2

VALITUSOSOITUS

Pöytäkirjan 147, 148 ja 149 §:t.

Tähän päätökseen haetaan muutosta kunnallisvalituksella.

Valitusoikeus

- se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa (asianomainen)
- kunnan jäsen.

Valitusaika

Kunnallisvalitus on tehtävä 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista.

Valitus on toimitettava valitusviranomaiselle viimeistään valitusajan viimeisenä päivänä ennen valitusviranomaisen aukioloajan päättymistä.

Mikäli päätös on annettu tiedoksi postitse, asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, jollei muuta näytetä, seitsemän päivän kuluttua kirjeen lähettämisestä. Kunnan jäsenen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon seitsemän päivän kuluttua siitä, kun pöytäkirja on nähtävänä yleisessä tietoverkossa.

Mikäli päätös on annettu tiedoksi sähköisenä viestinä, asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, jollei muuta näytetä, kolmen päivän kuluttua viestin lähettämisestä.

Tiedoksisaantipäivää ei lueta valitusaikaan. Jos valitusajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, joului- tai juhannusaatto tai arkilauantai, saa valituksen tehdä ensimmäisenä arkipäivänä sen jälkeen.

22.05.2019

Valitusperusteet

Kunnallisvalituksen saa tehdä sillä perusteella, että

- päätös on syntynyt virheellisessä järjestyksessä
- päätöksen tehnyt viranomainen on ylittänyt toimivaltansa
- päätös on muuten lainvastainen.

Valitusviranomainen

Kunnallisvalitus tehdään Helsingin hallinto-oikeudelle.

Hallinto-oikeuden asiointiosoite on seuraava:

Sähköpostiosoite: helsinki.hao@oikeus.fi
Postiosoite: Radanrakentajantie 5
00520 HELSINKI
Faksinumero: 029 56 42079
Käyntiosoite: Radanrakentajantie 5
Puhelinnumero: 029 56 42000

Valituksen voi tehdä myös hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelussa osoitteessa: <https://asiointi2.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet>

Valituksen muoto ja sisältö

Valitus on tehtävä kirjallisesti. Myös sähköinen asiakirja täyttää vaatimuksen kirjallisesta muodosta.

Valituksessa, joka on osoitettava valitusviranomaiselle, on ilmoitettava

- päätös johon haetaan muutosta
- miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi
- perusteet, jolla muutosta vaaditaan.

Valituksessa on ilmoitettava valittajan nimi ja kotikunta. Jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä tai jos valituksen laatijana on joku muu henkilö, valituksessa on ilmoitettava myös tämän nimi ja kotikunta.

Valituksessa on lisäksi ilmoitettava postiosoite ja puhelinnumero, joihin asiaa koskevat ilmoitukset valittajalle voidaan toimittaa.

Valittajan, laillisen edustajan tai asiamiehen on allekirjoitettava valitus. Sähköistä asiakirjaa ei kuitenkaan tarvitse täydentää allekirjoituksella,

22.05.2019

jos asiakirjassa on tiedot lähettäjistä eikä asiakirjan alkuperäisyyttä tai eheyttä ole syytä epäillä.

Valitukseen on liitettävä

- päätös, johon haetaan muutosta valittamalla, alkuperäisenä tai jäljennöksenä
- todistus siitä, minä päivänä päätös on annettu tiedoksi, tai muu selvitys valitusajan alkamisen ajankohdasta
- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle.

Oikeudenkäyntimaksu

Hallinto-oikeus perii muutoksenhakuasian käsittelystä 260 euron oikeudenkäyntimaksun. Mikäli hallinto-oikeus muuttaa valituksenalaista päätöstä muutoksenhakijan eduksi, oikeudenkäyntimaksua ei peritä.

Pöytäkirja

Päätöstä koskevia pöytäkirjan otteita ja liitteitä lähetetään pyynnöstä. Asiakirjoja voi tilata Helsingin kaupungin kirjaamosta.

Sähköpostiosoite: helsinki.kirjaamo@hel.fi

Postiosoite: PL 10

00099 HELSINGIN KAUPUNKI

Faksinumero: (09) 655 783

Käyntiosoite: Pohjoisesplanadi 11-13

Puhelinnumero: (09) 310 13700 (Yleishallinto)

Kirjaamon aukioloaika on maanantaista perjantaihin klo 08.15–16.00.

3

VALITUSOSOITUS

Pöytäkirjan 150, 151, 152 ja 153 §:t.

Tähän päätökseen haetaan muutosta kunnallisvalituksella.

Valitusoikeus

Tähän päätökseen saa hakea muutosta

- se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa (asianosainen)
- kunnan jäsen
- viranomaisen toimialaansa kuuluvissa asioissa

22.05.2019

- maakunnan liitto ja kunta, joiden alueella kaavassa osoitetulla maankäytöllä on vaikutuksia
- rekisteröity paikallinen tai alueellinen yhteisö toimialaansa kuuluvis- sa asioissa toimialueellaan.

Valitusaika

Kunnallisvalitus on tehtävä 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksi- saannista.

Valitus on toimitettava valitusviranomaiselle viimeistään valitusajan vii- meisenä päivänä ennen valitusviranomaisen aukioloajan päättymistä.

Kunnan jäsenen, asianosaisen ja muun valittamaan oikeutetun katso- taan saaneen päätöksestä tiedon seitsemän päivän kuluttua siitä, kun pöytäkirja on nähtävänä yleisessä tietoverkossa.

Tiedoksisaantipäivää ei lueta valitusaikaan. Jos valitusajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, joului- tai juhannu- saatto tai arkilauantai, saa valituksen tehdä ensimmäisenä arkipäivänä sen jälkeen.

Valitusperusteet

Valituksen saa tehdä sillä perusteella, että

- päätös on syntynyt virheellisessä järjestyksessä
- päätöksen tehnyt viranomainen on ylittänyt toimivaltansa
- päätös on muuten lainvastainen.

Valitusviranomainen

Kunnallisvalitus tehdään Helsingin hallinto-oikeudelle.

Hallinto-oikeuden asiointiosoite on seuraava:

Sähköpostiosoite: helsinki.hao@oikeus.fi
Postiosoite: Radanrakentajantie 5
00520 HELSINKI
Faksinumero: 029 56 42079
Käyntiosoite: Radanrakentajantie 5
Puhelinnumero: 029 56 42000

Valituksen voi tehdä myös hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipal- velussa osoitteessa: <https://asiointi2.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet>

Valituksen muoto ja sisältö

Postiosoite PL 1 00099 HELSINGIN KAUPUNKI helsinki.kirjaamo@hel.fi	Käyntiosoite Pohjoisesplanadi 11-13 Helsinki 17 http://www.hel.fi/kaupunginvaltuusto	Puhelin +358 9 310 1641 Faksi +358 9 655 783	Y-tunnus 0201256-6	Tilinro FI0680001200062637 Alv.nro FI02012566
--	---	---	------------------------------	--

22.05.2019

Valitus on tehtävä kirjallisesti. Myös sähköinen asiakirja täyttää vaatimuksen kirjallisesta muodosta.

Valituksessa, joka on osoitettava valitusviranomaiselle, on ilmoitettava

- päätös, johon haetaan muutosta
- miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi
- perusteet, joilla muutosta vaaditaan.

Valituksessa on ilmoitettava valittajan nimi ja kotikunta. Jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä tai jos valituksen laatijana on joku muu henkilö, valituksessa on ilmoitettava myös tämän nimi ja kotikunta.

Valituksessa on lisäksi ilmoitettava postiosoite ja puhelinnumero, joihin asiaa koskevat ilmoitukset valittajalle voidaan toimittaa.

Valittajan, laillisen edustajan tai asiamiehen on allekirjoitettava valitus. Sähköistä asiakirjaa ei kuitenkaan tarvitse täydentää allekirjoituksella, jos asiakirjassa on tiedot lähettäjistä eikä asiakirjan alkuperäisyyttä tai ehyttä ole syytä epäillä.

Valitukseen on liitettävä

- päätös, johon haetaan muutosta valittamalla, alkuperäisenä tai jäljennöksenä
- todistus siitä, minä päivänä päätös on annettu tiedoksi, tai muu selvitys valitusajan alkamisen ajankohdasta
- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle.

Oikeudenkäyntimaksu

Hallinto-oikeus perii muutoksenhakuasian käsittelystä 260 euron oikeudenkäyntimaksun. Mikäli hallinto-oikeus muuttaa valituksenalaista päätöstä muutoksenhakijan eduksi, oikeudenkäyntimaksua ei peritä. Maksua ei myöskään peritä eräissä asiaryhmissä eikä myöskään mikäli asianosainen on muualla laissa vapautettu maksusta. Maksuvelvollinen on vireillepanija ja maksu on valituskirjelmäkohtainen.

Pöytäkirja

Päätöstä koskevia pöytäkirjan otteita ja liitteitä lähetetään pyynnöstä. Asiakirjoja voi tilata Helsingin kaupungin kirjaamosta.

Sähköpostiosoite: helsinki.kirjaamo@hel.fi

Postiosoite: PL 10

22.05.2019

00099 HELSINGIN KAUPUNKI
Faksinumero: (09) 655 783
Käyntiosoite: Pohjoisesplanadi 11–13
Puhelinnumero: (09) 310 13700

Kirjaamon aukioloaika on maanantaista perjantaihin klo 08.15–16.00.

ANVISNINGAR FÖR SÖKANDE AV ÄNDRING

1

FÖRBUD MOT SÖKANDE AV ÄNDRING

145, 146, 154, 155, 156, 157, 158, 159, 160, 161, 162, 163, 164, 165, 166, 167, 168, 169, 170, 171, 172, 173, 174, 175, 176, 177, 178, 179, 180, 181 och 182 § i protokollet.

Ändring i beslutet får inte sökas eftersom beslutet gäller beredning eller verkställighet.

Tillämpat lagrum: 136 § i kommunallagen

2

BESVÄRSANVISNING

147, 148 och 149 § i protokollet.

Ändring i beslutet söks genom kommunalbesvär.

Besvärsrätt

Ändring i beslutet får sökas

- av den som ett beslut avser eller vars rätt, skyldighet eller fördel direkt påverkas av beslutet (part)
- av kommunmedlemmarna

Besvärstid

Kommunalbesvär ska anföras inom 30 dagar från delfåendet av beslutet.

Besvärsskriften ska inlämnas till besvärsmyndigheten senast besvärstidens sista dag under besvärsmyndighetens öppettid.

Om beslutet har delgetts per post anses en part ha fått del av beslutet sju dagar efter att brevet avsändes, om inte något annat påvisas. En

22.05.2019

kommunmedlem anses ha fått del av beslutet sju dagar efter att protokollet fanns tillgängligt i det allmänna datanätet.

Om beslutet har delgetts som elektroniskt meddelande anses en part ha fått del av beslutet tre dagar efter att meddelandet avsändes, om inte något annat påvisas.

Dagen för delfåendet räknas inte in i besvärstiden. Om sista dagen av besvärstiden är en helgdag, självständighetsdagen, första maj, jul- eller midsommarafton eller en helgfri lördag får besvärshandlingarna inlämnas första vardagen därefter.

Besvärsgrunder

Kommunalbesvär får anföras på den grunden att

- beslutet har tillkommit i felaktig ordning
- den myndighet som fattat beslutet har överskridit sina befogenheter
- beslutet annars strider mot lag

Besvärsmyndighet

Kommunalbesvär anføres hos Helsingfors förvaltningsdomstol.

Förvaltningsdomstolens kontaktuppgifter är:

E-postadress: helsinki.hao@oikeus.fi
Adress: Banbyggarvägen 5
00520 HELSINGFORS
Faxnummer: 029 56 42079
Telefonnummer: 029 56 42000

Besvär kan anföras även via förvaltnings- och specialdomstolarnas e-tjänst på adressen <https://asiointi2.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet#/sv>

Formen för och innehållet i besvärsskriften

Besvär ska anföras skriftligt. Elektroniska dokument uppfyller kravet på skriftlig form.

I besvärsskriften, som ska riktas till besvärsmyndigheten, ska uppges

- det beslut som besvärsskriften gäller
- till vilka delar ändring söks i beslutet och hurdana ändringar som söks
- på vilka grunder ändring söks

22.05.2019

I besvärsskriften ska ändringssökandens namn och hemkommun uppges. Om ändringssökandens talan förs av hans lagliga företrädare eller ombud eller om någon annan person har uppgjort besvären, ska i besvärsskriften även uppges namn och hemkommun för denna person.

I besvärsskriften ska vidare uppges den postadress och det telefonnummer under vilka meddelanden i saken kan tillställas ändringssökanden.

Besvärsskriften ska undertecknas av ändringssökanden, den lagliga företrädaren eller ombudet. Ett elektroniskt dokument behöver emellertid inte kompletteras med en underskrift om dokumentet innehåller uppgifter om avsändaren och om det inte finns anledning att betvivla dokumentets autenticitet och integritet.

Till besvärsskriften ska fogas

- det beslut som besvärsskriften gäller, i original eller kopia
- ett intyg över vilken dag beslutet har delgivits eller en annan utredning över när besvärstiden har börjat
- de handlingar som ändringssökanden åberopar som stöd för sin begäran, om dessa inter redan tidigare har tillställts myndigheten

Rättegångsavgift

Förvaltningsdomstolen tar ut en rättegångsavgift på 260 euro för behandlingen av ärendet. Om förvaltningsdomstolen ändrar det överklagade beslutet till förmån för ändringssökanden tas ingen rättegångsavgift ut.

Protokoll

Protokollsutdrag och -bilagor som hänför sig till beslutet skickas på begäran. Handlingar kan beställas från Helsingfors stads registratorskontor.

E-postadress: helsinki.kirjaamo@hel.fi
Postadress: PB10
00099 HELSINGFORS STAD
Faxnummer: (09) 655 783
Besöksadress: Helsingfors stads registratorskontor
Norra esplanaden 11-13
Telefonnummer: (09) 310 13700

22.05.2019

Registratorskontoret är öppet måndag–fredag kl. 08.15–16.00

3

BESVÄRSANVISNING

150, 151, 152 och 153 § i protokollet.

Ändring i beslutet söks genom kommunalbesvär.

Besvärsrätt

Ändring i beslutet får sökas

- av den som beslutet avser eller vars rätt, skyldighet eller fördel direkt påverkas av beslutet (part)
- av en kommunmedlem
- av en myndighet i ärenden som hör till dess verksamhetsområde
- av förbund på landskapsnivå och kommuner för vars område den markanvändning som anges i planen har konsekvenser
- av en registrerad lokal eller regional sammanslutning i ärenden som hör till dess verksamhetsområde.

Besvärstid

Besvär ska anföras inom 30 dagar från delfåendet av beslutet.

Besvärsskriften ska inlämnas till besvärsmyndigheten senast den sista dagen av besvärstiden under besvärsmyndighetens öppettid.

En kommunmedlem, en part eller en annan aktör som har besvärsrätt anses ha fått del av beslutet sju dagar efter att protokollet fanns tillgängligt i det allmänna datanätet.

Dagen för delfåendet räknas inte in i besvärstiden. Om sista dagen av besvärstiden är en helgdag, självständighetsdagen, första maj, jul- eller midsommarafton eller en helgfri lördag får besvärshandlingarna inlämnas första vardagen därefter.

Besvärsgrunder

Besvär får anföras på den grunden att

- beslutet har tillkommit i felaktig ordning
- den myndighet som fattat beslutet har överskridit sina befogenheter
- beslutet annars strider mot lag.

Besvärsmyndighet

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginvaltuusto>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

22.05.2019

Besvär anförs hos Helsingfors förvaltningsdomstol.

Förvaltningsdomstolens kontaktuppgifter är:

E-postadress: helsinki.hao@oikeus.fi
Adress: Banbyggarvägen 5
00520 HELSINGFORS
Faxnummer: 029 56 42079
Telefonnummer: 029 56 42000

Besvär kan anföras även via förvaltnings- och specialdomstolarnas e-tjänst på adressen <https://asiointi2.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet#/sv>

Formen för och innehållet i besvärsskriften

Besvär ska anföras skriftligt. Elektroniska dokument uppfyller kravet på skriftlig form.

I besvärsskriften, som ska riktas till besvärsmyndigheten, ska uppges

- det beslut i vilket ändring söks
- på vilka punkter ändring söks och vilka ändringar som yrkas
- på vilka grunder ändring söks.

I besvärsskriften ska ändringssökandens namn och hemkommun uppges. Om ändringssökandens talan förs av hans eller hennes lagliga företrädare eller ombud eller om någon annan person har uppgjort besvären, ska i besvärsskriften även uppges namn och hemkommun för denna person.

I besvärsskriften ska vidare uppges den postadress och det telefonnummer under vilka meddelanden i saken kan tillställas ändringssökanden.

Besvärsskriften ska undertecknas av ändringssökanden, den lagliga företrädaren eller ombudet. Ett elektroniskt dokument behöver emellertid inte kompletteras med en underskrift om dokumentet innehåller uppgifter om avsändaren och om det inte finns anledning att betvivla dokumentets autenticitet och integritet.

Till besvärsskriften ska fogas

22.05.2019

- det beslut i vilket ändring söks genom besvär, i original eller kopia
- ett intyg över vilken dag beslutet har delgivits eller en annan utredning över när besvärstiden har börjat
- de handlingar som ändringssökanden åberopar som stöd för sin begäran, om dessa inte redan tidigare har tillställts myndigheten.

Rättegångsavgift

Förvaltningsdomstolen tar ut en rättegångsavgift på 260 euro för behandling av ett ärende som gäller ändringssökande. Om förvaltningsdomstolen ändrar det överklagade beslutet till förmån för ändringssökanden tas ingen rättegångsavgift ut. Avgifter tas inte ut i vissa ärendegrupper eller hos dem som enligt bestämmelser någon annanstans i lag är befriade från avgifter. Den som inlett ärendet är betalningsskyldig och avgiften gäller per besvärsskrift.

Protokoll

Protokollsutdrag och -bilagor som hänför sig till beslutet skickas på begäran. Handlingar kan beställas från Helsingfors stads registratorskontor.

E-postadress: helsinki.kirjaamo@hel.fi
Postadress: PB 10
00099 HELSINGFORS STAD
Faxnummer: (09) 655 783
Besöksadress: Norra esplanaden 11–13
Telefonnummer: (09) 310 13700

Registratorskontoret är öppet måndag–fredag kl. 08.15–16.00.

22.05.2019

HELSINGIN KAUPUNGINVALTUUSTO
HELSINGFORS STADSFULLMÄKTIGE

Otso Kivekäs
puheenjohtaja
ordförande

Harry Bogomoloff
puheenjohtaja
ordförande

Lauri Menna
pöytäkirjanpitäjä
protokollförare

Pöytäkirja tarkastettu
Protokollet justerat

Petra Malin

Atte Harjanne

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu.
Dokumentet är elektroniskt undertecknat.

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginvaltuusto>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

22.05.2019

Pöytäkirja on pidetty nähtävänä yleisessä tietoverkossa osoitteessa www.hel.fi 29.05.2019.

Protokollet har hållits tillgängligt i det allmänna datanätet på adressen www.hel.fi 29.05.2019.

Lauri Menna
johtava asiantuntija
ledande sakkunnig

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginvaltuusto>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566